
Will Self
SERT ÇOCUKLARA SERT OYUNCAKLAR*
Türkçesi: Süha Sertabiboğlu
SEL

SERT ÇOCUKLARA SERT OYUNCAKLAR*

Seçme Öyküler

WILL SELF, 26 Eylül 1961 tarihinde Londra'da doğdu. Oxford'da felsefe ve siyaset okumasına rağmen, yazarlık kariyerinden önce uzun süre temizlik işçiliğinden telefonla satışa çok farklı işlerde çalıştı. Self, roman ve öykülerinin yanı sıra çeşitli gazetelerde eleştiri ve köşe yazarlığı, televizyon programlarında yorumculuk da yapmaktadır. Kuzey Londra'da yetişmesine rağmen annesi Amerikalı olan ve yaşamının bir bölümünü Amerika'da geçiren yazar, kitaplarında hem Londra hem de Amerika sokaklarından farklı karakterleri anlatma becerisi, keskin bir gözlem yeteneği, betimleme zenginliği ve geniş hayalgücünüyle birlikte, farklı çevrelerin argosuna yansıtması ve dile hakimiyetiyle de dikkat çeker. Bu kitapta bir araya getirilen öyküleri çeşitli ödüllere layık görülen ve şimdiden edebiyatın sıradışı yazarları arasında sayılan Will Self'in 2012 yılında Man Booker Ödülü finalisti olan *Umbrella* isimli romanı da yayın programımızdadır.

SÜHA SERTABİBOĞLU, 1951 yılında Mersin'de doğdu. Edirne Lisesini ve 1976'da İ. Ü. Dişhekimliği Fakültesini bitirdi; aynı yıl aynı fakültede öğretim görevlisi oldu. 1982 yılında Protez dalında doktora yaptı ve 1985 yılında Yökzede oldu. 1994'ten bu yana, aralarında J.G. Ballard, Nick Hornby, Truman Capote, Cees Nooteboom, William S. Burroughs, Kathy Acker gibi pek çok önemli yazarın yapıtlarının bulunduğu kırka yakın kitap çevirdi.

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85 Faks: (0212) 516 97 26

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

*SEL YAYINCILIK: 578
ISBN 978-975-570-596-5

SERT ÇOCUKLARA SERT OYUNCAKLAR
Seçme Öyküler
Will Self

Kitabın Özgün Adı:
The Undivided Self
Selected Stories
Türkçesi: Süha Sertabiboğlu
Öykü

© Will Self, 2010
© The Wiley Agency aracılığıyla Sel Yayıncılık, 2011

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: M. Onur Doğan
Kapak: Savaş Çekiç
Teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Kasım 2012

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Will Self

Sert Çocuklara Sert Oyuncaklar

Seçme Öyküler

Türkçesi: Süha Sertabiboğlu

İÇİNDEKİLER

Ritz Kadar Büyük Bir Crack Kayası 7

Böcektopya 27

Şefkat, Paylaşım 45

Sert Çocuklara Sert Oyuncaklar 67

Volvo 760 Turbo'daki
Dizayn Hataları: Bir Elkitabı 106

Oğlancılar Ödülü 123

Ord'la Konuşmalar 183

Beş Salıncaklı Yürüyüş 209

Ölçü 236

Göğüs 260

Gri Bölge 291

Kuzey Londra Ölüler Kitabı 316

9. Koğuş 331

Ur-Bororoları Anlamak 388

Deliliğin Nicelik Teorisi 415

Önemsiz Karakter 474

Ritz Kadar Büyük Bir Crack[1] Kayası

Bir bina, sağlam ve heybetli. Kalın temeli boyunca, sert postunun içine girip uzun, sütunlu bir yol oluşturan kemerler var. Ortada, iki yanında sütunlar bulunan yüksek, şeffaf kapılar var. Yüksekliğinin yarısında bir üçgen alınlık ve bunun üzerinde de altı metre aralıklarla dizilmiş antik tanrı ve tanrıçaların sakin yüzleri. Bunların üzerine çıkınca sıra sıra pencereler, her biri süslü birer göz. Tüm bina yoğun, kutu gibi, dört köşe ve beyaz; süt gibi, yarı şeffaf bir beyaz.

Orta kapıların üzerinde bir yazı, her biri beyaz ampullerle ayrılan harflerde RITZ yazıyor. Tembe bu lüks otele bakıyor, bakıyor ve sonra trafikten, ciyaklayarak fren yapan taksilerden, borazan öttüren minibüslerden, korna çalan otobüslerden çevik hareketlerle sıyırarak Piccadilly'nin karşısına geçiyor. Otelin girişine gidiyor. Kapıcı, yavaş işleyen yükümlülüğüyle hiç kımıldamadan duruyor. O da beyaz, süt gibi, yarı şeffaf beyaz. Yüzü, beyaz; elleri, beyaz; kalın paltosu hemen hemen ayaklarına kadar iniyor süt gibi, yarı şeffaf taşlaşmış kıvrımlarla.

Tembe siyah elini uzatıyor. Avucunu kapının yanındaki sütuna dayıyor. Renk kontrastına hayran kalıyor: Siyah renk açılıp sarı tırnak kenarlarına dönüşüyor ve sonra da beyaza, süt gibi, yarı şeffaf bir beyaza. Sütunu kazıyor, alçıdan bir yüzeyi bozan bir okul çocuğu gibi kazıyor. Duvardan bir kırıntı koparıyor. Kapıcının görmeyen, süt gibi, yarı şeffaf gözleri Tembe'nin üzerinden geçip gidiyor.

Tembe, rüzgarlığının cebinden cam bir crack piposu çıkarıyor ve küçük parçayı Pyrex borunun çanak fonksiyonu gören kesik tarafına

1 Argoda küçük, sert parçalardan oluştuğu için "taş" ya da "kaya" diye de tabir edilen, yakıldıktan sonra dumanı solunarak içilen bir tür kokain. (y.n.)

yerleştiriyor el yordamıyla. Pipoyu beyaz duvarın dibindeki kaldırıma koyuyor ve diğer cebinden bir lehim lambası çıkarıyor. Lehim lambasını blucinine sürttüğü bir kibritle yakıyor. Lehim lambası sarı bir alev çıkarıyor; Tembe alevi yumuşatarak, tıslayan mavi bir dile dönüştürüyor. Crack piposunu yerden alıyor ve sapını kurumuş dudaklarının arasına sokuyor, mavi alev dili çanağın altında gezdirmeye başlıyor.

Pipodaki crack parçaları yavaş yavaş erimeye başlıyor ve kaynadıkları piponun yumru gövdesine düşen, akışkan dumandan minyatür bir Melek Şelalesi'ne[2] dönüşüyor. Tembe çekiyor, çekiyor, çekiyor, akıntının içinde yükseldiğini, yükselerek çıktığını, ayrımı yok ettiğini hissediyor. Çekiyor, çekiyor ve sonunda, çekmekten, bu eylemden ibaret hale geliyor: İçinden crack dumanından bir esinti geçen rüzgar hortumu.

"İçiyorum onu," diye düşünüyor, ya da hissediyor sadece. "Ritz büyüklüğünde bir crack kayasını içiyorum."

Danny, Çöl Fırtınası'ndan sonra askerden ayrılınca kuzeybatı Londra'daki Harlesden'e döndü. Orayı çok sevdiğinden değildi bu -kim sevebilir ki- fakat onun ekibi, birlikte büyüdüğü çocuklar oradaydı. Üstelik amcası Darcus da vardı; şimdi Hattie ölünce bakacak hiç kimsesi kalmayan ihtiyar bir adam yani.

Darcus'tan çok fazla sorumlu olduğunu düşünmek Danny'nin hoşuna gitmiyordu. İhtiyarın onun amcası mı, amcasının babası mı, ya da hatta amcasının dedesi mi olduğunu bile bilmiyordu. Hattie, ailenin resmî birtakım özellikleri -yani büyükler ve çocuklar birbirine nasıl bir ilişkiyle davranır- konusunda hiçbir zaman etkileyici olmadığı gibi, pratik açılardan da, yani kim kimin karnını doyurur, kim kiminle yatar, kim kimin okuldan kaçmamasını sağlar gibi konularda da pek bunun ötesine geçmemişti. Danny'nin bütün bildiği, Darcus'un ya onun babası olduğu ya da hiçbir kan bağlarının bulunmadığıydı.

Danny'nin annesi, hiçbir zaman gerçek anlamda tanımadığı Coral ona başka bir isim koymuştu: Bantu. Danny, Bantu'ydu ve kardeşinin

2 Angel Falls ya da Paradise Falls ya da Salto Ángel. Venezuela'da bulunan, dünyanın en yüksek şelalesi (979 m.)

adı da Tembe'ydi. Coral, Hattie Teyzeye çocukların babasının bir Afrikalı olduğunu söylemişti, isimler bu yüzdendi, ama Danny'nin bir an bile inandığı bir şey değildi bu.

"Bu isimde ne bok var ki zaten?" dedi yeniden adlandırılmış Danny, Tembe'ye, Harlesden metro istasyonunun önündeki bankta otururlar, Dunn's River içerler ve güreşen, Video Poker için para tırtıklayan ya da şeri kaynatan "İş Arayanlar"ı seyrederlerken. "En başta bizim asıl isimlerimiz çok aptalca. Bantu! Tembe! Annemiz bunlar havalı ve Afrikalı diye düşünmüş ama hiçbir şeyden haberi yokmuş lan, siktir et bunları. Bantular boktan bi kabile lan ve Tembe'ye gelince, boktan bi müzik tarzı."

"Beni hiç ırgalamıyor," diye yanıtladı Tembe. "Adımı seviyorum. Artık büyüğüm," göğsünü ileri çıkararak anorağının içini doldurmaya çalıştı "herkese bana Tembe deyin diyorum, bari böylece hiç yoktan aşağılamazlar beni." Tembe on dokuz yaşında, uzun boylu, sırık gibi, kara-sarı derili ve yüz hatları basık bir delikanlıydı.

"Cık!" Danny yanağının içini emme sesi çıkardı hor görürcesine. "Sen boktan bi mankafasın Tembe ve sik kadar doğru değil lan dediklerin. Dua et ki ben senin gibi beyinsizlerin içine saman doldurmayı bıraktım, tamam mı?"

Ve iki kardeş oturuyor, aralarından Dunn's River akıyordu. Danny yirmi beş yaşındaydı ve Tembe onun çok iyi göründüğünü söylemek zorundaydı. Sıkıydı, tabii ki, kimsenin bundan kuşkusu yoktu zaten. O her zaman sıkıydı, üstelik uyanıktı, ağzı laf yapardı, ne zaman ve kime karşı gerekirse.

Danny okulda ondan yıllarca yukardaydı ve Tembe için okulun kahramanı gibi bir şeydi. Belalıydı, ama sınıfta da başarılıydı. Mesele, onun konsantre olamaması ya da, hocaların dediğine göre, kendini vermemesiydi. "Nedir lan senin niyetin?" derdi hep Tembe'ye. "'A' yerine sikindirik bi 'O' almak mı lan, ne bok yiycen sonra ha? Bütün diğer sikindirik gündüzfenerleri gibi İş Merkezi'ni mi boylaycan? Espriyi biliyosun: İşi olan bi zenciye ne denir? 'Ben bi Big Mac ve patates alacam. . .' Evet, ben bu lafı yemiyecem. Mutabaruka denen herifin dediğini hiç unutma, beyaz adamın memleketinde çok fazla kalmak iyi değildir. Ve doğru değildir."

Böylece, o zamanki adıyla Bantu, Jamaika'ya geri dönme konusunda kendine bir şekilde güveniyordu. Buna "geri dönmek" diyordu ama, Hattie Teyze kökenler konusunda, kan bağı konusu gibi biraz yuvarlak konuştuğundan, pek emin değildi. Ama Manor Park Caddesinde Montego Bay adlı bir *fish-and-chips*[3] Jamaika'da bir kent. (ç. n.) restoranını çalıştıran Stan'ı, Kingston'daki bir akrabası vasıtasıyla ona bir iş bulmaya ikna etmişti. Esasında her şey karanlıkta silah atmak gibi bir şeydi ama Bantu bir kariyer edinmek için yolu tutmuştu.

Sonunda, Stan'ın Kingston'daki akrabasının ölmüş, ya da kaybolmuş, ya da hiç varolmamış olduğu ortaya çıktı. Ama Bantu bütün varyasyonları denemeden arayıştan vazgeçmedi. Daha sonraki altı ay boyunca zaman zaman "Bantu"yu bırakıp "London"a dönüştü ve bunun açıklaması -Jamaikalılara göre- asıl kökeninin Londra olmasıydı. Ve hemen hemen aynı zamanlarda, ilgi alanları arasında gemilerden toz alıp sonra bundan Trenchtown[4] sokaklarında satılacak crack'a dönüştürmek de olan Skank adında bir adamın daimi elemanı haline geldi.

Skank, konuşmalarıyla London'a sürekli gaz veriyor, işinde şevk verici nutuklar çekiyordu: "Bi herif alıyosun herif tamamen katılaşmıştır, tamam mı. Herifte hiçbi es-nek-lik yoktur, çünkü hiçbi ka-bi-li-yet yoktur. Ama bi genç alıyosun çocuk ona ne söylüyosan öğrenir, çocuk bunu de-ğer-len-di-rir. . . dediğimi duydun mu oğlum?" London'a göre, Skank'ın söyledikleri çoğunlukla bir sürü zırvalıktı ama Skank'ın evindeki döşeme tahtalarının altında duran, iyi yağlanmış M16lar zırvalık değildi, ve korku saçan bu adamın kolunun altında bulundurduğu küçük ve sıradan Glock da zırvalık olmaktan oldukça uzaktı.

London, Skank'ın elemanı olarak başarılıydı. Bazı şeylerden kaçamak yapıp kaytarıyor, ama çoğunlukla patronunun emirlerini harfiyen yerine getiriyordu. Ve bir konuda da çok ciddi bir genç olduğunu gösterdi gerçekten: Ürüne hiçbir zaman dokunmadı. Elbette ara sıra bir otlu sigara gidiveriyordu. Ama crack asla; ve hatta toz bile. Lon-

3 Zayıflığıyla dalga geçilen İngiliz mutfağında oldukça yaygın bir fast food türü, balık-patates kızartması şeklinde çevirmek yerine aynen korumayı tercih ettik. (y.n.)
4 Jamaika'da bir kent. (ç. n.)

don, müşterileri gördü, hatta kendisi gibi ayakçıları ve satıcıları da gördü. Hepsinin de kutularından ötürü çok gergin olduğunu gördü. Öylesine gerginlerdi ki, varolmayan şeyleri görüyorlardı: Bedenlerinden dışarı çıkan ve yabancıların onların beynine verici yerleştirdiğini gösteren teller. Ve varolmayan sesler de duyuyorlardı, yatak odalarının etrafında vızır vızır dolanan narkotik takip helikopterleri mesela. Yani London malla yatıp kalkmadı; malla yatıp kalkmak istemiyordu zaten.

Trenchtown'da bir yıl crack işinde koşturmak, bu işte çalışacak biri için tam yeterli bir çıraklıktı. Sonrasında doğrudan emekliliğe yollanabileceğiniz bir işti bu, arada pek fazla bir kariyer olmaksızın. London tanınmaya başlamıştı, bu yüzden Skank onu yeni fırsatların yeşerdiği Philadelphia, Pennsylvania'ya gönderdi; girişim yönünden süper bir on yılın son ucuydu bu.

London, Philadelphia'yı duyduğu zaman inanamadı. Kendisinin ve Jamaika çetesinin bunu becerebileceğine pek inanamıyordu. Kent merkezinin ve beyaz semtlerinin dışına çıktınız mı neredeyse canınız istediği zaman ateş edebilirdiniz. London, adamlarına iş tuttukları arabanın camlarını açtırırdı ve sonra da hemen yaylıma başlarlar, eski kahverengi binalara 9 mm.lik yuvarlaklarla karabiber serperlerdi.

Ama silah genellikle sırf gösteriş içindi. Jamaikalıların Philadelphia'da öylesine kötü bir ünü vardı ki, kimseye pek bir şey yapmalarına gerek yoktu. Yani bu, herhangi bir yerde perakende mal satışını yürütmek gibi bir şeydi: Stok kontrolü, kâr marjı, yönetim sorunları falan. London sıkıldı ve yapmaması gereken şeyler yapmaya başladı. Ürüne hâlâ dokunmuyordu -bunu yapmaması gerektiğini biliyordu- ama daha kötüsünü yaptı. Skank'a kazık atmaya başladı.

Üçüncü anahtar da kaybolunca Skank kuşkulandı ve London'un ayakçısıyla konuşsun diye bir infazcıyı gönderdi. Ama London çoktan tüymüştü: Trinidad'a, sonra Buenos Aires üzerinden Londra'ya, sırf izini kaybettirmek için.

Londra'ya dönen London adını bıraktı, zaten artık bir anlamı kalmamıştı. Bir süre isimsiz ve işsiz kaldı. Harlesden'de takıldı, Tembe'yle ve diğer işsiz gençlerle bilardo oynadı. Skank'tan tırtıkladıklarıyla geçindi ve kafasını pek kaldırmadı. Silah kullanabilen hızlı bir çocuk için

bir sürü fırsat vardı ama Trenchtown'da ve Philadelphia'da neler olduğunu görmüştü, devam edemeyeceğini biliyordu. Ayrıca Metropol'ün çete kuran zenci çocuklar konusunda kendine özgü bir yaklaşımı vardı. Onları vurup öldürüyorlardı. Jamaikalılarla da bir ilişkisi olamazdı. Skank'a geri dönmek olurdu bu ve Skank'ın da tetikçileri vardı.

Nedenini pek bilmeden, kendini Tottenham Court Caddesindeki askerlik şubesinde buldu. '0' derecesi mi? Evet; aşağı yukarı. Deneyim? Okul birlikleri falan. Bunun, kendisinin aletlerle yakınlığının bir açıklaması olduğunu düşünüyordu, gerçi RSM'siyle talime başladığında durumun böyle olmayacağını eşek gibi biliyordu. Hangi alay? Üne sahip bir şey olsun, savaşta ünlü. Piyade falan. Kraliyet Yeşil Ceketliler? Niçin olmasın?

"Bantu", doldurulan formda oldukça aptalca duruyordu. Çavuşa gülümsedi: "Aslında 'Zulu' olması gerekir."

"Kendine ne isim verdiğin bizi hiç ilgilendirmez oğlum. Artık yeni bir ailen var, istediğin adı seç kendine." Evet, böylece Danny oldu. Yıl 1991'di ve Danny iki yıllık bir göreve yazıldı.

En azından, ordudan ayrılınca gidecek bir evi vardı. Skank'ın parasının çoğunu Leopold Caddesindeki bir eve yatırdığı için ziyadesiyle gururluydu. Hattie Teyze ve Darcus ve Tembe ve ortalıkta dolaşan, akraba farz edilen diğer herkes için, Edwardiyen bir villa. Danny gönülsüz bir aile reisiydi, oranın tüm idaresini Hattie Teyzeye bıraktı. Fakat eve döndüğünde her şey farklıydı: Hattie ölmüştü, Darcus neredeyse bunamıştı, ganyan kuponunun üzerinde uyukluyordu ve evleri dolaşan yardım ekiplerine, yemek dağıtıcılara muhtaç haldeydi. Amcasını böyle ihmal edilmiş halde görmek Danny'yi kızdırdı.

Ev de çürüyordu. Alt kattaki holde biraz sert adımlarla yürüseniz ya da merdivenlerden hızlı bir şekilde inseniz tavanın köşelerinden küçük sıva tüyleri dökülüyordu. Lağımlar boyuna tıkanıyordu ve üst kattaki bütün pencerelerin altında rutubet lekeleri vardı. Mutfaktaki muşamba tam ocağın dibinden sıyrılıp kalkmış, altındaki daha tarihi muşambalar, yağdan ve kirden sertleşmiş, hastalıklı bir deri gibi, açığa çıkmıştı.

Askerlik Danny'yi değiştirmişti. Kızgın, şiddete yatkın, boktan bir siyah genç olarak gitmiş, morali bozuk, becerikli, kızgın bir siyah adam olarak gelmişti. Görüntüsü de farklıydı. Moda takılar, (parmaklarda ve kulaklarda) kocaman altın yüzük ve küpeler ve bileklikler gitmişti. Aşırı gür saçlar da gitmişti. Onun yerine düzgün, heykel gibi bir asker tıraşı ve 'askerliği' hatırlatan günlük elbiseler vardı. Danny hep zayıftı, fakat askerlikte kilo almıştı. Rengi Tembe'den daha koyuydu ve yüz hatları da daha sivri ve inceydi. Şimdiyse tümüyle dört köşe ve dolu hale gelmişti, birisi onun bütün sivriliklerini düzlemişti sanki.

"Ne halt etçen şimdi?" diye sordu Tembe, iki kardeş Cumartesi öğleden sonra yarışının karşısında birer otlu sigara tellendirip biralarken. Darcus köşede uyukluyordu. Ekranda, koyun pirzolası favorili bir herif koyunsal tahminlerde bulunuyordu.

"Bilmem. Gayrimeşru bi şey yapmaycam orası kesin. Bundan sonra meşru biriyim. O kadar cinayet gördüm ki yeter lan."

"He ya. Cinayet." Tembe koltuğun kollarına tutunup kendini yukarı çekti, canlanmıştı. "Bana bundan söz et Bantu. Gebertip saman doldurmayı anlat. Savaşmak nası bi şey ha?"

"Danny. İsmim Danny. Sakın unutma bunu sırık. Bantu öldü. Bi de, bana savaşı sorup durma. Bilsen öğrenmek istemezdin. Sana yarısını bi anlatsam altına sıçarsın. İyisi mi bırak bunu."

"Ama. . . Ama. . . İşe falan girmeyeceksen ne halt etçen?"

"Kendi tamiratımı kendim yapmak lan. Yapçağım şey budur birader. Şuranın haline bak. O şişko manitanla burada daha fazla kalmak istiyorsan kendin de bunu yapsan iyi edersin. Yardım et de şurayı bi düzeltelim."

"Şişko manita", Brenda'ydı; Tembe'nin, ağabeyinin denizaşırı gitmesinden bir hafta sonra eve getirdiği kız arkadaşıydı. Üst katta, darmadağınık bir yığının içinde yatıyorlardı, genellikle hep içkinin ya da kokainin yahut ikisinin birden etkisiyle terleyerek.

* * *

Danny bodrumdan başladı. "Rutubet takibi ha?" dedi Darcus, sisinin içinden kafasını çıkararak ve kırk yıl önce yaptığı inşaat işini hatırlayarak: Yüklen şu çuvalı gündüzfeneri; İrlandalıların kahkahaları;

lapa çimentoyu karıştır; bilek ağrısı. "He ya. Aynen, Amca. O çürümüş arka duvarı deşip bulacam onu."

"Ortak duvar, değil mi?"

"Yok, yok, öteki taraf o."

Bir kaya matkabı kiraladı. Eldivenler, kaynak gözlüğü, tulum ve maske satın aldı. Tembe'yi inşaatçılar pazarına, 2.000 harman tuğlası, 50 kilo mıcır, kum ve çimento siparişi vermeye gönderdi. O gidince Danny aşınmış merdivenlerden indi, sarı lambayı yaktı ve başladı.

Matkabın ucu sıvayı dişledi. Danny matkabı yukarıya ve yana doğru hareket ettiriyordu ve amacı istinat duvarının bir bölümünü kanırtarak indirmekti. Çıkan toz korkunçtu, gürültü de. Danny çalışmaya devam ederken, duvarı sanki haklamak istediği biri, çöldeki bir havlukafa ya da zalim Skank olarak düşlüyordu. Ağır matkapla kalçasından atış yapıyordu çocuk çizgi romanlarındaki maceracılar gibi, ve sıvanın titrediğini, sonra dağıldığını hissediyordu.

Duvarın bir parçası düştü. Danny, bodrumun yetersiz ışığında bile, duvarın arkasında -çıkacağını tahmin ettiği- toprağın olmadığını görüyordu. Onun yerine, süt beyazı renkte bir madde vardı. Matkabın ucunda da bu maddeden vardı ve yamru yumru zemine hindistancevizine benzeyen talaşlar dökülmüştü.

Danny, kaynak gözlüğünü yukarı kaldırdı ve maskesini aşağı çekti. Çömeldi ve bu maddeden eldivenli bir avuç dolusu alıp gözlerine yaklaştırdı. Sarımsı beyaz renkte ve mumla tebeşir arası bir kıvamdaydı. Danny eldivenini çıkardı ve bunun bir parçasını tırnaklarının arasında ezdi. Madde pul pul dökülerek dağıldı. Küçük bir parçasını alt dudağına dokundurdu ve tadına baktı. Kimyasal bir tadı vardı. Açtığı bir buçuk metrekarelik bölgeye baktı merakla. Sallanan ampul bu bölgenin düzensiz yüzeyinde kayan tuhaf, parıltılı çizgiler oluşturuyordu. Crack kokaindi bu. Danny crack bulmuştu.

Tembe geri dönünce şaşırdı ve Danny'ye harman tuğlası lazım olmadığını gördü. Ona mıcır da, çimento da ve kum da lazım değildi. Ama Tembe lazımdı.

"Sen bu boku seversin, değil mi?" Danny mutfak masasında oturuyordu. İşaret parmağıyla başparmağının arasında güvercin yumurtası büyüklüğünde bir crack parçası tutuyordu.

"İşte bu!" diyerek oturuverdi Tembe hızla. "Amma çok var lan. Nerden buldun?"

"Bilmen şart değil. Bilmen şart değil. Orasını bana bırak. Bizim için bi bağlantı buldum. İşe girişiyoz." Masada duran, üzerinde küçücük kalmış bir kurşun kalem ve bir sürü hesaplamalar bulunan kağıdı gösterdi. "Ben bulacam, sen de gezinti yapçan. İşte," crack yumurtayı Tembe'ye fırlattı "bu nerdeyse sekiz. Bunu yirmilikler halinde düzenle; bi sterlin istiyom. Temiz bi kırk kazanırsın. . . ve belki de kendine bi duman çekersin."

Tembe, avucunun içinde duran yumurtaya şaşkın şaşkın bakıyordu. "Bu tamam mı, bu? Tamam, değil mi?"

"Süper! Harbiden. Becerdik işte. İş budur. Git de manitaya bi pipo ver, gör bak nasıl hoşuna gitçek. Sonra çık da sat bundan."

Tembe mutfaktan çıktı. Bodrumun kapısına takılmış yepyeni bir asma kilidi hiç çakmadı bile. Aklı pipo yakmadaydı. Danny, alt alta yazılmış rakamları toplamaya geri döndü.

Danny, crack ticaretindeki kariyerine büyük bir ihtiyatla geri döndü. İlk olarak, elindeki stokun miktarını tahmin etmeye çalıştı. Bir seri derinlik çubuğu bulup ödünç aldı ve bunları bodrumda açığa çıkmış crack yüzeyine bastırarak derinlere soktu. Ama ne kadar çok çubuğu birbirine ekleyip soksa da hiçbir yönde sonunu bulamadı. Daha fazla tuğlayı kırıp çıkardı ve hatta zemini bile kazdı. Oyduğu her yerde yine crack vardı. Danny, evin tümüyle, muazzam bir crack kayasıyla çevrelenmiş olması gerektiği sonucuna vardı.

"Bu ev bir kayanın üzerine yapılmış," dedi kendi kendine yüksek sesle, "ama sert bi yer yok, harbiden böyle."

Bu dev kaya, çubukların gösterdiğinden sadece birazcık bile büyük olsa yine de Londra'nın, belki de tüm Avrupa'nın crack piyasasını doldurmaya yeterdi. Danny aptal değildi. Bu kadar çok malı sokaklara salarsa hemen Skank ya da Skank gibilerin dikkatini çekecekti. Ve Jamaikalılar adamın gözünün yaşına bakmazdı. Onlar ağaç-

lardan henüz inmiş boktan maymunlar gibiydi -Danny, Tembe'ye böyle nasihat verdi- hiçbir yasayı takmazlardı, beyaz mı siyah mı, suçlu mu suçsuz mu.

Hayır. Ve Danny onlarla bir işe girişirse, kendisinin elinde çok para var demek olurdu bu bir şekilde. . . Hayır. Bu da bir işe yaramazdı. İzini sürer, bulurlardı. Danny bu heriflerin şafak vakti kalktıklarında nasıl olduğunu görmüştü. İnce şiltelerinin üzerinde esrar çekip sızdıkları uykularından kalktıklarında, küçük ve sıradan Glock tabancalarını kulaklarının altına tıkmış halde kalktıklarında. Kahverengi kalçaların altından gri lekeler yayılırken kalktıklarında. Hayır. Olmaz.

Danny bodrumun kapısına gayet okkalı bir asma kilit daha taktı ve enfraruj ışınlarıyla harekete geçen bir alarm koydu. Ona bir iyilik borcu bulunan, Aldershot'taki ayyaş bir iaşe subayı sayesinde, bodrum duvarının bir onsuna[5] karşılık bir antipersonel mayın aldı. Bodrum zemininde sıkıştırdığı toprakların içine gömdü bunu.

O gece Danny, yatak odasının dışındaki sokak lambasından gelen sarı ışıkta oturuyordu. Otlu sigarasını dalgın dalgın içiyor, yapacağı hamleleri hesaplıyordu. Yavaş yavaş arttırarak yap; yöntem buydu. Ayakçı olarak Tembe'yi kullan ve nezih ve sakin bir müşteri listesi oluştur. Harlesden'deki zenci gençleri dolandırmayı bırak, nezih ve zengin müşteriler, haso müşteriler bul.

Kaya konusunda -Danny'nin gayet iyi bildiği tek şey olan- hayırlı durum, talebin çok kısa zamanda arzı geçmeye başlayacağıydı. Kimyasal mantarların tadı konusunda zevki gelişmiş birkaç tane beyaz gurme buldunuz mu artık açgözlülüklerinin onları birer obura, yalaktan tıkınan beyaz domuzlara çevireceğine güvenebilirdiniz. Paraları yettiği sürece, tabii ki.

İşte buydu. Tembe, Danny'nin ona verdiği crackla Harlesden'de dolanıp duruyordu. Kısa süre sonra günün dörtte birini, hatta yarısını dışarıda geçirecekti. Danny, biriken parayı Tembe'den dinsel bir hırsla çekip alıyordu. Kâr marjının çok üstüne çıkmak kardeşine yaramazdı. Tembe'ye bir çağrı cihazı ve cep telefonu da satınaldı. Çağrı

5 28.35 grama tekabül eden ağırlık ölçüsü birimi. (y. n.)

cihazı mesaj almak, cep telefonu da aramak içindi. Böylesi daha güvenliydi.

Tembe, Danny'nin konağının etrafında, güneydeki Kensal Green'den, kuzeydeki Willesden Green'e kadar otobüsle ve yayan olarak dolaşır dururken Danny yeni müşteriler edinmek için kente yollandı. Tembe'nin getirdiği paraların bir kısmını kullanarak kayıt stüdyoları kiralamaya başladı. Stüdyo müzisyenleri tutup, çocukluktan beri sevdiği Jamaika hit müzik parçalarını kaydettirdi. Ama bu parçalar melodikten ziyade vurguluydu, saldırgan ve sert Reggae ritimleriyle doluydu.

Danny, kayıt teknisyenleri ve müzisyenler sayesinde, rock müzik seven beyazlarla tanıştı. Bu temasları geliştirdi, onlara çok ucuz mal vererek ağızlarını tatlandırdı, sonunda onlar onu rock seven daha zengin beyazlarla tanıştırdılar ve onlar da onu rock seven daha da zengin beyazlarla tanıştırdı. Crack dağıtan bir örümcek gibi, uyuşturucu zevkinin yapışkan iplikleriyle yukarıya çıkan Danny kendini çabucak, yozlaşmanın en karanlık ve yapışkan bölgelerinde buldu.

Ama Danny kendisi gibi mükemmel bir yöneticiye yaraşır şekilde, hiçbir zaman ürünü bizzat taşımak yahut içmek hatasını yapmadı. Bunu Tembe'ye bıraktı. Danny karanlık bir West End kulübünde bir mai tai ya da limonlu viski yudumlar, iki cinsiyetli sub-aristolarla yahut emekliye çıkmış modellerle şakalaşırken, kardeşi crack ve crack ihtiyacına dayalı turlarını yapıyordu.

Danny hemen birkaç ay sonra -uyuşturucu kültürlerinin yükseliş ve düşüşü böylesine hızlıydı- insan altınını buldu: Gerçek anlamda bir yüksek-düşük yaşam grubu. Sınırsız paraya sahip olduğu görülen Mesud adlı bir İranlının çevresinde, parayla duygular arasındaki ters orantıları resmen şaşırtıcı bir zengin çocukları güruhuydu bu. Danny'ye para yağdırdılar. Günde yüz, iki yüz, beş yüz sterlin. Danny, Harlesden'den tümüyle çekilebilirdi. Kokainin yanı sıra marihuana da dağıtmaya başladı; korkutan alengirli durumlardan korudu müşterilerini.

Tembe'nin ara sıra taksiye binmesine izin verildi. Darcus ganyan bayiinde bir hesap açtı.

Tembe geldiği zaman İranlı babafingosuyla oynuyordu. Ya da her halükârda, öyle gibi görünüyordu. Üzerinde bornozuyla yatakta bacak bacak üstüne atmıştı ve bir eli havlunun kıvrımlarının arasında gizliydi. Odaya seks kokusu -ya da seksten bile daha seksi bir şey- sinmişti. İranlı, üzerinde doğal olmayan bir şekilde çok alçaktan başlayan gür ve kıvırcık saçlar bulunan dar, entelektüel alnının altındaki badem gözleriyle baktı Tembe'ye.

Tembe, İranlının nasıl olup da kaldırabildiğini düşünemiyordu bile, herifin çektiği taş miktarına bakınca. Tembe'nin belindeki çağrı cihazı günde beş, altı, yedi kez bipliyordu. Ve Tembe cep telefonunda kayıtlı numarayı tuşladığında diğer tarafta hep İranlı vardı, sesi yoksunluktan ötürü kasılmış, fakat aksanı yine de çok çok afili bir şekilde yabancıydı.

Seks varsayımını doğrulayan şey, ortalıkta dolaşıp duran bir kızdı. Tembe kızın adını bilmiyordu ama her geldiğinde kız orada, sıska vücuduyla hep odada sürtünüp duruyor oluyordu. Kızın bir ay kadar falan önceye rastlayan ilk gelişi, odadaki tüketimde çok büyük bir artışla çakışmıştı. Ondan önce İranlı günde birkaç kırklık ve yarım gram marihuana düzeyini hiç şaşmazdı, ama şimdi herif bunların her birinde, Tembe'nin bu işin pratiğini kapmasından hemen sonraki miktarın sekiz katına varmıştı.

Bundan sonra İranlı boyuna çağrı gönderiyor, her gün elinde kalan ne varsa istiyordu. Şimdi Tembe, haftanın en az üç gecesinde - kurallara kesinkes aykırı olmasına karşın- geceyarısı saat birde çağırılıyordu ve gitmek ve ikisine bir devirme dozu vermek zorundaydı sıkıntıyı halletmek için.

Tembe otele gitmekten nefret ediyordu. Picadilly'ye gidecek bir taksiye binmeden önce bir pub'da durur ve rahatlamak için kenefi kullanırdı. Jöleyle düzleştirilmiş saçların ve özel şoförle gelişlerin otel personelini bir saniye bile kandırabileceğini sanmıyordu. Rezidansta, işçi tulumu, Timberland bot ve kirlenmiş anorak giyen zenci genç pek yoktu. Fakat onun, ne kadar geç vakitte ya da sık olsa da, geniş kırmızı halıları çiğneyerek resepsiyona gelmesine ve resepsiyondakilere İranlının süitini aratmasına hiç maraza çıkarmıyorlardı.

"Sevgili Tembe," demişti Mesud, İranlı bir gün ona, "insan böyle bir tesiste yaşıyorsa, gizliliğin yanı sıra nezaketi de satınalır. Eğer onlar konuklarının tüketimsel ya da duygusal eğilimlerini kısıtlamaya kalkarlarsa, 'boş oda yok' demek yerine, boş bir bina bulurlar hemen." Tembe, İranlının himayeci yakınlık gösterisinin altında yatan eğilimi sezdi. Ve aşağılamaya da hiç aldırmadı; İranlı bunun parasını veriyordu.

Tembe'yi bu kez kız içeri buyur etti. İranlınınkinin aynısı bir bornoz elbise giymişti. Soluk yüzünün gerisine doğru sıvanmış koyu sarışın saçları henüz bir duştan çıktığını düşündürüyor, bu da seksi akla getiriyordu.

İranlı nasıl kaldırabiliyordu? Tembe herifin sikinin kalktığından emindi. Tembe'nin de siki kalktı. Fena vurulmuştu. Ama dikilmiş pantolon balığı neredeyse hemen ortadan kayboluverdi; yalanıp yutulma şansı bulamadan eriyip giden bir dondurmadan başka bir şey değildi. Tembe'nin onu kaldırmaya kalkmamasından değildi bu, Tembe gibi çoktan gitmişti. Tembe Leopold Caddesinde bir pipo çekseydi hamlelerini Brenda'da yapardı, ta ki kız onu tembelce bir aşağılamayla üzerinden ittirinceye kadar. Eğer Altıncı Caddedeki bir evde çalışan -Danny'den habersiz hâlâ hizmet ettiği- orospulardan birine -ya da Learmont'taki daha klas tiplere- gönderilirse ya karılar isterdi, ya da kendisi teklif ederdi: Sikişe karşı kokain.

Onlar gülünç derecede küçük miktarlar için yapardı bunu. Learmont'taki sürtük -aslına bakarsanız Tembe karının her gün bir sürü numara çevirdiğini biliyordu- tek bir taş'a verirdi. Karı, diğer karıların paltosunu çıkarması gibi eteğini sıyırır ve mutfak çekmecesindeki makinadan bir kaput çekip ona verirdi sanki çatal bıçak verirmiş gibi.

Genellikle, birlikte pipo içerlerken Tembe'nin dürtüsü neredeyse kaybolurdu. Her şeyin şehvet ve şehvetin kendisininse tatsız bir icraat olduğu bir diyara girerdi neredeyse. Kaputu sikine geçirmeye çalışır ama siki büzülüp ufalırdı. O zaman Tembe karıya saten apışarasının çıtçıtlarını açtırırdı. Onu mutfakta, sivri topuklu ayakkabıların içindeki ayaklarından birini bir iskemlenin üzerine koymuş halde durdururdu ve karıya mastürbasyon yaptırırken karı da Tembe'nin pörsüğünü kaşırdı karmen kırmızısı tırnaklarıyla.

Tembe, İranlının kızı yatak odasında dolaşıp durur, dantelli bir sütyeni radyatörün üzerinden, içinde külot bulunan blucinini yerden alırken bunları düşünmemeye çalıştı. İranlı, fena halde kirli bir metal folyonun üzerinden marihuana çekiyordu. Tembe malın bir greyderden damlayan zift gibi simsiyah kabarcıklanmasını seyretti. Kız, Tembe'yle kapı pervazının arasından geçip gitti. Bir ay önce bunu yapamazdı, harbiden böyle, dedi içinden Tembe. Bunu sürdüren bu siktiğimin karısı. Afili beyaz kızlar bir şey yemiyor artık, ve de pipo ve marihuana çekerlerken hiç yemiyorlar. Buna karşın, karı bir deri bir kemik olduğu halde, ve bir Gerry Andersen kuklası gibi plastik suratına rağmen Tembe yine de sikmek istiyordu onu.

İranlı, çakmağını gayet abartılı hareketlerle sallayarak takibini bitirdi ve "Diğer odaya geçelim," dedi. Ve Tembe "Süper," dedi başkalarının gereksiz seks kokusuyla dolu yatak odasından çıkmak için can atarak. İranlı yatakta kımıldayıp dizlerini birden hareket ettirdi ve Tembe bir an onun kahverengi sikini gördü; çarşafa değdiği yerde gölgeli bir alan ya da bir leke vardı.

Süitin asıl odası, üzerinde pek yazı yazılmamış İmparatorluk yazıhanelerine benzer şekilde döşenmişti ve pek oturulmamış bir İmparatorluk koltuk takımı ve bir divan vardı. Divanın önünde, altın pençeden ayaklarıyla duran geniş, üzeri camlı bir kahve masası duruyordu. Bu masanın üzerinde de bir crack piposu, bir lehim lambası, üzerine kokain bulaşmış bir ayna, sigaralar, bir çakmak, anahtarlar, bir video uzaktan kumanda cihazı, şarap bulaşığı kalmış iki bardak ve bunlarla tamamen ilgisiz, orta yaşlı güzel bir kadının gümüş çerçeveli fotoğrafı vardı. Kadın, crack içme gereçlerinden oluşan takımın üzerinde gayet içten bir şekilde gülümsüyordu Tembe'ye.

Odada bir de kocaman kitaplıklar vardı ve rafları otel müdürünün yayıncılardan mezatta satın aldığı, kelepire düşmüş ciltli kitaplarla doluydu. Halılar leylak rengiydi ve duvarlar, üzerine kuş ve çalı motifleri çizilmiş, kumaş parçalarıyla süslenmiş eflatun duvar kağıtlarıyla kaplıydı. Kahve masasının divanın karşısına gelen tarafında gösterişli bir büfe duruyordu, kapakları açıktı ve bir TV, video ve müzik setinin durduğu raflar görünüyordu. Büfenin dibindeyse, kimi kutularının içinde kimi dışında, sağa sola saçılmış video kasetleri ve CDler vardı.

Büfenin içinden Seal'in bir şarkısı geliyordu hafiften: "Çünkü biz asla yaşayama-yız / Bi-razcık çıldırmazsak ee-ğer. . ." "Doğru değil mi harbiden?" dedi Tembe ve İranlı "Efendim?" diye yanıtladı ama düşündüğü şey o değilmiş gibiydi sanki.

Tembe "Çünkü biz asla yaşayama-yız / Bi-razcık çıldırmazsak ee-ğer. . ." diye terennüm etti şarkının sözlerini Seal'den daha yüksek perdeden, ama şarkıcının ritim ve cümleleme tarzına biraz benzeterek. İkinci dizenin sonuna gelirken hafiften bir jig dansı yaptı sanki bir boksörün ısınma hareketi gibi ve parmaklarını yüzünün iki yanına getirip oynattı ve başını tavuklar gibi bir aşağı bir yukarı salladı. ". . . Anlıyosun, yani, çııl-gın gibi."

"Ah, evet. Anlıyorum. Evet, tabii, tabii. . ."

İranlı sustu. Kendini divanın ortasına bırakmıştı ve bir kibrit kartonunun kenarını kullanarak aynanın üzerindeki crack kırıntılarını sıyırıyor, onları v şeklinde küçük bir yığın halinde biriktiriyor, sonra aynı yüzeyin üzerinden tekrar geçiyor, aynada crack bulaşıklarından oluşan düzgün çizgiler bırakıyordu.

Tembe pipoya baktı ve içindeki yoğun bal rengi parıltıyı gördü. Orada kalmış bir sürü, beş yahut altı doza daha yetecek kadar mal vardı. Tembe, İranlının onu niçin bu kadar acele çağırdığını merak etti. Sadece bu kalan mal bile bunların ikisine daha birkaç saat yeter, değil mi? Tembe, İranlının, kahve masasının arkasında dört ayak üzerine çöktüğünü ve halının masayla divan arasında kalan kısmını pençe yaptığı eliyle metodik bir şekilde taradığını gördü. İranlının, halının on beş santim yukarısında dolanan, yuvalarından uğramış gözleri elinin hareketine kilitlenmişti, crack arayan radarlar gibi.

İşte bu, dedi Tembe durumu çakarak. Pezevenk öylesine boku yemiş ki, halıda geziyor. Tembe bu durumu yeterince çok görmüştü ve kendisi de yaşamıştı. O noktaya vardığınız zaman başlardı bu - onuncu pipodan bir süre sonra- beyniniz eriyip kaynardı sanki. Beyniniz crack haline gelirdi. O zaman her yerde o malı görmeye başlardınız. Halının üzerindeki her ekmek kırıntısı ya da mutfak muşambasındaki her toz şeker tanesi esrime potansiyelinin bir parçası gibi görünürdü. Hepsini teker teker toplar, titrek bir alevle denerdiniz, ta ki sonunda burnunuzu yanmış ekmek kokusu doldurucaya kadar.

İranlı kendi çaresizlik siperine dönmüştü ve başı yere dönük bir halde siper boyunca emekleyerek geri geri gidiyordu ve kahve masasının gümüş kenarının arkasından belkemiğinin yumruları çıkıyordu. Sapkın bir kontrol noktasında devriye gezen mutant bir muhafıza benziyordu sanki. Dünyası küçülmüş, küçücük varlıklardan ve esneyen, ağzı bir karış açık kalan yokluklardan ibaret hale gelmişti. Mesud, bütün crack kafalılar gibi yavaşça ve sessizce, seyretmesi çok eziyet veren sarsak bir titizlikle deviniyordu; sanki Gulliver'miş de, bir Lilliputluyu ameliyat etmeye çağırılmış gibi.

Kız tekrar içeriye girerken bir hırkanın uçlarını blucininin içine sokuyordu. Blucinin ön tarafındaki düğmeleri ilikledi ve sonra kollarını göğsünde kavuşturdu, avuçlarıyla diğer elinin dirseklerini kavradı. Küçük memeleri öne doğru fırladı.

"Siktiret Mesud," dedi kız konuşkan bir edayla, "yerde sürüneceksen Tembe'yi niye çağırdın ki?"

"Ah, evet, doğru. . ." İranlı sıska kıçını divanın üzerine kaydırdı yine. Bir elinde çakmak, ötekinde halı tüyleri vardı. Oturdu ve avucundaki tüy topağına baktı, sanki bunun bir parça crack olup olmadığına karar vermek gerçekten çok zormuş da, kesin emin olmak için çakmağını kullanması gerekiyormuş gibi.

Tembe, İranlının badem gözlerinin altındaki mor çukurlara baktı. O gözlerin yanlış isim verilmiş aklarına da baktı. Mesud da başını kaldırıp Tembe'ye baktı ve aynı rengi gördü. İkisi de birkaç saniye süresince sarı renk gördüler. "Ne. . .? Sen ne. . .?" Mesud'un, çatlamış tırnaklarının arasından tırnak etleri fırlamış parmakları dizlerinin üzerindeki havluda kümelendi. Hiçbir şey hatırlamıyordu, kesinlikle. Tembe ona hatırlamada yardım etti. "Sekizlik mal gedirdim." Elini ceketinin cebinden çıkardı, avurdunda gizlediği, stretch filmle kaplı iki misketi usulca avucuna tükürdü ve sonra masanın üzerine bıraktı. Bir tanesi yuvarlanıp güzel kadının portresinin dibinde durdu, diğeri videonun uzaktan kumandasına kadar gitti.

Bu küçük hareket Mesud'da bir etki yaptı. Tembe havalı bir zenci satıcıysa, o zaman o, yani Mesud da havalı bir marihuana müşterisiydi. Dikildi, elini bornozunun cebine soktu ve mor yirmiliklerden oluşan, dağınık bir tomar çıkardı. Paraları kayıtsız bir şekilde masanın camdan

havuzuna fırlattı ve paralar yüzdü. Mesud kendini daha da toparladı ve kendine has bir kişiliğe sahip olmak uğraşına girişti şevkle, sanki çok modern bir auteur ondan bunu kamera karşısında doğaçlama yapmasını istemiş gibi. "Özür dilerim," ayağa kalktı biraz sallanarak, ama kararlı bir şekilde. Aşağıya bakarak, yerde oturan kıza sevimli bir şekilde gülümsedi ve Tembe'ye bir el işareti yaparak divana oturmasını işaret etti. "Üstüme bir şeyler giyeyim ve sonra birlikte büyük bir pipo yakalım, ha?" Kaşlarını kıza bir soru sorarmış gibi çattı, bir deri bir kemik vücudunu saran bornozun eteklerini çekiştirerek odadan çıktı.

Tembe kıza baktı ve o konumda kaldı, botlarının bir tabanını, bir topuğunu yere değdirip ayaklarını hafifçe sallayarak. Kız ayağa kalktı, sonra genç kızlara özgü o ayaklarını altında toplama hareketini yaparak divana oturdu ve dikleşti. Tembe, kızın yaşı hakkındaki tahminini aşağıya çekti. Kız pipoyu hazırlamaya başladı. Stretch filmle kaplı iki bilyeden büyük olanını aldı ve çok dikkatli bir şekilde açtı, yapışkan hiçliklerden oluşan tabakaları birbirinin ardına kaldırdı, kaldırdı ve sonunda süt beyazı maden tabakası meydana çıktı ve aynanın üzerine düştü.

Kız elini boynuna götürdü ve bir demet saçı tutup, kulak memesiz kulağının arkasına kıstırdı, Tembe'ye baktı ve "Niçin orada öyle oturuyorsun Tembe?" dedi. "Bir pipo al." Tembe hırıldamaya benzer bir ses çıkardı, divanla kahve masasının arasındaki boşlukta ayakları dolanarak, ne yapacağını bilmez hareketlerle kızın yanına gitti.

Mesud odaya geri döndü. Üzerinde yanardönerli yeşil ve hardal sarısı dikey çizgiler bulunan bir gömlek, bacaklarının etrafında kampana çalan, mavi ham ipekten bir pantolon, çorapsız ayaklarında ses çıkaran siyah mokasenler ve boynunun çukurunda köpürmüş şal desenli bir kravatın köpüğü vardı. Ne züppe herif. "Tamam!" Mesud ellerini birbirine çarptı ve bu da boktan bir tiyatrocu jestiydi. Ayakta ve giyinik haldeyken, ticaret çarklarının serbestçe dönmesini sağlayan yahut öyle yaptığını sanan bir motivatör yahut arabulucuydu sanki.

Kız bir parça crack aldı ve pipo çanağının içine ufaladı. "Bence," dedi İranlı, kızgınlıkla kuşatılmış ve kırkılmış bir ses tonuyla, "şunu aynanın üstünde yapsan iyi olur, böylece emin olursun hiç ziyan olmadığına ve..."

"Biliyorum." Kız ona pek aldırmadı. Tembe tam da pipo çanağının içindeydi şimdi, botlarının altında gazlıbezin çeliksel esnekliğinden bir yastık vardı. Crack parçaları onun tepesine yağıyordu şimdi, Indiana Jones'un tepesine yağan kocaman kayalar gibi.

Tembe nelerle karşılaşabileceğini düşündü. Mesud bu mal için para vermişti, ama kredi için yol yapıyor olabilir miydi? Kendisinin içeriye buyur edilmesi, kızın gülümsemeleri, pipo içme teklifi, tüm bunlar için Tembe'nin aklına gelen tek açıklama buydu. Mesud'a iki yüz sterlinlik bir kredi vermeye karar verdi, eğer herif isterse. Fakat ödemede gecikirse, ya da bir kez daha borç isterse Tembe bunu, son sözü söyleyecek olan Danny'ye danışacaktı. Son sözü daima Danny söylerdi.

Kız çakmakla lehim lambasını yaktı. Aletten sarı bir parıltı ve gürültü çıktı. Kız alevi yumuşatarak, tıslayan bir mavi dile dönüştürdü. Pipoyu Tembe'ye verdi. Tembe piponun cam çanağını sol avucuna aldı. Kız ona lehim lambasını sapından tutarak verdi. "Dikkat et orda..." dedi Mesud gereksiz yere. Tembe lehim lambasını aldı ve ev sahibi erkeğe ve kadına baktı. İkisi de gözlerini dikmiş ona bakıyordu. Onun boğazından içeri dalmanın, sonra dönüverip onunla birlikte pipodan nefes çekmenin, onun dudaklarının iç tarafından nefes çekmenin onlar için hiçbir sakıncası yokmuş gibi bakıyorlardı.

Mesud divanda öne doğru eğildi. Dudakları ve çenesi kımıldadı, ağzından şapırtıya benzer sesler döküldü. Tembe bir tarafa doğru nefes verdi ve dudaklarını piponun ağızlığına dayayıp sımsıkı kapattı. Mavi alev dilini piponun çanağında gezdirirken pipodan nefes çekmeye başladı. Neredeyse hemen anında, pipodaki crack parçaları yavaş yavaş erimeye başladı ve piponun küresel gövdesine düşerek bulanan ve kaynayan, akışkan dumandan, minyatür bir Melek Şelalesi'ne dönüştü.

Tembe alevi pipo çanağında gezdirmeye devam etti ve bazen küçük bir alev dili kenardan dışarı fırlayıveriyor ve gazlıbezi yakıyordu. Ama Tembe bunu bilinçsizce, teknikten ziyade pratikle yapıyordu. Çünkü crack onu tutuyordu şimdi, salt istekten oluşan dev bir yıkıcı dalga gibi kabarıyordu beyninde. İşte çarpma bu, dedi Tembe kendi kendine; ilk kez böylesine belirgin ve kesin bir şekilde fark ediyordu bunu. Kayanın tam çarpması, daha çok kaya istemektir. Kaya-

nın uğultusu daha çok kayadan başka bir şey değildir.

İranlıyla kız ona bakıyor, onu gözleriyle yiyorlardı, sanki Tembe crack, bakışları lehim lambası, tüm oda da pipoymuş gibi. Çarpma çok büyüktü, ve kaya temiz ve güzeldi, Danny'nin Tembe'ye verdiği malda bikarbonatın asla bir esamesi yoktu, çok güzel, güzel, güzeldi. Kokusu bir genç kız amı gibi güzel, güzel, güzeldi, dibine kadar dalmışsınız da kız "Güzel, güzel, güzel. . ." diye mırıldanıyormuş gibi.

Tembe'nin hayatta bir pipodan aldığını hatırladığı en güçlü çarpmaydı bu. Ve bunu hissederken crack onu boyuna yukarıya kaldırıyordu. Crack onun beynindeki kopuk bir devreyi tamamlıyor, beynini vızıldayan, nabız gibi vuran nöronlardan bir kafese dönüştürüyordu sanki. Ve bu gerçeğin, çarpmanın devasa doğasının farkına varmak çarpmanın bir parçası haline geldi; tıpkı, crack'in crack isteği olduğunu fark etmenin de çarpmanın bir parçası haline gelmesi gibi.

Gittikçe daha yukarıya. İç ve dış. Tembe bağırsaklarının guruldadığını ve gevşediğini hissetti, alnından ter fışkırdı ve göğsünden aşağı süzülmeye başladı ve koltukaltları da aynı durumdaydı. Ama kayalık dağ onun karşısında hâlâ yükseliyordu. Şimdi, kendi vites kutusunu kullanarak hızlanan kalbinin kırmızı-siyah takırdayan vuruşlarını hissediyordu. Görüş alanının kenarları ölümcül, kadife bir zevkle siyah siyah tüyleniyordu.

Tembe pipoyu yavaşça masaya bıraktı. Her şeye gücü yeter biriydi. İranlının hayatta hiç olamayacağı kadar zengindi, yakışıklıydı, havalıydı. Nefes verdi ve yuvarlanan büyük bir duman üfledi. Kız hayran hayran bakıyordu hâlâ.

Bir iki saniye sonra Mesud "İyi çarptı mı?" diye sordu ve Tembe "Müthiş," dedi. "Müthiş amına koyayım. Hayatta böyle büyüğünü yaşamadım. Sanki kocaman bir kayayı içmek gibi, öyle kocaman ki, şey kadar. . . Şey kadar. . ." Gözleri odada dört döndü; Tembe, metaforu tamamlamak için çabalıyordu. "Bu otel kadar!" İranlı katıla katıla gülerken arkasındaki divana düştü ve kemikten ibaret dizlerine vurdu.

"Ah, hoşuma gitti! Hoşuma gitti! Günlerdir duyduğum en komik laf bu! Haftalardır hatta!" Kız bir şey anlamamışçasına bakıyordu. "Evet Tembe, lan oğlum, gerçekten de böyle bir etkisi var: Ritz Kadar

Büyük Bir Crack Kayası! Bak çok para kazanabilirsin böyle bir fikirle ha!" Pipoya uzanırken hâlâ kahkahayla gülüyordu ve Tembe herifin boktan suratını dümdüz etmemek için kendini zor tutuyordu.

Evde, Harlesden'de Leopold Caddesindeki evin bodrumunda Danny boyuna yontuyor, yontuyor, yontuyordu. Ama hiçbir zaman ürüne dokunmadı.

Böcektopya

"Sonunda benim hayvanlarla ve alkolle baş başa kalmamı gibi, o kadının da, melekelerini yitirdiği zamanlarda son arkadaşlarından biri bir sinekti; ben hiç görmedim fakat o bol bol konuşurdu sinekle ve sinek de onunla. İri mahzun sarı gözlü ve uzun kirpikli hayvan banyoda yaşıyordu; kadın onunla biraz dalga geçerdi fakat onu her sabah doyurmak için ekmek kırıntıları getirecek kadar da ciddiydi; kendisi banyo küvetine yatarken banyonun tahta kenarlığının üzerine serperdi bunları ve arkasından orayı temizleyen Bunny Teyzeyi fena halde kızdırırdı."

J. R. ACKERLEY
Babam ve Ben

Inwardleigh'in, yani insan coğrafyasının aşırı hevesleri tarafından terk edilmiş, demografi nehrinin akmayan bir kolunda kıyıya bırakılmış, başarısız bir ekonominin çakıllı kıyısında karaya oturmuş ve toplumsal trendlerin yer değiştiren kum tepeleriyle kuşatılmış küçük bir Suffolk kasabasının ana caddesine gelişigüzel yerleşmiş üç meyhanesinin (yani Işıklı Yol, Gönüllü ve Bombacı'nın) sahipleri, dükkânlarının ikindi vakti serin, karanlık iç mekanlarında kendilerine birer fıçı bira çekiyorlardı. Oturdukları yerde bar tezgahının üzerinden uzanarak -yani müşteriymiş gibi yaparak- pompa kollarına bastırıyorlar, sonra sarı köpükler yatışmadan, kafa kalpten ayrılmadan bardakları dudaklarına götürüyorlardı.

Gönüllü'de, harmandan kaytaran yalnız bir delikanlı kendine karşı bilardo oynuyordu. Riskli vuruşlar yapıyor, topları banda çarptırıp dışarıya düşürüyor, gergin köşebentleri tehlikeye sokuyordu. Kazanacağından emindi.

İşi indeks hazırlamak olan Jonathan Priestley, havalı spor ayakkabılarının üzerinde zıplaya zıplaya geldi, Hogg Sokağının ağzından çıktı ve köyün yan tarafında bulunan küçük belediye arsasına girdi. Adam sindire sindire seyrediyordu kasabanın anonim karakterini, yarı müstakil evlerin beyaz, beton kenarlıklı cephelerini, çakılla kaplı lamba direklerini, bitki sporlarıyla dolu tozlu hendeklerde sıcaktan erimiş mavi-siyah asfalt öbeklerini. Bunları sindire sindire seyrediyor ve kendi kendine, nasıl oluyor da içine kapanmak bazı yerlere karakter kazandırırken Inwardleigh'e anonimlikten başka bir şeyin gelmediğini düşünüyordu.

Jonathan, Bella's Unisex'in penceresinde genç bir kadın gördü. Kadının giydiği mavi naylondan iş tulumunun kumaşına gayet özenli ama yine de rasgele bir şekilde, nüfusun bir kesimi tarafından bırakılmış saçlar katılmıştı. Kadın çok yıpranmış bir sandalyeye oturmuş, başını kırmızı vinilden kafalığa dayamıştı ve Jonathan önünden geçerken kadının elini uzatıp kendi saçından bir demeti yakalayıp çektiğini ve sonra makasla gayet ustaca kesiverdiğini gördü. Adam içini çekti, taşıdığı sırt çantasını bir omuzundan ötekine geçirdi, yapışkan dudaklarıyla birkaç notayı ıslıkla çalmaya çalıştı, bu girişimden vazgeçti, yürüyüp gitti.

Jonathan ana caddede yoluna devam etti. Çorapları kendilerini peristalsize ederek, botlarının kazınan ve terli çeperine kadar inmişlerdi. Alçak duvarların ardında diz çökmüş, çakmaktaşından yontulmuş, kapı kasalarının, pencere pervazlarının ve kapılarının boyaları soyulmuş evlerin önünden geçti. Küçük dükkân sırasının vitrinlerindeki kepenkler çoğunlukla kapalıydı. Günlerden Çarşambaydı ve Inwardleigh'de dükkânlar erken kapanırdı. Her şeyi Khan'dan almam lazım diye düşündü Jonathan.

Antik Emlak'ın vitrininin önünden geçti. Satılık ya da kiralık emlakları gösteren fotoğraflar pagodaların yağmur saçakları gibi kıvrılmıştı. Jonathan içini çekti. Talep edilen fiyatlardan bazıları komik derecede düşüktü, bir gofret fiyatınaydı neredeyse. Fakat o zaman kimse oturmak istemiyordu Inwardleigh ve çevresinde, mastürbasyonun çok yaygın olduğu ve baytarların atlar için yapılan sakinleştirici iğneleri kendilerine yaptıkları o yerde.

Inwardleigh'in biraz kuzeyinde ve doğusunda, Kuzey Denizine yaslanan çakıl ve kumullardan oluşan bir kıyıda çömelmiş kocaman bir nükleer elektrik santrali vardı. Santral hem infra hem ultrasonik bir uğultu çıkarıyordu. Paradoksal bir şekilde, onu görünmez kılan şey büyüklüğüydü; varlığı, kavranamayacak kadar anıtsal bir şey gibiydi sanki.

Jonathan hemen hemen her gün arabasına binip oraya gider ve santralin altındaki sahilde yürürdü. Bu şey, insan ölçeğini, ya da hatta kendi amacını bile hiçe sayacak kadar büyüktü. Reaktör boşluğu, seramik bir materyalle kaplanmış o kocaman kubbe bir sürü panele, ya da hücreye bölünmüştü Moloch'un[1] petek gözü gibi. Rengi menevişli, bulanık bir kaidenin üzerinde duruyordu. Bunların tümü sık sık, tülümsü bir buharla, deniz sisiyle, hatta alçalmış bir bulutla taçlanırdı. Geceleri burası turuncu bir ışığa boğulur ve her saat hoparlörle verilen anonslarla yankılanır ve hışırdardı. Kimin içindi bu anonslar? Ve kim tarafından veriliyordu? Jonathan işçilerden hiçbirini görmemişti. Belki de hiç işçi falan yoktu; burası bunları kendine söylüyor, kahverengi dalgalar çakıllara çarpar, kumul otlarına mor kelebekler konar ve tepeden geçen kazlar öterken kendi kendine konuşuyordu.

Inwardleigh iki tane güçlü pilon[2] hattıyla çevriliydi; bunlar santralden fırlar, katırtırnaklarının ve çalıların üzerinde yürür ve kasabanın iki yanından geçerdi geniş bir manevra sahası bırakarak, sanki Işıklı Yol'daki bir eğlenceye ya da Methodist Salonu'ndaki bir kek partisine yakalanmaktan dikkatle kaçınıyorlarmış gibi.

Ölümcül teller gerili bu hayvani lirler, kasabanın ve çevresinin dışındaki yaşamın şarkısını söyler, kasabalıların kendilerini kavrulmuş, radyasyon yemiş, büzülmüş ve kurumuş hissetmesine yol açardı. Ve bu yüzden, işçi sınıfından yolcular ve orta sınıftan haftasonu tatilcileri Inwardleigh'in uzağından geçerler, sahilin çok daha kuzeyindeki gudubet kasabalara yönelirlerdi.

Ama Jonathan'a göre, pilon hatları yine de bölgenin cazibesinin bir parçasıydı. Kırlardaki birazcık kabartıyı bunlar sağlıyordu, çünkü

1 Fenikelilerin çocuk kurban ettiği bir tanrı. (ç. n.)
2 Metalden yapılmış çok büyük elektrik direği. (ç. n.)

burası yer yer sık çalılıklarla süslenmiş ve kumlu zemine kazılmış çakıllı çukurlarla oymalanmış, dümdüz giden, basık bir tarım arazisiydi. Bir giriş ve yatış manzarasıydı: At kılından, eski bir şiltede yatan yorgun bir beden.

Jonathan, Khan'ın dükkânındaki reyonlarda bir o yana bir bu yana dolaşarak telden sepetine küçük mallar koyuyordu. Joy iki gün önce gitmişti ve kadının geri dönmesine iki gün daha vardı. Jonathan kendisine göre bir şeyler pişirme zahmetine katlanabilir miydi, yoksa bu akşam da yine meyhaneye gidip *fish-and-chips* mi yiyecekti? Eli, öjenik sebzelerle ve yumuşatılmış, dondurulmuş etlerle dolu küçük bir soğutma dolabının üzerindeyken öylece durdu yazlık evin mutfağıyla ilgili düşüncelere dalıp gitmiş halde.

Eğer yemek yaptıktan sonra hemen adamakıllı bir temizlik yapmazsa böcek dünyasının istilasından emin olabilirdi. Öyleyse bu zahmete girişecek miydi? Ama yemek yapmamak da yenilgiyi, küçük evde yaşamın sürdürülemezliğini kabul etmekti. Yahut belki de sadece, Joy'suz sürdürülemezliğini.

Yazlık ev küçüktü. Yazın sıcağı tümüyle içine sızıyor, tozlu kadife perdelerdeki boşluklardan yol bulup içeri geçiyordu. Jonathan onları gün boyunca kapalı tutsa bile çalışma odası öylesine sıcak oluyordu ki parmaklarından damlayan terler Macintosh'un klavyesine sızıyor ve çalışmaz hale getiriyordu. Ve sinekler vardı. Jonathan aşırı titiz ya da böcek fobisi falan olduğunu sanmıyordu ama bu uzun, sıcak yaz, altı bacaklı türü bütün şiddetiyle getirmişti.

Evdeki her odanın vızıldayan bir pavanı[3] vardı; hiç durmadan, hiç değişmez bir ataletle, genellikle de ışık teşkilatının altında döner dururdu. Başka türler de vardı. Akşamları titreyerek banyo fayanslarındaki kulelerin tepesine sıçrayan, sonra çöp bacaklı dağcılar gibi halatlı yamaç inişi yapan uzun bacaklı örümcekler. Eşekarıları da sık sık dalıyordu yazlık eve. Çalışırken onların, ev sineklerinin yüksek perdeden sızlanmalarını bastıran, uçan bomba gibi vızıltıları yüzünden alarma geçmek Jonathan için bir işkenceydi. Bu ses inatçı ve dahası, nedense yırtıcıydı. İndeks üzerinde çalışmasını bırakır, eline hangi

3 Pavan: Bir İspanyol dansı ve müziği. (ç. n.)

dergi ya da gazete geçerse kapıp avcıları avlardı. Fakat irine benzer yeni bir leke, kopmuş bacaklardan ve kanatlardan, ezilmiş thoraks, baş ve karınlardan oluşan yeni darmadağın bir yığın daha yaratmadan tatmin olmazdı.

Joy evdeyken böcekler Jonathan'ı pek rahatsız etmezdi. Sinirlenme ve keyfini kaçırma işini onun yerine Joy yapardı. Ama kadın gittiğinden beridir onu gittikçe daha çok rahatsız etmeye başlamışlardı. Koltuğunda başını geriye yatırdı ve çatılmış kaşlarının arasından onları seyretti. Nasıl öldürmeli? Niçin öldürmeli? Öldürmek ne demek? Böcekler -ve özellikle de sinekler- çalışmanın bir nesnesi, gerçeklik içindeki karmaşık oyunlar için bir platform haline geliyordu.

Jonathan, dinsel mimari hakkında bilimsel bir araştırmada kullanılmak için indeks topluyordu; ya da niyeti buydu. Normalde, bir programdan ötekine geçerken, mekanizmayla simbiyoz halinde çalışırken Macintosh'un vızıldamaları ve çıtırdamalarıyla sakinleşiyordu. Ama şimdi kendisini hep etrafı, diğer ev sakinlerinin çıkardığı başka vızıltıları ve çıtırtıları dinlerken buldu. Onların belki de bilgisayarın seslerini taklit etmeyi öğrendiklerini, kuantumsal, filojenetik bir sıçramayla böceklerin bilgisayara benzer bir hale geliyor olduğunu düşündü. Dikkat çekmeyen, zararsız bir eşekarısı sineğinin birdenbire, daha tehlikeli bir tür olan adaşının statüsünü taklit etmeye başlamasına benzeyen, korkunç bir Bates mimikrisi[4] eylemi yani.

Korkunç sıcak. Boktan bir sıcak. Sinirden pişiyor, kendi kendini yiyordu.

Bay Khan, Jonathan'ın dibinde belirdi. Müşterilerinin dediklerini kabul etmek için çenesini kat kat çoğaltan, karşı çıkmak içinse birbirinden ayıran esmer bir piramit adam. "Başka bir şey var mıydı?" diye sordu. Jonathan sağa sola sallanıyordu, geçici bir hafıza kaybıyla dalıp gitmiş, görmeden bakıyordu donmuş sebzelere. "Bostan bezelyesi, Fransız fasulyesi?"

4 İngiliz doğabilimci Henry Walter Bates'in bulduğu, zararsız türlerin yırtıcılara karşı kendilerini korumak için, zararlı türlere has belirtileri verecek şekilde bir taklit yapması. (ç. n.)

"Hayır, hayır, ne salağım. . . Hayır ben. . . aslında neyin lazım olduğu konusunda tek hatırladığım şu Vapona türü zımbırtılar. Şu an bendekilerin etkisini kaybediyor olduğundan eminim."

"Onlar en az bir ay dayanır aslında." Bay Khan, Jonathan'ı tuhaf tuhaf süzdü etrafı morarmış gözleriyle.

"Onlar öyledir belki, fakat ev hâlâ sinek dolu."

"E-vet, şu geçirdiğimiz yazdan ötürü, değil mi? Ve bu harman vakti, evinize bir sürü fare ve sıçan da dolmazsa şansınız var demektir. Peki kaç tane olsun?"

"Bir beş tane daha verin Bay Khan, ve bir kutu da sinek kağıdı lütfen."

Jonathan ana caddeden geri dönerken Inwardleigh geriniyor, esniyordu. Yeniyetmelerden bir küme genel tuvaletlerin önünde, kapanmış İş Bulma Merkezi'nin karşısında toplanmıştı. Sigara içiyorlardı ellerini sigaraların etrafına siper ederek, bedenlerini ellerinin etrafında siper ederek. Yanlarında birkaç araba duruyordu, kapıları açıktı ve stereolarından bağıran techno taa yoldan bile net bir şekilde duyuluyordu. Müzik falan değil bu, diye düşündü Jonathan, radyofonik bir bestecinin dev mekanik hamamböceklerinin olduğu bir film için yarattığı ses efektine benziyor daha ziyade.

Yeniyetmeler onu görmezden geldi. Jonathan yürüyüp yanlarından geçti, sırt çantasının sırtının tam ortasındaki parazitsel ağırlığını, alt vücut uzantılarının nemli vedalaşmalarını ve daha bir ıslak kavuşmalarını hissederek. Arsanın sonuna varınca Jonathan Hogg Sokağına düştü yine. Yolun bir metre falan yukarısında iki örümcek ağı sallanıyor, her biri hemen altındaki tekerlek izini takip ediyordu. Bunlar havada duran, boyuna dönen, dönen, dönen binlerce binlerce küçücük sinekten oluşuyordu. Bu küçücük sinekler niçin böyle biraraya gelir? Jonathan bunları düşünürken yeşilliklerden bir tünelin içinde yoluna devam ediyor, bel kısmı yaşam biçimlerinin üstünden geçiyordu. Tekerlek izinin içinde gizli nemin yarattığı bir çekim olabilir miydi bu? Ya da hayvan pisliklerinin? Yoksa bu yeni bir davranış tarzı mıydı? Belli ki yaz böceklere bazı şeyler yapıyor, onları canlandırıyor, sıcak havayı hayvanların nefes alma deliklerinden daha hızlı geçiri-

yor, onlar da böylece daha çabuk uçuyor, daha çabuk besleniyor ve daha da büyük sayılar halinde çoğalıyorlardı.

Kalçası enfeksiyöz maddelerle dağılmış. İçinden kabaran çürüme olgusu onu ele geçiriyor ve değiştirerek, bir organizmayken çevreye dönüştürüyor. Mustica Domestica *nazikçe, metodik bir şekilde devam ediyor ekleme işine.*

Mutfakta hemen hemen her hafta gümüşçün böceği ya da karınca saldırıları vardı. Genellikle sabahları ilk önce Joy kalkardı ve dolayısıyla Jonathan'ı uyandıran onun bağırtısı olurdu: "Ayy!" diye feryat ederdi ve bu ses Jonathan'ı terden sırılsıklam çarşaflardan koparıp ayırır, kadının durduğu yere çekerdi; kadının bir eli geceliğini belinin hizasında kıvrımlar halinde kavramışken diğer eliyse havayı döver haldeydi. Kadın onların, onun vücudunun çukur yerlerine girmeye niyetlendiğini mi düşlemişti? "Ne var! Ne var!" diye bağırırdı Jonathan ona kızgın bir şekilde ve küçük mutfaktan da nefret ederek ve mutfak muşambasının sınırladığı yeri, lavabonun üzerindeki küçük pencerenin kırmalı muslin yalancı perdesini hor görerek. Kadın, işgalcilerin bir çatlak yahut ek yerinden kaynayarak çıktığı tahta, melamin ya da paslanmaz çelik yüzeylerden birini ya da diğerini gösterirdi.

Gümüşçün müydü bunlar? Jonathan eğilip onları incelerdi. Süründükleri kadar akıyorlardı da; her biri balık gibi dalgalanmayı benimsemiş, kıvranan küçücük birer yaratık. Yumurtadan yeni mi çıkmışlardı, yoksa tam olgunlaşmışlar mıydı? Bu durumlarda Joy'u yatağa geri yollar, su ısıtıcısında su kaynatır, çıkış noktasını saptar ve yok edici su şerbetini gümüşçünler dünyasının göbeğine boşaltırdı.

Karıncalar onu pek rahatsız etmezdi. Irksal bir önyargıydı bu. Karıncalar her şeyi taşırdı. Onların ekipleri kırıntıları düzgün bir yan yürüyüşle götürürdü; ya da birisi bir şeker parçasını bir diğerinin sırtına yuvarlardı. Japonlar gibiydiler: Küçük, becerikli, hiç anlaşılmaz bir kolektif anlayış sergileyen tipler.

Jonathan sonra yukarı çıkıp Joy'u rahatlatırdı. Onu kaplumbağa gibi, sırtının üstüne devirir ve göğsünün ve karnının nemli yerlerini gözden geçirirdi. Sonra iki insan tuhaf çiftleşme pozisyonlarını benimser, kollarının ve bacaklarının silueti çiçek desenli duvar kağıdının pembe bahar keşmekeşinin üzerinde belirirdi. Jonathan ona sokulur ve durmadan onlara sokulan böcekleri düşünmemesini sağlamak için

çaba harcardı ve onlar yastıkların üstünde çabalarken yastıksal toz akarları da yastıkların altında çabalar, Jonathan ve Joy'un ölü epidermal parçacıklarını taşıyıp götürürlerdi.

Ve Jonathan, seksin temel, fiziksel bükülmeleri sırasında kulağakaçanları da düşünmemeye çalışırdı. Tüm böcekler içinde en çok kulağakaçanlardan rahatsız olurdu. Hem parlak hem de nedense pis dışkısal vücutlarıyla bu prehistorik hayvanlar yatağın en nemli ve mahrem yerlerini bulmayı kendilerine bir iş, bir uğraş haline getirmişlerdi. Onlar Jonathan'la Joy'un, yatağı temiz tutma, yaşanabilecek, insana dost bir ortam olmasını sağlama çabalarının parodisini mi yapıyorlardı yoksa? Jonathan ne zaman bir bulaşık bezini, kulplu bir bardağı, hatta bir kalıp sabunu kaldırsa bir kulağakaçan ortaya çıkar, sallana sallana, antenlerini ve kıskaçlarını sallaya sallaya koşar ve güya temiz yüzeyden tüyerdi. Kaygısızlıktan oluyordu bu. Jonathan bu suçluyu başparmağıyla orta parmağının arasına kıstırır, ezerek canını alırdı.

Joy taşaklarımı tutup kaldırırken kulağakaçanları düşünme. Onun dilinin pembe üçgeni benim torbalarımın kahverengi kırışıklarını takip ederken onları düşünme. Düşünme sakın onları ben okşarken onun bacaklarının arasındaki kıkırdağı; böcek pislikleri kadar ince kılların altındaki kıkırdağı. Dudakçıkların ya da sünnet derisinin altından kulağakaçanların çıkacağını düşünme. Kulağakaçanları düşünme, Joy'u düşünme. Gitti.

Evet, böcekler Jonathan'ın gri gözlerinin hem önünde hem ardında dönüp duruyordu; ve Jonathan onları görmeden yürümeye devam ediyordu. Sokağın kenarındaki kalın çalı çitin ötesinde pilonlar ayak uyduruyordu Jonathan'a ikindi sonu sıcağında tıngırdayan kablolarıyla.

Yazlık ev bu gevşek doğada koyak yerine geçen bir çukurluğun dibinde duruyordu. Bahçedeki çalı çitinin yanı sıra giden bir dere ve drenaj hendeği vardı. Ne zaman bir yağmur yağsa bunun sınırlarından taşar, yolu ve tarlayı su basardı. Yazlık evin dört tarafında tarlalar hafif bir eğimle yüzlerce metre uzanıp gidiyor, iki tarafında pilon hatlarına, üçüncü tarafta biçimi gemiye benzeyen bir koruluğa ve dördüncü taraftaysa, Jonathan'ın ev sahibinin çınlayan sesli kızlarının

midillilerine bindiği, yıkıldı-yıkılacak manialarının ve kurumuş su çukurlarının bulunduğu bir ahır arazisine bakıyordu.

Jonathan'ın yazlık evi bu manzara tentesinin uçmasını engelliyor, ağırlığıyla bunun tam ortasına çöküyordu. Jonathan sokaktan saptı ve yazlık evin kapısına varmak için ev sahibinin araba giriş yolunda yüzlerce metre yürüdü. Arbuthnot -ev sahibi- gitmişti. Jonathan bunu araba yolunun sonuna konmuş bir yığın siyah plastik torbadan anlıyordu. Yanlarından geçerken, torbalardan oluşan siyah siperden gayet belirgin bir sıcak dalgası yayıldı ve sonra da, sarı ve mavi renkte parıldayan sineklerden oluşan küçük bir bulut yükseldi ve zayıf sıcak hava dalgalarının üzerinde dans etmeye başladılar.

Jonathan evine girdi, kahvaltı odasını geçip mutfağa gitti ve sırt çantasını buzdolabının yanındaki tezgaha boşalttı. Pencerenin yanında sallanan sinek kağıdı dolmuştu. Öylesine dolmuştu ki, kurbanlarının yapışkan cesetleri, dildeki çok ilerlemiş bir şankr[5] gibi tümüyle kaplamıştı kağıdı. Jonathan bakarken bir sinek gelip katıldı bu şeye, daireler çizdi, dalışa geçti ve sonunda türdeşlerinden birinin sırtına kondu. Jonathan, hortumunu cesedin başıyla thoraksının arasındaki yarığa sokup da beslenmeye başlayan sineği seyretti ve sadece hafifçe bir bulantı hissetti.

Ardından iğrenme geldi ve Jonathan kendini yukarı doğru yükselip, tavandaki raptiyeleri çıkarmak ve yapışkan mozoleleri tavandan indirebilmek için bir odadan ötekine koşup sandalyeler getirirken buldu. Bu çok iğrenç işi yaparken öylesine bir acelesi vardı ki, iki seferinde sinek kağıtları tepesine düştü ve başlık biçiminde çok aşırı bir iğrençlik armağan etti kendisine. Koşarak evden dışarı fırlarken öne doğru eğilip kamburunu çıkarmıştı ve başıyla kolları gövdesinden açı yapar şekilde kalakalmıştı, sanki lav banyosu yemek üzere bir Pompeiliymiş gibi; ve sonra feryat ederek koşup eve girdi tekrar; imdadına yetişecek kimse yoktu dışarıda. İndeks üzerindeki işine yeniden başlayabilmek için saçlarını yıkamak zorundaydı.

Çalışma odasında, perdedeki bir aralıktan aşağıya mızraklanarak halıdaki yıpranmış bir alanı spot ışığı gibi aydınlatan altın rengi bir

5 Frengi çıbanı. (ç. n.)

ışın. Macintosh'un ekranında, bir öldürme kavanozundaki böcekler gibi dolanıp duran küçük benekler. Jonathan sallanan koltuğuna oturdu ve akrobat lambayı açtı. Fareye tıkladı ve kaybolan ekran koruyucunun altında bir metin belirdi.

Jonathan alışveriş yapmaya çıkmadan önce "nef" terimine gelmişti. Kilise sahını anlamına gelen, belirsiz bir terimdi bu. Bu üç harfi sözcük arama satırına yapıştırdı ve kontrol tuşuna bastı. Bilgisayar, metni dişleyerek örnekler aramaya faaliyetine başladı. Makinenin çalışmasıyla rahatladığını hissetti. Kendi çıt-çıtlarını ve vınlamalarını yapıyordu sıcakkanlı bir şekilde bu temiz şey, bu ergonomik şey. Jonathan bu beğeniye yoğunlaştı, konsantre oldu, bunları baltalayan daha derindeki zzzlamayı duymamaya çalıştı. . . daha derin, daha organik, daha can çekişircesine bir zzzlama.

Bir sinek onun *mouse ped*inin çayırlığında ölüyordu. Jonathan seyrederken sinek döne döne fırlayarak küçük, sert kenarlı gölgenin dışına çıkıp akrobat lambanın tam parlaklığına girdi. Sinek sırtüstü yatıyordu. Kendini kanatlarıyla ittiriyor herhalde, diye düşündü Jonathan, minik bir atlıkarınca gibi dönüp dururken, kanatlar, kıllar, petek gözler bulanık bir leke halinde geri geri giderken.

Bu sinek bir Vapona kurbanı mıydı? Jonathan bunların panjura benzeyen küçük ünitelerinden koymuştu, her odaya birer tane, ama bunu bir büyüymüş gibi, bir işe yarayacağına pek inanmadan yapmıştı. Bu zehir, sinekleri nasıl etkiliyor; ve beni etkilemiyor? Ya da kulağakaçanları hatta? Sinek yeniden dönmeye, yeniden vızıldamaya başladı. Sırtüstü sinek masanın üzerinde normal duran bir sinek gibi hareket etti, bir kağıdın kenarından dolaştı ve birtakım ekmek kırıntılarının arasında kalakaldı. Ölmesi ne kadar sürecek diye düşündü Jonathan.

Ve bu soru Jonathan'ın hummalı düşüncelerini fırıl fırıl döndürerek, çarpık bir böcek varsayımının yörüngesine soktu. Neden? Neden böceklerin vücudu bize cerahat gibi gelen bir şeyle doluydu? Jonathan nereye otursa, önceki infazlarından bir-ikisinin lekesini görüyordu. Bu yoksa insanlara parazitlik yapılmasına karşı uyarlanabilir bir tepki miydi? Öldürme eyleminin, eğer marjinal bir etkinlikse, nahoş kılınması mıydı? Ve sinekleri öldürmenin niçin nahoş olması gerekiyordu

ki? Bu niçin bir boş vakit geçirme faaliyeti, ya da hatta bir spor haline getirilemiyordu? İşte bu! Kan dökme sporlarına duyulan gereksinime bir çözüm ve sinek öldürme gereksinimi. Belki de, sinekleri hedef alırken gereken iğne ucu hassasiyetini yakalayabilecek minyatür iğne tüfekler geliştirilemez miydi?

Jonathan koltuğunda geriye yaslanarak yeni fikrinin sonuçlarını düşündü. Tek bir Axminster halısının[6] sınırlarıyla çevrili, tam fonksiyonlu bir av sahası. Çırpıcılar -ya da daha doğrusu, kınkanatlılar- yığının arasında hareket ediyor, otlayan sinekleri havalandırarak ortaya çıkarıyor. Avcılar faaliyet yerlerinde kımıldamadan oturuyor, iğne tüfekleri hazır. Av, saklandığı halı tüyü ve havlarının arkasından kopmuş. Havada! Ve tüfekler sineklerin uçuş yoluna yöneliyor, namluları sert hareketlerle yukarı, aşağı, verevlemesine hareket ediyor kararsız rotaları takip ederek. Tetiğe hafifçe bir basış ve iğne hızlı ve tam isabetli bir şekilde uçuyor ve vızıldayan yeşil sineği tam kanadından ve kocaman karnından şişliyor. Cırt! Sinek ibrişim yığınına düşüyor, sekiyor, çöküp ölüyor, Güney Afrika savanlarında düşüp ölen vahşi bir hayvanı gösteren ağır çekim bir film gibi. Tüfeklerin yanındaki küçük sepet kafesler açılmıştır ve özel eğitilmiş eşekarıları dışarı çıkıp uçuyor. Uçarken yana yatarak dönüş yapıyorlar, sonra kendilerini doğrultuyorlar, irtifa kaybedip halıya konuyorlar, avı kapıp kafese geri getiriyorlar.

Dışarıda yaz ikindisi vızıldamaya devam ediyordu. Güneş, sertleşmiş, çatlamış toprağa vuruyordu. Ağustosböcekleri, cırcır böcekleri ve çekirgeler kızışıyor ve cırlıyordu bacaklarını bacaklarına, kanat kınlarını kanat kınlarına sürterek ya da vücutlarındaki sert bir kabuğa vurarak ve böylece çocuk oyuncakları gibi ses çıkarıyorlardı. Toprak nabız gibi vuruyordu, bir kadın vajinasının orgazmın artçı şokları sırasındaki hali gibi: Sıcak havayı içinde tutup bırakıyor; sıcak havayı içinde tutup bırakıyor.

Jonathan'ın başı geriye düştü, tekrar öne sıçradı, biraz sallandı, sonra doğruldu, geriye düştü. Gözkapakları titredi, sonra düştü. Uyudu. Rüyasında Joy yazlık eve geri dönmüştü. Saxmundham istas-

6 Türk halısı taklidi, altı sert, üstü bol tüylü ve desenli halı. (ç. n.)

yonundan gelen taksi Joy'u sokakta bıraktı. Kadın korkunç görünüyordu; yüksek ve sivri omuzları şeffaf, damarlı kanatlarla sarılıydı. Kadının üç çift küçücük, sevimli eli vardı ve Jonathan bunları görünce hayran oldu ve içi gıcıklandı. Elleri öylesine küçücüktü ki, bunların onun kalınlaşan penisini çocuk gibi kavraması düşüncesinde çok ısrarlı bir erotizm buldu uykusunda bir ileri bir geri sallanıp yalpalarken ve de bilgisayarın ekran koruyucusu çapraşık metni sarmalarken.

"Bak," dedi Joy, üç eliyle bedeninin alt kısmını göstererek ve kanatlardan oluşan örtüyü bir tarafa çekivererek, "bunu Harvey Nick'ten aldım, en yeni karın kılıfı bu." "Sevgilim!" diye bağırdı Jonathan. "Müthiş bir şey." Ve müthişti. Sırayla yerleştirilmiş ipek ve satenden, mavinin iki değişik tonunda paneller onun toraksından başlayıp aşağıya kadar iniyordu pürüzsüz ve şehvetli bir parlaklıkla ve sonunda da basit bir püskül içerideki zevkleri hatırlatıyordu.

Jonathan yatak odasında heyecanla soyundu bir yeniyetme gibi, pantolonunu ve külotunu çıkarırken öne doğru eğilerek, sanki şahlanmış ereksiyonunu gizleyebilirmiş gibi. Joy soyunmak için pencerenin yanında duruyordu ve birbirinin ardından epidermislerini çıkarırken kanatlarından geçen güneş ışığı tavanda bir jaluzi biçimi yaratıyordu. Kadının altı eli hızla hareket ediyor, ısrarlı bir şehvetle hızlanıyordu. Sonra ikisi çarşafın üzerinde kıvranan tek bir şeye dönüştü. Kadın onun üstüne çıkmıştı ve çok yüzeyli gözleri ışığı yakalayıp dağıtıyordu. Jonathan-huşudan ve zevkten-inledi. Onun görüş açısının dışında, Joy'un modifiye yumurta bırakma borusu abdomeninin alt ucundan yavaşça dışarı çıktı kıllarının her birinden Cacharel damlayarak. Joy daha da kamburlaştı ve Jonathan'ın altına doğru büküldü. Yumurta bırakma borusu Jonathan'ın anüsünü yokladı; ve sonra iğne birden içeriye dalıvererek orgazm anındayken öldürdü Jonathan'ı.

Jonathan uyandı, ağzı tutkal gibi, sümüksü bir pislikle doluydu. Saat akşamın on buçuğuydu ve artık bir Böcektopya'da yaşıyordu.

Mutfağa girerken fark etti bunu. Lavabonun arka tarafındaki bir çatlaktan gümüşçünler çıkmış ve damlalığın üzerine yayılmıştı. Çok sayıda böceğin vücudu algılanabilir bir tasarım oluşturuyordu. Jonathan bunun ne olduğunu görmek için eğildi. Bir yazıydı bu; gümüşçünler bedenleriyle bir slogan oluşturmuştu: BÖCEKTOPYAYA HOŞ

GELDİN. . . diyordu ve sondaki noktalar, 'N'nin son çizgisine sığamamış elli kadar sona kalmış böcekti sanki. Jonathan gözlerini ovuşturdu ve bağırarak "Evet," dedi, "bu bir sürpriz. Söyleyin bana-bu şekilde davranabildiğinize göre, muhtemelen benim konuşmamı da anlıyorsunuzdur-Böcektopya'da bulunmak neyi gerektiriyor?"

Gümüşçün grubu birleşip, kımıldaşan bir yığın haline geldi ve sonra yeniden ayrılarak, okunabilir harflere dönüştüler; harfler bu kez daha cılızdı ve damlalığın olukları boyunca, sanki bir yazı kağıdındaki satır çizgileriymiş gibi sıralanmışlardı:

BÖCEKTOPYADA İNSANLAR VE BÖCEKLER BERABER İŞBİRLİĞİ HALİNDE YAŞAR. BİZE KARŞI TEDİRGİNLİĞİNİ VE BİZDEN İĞRENMENİ ANLAYORUZ AMA ŞİMDİ SENİNLE BARIŞ İÇİNDE YAŞAMAYI DİLİYORUZ. SEN BİZE YARDIM ET BİZ DE SANA.

"Şunun 'anlayoruz' değil 'anlıyoruz' olması gerekir," dedi Jonathan. Gümüşçünler yeniden dizilerek canlı yazıyı düzeltti. "Hımm," dedi Jonathan yüksek sesle konuşmaya devam ederken buzdolabından bir bira çıkarıp açarak, "sanırım siz bir bedel istiyorsunuz, öyle mi?"

EĞER VAPONALARDAN VE SİNEK KAĞITLARINDAN KURTULURSAN SEVİNİRİZ –SIRASI GELMİŞKEN, SEN MERAK ETTİĞİN İÇİN, VAPONALAR BİZİ FELÇ EDEN BİR TÜR NÖROTOKSİN ÇIKARIYOR. HİÇ HOŞ BİR ÖLÜM DEĞİL.

"Elbette. . . elbette. . . ama takdir edersiniz ki, sizin iyi niyetinizi gösteren daha çok kanıt görmeden size karşı sürdürdüğüm seferberliği gevşetmek istemiyorum."

BUNU ANLIYORUZ. SEN GÜNLÜK YAŞAYIŞINA DEVAM EDERSEN BİZ KENDİMİZİ SENİN İHTİYAÇLARINA UYDURMAK İÇİN ELİMİZDEN GELENİ YAPACAĞIZ. SANIRIM BİZİM ŞAŞIRTICI DERECEDE YARARLI OLABİLECEĞİMİZİ GÖRECEKSİN. ŞİMDİ YORGUNSUN, NİÇİN YATAK ODASINA GİDİP ORADA NELER YAPTIĞIMIZI GÖRMÜYORSUN?

Jonathan üst kata çıktı ve yatak odasındaki tavan lambasını yaktı. Normalde, nemli ve karmakarışık çarşaf ve pikelerden bir keşmekeş

olan yatak sadece düzgün bir şekilde yapılmakla kalmamış, tuhaf bir şekilde tertemiz görünümlüydü, sanki cilalanmış gibi temizdi. Akarlardan oluşan on santim eninde bir dere, kabartılmış yastıktan aşağıya, döşemeye akıyor, yollarına çıkan halıyı geçiyor, pencere denizliğine ve pencereye gidiyordu. "Neler oluyor burada?" diye sordu Jonathan birasından bir yudum alarak. Küçücük böcekler deresinin sonu titreşti, sürünün büyük kısmından ayrıldı ve yastığın üzerinde harfler oluşturmaya başladı. Birkaç saniyede bir mesaj ortaya çıktı:

BİZ SENİN YATAK ODANDA YAŞAYAN TOZ AKARLARIYIZ. ŞİLTEDE, YASTIKLARDA VE HALIDA YAŞARIZ. BİZDEN BİR İYİNİYET JESTİ OLARAK YATAK TAKIMINI TÜMÜYLE TEMİZLEDİK VE ŞİMDİ GİDİYORUZ. TATLI RÜYOLAR.

"Şunun 'rüyalar' olması gerekir," dedi Jonathan bilgiçlik taslayarak, fakat ona pek aldırmayan toz akarları kafilelerini yeniden oluşturmuş, düzenli geri çekilişlerini tamamlıyorlardı.

Jonathan'ın hatırlayabildiği kadarıyla haftalardır, rüyasız ve rahatsız edilmeden uyuduğu ilk geceydi bu. Fakat ertesi sabah uyandığında yatak odası böcek yaşamıyla vızıldıyordu. Gözlerini açtığında, hemen üzerindeki tavan kısmının sineklerle kaplanmış olduğunu gördü. SAKIN KORKMA! Sinekler çabucak ve titreşerek sözcükler oluşturacak şekilde dizildiler: SANA TEMİZLİĞİNDE YARDIM ETMEK İSTİYORUZ.

"Öyle olsun," dedi Jonathan mahmur bir şekilde dirseklerinin üzerinde doğrularak.

O zaman, beyaz lahana kelebeklerinden oluşan güzel bir filo kanat çırparak odaya girdi tıpkı bir melekler sürüsü gibi. Jonathan'ın tepki göstermesine fırsat kalmadan onun yüzünü yumuşak, hafiften nemli kanatlarıyla sarmalamışlardı. Jonathan onların küçük çeneleriyle, kendisinin dudaklarında ve gözkapaklarında kalmış ve katılaşmış şeyleri kopardıklarını ve dişlediklerini hissediyordu. Başını yastığa koydu yine ve böceklerin ona tam bir yüz masajı yerine geçen şeyi yapmalarına izin verdi. Kelebekler havalanıp, yeniden bir grup oluşturarak açık pencereden uçup gidince yataktan kalktı zindeleşmiş ve güne hazır bir şekilde.

Böcekler tüm sabah boyunca, söz verdikleri kadar iyi olduklarını gösterdiler. Jonathan'a ne zaman bir şey, bir kalem ya da bir bilgisayar diski lazım olsa, yapması gereken tek şey onu göstermekti ve havada bir böcek formasyonu kuruluyor, gereken nesne kaldırılıyor, onun oturduğu ve Macintosh'la çalıştığı yere taşınıyordu. Sinekler işlerini bitirince hemen odadan çekiliyor, onu mutlu bir sessizlik içinde bırakıyordu. Küçücük kafaların dev camlara çarpmasıyla çıkan hiçbir minyatür timpani sesi yoktu.

Mavi-siyah sineklerden oluşan ve insanın o her günkü imalatını ortalarında taşıyan bir yığının görüntüsü de bizatihi bir şeyin yerini dolduran bir etkinlikti. Jonathan, işini yaparken onu eğlendiren bu küçük fasılalarla, indekste çalışıp ilerlemenin hiç yorucu olmadığını gördü. Daha sabah bitmeden 'rodaj'a gelmişti.

Öğle yemeğinde lavabo damlalığıyla biraz uzun bir diyalog yaptı. "Tamam," dedi gümüşçünlere, "artık sizin iyiniyetli davrandığınızı kabul ediyorum. Vaponaları atacağım!"

YAŞASIN! diye yazdı gümüşçünler.

"Ayrıca, pervazlarda ve köşelerde kurulmasına izin verdiğim örümcek ağlarını da alacağım."

TEŞEKKÜRLER! TEŞEKKÜRLER! SANA HİZMETE DEVAM EDECEĞİZ.

Jonathan saplı süpürgeyi kullanarak yedek yatak odasındaki son örümcek ağını da safdışı bırakırken Joy aradı. "Her şey yolunda mı?" diye sordu.

"İyi, iyi." Bir nedenden ötürü, kadının telefonda vibrasyon yapan sesinin müthiş rahatsız edici olduğunu fark etti; kadın sanki bir şekilde orada tutsak kalmış gibiydi, tırnaklarıyla bakalite rap-rap vuruyordu.

"Böcekler seni götürmüyor yani, öyle mi?" Kadın güldü ve yine çınlayan, rahatsız edici bir ses çıkardı.

"Hayır, hayır, niçin ki?"

"İyi, yaz boyunca seni hep rahatsız ediyorlardı. Ve açıkçası sana, Londra'da olmanın ne kadar büyük bir rahatlık olduğunu anlatamam, bütün o boktan doğadan uzak olmanın..." Kadın durakladı ve Jonat-

han, o 'boktan doğa'nın Joy olmayınca gayet iyi olduğunu söylememek için dudaklarını ısırdı ". . . Ama yine de, Cumaya kadar orayı özleyeceğimden eminim. Üç kırk trenine bineceğim, beni Sax'tan almak için bir taksi gönderir misin?"

Jonathan bu isteği dosyalayıp yerine koydu, ama telefonu kapatır kapatmaz Joy onun aklından silinip gitti. Böcektopya'nın, yaşaması heyecan verici bir yer olduğunu fark ediyordu. Onu çalışma odasında rahat bırakıyorlardı ama dışarıya her çıktığında, düzenli böcek ekiplerinin evin başka bir yerinde yardıma devam ettiğini görüyordu. Becerikli kınkanatlı grupları halılarda dolaşıp duruyor, çeneleri bir kalıntı var mı diye arıyordu. Benzer kulağakaçan ekipleri de banyoda çalışıyordu, ve mutfakta, kahvaltısından kalan izler, kavanozun altında bıraktığı kahve tozlarından bir yuvarlağa varıncaya kadar, çalışkan karıncalar tarafından kökünden yok edilmişti.

Öğle yemeği zamanında, geri kalan sinek kağıtlarını da indirdi ve damlalıktaki gümüşçünlerle daha da uzun bir diyalog yaptı. MUHAKKAK Kİ FARK ETTİĞİN GİBİ. . . diye başladılar ve Jonathan buna bir eleştiriyle karşılık verdi: "Benimle böyle üstünlük taslayan bir tarzda konuşmazsanız müteşekkir kalırım!" Böcekler hemen bir itiraz oluşturacak şekilde dizildi:

ÜZGÜNÜZ! SÖYLEMEK İSTEDİĞİMİZ ŞEY SENİN EVİNDE TERCİHSİZ YAŞAMAYACAĞIMIZDIR. İÇERİYE GİRDİK ÇÜNKÜ NORMAL KOŞULLARDA GENELLİKLE BİZİM YUMURTALARIMIZI BIRAKACA- ĞIMIZ BİR LEŞ VARDIR, BÖYLECE LARVALARIMIZ BÜYÜYECEK VE BÖCEKTOPYANIN TAM FONKSİYON GÖREN VE MÜKEMMEL ADAPTE OLMUŞ ÜYELERİ HALİNE GELECEKLER.

"Anlıyorum."

AMA BİZ SENİN İÇİN HER ŞEYİ TEMİZLERSEK KENDİMİZİ KENDİ EKOSİSTEMİMİZİN ANAHTAR BİLEŞENİNDEN YOKSUN BIRAKMIŞ OLURUZ.

"Anlıyorum, elbette."

ÖĞRENMEK İSTEDİĞİMİZ ŞEY, SENİN YEDEK ODAYI BİZE TAHSİS ETMEYİ DÜŞÜNÜP DÜŞÜNMEYECEĞİN. BU DURUMDA BİZ EVİN GERİ KALANINI SEVE SEVE SANA BIRAKIRIZ.

"Ama bana yardım etmenizden gayet memnunum."

"AYRICA BU, SANA YARDIM ETMEDE GEREK DUYDUĞUMUZ İŞLER İÇİNDİR."

"Anlıyorum. Evet, bunu düşüneceğim."

Ve düşündü, fakat aslında Jonathan kararını vermişti zaten. Böcekler çok yetenekli küçük dostlar olduklarını gösteriyordu. Artık onların kendisine zarar verdiğini hiç görmüyordu ve onları halıda çalışırken gördüğü zaman eğilip bakıyor ve yabancı yüzlerinde nasıl ifadeler olduğunu bulmaya çalışıyordu. Ayrıca, bedensel temizliğindeki yardımlarının da sadece yardımseverce değil, tuhaf bir şekilde cinsel olduğunu fark etti.

Geceleri pervaneler banyonun camına vuruyor ve sonunda Jonathan pencereyi açıp onları içeri alıyordu ve sonra pervaneler onu hafifçe nabız gibi vuran kanatlarıyla sarmalıyordu. Günden kalıp katılaşmış ter ve kirleri nazikçe yalayıp temizliyorlar ve sonra kanatlarını tahrik edici şekilde çırparak onu kurutuyorlardı. Damlalıktaki gümüşçünler ona, bazı böceklerin ve kulağakaçanların onun vücudunun daha mahrem yerlerini araştırmasından ve tam bir ovalama yapmasından hoşlanacağını öne sürünce karşı koymadı.

Jonathan, hayatında kendini hiç çevresiyle bu kadar uyumlu hissetmiş miydi, diye düşündü. Sadece bunu değil, fakat insanlar arası cinsel ilişkilerdeki daha kaba numaralar onun doğasına, bu hoş dokunmalardan tümüyle daha yabancı gelmiyor mu, diye de düşündü. Sabah yürüyerek Inwardleigh'e gitti ve Khan'ın dükkânından beş kilo domuz sosisi satın aldı. "Mangal mı?" diye sordu Bay Khan, bugün dört çeneli bir şekilde. "Hayır, değil," diye yanıtladı Jonathan.

Onları buzdolabından aldığı beyaz plastik tepsilerin içinde yedek odaya koydu. Günün çoğunda kapıyı açık bıraktı, fakat akşam olduğunda gümüşçünler buna gerek olmadığını söylediler. O da kapıyı kapattı ve gönüllü böceksiz evinde yatıp uyudu.

Jonathan ertesi sabah yedek odanın içini gözetleyip de, çürüyen şişmiş ve morarmış sosislerin her birinin kurtçukların varlığını gösteren beyaz yumrularla beneklendiğini görünce babaca bir gurur hissiyle doldu birden. Çiğneyen kurtçuklar, büyüyen kurtçuklar, kendisinin yaşam verdiği kurtçuklar. Kendisi odaya girerken, geriye kalmış iki buçuk kilo falan sosis üzerinde, kokuşan ete yumurtalarını sokuşturarak metodik işlerini gören bir grup dişi sinek havalandı ve Jonathan'a, yardımını ve hükümdarlığını takdir eden neşeli bir reveransmış gibi gelen bir şey yaptılar.

Jonathan tüm sabah boyunca hiç durmadan çalıştı. Özellikle vefakâr bir sinek, sözcük bulucuların en ustası olduğunu gösterdi; Oxford Sözlüğünün açık duran bilgisayar sayfasının üzerinde gidip geldi, sonunda doğru sözlük maddesini buldu ve oraya çömelerek kanatlarını hafifçe salladı, yani canlı bir kürsör yerine geçti.

BİRAZ DAHA ET? diye sordu damlalıktaki gümüşçünler, öğle yemeği zamanı bir sandviç yapmak için mutfağa girdiğinde. "Bunu düşüneceğim," diye yanıtladı Jonathan idare etsinler diye bir dilim salam atarak. Sonra çalışma odasına çekilip, Joy'u tren istasyonundan alacak bir taksi çağırmak için telefon etti.

Jonathan kendini indeks işine öylesine kaptırmıştı ki, Joy'un taksisi yazlık evin önünde dururken çıkan fren sesini duymadı. "Geldim!" diye bağırdı Joy ön kapıda titrek bir sesle ve Jonathan, onun sesini telefonda duyduğunda hissettiği tiksintinin aynısını hissetti yine. Bu kadın niçin böyle yüksek perdeden ve böylesine düşüncesizce bir ısrarla bağırmak zorundaydı ki? Kadın çalışma odasına girdi ve sarıldılar. "Taksiye verecek bir beşliğin var mı sevgilim?"

"Hım... Hımm... bir saniye dur." Dalgın bir şekilde ceplerini karıştırdı, "Affedersin, üzerimde yok. Sanırım yedek odada bir yığın bozuk para var..."

Jonathan onun üst kata çıkan ayak seslerini dinledi. Yedek odanın kapısının açılmasına kulak verdi ve kadının içinde kaybolduğu bunaltıcı, heyecanlı, dev vızıltıyı duydu; sonra kalktı ve dışarı çıkıp taksinin parasını verdi.

Şefkat, Paylaşım

Travis, Gramercy Park Otelinin yan kapısından çıktığında (bayilik dükkânını çalıştıran herife görünmemek içindi bu, çünkü daha öncesinde paranın üstünü hemen doğru bir şekilde verememesi yüzünden canı sıkılmıştı) kendini biraz boşlukta hissediyordu. Brion hemen arkasındaydı, gerçi Travis böyle bir şey istememesi gerektiğini biliyorsa da, arkasına uzanıp emotonun bir metre kalınlığındaki bacağına yapışmaktan alamadı kendini.

Brion'un tepkisi hemen anındaydı; eğildi ve Travis'i tüvit takımının bol ensesinden yakalayarak dosdoğru yukarıya kaldırdı, kollarına doğru çekti ve Travis'in yüzüne bir dizi ıslak öpücük kondururken bu süre boyunca da sırtını pışpışlıyor ve gönül alıcı sevgi sözleri mırıldanıyordu.

Travis, boğazında düğümlenmiş bir gerilim hissetti ve omuzları çekilmeye başladı. Açıkça hissedilir bir duyguydu bu, sanki emoto onun çıplak derisine merhem sürüyormuş gibi. Travis derin bir iç çekti ve Brion'un gömleğinin tüylenmiş pamuklu yakasıyla, ceket yakasının diken gibi batan tüvidinin arasındaki sıcak ve kokulu aralığın içine daha da sokuldu. Travis, emotosunu daima kendisi gibi giydirirdi. Bazı kişilerin bunu, ikizleri tıpatıp aynı denizci kılığına sokmak gibi, dayanılmaz derecede görgüsüz bulacağını biliyor, ama Brion'u çok seviyordu; emoto *sadece* bir emoto değildi, Travis'in kendisinin bir görüntüsüydü daha ziyade.

Ve Brion güzel kokardı. Imperial Leather sabunu ve Ralph Lauren tıraş losyonu kokardı. Ter ve kokteyl balık kokardı. Fanila ve sigara dumanı kokardı. Brion -kısaca- tıpkı Travis gibi kokardı. Brion'un öpücükleri de güzel kokardı; Travis üst dudağında emotonun tükürüğünden kalan kaygan bir leke hissediyordu, fakat onu silmek için -başka birisinin salgısı olsaydı hissedeceği- bir dürtü hissetmiyordu. Bunun yerine, enzim kokularını yavaşça kokluyor, bir taraftan da, emotoların vücutlarındaki kimyasal maddeler diğer insanların aynısı mıdır acaba diye düşünüyordu. Tam aynısı olamazdı, çünkü emotolar alkol içemezdi, ya da sigara içemezdi hatta; ve bu da onların kocaman gövdelerinin gelişen rafinerilerinde kaynayan farklı birtakım petrollerin varlığını gösterirdi.

Travis, Brion'un vücudunun içini düşünmekten hoşlanmazdı, kesinlikle midesi bulanırdı bundan. Bu yüzden, yorum yapmayı bıraktı ve koruyucu kollara daha da sokuldu. Emotonun kocaman elleri çok nazik ama yine de çok sert bir şekilde Travis'in sırtına, omuzlarına sürtündü, saçlarını düzeltti. Travis, Brion'un sesinin göğsünde gümbürdediğini duyduktan sonra sözler kendisinin örtülü kulaklarına vardı, "Bu geceki randevun için endişeli misin Travis?"

Travis kasıldı. 'Randevu' sözcüğü; nasıl da nefret ederdi bundan. Aklına, birbirlerinin arkadaşlığından hoşlanan iki yetişkin insan değil de bir meyve gelirdi.[1] "Sen bunun lafından bile hoşlanmıyorsun, öyle değil mi?" Teselli veren el Travis'in başını neredeyse tümüyle sarmıştı sanki etten, kastan ve kemikten bir miğfer gibi. Sesi güzel bir şekilde tatlılaşmıştı, hatta çok etkileyiciydi. Emotonun sözleri vızıldayarak doğrudan Travis'in kalbine geliyordu sanki; her birinde fırıldayıp zirveye çıkan bir empati vardı.

"Bunu duyduğum zaman aklıma bir meyve geliyor. . ." diye mırıldandı. Brion gümbürdercesine kıkırdadı ve Travis'e daha da kuvvetle sarıldı. Travis'i kucaklayıp akşamın başlangıcındaki hafif karanlıkta yükseğe kaldırdı ve bunu yaparken yetişkinin vücudunu çevirerek Travis'e birkaç saniyeliğine başaşağı bir Gramercy Park armağan etti. Travis, dünyanın çatısında minyatür Schnauzer'ini gez-

1 Date: Randevu, Dates: Hurma. (ç. n.)

diren, mücevherleri şıngırdayan, ihtiyar bir hödük fark etti. Sonra Brion onu gayet ustaca indirdi ve Travis'in alnına son bir salyalı öpücük kondurarak tekrar ayaklarının üzerine koydu nazikçe.

"Pek endişelenme," diyerek öğüt verdi Brion, Travis'e. "Bence Karin de bütün bunlar için senin kadar tedirgindir. Muhtemelen o da meyveyi düşünüyor. Şimdi haydi, banliyöye gideceksek yola çıksak daha iyi olur." Brion'un koltuk-eli tekrar aşağıya inmişti ve Travis'in sırtını kuşatan emoto, yetişkinini Madison Bulvarı yönünde itiyordu nazikçe. Bir evle kaldırım arasındaki bir tentenin altından geçerlerken Brion'un eğilmesi gerekiyordu, ama sonra doğruldu ve tüvit elbiseli, biri yaklaşık bir seksen boyunda, diğeri dört buçuk metreye yakın iki figür yavaş yavaş yürüyüp gittiler ve Manhattan'ın karga gibi gaklayan gürültüsünün içinde kayboldular.

Üç mil kuzeydeki Batı Yetmişlerde, Travis'in akşamki randevulusu Karin de kendini aynı şekilde tedirgin hissediyordu. Hatta kadın neredeyse randevuyu tamamen iptal etmenin eşiğine gelmişti. Karin, Travis'le birkaç hafta önce, arkadaşı Ariadne'nin düzenlediği bir şarap tadımı sırasında tanışmıştı. Olay tümüyle bir züppelikti; Ariadne kendi şarap mahzenini ve SoHo'daki yeni çatıkatı dairesi artı stüdyosunu tanıtıp gösteriş yapmak istemişti; daire o kadar büyüktü ki -diye düşünüyordu Karin- Auguste Rodin, Henry Moore ve Damien Hirst birbirlerinin yanı sıra çalışsalar aletlerinin ya da materyallerinin birbirine karışma tehlikesi yoktu. Aslında, Ariadne'nin bir minyatürcü olduğunu da düşünürseniz müsrifçe bir mekân ziyanlığıydı bu.

Ariadne'nin arkadaşları çoğunlukla SoHo, Greenwich Village ve Tribeca'da toplanmış, meteliksiz, *rive gauche*[2] öğrencilerin tavrını takınan ve AT&T stoklarından gelen muazzam dilimlerle geçinen, alışılmış *faux* boholardı.[3] Bu tipler daima *bir şeylerin* sergilenmesi, yayınlanması, inşa edilmesi, filminin çekilmesi ya da sunulmasının eşiğinde bulunur, ama bunları hiçbir zaman beceremezlerdi. Ariadne'nin suarelerinden birinde saçları örgülü bir genç, bir sunum sunmak üzere olduğunu bildirmişti coşkulu bir şekilde Karin'e. "Ne

2 Paris'te, Seine Nehrinin sol yakası ya da orada yaşayan. (ç. n.)
3 *Sahte* bohemlerdi. (ç. n.)

demek istiyorsunuz?" diye sormuştu Karin nazikçe. "Biliyorsunuz, bir sürüm için bir sürüm yapmak, bence. . ."

"Peki sürümünüzü yapınca?"

"Ah, tuh, bilmiyorum. . . o kadar uzağa gitmek isteyip istemediğimi bilmiyorum."

Karin bu absürt indirgemecilikten yürüyüp uzaklaşmıştı. Daha sonra bu saç örgülü sürümcünün, emotosu tarafından, körkütük sarhoş bir halde ve salyalar akan ağzından daha tutarsız laflar dökülerek dışarıya taşınmak zorunda kaldığını görünce sevinmişti.

Ama şarap tadım gecesinde kimse çok sarhoş olmadı; ve Karin, Travis'le tanıştı. İlk başta, kusursuz dikilmiş eski İngiliz modası tüvit bir takım içinde biraz itici görünen Travis'le. Sigara içen, yani dışarıdaki yangın çıkışında durmak zorunda kalan, pencereden Karin'le flörtöz konuşmalara girişen Travis'le. Karin aslında sigara içmeyi pek onaylamıyor, ama lanetlemiyordu da. Aslında Karin o ilk karşılaşmada Travis'te hafiften, kendine has bir aromaya sahip ve cesaretli bir şeyler bulmuştu; stüdyoda şarap kadehlerini sanki şatoda doğmuşlar gibi döndürüp duran, poz veren rantiyelere kıyasla tabii.

Söylendiğine göre, Travis şarap hakkında çok şey biliyordu; yahut "iyi şarap" hakkında, kendisinin şaşmaz bir şekilde hep söylediği gibi. Bir Chareau-Carré Muscadet'i bir beyaz Bordeaux'dan sırf koklayarak ayırt edebilirdi. Tüm phylloxera çeşitlerinin adlarını, yaşam döngülerini ve etkilerini bilirdi. Birinde Rhône'da rafting yapmış, geçtiği her şaraphanede durup bir şişe şarap içmişti. Ama bütün bu bilgi ve deneyimlerini anlatışında hiç küstahlık ya da kendini tatmin havası yoktu. Adamda daha ziyade, kendini bıktırıcı derecede geri planda tutma konusunda köklü bir takıntı var gibiydi; gerçi sesinde öyle bir ironik ton vardı ki, kendi zekası ve yetenekleri hakkında mükemmel derecede sağlıklı bir görüşe sahip olduğu da gayet açıkça belliydi.

"Aslında ben varlıklı bir meraklıyım." Durakladı, uzun üst dudağı kendi kendisiyle dalga geçercesine seğirdi. "Ve bunda da pek başarılı değilim."

"Nasıl söyleyebiliyorsunuz bunu?" Karin, kendisinin ağlak bir kız öğrenci gibi konuştuğunu düşündü; adamın diksiyonuysa çok prova edilmiş gibiydi.

"Çünkü gerçekten hiçbir şeyde karar kılamıyorum sizin gibi. Bir hobiden ötekine püskürüp duruyorum. Ama heveslerim hoşuma gidiyor; eğer bu terimsel bir çelişki değilse tabii."

Karin, Travis'e, kendi uğraştığı, elbise dikimi konusundaki küçük işi hakkında her şeyi anlattı. Yirmincideki iki odalı dairesini minyatür bir atölyeye dönüştürdüğünü, altı tane yetenekli Filipinli terzi kız çalıştırdığını. Zengin Manhattanlılara son moda giysiler satarak kendine hatırı sayılır bir isim yaptığını. Ve şimdi muazzam bir moda firması tarafından ona, kendine has bir hazır giyim serisi teklif edildiğini.

Travis bunların hepsini sabırla dinledi, başını sallayarak onayladı ve doğru yerlerde kibarca teşvik edici sesler çıkardı. Karin sonunda duraklayınca da doğru soruyu sordu: "Emotolar için de giysi dikiyor musunuz?"

"Ah elbette, aslında ben en çok, emotolar için tasarladığım son moda giysilerle tanınırım. Bazı kişilere, biliyor musunuz bazı kişilere daha çok miktarda kumaş kullanarak verevden biçki yapmak daha kolay gelir."

"Bence kumaşın ağırlığı ve gerginliği yüzünden, yapılması gereken budur," diye yanıtladı Travis kendi gayet gergin, ağır tarzıyla. Karin inanamadı buna; verevden biçkinin ne olduğunu bilen, Manhattanlı, düzgün görünüşlü, genççe bir adam.

"Sizin emotonuz burada mı?" diye sordu Travis kısa bir süre sonra.

"Evet, Jane, şuradaki uzun sarı saçlı." Çatıkatının emotolar için ayrılmış bölümünü gösterdi. Orası gayet yerinde bir şekilde, eşkenar dörtgen şeklinde bir dam penceresinin altı metre yüksekliğinde bir üst boşluk oluşturduğu, en yüksek tavanlı bölümdü. Emotolar için bir masa -onların ölçülerine göre, yaklaşık yüz seksen santim yüksekliğinde bir masa- hazırlanmıştı ve üzerinde de, Kool-Aid, alkolsüz bira ve kiraz kolası, yani emotoların tercih ettiği tatlı ve tiksinç içeceklerle dolu beş litrelik güğümler vardı. Emotolar bunları yudumluyordu ve konuşma diye yürüttükleri hafiften çocukça şakalara dalmışlardı.

Emotolar yaklaşık on taneydi ve her türlü tipten biri vardı: Siyah, beyaz, yaşlı, genç. Ama Travis'inkiyle Karin'inkini seçmek kolaydı

çünkü, ikisi de yetişkinlerinin aynısı şekilde giyinmişti tabii ki. Travis güldü. Önce dönüp Karin'e, sonra da Jane'e baktı. Karşısındaki şık, otuzlu yaşlardaki sarışınla, çatıkatının diğer tarafındaki çevik, dört metre boyundaki emotoyu kıyasladı. İkisi de aynı şekilde, belden aşağısı genişleyen, iyi dikilmiş birer ceket giymişti; ve ikisinde de, yılan derisinden botların içine sokulmuş pamuklu kadifeden tozluklar vardı. İkisinin de sarı saçları kaküllü kesilmişti ve Karin'in, emotosuna da kendisininkinin aynısı, istiridye biçiminde ve boğaza sıkı sarılan ağır bir gümüş gerdanlık takmış olduğunu görmek Travis'in daha da çok hoşuna gitti. Bu çok para tutmuş olsa gerekti.

"Ve bu da...?" Karin, kusursuz dikilmiş eski İngiliz tarzı tüvit bir takım giymiş, dört buçuk metre boyundaki tıknaz emotoyu gösterdi.

"Brion, evet, benim emotom. Çok uzun zamandır birlikteyiz. Aslında, grup evinden ayrıldığım zamanki emotomdur ve..."

"Hah!" diye bağırdı Karin. "Ben de on altı yaşımdan beri Jane'le birlikteyim."

Bu noktada emotolar gelip yetişkinlerine çok istedikleri bir sarılma hareketini yapmayı düşündüler. Jane, Karin'in arkasından gelerek eğildi ve kusursuz beyaz ellerini yetişkininin omuzlarının üzerine serdi. Sonra Karin'i geriye doğru çekti ve yetişkinin tüm vücudunu kendisinin kasıklarına ve karınaltına soktu. Brion da Travis'e bunun tam aynısını yaptı; böylece, iki yetişkin bu kocaman kucaklamaların mağaralarından devam ettiler konuşmalarına.

Belki de Karin'i saran Jane'in kollarının verdiği güvenlik duygusu, ya da Travis'in -kendi eksantrik tarzında- neredeyse çekici haliydi tekrar buluşma, belki birlikte bir yemek yeme, sinema ya da galeriye gitme fikrinin güzel görünmesini sağlayan. Jane, Karin'in omuz çantasından onun elektronik ajandasını çıkardı -ki kolaylık sağlama nedenlerinden ötürü, yetişkinin omuz çantasını da tuttu- ve Karin'le Travis birbirlerine telefon numaralarını verdiler. Brion'un deri kaplı kocaman bir adres defteri vardı ve Karin'in numarasını kocaman, altın mekanizmalı bir kalemle not etti. "Vauv!" diye bağırdı Karin. "Sizin Emoto *yazmayı* biliyor mu?"

Brion güldü. "Yok yok Karin, benim yazmama gerek yok -bunu Travis yapar benim için- ama rakamların şekillerini yapmak hoşuma

gidiyor da!" İki yetişkin de bu tipik emoto nahifliğine güldü ve bu da yakınlaşmalarını pekiştirdi.

İkisi de bundan kısa bir süre sonra şarap tadımından ayrılmıştı; ve Karin'in, yeni arkadaşında gördüğü son şey Travis'in, emotosunun katı tüvit omuzunda çiçek açmış, ince uzun, orkidemsi bir düğme iliğine benzeyen yüzüydü, Brion onu taşıyıp Riverside Caddesi yönünde götürürken.

On beş gün önceydi bu. Travis, Karin'e şarap tadımından bir hafta sonra telefon etti ve takdire şayan bir hızla, birlikte yemek yemeyi teklif etti. "Ne? Yani bir randevu mu demek istiyorsunuz?" Sesindeki inanamazlığı gizleyemedi.

"Ee... siz... evet..." Travis'in nasıl şaşkına döndüğünü duymak tuhaf bir şekilde rahatlatıcıydı. "Sanırım bu bir randevu, bir tür."

"Travis, ben dört yıldır hiç randevulaşmadım..."

"Hah!" Travis telefonda bağıracaktı neredeyse ve bu da bir kahkahayla bir kez daha bağlanmalarına yol açtı. "Ben de dört yıldır randevulaşmadım ve sana başka bir şey söyleyeceğim, bu söze hiç tahammül edemiyorum; bir meyveyi getiriyor aklıma."

"Meyva mı?"

"Biliyorsun, hurma..."

Bu son küçük itiraf Karin'in duygularına pek hitap etmemişti ama yine de Travis'le 29 Nisan akşamı Royalton Otelde buluşmayı kabul etti. "Sen yetmişincilerdesin," dedi Travis. "Ben yirmincilerdeyim; farkı tam ortadan ikiye böleceğiz. Yani işler yolunda giderse akşam yemeği için kent merkezine gidebiliriz." Travis'in sesi telefonda, kendisinin hissettiğinden çok daha güvenli çıkıyordu. Doğruydu, Travis dört yıldır kimseyle randevulaşmamış ve hemen hemen on yıldır hiç kimseyle gecelememişti.

Karin'se daha yakın bir zamanda gecelemişti. Yaklaşık iki yıl önce, Long Island'daki bir hafta sonu kumsal partisinde Emil adında bir adamla tanışmıştı.

Emil, kırklı yaşlarda, ufak tefek, esmer bir Avusturyalıydı. Sekiz yıldır New York'ta yaşıyordu ve son beş yıldır bir emotosu vardı, Dave. Emil, oraya göç etmeye karar vermeden önce lüks bir restoran işlettiği Salzburg'dayken bir prokro olduğunu dürüstçe kabul etti. Ka-

rin'e bu gayet kolay gelmişti. Emil çok sevimliydi, kesinlikle çok içtendi ve Dave'le ilişkileri kusursuzdu; kocaman siyah emoto küçük yetişkinini çok belirgin bir sevgiyle kucaklıyordu. Bir sürü yetişkin önce prokro olarak başlar ve sonra, cinsel ve duygusal karmaşalardan oluşan tüm bu keşmekeşin onlara göre bir şey olmadığına karar verirlerdi; bunda hiç utanacak ya da yerilecek bir şey yoktu. Ve birçok prokronun, yaşamda birazcık ilerledikten sonra fark ettikleri gibi, dünyada her şeyden çok istedikleri şey bir emotonun onlara sağlayacağı kayıtsız şartsız güvendi. Eğer bu prokrolar şanslıysalar uyanmaları çocukların büyüyüp evden ayrılmasına denk düşer ve böylece, prokro birliğinden, bir emotoyla gayet uygun bir yetişkin ilişkisine pek fazla bir karışıklık yaşamadan geçebilirlerdi.

Emil, Karin'e, kendi yaşadıklarının bunlar olduğunu anlattı: "Eski karımla ben çok gençken tanışıp evlendik, anlarsın. İkimiz de yoksul ailelerden, yani yetişkinlerin ve emotoların pek olmadığı bir özgeçmişten geliyorduk. Bir şekilde mutlu olduğumuzu düşünüyorum, daha iyisini bilmiyorduk. Ama yavaş yavaş, yıllar sonra, her zaman birisiyle beraber olmanın amansızlığı. . . mahrem bir şekilde dokunduğun biriyle" -sesinin tonu düştü- "cinsel olarak dokunduğun. . . Evet, olabilecek korkunç şeyleri biliyorsun." Emil ürperdi, emotosunun yangın hortumu kalınlığında kollarının arasına daha çok sokuldu. "Sonunda, kızımız -kendi isteğiyle, söylemem gerek- bir grup evine gittikten sonra biz ikimiz de birer yetişkin olabildik. Onunla hâlâ çok iyi dostuz gerçi, ve Dave'le birlikte Salzburg'a her gittiğimizde -ki sık oluyor bu- görüyorum onu. Dave'le ben, hatta Mitzi ve emotosu Gudrun'la dörtlü gecelemeler bile yaptık."

O günün çoğunu sohbet ederek geçirdiler ikisi de emotoları tarafından kucaklanmış halde; çocuksu devler bellerine kadar okyanus dalgalarının içinde durup, yetişkinlerini kollarında tutuyorlardı. "Islak emoto teninin, ıslak emoto saçının ve büyük ıslak okyanusun kokusundan daha duygusal bir şey yoktur," dedi Karin, hazırlıksız bir ânında Emil'e. Emil ona tuhaf bir yan bakış attı.

Ama Jane, Dave'e tutulmuştu ve Karin'i, Emil'i görmeye teşvik etti. Karin, Emil'le iki kez akşam yemeğine çıktı; ve Emil onu birinde de Kent'e, *Don Giovanni*'yi görmeye götürdü. Üç seferinde de Emil

çok büyüleyiciydi, kibardı ve bol bol boş vakti vardı; sanki Habsburglar Texaco'nun değil, lezzetin efendisiymiş gibi, diye düşündü Karin. Daha sonra Karin, Emil'in büyüsünün altında yatan şeye yeterince dikkat etmediği için kendini kötü hissediyorsa, bunun nedeni kendini suçlamasıydı. Dikkat etmediği ve Jane'in emoto sezgilerine güvendiği için kendini suçluyordu. Her şeyden önce, emotolar sizi başkalarından korumaya yaramazdı, ancak kendinizden korumaya yarardı.

Dördüncü buluşmalarında Emil, Karin'le Jane onun dairesinde gecelemek isterler mi diye sordu. Dave, kırkılmış kocaman kafasını şiddetle sallayarak onayladı. "Harika bi şey olur!" dedi Jane'e, ve diğer herkese. "Sabah beraber oynayabileceğiz!" Yetişkinler güldü, fakat işin bağlanmasına yol açan "Evet! Yastıklarla da!" diye bağıran Jane oldu. .

"Emotolar için tipik bir şey bu!" diye bağırdı Emil, Karin'le yalnız kaldıklarında. "Bunlar gerçekten çocuk gibi olabiliyor."

"Ama çocuk değiller."

"Efendim?" Emil bir an ters davranmıştı Karin'in şiddetli tepkisinden şok olarak.

"Onlar çocuk değil. Onlar büyümez, büyükler zaten. Onlar senden bir şeyler istemez; sen onlardan bir şeyler istersin. Onların giydirilmesi, doyurulması, ağızlarının silinmesi ya da başka bir şekilde çeki düzen verilmesi gerekmez. Onların iyi sezgileri vardır; ve geliştirmek için çaba harcarsan iyi bir giyim zevkleri. . ." Karin, tuhaf bir şekilde hırslı konuşmaya başladığını fark ederek sustu. Ayrıca, iki emotonun yetişkinlerinden ayrılmasının üzerinden sadece birkaç dakika geçmiş olmasına karşın Jane'i de özlemişti.

Emil'in dairesi Yukarı Doğu Yakasındaydı ve Karin'in o feci gecede yatağa gitmeden önce gördüğü son şey, nehrin kırışık kalaylı kabının üzerinde yürüyen Van Eyck Ekspres Yolunun havada süzülen yığınlarıydı; çok sağlam, çok taşıyıcı, çok emotovariydi bunlar.

Karin ana yatak odasında, Emil yedek odada yatıyordu. Emotolarsa, Emil'in -finansal yönden akıllı bütün Manhattanlı yetişkinler gibi- zevkli bir şekilde, emotolarının kullanacağı şekilde dönüştürdüğü, apartmanın tepesindeki eski su deposuna kapanmışlardı. Ama gece sürerken, yatak odasının kapısındaki güvenilir kilitlere (sürgü

olmaları nedeniyle güvenilir kilitlere) rağmen Emil odaya girmeyi başardı. Muhtemelen, gizli bir geçidi vardı, yahut daha da tuhaf bir giriş olanağı. . .

Bu düşünceler Karin'in karmakarışık haldeki kafasında korkunç bir bağlantısızlıkla tepiniyordu, yanında, yatağın kenarında oturan, tamamen sakin, siyah ipek pijama giymiş, kısa ve manikürlü elleri kibarca dizlerinin üzerine konmuş, şık, ufak tefek adama bakarken. Adam en azından, Karin'e hiç dokunmamıştı; bu da bir şeydi. Fakat orada bulunmasıyla yaptığı saldırı yeterliydi. Onu gece vakti, yalnız, Karin'e bu kadar yakın, ona böylesine dokuna*bilir* halde görmek; korkunçtu. Karin, Jane'e hiç bu kadar ihtiyaç duyduğunu hatırlamıyordu, çığlık atarak bildirdi bunu. Çığlık, haberdi. Karin bağırdı, bağırdı, bağırdı; bir taraftan da, birkaç saat önce yatağın kenarına astığı emotoçağrı cihazını arıyordu el yordamıyla. İlk çığlık, Emil'in ona söylemeye çalıştığı şeyi kesip attı: "Tek isteğim birazcık sarılmak." Bunun sonrasında Karin ebediyen hep merak etti onun istediğinin aslında ne olduğunu; "birazcık sarılmak", tuhaf bir şekilde muamma gibiydi bu, adamın kendisinin tersine, çünkü yetişkin olmadığını -potansiyel bir ırza geçici olduğunu- zaten itiraf etmişti.

Cinsel saldırının o tuhaf, karanlık anısı vardı; ve Karin'in, akıl sağlığının güçsüz teknesini çok fazla sallamasın diye kafasının gerisine tıkılı halde tuttuğu başka bir çelişki daha vardı. Karin, Jane'le Dave'in uyumuş olduğunu biliyordu; emotoların geceleri yaptığı buydu tıpkı diğer insanlar gibi. Dahası, emotolar üç kat yukarıda uyuyordu; yani onları uyandıran şey Karin'in çığlıkları olamazdı; ve Karin o sırada, korkunun yarattığı sisin içinde bile, Jane'in onun yanına ancak epey bir dakika sonra gelebileceğini tuhaf bir netlikle kestirmişti. Ama Jane bir iki saniye sonra hemen oradaydı. Oradaydı ve Karin'i kucaklayıp kocaman göğsüne bastırıyordu. Oradaydı ve Emil'i eliyle itiyordu. Oradaydı ve Emil'e, emotoların tuhaf bir şekilde etkileyici tarzıyla - bu yaratıklar saldırganlığı tahrik eden en ufak bir cinsellik imasından bile kaçınırdı- nasihat ediyordu: "Karin'i korkuttun, niçin yaptın bunu? Ah Emil; her şeyi berbat eder bu. Ah Emil! Ona dokunduysan polis çağırmamız gerekecek." Dave, gidip emotosunu yatıştırmanın onun için güvenli olup olmadığından emin olamayarak bir köşede

sinmişti. Emil esrarengiz bir şekilde bakıyordu; sarılmanın tamamen ötesindeydi. Dave çıplaktı; Karin'in bir şişede sakladığı diğer bir anormallik daha.

"Bir şey yok," dedi Karin neredeyse bağırırcasına bir sesle ve yanıt verebilmekten, tepkisini gösterebilmekten, Avusturyalının donuk kahverengi gözlerinin altında bir *şeyden* ibaret olmamaktan ötürü çok rahatlamış bir halde. "Bana dokunmadı."

Jane ona dikkatle baktı ve bunun doğru olduğuna hükmederek Karin'i, Karin'in giysilerini, çantasını kaptı ve yetişkin, başka bir şekilde tepki verme fırsatını bulamadan kuzeye, parkın köşesine doğru götürülürken buldu kendini: "Orada bir taksivan bulabiliriz," dedi söğüt endamlı emoto, Karin'i hâlâ vücuduna sımsıkı bastıra bastıra tutarak. Jane asla saldırı hakkında başka bir şey söylemedi; Karin de öyle.

Bu geceye kadar yani. Karin içini çekti yine. Artık randevuyu iptal etmek için çok geçti; Travis yola çıkmış olsa gerekti; ve yanında telefon taşıyacak tipte bir adama benzemiyordu; daha ziyade, bir tepsinin üzerinde mektup taşıyan, üniformalı bir uşak kullanacak bir tipti. Travis'in bu yönünü, onun doğal anakronizmini düşünmek Karin'i güldürdü. Böyle doğuştan nazik bir adamla hiçbir şey kötü gidemezdi, değil mi? Bu güvenlik duygusu vardı ve Jane'in kollarının gerçekten hissedilir güvenliği vardı. Her zaman olduğu gibi, emoto onun ruh halini mükemmel bir şekilde hissetmiş, odanın öteki tarafından sallana sallana gelmiş ve yetişkinini kollarına almıştı. Karin, dişi devin zarafetine ve fiziksel kusursuzluğuna hayran kaldı yine. Bazı emotolar çok kaba yapılıydı; insan vücudunun, normal boyutunun iki yahut üç katına çıkacak kadar pompalanmasının yaratacağı genetik etkiler tuhaf sonuçlar verebilirdi. Bazı emotoların vücudunda tel kalınlığında kıllar vardı; ve kötü bir akne sorunları varsa, Grand Canyon'un güneş batarkenki hali gibi bir manzarayla karşılaşırdınız gerçekten.

Ama Jane mükemmellikti. Teni nefis bir bal rengiydi; bunu kaplayan ayva tüyleri evrensel bir şekilde beyaz-sarışındı; ve yumuşacıktı, çok yumuşacık. Karin gevşeyip ayva tüylerine yaslandı yine ve balın onu sarmalamasına bıraktı kendini. Emotonun karın altının ve pubis tepesinin onun kürek kemiklerinin arasına sürtündüğünü his-

setti. Bir emotonun temasının hem bu kadar sıcak, bu kadar rahatlatıcı, ama yine de -erotizm bir yana- cinsellikten bile böylesine tamamen arınmış olması çok tuhaftı. Jane'in kocaman vajinasının çitleşmenin saçma sapan, hayvanî dürtüşlerinde kullanılması fikri, Botticelli Venüs'ünün bir sivilcesini sıkması, ya da bir şempanzenin Kongre'nin her iki kanadına birden konuşma yapması gibi, düşünülmeyecek bir şeydi.

Karin gevşedi. Jane onu tam gerektiği gibi sıkmaya devam ediyor, bu sırada hafif hafif de sallıyordu. Aşağıdaki apartmanı çevreleyen ağaçların yeşilliğinin yeniden coşmuş olması taze bir yoğunluk gibi geldi Karin'in gözüne. Güzel bir ilkbahar akşamıydı, Karin gençti, güvendeydi, belki de bir denemeye, bir zevke hazırdı hatta. Karin sarılmayı bırakıp ayrıldı ve yüzünü Jane'e döndü, Jane kollarını uzatmıştı. "Taşıyayım mı?" diye sordu.

Akşam güzel, iki yetişkinin de umut ettiğinden çok daha güzel geçti; peki ya emotolar? Evet, onlar da bayağı güzelce geçindiler her zamanki gibi.

Travis, Royalton Oteli sadece ikisi için de uygun oluşu yüzünden seçmemişti; otel aynı zamanda iyi bir konuşma konusuydu. Sosyetenin gözünde son kullanma tarihini çoktan geçmiş olan otelin dekoru, Travis'in, kendi sepya imajının dikkat çekmesini sağlayacağını bildiği, göz kamaştırıcı derecede bir dizi dangalakça yozluk sergiliyordu. Daha revaçta, ya da hakkıyla zamandışı bir yere gitmek, onun çağdaşlık konusunda bulanık kavrayışının etkisini fena halde düşürmekten başka bir işe yaramayacaktı. Ama Royalton'un, ilkel kavisleri ve aerodinamik yönden kusursuz aydınlatma teşkilatıyla, geniş, modernist lobi barında Travis net bir rahatlamaya kapılacak ve statünün, paranın, güzelliğin, insanla ilgili her şeyin artması ve eksilmesi hakkında sivri sözleriyle Karin'e hoş vakit geçirtebilecekti.

Brion'la Travis yaklaşık yirmi dakika kadar erken geldiler. Emoto kapıdan geçmek için eğildi, sonra barın daha havadar varoşlarına girince şükranla tekrar uzadı. "Bana katılmak istiyor musun Brion?" diye sordu Travis, emoto onu nazikçe yere bırakır, Church's ayakkabıları temel kazıkla, öpücüklerin en katıksızının eşliğinde biraraya gelirken.

Brion bir an düşünüyormuş gibi göründü ve geniş, çilli alnından mantık yürütmeye benzer bir şeyin gölgesi geçti. "Hayır, tamamdır Travis, ben şurada oturayım." Barın emotolar bölümünü gösterdi. "Sen kendine sek bir martini söyle; meyvaya bu kadar yaklaşmakla bunu hak ettin."

Brion'un sözlerinde bir ironi belirtisi mi vardı? Travis, barın öteki tarafına doğru yürür ve bir yere oturtulmak için beklerken bunu düşünüyordu. Olanaksızdı bu; emotolar çok gelişmiş bir duygusal zekaya sahip olabilirdi; onları şefkat göstermede ve paylaşmada bu kadar iyi kılan da buydu; fakat ironi, dramatik durumların farkına varma yeteneğini gerektirirdi ki onların yedi yaş civarında dolaşıp duran zeka yaşının çok ilerisindeydi bu. Bazı yetişkinlerin daha yüksek zeka yaşına sahip emotoları vardı -Travis bir iki tane tanıyordu- ama bunlar çoğunluk tarafından hoş karşılanmazdı, sanki bunlar tuhaf bir tür suiistimale kalkışıyormuş gibi.

Bütün bunlar, oturtulmayı bekleyen Travis'in kafasına bütün ağırlığıyla çökmüştü. Emotolar üzerinde böyle bir şekilde, böyle bir zamanda düşünmek istemiyordu; meyvaya konsantre olması lazımdı. Ama, nazik garson onu şık bir koltuğa oturtup önüne de vazo büyüklüğünde, sek bir votkatini koyunca Travis rahatlamaya başladı. Royalton'da, kölelik tarzı statüsünün yeni bir parçasını görmek hoşuna gitmişti. Yetişkinlerin bar koltukları daima farklı renklerle belirlenir ve böylece, oturanın önemi yansıtılırdı. Çok para harcayanlar mor renkli, taht gibi koltuklara, daha önemsiz olanlar kırmızı koltuklara oturtulur ve bu, çok daha küçük, beyaz kaplı sandalyelerin uzak Gulag'ına seremonisiz bir şekilde yığılan, taşradan gelmiş, aval aval bakan kırolara kadar inerdi. Şimdi yönetim bunun aynısını barın emoto bölümündeki koltuklarda da yapmaya niyetlenmişti. Ama bunlar daha az olduğundan ve çok daha büyük olduklarından uygun bölümlenmeler yaratmak olanaksızdı. Bunun yerine, bu bölgedeki garsonlar bekliyor, emotoların yetişkinlerinin nereye oturtulduğuna bakıyor ve onları da buna göre oturtuyorlardı; mümkünse tabii.

Travis, Brion'a da mor koltuk verildiğini görünce memnun oldu ve bu son Manhattan çılgınlığını nasıl Karin için bir anekdota dönüştürebilirim diye düşünürken kız gelmiş, karşısında duruyordu. Travis

ayağa fırladı, kızı oturttu ve ilk formalite konuşmalarına gerek duymadan, doğrudan doğruya kendi Royalton temalarına girdi. Rahatsız falan olmayan Karin, Travis lüks otelin süslemelerini yapısökümlerken kahkahalarla gülüyordu. Travis, bilinen bir film yıldızı kadının futbol takımı gibi kalabalık emoto grubu hakkında gerçek bir patavatsızlık yumurtlamaya hazırlanırken kendine hakim oldu. "Ama ben gevezelik edip duruyorum, sana hiç ağzını açtırmadım, ve hepsinden kötüsü, bu gece ikinizin güzelliğinin de ne kadar göz alıcı söylemedim."

Bunun etkisi, istendiği gibi, hemen anında görüldü. Karin'in yüzü kızardı ve başını cana yakın bir şekilde, neredeyse küçük kızlar gibi eğerek işleme girdi, çünkü sürece yakalanıp Jane'in yönüne çevrilmişti. Dişi emoto, beş metre uzakta ve Brion'la derin bir sohbete dalmış olmasına karşın başını kaldırıp baktı ve gülümsedi. Belli ki, dedi Travis içinden, yüksek düzeyde bir tele-empati halindeler, iyi bir işaret. Travis'in iltifatı tabii ki, Gerçek dışında başka hiçbir şeyden kaynaklanmıyordu. Travis yüzsüz bir yaltakçı değildi ve Karin'in görünüşü de fantastikti zaten. Üst kısmı gayet ilginç bir şekilde asimetrik yapılmış siyah ipekten dar uzun bir elbise giymişti; gür sarı saçları toplanmıştı ve tek aksesuarı, Travis'in SoHo'daki şarap tadım gecesinden hatırladığı gümüş gerdanlıktı. Travis, Jane'e döndü ve aynı giysinin onun çok daha büyük bedeninde nasıl durduğuna baktı. Yine Karin'e döndü. "Söyle bana, bu model ilk olarak Jane için mi yoksa senin için mi dikildi?" diye sordu ve yeni bir neşeli kahkaha seliyle ödüllendirildi.

Royalton'da işler iyi gittiğine göre, taksivana binip de kent merkezine doğru yola çıktıklarında -Travisin kullandığı terimle- yüzmeye başladılar. Bu durumlarda, neredeyse içgüdüsel olarak hatırlanmaya değer bir şeyler, hem yetişkinlerin hem emotoların sezgisel olarak anladığı bir şeyler vardı: Zeki, mantıklı, saygın iki yetişkin; ve bunların, belki fiziksel olarak daha büyük, daha sıcak ve daha uyumlu, daha sorumlu, ama çapraşık kent sokaklarında beş dakika tek başlarına kalamayacak emoto emanetleri.

Bu dördü birbirleriyle birliktelikten öylesine bir rahatlık hissettiler ki, birkaç dakika sonra grup argosuna özgü cümle kuruluşu ve gra-

meri geliştirmeye başlamışlardı. Her zamanki gibi, arka pencereden bakıp, karanlık olmuş sokakları ve flaş hızıyla geçen, ışıkları yanmış apartmanları seyreden Brion, bulvarın öteki tarafında hızla giden bir patenciyi fark etti. "Vauv!" diye bağırdı her zamanki gibi. "Adam o yüksek topuklarla jet gibi gidiyordur herhalde!" Karin de Jane de güldü ve emotolar ellerini kaldırıp birer beş çaktılar; şimdiye kadar birbirleriyle tek fiziksel temasları buydu. O andan sonra "Haydi jet gibi!" onların giderek artan ve sanki Travis'in 'iyi şarap'larından tatmak için alınan bir yudummuş gibi, ağızda yuvarlanıp sonra zevkle çıkarılacak sloganlarından biri haline geldi.

Travis'in akşam için ilk olarak seçtiği restoran, yani Chez-Chez, ağır Lyon mutfağıyla, Travis'in niyetlendiği meyveye gerçekten uymamıştı; ve durumun tüm niteliğini dikkatle yeniden düşündükten, Karin'in entelektüelliği hakkında kendisindeki yetersiz stokun üzerinden geçtikten ve hatta Ariadne'ye telefon edip ona birtakım ihtiyatlı sorular soracak kadar ileriye gittikten sonra, bönlüğün ikiz direklerinde karar kıldı: Royalton ve Bowery Birahanesi. Kendisi orada sigara içemeyecekti; bu durum onun biraz gergin olmasına yol açabilirdi, fakat orada dalga geçecek bir şeyler ve bol bol gürültü ve renk olacaktı ki bunu telafi edebilirdi.

Taksivandan çıktılar. Gece berraktı, yıldızlar kentin çentik çentik ufkunun, direklerinin ve telsiz antenlerinin, yangın merdivenlerinin ve su depolarından dönüştürülmüş emoto barınaklarının üzerinde dönüp duruyordu. Bowery Birahanesinin de, Manhattan'daki daha revaçta diğer birçok yemek yeme yeri gibi, spesifik olarak emotolara yiyecek verilen kendi subrestoranı vardı. Buna 'Emoto Mağarası' denirdi. Brion, nereye geldiklerini fark edince devasa bir şekilde gülümsedi -emotoların çoğu gibi, fiili oryantasyon yeteneği kıttı- ve dağ gibi arkadaşına döndü ve gülerek "Burayı seveceksin Jane," dedi, "alkolsüz fıçı biraları bile var!" Yetişkinler, olgunların olgunlaşmamışlarla geleneksel olarak paylaştığı coşkulu ve birliktekumpaskurmacalı neşeli hallere katıldılar yine.

Karin'le Travis, emotolarını bitişikteki yere yerleştirdikten sonra birahaneye girdiler ve kendilerine masaları gösterildi. Travis bir şişe Montracher söyledi ve Karin'e "Emotondan ayrı kalmanın senin için

bir sakıncası var mı?" dedi. "Çünkü ben şahsen daima Brion'la birlikte yemek yemeyi tercih ederim de."

Kız ona "Ben de tamamen aynı şeyleri hissediyorum," diye yanıt verince çok hoşuna gitti ve sonra kız bunun nedenini söyleyince şaşırdı.

Karin, Travis'i Royalton'da ekmemeye nihayet karar verdiğinde, Emil'le yaşadıklarını Travis'e anlatmaya da kesin karar vermişti. Düşündü, eğer bir geceleme olasılığını -prensip olarak bile- düşünmeye hazır değilse, bir randevuya gitmenin ne anlamı vardı ki? Ve Travis durumu idare edemeyecekse? Evet, Jane, Travis'in pek fazla dert etmeye değmeyebileceğini göstermişti.

Travis, kız o korkunç hikâyeyi anlatırken hayretten ağzı bir karış açık halde dinledi, zaman zaman başını sallayarak onayladı ve tam doğru yerlerde "Aman Tanrım," diye mırıldandı. Kız anlatacaklarını bitirince hemen, "Karin, bu çok feci bir şey, sen çok cesur bir kadınsın," dedi ve sonra, kızla tamamen özdeşleşerek onu, kendisini şaşırttığından da daha çok şaşırttı. Üstelik, Travis'in başından geçen şey sadece kızınkinin aynısı değil, çok çok daha kötüsüydü. Onu evinde zararsız bir gecelemeye davet eden kadın Travis'e resmen *dokunmuştu* ve mahrem bir şekilde dokunmuştu Brion onu kurtarmaya gelinceye kadar. Travis bunu geçiştirdi ama Karin, içindeki her şeyi dökmenin Travis'i büyük ölçüde rahatlattığını hissetti, çünkü, doğal olarak, Travis hiç kimseye bundan söz etmemişti.

Bu durum onun çekingenliğinin ve ayrıca da emotosuyla çok yakın ilişkisinin açıklamasıydı. Üstelik onun gelgeç meraklılığının da açıklanmasına yardımcı oluyordu; çünkü Travis laf arasında, saldırıya uğradığında kendisinin çok başarılı bir antikacı, ve tecavüzcünün de müşterilerinden biri olduğunu söylemişti. Karin, onun böyle bir şey yaşadıktan sonra mesleği bırakmak zorunda kaldığını gayet iyi anlıyordu.

Fakat itiraflar her iki taraf için de riskli olmakla ve açtıkları derin mahremiyet uçurumlarından sadece konuşmanın zayıf köprüsüyle geçmek imkansız görünmekle beraber, Travis'le Karin her şeyden önce birer yetişkindi ve başka konulara geçtiler. Giriş faslı sürüp de bitip gidinceye kadar randevu yüzmeye devam etmiş ve zamanının gerçek bir balinası haline gelmişti.

Travis'in evinde bir kahve ve brendi içme fikrini kimin ortaya attığının ikisi de farkında değildi, ama Karin kabul edince neler olacağını ikisi de anladı. Travis, "Doğruyu söylemek gerekirse bir Havana için can atıyorum," dedi, "ve her şey öyle gidiyor ki sanki. . ." Omuzlarını kaldırdı. "Ama zaten," diye devam etti sonra, paradoksal bir şekilde canlı bir tavırla, "eğer Jane'e ya da Brion'a ihtiyaç duyarsak her an çağırabiliriz onları!" ve fiyakalı bir hareketle, mühür yüzüğünün altına gizlenmiş minyatür emotoçağrı cihazını gösterdi kıza. Karin de sessizce, amaçlı yapılmış gerdanlık emotoçağrı cihazını gösterdi. İkisi de bunun çok büyük bir olay olduğunu fark etmişti.

Sakinliğin zirvesinde, hoş bir geceydi ve dördü Bowery'den banliyöye yürüdü. Yetişkinler önden gidiyor, emotolar arkalarından ayaklarını sürüyerek geliyordu. Arkaya dönüp onlara bakan Karin, "Tuhaf, değil mi Travis," dedi, "iş bir yetişkine sarılmaya, ya da bizi taşımaya, yahut öpmeye gelince emotolar çok zarif ve becerikli, ama bunun dışında her faaliyet onlara çok zor geliyor sanki."

"Onlar bu yüzden emoto zaten," diye yanıtladı Travis kesin bir dille.

Karin'in tanıdığı bir sürü zengin kişi vardı ama, tümüyle kahverengi kumtaşından eve sahip bir arkadaşı hiç olmamıştı; hem de Gramercy Park'ta.

Evin dışarıdan görünüşü güzeldi, yaz ilerledikçe saracak morsalkımlarla köpüklenmeye başlayan dövme demirden balkonlar vardı. Ev içinin düzenlenmesi hem süs ve zenginlik, hem de sadelik ve tutumluluk izlenimi veriyordu. Travis, odaları tıklım tıklım doldurmamıştı ama her odada kendisinin antikacılık günlerinde toplanmış, olağanüstü güzel birkaç parça vardı. Karin'e tüm evi tepeden tırnağa gösterdi. "Bu evlerin bu kadar büyük olması hayret verici. . . Ah! Aman! Benim *düşündüğüm* şey mi bu?"

"Hepplewhite, evet; ve şu da bir Frank Lloyd Wright koltuğu, Chicago 1907."

Travis kıza kendi ana yatak odasını gösterdi, süitinde bir emoto odası da vardı. "Bu süper," dedi Karin; artık öyle rahatlamıştı ki, bayağı laflar etmekten de rahatsız olmuyordu.

Travis hafifçe gülümsedi. "Daha da süperini göstereceğim sana." Spiral merdivenden yukarı çıktılar. Üst katta yine bir yetişkin-emoto süiti, ve bir üst katta da bunun aynısı vardı. "Sanırım böyle bir şeyi düşünmem şeyden sonra... biliyorsun... ben aslında, Brion'un gece boyunca hep yakında bulunması gerektiğini düşündüm, biraz teselliye, biraz sarılmaya falan ihtiyaç duyarsam diye. Biliyorum çoğu kişi emotolarını geceleri çatıda bir yere kapatmayı tercih ediyor, ama... eee..."

"Anlıyorum," dedi Karin; ve gerçekten anlamıştı.

Wall Street krizinin olduğu yıl damıtılmış bir brendi içtiler. Travis bir Patargas Perfecto pofurdattı.

Antika bir Victrola'da Şalyapin çıtırdayarak ve gıcırdayarak "Volga Gemicisinin Şarkısı"nı söyledi. Yarı yuvarlak sırtları kaplumbağa kabuğu kakmalı, birbirinin aynısı art-deco koltuklarda karşı karşıya oturdular. Emotolar odanın loş periferindeki kocaman bir divanda yayılıp oturuyor, Slush Puppies içiyor ve vaktinden önce büyümüş çocuklara has utangaç bakışlar atıyorlardı birbirlerine.

Karin o gecenin sonsuza dek sürmesini diliyordu. Bu durumda tam üç tane brendi içti; ve restoranda paylaştıkları iki şişe şarabın *ve* Royalton'da içtiği çocuk havuzu votkatininin üzerine hem de. Ama yine de sarhoşluk hissetmiyordu, üstelik tam tersiydi. Yeniden biriyle randevulaşmak gibi korkunç bir sorunun belini kırdığından, sanki hürriyetini kazanmış, özgürleşerek yeni bir tür yakınlığa girmişti. Karin, Jane daima kendisinin yakınında oldukça, onunla ilgilenmek üzere daima yanında bulundukça, bir geceleme yakınlığının bile üstesinden gelebileceğini düşünüyordu.

"Yorgun görünüyorsun," dedi Travis, Şalyapin çıtırdayarak ve gıcırdayarak Volga'da bir aşağı bir yukarı birçok kez gidip geldikten ve Ma Rainey "Titantic Man Blues"u en az üç kez uluduktan sonra. "Brion'un seni ve Jane'i yukarıya götürmesini ister misin?"

Karin kendini topladı, Jane surat asarak geldi; her şeye rağmen, elinden başka türlüsü gelmiyordu. Biraraya toplanmış çantalar emotoların -oran olarak- ince bileklerinde sallanıyordu. "Hayır, tamamdır, sanırım biz yolumuzu bulabiliriz." Karin ayağa kalktı ve Travis'e dürüstçe bakınca, onun kırpışan gözlerinin tam bir gök mavisi renkte ol-

duğunu ilk kez fark etti. "Travis." Sesi içtenliğin derinlerine daldı. "Sana her şey için teşekkür etmek istiyorum, içkiler, yemek, güzel evin. . . Her şey gerçekten süperdi. . . şeftali gibi!" Hepsi güldüler buna; meyve esprisi ikonik olmaya doğru gidiyordu.

Karin'le Jane odadan ayrıldıktan sonra Travis, brendisini içip Perfecto'sundan nefes çekerek uzun bir süre sessizce oturdu. Sonunda boğazını temizleyip Brion'u çağırdı ve kocaman Kelt emoto yanına gelince kollarını yukarıya uzattı ve günlerini tümüyle bitiren komutu verdi: "Taşı!"

Brion, Travis'i kocaman kollarının biriyle sırtından kavrayıp ötekini zarifçe yetişkinin bacaklarının arasına sokarak nazikçe kaldırdı; ve onu böyle dev bir bebek gibi taşıyarak odadan yavaşça dışarıya, eğimli merdivenden yukarıya çıktı ve ana süite girdi. Travis'i, oymalı bazası ve çok aşırı süslü, tepede bir kemer oluşturan alınlığıyla İkinci İmparatorluk yatağının yanında dik olarak yere bırakan Brion onun giysilerini çıkarmaya başladı ve Travis'in anakronik dış hatlarını becerikli hareketlerle soydu ve bunların altından ilk önce Calvin Klein iç çamaşırları ve sonra da, otuzlu yaşların ortasında, güzel vücutlu bir adamın güçlü, sağlıklı bedeni meydana çıktı. "Pijamalar?" diye sordu emoto ve yetişkini de başını sallayarak onayladı gayet uysalca.

Brion sonunda Travis'i yatağına yatırmıştı. Yetişkin, kolları pikenin dışında, pijamasının üstü düzgün iliklenmiş bir şekilde yatıyordu eskiden kalma bir kitap resmi gibi; gravürü tamamlayan cep Gargantuası yanında oturuyor, atlas ellerinden biriyle Travis'in saman sarısı saçlarını her zamanki gibi yumuşak bir şekilde düzeltiyordu. Travis içini çekti, "İyi geceler Brion."

"İyi geceler Travis," dedi emoto da içini çekerek. Ve bu sırada yetişkin uyumuştu.

Üst kattaki süitte yatan Karin de. Jane onun hâlâ kıpırdayan gözkapaklarına bakıyordu ve yüz ifadesi, yetişkinin kesinlikle kendinden geçtiğini fark etmesiyle, bıktırıcı bir şefkatten, kesin bir rahatlamaya doğru değişti. Yatağın başucundan kalktı ve silkindi, kocaman bir köpeğin ya da güzel, sağlıklı, sakin bir yaratığın ıslandıktan sonra silkinmesi gibi.

Jane pencereye doğru yürüdü bir metre seksen santim uzunluğundaki bacaklarıyla, mat bir şekilde parıldayan ipek eteğinin kalçadan başlayan yırtmacını tanrısal bir makas gibi kapatıp açarak ve çantasını yerden aldı. Soğuk tutan bir kılıfın içindeki beş litrelik bir Stolichnaya votka şişesi çıkardı, şişeyi pencereden gelen ışığa tuttu ve şişenin hâlâ donuk olduğunu görüp içini çekti hoşnut bir şekilde. Emoto yine çantasına uzandı ve yirmilik normal bir paket Marlboro ve kullanıp atılan plastik bir çakmak çıkardı. Bu mallar normal boyutunda olsaydı böylesine kocaman ellerde çok tuhaf görünürdü ama değillerdi; onlar da emotoların kullanımına göre büyütülmüştü: Marlboro paketi ciltli bir kitap boyutundaydı ve çakmak da bir kurşun kalem uzunluğunda. Uzun çakmağı bir fener gibi tutan Jane yavaşça bir zarafetle yürüyerek kapının yolunu buldu, açtı, eğildi ve güçlü gövdesini ve sonu gelmez kol ve bacaklarını odadan dışarı çekti.

Jane bir kat aşağıdaki yarım merdiven sahanlığında Brion'la karşılaştı. Erkek emoto, yetişkininin yatak odasından tıpkı Jane gibi çıkıyordu: Cüce kapı kasasının altında sıkışan gövdesini birtakım aşamalı hareketlerle dışarıya çekerek. Sonra doğrulup tam ve muhteşem yüksekliğine çıktı. Merdiven boşluğunun -Travis'in Venedik'ten kaptığı, nadir iki barok avizeden gelen- loş ışığında bile Jane, Brion'un yakışıklı yüzünden geçen zeka ve zevkin gölgelerini görüyordu. Jane uzun çakmağı yüzünün bir tarafında, buzlu Stoli'yi de diğer tarafında tuttu. "Parti?" dedi. Brion devasa bir şekilde gülümsedi ve bir dizi çok önemli kafa sallamasıyla, alt kata inmeleri gerektiğini anlattı.

Evin asıl oturma odasına indiklerinde antika Victrola yerde kıvrılmış yatıyordu kendisine paralel kulak şeklindeki gölgesiyle. Işık -sokak malı turuncu bir şey- İran halısının zengin motiflerinin üstüne çamur gibi sıçrıyor, güzel bir palet oluşturuyordu. Jane pencereye giderken Brion merdivenlere bakan çifte kapıları dikkatle kapatıyordu. Jane votka şişesinin kapağını çıkardı ve şişeyi kafasına dikip uzun uzun ve titreyerek içti. Kocaman kadın boğazı nabız gibi kasılıp açıldı ve kadın dört kocaman yutkunmayla, şişenin içeriğinin onda birini götürdü. Şişeyi pencere denizliğine koydu ve mutant Marlborolarından

birini çıkarıp, uzun çakmağın bir coşmasıyla yaktı. Jane, dumanı bir dizi tıslama ve patlamalarla çıkardı: Tatmin olmanın Mors alfabesi.

Brion, kapıları güvenli bir şekilde kapatmayı bitirmişti. Odanın sıçrayıp duran ışıklarının ve eski renk tonlarının içine girdi. "Demek," dedi Brion, "kızcağız o korkunç deneyimlerine ve korkunç gerginliğine rağmen, yıllardır ilk kez başka birinin evinde uyumayı başardı ha?" Sesi bir ironiyle yüklüydü ve bu yükün ağırlığıyla gömülüyordu.

"He, böyle işte; elbette Tylenol/Nytol/Valium karması bir işe yaramıyor." Jane'in sesindeki çocuksu oynaklık gitmişti; ve bir dünya kadınının kesin ses tonu vardı onun yerinde.

"Zavallı Travis." Brion kocaman, Romalı senatörvari kafasını salladı. "O perişan kokteyle Prozac katıyor, talihsiz sikik. Bildiğini sanmıyorum kendisi doğal bir şekilde uyuyabilir mi, yoksa artık uyuyamaz mı, o kadar uzun zamandır bunlarla yiyişiyor ki."

"Yani Travis'in uyanma ihtimali yok, öyle mi?"

"Kesinlikle hem de; peki ya Karin?"

"Yok. Uyuyan güzeli uyandıracak tek şey nedir? Bir öpücük. Ölür bunun için!"

"Bu da bizi rahat bırakır."

"Gerçekten. Bizi. İçki?"

Brion votka tankını kabul etti ve bir onda birini daha boğazından boşalttı. Sonra kendisine sunulan paketten bir Marlboro aldı ve ucunu Jane'in sigarasının yanan ucuna dayayarak yaktı. İki emoto birkaç saniye tutuşmayı yaşadı, sonra Brion ayrıldı. "Aman Tanrım!" dedi Brion kahkahayla. "Ne hödük herif! 'Dilerim bana katılmakta senin için bir sakınca yoktur. . . Eğer çok fazla değilse. . . Güzel olacak. . .' Ne siki kastettiğini hiç söylemiyor; söylediği sikik şey de hiçbir anlama gelmiyor." Erkek emotonun sesi bas altıydı; yanında durdukları pencere camlarının titremesine yol açan ultrasonik alt tonları vardı. Gerçi şimdi bu seste bir ironi, bir alaycılık yoktu, ama -gizliden büyüklük taslayarak olsa da- gerçek bir ilgi vardı.

Jane buna yanıt vermeden önce yine yüklü bir miktar votka çekti; artık ikisi beş litrenin dörtte birini paylaşacaktı; sonra kadın, müstehcen kıvrımlardan oluşan çitlerin arasından ağır ağır konuşarak, "*Sikmek* pek önemli bir laf yerine geçmez, şimdi geçiyor mu?" dedi.

Brion güldü, "Yo, sanırım hayır, zavallı solgun bir küçük fare."

"Ve bu da rahatlatıyor seni. . . ve beni."

"Sahiden." Jane, Brion'u biraz daha inceledi; bu gerçekten, çok şaşılacak derecede yakışıklı bir erkekti, ve yetişkininin mızmızca tedirginliğini gidermek için benimsediği yufka yürekli yüz ifadesinden kurtulunca, müthiş bir alaycı mizaçla sertleşmiş, soylu ve çekici yüz hatları vardı. Jane, "Brion, bana vücudunu gösterir misin. . . lütfen?" dedi değil de, derken buldu kendini.

Brion, boynundaki fuları bir çekişte çıkardı; omuzlarını silkeledi ve takım elbisesinin ceketi bir tiyatro perdesi gibi düştü; gömleği havada balon gibi süzülerek uzaklaştı; pantolonu çıktı; iç çamaşırları birer tekme yedi; ve son olarak da çoraplar -ve eşlik eden çorap bağları- Brion tarafından köşelere fırlatıldı çocukların lastik bantlarla atış yapması gibi. İkisi de gülüyordu, ama Jane hayran oldu, Brion'un dümdüz kenarlı muhteşem uzunluğuna hayran oldu; sevimli kahverengi benleriyle damarlanmış mermer tenine hayran oldu; kasıklarında yanan kılların alevlerine hayran oldu; onun güzel, altmış santimlik sikine hayran oldu. Belirgin bir şekilde yukarıya doğru kıvrılmıştı; birbirine priapik olarak çivilenmiş sembol ve gerçek.

Jane öne doğru eğildi ve uzun saçları yeri süpürdü. Giysisinin iki kenarını çaprazlanmış elleriyle yakaladı ve bir ağacın büyümesini gösteren bir anaokulu öğrencisinden farksız bir hareketle döktü ipek yapraklarını. Sonra o da gecenin ışıklarında göz alıcıydı ve hayran olma sırası Brion'daydı. Ama çok geçmeden, tutkulu, zorunlu, çıldırmış ve atletik bir birleşim halinde kenetlendiler. Emotolar o kadar iriydi ki, tahrik edici kıvrılmaları başarabilmek için her iki duvara birden simultane bir şekilde yaslanabiliyorlardı. İkisi de çok güzel ve o anda birbirlerine kesinkes aşık olmasalar ürkünç bir şey olabilirdi Titanların bu zevk çarpışması.

Sonunda, tükenmiş ve tepinmeleri sonucunda yerden kalkmış İran halısına biraz utangaç bir şekilde sarınmış halde yatarlarken Brion sırık gibi çakmakla bir Meta-Marlboro yaktı ve Jane'e dönüp onun kocaman yüzünü kocaman ellerinin arasına aldı. "Sakın unutma," kıza bir göz kırptı, "yetişkinlere hiçbir şey söylemek yok."

Sert Çocuklara Sert Oyuncaklar

Bill onu, motora gaz verip Dornoch sapağını geçtikten sekiz kilometre falan sonra gördü. Otostopçu, bir ayağı yeni döşenmiş yolda, bir ayağı da yeni doğmuş bankette yürüyordu. Sırtındaki karmakarışık çantayı doğru dürüst örtmeyen ucuz bir plastik panço giymişti. Yol çizgileri yoktu henüz bu yeni yolda. Bill, otostopçuyu görmeden iki yüz metre önce, üzerinde yeşil üzerine beyaz büyük harflerle DEVAM ET yazan bir lolipop işaret taşıyan bir yol işçisinin yanından geçmişti. Trafik yoğundu; sık kuyruklar her iki yönde, saatte otuz kilometre hızla gidiyordu. Arabalar su sıçratıyor, haşin mavi gökyüzünden, iri, kocaman yağmur damlaları düşüyordu.

Otostopçu, aynı anda hem dönüp araba sürücülerine beri gel gibilerden gülümsemeye, hem seviyesi farklı düzlemlerde dengesini sağlamaya, hem de plastik pançosunun altına sığınmaya çalışıyordu. Acıklı bir manzara bu, diye düşündü Bill. Bu vardı, ve ayrıca bu otostopçunun tavrında tanımlanamayan bir şey de vardı, diye düşündü Bill sonradan, ve sonra da bunu tam zamanında, tam ayağının gazdan frene kaydığı sırada düşündüğünü düşündü ve Bill bu tavrın bir turiste değil, tıpkı Bill gibi, bir yere bir amaç için giden birine has olduğunu fark etti.

Bill geceyi Caithness'in kuzey kıyısındaki Bighouse'da, Bayan McRae'nin oda-kahvaltı pansiyonunda geçirmişti. Sert rüzgarlı gecede, mikrodalga fırında kötü pişmiş bir börekten sonra -böreğin hamurdan merkezinde donuk bir külçe vardı- ceketinin cebindeki yarım şişe Grouse, beline çarpa çarpa, zorlukla yürüyerek genel bir telefona gitti ve Betty'yi aradı. Parmak uçlarıyla numaralara basınca çözünerek

bağlantıya dönüşen hat Bill'in kulağına soğuk bir ses verdi. Betty'nin telefonunun çalış tonunu tanıdı; çok iyi tanıdı; ama telefon galvaniz bir çöp kutusunun dibindeydi. Öyleyse Betty de çöp kutusundaydı, ve Bill aşağıya, kadına doğru sesleniyordu: "Betty? Benim, Bill."

"Bill, neredesin?" Meraklandığı sesinden belliydi.

"Bighouse'dayım, Bayan McRae'nin yerinde."

"Bill. . . niçin oradasın, niçin orada kaldın?"

"Stromness'den ancak dört feribotuna binebildim ve Wick'le Tongue[1] arasında kalmak istedim. . ." Eskimiş bir espriydi bu ve Betty gülmedi. Zaten Bill yalan söylüyordu; ve kadın da biliyordu bunu.

"Tongue'la Wick arası nasılmış peki?" Kadın -birazcık- hazırcevaplığının desteğini eskimiş esprinin hikâyesine borçluydu.

"Ah, biliyorsun, tüylü, orada burada tuhaf tüy topakları var, biraz ter, bir sabun bulaşığı, belki daha sonra biraz sperm..." Lafı yarım kaldı; hiç akıl almaz bir şekilde, telefon kabinin kapısına güm güm vuruluyordu.

Rüzgarda ve karanlıkta çiçek açmış beyaz bir surat: "Bütün gece burada mı kalacaksın? Rüzgar berbat."

"Daha yeni bağlandım." Ahizeyi tutup, yaşlı kadının eşarpla sarılı suratına doğru tuttu. Kadın ahizeye baktı. Bill, hattın öteki tarafında fırtınanın sesini dinleyen ve bu fikir alışverişinden yoksun telefon konuşmasına katılan Betty'yi düşündü.

"Rüzgar berbat," dedi kadın yine; başka bir şey söylemiyordu.

Bill telefon kulübesinin içinde geriye çekilip büzüldü, ama sert kapıyı tümüyle kapatmadı. Böyle kıstırılmış bir vaziyette, çöp kutusunun içine seslendi: "Betty, buradaki yaşlı kadının telefona ihtiyacı var. . . seni sonra tekrar ararım." Betty'nin zor işitilen veda söylevini dinledi ve telefonu yerine koydu. Tekrar aramadı.

Sabah, bir haftadır Caithness ve Orkney üzerindeki fırtına dinmişti. Güneş, ışınlarını öyle sert fırlatıyordu ki bütün camların ve metallerin üzerinde patlıyorlardı. Bill mutfağın penceresinden bakınca, araba camlarının etrafındaki alüminyum kenarlıkların akkor hale geldiğini gördü. Bayan McRae'ye parasını bir tomar Bank of Scotland pounduyla ödedi; on bir banknotla. "Yakında tekrar gelecek misiniz

1 Wick: köy, Tongue: Dil. (ç. n.)

Dr Bywater?" diye sordu kadın.

"Biliyorsunuz Bayan McRae," diye yanıtladı Bill, "Orkney'e bir daha geldiğimde."

"Ve bunun ne zaman olacağı hakkında bir tahmininiz var mı?"

Bill omuzlarını kaldırıp ellerini iki yana, avuçları yukarıya gelecek şekilde açarak kuşkuların ve kararların maksimum olası karışımını gösterdi.

Bill çantasını arabanın bagajına attı ve CD değiştiriciyi çıkardı. Yeniden doldurulmuş CD kartuşunu dörtgen alüminyum ağza soktu ve makinanın onları yutarken çıkardığı sesi duymak hoşuna gitti. Değiştiriciyi yine yuvasına oturttu ve bagajı kapattı. Arabanın ön tarafına gidip kaputu açtı. Yağı, suyu ve pencere suyu rezervuarını kontrol etti. Orkney'deyken patlayan ve kendi başına tamir ettiği turbo soğutma ünitinin borusunu kontrol etti. Bunların hepsini çabucak ve gayet ustaca, küt parmaklarıyla arabaya küstahça bir hassasiyetle dokunarak yaptı. Bill, elleriyle ve ellerinin becerisiyle gurur duyardı.

Arabaya binince ellerini bir bezle sildi. Arabanın motorunu çalıştırdı ve motorun sesini dikkatle dinledi. Bezi bir yere zulaladı ve CD kumandasını arabanın ön panelindeki yerine taktı. Sürücü koltuğunu otomatik ayarlayan servolarla çekişti. Ön camı sabunlu suyla birkaç kez sildirdi. CD'yi rasgele çalmaya programladı. Son olarak, kahvaltıdan sonra sıçarken sardığı otlu sigaralardan birini yaktı. İlk dumanı üfleyince arabanın içi fantastik bir van de Graaf jeneratörüne benzer hale geldi; fasyanın üzerindeki ışıklar sisin içinde kıvılcımlanıyordu.

Bill elini arkaya uzattı, arka döşemenin üzerine koyduğu mesleki dergilerden oluşan yığının altından on iki yıllık Campbelltown şişesini çıkardı. Yola bir göz attı, hiçbir şey yoktu; Bayan McRae'nin arduvaz çatısından ve evin önünü çevreleyen bir çimen şeridinden başka bir şey görünmüyordu. Bill, viskiden büyük bir miktar içti ve -kendisinin- şaka yollu taktığı isimle 'araba şişesi'nin kapağını kapattı ve zulaladı yine. Dikiz aynasını kontrol etti, sonra ayağını gaz pedalına bastı. Büyük araba bir kez sarsıldıktan sonra yola saldırdı. Atalet, Bill'i koltuğun aşınmış derisine gömdü küçük güzel koku molekülleri salarak. Turbo kompresörün hoşnut bir iniltiyle devreye girdiğini duydu. John Coltrane'in saksafonu yetmiş vatlık dört hoparlörde pat-

ladı ve düz uzun ses sayfaları makaralarından boşandı duygunun algoritmaları gibi.

Bill, Thurso'ya giden otuz kilometrelik yolu, bombesinin yarattığı zorluklarla her seferinde sürpriz yapan bu virajlı yolda tuhaf bir şekilde gayet iyi giderek yaklaşık yarım saatte kat etmeyi başardı. Ama yağmur dinmişti ve görüş iyiydi. Bill hep gaza basıyor, temiz havayı yararak ilerleyen kocaman arabanın ağırlığını hissediyordu. Araba o kadar uzundu ki, bir eliyle yolcu koltuğunun başlığına sarılarak kullansa -bunu sık sık yapardı- yan aynadan arabanın arkasının dönüşünü görüyor ve bu da tuhaf bir insani dayanak olma duygusu veriyordu.

Bill arabayı kullanırken gökyüzüne ve manzaraya baktı. Caithness'i Orkney kadar sevmiyordu. Orkney, Avalon gibiydi; Hoy kalesi kayalıklarının ardında, balina sürüsüne bezeyen yeşil adaların masmavi denizde güneşlendiği mistik bir yerdi. Ama Britanya'nın bu kuzey kıyısı birbirine pek uymayan bileşenlerden oluşuyordu: Orada bir kayalık parçası, burada yeşil bir tarla, şurada bir kumlar ve kumullar bölgesi; ve ötede de Dounreay reaktörünün golf topu gibi kubbesi; kötü niyetli bir tanrı tarafından bir vuruşla Pentland Körfezine fırlatılmayı bekleyen nükleer enerji santrali. Caithness, hissedilir bir düşlenmemişlik duygusunun süzgecinden geçmişti. Burası, kimsenin anlamak için pek zorlanmadığı bir yer ve sonuçlarını da tamamlanmamış görünümünde taşıyan bir topraktı.

Bill'in, en kuzeyin en çok sevdiği şeylerinden biriydi bu. Güneydeki orta sınıftan meslektaşlarında bu bölgelerle ilgili bir coğrafya duygusu yoktu. Onlara Orkney'de bir yazlık evinin olduğunu söylediğinde, adaları daima Hebridlerle karıştırırlardı. Bu da Bill'e, *St Ola* feribotu Scrabster limanından çıktığında sanki yeryüzünden açılıyormuş duygusu veriyordu çok ciddi bir şekilde.

Thurso. Gri, somurtuk bir yer. Belediye binası kambur, sıkıcı, kışla gibi; ve kapalı yüzünü günışığının içine sokuyor, sanki bu günışığının son olduğunun ve çok yakında, uzun, uzun, rüzgarlı gecelerin geri geleceğinin ziyadesiyle farkındaymış gibi. Bill, garajda, yirmi beş kilometre kuzeydeki Orkney'in mümkün olan en iyi manzarasını görebileceği yükseltide durdu. Hava o kadar berraktı ki, büyük deniz

kayalıklarından gurur duyarak ayakta duran Hoy'un İhtiyar Adamı'nın kıvrık parmağını bile seçebiliyordu. Adanın tepesinde, günışığıyla yanan hafif bir kar örtüsü vardı. Bill, yüreği burkularak avlunun önünden kalkış yaptı ve sağa saptı.

Bill, Thurso'dan ayrıldıktan sonra ve kasabadan çıkan uzun yokuşta hızlanırken sakinleşti ve yola konsantre oldu. Bu düşünsel eylemdeyken, aslında henüz gevşeyip araba sürmeye konsantre olamadığını fark etti. Bighouse'la Thurso arasındaki bölge yanlış bir konsantrasyon gerektirmişti; Bill'in araba kullanmaya kendini daha çok vermesi lazımdı. Araba kullanırken kendinden geçmek isterdi, sonunda tüm içalgıları arabanın cihazlarıyla kaynayıp birleşir, kendisi araba haline gelirdi. Bill, arabayı tümüyle canlıymış gibi hissederdi böyle zamanlarda: Motoru yüreği, yağ karteri ciğeri, otomatik fren sistemi biraz ilkel -ama hoş- bir sezgi.

Bill yolun filmini seyrederken araba da deri kaplı koltuğuyla onun bedenine destek oluyordu.

Bill yolu düşündü ve her bir aşamanın ne kadar zaman alacağı konusunda müthiş iyimser tahminlerde bulundu: Inverness'e kadar iki saat, dağlardan geçip Perth'e varmak bir buçuk saat ve bir saat sonra Glasgow. Öğle yemeği vaktinde varırdı belki de. Sonra ikindinin başında M72'yle Carlisle'a. Sonra M6; bu yolu, Birmingham'a kadar yokuş aşağı akan bir nehir gibi hissederdi. Bir balti[2] yemek için tam zamanında Mosely'de durabilirdi belki. Sondan bir önceki, gecenin karanlığında M40, sisin hayaletimsi kolları yolu kefenlerken kocaman araba monoton sesiyle Midland'da Londra'ya doğru gidiyor. Ve sonunda, karmakarışık kent; egzozun mırıltısı Western Bulvarındaki araba galerilerinin ve büro malzemesi mağazalarının camdan ön cephelerinde yankılanıyor.

Kendini bin iki yüz kilometre yüksek hızda yol yaptıktan sonra geceyarısı saat birde Londra'da düşleyen Bill, bedeninin zıngırdayan halini, aşırı konsantre olmuş kafasının karışıklığını gayet net bir şekilde tahmin edebiliyordu. Kendimi Betty'nin dairesinin, sonra yatağının, sonra da Betty'nin içine bırakabilirim, diye düşündü. Ya da

2 Baharatlı bir Hint yemeği. (ç. n.)

hayır. Diskurcuya git. Adamakıllı kafayı bul. Arabandan kurtul. Tıpış tıpış eve dön.

Araba yedi tonluk öfkeli bir kamyonun arkasındaydı. Oluklu yanlarından pırtlayan çamurlar vardı ve bazen topaklar düşüyordu. A882'nin Wick'e doğru soyulduğu, Roadside'a giden uzun ve düz yoldaydılar. Yağmur burada daha yakın bir zamanda yağmıştı ve yolda uzun su gölcükleri vardı; günışığında, parlak gökten kırılıp yere düşmüş ayna parçaları gibiydiler. Bill hiç düşünmeden dikiz aynasına, yan aynaya baktı, sinyale dokunuverdi ve gazı kökledi. Araba birden öne doğru silkindi ve turbo kompresörü duyulur bir 'Gnunngg!' sesiyle devreye girdi. Bill tekerleklerin yol yüzeyine saçılmış su, çamur ve çakıllarda tutunmaya çalışırken kaydığını ve sektiğini hissetti. Kamyonu iki yüz metre geçmiş ve yüz kırka yakın bir hızda gidiyorken gazı kesti ve yolun sol şeridine geçti yine.

İlk geçiş en zorudur diye düşündü Bill. Bilinmeyene doğru varoluşsal bir sıçramayı simgelerdi bu. Araba ve adam bunu atlatırsa, yolculuk sırasında birbirlerine bağlanırlardı. Bu mamut koşuyu yapmak için iki yolları vardı sadece: Ya yavaşça ve felsefi bir şekilde, ya da *sürerek*. Bill ikinciyi seçmişti. Klozetteyken sardığı otlu sigaralardan bir tane daha yakarak kutladı bunu. CD'de The Upsetter çalmaya başladı ve korkunç bas sesler kapıları, nabız gibi vuran aborjin davullarına, tüm arabayı seyyar bir hoparlör kabinine çevirdi. Bill gülümsedi ve koltuğuna daha da gömüldü.

Araba, engebeli arazide dörtnala gidiyordu. Manzara hâlâ belirginleşmemişti. Turbalıktan oluşan bir tepelik, çimenlerden ve siyah topraktan oluşan kek gibi bir lapa, yoldan Caithness'in merkezine sızıyordu. Uzakta, beyaz başlıklı zirvesiyle tek bir tepe yükseliyordu. Bakarken, birkaç triceratopsun ve pterodactylin mekândan ayırt edilemediği bir yer burası, diye düşündü Bill. Bir zamanlar, dinozor fobili bir psikanaliz hastası vardı -korkusu dinozorların büyüklüğünden yahut olası yırtıcılıklarından değildi, bunu yenebilirdi- o kocaman, siğil dolu sürüngen derisi düşüncesindendi korkusu. Bill bu fobiyi tedavi etmişti, bir şekilde. Anıların dikiz aynasında kendine gülümsedi; pişmanlıkla karışık umutlandı. Ama buna karşılık o herpetofob,[3] ya-

3 Sürüngenlere karşı fobisi olan. (ç. n.)

şamının neredeyse diğer bütün alanlarında daha sorunlu hale gelmişti. Bu psikotik hasta sonunda kendini dağıtıp, Güney Londra'nın oyuncak dükkânlarındaki yüzlerce dinozor maketinin kafasını kestikten sonra parçalanmış halde bulundu.

Bill bundan sonra kimseye psikanaliz yapmadı. Artık bunda bir doğruluk göremiyordu; ya da kendi kendine böyle söylüyordu. Aslında, kuruluşlarla anlaşmalar yapmak ve psikiyatristlere vekillik etmek ona daha kolay geliyordu. Böylece, çalışma saatlerini seçebiliyordu ve değiştirilebilir bir hasta yükü vardı. Bill'de, gerçek delilerle, mesela çatalı silah olarak kullanan bir derviş türünden kişilerle konuşup onları sakinleştirme konusunda tuhaf bir yetenek vardı. Polisler bugünlerde çok sık arıyordu Bill'i, istasyonda bir deliyle karşılaşıp da vücut sıvılarının üniformalarına bulaşmasını istemediklerinde. Bill, delilerin çılgın dünyalarına tam anlamıyla girebildiğini söylemiyordu —Laing'e[4] has bu zırvalıklar non-konjenital şizofreniyle birlikte gitmişti— ama tümüyle terelelli bakış açıları bir an tavana, sonra yere vuran bu zıvanadan çıkmış ruhlarla tam bir empati yapabiliyordu.

Ayrıca Bill biraz tehlikeli yaşamayı seviyordu. Savrulmayı. Bir zamanlar kadınları baştan çıkarırdı; ama bıkmıştı bundan, yahut öyle düşünüyordu. Aslında, resmen yorulmuştu. Hâlâ hızlı ve çok araba kullanıyordu. Yılda beş yahut altı kez Orkney'e gider gelirdi. Papa Westray'deki küçük çiftliğin duvarlarını ve çitlerini tamir etmiş, hatta yeni yapılar eklemişti. Beş tane longhornu vardı; gerçekten ev hayvanı gibiydiler. Ve içki de vardı tabii. Betty'si vardı, bir şekilde. Bill'in yönünden sekse, Betty'nin yönündense sekse ve beklentiye dayalı bir ilişki. Bill eski karısını düşünmüyordu. Onunla ilgili gerçekleri öğrenmeye de katlanamazdı -bu konudaki sezgisi, her şeyden önce kendi mesleğinden geliyordu- fakat aslında bunun nedeni, artık bu konunun üzerinde durmasının gerekmediğini hissetmesiydi. Geçmişte kalmıştı bu.

Bill'in deriden, kalın bir araba ceketi vardı. Bill'in üç litrelik turbo kompresörlü bir arabası vardı. Sek viski ve marihuana severdi. Tekneleri severdi; Papa'da bir uzun Orkney yelkenlisi vardı. Düzensiz

4 R. D. Laing. Şizofreninin, kişilerin altından kalkamadığı normal toplumsal ve ailevi baskılardan kaynaklandığını savunan Britanyalı psikolog. (ç. n.)

kısa sarı saçlı, yüz hatları küt bir adamdı. Kadınlar onun çilli tenini hayran hayran okşardı. Dağa çıkmayı severdi, çok hızlı bir şekilde. Günde üç Munro[5] birden yaptığı çok olmuştu. Çok sarhoş olmadıkça geveze değildi. Bilgi almayı severdi. Bu yıl kırk yaşındaydı.

Kuzey Denizinin karanın üzerinde şahlandığı ve alçak kayalıkların onun gümüş mavisi güzelliğinin içine çöktüğü Latheron'da Bill, klasik bir kronometre biçimindeki kol saatine baktı. On biri çok az bir şey geçmişti. Kontrol panelindeki saat beş geçiyor diyor, CD kontrol panelindeki saat tam on birin üzerinde göz kırpıyordu ve başını yoldan çevirip tekrar bakınca 11.01'in üzerinde göz kırpmaya başlamıştı. Lybster'deki Portland Haliçleri açılacaktı; böyle sıkı bir sabah sürüşünden sonra bir bira çekmek iyi giderdi; ve bir de brendi. Bill direksiyonu yavaş yavaş sola çevirdi ve A9'da kuzeye yöneldi.

Tahta lambrilerle kaplı barın salonunda Bill'den başka müşteri yoktu. Deri ceketinin bir sedirin vinil döşemesine sürtünerek ciyaklaması, Highland façasına -yani tüvit ceket, boynuzdan düğmeli yelek, flanel pantolon ve kaba küt ayakkabılardan oluşan üniformasına- bürünmüş, ziyadesiyle kibar bir adamcağızı çağırdı. Viyella gömleği, ekose kravatını kendi hafif biçiminin içine absorbe etmişti. Ayrıca, hatları gayet ince yüzünü, yanan bir sigarayı yasaklayan kırmızı bir çizgi kadar kesin bir şekilde iptal eden gülünç derecede fiyakalı, kızıl bir palabıyıkla hava basıyordu. Bill adamı tanımıyordu ve her halde kış döneminin işleticisidir diye düşündü; adam Caithness'de yeniydi ve muhtemelen de, kendisine düşen, arada bir bira çekmelerin vuku bulacağı dört aylık sürenin ne kadar tatsız geçeceğinden henüz haberi yoktu.

"Günaydın efendim," dedi zırvalık, "güzel bir sabah, değil mi?"

"Evet." Bill kısa bir yanıt vermişti, ve sonra, biraz fazla kısa olduğunu hissederek, "Ben ta Bighouse'dan buraya sakin bir şekilde geldim," dedi, "pek fazla yağmur yoktu."

"Evet, fırtına bu gece tekrar gelecek diyorlar. . ." Barın arkasındaki lavabo damlalığından yarım litrelik bir bardak aldı ve tembelce, fakat

5 Yüksekliği 3.000 metreden yüksek İskoç tepelerine genel olarak verilen bir ad; bu tepelere çıkmak. (ç. n.)

usta hareketlerle kurulamaya başladı. Bill bara doğru yürüdü ve zırvalık, edeceği lafı hatırladı: "Size ne verelim şimdi?" Yaklaşınca, Bill adamın dişlerinde kahverengi kirler ve gözlerinin etrafında mor karga ayaklarına benzeyen patlamış damar çizgileri gördü.

Bill içini çekti; kendi tercihlerinin nedenini buna izah etmeye gerek yok: "Burada Campbelltown var mı?" parmağını raflarda kuluçkaya yatmış viski şişelerine doğru yöneltti süngü gibi.

Zırvalık, hiç ses çıkarmadan şişeyi raftan indirdi. "On beş yıllık ha?" Ses tonu bunun bir yakarış olduğunu söylüyordu.

"Bir duble," dedi Bill.

Arabadan bir gün öncesinin gazetesini getirmişti fakat açmaya kalkmadı. Viskiyi gövdeye yuvarladı ve sonra bunun peşinden bir şişe Orkney Dark Island geldi. Viski midesine daha bir sıcaklık kazıklamış, ale birası da kafasını turba ve çalıyla doldurmuştu. Aslında, bu ikisinin toplamı en kuzeyin bir özetidir diye düşündü Bill. Sedirde, arkasına yaslanarak oturmuş, ayağını alçak bir iskemleye dayamıştı. Ceketinin kalın derisi sırtını ve omuzlarını kavrıyordu. Kırklı yılların modelinde, eski bir deri ceketti. Yıllardır giyiyordu bunu. Bir zamanlar bir fotoğrafta Jack Kerouac'ın üzerinde gördüğü ceketi hatırlatıyordu. Kırmızı kapitone astarı hoşuna gidiyordu; ve özellikle de yakasının iç tarafındaki bir etiket: "Hakiki Deri; Bir Atın Dörtte Birinden Yapılmıştır". Bill bunu genç kadınlara göstermiş, onlar da bunu çok ilginç bulmuştu. . . baştan çıkarıcı. Bill bu şeye deri sabunu sürmüş, ama yakın zamanlarda, deri dirseklerde çatlamaya başlamışsa da, böyle bir zahmete girmesine gerek olmadığını görmüştü.

Bill içki içerken zırvalık barın çevresinde birtakım ufak tefek işlerle oyalanmıştı ama şimdi bira bardağı boşalmış, bardaki bardak altlığının üzerine lank diye konmuştu ve herif ortalıkta yoktu. Bill onu, eski granit otelin buz gibi koridorlarında, tenzilatlı bir cep işletmeci gibi dolaşırken gözünün önüne getirdi. Sabırsızlanarak küçük bir çanı çaldı; ve kızıl bıyık anında belirdi Bill'in tam karşısında, sahibi tarafından kiler kapısından yükseltilen kıllı bir isyan bayrağı gibi.

"Efendim?" lafı geldi kılların arkasından.

"Zarar ziyan?" diye karşılık verdi Bill.

"Evet. . ." Kasa cihazına döndü ve kasa bir melodi çaldı. ". . . Dört pound yetmiş sekiz peni." Bill, para çıkarmak için bluciniyle savaşırken zırvalık -bir yerden- matbu bir kart çıkarmıştı. Bill'e paranın karşılığında bunu verdi ve "Bu kartı doldurmanın sizce bir mahzuru yoktur, değil mi?" dedi, "yaptığımız bir araştırma bu, biliyor musunuz, pazarlama falan, müşterilerimizin kim olduğunu belirlemek için. . ." Sustu.

Bill karta baktı: 'Bizi ilk önce nerede duydunuz? 1. Medyada 2. Kişisel tavsiyeyle 3. Bir paket tatilin parçası olarak. . .'

"Elbette," dedi Bill saf otelciye, "ama sizin için sakıncası yoksa bunu daha sonra doldurup postayla göndereyim, biraz acelem var."

"Hiç sorun değil, hiç sorun değil. . . buyurun üzeri adresli bir zarf. İşi kolaylaştırır."

Bill otoparkta arabasına doğru yürürken kartı ve zarfı buruşturup top haline getirdi ve müsait bir çöp kutusuna fırlattı. Ayrıca, yersiz bir eleştirel gülmeye kaptırdı kendini; bu ücra yerin, gelip geçecek müşterilerden ve tek tük rastlayacak, avlanan, balığa çıkan ve bir içki içen tayfasından başka herhangi birini çekebileceği düşüncesi kızıl bıyık kadar gülünçtü.

Arkasına vuran rüzgarı hissetmek, Lybster'in -Kuzey Denizi hariçher şeyden ne kadar uzak olduğu izlenimini daha da kuvvetlendirdi. Bill ceketini çıkarıp arabanın arka koltuğuna attı. Sonra hemen öne döndü. Anahtarı marşa daldırdı, çevirdi, araba patırdadı ve nabız gibi vurarak yaşama döndü. CD cıvıldadı, sonra bir John Cage başladı. Bill elinin yine boş vermişçesine bir dairesel hareketiyle kocaman arabayı yüz seksen derece döndürdü ve A9'a vurdurdu yine, bu kez güneye doğru.

Sonraki bir saatte Bill, otostopçuyu görünceye kadar hızlı sürdü. Lybster'deki pub'da gördüğü herifte, daha doğrusu o sahnenin tümünde Bill'i rahatsız eden bir şeyler vardı. Bir bu vardı ve bir de, araba -dağ burunlarındaki virajlardan dönerek ve bayırlardan aşağı saldırarak- güneye daldıkça Bill'i, yeterince düşünülmemiş dünyadan alıp, tümüyle net bir şekilde anlaşılan, kendi doğasında sabitlenmiş, kitlesel anlayış tarafından çekiçlenip sıradanlığın şekli verilmiş bir dünyaya soktuğu duygusu vardı.

Ama şimdiye kadar bunu fark edemiyordunuz: Yol hâlâ her birkaç metrede bir sıçrıyor ve dönüyor, yokuşların eğimi genel olarak onda bir yahut daha da sıkı. Siste ve yağmurda -ki hemen hemen daima vardır bunlar- A9 tümüyle ve yüzeysel bir şekilde tehlikeliydi, ama gri postu yüzülünce neredeyse eğlenceli hale gelirdi. Böyle düşünüyordu Bill arabayı virajlara sokar çıkarırken.

Yağmurda bir arabayı bile geçmede pek şansınız yoktu; en kuzeye giden bu yolda çile çeken, homurdanan kamyonlardan biriniyse hiç yoktu; ve çok vardı bu kamyonlardan. Bunlardan birinin arkasına yakalanırsanız bütün yolculuğunuzu yavaşlatabilirdi. Yarısı oranında yavaşlatabilirdi hem de. İyi koşullarda bile, bunların kervanlarını - bunlar genellikle doğal olarak oluşan gruplar halinde giderdi, hep eşit aralıklarla- geçebilmenin tek yolu, düz yolda yaklaşık yüz kırka çıkmak, sonra karşıdan gelen trafiğin çelikten söğüdünü soymaktı, ve de kamyonları.

Heyecan vericiydi Britanya'nın açılmış kafatasına böyle balıklama dalmak. Otuz kilometre falan sonra Bill, Moray körfezinde, Grampians'a kadar gayet açık bir manzarayla karşılaştı. Dağlar karayı, denizi ve göğü kayıtsız bir azametle birbirinden ayırmıştı; tepeleri bembeyazdı, yanları beyaz, mavi ve gök rengi sislenmişti. Bill bunlara bakmıyor, yola bakıyor, gözlerinin hız göstergesinden yola, dikiz aynasına, yan aynalara ve geriye, tekrar tekrar gidiş gelişleri sırasında yarattığı inişli çıkışlı sekmelerle manzara kırıklarını kapıyor ve bu göz atışların her birine hızlı bir kafa sallama hareketi eşlik ediyordu, sanki Bill, yolda giderken dua eden, otomatiğe bağlanmış bir Hasidik Yahudi'ymiş gibi.

Bill bir şekilde dua ediyordu. Fren yapmaya ve hızlanmaya yönelik konsantrasyonunda ve esasında hayatla ve ölümle -kendisi kadar başkalarının da hayatı ve ölümüyle- oynayan bu hızlarda, sabahtan beridir aradığı erdem durumuna varmıştı sonunda: Kendi varlığının, araba kullanma eyleminin bizzat kendisinin içinde absorbe olması; ve bu da bedeninin arabanın dokusuna absorbe olmasına tamamen denk düşüyordu; biyomekanik bir bütünlüktü bu, gözleri ön cama, tekerlekleri ayaklara, turbo kompresörü uçuş mekanizmasına çeviren. Yoksa bunun tersi miydi?

Bellek sırıklarının aralarına manzara filizleri girdi ve birtakım izlenimlerden oluşan tüm bu çit, dört köşeden dökülen müzikle daha da şekillenip biçimlendi ve sonra coşkunun mantrasıyla[6] yayıldı. Dün gece pub'da -oralı doktor, Bohm, sarhoş- dipsomaninin mucize tedavisi hakkında laflar ediyor -Batı Afrika'daki saykodelik drog ritüelleri, mistik saçmalıklar- sert rüzgarda çıkıp eve yürüyüş, yağmur öylesine şiddetli ki yanaklarını ve alnını kırbaçlıyor. Şimdi, önündeki yolda bir sollama fırsatı, yavaş giden eski bir Ford Sierra, onun önünde iki kamyon ve birazcık ileride de iki araba daha, yaklaşık yüzle gidiyorlar; bir sonraki viraja rahatlıkla yedi yüz metre var. Virajın ötesinde daha boş bir yol görünüyor, ama ya görünmeyen bölüm? Ne kadar olduğunu hesapla. Say: Bir, iki, üç saniye. Şansını dene. Dikiz aynası, Küt! Gaz pedalı yere değdi, tekerlekler torklandı, sırtı koltuğun arkasına itildi. Deri kokusu. Çalan okyanus melodilerinin hafiften farkına varış. . . herhalde Richard Strauss. Poplayıp tıklayan sinyal lambası. Ford'u geç. İlk kamyonu geç. Yüz otuza çıktı şimdi. Küt! Şanzıman üçe vurdu. Şimdi yüz otuzla, ikinci kamyonun zıplayan kıçına yaklaşıyordu. Hasiktir! Bir araba geliyordu. Şimdi birkaç yüz metre ötede. Hızlı gidiyor. Ölümüne hızlı gidiyor. Yan aynaya bak. Şokun tek adımını at dans ederek. İki kamyonun arasına gir. Flaşörlerden ve kornalardan bir yaylım ateş ye. Sonra -Küt!- Çık yine. Düzlükten iki yüz metre kaldı -yolun sonraki bölümünde görünen bir şey yok, yeşil çalılar, gri-yeşil bir duvar, siyah beyaz bir inek sadece- üçüncü viteste tut, yükselecek mi. . . yüz otuz. . . yüz kırk beş. . . yüz altmış. Elli metre kaldı; ve ikinci kamyon da geçildi, boşaltıldı, bir benzin istasyonu tuvaletindeki bok gibi kesin bir şekilde geride bırakıldı. Geçmiş gibi, hatalar gibi, pişmanlıklar gibi geride bırakıldı.

Bill, ölüme kazık atarken ve lümpen kamyonların tartışmasız ağırlığını kaydırırken muhteşem bir özgürlük ve kurtuluş duygusu hissetti. Bu duyguyu Borgue ve Helmsdale arasında on kez, Helmsdale ve Brora arasında on beş kez ve sonra, yol açılıp da dağlar yolun önünden çekilerek, dönmek ve sapmak yerine su gibi kıpır kıpır oynayarak akmasına izin verdikçe giderek daha çok, daha da çok yaşadı.

6 Sanskritçe. Sürekli tekrarlanan kutsal söz. (ç. n.)

Berriedale'den zikzaklar yaparak geçerken, dağın tepesinde gotik manzarasıyla Langwell House'ın bir anlık görüntüsü; Dunrobin Kalesinin çerçevelenmiş fotoğrafı gibi bir tiyatro perdesi, Bill onun dış kapılarından geçer ve Golspie'nin uzun ve dar ana caddesinden tırıs bir sürüşle girerken. Ve hâlâ güneş ışıyor ve yol hâlâ parıldıyordu ve Bill'in artık düşündüğü -ya da sadece düşündüğünü düşündüğü- hiçbir şey yoktu. Highland Trikotaj Merkezini geç. Bill yaltaklanmak için tüm yaşamında kaç tane süveter almıştır acaba? Çoktur herhalde. Tam şu dükkândan mor bir burgu yün örgüsü — Allegra diye bir kıza. Mini mini bir sarışın — Bill için çok genç. O zamanlar kız yirmi ikiydi kendisi otuz beş. Tombul bir şeydi, kıytırık bir küçük aşk aleti; ve uyuşturucuyla kafayı bulunca psikotik hale gelir, yöntem çalışan bir obsessif gibi havada ellerini yıkardı fanatik bir şekilde. Böyle bir şey olduğunda Bill'in boyuna konuşarak onu yatıştırması gerekirdi; ve işini yatağına götürmek pek hoşuna gitmezdi.

Kız, amatör bir fahişe gibi saksafon çekerdi; bir oral seks tanrıçası gibi. Sünnet derisini dudaklarıyla aşağı sıyırıyor, bu sırada diliyle Bill'in glansının kökünün çevresine hızlı hızlı dalışlar yapıyordu. Çocuk ellerinden biriyle de Bill'in ön tarafındaki açılmış giysi yarığının kenarlarını yokluyor, içine dalıyor, taşaklarını hoplatıyordu. Araba Cromarty Körfezi boyunca giderken ve Invergordon'daki vinçlerden ve mataforalardan oluşan yükseltilerin yanından geçerken oluyordu bu. Hem de Bill'in, otomotiv oral seksin Allegra'nın manik el yıkama nöbetlerinin rahatsız edici bir eşlikçisi olduğunu fark ettiği bir zamanda. Kızın, Bill'i kendi kontrolüne alıp bastırma yöntemiydi bu; direksiyon Bill'de olabilirdi; ama Bill'i yönlendiren oydu, *joy stick*i dişleyerek.

Allegra'nın Bill'le Orkney'e ilk ve son yolculuğuydu bu. İlişkileri hiçbir zaman, birkaç hafta sonraki kadar darmadağın olmamıştı; Bill'in orta yaşlı arkadaşlarının verdiği bir akşam yemeğinde sarhoş Allegra bağıra bağıra "Bill niçin söylemiyor herkese," demişti, "kendisinin kadınlara dil atmayı *sevdiğini*, fakat onların kendisine dil atmasına dayanamadığını!" Sonra votka-toniğini Bill'in yüzüne fırlatmış, sonra da sıvısının ardından katısını fırlatmaya kalkmıştı. Bill bu hamleden kurtulmuş ve kristal bardak, davetlerden kabuk bağla-

mış şömine rafına çarparak parçalanmıştı. Allegra'yla Bill gittikten sonra arkadaşlarına konuşacak çok şey çıkmıştı.

Araba kasvetli caddede takırdarken Bill, yolun iki yakasındaki gri evlerde eski kadınlarının, sayısız sevgilisinin oturduğunu düşledi. Fellinivari bir rüya sahnesi olurdu herhalde bu. Hayır, dedi içinden, en iyisi, eski sevgililerini -bunlar en azından yüz tane vardı herhalde- Dunrobin Kalesine yerleştirmekti. Orası o kadar büyüktü ki, olgun kadınların her birine birer oda ve genç kızlar için uygun yatakhaneler ayrılabilirdi. Bill bu sapıkça harem dairesini düşününce gülümsedi. Ama Fellini haklı değil miydi? Seri halinde bir monogami pratiğinin verdiği korkunç terk edilmişlik duygusuna karşı mümkün olan tek psişik çözüm bu değil miydi? Onların hepsini tek bir yere koymak. Bill'in, onların cinsel yönden her zaman elinde olmasını istediğinden falan değildi bu; tam tersine. Onların, kendisiyle onlar arasında varolan şeyi, çok önemli kılmasa bile, hiç olmazsa yaşayabilir kılacak bir bağlamda bulunmasını istiyordu. Bunların hepsinin önemli şeyler olduğunu, bugün artık unutulmuş, toz olmuş hayvanî çiftleşmelerden, mekanik dürtüşlerden ibaret olmadığını hissetmek istiyordu.

Kendini bu fanteziye kaptıran Bill, kocaman arabayı Golspie'den Loch Fleet'e kadar giden, iki yanı ağaçlık uzun yolda sürerken fantezinin kafasını meşgul etmesine bıraktı kendini. Bütün sevgililerinin, hayatında cinsel ilişkiye girdiği bütün kadınların oturduğu Dunrobin Kalesi. Daha gençler ev işlerinin büyük kısmını yapacaktı. Jane vardı, profesyonel aşçı, mutfakları o yönetirdi, Gwen, Polly ve Susie'nin yardımıyla. Bütün hizmet işlerini yapacak, yirmili yaşlarda yeterince kadın olacaktı ve bu da daha olgun kadınları, zamanlarını aylak konuşmalarla ve hobi türünden etkinliklerle geçirmede serbest kılacaktı. Birden aklına geldi, yahu Bill'in sokma portföyünde bir peyzaj mimarı bile vardı; belki de bu, kaledeki bahçelerin sadece bakımı değil, yeniden dizaynı için de bir fırsattı kim bilir?

Bill bu hoşluk veren kale düşüncesiyle eğlenirken bunun ön yüzünde çatlaklar belirmeye başlamıştı bile. *Bütün* eski sevgilileri. . . Bunun anlamı sadece, kokteyl saatlerinin ölümcül atraksiyonu sırasında Bill'e camdan hançerlerle tekrar tekrar saldıracak Allegra değil, koridorlarda ve merdivenlerde ellerini kollarını sallayarak uluyacak

daha başka, daha da dengesiz sevgililer demekti. Bundan da kötüsü, eski karısı demekti; o nerede bela çıkaracaktı? Muhakkak ki, karanlık gecelerde rüzgarın uğultusuyla gelen, lanet okuyan çığlıkların duyulacağı bir müştemilatta; ve bunlar diğer kadınların dikiş diktiği ve Bill'in yine bir viskiyi beğenmeyip suratını buruşturduğu oturma odasında yankılanacaktı.

Ve eğer eski karısına yer verilecekse, diğer nahoş karakterlere de yer verilecekti. Bill, istemeye istemeye yine de, bu tuhaf fanteziyi berbat bir sonuca doğru götürdü. Fahişeler; Dunrobin'de fahişeler, mallar, orospular için de yer olacaktı. Bill onları, bu fahişeler heyetini dışarıda tutmaya çalıştığını düşledi. Onları Kalenin dış kapılarında karşılayıp geri çevirmeye kalkıştığını. "Ama sen bizi siktin!" diye yalanlayacaktı sözcümadamları Bill'i. "Biz de Kalede yer istiyoruz!" Onları kabul etmekten başka çaresi kalmayacaktı; ve harem dairesinin kırılgan ahengi parçalanacaktı. Diğer sevgililer monogaminin yerine geçecek bir kızlar kardeşliğini kabul etmeye hazır olabilirdi, ama ya fahişeler? Asla. Fahişeler küfür edip içki içerdi. Bilardo salonunda crack içerler, kahyanın kilerine girip eroin çekerlerdi. Genç sevgilileri ayartırlar, daha yaşlılara hakaret ederlerdi. Onlar inlemeleriyle rüzgarın çığlıklarını birbirine dolarken soğuk gecelerde Bill, onların alemlerinin gürültüsünü duymamak için başını umutsuzca yorganların altına, yastıkların altına sokarken bulacaktı kendini.

Gölün öteki tarafına sıçrayan uzun düz yolda Bill sahil muhafazanın, uyuşturucu kaçakçılarına karşı mücadelede yardım isteyen yazılarını fark etti: Şüpheli Bir Şey Görürseniz. . . Hoş poligami hayali sönüp gitti ve yerini, Bill'in kumsalda gezen, deniz kabuklarını deniz kenarında bulduğu bir sopayla dürten, ceketinin kalkık yakaları buz gibi kulaklarına değen hali aldı. İğreti küreğinin yağlanmış ucu mavi bir plastik torbanın köşesini çeviriyor. Daha da kurcalıyor. Her biri mavi plastikle, su geçirmez bir şekilde kapatılmış ve kuvvetli bir izolebantla sıkı sıkı sarılmış, altı tane dörtköşe parçanın iyice gömüldüğü meydana çıkıyor. Bill gülümsüyor ve çakısını çıkarıyor. . .

Tepede başka bir yazı çıkıveriyor: Operasyon Yapan Amblemsiz Polis Araçları. . . Oyunbozanlar. Harem dairesi yok, ve şimdi Mama Coca'nın ana maden damarı da yok; kocaman arabanın tekerlekleri-

nin ayrılmayacağı beyaz korkuluklar yok; Bill'in yüreğini motor devir göstergesiyle daha yakın bir ahenge sokacak uyarıcı kardiyak kompresyon yok... Koltuğuna gömüldü yine, direksiyonu daha sıkı kavradı ve John Lee Hooker'ın gitarının arabanın içini yırtan metalik cırlamasına konsantre oldu. Sonra yol inşaatı geldi. Sonra otostopçu geldi.

Bill frene bastı ve yanaşacak bir yer aradı. Yaklaşık elli metre ileride, yumuşak toprak bankette mavi-gri çakılların kümelendiği bir kesinti vardı. Bill orayı gözüne kestirdi, sinyal verdi ve sonra çatırtı sesleri çıkararak arabayı durdurdu. Dikiz aynasında, otostopçunun, sırt çantası zıplaya zıplaya, pançosu dalgalana dalgalana arabaya doğru koştuğunu görüyordu, seyrek dişleriyle, umutsuz bir yüz ifadesiyle, sanki bu arabaya alma teklifinin bir şaka yahut alay olduğundan ve arabanın hizasına gelir gelmez Bill'in kahkahalar atarak basıp gideceğinden gayet eminmiş gibi.

Otostopçu gelip arabanın kapısını açtı ve temiz hava ve nem ve günışığı içeriye daldı. "Teşekkürler dostum!" Konuşacaktı belli ki.

"Atla!" dedi Bill hemen. "Burada fazla duramam." Arabaların geçmek için orta çizgiye yanaşmak zorunda kaldığı yolu gösterdi eliyle. Otostopçu arabanın ön yolcu koltuğuna atladı, çantası hâlâ sırtındaydı. Bill dikiz aynasına baktı, sinyal verdi, direksiyonu yavaş yavaş sağa çevirdi ve trafiğe katıldı.

Birkaç saniye ikisi de hiçbir şey konuşmadı. Bill, yola konsantre oluyormuş gibi yapıyor, esirini göz ucuyla süzüyordu. Otostopçu, yüzü neredeyse ön cama değecek şekilde oturuyordu ve sırt çantası - Bill'in şimdi, içinde bir çadır torbası ve ona bağlı bir uyku tulumu bulunduğunu gördüğü sırt yükü- taşıyanı yolu daha yakından seyretmeye zorlamak için tasarlanmış, komple bir üst vücut tespit tahtası gibiydi. Bir fütürist korsesi.

"Durabildiğim anda duracağım," dedi Bill, "şunu arkaya koyalım."

Otostopçu "Çok teşekkürler," dedi.

Adam yirmili yaşların sonunda yahut otuzların başında, diye tahmin etti Bill. Şivesi Caithness aksanı, yani İskoç lehçesine has sivrilikllerin İskandinav hecelerinin buzul örtüsüyle törpülenip aşındırılmış

haliydi. Yakasına kadar uzanan siyah saçları düzensiz kesilmişti. Üzerindeki sarı naylon pançonun altında, modaya hiç uygun olmayan, kenarları koyun postu taklidi bir blucin ceket vardı. Hasta edici bu gayrı-yünün altından ekose bir gömleğin yakası fırlamıştı. Otostopçunun nefesinde kötü bir bozuk viski kokusu vardı. Gözleri, mor damarlarla desteklenen mor şişliklerin arasında gecelemişti. Tıraşsızdı. Dişleri kir bağlamıştı. Kuvvetli çenesinin çukurluğunda göze çarpan bir çıban vardı; çirkin değildi.

"Uzağa mı gidiyorsunuz?" diye sordu.

"Sonuna kadar," Bill gülümsedi, "Londra'ya kadar yani."

Otostopçu gülümsedi ve koltuğuna -sırtındaki yükü elverdiğincedaha güvenli bir şekilde yerleşmeye çalıştı. Tüm yolculuk boyunca Bill'e sorduğu son soru buydu.

Cromarty Firth şosesini geçerlerken, Black Isle'da Bill durmak için uygun bir yanyol buldu. İkisi de arabadan indiler ve Bill arka koltuktaki şeyleri, otostopçunun sırt yükünü koyabileceği şekilde düzenledi. Birkaç dakika sonra yine yoldaydılar. Bill hızı yüz ona çıkarıp orada sabitledi ve direksiyonun alt kısmını sağ elinin işaret ve başparmaklarıyla tutuyordu sanki hassas bir cerrahi aletmiş gibi. Yağmur durmuştu ve yol yine parlıyordu. Sesi kısılmış CD, sükse yapmış bir gitar grubunun popüler bir şarkısını çalıyordu. Otostopçu, çatlamış kirli tırnaklarıyla, yıpranmış kirli blucininde ritim tutuyordu.

"Evet," dedi Bill bir süre sonra, "sen nereye gidiyorsun?"

"Ben de sonuna kadar gidiyorum." Eğilip yüzünü Bill'e döndü, sanki arabanın kontrol panelinden oluşan bir barda muhabbet kuran, rasgele karşılaşmış içicilermiş gibi. "Ben Poole, Dorset'e gideceğim ama Glasgow'da bu gece görmek istediğim bir arkadaşım var."

"İyi, seni Glasgow'un dışında bırakırım, ben dosdoğru gidiyorum, güneye doğru."

"Mükemmel olur." Otostopçu, Bill'e gülümseyerek dıştaşı tepelerinden bir manzara sundu. Yolculuğun başında değil, sonunda sunulması gereken bir gülümsemeydi bu. "Güzel araba," dedi otostopçu hâlâ gülümseyerek.

"Evet," dedi Bill tembel tembel, "gidiyor. Evet, nerelisin?"

"Thurso."

"Peki bu yolculuğun amacı ne?"

"Poole'de okuyorum. Bilgisayar kursu gibi bir şey alıyorum. Bir okuma haftam vardı, ben de çocukları görmeye gideyim demiştim de."

"Thurso'dalar mı?"

"Ya, hemen hemen öyle."

Esrarengiz hava hâlâ duruyor, diye düşündü Bill. Birkaç kilometre, tam da hassas noktaları şöyle bir dokunup geçen birkaç sorudan sonra, otostopçunun ruhu kurnaz bir Çin mobilyası -usulca dokunulan gizli bölmeli bir kutu- gibi açılmaya, dökülmeye başlayacaktı. Isle tepesini aştılar ve araba duble yola girdi seken bir bilardo topu gibi. Seyrek çamlardan oluşan bir ormandan çıktılar ve işte, katedral kulelerinin etrafına çömelmiş Inverness parıldıyordu.

"Inverness," dedi otostopçu.

Bilinen şeyleri bile söylüyor! Bill habis bir sevinç duydu.

"Bu sabah Thurso'dan mı geldin?"

"Evet. Kısa bir oturumdan sonra; ne demek istediğimi anlamışsınızdır."

"Arkadaşlar seni yolcu etti yani ha?"

"Beni yolcu falan etçek halleri yoktu ki; hepsi dağıtmıştı. Beş herif, hepsi bi yığın halinde. Ben de parmak uçlarıma basarak çıktım. Hemen Latheron'a bir otostop buldum, sonra da Dornoch'a. Sonra boktan bir yağmurun altında yedi kilometre yürüdüm ve siz durdunuz ve..."

"Durmak zordu. Yol inşaatı."

"Evet, aynen öyle."

"Çadırın ve malzemelerin var ha?"

"Darda kalırsam ve geceyi yolda geçirmem gerekirse diye. Gelirken böyle yapmak zorunda kalmıştım. Aviemore civarında yol kenarında yattım."

"Boktan bir şeydi değil mi?"

Otostopçu genzini temizledi. "Öyle diyebilirim. Saat sabahın beşinde yağmur paldır küldür yağmaya başladı, ve sonra dinini siktiğim bir inek benim çadırın fermuarını boynuzlamaya başladı. Daha güneş doğmadan yine yoldaydım ağzına sıçayım, başparmağım siktiğim bir buz parçası gibi dikilmiş halde..." Sustu ve Bill'e kirli kirli gülümsedi yine. Tıraşsız yanağı morarmıştı.

Bill cesaretlenerek "Demek içki içmeyi seviyorsun ha?" diye sordu.

Otostopçu, başparmağının kökünü bir göz çukuruna, işaret parmağının orta boğumunu diğer göz çukuruna bastırdı. Yüzünü yoğurup ezerken, bu acı veren masajın arasından yanıtladı: "Ah evet, sanırım... belki de bu kadar sevmemem lazım. Bilmiyorum."

Bill yüzünü buruşturdu. Sola dönecek bir yer arıyordu -yol hâlâ çift yönlüydü- ve bir orman yolu gördü. Frene dokundu, sinyal verdi, direksiyonu ağır ağır çevirdi ve yola girdi. "Çiş," dedi.

İkisi de indi. Bill arabayı çalışır halde bıraktı. İkisi de ormanın kıyısına işediler. Bill, buharların ve vuran güneş ışığının arasından yol arkadaşının idrarına baktı. Çok koyu renkliydi. Hatta kan koyuluğundaydı belki de. Otostopçunun yüzünde bir sarılık da vardı. Belki de böbrek enfeksiyonu, diye düşündü Bill, belki daha da kötüsü. Bunun ille de patolojik olması şart değildi. Thurso'da böyle içerlerdi; Orkney'de de.

Bill yalnızca Papa'da, yaşı henüz otuz beşin altında mide ülserli on kişi tanıyordu. Dr Bohm'un muayenehanesinde, ana babalardan çocuklarında uyuşturucu kullanımı semptomlarını kontrol etmesini isteyen kırk küsur föy vardı. Adada, doğum yapan sığırların boşaltımını sağlayan terkiplerden başka bir ilaç yokken tuhaf bir şeydi bu. Ayrıca, Bohm'un muayenehane kapısındaki küçük, eskimiş bir çıkartmada "Bilinçli İç İskoçya" yazıyor ve bir yardım hattının numarası veriliyordu. Bu çocuk büyük olasılıkla alkole bağımlı hale gelmiş diye düşündü Bill, bunun için ille de bir alkolik olması şart değil.

Tekrar arabaya döndüklerinde Bill elini gencin koltuğunun arkasına uzattı ve araba şişesini çıkardı. Yarı doluydu. "Bir yudum alır mısın?" Şişenin içindekini çalkaladı; açık renkli ve yarı şeffaftı; çıkan idrar da böyleydi herhalde. Bill, gencin yüzünde gezinen, metabolik ihtiyaçla sosyal çekingenlik arasındaki tam bir savaşı fark etti. Büyüyü bozmak için şişenin mantarını çıkardı ve kafasına dikip epey bir miktar içti. Sonra şişeyi gence verdi ve o da "Tabii... Evet... Peki," dedi.

Viski, ön beyninin molozlar yığılı diyarının bir yerinde bir antipersonel mayın gibi patladı. Vitese bir dokunup geriye taktı ve çatırtılar çıkararak geri gitti. Şişeyi gençten aldı ve yeniden zulaladı. Kafa

dayanağına tutundu ve yola göz attı. Hiçbir şey yok. Gazı kökledi ve araba geriye doğru çark edip kalçalarının üzerinde döndü, Bill vitese vurup ileri sürüşe geçirinceye kadar bir saniye kauçuk kıçına yaslandı, sonra sarsıldı ve uzun dağ yokuşuna saldırdı yine. Otuz, elli, yetmiş... turbo kompresörü "gnunng" sesiyle devreye girdi... doksan, yüz on, yüz otuz... her iki yandaki düzgün sıralı çamlar elektronik flaş gibi geçiyordu; önlerindeki parıldayan yol kauçuk bir bant gibi çırpındı; gökyüzü "Rüzgar!" diye bağırdı; reggae müziği nabız vuran kan gibi fışkırdı: "No-no-no-oo! You don' love me an' I know now..." Bill'in hiçbir derdi yoktu. Delikanlı bağırarak bir şey söylüyordu. Bill OFF'a bastı.

"...lemsiz arabalar."

"O dediğin neydi?" Bill'in sesi netti ve arabanın oluşturduğu, anında sıfır çevrede dümdüzdü. Saldırgan bir tehdit gibi gelmişti kulağa.

"Biliyorsunuz polisler, yani... domuzlar... bu yolda amblemsiz arabalar var."

"Biliyorum." Bill hız göstergesine dokundu. "Ancak yüz otuz beş yapıyorum zaten, yüz kırkı bir milim aşmadan çevirmezler seni... dumanlıyor musun?" Bill konuşmanın ipliğini pek fazla bükmeden, iç cebinden bir otlu sigara çekivermişti.

Viski ve ot gencin açılmasına yol açtı. Koltuğunda daha da yana dönüp daha çok samimiyet isteğini gösterdi ve Bill onu sorularla desteklemeye başladı. Adı Mark'tı. Babası bir zamanlar gemi mühendisiydi. Annesinden çok yaşlıydı. Babası Viyanalıydı, Yahudi. Savaş mültecilerindendi, ilk SONAR sistemlerinden birini dizayn etmişti. Annesi, Mark sekiz yaşındayken kanserden ölmüştü, dört yıl sonra da babası. Babasının eskiden parası vardı ama mallar ilgisiz kayyumlar tarafından kötü yönetilmişti. Sonunda, Mark ve kardeşi yetimler yurduna verilmişti. Kardeşler birbirinden ayrılmıştı. Mark okulu bırakmış ve bir nakliyecinin yanında çalışmıştı. Evlenmiş, iki çocuğu olmuştu ve...

"Sıçıp batırdım, sanırım, aynen öyle."

"Nedir o?"

"Çocukları yapmakla. Sıçıp batırdım. Biliyosun, gençtim. . . ne istediğimi bilmiyordum. Hâla da bilmiyorum, sanırım." Bill'e, birden -kuşkusuz- sevimli geliveren bir gülümseme daha sundu yine.

Bill'in beklediği buydu; Mark'ın kafasının kilerine böyle bir iniş. Çocuklar -onun çocuklarıyla ilişkisi- yerdeki bu kapak kapı oraya bir iniş yolu olacaktı. Bill, Mark kilidine hemen hemen anında bir tahta sokuvermişti. Genç adamda, incitmek isteyen, ama vurmaktan korkan biri olduğunu gösteren, yaralı bir keder hali vardı. Söylenmeyecek şeyler söyleyen, sonra sözünü geri almaya çalışan birinin hali. Kendini sevme kapasitesi daima, sadece çalım satma ve narsisizm yoluyla tezahür eden birinin hali.

Bill, Mark'tan zaten hiç hoşlanmadığını düşündü. Hiç hoşlanmamıştı bu gencin konuşturulmaya hazır oluşundan. Kendine düşkünlüğünden. Soğukkanlılıktan sıkıcı derecede yoksun oluşundan; otlu sigara içerlerken Bill'e dört kez, Poole'deki uyuşturucuların ne kadar iyi olduğundan, kendisinin ve ahbaplarının bunun iyisini bulmada ne kadar usta olduğundan söz etmişti. Bill, elinden geldiğince kararlıydı Mark'ın ağzını aramaya. Geçmişini yağmalamaya, bugününe yerleşmeye ve geleceğine nişan almaya. Bill'in sık sık oynadığı bir oyundu bu, tesadüfen karşılaştığı biri hakkında mümkün olduğunca çok şey öğrenmeye çalışmak. Öğrenebileceği kadar çok şey öğrenmek ve -burası çok önemliydi- kendisi hakkında hiçbir şey ele vermemek. Hedefteki kişiler de soru sormaya başladığı zaman oyun biterdi.

"Çocuk yetiştirmek zor iş."

"Özellikle de para yoksa. Özellikle de zaman yoksa, biliyosun. Düşünecek zaman. Ben hep, bende sadece bir şoförden daha çok bir şeyler var sanırdım. Babam zeki bir adamdı. Ben kendimi bulamadım. Thurso'da bulamadım. . . hiçbir şey yok orda. Ve karım. . . bir türlü, yani, bunu. . ."

"Anlamadı mı?"

"Evet."

"Ve en iyisi Poole, öyle mi? Doğrudan oraya mı gittin?"

"Ee, hayır. Oradan oraya sürtüp durdum, yani, bir süre. Yani, geçen yıl Glastonbury'ye gitmek için yola çıktım. . . ve sonra bir şe-

kilde devam ettim. Sonunda, ee, kendimi Poole'de buldum çünkü Sosyal Güvenlik..."

"Girmesi daha kolay, öyle mi?"

"Ya."

Epey bir dağlara çıkmışlardı ve bulutlar alçalmıştı. Sağda Monadhliathlar, solda Grampianlar. Vadinin genişliği bir buçuk kilometre kadardı. Engebeli bir yaz çayırının ötesinde dağlar en iyi yaptıkları şeyi yapıyordu; tepeye binmeyi yani. Ya kürklü ormanlık yamaçlar ya da taş yığınlarının zımparalı mimarisi. Yükseğe, daha Yükseğe, ta ki net görülmeyen, süngü gibi tepeler yukarılardan alçalmış bulut kümelerine değinceye kadar. Bill, arabada neredeyse hiç yakıt kalmadığını fark etti. Aviemore'a sapmak zorunda kalacaklardı.

"Aviemore'a gireceğim," dedi, müzikle birlikte mırıldanan Mark'a, "ama durmayacağız, ancak birkaç sandviç kapıp yola devam edeceğiz... yemek yedin mi?" Genç adam otostop yapıyordu. Bir gece önce bütün parasını içkiye harcadığı belliydi. Bill için ona gerçek bir iyilik yapma fırsatıydı bu. Karnını doyurmanın.

"Yok, aslında... yok... ben iyiyim." Hayır işlemek için uygun vaka, suratını uygun bir şekilde astı. Bill bir şey demedi; yol tabelalarını arıyordu. Sonunda yanlarından bir tabela geçti; sapağa bir buçuk kilometre var. Tabela -Highland'in bu bölümündeki tabelaların çoğu gibi- ana yoldan ayrılan bir sapağı gösteriyor, bir çıban hedefi neşterliyor ve sonra yeniden anayola kavuşuyordu. Bill, yaşamın nasıl da buna benzediğini düşündü; yapmaya kalkıştığınız geçici sapmaların hep önü kesilir, yeniden o amansızca çizgisel, ölümüne ilerlemeye katılırdı. Bill bu düşünceyi Mark'la paylaşmayı düşündü, sonra vazgeçti. Sonra bunu yaptı yine de.

Mark bir süre düşündü, sonra hesaba kendini kattı: "Evet, bugüne kadarki bütün hayatımın hep böyle olduğunu hissediyorum. Olmam gereken şey olamadım; hep yerinde saydım."

"Süper."

"Ne?"

"Süper."

"Ne?"

"Yok bir şey." Sessiz oturuyorlardı ve Bill arabayı Aviemore'un dış mahallerinde sürüyordu. Kent, yakın zamanlarda bol bol akıtılan paralara karşın hâlâ çirkindi. Binaların çoğu, neredeyse yere kadar inen dik eğimli çatılarıyla dağ evi tarzındaydı. Ama kullanılan malzeme sentetikti; beton ve alüminyum; asbest ve sert plastik. Bütün yüzeyler bükülüyor, bütün kenarlar kıvrılıyordu sanki. "Bok çukuru," dedi Bill.

Büyükçe bir Texaco benzin istasyonunu görünce yoldan sapan Bill direksiyonu yavaş yavaş sola çevirdi ve araba ön avluya sızdı. Pompalara yanaştı ve Mark henüz bir plan yapma fırsatı bulamadan Bill kapıdan çıkmıştı bir elinde benzin anahtarı diğerinde bir onluk banknotla. Buranın havası sert bir kucaklamaydı. Bill hâlâ yoldan ötürü sarsılıyordu. Dış dünya çarpılmıştı. Bir matinede sinemadan çıkıp, fena halde parlak bir gündüze dalmaya benziyordu bu.

"Depoyu dolduracağım; sen gidip de bize bunların yaptığı berbat plastik sandviçlerden üç dört tane alır mısın; ton balığı, tavuk, her neyse... Ve içecek bir şeyler, Kola, Irn Bru; tamam mı? Ve sigara. Regal Blue. Tamam mı?"

Mark ağır ağır yürüyerek dükkâna gitti. Ona yeterince şey verirsem, dedi Bill içinden, bana benim hakkımda soru soracaktır. İyilikseveri hakkında merak göstermesi gerekecektir. Bill'in istediği buydu. Genç adama duyduğu nefret hoşuna gitmiyordu, bu nefretin karnında pıhtılaşmasından, bunu daha da huysuz, tatsız karın ağrılarıyla pıhtılaştırmaktan hoşlanmıyordu. Eğer Mark onun hakkında bir şey sorarsa engizisyon iptal olabilirdi. Bu, hiç durmadan süren bir sorgulama gibi konuşmanın yerine normal şekilde sohbet edebilirlerdi. Sonunda sessizlik çökerdi; ne arkadaşlık, ne de yabancılık. Bu arada, genç adamı bırakırdı, bir yan yolda, Glasgow'un yaklaşık on beş kilometre dışında. Ayrılır ve birbirlerini unuturlardı.

Bill pompanın sapını sarsak hareketlerle kavradı, sonunda görevli, kumanda tablosundaki yanıp sönen düğmeye bastı ve yakıt foşurdamaya başladı. Mark belki de tüymüş, yeni bir kaçışa girişmişti; Bill onu markette göremiyordu. Oğlan için fena bir iş olmamıştı; biraz viski, biraz uyuşturucu, bir onluk, bir vasıta, bir de hazır harekete geçmişken niçin ortadan toz olmasın ki? Sonra Mark marketin arka tarafında, müşteri tuvaletlerinin olduğu yerde belirdi ve Bill, biraz suçluluk his-

setmenin, insan karakteri hakkında yanıldığını düşünmenin keyfine bıraktı kendini.

Tekrar arabaya binip yola koyulduklarında Mark emniyet kemeriyle boğuşuyordu. "Ton balıklı yoktu, ben de sucuklusundan ve tavuk ve mısırlısından aldım... ve... tütsülenmiş jambonlusundan." Plastik içinde paketlenmiş sandviç takozlarını gösterdi Bill'e, sanki bunlar üzerinde çevre gezisi türünden bir test yapması gerekiyormuş gibi.

"Kola aldın mı?"

"Ya." Mark Kola'yı Bill'e verdi, ama düşünceli davranıp açtıktan sonra.

Bill Kola'yı içti ve direksiyonda parmaklarıyla ritim tuttu. Dağ evi tarzında, başka mutant turist evlerinin arasında yol aldılar, sonra bir dizi dükkanın önünden geçtiler ve sonra kırlara çıktılar yine. Bill hiçbir şey söylemedi tekrar A9'da güneye doğru yol almaya başlayıncaya kadar. O zaman içini çekti, arabayı yine yüz otuz beşe çıkardı, uzun bir yokuşta mücadele veren Finli karavancılardan bir konvoya yetişti ve "Evet, burada kaldığın sürede çocuklarını çok gördün mü?" diye sordu.

"Aslında..." Mark inatçı bir jambon parçasıyla boğuşuyordu; ekmekten dudaklarla etten dudaklar arasında bir halat çekme mücadelesine girmiş bir kıkırdakla. "Aslında..." Bill, iştahsal düzelmeyi görmezden gelmeye karar verdi. "Zor, biliyosun. Onları götüreceğim bir yer yok, ve kadının evinde takılmak da hoşuma gitmiyor; kadın kötü davrandığından falan değil. Onları parka götürdüm birkaç defa... ve çay içmeye."

Ya bulutlar aşağıya iniyor, ya da yol hâlâ yükseliyordu, çünkü karanlık geçitlerden yuvarlanan buhar öbekleri düşüyor ve yolun elliyüz metre yukarısında rüzgarın peşine takılıyordu. Bill uzun farları yaktı. "Buraya gelmeyeli çok mu oldu yani?"

"Daha önce gelmedim." Mark bu lafı, dişleyen çenelerinin arasından düşürdü, sonra suratını buruşturdu. "Ah, bana yakışmaz."

"Neymiş o?"

"Bu kadar çok şey söylemek."

"Sahi mi?"

"Ah, e-vet, ee, bilmiyorum... Ben hep biraz kayıtsız biriydim, biliyosun..."

"Anladım."

"Acıklı bir durum değil, ama şudur, budur, biliyosun, Sosyal Güvenlik'te birtakım büyük adamlara dert anlatmak, birkaç çek koçanı ve kartlar falan almak. Yani benim hep usta olduğum konu... biliyosun..."

Biliyosun, biliyosun, biliyosun? Bu delikanlı, Bill'i ne sanıyordu ki? Her şeyi bilen biri mi? Böyle türedi bir lafın Mark'ın inatçı sloganı haline gelmesi yüzünden, sorunun kendisi, verilmesi gereken yanıt haline geliyordu. 'Biliyosun'lar arabayı doldurdukça, Bill sahiden de bildiğinden emin olduğunu hisseder oluyor ve gerçeğe varması dizginleniyordu: "Yalan söylemek mi?"

"Ya, sanırım. Bunu yapmanın bir yolu var." Sırıttı. "Bir teknik neredeyse. İş görüşmesi gibi."

"İş görüşmesi mi?"

"Ya. Bir işi istemiyorsan görüşmede büyük ihtimalle başarılı olursun. Yalan söylemede de böyledir. İnsanlar daima, karşılarındakini söylediklerinin doğru olduğuna inandırmaya çalışmak hatasını yaparlar; ama bunun yolu bu değildir. İnanıp inanmamaları hiç umurunda olmamalı; o zaman inanırlar. Ben bu konuda bayağı başarılıyım, eğer kendim söyleyecek olursam. Ama şimdi yalan falan söylemiyorum gerçi." Çok hızlı konuşuyordu. "Artık yalan söylememe gerek yok; gerek yok artık..."

Ama Bill'i kaybetmişti; Bill artık Mark'ın söylediklerinin içeriğini dinlemiyordu; sadece biçimini. Bill, Mark'ın yarattığı duygusal biçimlere kulak veriyordu. Ses tonunun yükseliş ve düşüşünde, ritminin hızlanmasında ve yavaşlamasında Mark'ın geçmiş hikâyesinin mimarisini fark ediyordu: Duygusuzluğun ve kaçamağın müştemilatları; gereksinimin ve karşılıklı şikayetin dehlizleri; incitmenin ve kötü muamelenin garajları. Bunların hepsi bütün boyutlarıyla birlikte planlanmıştı ve böylece, yetimler yurduna yerleştirmenin ve kayıtsız kalmanın bileşik bir yapısını oluşturuyordu bunlar. Bill kulak kesildi ve bu acıklı krokinin gölgelemelerine konsantre oldu. Genç adamın, yalancılığıyla resmen *övünmesi;* bunun bir parçası kuru sıkı atma, bir

parçası yalan ve bir parçası da gerçekten oluşuyordu herhalde. Nahoş bir kokteylcik. Nahoş bir ikilemcik, bir arabaya hapsolmuş, bir dağ geçidinden geçen biz ikimiz için. Bill, yerine daha rahat yerleşip kapının yumuşak kaplı rahat uzantısına dayanarak ağırlığını kapının iç sapına verdi. Göz ucuyla da Mark'ı gözetliyordu; başından beri hep olduğu gibi, manzara kırıklarının, yol fragmanlarının arasına serpiştirilmiş bir dizi hızlı ve delici bakış. Mark gerçekten de kabaydı. Parmakları çentik çentik ve yanıktı; orası cerahatli, burası kahverengiydi ve parmak eklemleri bir sürü yara kabuğuyla doluydu. Tam anlamıyla *compos mentis*[7] olmayabilirdi -yolculuğun ahmakça bir ödül gibi sunduğu bu otostopçu- ama bu durum onu daha da büyük bir potansiyel tehlike haline getiriyordu.

"Benim gibi kişiler için her türlü şeyi yapabilme potansiyeli. . ." diyerek internet konusuna dönmüştü Mark. Bu onun, konuşmasının en büyük kısmına yöneliyordu sanki. "Öyle değil mi?"

"Ah kesinlikle," diye yanıtladı Bill yeniden suyun yüzüne çıkarak, ve bu aralığı da tavuklu sandviçi sormada kullandı tekrar anayola sapmadan, sorgulamaya dönmeden önce.

Kingussie sapağını geçen, ayrılıp batı kıyısına ve Fort William'a giden A86'yı geçen kocaman araba, sonbahar ikindisi dağların üzerinde kıvrımlanırken kararan yolda dörtnala gidiyordu. Bill hızlanmaya devam etti; çünkü hızı yeterli değildi. Sonuncu Dexedrine de kuzeye giderken kullanılmıştı. Bir süre, daha fazla şey koparmaya çalışmak onun için akılsızlıktı. Akılsızlığın da ötesi; boktan bir delilik. Yani bu mamut yolculukta Bill kafein ve efedrin haplarına muhtaç olacaktı. Okuldaki ikmal sınavlarına girdiği günlerden beri hiç dudak bükmediği iğrenç bir boka. Yorulduğunu ve yoldan yükselen uykuyu hisseden Bill ceketinin cebini karıştırdı, küçük acı şeylerden bir iki tane buldu ve bir ağız dolusu normal Cola'yla yuttu. Mark, kendisi için aşk hayatı anlamına gelen şeylerden söz ediyordu.

"Kötü şeyler yaşamışsan bu seni etkiliyor. Bilmiyom. . . belki de ben bir şeylerin güvenli sonunda pek iyi değilim. . ." Bill onun, kendi güvenilirliğinden değil, mantıksızca güvenme kapasitesinden söz et-

7 Akli yeterliliğe sahip. (ç. n.)

tiğini fark etti. "Bu yüzden mesafemi koruyorum. Jennifer (yeni kız arkadaşıydı bu) bir süre benim yanıma taşındı, ama bana çok kalabalık gibi geldi. Göz göze bakamıyorduk. Ev çok dardı. Kız bana boşluk bırakmıyordu; karım gibi. Hep sıkıştırır beni, kafamı doldurur hep. . . onunla bununla. Hâlâ görüşüyoruz gerçi. . . gerçi pek öyle tam anlamıyla değilse de. . ."

Bill, artık bunu tümüyle deşifre edebileceğini düşündü. Mark kötü davranan biriydi; kötü davranılan birçokları gibi. Thurso'da, o kabuklu odun-el kalktığında sinen bir eş vardı; ve Poole'de de aynısı olmuştu. Bill, heteroseksüel uyuşmazlığın histerik nağmelerini duydu içteki kulağıyla: Mark ve isimsiz kadınlar, rezil düetlere benzeyen yalvarmalar ve haşlamalar. Dönüp dolaşıp harpilere[8] takılan otostopçu.

Bu arada, dağlardan iniyorlardı. Çevrelerindeki manzara her kilometrede daha yeşil, daha sarımsı kahverengi bir tona bürünüyordu. Dünyadan kopuk, kepenkleri kapalı kulübelerin yerini şuraya buraya dağılmış yerleşim yerleri, çalılarla kaplı yamaçlardan oyulmuş çitlikler alıyordu. Fakat arabanın soğuktan gelen sakinleriyle sanki dalga geçercesine, yağmur yeniden başlamıştı şimdi. Bill silecek koluna vurdu ve silecekler işlerini yaptılar önce aralıklı, sonra sürekli, sonra da hızlı bir şekilde. Ve Pitlochry sapağını geçerlerken toprak, yol ve gökyüzü kaynayarak buhara benzeyen bir materyale dönüşmüştü. Turner yirminci yüzyılın dibinden bir yudum alabilecek kadar yaşasaydı, dedi Bill içinden, bu grileşen sisin resmini yapardı.

Mark internetten söz ediyordu yine. Bir arkadaşının, daha doğrusu bir tanıdığının küçük bir servis ve yazılım destek şirketi kurduğunu anlatıyordu. Arkadaşı, Mark'ın boş vakitlerini kendisinin ekipmanıyla geçirmesine, bunlarda çalışıp öğrenmesine izin veriyordu. Demek ki bu dostluk, dedi Bill içinden, ancak bir Windows penceresi kadar gerçek. Mark orada bir hoşgörü sayesinde vardı, eğer varsa tabii. Fakat aslında Bill'in düşündüğü bu değildi; Pitlochry'de yatağa attığı bir kadını hatırlamıştı. Tiyatro festivali için gelen, oyunculuğa heves etmiş biri. Bill arabayla gitmiş ve kadını, *Bayan Windermere'in Hayranı*"nın berbat bir prodüksiyonunda yakalamıştı. Tuhaftı;

8 Mitolojide, ölüleri didikleyen, üstü kadın altı kuş yaratıklar; dırdırcı kadın. (ç. n.)

kötü bir Wilde prodüksiyonu. Tuhaftı, kötü yönetmenliğin, kötü oyunculuğun, kötü dekor ve kostümlerin, bir televizyonda ayarların kurcalanmasının dramatik bir eşdeğeri olması; çünkü manzara ya çok aşırı kontrastlı ya da çok karanlık hale geliyordu. Kurcalamanın sonucuysa bu vakada, saçma sapan ve karmaşık bir farstan ziyade, kasvetli bir bayağılıktı.

Usulen alkışlardan sonra Bill o kadını daracık soyunma odasında kıstırmıştı. Keskin ve çok kuvvetli bir ipek, saten, kabarık etek ve pudra kokusu vardı. Bill onun eteklerini yukarı sıyırırken kadın kıkırdıyordu...

"Adamın orada bir zulasının olduğunu fark edemedik. Sadece bantları geri almak için girmiştik, fakat onun odasında bulduk ve aldık. Meğer adamın bütün zulası buymuş. Geri vermemiz için bize iki yüz ödedi; iyi bir skor." Bill, Mark'ın, başka bir hırsızlığından söz ettiğini fark etti. Elektronik şifrelemenin günlük dünyası hakkında fikir yürütmekten, Poole'deki bekar odalarının havai ve büyüleyici dünyasına kaymıştı.

"Yani," Bill şimdi eliyle direksiyon arasında tuttuğu, sürekli sıkıştırdığı çakmakla bir Regal yaktı. "Eroinden hiç almadınız mı?"

"Aman Tanrım, hayır! Böyle bir şey yapmam! Birazcık dumanlamak iyi, denk geldiğinde birazcık amfetamin, ama ben bombok olmak istemiyorum. O bokun insanları ne hale getirdiğini gördüm."

Bill içinden güldü. Eroin bağımlılığı bu genç adama daha ne yapabilirdi ki? Bir aileyi daha mı terk etmesine neden olacaktı? Şimdikinden daha mı çok yalan söylemesine yol açacaktı? Onu daha kendini beğenmiş, ama daha düşüncesiz bir küçük hırsız haline mi getirecekti? Bill bundan kuşkuluydu.

Perth'i geçmişler, Gleneagles ve Stirling'e doğru uzanan uzun vadide gidiyorlardı. Kırlar hâlâ yeşildi burada ve biçilen ekinlerden kalan anızlar güneşin ara sıra bulutların arasından patlamalarını bir ışık gömleği halinde yakalıyordu. Dağlar yollardan daha da geriye itilmişti ve çiftlik evleri daha biçimli, daha bakımlı, daha bir gösterimdeydi. Değişen manzara arabanın içindeki ruh halini de nemlendirmişti; dümen suyunda dalgalanan ev yaşamı çağrışımları Bill'e de,

Mark'a da, yaşamla yaptıkları tuhaf uzlaşmaları hatırlatmıştı. Bill'in cani bir şey içmek istedi.

Araba şişesindeki viskinin çalkalanan düzeyini gözünün önüne - gayet net bir şekilde-getirebiliyordu. Durmak, işemek ve sonra doğru dürüst bir şey içmek istiyordu. Mark'ı sorgulamanın su yüzüne çıkardığı birtakım anıları geriye tep. Ama Bill artık Mark'a hiç güvenmiyordu. Kendisi kenarda ortalığı çamurlarken arabayı çalışır halde bırakmayı güvenli bulmuyordu. Arkasından hızla kapanan araba kapısının, çatırtılar çıkararak, çakıllar fırlatarak giden tekerleklerin sesini kafasında gayet net bir şekilde canlandırıyordu. Araba dönüp yolda hızlanırken, sikinden hâlâ sidik akarken, arabayı ve diğer her şeyi yitirdiğini düşünürken kendisinin öfkeli haykırışlarını da. Ve hırsızlığa karşı sigortası bile yoktu. Bill Mark'tan gerçekten nefret ediyordu şimdi. Hem acıklı hem de tehlikeli olduğu için; ikisi birden ve simultane.

Bir park yeri geldi. Bill frene dokundu ve direksiyonu yavaş yavaş çevirdi. Araba durdu. Bill, Campbelltown şişesini tıbbi dergilerden oluşan yakanın içinden çekip aldı. Kapağını açtı, kafaya dikip epey içti ve tetikte bekleyerek gözünün içine bakan Mark'a verdi, Mark da bir yudum çekti ve şişeyi geri verdi. "Domuzları hiç kafaya takmıyorsun, öyle mi?" diye sordu.

"Elbette takıyorum," diye yanıtladı Bill ters bir şekilde, "kim takmaz ki? Ama Glasgow'dan önce son bu; onlarla takışma riskine girmem." Dikiz aynasını ve yan aynaları kontrol etti, direksiyonu yavaş yavaş sağa çevirdi, sonra gaza bastı 300 cclik bir hipodermik enjektörün pistonu gibi. Kocaman araba ataletini geri çekti ve hızla yolun köküne vurdurdu yine. Bill, güvensizlik mesanesinin, toksik kargosunu pelvise doğru geri ittirdiğini hissetti. Heyecana geri döndü yine. En iyisi, dikkati başka yönlere dağıt.

"Ee, şu Glasgow'daki arkadaşla ne yapacaksın peki?"

"Bilmiyom, pek bir şey yok. Sadece boktan bir viski içmeyiz elbette." Bill'e sırıttı ve Bill bunda bir pişmanlık olmasını diledi. "Yarım litrelikleri daha çok severiz. Hasta, benim arkadaş. Ama birkaç sterlinim var, ona birazcık iyi bir gece sözü verdim. Bizim normal rutinimizden farklı bir şey olmayacak. Evde birkaç konserve. Biraz bir şeyler için meyhaneye. Sonra sardırıp eve götürmece; ve sonra yarış."

"Yarış mı?"

"Eh, bildiğin yarış değil. Yaptığımız bir şey bu, hep yapardık, ben Glasgow'dayken. Benim arkadaş, onda şu Tonka oyuncaklarından var, biliyo musun?"

"Evet."

"Küçüklerinden değil, o ciplerden falan. Büyüklerinden, hani çocuklar binip ayaklarıyla yürütüyo. Biliyo musun o büyük yer araçlarını?"

"Evet."

"Birinde bunları dışarı çıkarttığımızda koltuklarımız kabardı. Birer tane var; biri yer aracı biri de bir damperli kamyon, ama her seferinde biraz kavga çıkar, hangisini kim alacak diye. Damperli kamyon daha hızlı gidiyor ama boktan bir tekerleği var; hız yapınca yerinden çıkıyor. Neyse, bunları dışarı çıkardık, dediğim gibi, ve yarış yaptık Sauchiehall Caddesinde. Sauchiehall Caddesini biliyosun, değil mi?"

"Evet."

"Tamam; biliyosun çok iyi bir uzun iniştir, dümdüz. Sanki kayakla atlıyormuşsun gibi bir durum, biliyosun. Neyse, çok süper şamataydı. Pub'lardaki herkes çıkıp bize tezahürat yaptı; birimiz bir adama çarpsa daima bir kalabalık olur. İyi gırgır. . . büyük bi şamata!"

Mark kesinlikle neşelenmişti bu söyledikleriyle, yetişkin olduktan çok sonra oyuncaklara oturarak yapacakları sarhoş yarışının düşüncesiyle. Gözleri açılmıştı; ve Bill onun gözlerinin sapsarı kenarlarını görüyordu. Mark'ın sırıtışı yayıldı; ekşimiş arpa kokulu nefesi tüm arabayı sardı. Bill önceden sardığı otlu sigaraların sonuncusunu yaktı ve gösterişli bir duman çekti. Mark da dumanlıyordu, ama Bill'in bu Tonka oyuncak araba yarışları konusunda sessizliği moralini bozmuştu belli ki.

Sonunda Bill "Sıkı, sıkı çocuklara sıkı, sıkı oyuncaklar," dedi.

"Nedir o?"

"Hatırlarsın. . . hatırlamadın mı? Yoksa yaşın bunun için çok mu küçük? Tonka oyuncaklarının reklam sloganıydı bu. Televizyon reklamı tamamen bir kum havuzunda geçiyordu ve bir davul sesi vardı, tamtamlar sanırım. Çeşitli Tonka oyuncakları geliyordu görüntüye, hepsi motorlu. Sürücüleri yok, kesinlikle. Sonra davul sesleri pik ya-

parken birdenbire Tonka ciplerden biri sıçrayıp arazinin üzerine fırlıyor ve bir ses 'Sıkı, Sıkı Çocuklara Sıkı, Sıkı Oyuncaklar!' diyor *çok* davudî bir sesle. . . hatırlamadın mı?"

"Hayır, hatırladığımı söylersem yalan olur." Mark'ın neşesi kaçmıştı.

Belki de, dedi Bill içinden, onun anekdotunu gölgede bırakmamalıydım, yahut belki de davudînin ne demek olduğunu bilmediği için utandı. Hiç konuşmadan gidiyorlar, otlu sigarayı döndürüyorlardı.

Dunblane'den çıkıp da yeşillikli tepesinin arkasından geçerlerken, şimdiye dek kendini seyrek ve düzensiz furyalarla sınırlamış olan yağmur ciddi bir şekilde bastırdı. Bill kocaman arabayı M9 otobanında sürerken etraflarına yağıştan oluşan neredeyse katı perdeler çekildi. Dünya sudan bir sisin içine girip kayboldu. Bill koltuğunda öne eğildi ve dikkatle yola konsantre oldu. Yolda o kadar çok su vardı ki, ansızın bir fren su yastığına yol açardı. Ve otlu sigara -açık havada Bill'e kesinlikle hiç sorun çıkarmayan ot- beynini kayganlaştırmıştı sanki ve tedbirsizce bir düşünce psikolojik bir su yastığına yol açabilirdi. Mark'a birkaç tane daha sohbetsel akın yapmaya, kurnazca konuşturacak birkaç tane daha soru sormaya kalkıştı fakat otostopçu midye gibi kapanmıştı. Tonka oyuncağı anekdotuyla bütün varını tüketmişti. Ya böyleydi ya da -bunu düşünmek olağanüstü tedirgin etmişti Bill'i- Mark, ne kadar söğüşlendiğinin farkına varmaya başlamıştı; Bill'in ondan, karşılığında hiçbir şey vermeden ne kadar çok şey almayı becerdiğinin.

Kendinden bu kadar çok şey kaptırıp da karşılığında bu kadar az şey almak nasıl bir duygudur acaba, diye düşündü Bill. Psikolojik ırza geçmenin bir türüydü bu. Kendisinin ihmal edilmiş analiz yeteneklerinin sahtekarca kullanılmasıydı. Hastası olmayı hiçbir zaman kabul etmemiş birinin kötüye kullanılmasıydı. Bir orospunun belini getirmeye çalışmak gibi bir şeydi. Bir iğrençlikti bu, bir tecavüzdü. Bill sessizliği bozmadı ve yeni, çalkantılı bir öğenin içine girmiş arabayı yönetti.

Tuhaf kulesi yağmurun ötesinde kımıldayan Stirling'i geçti. Bill buradan her geçtiğinde, bir gün durup bu kuleye, tercihen bir kadınla çıkacağına söz verirdi. Kulenin tepesi sevişmek için iyi bir yere ben-

ziyordu. Yahut en azından sikişmek için. Yağmur daha da kötüydü şimdi, neredeyse sert bir şey gibiydi. Ve trafik daha yoğundu, her yönden. Muazzam tır kamyonları yolları dövüyordu. Bill yanaklarının içlerini ısırmaya başladı. Falkirk'i geçip de, kısa bir mesafe gidilecek A80'e girdiklerinde koşullar gerçekten çok tehlikeliydi ve kocaman araba sulara bata çıka, elliyle altmış arasında gidiyordu.

"Böyle sürerse bu gece pek yarış marış olmayacak," dedi Bill, atmosferi mayalandırmaya çalışarak. Ama Mark'tan gelen tek şey bir homurtuydu.

Bill, Tonka yarışını kafasından atamıyordu. Çok net bir şekilde canlanıyordu gözünün önünde: Sarhoş ve pejmürde çocuklar yolun tepesinde, kocaman oyuncakları yırtık pırtık blucinli bacaklarının arasına kıstırılmış. Pub'lardan ve kulüplerden kaldırımlara çıkan erkek ve kadın grupları. Ve sonra bağırtılar başlıyor. Yolda sıçrayan ve sürtünen akrilik tekerlekler. Dengede tutan ayaklar geri çekilirken bir hiçliğin üzerinde hızlanma duygusu. Oraya bir darbe, buraya bir tekme ve sürekli hızlanma. Yarışçıların, caddedeki koşuşturmadan başka hiçbir şeyin görünmediği sarsak perspektifleri... Gözyaşlarıyla bitmeyecekse nasıl bitecek tüm bunlar? Sıkı, sıkı çocuklara sıkı, sıkı oyuncaklar.

"Seni tam Glasgow'da bırakamam."

"Ne dedin?" Mark, sağanağın trampetinden ve bas gitarın tıngırtısından daha yüksek sesle bağırmak zorundaydı. Bill CDyi susturdu.

"Seni tam Glasgow'da bırakamam, seni M73'e çıkınca bırakacaktım ama..." Bill karmakarışık sırt yükünü, ucuz plastik pançoyu hatırladı. "Bu yağmurda bunu yapamam; sırılsıklam olursun." Mark ona, sanki Bill gibilerin kendisi gibilere yaptığı hep budur der gibilerden bir bakış attı. "Seni Motherwell'de bıraksam ne dersin, sonra sen oradan trene binsen; birkaç sterlinden fazla tutmaz..."

Mark, Bill'e baktı ve yüz ifadesinde, çok az, birkaç sterlinden başka parası olmamasının, ve tekrar ortaya çıkan, insanların onun eksiği giderebilecek güce sahip olduğu yolundaki ezeli varsayımlarının müthiş ağırlığı vardı. Bill, Mark'ın gecesini düşündü; otlanan ucuz içkiler; son damlasına kadar içilen içkiler; bir süt şişesinin altına yapışıp kalmış, topluiğne başı kadar bir esrar kırıntısı; belki şafak vaktine doğru

bulunacak çözümler ya da çıkacak kavgalar. Bill, karmaşık duygularla ve yakaladığı fırsatın zevkini duyarak "Bak," dedi, "benim için problem değil, birkaç sterlin. Öderim. . . ve tabii, kim bilir, belki gelecekte bir gün bana geri verme şansını bulabilirsin." Bill, tersyüz edilmiş bir Cheshire kedisi[9] sırıtışı sundu Mark'a.

"Yük olmak istemiyorum," dedi Mark, yıllardır hep böyle yapmış birine has, rahat bir kendine güvensizlikle.

"Sorun değil. . . dert etme." Bill, bu mini teselli vaazına devam etmek, hiçbir *acı,* hiçbir *yoksulluk,* hiçbir *yoksunluk* kalmayacağını söylemek istiyordu. Fırtına şakırdayarak bittiğinde Mark'la ikisinin yeniden biraraya geleceğini. Kendilerini, fırsatlarla yeşermiş paraların büyüdüğü bir tarlada bulacaklarını; ve ikisinin otlu sigara dumanlayıp viskiler içeceğini. Güneş parlarken paralardan bir harman yığını yapacaklarını.

Ama Bill hiçbir şey söylemedi, arabayı sürdü sadece; ve kocaman arabanın pruvası gökten boşalan dalgaları yararken hayalinde Sauchiehall Caddesini gördü, sıkı, sıkı oyuncakları ve sıkı, sıkı sürücülerini. Verilen bu para sonucunda Mark muhakkak ona bir şey soracaktı; Bill'in *adını* hiç olmazsa. Ama hayır.

Suları sıçratarak, M8'e ve Glasgow'un merkezine giden sapağı geçtiler. M74'ün Motherwell sapağına vardıklarında yağmur azalmakla kalmamış, tümüyle dinmişti. Önlerindeki yol ayna gibi parlak hale gelmişti yeniden; yol kenarları göz acıtırcasına yeşildi. Orta mesafedeki, kayalar gibi yerden yükselen apartmanlar bile bol suyla yıkanıp temizlenmişti sanki. Sellerle Aradaki Farkı Gör. Ah bu böyle devam etse keşke, diye düşündü Bill, devam etmeyeceğini gayet iyi bilerek. O sabah Thurso'dan çıkan yolda yaptığı, hızlı araba kullanma konusunda inanılması zor tahminlerin aynısını yapmaya başladı. Saat şimdi dört buçuk, otostopçuyu saat beşe kadar bırak. Bill sekize kadar Manchester bölgesine, ona kadar Birmingham'a varırdı ve geceyarısına kadar varmış olurdu evine. . . neresiyse artık.

Motherwell'e giden yokuştan çıkıyorlar, sonra tek yönlü sistemin virajına giriyorlardı. Eski çelik kentinin sakinleri yağmurdaki kesintiyi

9 *Alis Harikalar Diyarında*'nın hınzırca sırıtan kedisi. (ç. n.)

dışarı fırlamak için bir işaret olarak görmüştü. Yerleşim yerlerinde tekerlekli alışveriş arabalarından ve kalın paltolardan yana bir üstünlük vardı. Sonunda Bill istasyon girişini buldu ve yanaştı. Koltuğunda yana doğru döndü ve bu sırada, varışla birlikte hareketlenen Mark kapıyı hemen açtı, dışarı çıktı, arka kapıyı açtı ve karmakarışık sırt yükünü yeniden yüklenmeye girişti. Bill, sıkışmış cebinden bir onluk çıkarmayı başardı; öylesine yıpranmış ve yumuşamış bir onluktu ki, cebin astarı gibi hissediliyordu sanki. "Bu, işi görür," dedi Mark'a. Otostopçu, hakkından fazlası değilmiş gibi baktı paraya; sadaka alırken duyulacak utanca karşı gayet akıllıca bir korunma, dedi Bill içinden, bunu sessizce kabullenerek.

"Emin misin?"

"Sorun yok, gerçekten, hiç sorun yok."

"Peki, teşekkürler bunun için, gerçekten, teşekkürler. . ." Mark sustu, minnettarlığında bir boşluk fark etmişti belki de; içine bir isim konması gereken bir boşluk; fakat artık bunun için çok geçti. "Bilmiyom, belki bir gün."

"Ne zaman olursa, gerçekten. . . ne zaman olursa." Bill negatif Cheshire kedisi rolünü takındı yine.

"Ve arabana aldığın için teşekkürler, ve sigara için. . . ve içki."

"Gerçekten, sorun yok, iyi bir arkadaşlıktı. Dilerim bütün girişimlerinde şanslı olursun. Senin gibi zeki bir genç. . . başaracaksın." Muhteşem şeyler söylemenin artık bir önemi yoktu. En iyisi bu Capravari zırvalara son vermekti, Mark'a düşüncesiz, duygusuz bir zirzop olduğunu gittikçe daha çok hissettirerek onu çırpındırmak yerine. Bir adamın arabasına binecek, otunu dumanlayacak, yemeğini yiyecek, viskisini içecek, ve sonra parasını alacak, ama tüm bunlara karşın onun adını bile sormayabilecek biri olduğunu hissettirmek yerine.

Otostopçu doğruldu, bir ayağı yeni konmuş bir kaldırım taşında, diğeri yolun ıslak asfaltında. Çantası yine sırtındaydı, pançosu rüzgarı kapmış ve kabarmıştı; bir hayat turu yarışındaki tekli bir teknenin üçgen yelkeni.

Bill eğildi ve yarım indirdiği yolcu penceresinden seslendi Mark'a. "Ve paraya gelince, sakın dert etme. Dilerim birkaç sterlin artar, bu geceki yarış için biraz yakıt lazım sana." Bill, Mark'ın bu son ilenmeyi

kesip araya girmeye kalktığını duydu, fakat artık kocaman araba hareket ediyordu, ve küt el artık dönüyordu, ve kan bürümüş gözler artık sağı solu kontrol ediyordu, ve canı sıkkın kulaklar artık bas gitarın tıngırtısına uyum sağlıyordu.

Bill dikiz aynasında, Mark'ın silkinip sırt çantasını daha rahat bir konuma yerleştirdiğini ve istasyonun girişine doğru yürüdüğünü gördü. Bill, ancak yine M74'e çıkıp da güneye doğru hızla sürerken, otostopçunun söylemeye çalıştığı şeyin ne olabileceğini düşündü.

Yiyecek, kime gerekirdi ki? Oturduğun yerden kalkmadan yapılan bu göçlerde seni daha çok sıçtırmaktan başka bir işe yaramazdı. En iyisi, boş vermek. En iyisi dinlenmeyi de düşünmemek. Artık sislenmiş görüş çevresinde hızla geçiveren o tabelalar:

A... R... A..... V... E... R..... Y... O... R... G... U... N... L... U... K...
Ö... L... D... Ü... R... Ü... R.

Peki dinlenme nasıl bir şey olurdu sahi? Bill vaktiyle bu seçeneği denemiş, metruk bir benzin istasyonunun otoparkında direksiyonun üzerine bir insan hava yastığı gibi yığılmıştı. Ya da Welcomed Motel'de ince yorganların içinde yedi saat harman dövmek, sonra buz gibi şafakta çay yapmak, küçük bir tezgahın üzerindeki tek kişilik plastik UHT süt fincanlarını düzelttikten sonra pantolonunu, ceketini giyip tekrar araba kullanmak.

Hayır, durmak söz konusu değildi; zaten Bayan McRae'de program dışı bir duraklama yapmıştı. Ama başka türlüsü beklenemezdi zaten... *Ola,* Scrabster'e yanaşıncaya kadar saat on biri bulmuştu... ve o vahşi baş ağrısıyla devam etmenin bir anlamı yoktu... yahut o vahşi tremorla. Yoksa şimdi de vahşi bir tremoru mu vardı? Bill bir elini direksiyondan kaldırdı ve düzeyini kontrol etti ön camdan görünen ufuk çizgisiyle kıyaslayarak, her ne kadar, eline konsantre olurken ön cam yolun yüz metresini ve dağ yamacının bir kütlesini yutuverdiyse de. Hayır, kesinlikle tremor falan yok. Bill, ceket cebinden iki tane daha Pro-Plus hapı çıkardı. Bir sigara daha yaktı. Hızını yükselterek bir kamyonu geçti, hızlı şeritte giden bir kamyonetle mücadeleye

girişti, orta bariyere çarptı-çarpacak kadar bir mesafeyi koruyarak kocaman arabayı yüz elli kilometreye çıkardı. Çelikten söğüdü soydun!

Yolculuğun bu bölümü Bill'in hoşuna gitmişti. Glasgow'dan böyle güvenli bir şekilde çıkmak ve şimdi ikindinin sonunda Clydesdale'e doğru dörtnala gitmek, güneş omuzlarına vururken ve Ettrick Forest dağları güneybatıda meydana çıkarken. Başka bir hinterlant-Borders-sapağı daha vardı ve gecenin gündüzle orada karşılaşması da gayet uygundu.

Ama, Tanrım! Bill yorgundu. Ve otostopçuyu Motherwell'de bıraktığından, onu kendi özel anonimlik lavabosuna attığından beri kendini rahatsız hissediyordu. Otostopçuyu arabaya almak bir hataydı. *Herif* bu jesti kesinlikle takdir etmemişti. Hayır, jest değil; resmen *fedakarca bir eylem.* Yoksa otostopçu onun yaptıklarını gereğinden fazla mı bulmuştu? O kadar aptal değildi. Sorgulamalarla gerçekten onuru kırılmış, gerçek hiçbir şey vermemeye karar vermişti; Bill'i hizaya sokmuştu. "Gerçekten onuru kırılmış"! Ne kadar eşekçe bir laf. Bill bu eşekliğe güldü ve sonra biraz kendi neşesinde sörf yapmaya çalıştı. Kendini muhteşem ve kaygısız biri gibi düşlemeye çalıştı. Fakat işe yaramıyordu.

Yoldan karanlık yükseliyordu; batıdan, vadilerden akıp geliyordu. Bill farları tekrar uzuna getirdi. Küçük ışık tünelimde rahat ve sıcacık olacağım diyerek espri yaptı. Bayan McRae'de durmasının nedeni içkiden ötürü rahatsızlanmasıydı. Orkney'e bu kez gidişinin nedeni de hemen hemen içkiden ötürü rahatsızlığıydı. Vekil hekimlik yapmayı sevmiyordu; orada başka türden bir iş bulamamıştı. Artık yok. Onun gerçekten onurunu kıranın ne olduğunu biliyordu; Bill biliyordu. Onun gerçekten onurunu kıran şey tırnaklarının gücüydü. Her şeye karşın uzamaya devam ediyorlardı. Şimdi bile, direksiyonu kavrayan soluk parmakların kendine has, küçük birer yeni yaşam hilali vardı; ve yeni kirleri. Böylesine cehennemvari bir ortamda ancak tırnak gibi sersem bir şey büyümeye devam edebilirdi. Deriye bak, örneğin. Bill'in ayak bileklerindeki deriye bak; Bill bakmıştı. Bill, ayak bileklerindeki yaralı deriyi yolmuş, koparmış ve hatta tırnaklamıştı, ve deri de onu bol bol cerahatle ödüllendirmişti. İşte deri buydu; çok zeki bir

madde. Ölümden sonra uzamaya devam etmiyordu saçlar ya da tırnaklar gibi.

Otostopçu bu bilginin şifresini kendi bitli, içkiden yıpranmış bedeninde taşıyordu. Bu konuda birbirlerinden farklıydılar; bu konuda ve belki de daha birçok konuda. Bill, kendisinin içki sorununu reddetmesinin normalde ne kadar pratik, ne kadar güvenilir bir şey olduğunu düşündü. Onu kendi özfarkındalığından alıp götürecek karanlık koridorların hepsinin önüne dikebileceği çok kullanışlı, portatif bir siper gibiydi. Otostopçu. . . Bill onu arabaya almamalıydı. Herif yolculuğun ritmini bozmuştu; Bill'i geciktirmişti. Siperlerin içine sıçmıştı. Ha! Kendi cenazesine geç kalmıştı. Hayır; kendi *kremasyonuna.* Evet, Hoop Sokağında, Express Mandırasının karşısı. Bill küçükken, orada ölen herkesin orada, Golders Green Krematoryumunda yakıldığını, özlerinin kırmızı tuğlalı bir kuleden çıkan kömür dumanı halinde gri göğe yükselip kaybolduğunu düşünürdü. Bill, o zamanlar haklı olduğunu anlıyordu.

Ve şimdi giderek artan karanlıkta Bill, her şeyin biçiminden çıkmaya zorlandığını hissetti. Onun kendisiyle başa çıkma yöntemi, yalnız olmaktan, başkalarıyla birlikte olmaya çok dikkatle yürütülen geçişlere bağlıydı. Bayan McRae bundan ötürüydü; ki o sayılmazdı tabii. Anthony Bohm bundan ötürüydü, ki o kimseye karşı bir rakip değildi; en azından -neredeyse bara *dayanan* şişmiş karaciğeriyle- Bill'e karşı, ya da fiziğine düşkün hiçbir doktora karşı rakip değildi hatta.

Otostopçuyla karşılaşmak Bill'i yüz seksen derece döndürmüştü. Otostopçuyu, kötüye kullanmaya dayalı ilişkilerinin uğruna ruhen aşağılamıştı; ama böyle bir kötüye kullanma nelerden oluşuyordu ki? Böyle bir kötüye kullanmanın nelerden oluştuğunu biliyordu. Harekete geçen, sonra duran ve sonra yine harekete geçen sabaha karşı 3 patırtıları; duygusal kırığın siren şarkıları. Bunların hepsini biliyordu, tıpkı, seri halinde, paralel monogamist yaşam tarzı hakkında tam bilgiye sahip olduğu gibi. Hayır, hayır sosyaleze, şu dinini siktiğim bahçıvan beline bahçıvan beli de. Herif her şeyi sikti bıraktı; bahçıvan beli gibi. Sapını kavradı ve saplayacağı yere sapladı. Dunrobin Kalesinin Fellinivari zapt olayındaki durum sadece bir, alem yapan orospuların

sorun çıkarması vakası -tüm o duygusal Ütopya, tüm o her şeyi kapsama fantezisi de- sadece bir fantezi değildi.

Bill'in yaşamı şimdi -ve kocaman araba yuvarlak kavşaktan hızla geçip A74'e çıkarken araba şişesini karanlıkta el yordamıyla yokladığı sırada fark etti bunu- dışlamaya dayalıydı, dışlamanın üzerine kuruluydu. Her histerik bahane, Bay Blubby, o sarhoş cin zuhur edinceye kadar viski şişesinin tazelendiği her geceyarısı oturumu; ona geri dönenler bunlardı. Bir yudum aldı, ve şişeyi direksiyon hakimiyetini kaybetmeden kaldırıp indirmek için acele ederken viskinin epey bir miktarını göğsüne dökmeyi becerdi. Yorgundu -ve evet, bunu kendi kendine itiraf etmeye değerdi belki de- birazcık sarhoştu.

Bunu düşünmenin zamanı değildi şimdi. Kafanı ver, saçmalık yok, aptalca danslar yok. Müziğe konsantre ol; duymazdan gel o peşini bırakmayan Eumenideslerin[10] arka fondaki çığlıklarını: "Bill! Bill! Niçin yaptın bunu/söyle/git oraya/yalan/geri dön/böyle davran bana!" CD'nin sesini yükseltti. Bir kafein pastilini daha çiğneyerek yuttu acı tat onu uyandırır umuduyla. Bir işe yaramıyordu. Yol iyice bulanıklaştı. Bir bacağındaki yarayı diğer bacağındaki yaraya sürttü. Yanağının içini dişledi. Arsız tırnaklarıyla bacaklarının iç tarafındaki yağları çimdikledi. Sonunda kendini tokatlamaya başladı. Kocaman, açık avuçla şamarlar. İlk önce sol elle, sonra da sağla. Sol elle sola, sağ elle sağa. Her tokat ona birkaç saniyelik uyanıklık, ileriye doğru saldırıda birkaç yüz metre daha sağlıyordu.

Ve kocaman araba geceyi kesip yararken, Lockerbie'den davul ritmiyle ve "Carlyle'ın Doğum Yeri" yazan süslü mavi tabelaları görmezden gelerek geçerken ve sonunda -ilk birkaç kilometresinde gayet aydınlık, asfalt bir kanal olan- M6'ya kavuşurken Bill kendi yaşamının kadavrasının karnını deşti. Kayıtsızlığın bağırsaklarını çekip çıkardı, ve gücenikliğin safra kesesini; bağımlılığın oburlaşmış karaciğerini çekip aldı, ve kinikliğin böbreklerini kesip attı. Beden boşluklarında el yordamıyla kalbini aradı; ama bulamadı.

Kocaman araba yola saldırdı. Artık bir *chimera*, makinayla insan arası bir karışım değil, sadece bir makinaydı, bir yerinde serbest kalmış

10 Yunan ve Roma mitolojisinde, ölülerin gazabını dile getiren dişi periler. (ç. n.)

bir hayaletle. Bill umutsuzca karıştırdı parlak anılardan oluşan destesini, *al fresco* sevişmesinden, dramatik tepe manzarasından oluşan ve... oğlundan. Şimdilerde kaç yaşına... yaklaşık beş yaşına gelen oğlundan. Pek akıllıca değil. Hiç akıllıca değil... kendi çocuğunu görmemek iki yıldır. Üç yıldır. Üç yıl oldu.

Otostopçuya yönelttiği suçlamaların en pespayesiydi bu; kayıtsızlık. Bill kayıtsızlığı gayet iyi biliyordu. Açılmayan telefonları, buruşturulup atılan mektupları, yırtılan kartpostalları gayet iyi biliyordu. İnsanlar, sorumluluk istemedikleri için çocuk istemediklerini söylerdi. Ama senin onlara karşı sorumluluğun yoksa... kendin için nasıl olabilirdi ki?

Yaklaşık kırk dakika sonra, Lake District'teki Shap'ta, M6'nın sanki gerçekten amansız bir şekilde yokuştan aşağıya, güneye, Londra'ya doğru dalışa geçiyormuş hissi vermeye başladığı noktada, makinayı kullanan hayalet dikiz aynasına son bir kez uzun uzun baktı ve sonra direksiyonu yavaş yavaş çevirdi ve varolmayan bir park yerine saptı.

Volvo 760 Turbo'daki Dizayn Hataları: Bir Elkitabı

". . . seks konusunda herkesin gerçeği sakladığını düşünürsek. . ."

SIGMUND FREUD,
"Nevrozların Etiolojisinde Cinselliğin
Rolü Hakkında Görüşlerim."

1. Cihazlar ve Kumandalar

Zinacı kent erkeklerinin korkunç derecede küçük dünyasına hoş geldiniz. Bill Bywater, Serena adlı bir kadınla yiyişmişti. Olabildiğince çok dil verip dil alarak; tam da, Sussex Bahçelerinin bittiği ve trafik akımının soyulup da, Hyde Park ya da Paddington, ya da M40 yönlerinden birine sapmadan önce, ağaçlar ve otlardan oluşan tozlu üçgen alanların etrafından hızla geçtiği noktada.

Bill yiyişmişti -bu yeniyetme terimi burada gayet uygundur- tam da gençliğinden hatırladığı bir şekilde. Dudak dudağa, dille dudağa, ve dil dile temaslar bir erkekten beklediğimiz şekilde tamamına erdirilmemişti, ya da patlama derecesinde tahrik ediciydi demek anlamına gelmiyor bu. Sadece, Serena yakın zamanda, yanağındaki bir selim kist yüzünden bir operasyon geçirmişti. Biraz Lidocaine. Yararak vakum; iki dikiş. Voş-voş. "Bir hafta boyunca falan," demişti cerrah, onun göğüs yarığının kaymak gibi cildine, cildin her daim biraz

iri olan göğüslerine dönüştüğü devamlılığa hayran hayran bakarak, "ağzınızı yemek yeme dışında bir şey için kullanmaktan kaçınmanız herhalde daha iyi olur, değil mi?"

Bu ifadeyi biraz sorgular gibi, neredeyse retorik sınırını zorlar gibi yapmakta haklıydı, çünkü Serena ağzını yemek yemek için pek kullanmaz, diyet ilaçları ve kokainle idare etmeyi tercih eder. Serena bir zamanlar 'şu' kızdı, ama şimdi 'o' kadın. Sosyal biri; İsviçre'de, genç kızları hayata hazırlayan bir okula gitti ve oral seks yapmayı öğrettiler ona. Bill'i aylar önce tavlamıştı. Bill'in bu işe dünden hazır olmadığı anlamına gelmiyor bu.

Serena diyor ki: "Yanağımdan küçük bir operasyon geçirdim. . ." Kirpikleri, kirli havayı, monoksit ve yanık kauçuk dumanlarını dalgalandırıyor. "Şu tarafı kolla ve nazik davran." Kadın elastoplastlanmış yanağını okşuyor. Bedenleri evleniyor. Kadının bacakları hafiften aralanarak adamın bacaklarının destekliğini kabulleniyor. Dudakları adamın dudaklarına eziyet etmeye başlıyor. Bu kadar usta Bill bile, yoksa bu dudaklarda kıvrılarak yakalama yeteneği mi var diye düşünüyor. Adam ellerini kadının kıçının arka tarafında birbirine bağlıyor. Başparmağı yavaşça, kıçının arasındaki dereleri ve kavisleri ve sırtının tam ortasını takip ediyor. Kadın, adamın ağzının içine inliyor. Trafik adamın kulağının içine inildiyor. Adam, kadının uyuşuk olmayan tarafını tahrik etmeye konsantre oluyor.

Bill bir taraftan yiyişirken, bir taraftan da saatin şiddetle farkında: Akşamın 6.30'u; yer: Sussex Bahçesi, W2; ve düşünülen lojistik: Karısı Vanessa her akşam aşağı yukarı bu vakitte Sussex Bahçesinden bisikletle geçip eve gidiyor. Vanessa'nın, Bill'i Serena'yla yiyişirken görmesi tamamen ihtimal dışı değil, çünkü Bill -bir korku fışkırmasıyla biliyor ki- kendisinin yüksekliği en az on sekiz metre. Ayaklarının arasındaki yamru yumru asfalt yolun iki şeridi var ve apışarası, gürültüyle geçen trafik için mavi blucinden bir üst geçit oluşturuyor. Vanessa, yaylana yaylana Edgware Caddesi kavşağını geçtiği ve Sussex Bahçesinde pedal çevirmeye başladığı anda görebilir onu, yani bu, Yolların Colossus'unu.

Yasalara kıskıvrak yakalanmış, bu yayla gibi kadınla yiyişmeye yakalanmış. . . Bill'in tek savunması kadının ona kıyasla küçük bir oyuncak bebek gibi bir şey olması. Kadını bir eliyle havada tutuyor, onun

kıvranan belden yukarısını kendisinin kocaman, kıllı yanağına bastırıyor. Sapına kadar nazik davranarak, bir metrelik diliyle kadının beş santimlik tomurcuğunun tatlılığını tadıyor. Kadının beyaz saten kombinezonu kalçalarına kadar sıyrılmış. Külotlu çorap giymiyor, külotu beyaz, pubisinin üzerine rastlayan yerde nakışlı bir süslemesi var.

"Bill!" diye bağırıyor aşağıdan Vanessa; ön tekerleğini Bill'in ayağına, mokaseninin kenarından hemen yukarıdaki dışarıya çıkıntılı çirkin kemik tümseğine çarpıyor. "Bill, ne yapıyorsun!?"

"Yapmak mı?" Bill gözlerini kısarak aşağıya, Vanessa'ya bakıyor, sanki kadın onu tamamen bambaşka bir konuda derin düşüncelere - çift kat sırlamanın ya da tam kapsamlı sigortanın maliyet ve yarar oranını sıkıntılı bir şekilde düşünmeye- dalmışken yakalamış gibi. "Yapmak mı?" Elinde kıvranan yarı soyunuk kadına bakıyor, sonra yavaşça yere, yolun, karısının karşı tarafındaki kenarına bırakıyor. "Ah *o kadın*, ya da-*o şey*. O sadece oyuncak bir bebek aşkım-bir *oyuncak bebeği* kıskanıyor olamazsın."

Kadın, bir oyuncak bebeği kıskanıyor olamazdı ama, sadece bir oyuncak bebek olmayan fakat ayrıca, tahmin edildiği gibi, bir manken olan Serena'yı pekala kıskanabilirdi. Bill, karısının bakışlarındaki, binaları, çitleri, dosya dolaplarını, insanları yakarak geçen lazer ışınlarını hissederek sarılmayı bırakmıştı; hiçbir yere varmıyordu zaten. Ya da daha doğrusu, bir yere ancak çok hızlı varıyordu. Serena'yla ne yapabilirdi ki Lancaster Otelde yarım saatliğine bir oda tutamadıktan sonra? Hayır, kredi kartının hesap dökümünde çıkardı bu. Hyde Park çalılıkları için yaşları geçmişti ve Volvo 760 Turbo da çeşitli dizayn hataları yüzünden söz konusu değildi.

Serena, Sussex Bahçesinde teselli odaları bulunan terapistiyle bir seans geçirmişti. Bill, kadınla, kadının arabasıyla buluşmayı ayarlamıştı. Bir metal randevusu. Serena'nın bir Westminster izni vardı; Bill'in yoktu. Sonsuz zamanlar için bir metre bulamamıştı; kadının yaşlandığını düşledi, yüzü pörsüyordu, bir mutfak tezgahında duran eski bir elma gibi. Bill sonunda -South Wharf Caddesindeki iğne değişim Portakabininin[1] orada- bir park yeri bulduğunda ne metal po-

1 Kullanılmış enjektörlerin kullanılmamışlarla ücretsiz değiştirildiği yer. (ç. n.)

undu ne de yirmi penilikleri vardı. Bir kez boşalıp ölmek istiyordu; hemen anında. Yoldan geçen bir, iki, üç kişiyi durdurdu; yirmi dakikalık bir yiyişme için yeterli metal parayı buldu. Volvo'yu park et, vulvayı kap. Park yeri için para ver; yaşam yeri için.

Dakikalar kadının yaralı ağzında tık tık geçip gidiyor. Sonunda -her an bir ceza kesilebileceğinden emin- Bill Serena'dan ayrılıyor. "Ara!" diye sesleniyorlar birbirlerine Bill sendeleyerek yolun karşısına geçer ve Paddington İstasyonu yönünde gözden kaybolurken.

Tehlikeden kurtulmuş değil henüz. Bill Volvo'yu çalıştırıyor ve arabanın çınlamasından, tıkırdamasından ve yaşamı dikizlemesinden zevk alıyor. Ama kalkış yapınca -bu günde, bu saatte Londra'nın bu bölgesinde bulunmasının kesinlikle hiçbir mazeretinin olmadığı göz önünde tutulursa- arabanın acayip bir şekilde uzadığını fark ediyor. London Street'ten sağa, Sussex Bahçesine saptığında aracın arkası hâlâ Praed Caddesinde. Westbourne Caddesinin köşesindeki trafik ışıklarına vardığı zaman arka ucu hâlâ son geçtiği trafik ışıklarını tıkayarak, dört yönden gelen trafiğin durmasına ve kornaların eşliğinde gayet gür bir küfür tiradının oluşmasına yol açıyor: "Ulaaan siktiğimiiiin pezevengiiii!"

Tanınmaktan kurtulmanın -yirmi dört metrelik bir araç kullandığı düşünülürse- tek yolunun Westway üst geçidine yönelmek olduğuna karar veren Bill sağa sapıyor. Serena'yla yiyiştiği üçgen koruluğun etrafından dönerken, Volvo'nun arkasının öteki taraftan geçtiğini görünce hayretler içinde kalıyor. Arabasının dikiz aynasına bakıyor ve şeker ambalajlarının ve tıp dergilerinin arka koltuğa saçılmış olduğunu görüyor. Aman Tanrım! Bu Volvo şasilerinin ne kadar esnek olduğuna şaşıyor; Kalmar Fabrikasındakiler başlarına ne geleceğini biliyordur. Böyle bunun gibi yirmi dört metrelik, iki kilometreden rahatça görünen kalıplı bir otomobil yapınca başlarına ne geleceğini biliyordur. . .

Bill Bywater, Volvo akordeonunun normal uzunluğuna geri döneceğini hissederek, otoban üst geçidinin anonimliğine kavuşunca gömlek cebinden bir sigara çekiyor. Tek kullanımlık bir çakmakla yakıyor. Arabanın çakmağı çoktandır yok. Bill onunla bir yıl falan önce havalı bir şekilde bir sigara yaktı, çakmağı havada yavaşça salladı ve sonra arabanın penceresinden attı. Dizayn hatalarından biri de -gerçi

her ne kadar sadece Volvo 760 Turbo'ya has bir şey değilse de- bir bağlama ipinin olmamasıydı.

Bir diğeri de bizzat kül tablasıydı. Kontrol panelinin ortasındaki yuvasına gayet güzel bir şekilde yerleştirilmişti ama, vites sürüşte değilse kül tablasını çekip açmak mümkün değildi; ve sadece birinci vitesteyken yerinden tamamen çıkıyordu. Bu karışık durum Bill'i, ucu küllü sigarasını küçük oyuğa sokmaya çalışırken yeniden serseme çeviriyor. Kalmar'daki otomobil *erbapları* bunu sigara karşıtı bir önlem olarak tasarlamış olabilir miydi? Pek akla yakın gelmiyordu. Çünkü kül tablası, araba park vitesindeyken hiç açılmıyordu; ve bu da, sigara içmeyi, ve hatta kül tablasını boşaltmayı ancak araba giderken yapabilirsiniz demekti.

Volvo yaklaşık yüz on yaparak Ladbroke Grove Metro durağını geçiyor. Bill, peronda taban tepen her günkü yolcuları görüyor. Ve zaten en azından -teknik yönden zor bir operasyon olsa da- kül tablasını nasıl boşaltacağını biliyor. Elkitabı bunu gayet kısa ve öz bir şekilde belirtiyordu: "Kül tablasını boşaltmak için sonuna kadar çekin ve dili aşağıya bastırın."

Bill bu konuda becerikliydi, kiste bile dokunmamayı başarmıştı.

2. Gövde ve İç

Bill, Serena'yla, Maida Vale'deki pub'da buluşmayı ayarlamıştı. Orası, Cunningham Meydanındaki bir evin ahırıdır; öylesine sıradandır ki Cunningham bile denebilir. İngiltere için çok önemli bir Dünya Kupası maçının gecesi ve seyirciler evlerinin teraslarına doğru yöneldikçe kent çorbası giderek arabalarla koyulaşıyor. Araba sürmeler dur-kalk; ve park etmeler de öyle. Sonunda Bill, Hamilton Terrace'da dar bir park yeri buluyor. İlk seferinde gayet iyi yöneliyor, ama yer o kadar dar ki, direksiyonu diğer tarafa çevirmesi gerekiyor, sonra tekrar o tarafa, sonra tekrar öteki tarafa yine ve her seferinde, bulduğu çok değerli ve geçici şeyinin birkaç santimini daha kazanıyor sadece.

Her dönüşte direksiyon hidroliği "Eeeeeeeyouuuus" diye bir ses çıkarıyor, sıvımsı ve hoş bir ağlama; ve frene her dokunuşta, ya da gaza her dalışta, baskıyı ya da baskının kalkmasını algılayan kauçuk

ayaklar karşı koyuyor. "In-Glands! In-Glands! In-Glands!" diye vuruyor nabzı şakaklarında. Bill herkesin gözünün önüne çıktığını hissediyor bu yer kapma eylemi sırasında; görülebileceğinden, ayıplanacağından korkuyor. Nihayet kendisi ve araba gerektiğince yanaşınca -ön ve kıç tarafın mesafesi on beş santimden fazla değil- kapıdan dışarıya hamle yapıyor sıcak, nemli, keskin duman kokulu havadan sersemlemiş bir halde. Ama hiçbir şey yok; sadece, bir ön bahçede budama makasıyla yaşlı bir kadın; Edgware Caddesinden gelen trafik gürültüsü; sivri beyaz sakalıyla yer cücesine benzeyen Tourettik[2] bir herif askersel yürüyüş yapıyor yolun kubbe gibi kavsinin üzerinde bacakları göğsüne vura vura ve bu sırada bir dizi sert "Papp-papp-papp!" sesi çıkarıyor.

Bill rahatlıyor. Böylesine bariz bir tuhaflığı bile görmezden gelecek kadar ilgisiz Londra'da -Tourettik herif kendi sinir sisteminin üzerinden atlamak için koşuyormuş gibi sanki- Bill'in *henüz daha tamamına bile ermemiş* küçük kabahatleriyle ilgilenilmesi pek muhtemel değil. Yine de beş dakikayı buluyor yolda yürümesi, ceplerini yoklaması, tekrar geri dönüp, bir şey unuttu mu ya da bir şey düşürdü mü yahut arabayı yasalara aykırı bir şekilde mi park etti diye bakması -birbirine komşu bölgelerdeki yönetimlerin kökten farklı olduğu bir kentte çok kolayca mümkündür bu- ve sonra kendini randevunun somut gerçeğine bırakması. Serena'yla buluşmaya gidiyor; bu kez belki de sikecek onu.

Serena, Cunningham'ın kendisiyle, sınır oluşturan alçak tuğla duvarın arasındaki taş döşeli pis dikdörtgeni dolduran dört tane masa-sehpa-sıra kombinasyonundan birinde oturuyor. Çok akla yakın bir teras, Londra için. İçlerine bira dökülmüş metal kül tablaları var, masanın üzerindeki çatlaklara tıkılmış cips paketleri var, bu masalardan ikisinin içinden çıkan gölgelikler var. Biri Martini reklamı; diğeri yırtık pırtık. İçki içen bedenlerin mağaramsı meyhanedeki baskısı hayli fazla; müşterilerin uluması ve Wembley kalabalığının -tavandan sarkan dev bir televizyon ekranı tarafından aktarılan- uluması birbirini yankılıyor.

2 Tourette sendromu: Belli hareketleri ya da sesleri tekrarlama şeklindeki tiklerle karakterize, nöropsikiyatrik bir hastalık. (ç. n.)

Pub'ın çift kapılarından biralı nefesler geliyor dalgalar halinde, bunlar ardına kadar açılıp önlerine köstek konmuş halde duruyor ve böylece, tişörtlü çokciğerlilerin dışarıya atılan farklı tür bir gazdan büyük bir fırt çekmesi sağlanıyor.

Bill, bu randevunun mekânsal bir aralıkta -Edgware Caddesi/ Maida Vale hinterlandı- ve daha da önemlisi, zamansal bir aralıkta gerçekleştiğini düşünüyor. "Ben tüm bu milliyetçi spor zaferi gösterilerine dayanamıyorum," -diyerek hazırlamıştı Vanessa'yı, Serena'nın kistini kolladığından beri beş gündür- "iğrenç bir zirveye varacak. . . Ve sonra da, kaybederlerse günlerce süren bir ulusal depresyon olacak. Ben buna dayanamıyorum. Dışında kalmak istiyorum."

Tabii, aslında Bill'in dışında kalmak istediği şey, ikisini saracak - ve sadakat mengenesini sıkacak- her türlü dostanelik ve heyecan haliydi. Bill haftalardır kendisinin Vanessa'dan hoşnutsuzlukları üzerinde çalışıyor, onun berbatlıkları hakkında kapsamlı bir dosya oluşturuyordu. Bill bu zina manifestosu olmadan -Serena'yla- kaygısız bir şekilde rahat olamayacağını biliyordu. Vanessa'yla tek bir kucaklaşma, paylaşılan tek bir görüş onun planlarından vazgeçmesine yeterdi. Öyleyse, böyle bir olasılığı kesip atmalı *ve* varolan zamanı kullanmalı.

"Pislik! Pislikten başka bir şey değil bu!" diye bağırmıştı bir saat falan önce. "Dayanamıyorum buna. . . Çıkıyorum ben. Bu dinini siktiğim futbol maçıyla kimsenin ilgilenmediği bir yer, herhangi bir yer bulacağım!" Sonra holdeki masanın üzerinde duran araba anahtarlarını kaptı, CD çaların ön yüzünü ve cep telefonunu kapma sırasında pek cazip olmayan bir arabesk[3] yaptı, sonra kapıyı çarparak kapattı ve bahçe yolunda depara kalktı. Oturmuş, dilbilgisi sınav kağıtlarına not veren Vanessa, kocasının ne halt ettiğini merak etti; kadının uluslararası futbolla zaten uzaktan bir ilgisi bile yoktu; iki yaşındaki oğulları da, sanki önceden planlanmışçasına, büyükannesindeydi.

"Merhaba!" diyor Serena; Bill'in berbat hali hiç umurunda değil, aslında pozitif bir şekilde tadını çıkarıyor bunun. "Gelmeyeceksin sandım."

3 Bir ayağın üzerinde öne eğilip bir kolun ileriye uzatılması ve diğer kol ve bacağın geriye uzatılmasıyla yapılan bir bale figürü. (ç. n.)

"Trafik; park yeri." Beylik numarasıyla savuşturuyor vaziyeti. "İçecek bir şey aldın mı?" Kadın, deniz esintisinin kalanını çabucak içiyor, bardağı masaya koyuyor.

"Hayır."

Bill daha sonraki yarım saat boyunca pub'da bir oraya bir oraya gidip geliyor. Serena dört deniz esintisi daha -bu her tarafı karayla çevrili Saragossa için hoş bir şekilde paradoksal bir içki- içiyor. Bill, alacağı alkol miktarını düşük tutma mücadelesinde; bu gece kuşkusuz ki, sarhoş zinacı sürücülerle mücadele edecek özel bir Anakent Polis Görev Biriminin işe başladığına tanık olunacak. Bill'in ona bakmadığını sandığı her an kadın onu kontrol ediyor. Saniyeler ilk yarının bitiş düdüğüne doğru koşuyor. Bu arada da birbirlerine daha çok yaklaşıyorlar. Serena siyah bir süet mini etek giymiş. Eteğin ön tarafını tutturmak için altı tane metal düğme var; fakat en alttaki üç tanesi iliklenmemiş. Serena krem rengi ipek bir bluz giymiş ve sütyensiz. Serena yazları kesinlikle kilotlu çorap giymez. Bacakları haddinden fazla güzel. Kadın her öne eğildiğinde Bill onun memelerini emiyor; her geriye yaslandığında, kıvrılmış işaret parmağını kilotunun ön tarafına sokuyor. Hayır.

Bill, Cunningham pub'ına dalıyor ve pasif top sürücülerin kalabalığında yan yan ilerliyor. "Ahhhhh!" diye bağırıyorlar hayret verici başarısızlıklar karşısında dehşete kapılarak. Böyle birçok "Ahh"lar ve eşliğinde Bill'in kaburgalarına gelen dirseklerden sonra Bill pub'ın öteki tarafına ve tuvaletlere inen merdivenlere varmayı başarıyor. Tuvalette Bill, pantolon fermuarının cenderesinden kurtuluyor ve penisin gri tazısı köpükler saçarak dışarı fırlıyor. Acı veriyor ereksiyon halindeyken işemek ve Bill, idrarını dev seramik kulağın içine düşürmek için tetikte bir konuma girmek zorunda. Bunu yaparken de, hiçbir şey umursamadan araba kullanmanın verdiği paradoksal kontrol duygusunu düşünüyor.

Ona gereken şey işte bu; Serena'yı pub'dan çıkarmak, Volvo'ya atmak, bir gezintiye götürmek. Yolcu koltuğunun güneş siperliğinde bir makyaj aynası var, Serena'nın hoşuna gidecek. Ve ikisini de tanıyan biri -ya da Bill'in karısı- tarafından görülme diye bir ihtimal olmayacak. Bill'in karısı birdenbire Volvo'nun içinde meydana çıksa

bile Serena torpido gözüne saklanabilir, diğer zinacıların dolaba saklanması gibi. Kadın gerçekten bir bebek.

3. Hareket ve Sürüş

Toplam uzunluğu dört metre yetmiş dokuz santim olan Volvo'yu park yerinden çıkarmak için yine frenden ayakkabı kaydırmacaların aynısı gerekiyor. Bill, direksiyonu bir o yana bir bu yana çevirip dururken, gitmekten ziyade gelmek istiyor; çünkü o sırada Serena'ya bir deneme yapıyor belki de, park boşluğunu *kadının* boşluğuyla benzeştirerek.

Hamilton Terrace'ın tepesine çıkıveriyorlar ve Bill kocaman arabayı kuzeye çeviriyor. Serena'nın onun yanındaki koltukta oturduğunun bilincinde; kadının bacakları hafiften açık, belden yukarısı hafifçe Bill'e doğru yatık, pembe dil ucu kırmızı dudaklarının arasında. "Kist nasıl oldu?" diyerek akına kalkıyor; yiyişecekler daha.

"Daha iyi!" diyerek gülüyor kadın; dehşetli, pahalı, 'boşanma avukatına telefon et' türünden bir gülüş. Bu kadın, diyor Bill içinden, korkunç, para için her şeyi yapan, ilkesiz ve müthiş çekici bir kadın.

Bill önce sağa, Hall Caddesine, sonra sola, Abbey Caddesine sapıyor. Hızlı gidiyor; pub'dan çıkma kararı karşılıklıydı. Bill "Burası deliriyor," demişti, "durum penaltı vuruşlarına gidiyor sanki. Çıkalım buradan, futbolun sesinin de görüntüsünün de olmadığı bir yere gidelim, ha?" Ve kadın "Nasıl istersen," demişti.

Sokaklarda trafik kalmamış, bütün kent içerde ve maç seyrediyor. Bill sağdan gidiyor, soldan gidiyor, altında bir vücut gibi kayan arabanın ağırlığını hissediyor. Transmisyonun inildemesine ve motorun tıngırtısına konsantre oluyor. CD'yi dürtüyor ve gayet uygun bas çizgili bir müzik arabadaki gergin atmosferi vurgulamaya başlıyor. "Arabayı yumuşak kullanın, hızlı kalkışlardan, keskin dönüşlerden ve sert frenlerden kaçının..." İnsanlar bir Volvo 760 Turbo'yu ne halt için istiyor sanıyor bunlar, eğer arabayı, elkitabının yukarıda dediği gibi, çevik bir şekilde kullanmak tavsiye edilmeyecek bir şeyse?

Arabanın maksimal performans yeteneği Kalmar'dakilere -yani Bill'in, elkitabını dikkatle okuduğu için bildiği, Volvo 760 Turbo'nun,

bilinçsiz ve yabancılaşmış bir montaj hattında değil de, kendini adamış işçi grupları tarafından yapıldığı yerdekilere- herhalde gerekli değil. İsveç'in cinsel yönden toleranslı atmosferinde Volvo, önüne gelen herkesi götürmek için çok güvenli bir araç geliştirdi. Eğer Fabrika'daki bir işçi arkadaşınızla bir ilişkiye başlamak üzereyseniz yapmanız gereken tek şey karınıza "Bibi, Liv'le sevişmem gerektiğine karar verdim," demektir. "Bugün ev bana lazım; ve temiz bir de yorgan lazım!" Bunun üzerine kadın da "Tabii Ingmar," diye karşılık verir, "fakat unutma, 'koltuk döşemelerinin kirlenmemesi için koruyucu kılıfların kullanılması lazım'. . ."

"Dalgın görünüyorsun?" Bill, birisinin bir taraftan ipek dekoltesiyle oynarken gerçekten bunu söyleyebileceğine hiç inanmazdı; ama Serena söyledi.

"Hmm. . . sanırım öyle, iş, biliyorsun..."

"Evet! Senin işin." Serena, gevşekliğini canlı bir fırıldağa dönüştürüyor. "Deli doktorluğu nasıl bir şey? Senin gerçekten tuhaf, rahatsız edici hastaların var mı? Sence ben deli miyim?"

Bill arabayı Fitzjohn Bulvarına döndürdükten sonra "Bu sorulardan, önce hangisini yanıtlamamı istiyorsun?" diyor.

"Ah, sonuncuyu, sanırım. . ."

Aman Tanrım! Kadın nasıl oynayacağını biliyor; dünya klasmanında bir oyuncu. "Ne diye deli olduğunu düşünüyorsun Allah aşkına?"

Serena yanıtlamak için acele etmiyor. Bacaklarını birbirine o kadar yavaşça sürtüyor ki, Bill, et, kıl ve membranların kadının ön tarafını örten üç düğmeli perdenin ardında devam eden hassas uyumunu düşlemekten alamıyor kendini. Sonunda, Heath Caddesindeki Lindy's Pâtisserie'nin hizasına geldiklerinde kadın "Açıkçası, her gün gerçekten iyi bir orgazm olmam gerektiğini fark ettim" yanıtını veriyor ve hayran kalınacak bir gülümseme sunuyor ona; dişleri çok beyaz ve kurnaz, dişetleri çok pembe.

Bill, koltukaltlarından terlerin bir duştan fışkıran sular gibi boşandığını hissediyor. Direksiyonu öyle sıkıyor ki, Volvo Hampstead High Street kavşağından geçerken Bill, böyle giderse direksiyonu yerinden sökeceğini, metal, kauçuk köpüğü ve plastikten 'O'yu yamru yumru

bir simide dönüştüreceğini hissediyor. Kerrist! Hampstead'deki zina hakkında düşünüyor. . .iş buralara kadar varmış, diye feryat ediyor içinden; yaşamım bayağı -hatta sıkıcı- bir yok oluş noktasına daldı.

Whitestone Havuzu'nun önünde, siyah beyaz çizgili pantolon giymiş bir adam siyah beyaz çizgili yaya geçidinden geçsin diye durup yol veriyorlar. Serena bunun farkına varmış gibi görünmüyor; ama Bill öyle değil. Bill, her şeyin farkına vardığını fark ediyor: Serena'nın ensesindeki altın rengi mikro postun; havuzun içindeki suda yüzen bir Kola kutusunun etrafında şık bir şekilde volta vuran maket yatın; yolun sol tarafında, Heath'de ve ötesinde kırılan beton ve cam ve tuğla ve çelik dalgalarının, Londra deniz kıyısının. "Sen 'gerçekten iyi bir orgazm' derken," -Bill sözlerini dikkatle seçiyor- "ahlaki anlamda iyiyi mi kastediyorsun?"

Serena, şakımalı ve hatta -eğer mümkünse- fırfırlı bir kahkaha patlatıyor. "Tii-hii-hii, ah hayır; hiç değil! *Benim* demek istediğim, müthiş, nefes nefese, dişlerini zangırdatan, tümüyle katartik bir orgazm, bana sanki her bir sinir ucum zirveye varmış hissi veren bir orgazm. *Bu* türden iyi bir orgazm."

"Ah, o tür." Bill, turbo ünitesine kesinlikle zarar verdiğini hissediyor. Alıştığı kullanma tarzıyla Volvo'nun motoruna -elkitabına göre- yapmaması gereken her şeyi yapıyor. Motoru çalıştırır çalıştırmaz, soğuk yağ bütün yağlama noktalarına erişme fırsatını bulamadan koşturuyor onu. Daha da kötüsü, motor bir de turbo kompresör yüksek hızındayken kapandı, kitlenme ya da yüksek ısı hasarı tehlikesi yaratarak; her ne kadar, bunu yapanın Bill olmadığını kabul etmek gerekirse de.

Bunu yapan Vanessa'ydı. Kadın, Bill'in üzerinden eğildi, kontak anahtarını marştan çekip çıkardı ve arabanın penceresinden dışarı ve Westway korkuluklarının üzerinden aşağıya fırlattı Volvo korkulukların yanından yüz onla geçerken. Yokuş aşağı kayarak durduklarında Vanessa kendini de aşağı attı. Kimse aldatılmaktan hoşlanmaz.

Bill arabayı Hampstead Lane'deki, Compton Bulvarının çapraz karşısında bulunan küçük otoparka koyuyor. Heath'e doğru yürüyorlar. Burada hafif bir esinti var ve terlemiş alınlarını kurutuyor, terlemiş bedenlerini serinletiyor birkaç saniyede. Sarılıyorlar ve Bill,

Serena'nın saçlarının onun çenesinin üzerinde savrulduğunu hissediyor. Bunun, hayatında bir şampuan reklamına en yakın olduğu an olduğunu fark ediyor.

Birkaç metrede bir durup yeniden yiyişip elleşerek yürümeye devam ediyorlar. Bill, hayatı boyunca bu kadar şişkin bir ereksiyona hiç ulaşmadığından emin. Kendini taş döşeli yola yüzükoyun atsa, esnek organı hemen geriye sıçratır onu. Pantolonunu çıkarıp otların üzerine koşsa, her türlü niyetine ve amacına rağmen, ünlü Priapos heykelinden ayırt edilemez; penisi bir gemi pruvası gibi kocaman ve kavisli. İyi bir orgazm, ha! Muhteşem orgazm, daha yakışır.

Parliament Hill'in tepesinde bedenlerini tüm kente bakan bir banka bırakıyor ve kentin tuhaf sessizliğini dinleyerek oturuyorlar. Gospel Oak tarafından bir adam yokuş yukarı koşarak geliyor. Bill üç yüz metreden, onun bir İngiltere futbol forması giymiş olduğunu görüyor. Adamın büyük bir üzüntüsünün olduğu belli; yaklaştıkça, Bill onun zor nefes aldığını ve kollarını bir aşağı bir yukarı salladığını fark ediyor. Adam onların yanına, sanki Persliler karşısında uğranılan ağır bir deniz savaşı yenilgisinin haberini verecekmiş gibi geliyor. Ama yere yıkılmak yerine, oturdukları banka dayanarak "İş penaltı vuruşlarına gitti," diyor "daha fazla dayanamadım."

Kısa boylu tıknaz bir adam; kenarları beyaz saçlardan oluşmuş net bir at nalıyla saçaklanan dazlak bir kellesi var. Belli ki futbol onun hayatı. "Kendime bu lanet olası koca Havana'yı ayırmıştım; zaferi kutlamak için." Nemli pençesiyle kıstırdığı kalitesiz puroyu gösteriyor. "Ama şimdi bilmiyom, bilmiyom, dayanamam."

"Biz buraya futboldan kaçmak için geldik," diyor Serena.

"Ben de, ben de," diyor adam soluk soluğa.

"Aslında," -Bill bu müthiş itiraftan zevk alıyor- "bence sonuçları buradan işiteceğiz." Tam o sırada, aşağıdaki kentten muazzam bir bağırtı geliyor. "İşte, bu bir gol."

Üçü iki dakika bekliyor, sonra kentten ikinci bir bağırtı geliyor. İki dakika daha bekliyorlar ve... hiçbir şey yok. Hiçbir şeyden daha da kötüsü; negatif bir bağırtı, içinde bir bağırtı olması gereken sonik bir vakum. "Bir tane kaçırdılar... pezevenkler... bir tane kaçırdılar..." Kısa boylu adam mahvolmuş, yırtınıyor. Havana'yı trekking ayakka-

bısıyla otların üzerinde eziyor, sonra tepeden aşağıya doğru yola koyuluyor.

Beş dakika sonra Bill'le Serena bir çalılıkta çiftleşiyor.

4. Tekerlekler ve Lastikler

Dört gün sonradır ve Bill Bywater, Putney'deki evinde, yarı sahanlığın yarısından çoğunu dolduran bir masada oturuyor. Vanessa nehir kenarında olmak istiyor; Bill'se nehrin içinde olmasını diliyor. Bill, çalışma odasının bu, ne yukarıda ne aşağıda, tam arada bir yerde konumlanmasının uygun bir şey olduğu kanısında, çünkü kendisinin arada bir ruh hali var; özellikle şu anda. Burası şimdi kent zinacısının korkunç derecede küçük evidir ve Bill burada -bundan sonrasında ve doğal hayatının geri kalanında- her hareketinin yeni bir potansiyel ihanet oluşturacağının şiddetle bilincine vararak, inanılmaz bir kurnazlıkla hareket ediyor.

Bill masada oturuyor ve Volvo 760'ın -aksi gibi tam da Bill'in evlilik yılına rastlayan- 1988 tarihli Kullanıcı Elkitabını inceliyor. "Tekerlekler ve Lastikler" bölümüne gelmiş. Bill manik bir şekilde gülümsüyor -kendisi patinaj yapmış- ve Tipp-Ex'e uzanıyor. Karşı sayfada 1957 modeli Volvo Amazon'un güzel bir suluboya resmi ve tepesinde bu başlık var. Bill, üzerinde bir damla sıvı kağıt bulunan küçük fırçayı büyük bir itinayla 'Volvo' sözcüğünün üzerine sürüyor ve bu siliş işleminden hoşnut kalarak gülümsüyor. Onun sildiği hemen hemen yüzüncü sözcüktür bu ve kısa bir süre sonra elkitabı opak bir metin, kaybolmuş bir dinin sırrı haline gelecek.

Bill, sayfaları çevirdikçe, bunları yüzeyleyen küçük beyaz Tipp-Ex dikdörtgenlerini görerek derin bir hoşnutluk duyuyor. İğne ucu hassasiyetinde ejekülasyonların sonuçları gibi sanki. Bill, Freud gibi, cinselliğin ve çocukça davranışların önemini hiçbir zaman reddetmedi ya da terk etmedi ve, bu hiç alışılmamış eylemle, cinselliğini çocukça bir elişine yöneltmeye çalışıyor. Bill kendini, 'Volvo' sözcüğünü elkitabından tümüyle silerek, Serena'nın vulvasına karşı fena halde kontrolden çıkmış saplantısını da yok edeceğine inandırmak için çok çaba harcıyor.

Çalılıkta kadın, Bill'e bütün giysilerini çıkarttırdı; ve kendininkileri de. Nihayet, Bill'in elleri sahneye çıkmış ve kadının etek perdesini açmıştı. Bill, kızgın sıcağa ve kurumuş çalıların bunaltıcı, tozlu küfüne karşın ürperdi. "Bir sorun mu var?" dedi kadın ona gülerek ve bir taraftan ellerini göğüslerinin üzerine koyup meme başlarını parmaklarıyla tahrik ederek. "Polislerden korkmana gerek yok; içerdeyiz artık." Giysileri, takip edecek performans için uygunsuz bir sahne oluşturuyordu. Bill, öyle bir cinsel Sokrates'in bir domuzu tatmin edeceğini hiç tahmin etmemişti. Kadın, küflü kompostun üzerinde genzinden gelen sesler çıkarıyor ve eşiniyordu. Beş kez sikiştiler o günden beri; her günün baş-kıçında birbirlerini baş-kıçlayarak.

Bill, bölümün ona, "Bundan sonraki sayfaları dikkatle okuyun" diye nasihat eden önsözünü tekrar tekrar gözden geçiriyor, ama bakışları boyuna "Özel Jantlar" altbaşlığına kayıyor; ne demek ki bu? 67. sayfada lastikleri değiştirmek için yönergeler ve bunu yapan genç bir kadının fotoğrafı var. Üzerinde şunlar yazıyor: "Gövdeye yakın durun." Bill bunu, insanın aklını başka yere çeken bir şey olarak görüyor, ama sayfanın daha bir aşağısında da kalın harflerle şunlar yazıyor: **"Kolun bağlantı yerinin içine çok iyi yerleştiğinden emin olun."**

Bill içini çekiyor ve Tipp-Ex fırçasına davranıyor. Yararı yok, işe yaramıyor. 'Volvo' sözcüğünün silinmesi Serena'nın vulvasıyla ilgili düşünceleri yok edeceğine daha çok arttırıyor. Canlı derinin sımsıkı, sıcacık, kaygan kavrayışı; tükürük ve sigara dumanı kokusu; CD'nin cıvıldaması ve cikciklemesi; orgazmın ses bandı. Belki de, diyor Bill içinden, belki de bunun ta köküne kadar inersem daha iyi olur. Belki de 'Volvo' sözcüğünü arabanın kendisinden silersem işi bitirir, ha?

Serena bir numara çekmişti. Kadın, Bill'in sinyal koluna hafifçe dokunarak Bill'in vitesini kolayca sürüşe geçiriveriyordu. Serena kuşkusuz, elkitabını okuyup ezberlemişti. Bill, kadının, yedekte çekme kolunun topuzunun nasıl yağlanacağını gayet iyi bildiğini görünce hiç şaşırmadı. Böyle bir kadındı bu, Volvo 760 gibi bir aile arabasında da, spor bir modeldeymiş gibi, kendini gayet rahat hissediyordu.

Bill, radyatör ızgarasının yanına çömeliyor. Bu yaz akşamında asfalt öylesine sıcak ki, ayakları yola gömülüyor biraz. Bill'in sağ elinde

bir kutu Humbrol metal boyası, sol elinde bir fırça var. Arabanın üretici firmayı gösteren amblemindeki 'Volvo' sözcüğünün üzerini dikkatle boyuyor. Bir lastik tekerlek sürtünme sesi ve küçük bir çocuğun cıvıldamasını duyuyor ve başını çevirip bakınca Vanessa'nın, oğullarının bindiği oyuncak arabayı iterek onun yanına geldiğini görüyor.

"Bill," -bir ses nasıl bu kadar ironiyle (ya da Bill'in kendi kendine, beceriksiz bir şekilde yarattığı deyişle 'eş-roni'yle) tıka basa dolu olabilirdi- "ne halt ediyorsun allahaşkına?"

"Sence ne?"

"Bilmiyorum; bu yüzden soruyorum zaten." Çocuğun gözleri kocaman oluyor endişeli bir şekilde; hayatı zaten bu devlerin, Gog'la Magog'un, onun Fischer-Price çıngırağına çarpan tonal kavgalarıyla karakterize.

"Bu siktiğimin arabasındaki bütün 'Volvo' sözcüklerinden kurtuluyorum; yaptığım budur."

"Baba S sözü söyledi." Çocuğun telaffuzu yanlış değil; konuşması yüksek sesli ve net.

"Baba kendini S sözünden kurtarmak istiyor," diye bildiriyor Vanessa manidar bir şekilde.

"Ne kadar doğru, ne kadar doğru. . ." diye mırıldanıyor Bill.

Oyuncak araba, yüküyle beraber eve girip kaybolunca Bill doğruluyor; Serena'yla St John's Wood'daki pub'da bir buluşma ayarladı ve daha da önemlisi, kılıfı da hazır. Şimdilerde her Çarşamba akşamı Middlesex Hastanesinde bir seminer veriyor ve Vanessa, Bill'in yokluğundan ötürü meraklanmayacak. Bill boyayla fırçayı sabık Volvo'nun bagajında bulundurduğu, araba levazımlarının karton kutusuna zulalıyor. Yolda hızlı hızlı yürüyor ve dış kapıyı anahtarıyla açıyor ve kapının aralığından "Ben gidiyorum!" diye bağırıyor ve bir taraftan da CD çaların önyüzünü, cep telefonunu ve -semineri verecek- Sunil Rahman'a bırakılması gereken bir deste konferans notunu kapıveriyor. Mutfakta çocuğa yemek yediren Vanessa için bu ses istilası tıpkı, bir tünelden hızla geçen bir trenin penceresinin açılmasıyla çıkan, kötü bir ses efekti gibi.

Bill, sabık Volvo'nun içinde, Putney Köprüsünde trafik ışıklarını beklerken, sürücü koltuğunun açısını ve eğimini değiştiren servo mo-

torlarla çekişiyor. Servolardan biri boku yemiş, ve Bill eğer düğmeye biraz fazla basarsa koltuk öne ve sola doğru yatarak onun yüzükoyun devrilmesine, direksiyonun üzerine kapaklanmış halde kalmasına ve Bill'in düşlediği, hortumun bir bölümünü kesip sabık Volvo'nun içini egzoz dumanlarıyla sulayarak yapılacak bir intiharın sonundaki durum olarak düşlediği vaziyeti fena halde hatırlatan bir konum almasına yol açabilir. "Aman Tanrım!" diye bağırıyor trafik ışığı değişince. "Buna bir son vermem lazım!"

Fulham Palace Caddesinde sürerken Bill nodül gibi düğmelerle boğuşa boğuşa sonunda Serena'nın numarasını tuşlamayı başarıyor. Dırlayan aleti kulağına yapıştırıyor ve kadının banda kaydedilmiş somurtukluğunu dinliyor. Zamanı geldiğinde, kendisinin yerine bir yakınma bırakıyor: Gelemiyorum, konferans, araba sorunu. . . daha sonra. Bill'in böyle bir durumdan paraşüt açıp atladığı vakaların ilki değil bu tabii, ve sonuncusu da olmayacak, onun kuşkularına göre.

Ders notları hastanenin resepsiyonuna bırakıldı ve Bill kocaman arabayı Westway'e sürüyor ve kent dışına yöneliyor. Şimdi bir tek yer var onun için; Thame, ve konuşabileceği tek kişi; Dave Adler, Thame Motor Merkezinin patronu; Tamir ve Karoser Bizim Uzmanlığımız. Dave, Bill'in Volvo'sunun üzerinde çalışalı yıllar olmuştu şimdi, psikiyatriden vazgeçeli beri. Dave, Volvo 760 Turbo'nun kendisinde bir dizayn hatası falan görmüyor ve bu hataları daha ziyade sürücüye yüklemek eğiliminde.

İkisinin arasındaki konuşmalar genellikle şöyledir:

Dr Bill Bywater: Dave, ben Bill.

Dr Dave Adler: Evet.

Dr BB: Transmisyonda bir sorun var gibi görünüyor. . .

Dr DA: Evet.

Dr BB: Araba düzgün bir şekilde vites değiştirmiyor, birtakım hızlı devirler yapıyor ve sonra. . . ee, birden ileri fırlıyor.

Dr DA: Otomatik transmisyon yağını kontrol ettin mi?

Değişmez bir şekilde, Bill onu, ya da silecek suyu deposunu, ya da motor yağını, ya da fren yağını yahut arabanın koca gövdesinde dolanıp duran, kaynayan, kabarcıklar çıkaran sıvıların hiçbirini gerçekten kontrol etmemiştir. Ve bu durum da Dave Adler'e, Bill'in ara-

basına karşı ne kadar uyduruk bir kavalye olduğu ve, bakıma birazcık dikkat etseydi bu sorunla karşılaşmayacağı yolunda birtakım aşağılamalara bir giriş sağlayacaktır.

Bill, bu akşam Thame'e gidince dinleyeceği program dışı konferansı düşünerek kendi kendine gülümserken sabık Volvo gürleyerek üst geçitten iniyor ve batıya, Britanya'nın yumuşak kalbine dalıyor.

Araba kırk dakika sonra, küçük Oxfordshire kentinin pazar meydanından sapıp yılan gibi kıvrıla kıvrıla giden tozlu bir sokakta duruyor. Dave Adler'in garajının yüksek tahta kapıları kapalı ve zincirli. Asma kilidin üzerinden sarkan, Dave'in alışılmış bir notun yerine yazdığı tuhaf bir not var. Şunlar yazıyor:

"SEKS KONUSUNDA HERKESİN GERÇEĞİ SAKLADIĞINI DÜŞÜNÜRSEK-KAPALIYIZ."

Bill kahkahalarla gülüyor kendi kendine, biraz bezgince de olsa.

Bu arada, Putney'de Dave Adler dikkatle, Bywaters'in evlilik yatağının yağ kanalına giriyor. Gereken ekipmanı var ve Vanessa Bywater'ın şasisini gerçekten adamakıllı bir servisten geçirmek niyetinde. Dave Adler'e göre, araba bir nakil aracıdır, bundan ne bir eksik ne de bir fazla.

Oğlancılar Ödülü

1.

Danny ve Tembe, kuzeybatı Londra, Harlesden, Leopold Caddesindeki evlerinin mutfağında duruyordu. Kasımın başında, soğuk bir sabahtı ve rüzgar estikçe, eskiden kalmış kopuk bir plastik çamaşır ipi çama çarpıyordu. İki kardeş crack kokain hazırlıyor, Danny ocakta çalışırken Tembe de bikarbonat ve toz porsiyonlarını hazırlıyordu. Mutfak masasında bir CD çalar -birleştirilmemiş, birbirlerine sadece bir kablolar gangliyonuyla bağlı bir CD ünitesi, hoparlörler ve kumanda- teneke sesli bir davul ve bas müziği çalıyordu.

Tembe üç saat önce, Shepherd's Bush'taki bir İrlandalıdan toz almaya gittiğinde bir dedikodu duymuştu ve şimdi bunu söylemek için sabırsızlanıyordu. "Yaa-yaa-yaa," dedi, "ağzına sıçayım! Pezevenkler evde oturuyolar sade ve müşteriler gelsin diye bekliyolar."

"Doğru mu lan dediğin?" diye lafa girdi Danny, ama pek ilgilenmişe benzemiyordu.

"Söylüyom sana. Pislik polisler uyanık, tamam mı, içeri girip evi hallettiler sabah saat on bir civarında; sanki yirmi dört saat içinde tek vakitmiş gibi. Bruno'yla Mags mutfakta bir onsluk malı yıkıyodu; Sacks ön odada bi karıyla yatıyodu kendi eviymiş gibi. O koca matkap gibi şeyden var yanlarında, kapıyı paramparça sikip atıyo, tamam mı, ve kurşun geçirmez yeleklerle ve dinini siktiğim *silahlarla* giriyolar içeri, tamam mı, sanki bu iş için sıçtığım bilmemne atış teçhizatı getirmişler..."

"Taktik ateşli silah teçhizatı," diyerek araya girdi Danny, "ona böyle derler; peki bu arada, Bruno'da alet yok muydu?"

"Hayır, vardı. Lanet herifte bi Cumartesi gecesi spesiyalitesi vardı, .22, herifin biri siktirik bi start tabancasından yapmış. Hatırlarsın, söylemiştim sana Bruno şu gündüzfeneri Gance'yi vurdu diye, mermi herifin kaburgasından sekmişti hani; işte bu herifti. Zaten herif böyle bi şey için hiç zaman bulamadı çünkü bikaç saniyede herifin üstüne çullandılar, sıkı bi mariz çektiler, zulasında ne varsa kaldırdılar, nakit olarak yaklaşık bin dolarını götürdüler ve sonra dediler ki herife, bütün müşterileri tutup içeriye getirecek, onlar da hemen enseleyecek."

"Peki yaptı mı?"

"Evet lan. Aynen. Tercih şansı yoktu ki. Herif o sıçtığımın kapısında oturdu ve hepsini içeriye buyur etti. Bi düşün lan, iyi bi kaya kapçağını sanıyosun, kendini tam bi anasının gözü gibi görüyosun, neşeleniyosun, heyecanlanıyosun, evet, ve birinin sıçtığım kapısından giriyosun, çok iyi bi vaziyette ve hemen enseleniyosun! Gerzek herifler! Pislikler yirmi tane yakaladı. İşte Bruno bu sıçtığım crack işinde yok artık." Ve bu, All Saints Caddesinde karaya oturmuş bir aptallar gemisi gibi basılan crack evi düşüncesinden ötürü artık kendini tutamayan Tembe, kahkahalarını daha fazla zaptedemedi; öylesine şiddetliydi ki, Danny'nin aşırı hassas kulaklarına çok haşin ve zorlayıcı geldi.

Danny bu seli kesmek için, crack yaptıkları şişeyi tutup Tembe'nin suratına doğru salladı. "Dinle," dedi Danny, "şimdi sen benim alcağım kalk-gidelim n'olacak onu söyle bana tamam mı?"

"Evet, tamam, telaş yok, evet. Sakin ol. . ." Tembe, kurusun diye bir mutfak bezinin üzerine konmuş bir crack yığınını kurcaladı, parmaklarıyla bir miktarını toplayıp ona verdi. "İşte buyur, en azından üç doz oğlum bu, zıkkımlan şunu sonra da siktir ol git." Danny dikkatini bunlara vermiyordu; eliyle yokladı ve piposunu, koyduğu, yani sağ botunun üst tarafına tıktığı yerden çıkardı ve piponun yırtık ucuna bir tutam crack ufaladı. Pipo hazır olduğunda lehim lambasını yaktı ve dumanlamaya başladı.

Tembe, Danny'yi tepeden bakan bir küçümsemeyle süzüyordu. "Biliyomusun ciddiyim," dedi bu sorunlu elemana karşı en yönetici-

1 Londra'nın bir bölgesi. (ç. n.)

vari ses tonunu takınarak. "Bu City[1] teslimatlarını *hemen* yapman lazım oğlum. Çocuklar bu bokları iyi ve çabuk istiyo. Bir onsunda tamamsan başka bir onaltılığı seçebilirsin; Learmont'taki orospulara git. Sana biraz ot da atarım ve toplam olarak..."

"Ne kadar?" diye sözünü kesti Danny, hâlâ crack çekmeye devam ediyordu.

"Bi torba, her neyse."

"O halde," dedi nefes vererek, "sen şu porsiyonlamayı yap ve ben de," -tezgahın üzerinden bir rulo streç film kaptı- "sarayım."

İki saat sonra Danny, Aldergate'de topallayarak yürüyordu. Yağmur yağıyordu ve sırılsıklam olmuştu. Danny buruk buruk düşündü; bedeninde kalmış tek kuru şeyler, yanaklarının içine gizlenmiş, her biri plastiğe sıkıca sarılmış ve ısıtılarak yapıştırılmış crack parçalarıydı.

"City'yi hallet," diye emretti Tembe sert bir şekilde ve Danny'nin hemen gitmesi gerekiyordu, Bakerloo metro hattında tıngır tıngır Oxford Meydanına kadar, ve sonra yine tıngır tıngır Central hattında ta nehre varıncaya kadar. Dinini siktiğim metrosuyla, *metroyla,* işini kolaylaştıracak bir taksi bile yok ha. Ve nehir kıyısına varınca da boktan bir taban tepme faslı vardı. Ta Citibank'a kadar, giymesi gereken aptal plastik ceket rüzgarda ve yağmurda havalana havalana, yakasına takılı duran, kullanımdan kalkmış radyo köprücük kemiğine çarpa çarpa. Sonra antrede, dinini siktiğim posta zarfını çıkar. İçine birkaç parçayı tükür. Zarfı yapıştır. Siktiğimin resepsiyonuna git: "Siktiğim Bay Crack Kafalı Bankere teslimat."

"Tamam, buraya bırakırsanız onun adına imzalayabilirim."

"Özür dilerim, özel bir, adı her neyse, zımbırtıdır bu; kendisinin imzalaması lazım, tamam mı?"

"Ah tamam, tabii, telefonundan arayayım." Danny, parmaklarıyla trampet çalarak sıkıntıyla beklerken kadın Danny'nin arkasındaki Monet reprodüksiyonuna bakıyor. Ve sonra, işte geliyor, Siktiğim Bay Tel Cambazı, çeyrek dönümlük halıda çevik adımlarla, dünyayı hiç takmadan, onu dosdoğru yetmiş sterlinlik bir Nirvanaya götürecek kendi küçük kişisel taşıyıcı bandının üzerinde.

"Bu bana mı? Teşekkür ederim. Nereyi imzalayayım, burayı mı?"

Hangi siktiğimin yerini istersen orasını imzala göt oğlanı, çünkü bu tükenmez kalem bir işe yaramıyor ve bu kağıt da.

"Tekrar teşekkürler ve Bay Tembe'ye selamlarımı iletin." Sallana sallana gidiyor yine.

Siktiğimin ince çizgili takımelbisesi, siktiğimin okul kravatı. Bu herif beş dakika sonra bu kadar saygın görünmeyecek. Danny, içinden alay ediyor asansöre kadar yürürken, siktiğimin bir kapalı tuvalette oturup, sıçıyormuş numarası yaparak, ezilmiş bir Kola kutusundan yapılma piposundan içerken. Sersem amcık.

Danny, Aldergate'de durdu ve bir berduşa imrenerek baktı. Genç beyaz adam bir seyahat acentesinin giriş kapısında, eski bir bavulun üzerinde hiçbir yere sörf yapmaksızın oturmuştu. Mavi naylon uyku tulumunu koltukaltlarına kadar çekmiş, kollarını yalvarmalar için serbest bırakmıştı. Bu, dedi içinden Danny, muhtemelen bir crack kafalı bankere dönüşmek üzere başkalaşım geçirmek için bu oyuğa kıvrılmış muazzam bir kurtçuk sanki. Danny berduşa bir elli sent verdi ve gencin suratında, hali kendisinden pek iyi olmayan siyah bir heriften dilenmede başarılı olduğunu fark edince beliren şokun keyfini çıkardı.

Ey Karma, dedi içinden Danny, yolda yürümeye devam ederken. Senden kötü durumdakilere para verirsen Kader Tanrıçaları sana daha şefkatle bakar. Son günlerde Danny giderek, yaptığı hemen hemen her şeyde Kader Tanrıçalarının tavrını düşünür olmuştu. Sabah kalktığı zaman önce hangi çorabını giyeceğini Kader Tanrıçalarına danışmalıydı; evden çıkmadan piposunu hangi botuna sokacağını; ve metroya giderken Leopold Caddesinin hangi tarafından yürüyeceğini.

Danny, Kader Tanrıçalarının tümüyle, her gün içtiği on kadar falan crack parçasının bir sonucu olduğunun -çok derin, neredeyse semavi bir berraklıkla- farkındaydı. Çünkü bir kere, Kader Tanrıçaları çoğu kez, uzun, incecik ve belli belirsiz figürleriyle Danny'nin hayalinde belirdiklerinde, biçimleri aslında crack dumanının uçuşan örümcek ağı gibi kıvrımlarından *oluşuyordu*. Ama Danny onlara kon-

santre olursa zehirli perdeleri düşüyor ve gerçekten ürkütücü, cinimsi figürler -cehennemin havlu kafalıları- meydana çıkıyordu. Sakallı, türbanlı, uzun gri ve beyaz cüppeler giyen ve üç metrelik mutant Kalaşnikoflar taşıyan tipler.

Kader Tanrıçaları ona hep eşlik ediyordu; onlar, eğer Danny kokainin üstüne basıp geçerse saldıracak ayılardı. Fakat o güzel yüksek uyarıcı düzeyleri sürdürürse Tanrıçalar ona hep akıl veriyor, şu köşede bekleyen polisler, ya da Danny'nin turlardan kaptığı Jamaikalı bir am hakkında uyarıyordu. Elbette Danny aslında bunların hiçbirine *inanmıyordu*, hayatının sihirli bir ses bandından başka bir şey değildi bu; ama Kader Tanrıçalarının ortaya çıkışı Danny'nin crack bağımlılığına çok benziyordu; bunların ikisi de, esasen ürkütücü ve nahoş bir şeye karşı paradoksal bağımlılıklardı. Yanaklarındaki plastik topakların yerini, gargarayla ağzını çalkalamaya benzer bir hareketle değiştirdi; sonra her birine dilinin ucuyla nazikçe dokundu.

Danny bu içsel mal alma işini günde en az bin kez yapıyordu. Sol yanağında kendi zulası vardı, sağdaysa ticari. Danny sabahları evden çıktığında sağ yanağında yirmi beş, solda beş parça bulunurdu. Metroda ve kuryeymiş numarası yaparak atsız bir kovboy gibi City'de yürüyerek geçirdiği beş saatine yetecek beş parça. Her on beş dakikada, her on beş dakikada bir, rastladığı bir kenefe, ya da bir çıkmaz sokağa, ya da duvardaki boktan bir oyuğa dalıp zehirli unu dumanlayarak. Piposuz; çakmaksız; ufala, kılı kırk yararak ufala, Kader Tanrıçaları toplanırken etrafında; kalabalıklaşırlarken, pis sakallardan ve mırıldanmalardan oluşan bir baskı; Danny'nin varlığını lanetleyen, ezberden okunan gizli köktendinci metinler; Danny'yi tırmalamak için uzanan pis gri tırnaklar. . . sonra rüzgar esmiş gibi gidiyor, yok oluyorlar pipolanmış ağzından çıkan ilk zengin duman fışkırtısıyla sarmalanarak.

Beş crack parçası yirmi pipoya denkti; her biri on beş dakika. Alet Danny'nin işini görmeye devam ederken onun yeni bir rutin ziyarete kadar yürüyüp teslimatını yapmasına ve sonra yine yürümeye devam etmesine yeterli zamanı var. Yeterli zamanı var Danny'nin -eğer gerektiği kadar idareli davranırsa- Central metro hattında, flüoresan lam-

balı bir sığır vagonunda, hetacombundan[2] arta kalan sığırların arasında terleyerek otururken paldır küldür gelecek bir çöküşten sakınması için. Danny'nin çarpık sincap görünüşü biraz fazla sık bir şekilde, günün biraz erken bir vaktinde dengelenmeye başlamıştı; sağ yanağı, gerektiğinden biraz daha fazla kasılıyordu. Ve bu durumlarda Tembe ot torbasını vardiyanın sonuna çekiyordu; ya da hatta -çok yöneticivari duygulara kapılırsa- miktarda cimrilik yapıyordu. Ve Danny bunu kabul etmek -hayatının dönüştüğü bu bok yığınını kabul etmek- zorundaydı.

Nasıl gelmişti hayatı *bu* hale? Danny, London Wall'a sapıp, Londra Köprüsüne ve Barclays De Zoete Wedd bürolarına doğru yönelirken geçmişin siyanür kapsülünü dişledi. Danny nasıl olmuş da sersem kardeşi Tembe'nin -ya da Citibank vadeli ticari işlemler bölümündekiler tarafından bilinen adıyla 'Bay Tembe'nin- ayakçısı olmuştu? Sırılsıklam bedenini bu korkunç ticari mağaralarda sürükleyerek, yaşam kanının, erkekliğinin akıp gittiğini hissederek ve yol arkadaşlığı yapacak Kader Tanrıçalarından başka hiç kimsesi olmadan. Danny bunun yanıtını biliyordu tabii: Ürüne dokunmuştu.

Danny bunun, Leopold Caddesindeki evin bodrumunda bulduğu crack damarının tükenmesinden önce mi yoksa sonra mı gerçekleştiğini bilmek istemiyordu. Ana crack damarı muhakkak ki, gerçek olamayacak kadar iyiydi; ve şimdi artık gerçek de değildi. Danny'nin, derinlik çubuklarıyla yaptığı tahminlerin baştan mı yanlış olduğu, yoksa crack kütlesinin drenaj ya da sızıntıyla mı bozularak akıp gittiği konu dışıydı. Önemli olan, çok refah içinde yaşanan birkaç yıldan sonra damar bitmiş ve hemen hemen aynı zamanlarda, karşılaştığı şeyden ötürü çok sarsılan Danny ilk crack piposunu yakmış ve hep kuşkulandığı şeyi keşfetmişti; bu en doğadışı meşguliyet sırasında kendisinin doğal hale geldiğini yani.

Tuhaftı, çocukluklarındaki bir sahneye benzer bir şekilde, iki kardeş şimdi bir tahterevallide bulmuştu kendini; Tembe yere inerken ağabeyi psikotik bir gökyüzüne fırlıyordu. Çünkü, Danny kafa yapan şekeri kapar, önce günde üç, sonra beş, sonra altmış pipoya çıkarırken

2 Eski zamanlarda tanrılara yüz sığırın kurban edildiği tören. (y. n.)

Tembe'yse bu kadar yeter diye karar vermiş ve bu bokun ilk ve son kez üstüne basıp geçmişti.

Doğruyu söylemek gerekirse, belki bin tane danışmanın, psikiyatristin, siyasetçinin, din adamının ve aşırı dozda ekstaziden ölmüş yeniyetmelerin ana babalarının deneyimli görüşünün tersine, bilinçsizlik kapısından geri çekilmek Tembe'ye şaşılacak derecede kolay gelmişti. "Bu boktan bi daha hiç hoşlanmadım zaten," diye açıkladı heyet üyelerine, Harlesden metrosunun yanındaki trafik adasında takılır, Dunn's River içer, avarelerle gırgır geçerken. "Bunu becerdim çünkü bu zaten *vardı.* Bana her gün bi otlu cigara ve bi bira verin; bi günde bi ton hayal kurarım ve bunun bana yapçağı tek şey beni daha doğru ve kafası daha rahat hale getirmektir yani."

Daha doğru ve kafası daha rahat olmak Tembe için daha ziyade, kokainin dizginlenmez tüketiminden, bunun kârlı bir şekilde üretimine ve dağıtımına geçmeyi kapsıyordu. Danny, crack fırtınasının inişleri ve çıkışlarının arasında zırvalayarak giderken artık usta bir kuklacı değil, bir piponun ucundaki kuklaydı sadece ve Tembe, Danny'nin uyuşmuş ellerinden düşen ipleri yakaladı. Küçük kardeş müşterileri kaptı ve -bir zamanlar çok boktan bir şekilde kibirli, çok yüksek ve güçlü- ağabeyini işe koştu.

Crack kullanmayan Danny daima, cömert insan müsveddelerine karşı en kötü haliyle kayıtsız, en iyi haliyle samimi davranırken, eski crack kullanıcısı Tembe'yse onlar için acımadan başka bir şey hissetmiyordu; özellikle de beyazsalar. "Onların elinde her türlü imkan, ağzına sıçtığım her türlü fırsat var ama bunların yaptığı tek şey bu boku içmek. Bunların kendine saygısı yok; söyleyim sana, bunlar aslında crack kafalılığı *hak ediyor,* onlar bana paralarını vercek, çünkü bunlar *bağışlıyolar* parayı, haklı bi davaya bağışlıyolar."

Haklı dava, Tembe'nin siyah Saab 9000'iydi, tam aksesuarlı, aerodinamik, kişisel plaka vs.; ve kendini rahat hissetmek de Tembe'ye göre, kürek kemiklerinin arasında ipek gömlekleri ve bunların üzerinden sarkan komple bir Amerikan gangster rap stili takım elbiseler gardırobunun ağırlığını hissetmenin eşdeğeriydi. Tembe kendi materyalizmine neredeyse mesihvari bir tutku kattı; sanki duvara bin-

lerce pound işiyormuş, tuğlaları ve sıvaları sökmeye kararlıymış gibiydi, hepsini geri alıncaya kadar.

"Sen çok uyanıksın lan oğlum," diye vaaz vermişti Danny ona, oturup Cumartesi yarışını seyrederler, Tembe otlu sigara tüttürür, Danny piposuyla crack içerken. Darcus çoktan gitmişti -koltuğunun çok eskimiş kumaş arkalığında saç yağının lekesinden başka bir şey kalmamıştı- ve Danny mantıksızca, ihtiyarın amcavari tavırlarını benimsiyordu; "Bu sıçtığımın şehrinde havanı basıyosun, kendini çok anasının gözü büyük bi fiyakalı gibi gösteriyosun. Sen bu gidişle polisleri tepemize bindircen lan; ve sadece pislik polisleri değil, Jamaikalıları, Türkleri, Essex veletlerini, Çinlileri... hatta sıçtığımın *Maltalılarını* da. Senin daha düşük bi profil tutman lazım lan, saygın görünen ve..."

"Evet, evet, evet, cık!" Tembe yanağından emme sesi çıkardı küçümsercesine. "Sen o sıçtığım profilinle bi decco aldın bugünlerde. Sadece *düşük* değil ağabeyciğim, sıçtığımın lağımında dolaşıyo."

Danny, fena halde lifleri çıkmış yeleğinin, kalıplaşmış tulumunun ve sandalet olmadığı halde şap şap eden ayakkabılarının pek de saygınlığın zirvesinde sayılamayacağını kabul etmek zorunda kaldı. Çenesini kapattı ve kendini ellerine daha çok lehim lambası yanığı kazandırmaya verdi. Ve şimdi, Lothbury EC2'nin insana zulmeden, oluk açmış derelerinin içinde taban teperken kafasında yankılanan bu konuşmayı yeniden dinleyen Danny, bu tuhaf tersineliklerden kesinlikle Kader Tanrıçalarının sorumlu olduğunu ve hatta -rutin hale gelmese hiçbir önem taşımayacak olan- bu felaket ve mahvolma imalarının, özellikle bugünde, korkunç şer alametleri olduğunu düşündü.

Zavallı Danny -Bank of England'ın bir servis girişinde çömelmiş, kendi girişini servis ederken- şer alametlerinin hangi sözler olduğunu bilmesi mümkün değildi (bunlar 'Maltalılar' ve 'düşük profil'di görüleceği gibi). Ve gerçi Kader Tanrıçaları şimdilik -Kalaşnikoflarını zulalayarak, sahte Kuranlarını ceplerine sokarak, yürürken hayaletvari cüppelerine sarınarak- Aldgate yönünü takip ediyorlarsa da, tam o sırada, beş dakika falan sonra Danny, Barclays De Zoete Wedd'in

lobisine girerken kafası sanki sihirli bir düşünceyle birden toparlandığında, Nemesis'i[3] Heathrow'a iniyordu.

Bu iş seyahati için, makul bir şekilde 'Joseph Andrews' adını benimsemiş olan Skank'ın, hava yolculuğu konusunda çok katı bazı düşünceleri vardı: Uçak, Tanrının yasalarına aykırıydı ve korkuyordu. "Bi kuşu düşün," diye diskur çekerdi korkusu kösteklenmiş muhataplarına, "kuşun tüyleri var, hafif kemikleri var. Bi kuşu tutup kaldırıyosun; eline hafif geliyo. Onun uçmağa ne kadar *mü-sa-it* olduğunu hissediyosun; çünkü Tanrı böyle yaratmış onu. Ama bi de uçağı düşün. Uçak metalden yapılmış, şekli bi mermi gibi. Uçup gökte yükselebilir, ama bi gün yere düşer."

Skank, uçuş korkusuyla, yolculuk boyunca kendini Rohypnol'le coplayıp bayıltarak savaştı; ama tekerlekler piste çarpıp sonra da zamk gibi tutununca gözleri faltaşı gibi açıldı ve iki yanında oturan iki küçük çocuğun ellerini öylesine sıkıca kavradı ki, onlar onun adına çığlık attılar.

Çocuklar, Skank'ın yanında çalışanlardan birinin yardımı olarak gelmişti, anneleri de öyle; ve kadın, tamamen rekreasyonel bir şekilde, gerçek Joseph Andrews'un karısıydı ve Joseph Andrews da bir Pentecostalist rahibiydi ve kadının crack belasına ne kadar berbat, Jamaikalılaraysa daha da berbat bir şekilde bulaştığından tamamen habersizdi; ve nitekim kadına, Londra'daki kız kardeşinin yanında küçük bir tatil yapsın diye para verilmişti. Dorelia gittikten sonra Joseph, pasaportunun nerede olduğundan da habersizdi.

Joseph Andrews, yani Skank, yolcu salonuna iki sahte çocuğunun ellerini hâlâ sımsıkı kavramış halde girdi. Uysalca birkaç adım geriden gelen 'karısı' el bagajını taşıyordu. Skank, tezgaha varınca iki tane yeşil Jamaika pasaportunu doğrudan memurun eline verdi. Memur fotoğraftaki yüzü inceledi -aynı sellüloid rahip yakası, aynı V yakalı süveter, aynı sağlam siyah ceket- sonra karşısındaki yüzü tekrar inceledi. Skank, Tanrının İnayetine tüm ağırlığıyla ve tam iman etmiş bir adama çok uygun, iç karartıcı bir dindarca yüz ifadesi takınmıştı.

3 Eski Yunanda intikam tanrıçası. (ç. n.)

"Burada kaldığınız sürece kalacağınız adres bu mudur Peder Andrews?" diye sordu memur.

"Evet, doğru, Stockwell'deki baldızımın adresi."

"Peki, ziyaretinizin amacı, Peder?"

"Biliyosunuz, aileyle, arkadaşlarla biraraya gelmek."

"Ama bir işte çalışmayacaksınız değil mi?"

Skank, engizisyonvari bakışlarını dikti memura. "Ben Tanrının işini bu türden bi iş olarak görmüyom, ama madem istiyosunuz Stockwell tapınağında dua edeceğim..."

"Tabii, tabii, tamamdır Peder." Ve çocuklara ve annelerine, ve sonra pasaport fotoğraflarına kısaca bir bakış attıktan sonra gruba geçmelerini belirten bir el işareti yaptı. Sıradaki bir sonraki yolcu tezgaha gelip pasaportunu verdi.

Skank ve Andrews terminalden çıktığında, genç bir adam gelen yolcular biniş bölümünde büyük bir Mercedes'le turlayıp duruyordu. Kaldırıma yanaştı ve bindiler. Araba, çıkış rampasına doğru giderken Skank sert rahip yakasını çekip söktü ve çok akıcı bir hareketle, torpido gözüne zulalanmış Glock'u çıkardı. Şarjörünü kontrol etti ve otomatik silahı ceketinin cebine koydu, sonra şoföre dönerek "Evet, söz nedir Blutie?" dedi.

"Söz, iyi, Skank," diye yanıtladı genç adam, altınlı bir sırıtma çakarak.

"Öyleyse kanlı beze *sür*."

Skank, Andrews'u Stockwell'de bıraktı ve East End'e doğru yola devam etti. Koca Merc. güney Londra'nın alçak katlı yüksek yoğunluğundan şapırtılarla geçerken koca tehdit, bir peruktan gelen saçlı şıklığından geriye kalanları ve altındaki, ten rengi yüzme başlığını da dikkatle çıkardı. Blutie'ye dönen Skank, "Kanlı bez benim saçlarımı döktürdü, biliyo musun;" dedi. "Hırsızlık yapması yetmiyo, bi de adamın saçlarını döktürüyo. Peki niye? Sırf bi pezevenge para versin diye, sırf ona para versin diye!"

"Yeri burası Skank. Çinli dedi ki, bu sözleşmeyi senin için seve seve yaparmış ama senin gelip bu şahsa para vermen lazım, sadakat gösteriyo yani."

"Cık! Ben buna bu-da-la-lı-ğın daniskası derim oğlum. Eğer Çinli, herifin yüz bin doları kabul etçeğni biliyosa belki de kendi için daha çok ister."

"Kesinlikle," dedi Blutie, bu sözün kulağa gelişini seviyordu.

"Şimdi, herif bu pisliği temizlemek için kaç istiyo bizden?"

"İki yüz sterlin."

"İki yüz pound ha! Hasiktiiir! Burda hayat o sıçtığım Trenchtown'ından ucuzmuş."

"Söylediğinin tek kelimesi yalan değil Skank, ama şuna dikkat et." Blutie koltuğunda yer değiştirdi ve ellerini direksiyonun üzerine koyup iki yana açtı. "Şunu bilmen lazım ki Çinli Londra'da bizim için bi kontratı falan halletmiyo. Bu daha ziyade, borcu satmak gibi bi şey. Buluşçağımız infazcı, kontratı *istiyo*. Epey kalın bi tomar koparcağını düşünüyo Danny'den -London'un takma lakabı bu şimdi- muameleye başlamadan önce..."

"Ama herifi gebertçeğini ga-ran-ti ediyo değil mi? O küçük pezevengi vurcağını ga-ran-ti ediyo ha?"

"Tamamdır, Çinli öyle diyo."

Skank'ın şanssızlığı, Çinli hakkında, intikam hakkında bildiği kadar şey bilmemesiydi. Skank'ın Danny'den intikamı soğuk yenecek bir yemek değildi; tamamen donmuştu neredeyse. Philadelphia'da üç anahtar kaybolalı beş yıl olmuştu ve tüm bu sürede Skank hep sabretti, bekledi. Oradan buradan azar azar bilgiler edindi ve biriktirdi; ateşe demirler soktu ve gönderdi. Sonunda, zehirli ağaç meyve verdi; Skank'ın uzun süredir iş ortağı Çinli, onun evine sık sık dumanlamaya gelen Harlesdenli siyahi bir crack kafanın ona, Çinli'nin otlağında ortalama bir üründen çok daha iyisini dağıtan bir elemandan söz ettiğini bildirdi Skank'a.

Çinli bunu gayet ilginç bulmuştu; rekabetin sürmesi her zaman akıllıcaydı. Ama daha da bir ilginci, crack kafanın, operasyonu yürüten iki kardeş hakkında verdiği kısacık CV idi. Anlaşılan, Danny adıyla dolaşan ağabey orduda bulunmuştu. Ama bundan da ötesi, orduya bir Jamaika turundan sonra katılmıştı. Seksenlerin sonundaki bir Jamaika turundan sonra.

Koca tehdidi taşıyan koca Merc. Milligan Caddesindeki eski evin önüne, Limehouse Yolunun arkasına ancak saat yirmi dörtte, ölü saatte yanaşabildi. "Nedir bu *bok*?" diye sordu Canary Wharf Tower'ı hayatında ilk kez gören Skank, arabadan çıkarken.

"Bürolar," diye yanıtladı Blutie. "Ben arabayı park edeyim."

Skank'ı moloza dönmüş eve buyur eden, herhalde Çinli'nin torunu ya da hatta torununun torunu olması muhtemel bir çocuktu. Birbirine bağlı bir yığın odadan geçtiler ve ihtiyarı, lavabo, buzdolabı ve kusturucu bir helezon biçimindeki yer karolarının yanı sıra, büyük bir çelik masayla iki dosya dolabı olmasaydı mutfak olacak bir odada buldular. "Hoş geldiniz!" diye bağırdı Çinli masadan kalkarak. "Hoş geldiniz büroma Bay Skank!"

"Lütfen," diye karşılık verdi Skank, "bi tek Skank ye-ter-li. Bütün bürolar burdakiler mi şimdi?"

"Ah evet, ah evet, bi sürü değişiklik, yeni büyük gelişmeler. Bir yığın büro. Bir yığın büro çalışanı. Bir yığın büro çalışanı ve bunlara gereken..."

"İşler iyi yani ha?"

"İşler harika! Burası bir teşeppüs bölgesi..."

"Demek öyle." Skank, Çinli'nin etkisinin ve şevkinin, iş kıyafetiyle, yani kirli bir bornozla sakatlandığını düşünmeden edemedi, ama buraya bunu konuşmak için gelmemişti. "Bende iki yüz var; anladın mı arkadaş?"

"Mesele yok, mesele yok." Sustu ve yandaki bir odaya seslendi: "Bay Gerald, buraya gelir misiniz, Jamaikalı beyefendi geldi."

Belli ki Çinli, Gerald'ı sıradan bir infazcı gibi görmek istiyordu. Ama Çinli'nin kafası da işyerinden farksızdı; birbiriyle hiç uyuşmayan şeyleri barındıran, birbirinden farklı boşlukların sersemletici bir yığını yani. Ve Çinli'nin tuhaf inindeki -bir tanesi afyon, öteki crack çekmek, bir üçüncüsüyse ekstatik sayıklamalar için ayrılmış- odaların her biri gibi, kafasının her bölümü farklı bir inanç sistemiyle, diğerleriyle bağdaşmaz gerçeklerle, farklı bir hikâyeyle döşeliydi.

Gerald odaya girince Skank'ın bile sırtından buz gibi bir ürperti geçti. Omuzları pek belli olmayan, ufak tefek bir adamdı; suratı tamamen bir tarafa burulmuş kadar çarpık değilse de, Gerald tam, sa-

ğından gelen sert bir rüzgarı yediği sırada rüzgar birden değişivermiş gibiydi sanki. Altmışlı yıllarda çocukların giydiği türden, mavi bir naylon anorak giymişti; kafasının tepesine, fark edilen bir ekleme saç oturmuştu. Ekleme saçın altında oturan ve şiddetli bir somurtkanlığa rağmen göze çarpan, kesinkes uyuşmaz bir şekilde cansız, kansız bir çehre, kurbağa karnı gibi bir surat vardı. Duyguları normal bir adam değildi bu; belki de hiç duygusu falan yoktu. Gerald'ın yanında, yaklaşık on beş yaşlarında bir oğlan vardı; ustasıyla aynı boyda -çünkü gayet açıkça, Gerald bu kadardı- pipo teli gibi zayıf, kızıl saçlı, çilliydi ve aynı anoraktan giymişti. İkisinin elinde de ten rengi kauçuk eldivenler vardı.

Skank boğazını temizledi, "Eğğg. . . Gerald."

"Evet." Sesi de ifadesizdi.

"Burdaki bu adam senin benim prob-le-mi halledebilceğini söylüyo."

"Evet."

"Herifin nerde yaşadığını biliyo musun?"

"Şavt değil," diyerek araya girdi Çinli. "Bana onun hakkında bilgi veren adam onu bu gece buraya getirecek. Onun polisle küçük bir sovunu varmış; ikna etmek zor olmadı."

"İyi. Peki sonra?" Skank kollarını kavuşturmuş, Gerald'ı eleştirel bir şekilde süzüyordu. İfadesiz adam hiçbir şey söylemeden anorağının fermuarını açtı ve anorağın iki yanını savurdu. Kesilmiş, namlusunun yedi santimi, kabzasının yarısı kalmış bir tabanca anorağın içindeki bir çengelde asılıydı. Skank hiçbir şey söylemedi. Gerald fermuarını çekip kapattı yine.

Blutie odaya girdi ve Skank'a bir zarf verdi ve büyük tehdit onu Çinli'ye verdi. Çinli de bunu Gerald'a verdi. Skank Çinli'yle el sıkıştı, Gerald'ı başını sallayarak selamladı ve Blutie'yle beraber odadan çıktılar. Skank ancak sokağa çıkınca derin bir nefes aldı.

2.

Bruno'yla Danny, Milligan Caddesindeki eski bir evin merdivenlerinde oturmuş, Bruno'nun crack parçasından kalan son kırıntıları çe-

kiyorlardı. Geceyarısı civarıydı. Bruno, Danny'ye bu bok konusunda cömert olacağına yemin etmişti, parayla satın alacak olsa da. Ama şimdi geriye kalan, sondan bir önceki doza çullanmıştılar ve kaçınılmaz bir şekilde hırgüre başlıyorlardı. "Hasiktir!" diye bağırdı Bruno. "Benim son aldığımdan fazlasını doldurdun; birazını geri koy lan!"

"Olmaz!" diye karşılık verdi Danny. "Sonunda sen daha çok alırsın demiştin; işte sana bu kalıyo." Tozlu basamağın üzerindeki bir plastik parçasının üzerinde kalmış beyaz mal kırıntılarını gösterdi. "Elimizde bi tek şu boktan şişe kaldı n'apalım." Danny, kullandıkları, minyatür bir Volvic maden suyu şişesinden kaba bir şekilde yapılmış pipoyu gösterdi.

"O sıçtığım piponu getirseydin ya lan" diye terslendi Bruno.

"*Sen* o sıçtığım *piponu* getirseydin ya." Ve Danny bu acıklı tartışmaya son vermek için çakmağını yaktı, alevini tinfoilden çanağın içindeki sigara külü ve crack yığınına tuttu ve dumanı bir tükenmez kalem sapından çekmeye başladı.

O sırada, kalabalık bir grup -belki toplam altı kişi- merdivenlerin önünden geçen yola girdi. Çinli onları bizzat karşıladı ve liderlerini -Crombie marka pahalı bir elbise giymiş, iriyarı, tıknaz bir adamı- çok aşırı yaltaklanarak içeri buyur etti. Ayak uydurarak arkalarından içeri giren diğer dört adam da değişik derecelerde moda kıyafetler giymişti ve yanlarında, çok kısa bir etek giymiş, oldukça güzel bir genç kadın vardı. Danny hiç oralı olmuyordu ama Bruno onların, varoşta biraz ot çekmeye gelmiş West End'li medyatik tipler olduğunu yazdı kafasına.

Çinli'nin buyur ettiği grup merdivenlerden ağır ağır çıkmaya başladı ve kokainmanların yanından geçtiler. Hepsi de gözlerini, günün son piposundaki varını yoğunu çekmekte olan Danny'nin manzarasından kaçırdılar azametli bir şekilde; ama geçen son adam hariç; puro içen, oval gözlüklü şişman bir tipti ve Danny'nin elindeki pipoya bir göz attı ve "Ben şahsen Evian'ı tercih ederim," diye dalga geçti.

Danny pipodan çekmeyi bırakıp sorguç biçiminde bir crack dumanı fırlattı herife ve "Sana n'oluyo lan amcık!" dedi, ama Bruno onun kolunu tutarak "Sakin ol Danny," diye mırıldandı. Ve Danny sustu.

Ama fazla sürmedi bu. Bir on dakika geçtikten ve bununla birlikte crack parçasının son kalıntıları da bittikten sonra Danny, durumunun tüm korkunçluğunu kavramaya başladı. Korkunç bir şekilde kafayı bulmuştu. Bu sabahki rutin iş ziyaretleri sırasında sırılsıklam halde yaptığı yürüyüş boyunca, yapması gerekenden üç pipo daha fazla yapmıştı. Learmont'taki ve Altıncı Bulvardaki orospulara yirmi parça crack teslimatı yapmayı başarmış, ama bunlar onun bu akşam için ot dozunu bir kıymığa düşüren Bay Tembe'yi yumuşatmaya yetmemişti. Ve Danny'nin şimdi, crack çöküşüyle düştüğü korkunç dibin yanı sıra, eroin yoksunluğunun gümbürdeyen başlangıcıyla da boğuşması gerekiyordu. Nefret ediyordu bu pis merdivenlerde pineklemekten, sendeleyerek çekip gitmek için gereken enerjiyi bekleyip sonra sendeleyerek metroya gitmekten, tıngır tıngır Harlesden'e geri dönmek ve sonra da gıcır gıcır tertemiz kardeşinin alaylarıyla yüzleşmekten: "Bu boku içersen bunlar olur lan, buna biraz ara ver. . ." Ve Kader Tanrıçaları yol boyunca hep onunla yürür, bir şeyler fısıldar, isterik kahkahalar atar, emirler verirler ona, şuradan geç, şurada nefes al, şuraya tükür, eğer kader senin bağırsaklarını deşsin istemiyorsan. Ama Danny'nin en çok sinir olduğu şey, şimdi ve burada, şişman beyaz amcığın onunla dalga geçmesiydi.

Danny birden ayağa kalktı, merdivenleri koşarak çıktı ve grubun girip kaybolduğu odanın kapısından içeri daldı. Odadaki -eğri tavan yüzünden muhtelif çarpık şekiller alarak oturmuş, afyon içen- kişileri hatırlamak için hiç vakit harcamadı, bir tek o şişman pezevengi buldu ve suratına bir tokat attı. O sırada merdivenlerden aşağıda ve dış kapının tam önünde, Danny'nin ansızın içeri daldığını gören, Çinli'nin Maltalı bodyguardı Vince bekliyordu.

Vince, Danny'nin ensesine becerikli bir karate darbesi vurdu ve Danny'i hemen devirdi. Crack, Danny'nin orduda geliştirdiği kasları rüzgar gibi götürmüştü; dev Maltalı, Danny'yi ceketinin yakasından tek eliyle tutup kaldırdı. Vince, Danny'yi kedi yavrusu gibi tutup merdivenlerden aşağı taşıdı. Aşağıya inince Danny'yi duvara yasladı ve Danny kendine gelmeye başlayınca -kırpışıp duran gözleriyle gördüğü şey Vince'in, bıçaklı bir kavgada yarılmış ve sonra kaba bir şe-

kilde dikilmiş çirkin burnuydu- Vince neredeyse nazikçe Danny'nin karotis arterine bastırmaya başladı.

İki korsan taksi kaldırıma yanaştı ve West End'li varoş gezginleri evden çıktı. Grup taksilere binip gitti. Kısa bir süre sonra, kusmuk renkli bir Austin Maxi yanaştı ve Gerald'la oğlanı çıktılar. Gerald ön kapıya çıkan birkaç basamağı çıkmak üzereyken Vince'i ve Vince'in elindeki baygın kedi yavrusunu gördü. Gerald, kafasını Danny'ye doğru anlamlı bir şekilde salladı ve Vince, çok çirkinlerin gizli sessizliğiyle, tek söz söylemeden onun emrini yerine getirdi. Danny'yi kaldırımda taşırken Maxi'nin arka kapısı açıldı, Vince gövdeyi arka koltuğa sürdü ve dönüp de Gerald'a pek bakmadan eve girdi yine.

Gerald'la oğlanı Maxi'ye bindiler. Oğlan kullanıyordu. Kuzeye, Clapton'a doğru gittiler.

On altı saat sonra, hemen hemen öğleden sonra saat üçte Danny'nin bilinci yerine geldi. Pis bir muşambada yatıyordu. Uyanırken ilk hissettiği şeyler bir zımbırtının kokusu ve yere dayanmış buz gibi yanağını ezen, zangırdayan kafasının ağırlığıydı. Danny inledi, öksürdü, tükürdü ve doğrulup oturdu. Bulunduğu oda muhtemelen bir zamanlar büroydu; bir duvara dayanmış iki tane ucuz ahşap büro masası, diğer duvarda da harap bir dosya dolabı vardı. Bu büro dükkan falan olarak da kullanılmış olsa gerekti, çünkü büyük bir ön camı vardı. Fakat ön cam içeriden tahtalar çakılarak tümüyle kapatılmıştı ve içerideki tek ışık tahtaların aralıklarından geliyordu.

Bu titrek ışıklardan birini takip edip, arka duvarda vurduğu yere bakan Danny, arka duvarın tamamen afişlerle kaplanmış olduğunu gördü. Karanlıkta gözlerini kısarak onlara baktı. Hepsinde çocuk fotoğrafları vardı. Fotoğrafların aile resimleri olduğu belliydi ve bunlar büyütülmüş, siyah beyaz olarak basılmıştı; Danny, görüntülerin tek tek noktalardan oluştuğunu görüyordu. Sonra yazıları okudu ve bunların ne olduğunu kavrayınca, beraberinde bir de korku geldi. Bunlar, kaybolmuş çocukları bulmak için yardım isteyen afişlerdi.

Danny sendeleyerek kalktı. Odanın zaten nahoş atmosferinde korkunç bir yoğunlaşma ve çarpılma hissetti. Hastalıklı ve dışkımsı bir koku duyuyordu. Bir kusmuk topağı geldi boğazına. Ancak üç adım ilerisindeki karanlık bir köşede, bir şeyin üstüne örtülmüş ekose bir

battaniye gördü. Danny, battaniyeyi daha kaldırmadan, altında neyin olduğunu biliyordu; sonra da kesin olarak öğrendi.

Altı yaşında, beyaz bir oğlan çocuğunun doğranmış cesediydi. Danny, sarı saçlar, ezilmiş bir yüz ve kesilmiş bir gırtlak gördü. Bir sürü kan vardı. Çocuğun kolları ve bacakları kesilip, belden aşağısı çıplak cesedin yanına konmuştu. Danny'nin, simültane bir şekilde kusmaya ve çığlık atmaya başlamadan önce fark ettiği son şey, çocuğun, üzerinde *Toy Story* filmindeki Buzz Lightyear karakterinin çıkartması bulunan, parlak renkli bir tişört giydiğiydi.

Evet, bu sırada batıya, Bristol'a doğru gidiyor olan Gerald, Çinlinin gayet iyi bildiği gibi, sıradan bir infazcı değildi. Yanındaki -adı Shaun Withers olan- oğlan da aslında bir oğlan falan değil, yirmi yaşında, vahşi bir geri zekalıydı. Gerald'la Shaun birbirlerini Grenville Hapishanesinde, cinsel suçluların tedavi kursunda bulmuştu. İyi niyetli psikiyatristlerin onları, kendi durumları hakkında biracık nesnellik kazandırmak umuduyla, en heyecanlı ırza geçme, saldırı, işkence ve cinayet fantezilerini dile getirmeye teşvik ettiği grup terapisi seanslarında her gün beraber oturmuşlardı.

Gerald'la Shaun, paylaştıkları, en hoşlarına giden -küçük, ne kadar küçük olursa o kadar iyi, bir oğlan çocuğunu kaçırma, ırzına geçme, işkence etme, sakatlama ve nihayet öldürme- fantezileri konusunda hatırı sayılır bir nesnellik kazanmayı becerdiler. Güçlerini birleştirmeye ve salınır salınmaz bunu gerçekleştirmeye karar verdiler. Önce Gerald çıktı -ahlaksızca bir saldırıdan iki yıl kodes yatmıştı- ve memleketi Bournemouth'a geri döndü. Fakat oranın yerel gazetesi bir gün önce Gerald'ın bir resmini basmış, evinin adresini de vermişti. Gerald evin önünde sürekli toplanan, adaleti kendileri sağlamaya niyetli birtakım grupların bağırarak hakaretler ettiğini, mektup kutusuna petrole batırılıp yakılmış çaputlar sokulduğunu gördü ve sindi.

Gerald Bournemouth'tan ayrılıp Londra'ya gitti ve tarihi hatırlanmayacak kadar eski kentin karanlık yeraltı dünyasında izini kaybettirdi. Zaman zaman, Finsbury Park'taki Sparks ailesi için çalışıyor, alacaklarını tahsil ediyor ve gerektiğinde dayak atıyordu. Ama genellikle uslu duruyor, inini her ay değiştiriyor, uygun zamanını kolluyordu. Altı ay sonra, Shaun'un ırza geçmekten yediği üç yıllık hapis

tamamlandı. Shaun, Londra'da bir planın öğelerini tamamlamış olan Gerald'a katıldı.

Shaun, hapis cezasının son yılını, Gerald'ın emrettiği gibi, oğlancılar koğuşunun ağası, eski bir polisin altına seve seve yatarak geçirmişti. Eski polis rüşvetten içeri girmişti ve homoseksüel olduğundan kuşkulanılmaması için her şeyi yapmaya hazırdı. Shaun, hapisten çıktığında kendini toparlaması için biraz yardım karşılığında bu sırrı kimseye söylemeyeceğine söz verdi. En çok gerek duyduğu yardım da, kendisinin ve sıkı dostu Gerald'ın, faaliyetlerine başlayacakları, makul genişlikte bir dizi binaydı. Eski polis borçlu kalmıştı. Sonunda herif Aşağı Clapton Caddesindeki, kapatılmış bir korsan taksi şirketinin bürolarını kiraladı. Bu bürolar tahtalarla kapatılmıştı ve elektriği, suyu yoktu, ama birçok odası vardı ve hepsinden önemlisi de, yüksekten görünmeyen bir arka girişi vardı. Gerald ve Shaun anahtarları alırken içten minnettarlıkları yüzlerinden okunuyordu.

Çocuğu bir mil ötede, Stoke Newington'daki bir çocuk parkında buldular; adı Gary'ydi. Altı yaşındaki çocuğu şekerler ve video filmler var diyerek onlarla gelmeye kandırmak ikisinin ancak birkaç dakikasını aldı. Çocuk, arabaya neredeyse neşeyle bindi ve taksi bürosuna dikkatle giderlerken yol boyunca hiç durmadan çene çaldı. Çünkü Gary sadece ihmal edilmiş ve istenmeyen değil, zaten suistimale uğrayan bir çocuktu. Shaun'la Gerald, çocuğu içeri sokup da giysilerini çıkarınca fark ettiler bunu; çocuğun küçücük kıçında sigara yanıklarından kraterler vardı. Sigara yanıkları, annesinin sadist erkek arkadaşının işiydi. Ona *Toy Story* tişörtünü alan adamın.

Yine de, Gary tüm bunlara karşın sarışın, ince ve hemen hemen hoştu. Gerald'la Shaun on gün falan onunla bol bol hoş vakit geçirdiler ama sonrasında çocuk biraz can sıkmaya başladı. Çişini tutamıyor, yemek yemiyordu, tazeliğini yitirmişti ve ikisi, seansların arasında çocuğu yıkama görevini kimin yapacağı konusunda tartışmaya başladı. Ve Gary artık tatmin edici bir şekilde mücadele bile etmiyor, ağlıyordu sadece. Daha da kötüsü, Gerald bölgede beliren kayıp çocuk afişlerinin bolluğunu fark etmiş ve yerel gazetede, polisin ev ev dolaşarak çok titiz bir soruşturmaya giriştiğini okumuştu. Kapının çalınması sadece bir an meselesiydi.

Gerald, onlara başka bir bedenin, ırzına geçilecek birinin lazım olduğuna karar verdi. Sonra, Limehouse'da bir Çinli'nin infaz gerektiren bir sözleşme yaptığını duydu Sparkslardan. "Biçilmiş kaftan" dedi Gerald, Shaun'a. Gerald kesinlikle çok konuşmaz, ama konuştu mu da, hiç değişmez bir şekilde hep böyle basmakalıp deyimleri tekrarlardı. İkisi, Danny'nin baygın bedenini büroya taşıdıklarında ve yatıştırıcıları boğazından aşağı boca ederlerken ve seminal keselerindeki meniyi uzun bir hipodermik iğneyle çekerlerken Gerald ondan sürekli bir şekilde hep "zamazingozuk" diye söz ediyordu.

Ve zamazingozuk, Aşağı Clapton Caddesindeki, tahtalarla kapatılmış taksi bürosunda soğuk bir Kasım günü bu yüzden çığlık atıyor ve kusuyordu. Ama dehşeti ve tiksintiyi çok uzun bir süre tek başına çekmek zorunda kalmayacaktı. Gerald'la Shaun düşünceli davranarak, binadan ayrılır ayrılmaz oranın polis komiserine telefon etmişlerdi.

Üç ay sonra, ve Wandsworth Hapishanesinin oğlancılar koğuşuna yerleştirilmiş olan Danny'nin, polisler taksi bürosunun kapısını kırınca kadar Gary'nin ölüsüyle kaldığı o birkaç dakika boyunca kurtulamadığı korkunç uyuşukluğu düşünecek bol bol boş vakti vardı. Tamam, vücut sisteminde bir kutup ayısını bile hareketsizleştirecek kadar yatıştırıcı vardı hâlâ; ve tamam, bu korkunç uyuşukluğun altında, eroin yoksunluğu ve crack çöküşü de vardı, fakat öyle de olsa, kaderini -ya da daha doğrusu, Kader Tanrıçalarını- gerçekten bir kabulleniş de vardı.

Kader Tanrıçaları karanlık odanın köşelerinde toplandılar; iç karartıcı cüppeleri kayıp çocuk afişlerine sürtünüyor, kirli türbanları polistiren tavan kaplamalarına değiyordu. Kader Tanrıçaları çocuk cesedinin üzerinde mırıldanıp kıkırdadılar ve Danny, onlar dünyanın köşelerindeki çatlaklardan çıkıp da kendisine eşlik ettiklerinden beri ilk kez onların söylediklerini net olarak duydu. "Düşük profil" ve "Maltalı" ve "danışıklı dövüş" ve "Skank" sözcükleri vardı "aptal" ve "crack kafalı"nın yanı sıra. Ve psikopati kokan o karanlık odada Danny, Nemesis'inin onu taciz etmek için geri döndüğünü anladı.

Her şey gereğinden fazla kolaycaydı; ve gereğinden fazla muammalıydı bir taraftan da. Onu bir akşam East End'e kayalamaya götürmeyi teklif eden Bruno. Milligan Caddesine vardıkları zaman onu çok dikkatli bir şekilde süzen iriyarı, çirkin Maltalı ve sonra, Danny o kendini beğenmiş aptala tokat attığında Danny'yi boğup bayıltan yine aynı puşt. Ve şimdi Danny buradaydı, belli ki çok saat sonra, ve ellerinde kan vardı. Danny'ye, odada yazılı diğer her şeyin aksine, gayet ustaca suç yüklenmişti.

Çünkü kan sadece ellerinde değil, tırnaklarının içinde ve saçlarının arasında da vardı. Bir kısmı kendisinin, bir kısmı da Gary'nin kanıydı. Bunlar, mahkeme tutanaklarına da gayet ustaca geçirildiğinde Danny'nin epey aleyhineydi; Danny'nin, bir sürü şeydeki parmak izleri gibi; bıçaklar, testereler, tornavidalar falan, iğrenç falan. . . Ama daha kötüsü, çok daha kötüsü, çocuğun anüsünde Danny'nin menisiydi, çocuğun boğazında Danny'nin menisiydi. Bunlar çok şükür ki gazetelerde yayınlanmamış şeylerdi, ama Danny'nin mahkeme tutanağında duruyorlardı koridor buz gibiyken ve koridordan hızla yürütülüp oğlancılar koğuşuna götürülürken.

Polisler, Danny'yi tutuklarken onun sakinliğine şaşmışlardı. Pek bir direnç göstermediğinden minimal bir dayak attılar. Dokuz ay sonra bir hapishaneden ötekine aktarılırken de durum öyleydi. Polislerin ona bağırması ya da vurması hiç önemli değildi, isyan etmiyordu. Sonunda vazgeçtiler; bir torbayı dövmenin hiçbir zevki yoktu.

Danny'nin genç bir beyaz kadın olan avukatı, müvekkilini gayet iyi bir şekilde savunmaya tümüyle hazırdı. Kadıncağız deneyimsizdi belki, ve Danny'nin dünyası hakkında bildiği şeyler ayın karanlık yüzünden fazla değildi, ama bütün bunların hiç akla yatkın olmadığını görüyordu. Danny'de bir cinsel tecavüzcü formasyonu yoktu ve yaşı da böyle kötü bir çiçeğin birden açılamayacağı kadar ileriydi. Suç işlendiği sırada başka bir yerde bulunduğu yolunda bir kanıt yoktu belki, ve Danny'nin böyle bir kanıt arayıp bulmak için isteği de yoktu, fakat onun aleyhinde hiçbir ikinci dereceden, etkili kanıt da yoktu. Planlı bir cinayetti bu, ama polis, bunu Danny'nin planladığını gösteren adli tıp kanıtlarından başka bir şey bulamamıştı. Ve bir de, bir cinayeti böylesine her şeyi tasarlayarak işlemişsen, niçin suç mahal-

linden zamanında kaçmayı düşünemeyesin ki?

Ama bunların hiçbirinin önemi yoktu. Bunların hiçbirinin, meni, yani Gerald'ın ustaca çektiği, sonra yerleştirdiği meninin karşısında bir hükmü yoktu. Ve Danny, gösterdiği bu tavır gibi kayıtsız, sessiz, sakin kalır, suçsuz olduğu yolunda -sadece usulen sunulan- iddiaları kanıtlamak istediğini gösteren bir belirti vermezse bunların hiçbiri savunulamazdı.

Çünkü Danny'ye göre mahkeme bir dizi, birbiriyle bağlantısız, neredeyse saçma birtakım izlenimlerden ibaretti. Kingston'daki Crown Mahkemesi'nde, Danny'yi tutuklayan polisler koridorda, kısa saçlarıyla ve C&A üniformalarıyla fosur fosur sigara tüttürerek bekliyorlardı. Danny, bunların daima, üniformalı değilken daha bir üniformalı görünmelerinin ne kadar tuhaf bir şey olduğunu düşündü. Kocaman salonun tavanını çevreleyen altın yaldızlı meyve süslemeleri, döşemeye bağlanmış, ayrı duran teneke kutu biçimindeki kül tablalarına yakışmıştı. Mübaşir zenciydi ve rahmetli Hattie Teyzeye, şöylesine bir andırmanın ötesinde benziyordu. Kraliyet Savcısı beyazdı; kocaman bir imza yüzüğü, bir saat kösteği ve kıskaçlı bir papyon kravatı vardı. City'de mal götürdüğü müşterilerden birini hatırlatıyordu. Danny her sabah Securicor muhafızlarıyla pahalı zırvalığın başlamasını beklerken büyük bir Kraliçe Caroline portresinin gözlerinde sempati arıyor ve bir şey bulamıyordu.

Her gün sanık sandalyesinde oturan Danny, hiç kimseye bakmaması gerektiğinin kesinlikle bilincindeydi. Jüridekiler, hep olgun görünme mücadelesi veren, ama sonunda çok daha çocukça görünen, sıradan insanlardı. Özellikle, birazcık fırsat verildiğinde Danny'ye nefretle bakış tarzları çocukçaydı. Dinleyici salonu zaten söz konusu bile değildi tabii. Danny bunların yerine, mahkeme salonunun yüksek pencerelerini açmada kullanılan çift mafsallı mandallara konsantre oldu. Ve bu pencerelerin üzerindeki dikey panjurların dokusuna bakıp saatlerce kendini kaybediyordu.

Danny, hakim kararını verirken kendine geldi: Jürinin, neye inandılarsa ona karar vermesi gerekiyordu; tanıkların doğruyu söyleyip söylemediğini değerlendirmek onlara kalmıştı; yasayla ilgili konularda hakimin gösterdiği hususları kabul etmeleri gerekiyordu, fakat

olayla ilgili konularda karar verecek olan onlardı. Hakim, *şuna* inanmaya karar verebileceklerini, ama bütün olarak, çok büyük olasılıkla *diğerini* kabul etmeyi tercih edeceklerini doğruluyordu dikkatli bir şekilde. Yani hakim adalet pastasını kesti ve Danny hariç herkese birer dilim verdi.

Jürinin dışarı çıkıp tekrar gelmesi o kadar kısa sürdü ki, jüri odasına yürüyüp orada koro halinde "Sapına kadar suçludur" demekten ve sonra yine dosdoğru geriye gelmekten başka bir şey yaptıklarına inanmak zordu. Onların şevkinden hakim bile etkilendi; ve Kraliyet Savcısı kesinlikle kızarmıştı. Kağıt parçası jüri başkanından katibe ve sonra da katipten kürsüye verildiğinde saat öğleden sonra üçtü. Mahkeme tüm sabah süresince Heathrow uçuş yolunun tam altındaydı ve hakimin verdiği her mahkumiyet kararına, bir altı yüz kişiyi daha taşıyan ve saatte dokuz yüz kilometre hızla dünya mahpusluğundan kurtaran yeni bir 747'nin gümbürtüsü eşlik etmişti. Hakim kağıt parçasını aldığında Danny her şeye kadir bir gümbürtü duydu ve hakimin omuzlarının arkasındaki panjur aralığına bakınca, gri gökyüzüne doğru yükselen Concorde'un beyaz iğnesini gördü.

Danny'nin cezası müebbet hapisti. Yirmi yıl yatacağı yolunda, minimum bir iyi hal indirimiyle.

Avukatı, bekleme hücresinde Danny'yle birkaç dakika konuşma fırsatı yakalamayı başardı. "Korunma talep etmek zorunda kalacaksın," dedi kadın ona. "Bu suç ve hükümle başka seçeneğin yok; aksi takdirde dayak yersin. Ama 43.cü Madde'den kurtulmak için elinden gelen her şeyi yap. Aklın başına gelip de buna karşı mücadele vermek, temyize başvurmak istediğin takdirde, eğer cezana başından beri hep itiraz edersen işler senin için çok daha iyi gidecektir ve bunu göstermenin en iyi yolu da, oğlancı olduğunu kabul etmemektir. Asla bir oğlancı olduğunu kabul etme; sen oğlancı falan değilsin, öyle değil mi Danny?"

Danny genç kadına, tanıştıklarından beridir ilk kez uzun uzun ve sakin bir şekilde baktı, sonra, yavaş bir sesle "Evet" diye yanıtladı. Sonra iki Securicor elemanı hücreye girdi, Danny'yi kelepçelediler ve götürdüler.

Danny'nin bundan sonraki iki haftası Gerald'la randevusundan önceki son iki haftası kadar karışıktı. Hapishane mahkumiyeti, gündüz ve geceyi silmesiyle, zamanı ve mesafeleri karmakarışık etmesiyle ve rasgele zamanlarda gerçekleşen baygın düşüş sahneleriyle, uyuşturucu bağımlısı yaşam tarzını taklit etmek için elinden geleni yapıyordu. Mahkemenin çıkışında Danny, pencereleri karartılmış bir 'A' kategorisi kamyonete tıkıldı. Kamyonetin içinde her iki tarafta sekizer olmak üzere toplam on altı hücrecik vardı. Hücresine kapatıldıktan sonra, iki hafta boyunca her gün on sekiz saat orada kaldı. Hücrenin penceresi karartılmış ve böylece dış dünya sürekli bir geceye dalmıştı; ve kapı da tavanla birleşikti. Danny'nin yüzünün birkaç santim ilerisinde, bel hizasından başlayıp kamyonetin tavanına kadar uzanan metal bir kafes vardı. Eğer Danny isterse, bu kafesten, karşısındaki yolcuyla konuşabilirdi. Ve sandalyesini geriye döndürmek isterse aynı şeyi arkasındaki mahkumla da yapabilirdi.

Danny bunların ikisini de seçmedi. Hiç kımıldamadan oturup, hapishane sakinlerinin ıslıklarını ve bağırtılarını ve gardiyanların küfürlerini dinliyordu. Kamyonet durduğunda, baldırlarının arasındaki kapalı kovadan gelen, bokların ve sidiklerin düşme ve dökülme seslerini duyuyordu. Küçük düşürücü bir şey gibi gelmiyordu bu; her şeyden önce, Danny bir oğlancıydı. Kusan, sıçan, işeyen bir oğlancı. Aşağıların en aşağısı. Danny, seks suçlularının içeride başına neler geldiğiyle ilgili hikâyeleri yeterince duymuştu. Haşlamaları, şişlemeleri ve bilardo topuyla dolu çorapları biliyordu. 'Normal' suçluların, oğlancıları ellerine geçirmek için nasıl planlar yaptıklarını duymuştu; epey alt düzeydeki suçluların -crack kafalıların, hırsızların falan- bile, bir oğlancıyı haklayarak statülerini muazzam ölçüde yükselttiklerini de. O, tırmanmayı önleyici yağlı ve kaygan boyanın bolkepçe sürüldüğü yüksek duvarların ardında geçirilecek daima sadece bir tek mevsim vardı; oğlancılar için açık tek mevsim.

Ve Danny kendini ele vermesin diye sustu, ve diğer mahkumların hiç bitmeyen yaygaralarını dinledi. Her seferinde başka bir hapishanede duruyorlar ve kişiler değişiyor, sorgulamalar yeniden başlıyordu: "Kimsin sen?"; "Niçin içeri girdin?"; "Şişeli bir şeyin var mı?"; "Jonnie Marco'yu tanıyo musun?" vesaire.

Kamyonet her gün geç vakit gecelemek için duruyor ve zincirlenen mahkumlar duşu bulunan bir binaya sokuluyor, soyunmaları, suya girmeleri emrediliyor, sonra birkaç saatliğine bekleme hücrelerine kapatılıyorlardı. Sonra şafak vakti, bu harikasızlıklar kışı diyarının hâlâ çok uzak bir yerinde hücrenin kapısı gümbürdeyerek açılıyor, yine zincirleniyorlar, yürütülüp kamyonete yükleniyorlar ve gidiyorlardı.

Birkaç gün sonra Danny, kamyonetteki hemen hemen her mahkumun günün bir vaktinde, kamyonetteki mahkumlardan bir tanesini tanıdığını fark etti. Ötesi, kamyonetteki tüm mahkumlar bunu değişmez bir şey gibi görüyordu sanki: "Falanca mısın?" diye sesleniyorlar ve falanca olduğu doğrulanınca da, falancanın başından neler geçtiğini öğrenmeye çalışıyorlardı. Birine atlamış mıydı? Hapishane blokunda bulunmuş muydu? Uyuşturucudan kodese girmiş miydi? Danny yavaş yavaş fark etti; bu sarsılıp duran minyatür hücrede salyangoz hızıyla ilerleme bu herifler için aslında, hapsedilmenin bir biçimiydi; ve hapishane kamyoneti kendi başına, özel türde bir kurumdu. Bu kadar acımasızca taşınan mahkumlar aslında belalılar, kaçaklar, eski baronlar ve muhtemelen de, tıpkı Danny gibi, şiddetli bir inzivaya gereksinim duyanlardı.

Danny, yirmi yıllık cezasının tümünü yoksa hep böyle memlekette dolaştırılarak, kendi mahkeme tutanağı dışında hiçbir şey okumadan ve hiç kimseyle konuşmadan mı geçireceğini düşünmeye başladı. Bu giderek tırmanan kuşkusunun yanı sıra, tuhaf bir şekilde karmaşık, başka bir düşünce daha belirdi. Kader Tanrıçaları gitmişti; belki de hiç olmamışlardı zaten. Danny artık kendini kötü cinlerden korumak için büyülü düşüncelerin tuhaf dolambaçlarına girmek zorunda kalmayacaktı, bir anlamı yoktu bunun; kaderi zaten ölümden beterdi. Sadece Kader Tanrıçaları gitmekle kalmamış, midesi guruldamayı ve dışarı boşalmayı bırakmış, koltukaltları soğuk terler dökmeyi bırakmış ve iştahı -çok uygunsuz bir şekilde- yerine gelmişti. Danny temizlenmişti.

Temizlenmeyle birlikte, Danny'nin içini vücut dozunda bir belsoğukluğu gibi yakan bir öfke belirdi. Tamam, Skank'ın parasını yürütmüştü, ve tamam, müstahakını bulmuştu, ama ya bu? Bu! Bir

oğlancı diye kafese konmak! Hayır, olamazdı, Danny her şeyi yapacak, adını temize çıkarmak için her türlü stratejiyi deneyecekti. Avukatın mahkemeden sonra söylediklerini hatırladı; oğlancılar koğuşuna tıkılmaktan kurtulmak için yapabileceği her şeyi yapması gerektiğini; ilk önceliğinin bu olması gerektiğini. Müdürle konuşacak -hapishaneye yeni giren herkesin müdürle bir görüşme yaptığını hatırladı- korunma istemediğini, diğerlerinden ayrı bir yere konmak istemediğini söyleyecekti.

Danny tüm bunlara, kamyonetteki on üçüncü gününde kesin bir şekilde karar vermişti. Fakat ertesi sabah, kamyonet beşinci kez yola çıktığında ve şaşırtıcı bir sürprizle kendini Wandsworth hapishanesinin yüksek duvarlarının önünde bulunca kararlılığı çözülmeye başladı.

Danny hapishaneye kaydedilirken kararlılığı çözülmeye devam etti. Onu yıkayan, fotoğrafını çeken, malzeme setini veren ve sonra onu tuhaf bir şekilde boş kabul binasından geçiren gardiyanlar saldırganlıktan öylesine hiç alışılmadık kadar uzaktı ki, yardımseverdiler neredeyse. Danny tabii ki onlara "Evet efeem" ve "Hayır efeem"den başka bir şey söylemedi ama koğuşa gitmeye hazırlandığı sırada gardiyanlardan birinin "Zavallı herif" diye mırıldandığını duydu ve "Ne var?" diye sormaktan alamadı kendini.

Bıyıkları beyazlanıp emekliği yaklaşmış gardiyan kafasını salladı ve Danny'nin gözlerinin içine baktıktan sonra "Görürsün" diye yanıtladı.

Bu son girişte bir muamma yoktu. Danny bir avludan geçirildi, bir avlu kapısından içeri sokuldu, sonra başka bir bahçeden geçirildi ve Wandsworth panoptikonunun içerdiği beş parmaktan biri olan A Koğuşunun arka kapısından içeri sokuldu. Panoptikon hapishane dizaynını yaratan Jeremy Bentham, Danny'nin Wandsworth'te iyi karşılandığını görseydi -mümkün, fakat olası değildir bu- fikirlerinin yararlı bir sonuç verdiğini hissederdi.

Bentham, tekerlek göbeği gibi bir merkezî salondan uzanan beş parmak gibi koğuşlarıyla panoptikonu, Tanrının her şeyi gören gözünü hatırlatacak bir şey olarak tasarlamıştı. Beş koğuştaki mahkumların, merkezî salondan gözlendiklerinin sürekli bilinciyle, mahku-

miyetlerinin mimarisinde, Tanrıyla İnsan arasındaki ilişkinin gerçek niteliğini kavrayacaklarını düşünmüştü. Danny, arkasında bir, önünde diğer bir gardiyan olmak üzere yürüyerek A Koğuşunu, sonra merkezî salonu geçip E Koğuşunda son durağına doğru yürürken, her şeyi gören bir gözün varlığını kesinlikle hissetti. Ama her şeyi gören bu göz yüzlerce diğer gözden oluşuyordu ve her şeyi gören bu gözün elleri, hepsi de çatal ve kaşıklarını hücrelerinin demirlerine vuran elleri de vardı. Hep birden bağıran ağızları da vardı, sıra sıra hem de. Danny bu nefret dolu sıra dayağı koridorundan geçerken onunla birlikte yürüyorlardı. "Oğlancı! Oğlancı! Siktiğimin oğlancısı!" diye haykırıyordu hepsi ve Danny sarsıla sarsıla attığı her on adımda bir, daha kişisel, daha hedef gözeten sözler işitiyordu: "Düştün lan elimize; siktiğimin oğlancısı seni!"

Danny, kendisine düşen, F koğuşundaki hücreye gelinceye kadar dehşetle ter dökmekten bembeyaz kesilmişti. "İkinizi yan yana koyalım diye düşündük," dedi gardiyan, açtığı hücre kapısından içerisini göstererek, "ikiniz de siyah birer herif olduğunuzdan yani."

Hücrenin içinde şişman bir zenci bir ranzada oturuyordu. Bir kağıda yazdığı bir şeyden kafasını kaldırdı, bütün dişlerini göstererek sırıttı ve "Demek meşhur Claptonlu şoför katil sensin" dedi.

Ve Danny, Şişman Oğlan'la, cehennemden gelen hocayla böyle tanıştı.

3.

"Evet lan!" dedi Şişman Oğlan, "Sapına kadar sağlam bi kaynaktan öğrendim; sen kodese tıkılcan ve yarın buraya, bu sıçtığım oğlancılar koğuşuna gelcen diye..."

"A-ama bu. . . bence biz *hepimiz* aynıyız burda, insan nasıl düşünebilir bunların buna hakkı var diye."

"Hak ha! Ha ha ha! Haklardan söz ediyo. Bak bu sahiden güzel; sen, sıçtığım Claptonlu taksici katil, haklardan söz ediyo. Sen, altı yaşında bir çocuğa dört gün işkence yapıp cinsel istismar ederek öldürüp ellerini ayaklarını kesen siktiğimin canavarı! Hassiktir!" Şişman Oğlan, parmağını ensesindeki saçları kazıyarak yaptığı bir omega işa-

retinin etrafında dolaştırdıktan sonra devam etti. "Sen küstahsın lan. Tam burda, tam şimdi bütün bu siktiğim kodesteki başbelalarından birisin sen. Ve bu koğuş bütün memleketteki her bi siktiğim oğlancının temizlenme yeriyse, bu demektir ki sen bu götoğlanlarının en boktanlarından birisin." Ve Şişman Oğlan yine parmağını omega işaretinin tüylü çukurunun etrafında dolaştırdı; Danny'nin dikkatini dağıtmaya, dibe battığından beri geçen kısa birkaç saatte yaşadığı her şeyden daha çok yaklaşan, sinirli bir tikti bu.

Danny, bez ayakkabılarının pırtık tabanını yerdeki muşambaya vurdu. "Peki," dedi bir süre sonra, "bu sıçtığım haşlamayı kim yapçak?"

"Waller, o yapçak. Eski bi polistir, tamam mı, ve şimdi buranın sıçtığım baronudur. Bir o bi de başka bi rüşvetçi polis, adı Hansen, ikisi bütün bu sıçtığım koğuşu halletti. Burdaki beş yüz kırk tane 43.cü Madde mahkumu her an ellerinde. Yani haraç vercek beş yüz kırk kişi. Ot onlarda, para onlarda, kimin koğuşta kalcağını kimin gitçeğini onlar söyler, ve tabii ki siktiğim haşlamaları da bunlar örgütler." Şişman Oğlan ranzaya biraz daha yerleşti, tombul bacaklarını yukarıya çekip onuncu lotus pozisyonuna getirdi ve çirkin bir Hint fakiri gibi devam etti hikmet bildirimine. "Bak, sizin oğlancılar aslında kanuna çok itaatli bi gruptur, ve korkaktır üstelik. Bi polis ne diyosa yapmak normal gelir onlara, herif rüşvetçi olsa da olmasa da, tamam mı? Ve zaten bu polisler sıkı heriflerdir ha, sahiden sıkı herifler."

"Pekala, ben homo falan değilim lan," dedi Danny sertçe. "Ve ben oğlancı da değilim. Bugün o sıçtığımın müdürüyle konuşçam, tamam mı? Bana izin vercekler. Ve söyleycem ona ben ne korunma istiyom ne de..."

"Ya-ya-ya-ya," dedi Şişman Oğlan, sanki bunların hepsini daha önce görmüş gibi -ki görmüştü gerçekten- "ben de oğlancı falan değilim, en azından dolandırıcı ya da boktan bi herif değilim ama bak söyleyim sana lan, iyilik olsun diye ha, *senin* cezanı çekmenin sadece bi tek yolu var, o da burası. Orya gitmeyi unut, yedi saniye bile sağ kalamazsın. Ve zaten o herif seni bırakmaz, ancak onda bi güven uyandırırsan, o zaman belki seni bırakır gidesin diye, fakat ancak dinini siktiğim bi *muhbir* olursan, unutma. Hayır, şimdi senin başına

gelcek bi haşlama var ve hayatta bundan kurtulman için tek ümidin tam burda, karşında duruyo senin aziz dostun Bay Ş.O.'nun biçimli biçimiyle, Birleşmiş Oğlancı Milletleri'nin moderatörü, sözcüsü, genel sekreteri."

Şişman Oğlan bacaklarını gevşetti ve kalktı. Paytak yürüyüşüyle kapıya gitti, testi gibi kafasını dışarı çıkarıp sahanlığın her iki tarafını kolaçan etti, sonra yine paytaklayarak öteki köşedeki lavaboya gitti ve kenardaki fayanslardan birini çıkardı; fayansın altında -diğer şeylerin yanı sıra- bir çikolata zulası vardı. Şişman Oğlan çikolatalardan birini çıkardı ve fayansı yerine koyup kenarlarını Blu-Tac şeritleriyle sağlamlaştırdı. Danny'ye dönüp çikolatayı gösterdi ve "Snickers?" diye sordu. Danny bu teklifi duymazdan geldi. "Ne demek istiyosun *sen* oğlancı değilim demekle?"

"Değilim." Şişman Oğlan Snickers'ını hart diye ısırdı.

"Peki, polis misin yani?"

"Yok! Tabii ki hayır! Amına koyayım ben çocuk pornosu satmak için 'şapır şupur' yapıyom, anladın mı? Benim merakım değil bu, tamam mı, ama nerde bi pazar var. . . 'şapır şupur'. . . mümkün olduğu kadar kaçarım ordan, arkadaşlarım var yani, fakat iş imkanları yüzünden oğlancılar koğuşunda bulunmak benim çok işime geliyo, tamam mı? Ben burda çok iyi bi 'şapır şupur' avantasından haberdarım ve bu sayede sana yardım edebiliyom, sen bi testi kaynar su yemeyesin ve sıçtığım oğlancı kafana şeker ekilmesin diye."

"Avanta nedir peki?" diye sordu Danny, pişman görünerek.

Şişman Oğlan, Danny'nin gerçekten içtenlikle sorduğunu gördü ve karşısındaki ranzaya oturup, gülünç derecede biçimsiz, bağırgan renkli Hawaii şortuna dökülmüş fıstık, çikolata ve gofret parçacıklarını silkeledi. "Senle beraber her yere götürdüğün o zarf nedir biliyosun değil mi?" Sesi mide bulandırıcı bir şekilde samimi ve yağlıydı.

"N-ne? Mahkeme tutanaklarımı mı diyosun?" Danny elini kahverengi zarfa uzattı içgüdüsel bir şekilde; onun yerini bilmemenin daima bir disiplin suçu olduğu söylenmişti kendisine.

"Evet o; ne var içinde?"

"Bilmiyom, verdiğim ifadeler, mahkeme kanıtları falan filan..."

"Mahkeme kanıtları, doğru, mahkeme kanıtları!" Şişman Oğlan Danny'nin elinden zarfı kaptı, karşı koymasına kalmadan açtı ve içindekileri ranzaya saçtı. Şişman Oğlan kağıt yığınını iki eliyle karıştırdı. "Bak, işte senin ilk ifaden, işte polisin, işte psikologun raporları ve zırvaları, ve işte, bingo!" Daha küçük, kahverengi bir zarf vardı daha da kahverengi elinde ve bunun içinden bir deste fotoğraf çıkardı. Şişman Oğlan bunların her birini tek tek inceleyip battaniyenin üstüne fırlatırken yardımseverce bir yorumda bulundu: "Senin vesikalık, bu da... ah işte, suç mahalli, dıştan, gündüz -bikaç kuruş eder ancak; suç mahalli içten- bikaç kuruş daha; ve işte paranın esası burda, suç mahallindeki kurban–bir, iki, üç, dört tane. Ooo! Çirkin lan, çirkin -fakat açılar iyi- *ve* sıçtığımın kremalı pastası ve kurbanın eski bi fotoğrafı, ahhh! Sevimli, güzel *Toy Story* tişörtü yok!"

"Ver şunu!" Danny fotoğrafı Şişman Oğlan'dan kaptı ve geri kalanları da kapıp aldı. Hepsini tekrar zarfın içine tıkmaya başladı ve bir yandan da, neredeyse bağırarak "Seni pis pezevenk!" diyordu, "Seni pis pezevenk! Senin avanta dediğin bu, öyle mi?" Şişman Oğlan irkildi; yeni hücre arkadaşı belki sıska ve tükenmiş görünüyordu ama çocuğun refleksleri felaket hızlıydı. Danny söylenmeye devam etti: "Sen bu boku satıyosun, öyle mi? Doğru mu? Bu boku sen oğlancılara satıyosun, ah ulan! Gözlerime inanamıyom. Kanlı çaput!"

"Ve sıçtığımın adresi." Şişman Oğlan kendinden emin davranıyordu.

"Ne?"

"Adres; bazı herifler o küçük Toy Story'nin adresi için iyi para verir. Bundan büyük bi zevk alırlar; oğlancılar, kurbanın ailesine teyp bantları ve bilmemne boklar gönderir. Ya, sahiden zevk alırlar bundan. İki taraflı kullanabilirsin lan; paket halinde bi iş; adres, fotoğraflar, hepsi, ya da bölersin onları. Lan torbanın *yarısı* seni haşlanmaktan kurtarır, ve biraz da kâr kalır üstüne. Biraz cigara, biraz ot, hatta sana bi crack bile bulurum eğer meraklıysan, ne diyosun? Waller'le bi iş yapmak istiyosan herif adamın benim. Ben F koğuşunun tahtsız kralıyım ve gerçek budur."

Danny zarfı doldurmayı bitirmişti. Hâlâ elinde tutarak ayağa kalktı ve hücrenin sonuna kadar iki adımlık mesafeyi yürüdü. Duvarın te-

pesine yakın bir yerde, kalın demirlerle kapatılmış kare bir pencere vardı. Danny tek eliyle demirlerden birini yakaladı ve orada bir süre havada asılı halde sallanarak durup, vücudunu kafasından geçen şiddetli bulantı dalgalarıyla hafifçe bir o yana bir öteki yana sallanmaya bıraktı. Kafasını köşedeki lavaboya doğru yatırdı ve pek tükürmeye kalmadan salyalar ağzından aşağı akmaya başladı. Aman Tanrım! İnsanı isyan ettirecek adamlarla, hiç ağza alınmayacak şeyler yapmış adamlarla karşılaşacağını biliyordu, ama Şişman Oğlan'ın oğlancıların sapık arzularından parazitlik yapması daha da berbat bir şeydi. Burada, bu omega herifle -Danny sallanırken herif o şeye takılmıştı yine; tombul parmağını kıvırcık saçlarına sürtüyordu- saatlerce, sonra günlerce, sonra aylarca, sonra yıllarca bir deliğe tıkılacağını düşünmek. İkisi birbirinden sadece birkaç santim mesafeyle uyuyacak ve sıçacaktı, nefesleri, osurukları, hatta düşünceleri birbirine karışarak. Danny kustu ve balgamdan bir kablo lavabonun deliğine bağladı onu.

Hücrenin dışından bir öksürük ve yere sürtünen ayakkabıların sesi geldi. Danny'ye koğuşa kadar eşlik eden gardiyan orada duruyordu. Topuklarını tıkırdattı, elinin tersiyle bıyığını sıvazladı ve "7989438, O'Toole, Müdür hemen seninle görüşecek" dedi.

"O'Toole! Hahaha! O'Toole, yani senin *sapın* lan."[4] Şişman Çocuğun böyle yavan bir sözcük esprisini beğenmesi kaçınılmazdı. "O'Toole ha! Hem zenci hem oğlancı olman yetmiyo, bi de İrlandalı olcan üstelik..."

"Kapa çeneni Denver," diyerek Şişman Oğlan'ın sözünü kesti gardiyan; sonra kafasını hızla Danny'ye çevirdi; Danny demiri bıraktığı parmaklarıyla ağzını sildi ve ayaklarını sürüyerek hücreden çıktı. Sahanlıkta götürülmeden önce Danny kafasını yine hücrenin içine uzattı ve oldukça yüksek perdeden bir sesle şarkı söyledi; "Doldurdun ruhumu sen ormanda bir gece gibi / Mahmur mavi bir okyanus gibi" ve sonra omega herifin tek bir söz söylemesine fırsat bırakmadan yürüyüp gitti.

4 Tool' = 'Alet' benzeşmesine dayalı. (ç. n.)

Gardiyan, Danny'yi demirden sahanlıkta yürütüyordu; bir çift ayak bot giydirilmiş bir otoriteyle vuruyor, diğer çiftse güçsüz bir şekilde şapırdıyordu. Oğlancılar koğuşunun korkunç, sessiz davulunda bunlardan başka vuruş yoktu. Sol tarafta ve altı metre aşağılarında koğuşun zemini hemen hemen boştu ve bu en asosyal alanda sürdürülen bir arkadaşlık yoktu. Raketler ping-pong masalarının üzerinde düzgün bir şekilde sıralanmış, bilardo masalarında toplar çerçevelenmişti. Sağlarında, birbirinin ardınca sıralanan hücre kapıları, ayakta duran bir oğlancı, oturan bir oğlancı, yazan bir oğlancı, takıntılı bir şekilde dişlerini fırçalayan bir oğlancıdan oluşan bir kenar süsü sunuyordu. Sahanlığa vuran ayak seslerinden başka ses bandı yoktu; bir karabüyü slayt gösterisi, ya da Deccal'ın dünyaya dönüş takvimi gibi bir şeydi bu.

Gri boyalı demir merdivene vardıklarında Danny boğazını temizledi ve cırlak bir sesle "Efendim?" dedi.

"Evet O'Toole."

"O iki koğuştan da geçecek miyiz efendim, geldiğimiz zamanki gibi. . . yani Müdür'e gitmek için?"

Gardiyan yaklaştı ve yüzünü Danny'ye dönüp esaslı bir delici bakış attı; onun alameti farikasıydı bu. "Hayır oğlum, geçmeyeceğiz. O senin başlangıcındı; korunmaya alınan her mahkum o iki koğuştan geçirilir. Korunmayan mahkumları tatmin ediyor bu." Gardiyan onu bakışlarıyla deliyordu hâlâ. Danny inanamıyordu, ihtiyar herif harbiydi; Danny'yle, sanki Danny bir insanmış gibi konuşuyordu.

"Ve siz bunu tasvip etmiyorsunuz. . . efendim?"

"Hayır, etmiyorum. Burası güya polislerin yöneteceği bir vitrin hapishane diye tasarlanmış, ama sakın inanma oğlum, daha ziyade hükümlüler güçlü burada. Dikkat et." Ve merdivenden indiler.

Wandsworth Hapishanesinin Müdürü Marcus Peppiatt, hiyerarşide yüksekten uçan, pozitif anlamda İkaros'u oynayan biri gibi görülürdü. Peppiatt, mezun olup kariyerine başladığından beri, üst kademelere çabucak yükselmesinin tümüyle haklı olduğunu göstermişti. Downview'da Müdür Yardımcısıyken, hapishane revirinde bir marihuana yetiştirme girişimini yakalamıştı. Norfolk'taki, müdürlük

görevini üstlendiği Blundstone'dayken, teftişlerin büyük ölçüde bizzat mahkumların denetiminde yapılması

durumuna son vermişti. Sonra da Wandsworth, yani teorik olarak muazzam bir yükseliş geldi.

Ama Peppiatt, Wandsworth gibi Viktoryen panoptikonlarının, hapishane filosunun karanlık uzay gemileri olarak kaldığını gayet iyi biliyordu. Bir ideali hayata geçirmek için yapılmış bu beş koğuşlu fırıldakların, bir volkan sisteminin gerçek patlama merkezlerinden başka bir şey olmaması, sonsuz bir boşluğa salınan ironik bir çığlıktı. Peppiatt'ın atanması, on beş mahkumun, inşaat çalışmasında kullanılmak için avlulardan birine sokulan bir ekskavatörü ele geçirmesinden hemen sonraydı. Mahkumlar dokuz hapishane görevlisine saldırmış, üç memuru ciddi şekilde dövmüştü. Mahkumları, büyük avlu kapısını kırarak açmaktan, sonra Wandsworth Meydanını geçerek ve her iki taraftaki, gezintiye çıkmış kadınlara çarparak kaçmaktan alıkoyan tek şey kepçeyi geri vitese takamamalarıydı. Fakat İçişleri Bakanlığı geri vitese takmayı becerdi; o zamanki müdürü görevden aldılar.

Marcus Peppiatt bir liberaldi, hem de tam anlamıyla. Jeremy Bentham'ın uyguladıklarından pek o kadar uzak olmayan, akılcı ve faydacı prensiplerin hayata geçirildiği bir hapishane sisteminden yanaydı. Gerçekten, Peppiatt bu konudaki fikirlerini *Akılcı Hapishane* adlı bir kitapta savunacak kadar ileri gitmişti. Bu kalın kitabın birçok nüshası Müdür masasının arkasındaki bir rafta diziliydi. Kitabın sırtı maviydi ve özellikle zehirli bir yeşil renkte 'Akılcı Hapishane' sözcükleri dikkat çekiyordu. Şimdi olduğu gibi, Müdür kendi masasında oturduğunda kafası kitap rafıyla öyle bir şekilde biraraya geliyordu ki, 7989438 O'Toole'nin konumundan bakan birisine, Müdür kendi sloganının içine hapsolmuş gibi görünüyordu.

"7989438 O'Toole, efendim" dedi beyaz bıyık ihtiyar insan gardiyan.

"Teşekkür ederim Polis Higson." Müdür, kayıt defterinin üzerinde öne doğru eğildi. "Bu hükümlüyü geri götürmek için dış büroda bekler misin lütfen; uzun süreceğini sanmıyorum. Tutanaklar?" Bu son sözün hedefi Danny'ydi ve Danny zarfı çıkarıp uzattı. Müdür,

zarfın içindekileri çıkarıp incelemeye başladı. Demek Claptonlu şoför katil buydu. Danny'nin ilk vesikalık resmini inceledi; Danny'nin davasındaki savcının kötülüğün sıradanlığını hatırlatan bir sıradanlığa düşmesine yol açan, boş bakışlı, yitik bir yüz ifadesini tam anlamıyla sergileyen resmi yani. Müdür'e göre bu, masasının karşısında duran siyah gencin yüzündeki, tetikte, gergin, kızgın yüz ifadesiyle belirgin bir kontrast oluşturuyordu.

Müdür her iki avucunu Danny'nin tutanaklarının üzerine bastırdı sanki bunların içindeki kurbanın akan kanını durduracakmış gibi. "Pekala." Sapığa dikkatle baktı. "Şimdi F Koğuşundasın O'Toole, ve uslu durursan hep orada kalacaksın."

"Efendim?"

"Evet."

"Ben korunma istemiyorum efendim, normal bir koğuşta kalmak istiyorum."

"Demek öyle, O'Toole." Müdür, masasından -standart üretim, büyük boyutlu, koyu renk tahtadan yapılmış müdür tarzı bir eşyadan- kalktı ve büroda, çok benzediği okul müdürleri gibi dolaşmaya başladı. Danny'nin gözleri de birlikte dolaşıyordu: Pencereye (dışarısı demirli, içerisi tel kafesli; dışarıdan bakan insanlar da, hapisteki hükümlüler gibi, bunun personel penceresi olduğunu fark edemez). "Kabul binasından F Koğuşuna gidişin sırasında, çoğu kişiden daha kötü bir başlangıç yapmış olduğunu sanıyordum O'Toole. . ." Çark edip pencereden uzaklaşıyor, bulaşık teli gibi saçlarını kaşıyor. "Sen hüküm giymiş bir seks katilisin O'Toole, ve kurbanın bir çocuk; bu hapishanede en azından bin kişi var ki, fırsat verildiğinde, örneğin bu büroda seninle yalnız bırakıldığında..." Buzlucam kapıya gidiyor gri flanel kumaş içindeki bacaklarının makas gibi hareketiyle ve kapıyı kapatıp, dış bürodaki bilgisayar tuşlarının dalgacıklarını dışarıda bırakıyor. "Sırf elleriyle senin canını almaktan zevk duyarlar." Tekrar masasının arkasına geçip oturuyor, parmaklarını kuleleyerek mahkeme tutanaklarının üzerine küçük bir kilise dikiyor ve bu etimsi vaiz kürsüsünden hitap ediyor Danny'ye. "Ben onlardan biri olmadığımdan çok emin değilim."

Danny pek etkilenmemişti. Askerlik ona, otoriteye nasıl karşı konacağını göstermişti; doğrudan, ama tavır koymadan. Tavır konmasından hoşlanmazlardı. "Fakat efendim, eğer ben F Koğuşunda kendi korunmam için kalıyorsam, şeyi nasıl açıklayacaksınız, evet, yanına tıkıldığım adam az önce bana bunları" -masanın üzerindeki tutanakları parmağıyla dürttü- "satmamı söyledi, haşlanmak istemiyorsam eğer."

Bunun üzerine Müdür doğruldu ve akıllı hapishaneye hapsoldu yine. "Anladım, evet, tutanakların. Peki bu hücre arkadaşının adı nedir O'Toole?"

"Polis ona Denver dedi efendim, fakat o kendine Şişman Oğlan diyo."

"Denver'i biliyoruz O'Toole."

"Bu çok iğrenç efendim, iğrenç, adam kurbanların resimlerini falan satıyo, oğlancılara satıyo. Diyo ki kurbanların adreslerini bile alıyolarmış ve teypler ve bilmemne boklar gönderiyolarmış onlara. Bu çok *kötü* efendim, bu d-doğru d-değil." Danny sözlerini kekeleyerek bitirdi ve bir adım geri çekildi; bir çizginin ötesine geçtiğinin farkındaydı ve bunu düzeltmek için girişimde bulunuyordu.

Müdürün kafası mükemmel bir şekilde karışmıştı, "Anlıyorum, iğrenç, bu." Pedofillerin harbiden vicdansızlıklarını duymuştu; hatta bunların birçoğuna tanık olmuştu, ama bu saçmalıktı. "Sanırım bu senin hüküm giydiğin şeyden daha iğrenç ve *daha kötü* ha?" Herif bağlantıyı kurmuştu. Danny heyecanla konuşmaya başladı.

"Ben hiçbi şey yapmadım Müdürüm. Hiçbi şey. Ben oğlancı değilim; hayatımda çocuklara hiç el sürmedim, kesinlikle, asla yani Hayır, yani; bana inanmanız lazım efendim, bana tuzak kuruldu. Ben bi crack satıcısıydım, tamam mı? Yıllarca, ve Trenchtown'da bi adam için çalıştım. O bana toz gönderiyodu ve benim Amerika'da Philadelphia'da bi ekibim vardı. Bu boku yapıp satıyoduk, tamam mı? Ama ben ondan bikaç anahtar yürüttüm, Skank adındaki bu Jamaikalıdan. Bunu yapan odur, bana suç tezgahladı. Bana inanmanız lazım, ben o oğlancılarla kalamam, bütün saygımı kaybederim yani, kendime saygımı, ve bütün..."

"Temyize başvur O'Toole."

"Ne?"

"Temyiz isteyeceksin."

"Evet efendim, tabii, fakat ilk önce bu oğlancılar koğuşundan kurtulmam lazım."

Müdür, karşı duvardaki, halefinden kalmış bir çift minyatür kafatası ve çapraz kemiklere baktı. Bunların yanında, kendisinin pleksiglasla kaplanmış Misyon Bildirisi vardı. Dördüncü maddeyi oradan seçebiliyordu: "Hükümlüler, cezalandırıcı bir çevrede bulundukları sürede bile, ekonomik katkıda bulunmaya potansiyel olarak hazır, enerjik kişiler olarak görülmelidir." Bunun yanında, Müdür'ün mezuniyetinin ilk yılında Loughborough'dan bir fotoğrafı vardı; uzun, soluk, benekli bir insan kalabalığı; bir tarafı tuhaf bir şekilde bulanık, çünkü yirmisi sonradan, fotoğraf makinası tespit halindeyken koşup arkada yer almış, böylece resimde iki kez belirmişlerdi. Müdürün bakışları Danny'ye döndü yine. "Her şey mümkündür O'Toole."

"Efendim?"

"Senin F Koğuşundan çıkman olanaksız değil; eğer gerçekten istiyorsan."

"Evet, ama Şişman Oğlan sadece bi simsar olarak konuşuyo; ve ben onun dediklerine inanıyom. . . efendim."

"Simsar çirkin bir kelime O'Toole, ama zaten asıl mesele bu değil. Burada senin başın belada; bir seks suçlusu olduğun için saldırıya uğramasan bile, bu Skank denen adamın hâlâ senin ölmeni istiyor olması kuvvetle muhtemel, öyle değil mi?"

"Öyle de olsa efendim, öyle de olsa, ben oğlancı değilim, benim saygıya ihtiyacım var, kendime saygıya."

"Senin bir arkadaşa ihtiyacın var O'Toole, ve sana çok bağlı bir arkadaşa."

"Koğuştan çıkmam lazım Müdürüm."

"Senin *dinlemen* lazım. . . dinlemeye hazır mısın?"

"Tabii."

"İyi. Tamam, şimdilik bunu yap. *Sadece* bunu yap, ve ne yapabileceğiz bir bakalım, ve O'Toole..."

"Efendim?"

"Buradayken yararlı bir şey yap. F Koğuşu gayet sakindir, yapılacak işler var, katılacak kurslar var. Bana kendini bir şey yapabileceğini göster; buna değeceğini göster bana. Anladın mı?"

Danny başını sallayarak onayladı. Müdür, görüşmenin bittiği sinyalini verdi ve polisi çağırmak üzereyken Danny birden lafa giriverdi. "Efendim?"

"Evet O'Toole."

"Haşlama n'olacak efendim, Şişman Oğlan n'olacak, bu haşlamayı bana Waller diye bir eski polisin yapacağını söyledi."

"Demek öyle." Müdür, Danny'nin tutanaklarını kayıt defterinin üzerinde biraraya topladı ve yüz ekşitmenin acı tarafındaki bir gülümsemeyle Danny'ye verdi. "Evet, herkes kendi postunu kurtarmalı, öyle değil mi O'Toole?"

"Efendim?" Danny, bu laflar ahmakça bir ırkçı alay mıdır nedir anlayamadı.

"Bunu sizin vicdanınıza bırakıyorum."

F Koğuşuna dönünce Danny, Şişman Oğlan'la bir uzlaşma yaptı. Bütün fotoğraflar, hatta çocuğun cesedinin fotoğrafları da, fakat adres yok. Çocuk artık ölmüştü, ve öldüğünü bile bilmiyordu; ama yaşayanlar her şeyi biliyordu.

Hapishanede, İngiliz kışında, alacakaranlık sözcüğü yeni bir rezonans, yeni bir şiddet kazanıyor. Sürekli loşluğun nasıl bir şey olduğunu bildiğinizi sanıyordunuz ama hiçbir şey bilmiyordunuz. Çünkü şimdi ve burada, kırk vatlık ampullerden bir sonsuzluk, muşambadan bir Boş Köşe, ve kireç badanalı duvarlardan oluşan kayıp bir dünya var. Koridorlardan ve geçitlerden bir çevre, varışa doğru ilerleme fikriyle alay eden bir boşluk var; zira, modüler plastik sandalyeler ve izmaritlerle napalmlenmiş kauçuk köpüğü bardaklarla dolu bir televizyon odasından başka bir şey vermiyor. Oğlancılar bu sepya rengi iç mekanda suskun, loşlukla mücadeleye isteksiz bir halde deviniyor. Tavırlarında hatta belirgin bir tevazu, birbirlerinden kaçınmalarında ve kardeşlikten yoksunluklarında, birer iç korunma bölgesi yaratma çabalarının neredeyse kibarlık haline geldiği havalanma sahasında çiçek açan bir tevazu var.

Danny, insanlardan oluşan, ufacık bir yükseltinin bile bulunmadığı bu saman örtüsünün içine çekildi. Şişman Oğlan'ın dediği doğruydu: Oğlancılar yasalara çok itaatli bir gruptu. Gerçekten, itaat onların ana gücüydü. Panoptikonun her tarafında birtakım gerzekler kafayı yer, demirlerden aşağı sarkarak bağırır, domuz etini hor görür, Rastafaryanizmi benimser, pis protestolarını sürdürür ve genellikle de zamanın gidişine karşı savaşırken, oğlancılar izole hapishanelerinde, mahkum kitlesinden ödleri boklarına karışarak ve kendi sapkınlıklarının çölünde tek başına kalmışlıklarıyla hep itaat ediyorlardı.

Oğlancılar, kurbanlarının fotoğraflarını futbol yıldızlarıymış gibi alıp satarak itaat ediyordu. Genellikle birer aile erkeği, kelle vergisi mükellefiydiler. Vaktiyle birçoğunun, seyahati de kapsayan -satıcılık falan gibi- meşguliyetleri vardı. Kendilerini bir amca gibi görüyorlardı; ve birbirlerini çocuklara "amca" diye tanıştırıyorlardı sıklıkla; cömerttiler, ve sıklıkla da, polis tarafından, ellerinde bir oyuncak varken ve verecek bir çocuk ararken tutuklanmışlardı. Oğlancılar, hem kendi arzularını, hem onların arzularını reddeden hasta bir topluma katlanıyor ve böyle düşünüyorlardı. *Giyim Şovu*'nun müthiş hayranıydılar ve Pazar öğleden sonralarında sessizce dizilmiş halde televizyon odasında yer alıyorlar ve manken genç kızların iğrenç zayıflıkları ve böyle bir şeye izin verilmemesi hakkında mırıldanıyorlardı. Ayrıca, *Muhtaç Çocuklar* programını da seviyorlardı.

Oğlancılar itaat ederken, oğlancılık davasını güdebilecekleri bazı devrimci eylemler tasarlıyorlardı. Toplumsal ikiyüzlülüğü kınıyorlar, ama yine de genel olarak, kendileri dışarı çıkıncaya kadar her şeyin değişeceğini, kendilerine karşı yaklaşımların olgunluk kazanacağını düşünüyorlardı. Onlara göre, bazı genç vatandaşların 'kurtuluşu' şu şekilde görülmeliydi: Körpe ruhlara, yaşça daha büyük, çok daha büyük kişilerle tam bir ilişkinin sıcaklığına ve *yakınlığına* kavuşma özgürlüğü vermek.

Bazı hoşnutsuzlar vardı. Zemin katta, polis bürosunun önünde Waller ve Higson'la biraraya gelen küçük bir grup; muhtemelen toplam yirmi kişi. Orada, sıkı ve rüşvetçi polis eskileri havalarını basarak, oğlancı çömezlerine, bir gardiyanı vurup devirmenin en iyi yolunu gösteriyorlardı. İşe yarıyordu; herkes uygun bir şekilde sindirilmişti.

Ama Danny bu durumla başa çıkabileceğini fark etti. İçeri kapatılma zamanı geldiğinde uyuma alışkanlığını geliştirdi. Şişman Oğlan'ın yavan dolandırıcılık zırvalamalarına bir saat dayandıktan sonra, anoreksik yastığını kafasına sarıyor ve dibe dalıyordu. Şişman Oğlan onun üstüne gelmeye devam ediyordu tabii. Adres konusunda hiç bitmeyen bir yağlama ve Danny'ye, bir ziyaret belgesi için başvursun diye hiç durmadan verilen nasihatler vardı: "Sen o sıçtığım ZB'ni ne zaman alacan O'Toole?"

"Hiçbir zaman Denver."

"Yapma lan O'Toole, iyi bir içki, aylarca bol bol içeriz. Yapma. Diyolar ki Wandsworth'te içki içemezsin; ama zırvalık bu, ben bi sürü defa yaptım bunu. Yapman lazım olan tek şey bağırmak; dürt lan gardiyanın burnuna götünü, hiç takmadan onları, sanki..."

"Ben ZB falan almaycam Denver; hiçbi ziyaretçi falan istemiyom anasını sikeyim"

"Biliyom *sen* ziyaretçi falan istemiyosun, ama *benim* arkadaşlarım var, seni ziyaret etmek isteycekler, senle tanışçaklar yani. Yapma O'Toole, demiştin ki bana sen eskiden birazcık dumanlamayı seviyodun hani. . ."

'Eskiden', operasyon sonrası sözleriydi. Artık yoktu. F Koğuşunun mahkumlarına da, hapishanedeki diğer hepsi gibi, rasgele zamanlarda uyuşturucu testi yapılıyordu. Uyuşturucu dumanı, üzerinden iki hafta geçtikten sonra bile test sonucunuzun pozitif çıkmasına yol açardı; gerçi eroin ya da crack, türkü çığıran, klakson çalan bir ironiyle, saatler içinde vücut sisteminizden çıkıp gidiyorsa da. Yetkililer, hapishane sistemine kötücül ve sert bir uyuşturucu kültürünü telkin etmek için ellerinden geleni yapıyormuş gibiydiler sanki.

Danny uzak görüşlü davrandı ve dumanlamaktan uzak durdu. 2014'ten önce çıkamayacak olmasına karşın, infaz indirimini yitirmek istemiyordu. Eroin ve crack onun vücudundan temizlenmişken, ve Kader Tanrıçaları sürgün edilmiş, artık rüzgarın koridorlarda sürüklediği toz topaklarından fazla bir güçleri kalmamışken, Danny, A sınıfındakilerin de menüden yoksun kaldığını biliyordu. Yeniden, vücudunu gerdirerek ve vurarak eski sağlamlığını kazandırmak için egzersize başladı. Çalışmak için girişimde bulundu ve çok rahat bir

iş buldu: Haftada sekiz saat, kuş kafesleri için tornada çubuklar yapmak. İş hassastı, tekrar tekrar aynı şey yapılıyordu ve ekonomik yönden yararsızdı; kuş kafesleri bayağıydı ve yapmak için harcanan malzemenin parası zar zor çıkıyordu. Bu durum, özünde Danny'ye, kendisi crack bağımlığının derinlerindeyken, Leopold Caddesinde, kaybolmuş crack parçacıklarını aramak için halıları hiç durmadan tırnaklarıyla kazımasını hatırlatıyordu.

Ama çalışmak ve çalışmaya gidişler onu Şişman Oğlan'dan ve hücreden uzaklaştırıyordu. Çünkü içeriye kapatıldıktan sonra ve uykuya daldığında Dehşetler bekliyordu Danny'yi. Kader Tanrıçalarında daima bir soğukkanlılık, dadanmalarında bir gurur vardı, ama Dehşetler acemi aktörlerdi, saf ve basittiler. Danny'ye çığlıklar atıyorlar, açılmış ağızlarıyla kuşatıyorlardı birbirlerinin üstünde sıralar halinde, koğuşun sahanlıkları gibi dizilerek ve her biri hiçlik fışkırtıyordu. Mahpusluğun hiçliği, ölü bir yaşamın hiçliği, bin yıllık bir çöküşün hiçliği. Danny genellikle şafak sökmeden uyanıyordu perişan ve daha da bitkin bir halde. Heyecansız bir otuzbir denemesi yapıyordu -birkaç kez çekeleme ve çarşafa bir fışkırma- sonra da, hücre karanlığının yeni bir günün karanlığıyla demlenmesini bekliyordu.

Danny, Müdürün etkilenmesini, ona kurtuluş fırsatını vermesini bekliyordu. Düşük profilini titizce koruyor, gardiyanlar ona bir şey söylerse "efendim" diye mırıldanıyor ve belanın, hırgürlü bir yoldan ya da kireç badanalı bir köşeden ona doğru geldiğini görür görmez, ayaklarını sürüyerek, tabanlarını şapırdatarak uzaklaşıyordu.

Bir gün, oğlancılar koğuşuna geldikten yaklaşık iki ay sonra Danny, üzerinde patates püresi ve diğer kıvır zıvırlardan kümeler bulunan, bölmeli bir yemek tepsisini aldığında, polis bürosunun kapısına tutturulmuş bir eğitim kursları listesini gözden geçirirken buldu kendini. Karmakarışık küçük fırsatlardan oluşan karmakarışık bir kodlamaydı. Bir marangozluk sınıfı vardı, kuş kafesi yapımının üstüne bir cila çekmek isterseniz eğer; ve bir müzik beğenisi kursu vardı, Albinioni'nin ruhunuzu yatıştıracağını hissediyorsanız eğer. Sunulan toplam on bir ayrı sınıf vardı. Danny, yanağının içini emdi ve olanakları düşündü. Müdür'ün Danny'ye, kendini "bir şey yapmak"tan söz

ettiğinde kastettiği şey muhtemelen buydu; belki Danny bu kurslardan birine katılırsa Müdür bunu duyacak ve yaklaşımı yumuşayacaktı. En iyisi, bir meslek kursuna gitmekti; iyi gelecekti bu. Listenin sonunda, 'Yaratıcı Telleme' diye bir kurs vardı ve hocası, Bay Mahoney adında biriydi. Danny'nin kafasına yattı bu; herhalde, diye düşündü, elektrikle falan ilgili bir şey olsa gerek. Danny, eğer önceden, DIY[5] dolayısıyla sahip olduğu becerilere birkaç tane daha katarsa para kazanmaya başlayabilirdi. Kursun başlama vuruşu hemen o hafta Perşembe günü, hücreye kapanma vaktinden bir saat önceydi. Danny orada bulunmaya karar verdi.

4. Oğlancılar Ödülü

Danny, Polis Higson'dan Eğitim Odasına gitmek için izin aldı. Binanın zemin katında, yere bakarak, mahkum arkadaşlarıyla göz göze gelmekten kaçınarak yürüdü. Danny artık oğlancılardan endişeleniyor falan değildi ve onları cinsel bir tehdit olarak görmüyordu. Koğuştaki ilk günlerinde, topluluk içinde, havalanma bahçesinde ya da yemek kuyruğundayken her saniye, sapıkların arkadan onu süzdüğünden, onun sapıkça bir oyundaki potansiyel rolünü kestirmeye çalıştıklarından emindi. Danny, onların tirbuşon gibi bakışlarını sanki statik elektrik gibi ensesinde hissettiğine yemin edebilirdi. Ama Şişman Oğlan onun bu düşüncesinin de, diğer birçokları gibi yanlış olduğunu gösterdi. "Yok, yok, burda yanılıyosun. Şöyle bakman lazım O'Toole: Senin ırz düşmanında gerçek bi normal seks gücü yoktur ve senin oğlancıda bunun yarısı bile yoktur. Çünkü bi oğlancının seni götten sikmek istemesi, evet! Aslında bu bi sapıklık falan olmaz, bu yüzden senin bu herif iyileşmiş demen lazım lan!"

Binanın sonuna gelince Danny Eğitim Odasına giden merdivenleri çıkmaya başladı. F Koğuşu, panoptikondan daha sonra yapılmış olmasına karşın, yapısında yine de aynı sert çizgiler vardı. Ama sahanlıkların her iki ucunda çeşit çeşit odalar karmakarışık halde biraraya toplanmıştı. Burada Viktoryen mimarinin yararlılıkla sınırlanmamış

5 Do It Yourself: Ev işlerini, mobilya montajını, dekorasyonu, tamiratı kendi başına yapmak. (ç.n.)

muzırlığı, sahte kalıplar ve sıkıntı veren süsler halinde patlıyordu. Yaşlılar evine dönüştürülmüş bir Gormenghast Kalesiydi bu.

Danny spiraller halinde yükselirken odaların içine göz atıyordu. Şurada bir terapi grubu, burada bir erken tahliye grubu. Birbirlerini, her şeyin -onlar için- iyi olacağına inandırmaya girişmiş oğlancı kümeleri. Danny merdivenden çıkmaya devam etti. Merdivenin en sonuna çıkınca Eğitim Odasını buldu. Dışarıda biraz durdu ve kapıya konmuş pencereden içeriye bir göz attı. İçerde dört eski masa vardı; üç tanesinin üzerine eski tarz manuel daktilolar konmuştu ve dördüncüsünde aynı derecede ilkel bir sözlük işlemcisi vardı. Masalardan ikisinde birer kişi oturuyordu ve bunların biri Sidney Cracknell, öteki Philip Greenslade'di.

Bunlar koğuşun en çok küfredilen kişilerinden ikisiydi; hemen hemen Danny kadar küfür yiyorlardı. İkisine de müebbet verilmişti; Cracknell bir çocuğun evine, kendine göre en iyi şekilde tecavüzden; Greenslade ise on bir yaşında bir kız çocuğunu Clapton taksi bürosu tarzıyla kaçırıp işkence yapıp, ırzına geçip öldürmekten. Bunlar fiziksel olarak farklı tiplerdi. Cracknell öylesine çarpık ve pörsüktü ki, birisinin ona -bırakın bir insanı- bir beyaz fareyi bile emanet edebileceğini düşünmek zordu; Greenslade'in ise sevimli, açık bir çehresi, beyaz saçları vardı ve parlak mavi gözleriyle, insan canlısı bir West Country meyhanecisine benziyordu. Ki zaten öyleydi. Danny, bunların ikisinin de bir elektrikçi olmak istemesinin, özellikle tuhaf değilse bile, bir raslantı olduğunu düşündü.

Odada onlarla beraber, öğretmen olması gereken üçüncü bir adam daha vardı. İriyarı, en az bir seksen beş boyundaydı ve sırtı kapıya dönük halde duruyordu. Kalçalarına kadar inen deri bir ceketi ve siyah blucini vardı. Önünü dönünce, Danny İrlanda'nın özü bir suratla karşılaştı: İki büyük pembe kulak; dolgun, duyarlı kırmızı dudaklar; yuvarlak uçlu bir Romalı burnu ve yumru bir alın. Adamın mum gibi yüzü, patates biçimindeki kafasının aylarca bir tarlaya gömülü halde kaldığını düşündürüyordu; ama geniş omuzları ve sağlam duruşu da toprağı kendi başına kazıp çıkmış olabileceğini söylüyordu. Muhtemelen kırk yaşlarındaydı. Gür kahverengi bir saç kütlesinin altında, eşit ölçülerde zeka ve vahşet saçan, derine kaçmış,

meraklı gri gözleri vardı. Adam Danny'yi görünce bu gözleriyle ona nişan aldı, sonra parmağını kıvırarak içeri çağırdı. Danny odaya girdi.

"Ve siz?" Adamın sesi gayet yüksek, ama canlı ve kendine güvenliydi ve çok hafiften bir İrlanda şivesi vardı.

"O'Toole efendim."

"Efendim yok burada *Bay* O'Toole. Ben 'Bay' ünvanını tercih ederim. Ben *Bay* Mahoney; sanırım *Bay* Greenslade ve Cracknell'i tanıyorsunuz değil mi?"

"Ee, evet, ya, biraz. . ." Danny'nin içinden, 'şöhretlerinden ötürü' demek geldi ama bunun pek uygun düşmeyeceğini düşündü. Cracknell zaten ona bakıp kıkırdıyordu.

"Lütfen Bay O'Toole, lütfen oturun. Biz küçük bir grubuz, ama dilerim üretken bir grup oluruz." Danny ayaklarını sürüyerek bir masaya geçerken İrlandalı devam ediyordu. "Ben şahsen bu konuda, Alkolikler Birliğinin lafını tutuyorum; iki tane yaratıcı yazarlık öğrencisi biraraya geliyorsa bir sınıf oluşturmak mümkündür."

Cracknell bu söze de biraz kıkırdadı, Greenslade kulağa hoş gelen bir homurtu çıkardı, ama Danny hemen söze girdi: "Bay Mahoney?"

"Buyurun Bay O'Toole?"

"Siz yaratıcı *yazarlık* mı dediniz?"

"Evet, doğru."

"Yani hikâyeler falan mı?"

"Hikâyeler, kısa yahut uzun, yani döngülerin parçaları olarak ya da tek başına; her türlü küçük roman ve yaşam betimlemeleri; hatta romanlar; gerçi ben yeni başlayanlar için, uzun anlatım tarzlarına girişmemeyi tavsiye ederim; tek kelimeyle: Bir masal, ve siz de, Bay O'Toole, anlatıcı. Hıı?"

Danny, yanıt vermeden önce dikkatle düşündü. Tellemeyle yazarlığı[6] birbirine karıştırmak onu haftalarca hep alay konusu yapacaktı; oğlancılar koğuşunda gezinen espriler inanılmaz derecede güçsüz bacaklıydı. Ve zaten yazarlık yapmak iyi bir şeydi, yazarlar, diye düşündü Danny, iyi para kazanıyordu, özellikle de reklam falan gibi şeyler yazıyorlarsa. Müdür, Danny'nin yeşeren yazarlık kariyerine

6 Orijinal metinde bunlardan birincisi 'wiring', ikincisi 'writing'dir. (ç. n.)

sevecen bir gözle bakabilir, Danny'yi oğlancılar koğuşundan çıkarabilir ve Skank'ın, biri muhakkak ki Danny'yi hapishanenin ana bölümünde bekleyen ahbaplarına karşı korunma sağlayabilirdi.

"Bay Mahoney, bu kurs, yani, sanki. . ." Danny yeni sözcükler bulmak için çırpınıyor, Mahoney'se yardım etmekten kaçınıyordu. "Yani bu sanki biraz *iyi* görünecek. . . yani Müdür'ün gözüne."

Cracknell artık açıkça gülüyordu ama Mahoney onu sert bir bakışla susturdu. "Bay O'Toole, ben bu konuda Müdür, ya da daha genel olarak İçişleri Bakanlığı adına konuşamam. Onların, yazarlığı bir rehabilitasyon olarak kabul ettiğini sanmıyorum. Size söyleyebileceğim şey," -rahat konuşma tarzını vurgulamak için avucuyla Danny'nin masasına vurdu- "benim yaratıcı yazarlık kursumu bitiren *her* hükümlünün bundan pozitif bir yarar sağladığıdır. Ben bir Henri Charrriere, yani Şeytan Adalarında yirmi yıl yatıp da çok satan iki roman yazma ve bunlardan birinin film versiyonunda Dustin Hoffman tarafından oynanma başarısını gösteren bir yazar yarattığımı iddia etmiyorum, ben mütevazi başarılar gösterdim. Geçen yılki öğrencilerimden birinin yazdıkları şimdi sürekli yayınlanıyor ve bir yıl önce, Hapishane Yazarları Wolfenden Ödülünde bir ikincilik kazandık. Bu, Wandsworth için çok iyi bir propaganda oldu ve bunun üzerine tabii ki müdür *o hükümlüye* çok sevecen bir tavır gösterdi ve hep istediği, B kategoride, tam teşekküllü bir kodese nakletti, hıı?"

Danny ikna olmuştu; "Will Smith," dedi.

"Affedersiniz Bay O'Toole?"

"Will Smith. Demek istediğim, o benim hapishanede yaşadıklarıma dayanan bir filmde herhalde beni oynamıştı; en azından, ben o Hoffman'ı hiçbi zaman siyaha boyanmış falan görmedim, etek bile giydi, tamam, ama hiçbi zaman siyah bi herif olarak çıkmadı. Bikaç yıl önce Wesley Snipes olcaktı, ama şimdi Smith olması lazım. Onda daha bi mizah ve daha çok cinsellik var."

Gerry Mahoney'in yaratıcı yazarlık kursunda belki sadece üç öğrenci vardı, ve hepsi de seks suçlusuydu belki, ama buna karşın, en sık rastlanan üç yazarlık meraklısı tipin birer örneğiydiler yine de. Greenslade, sonuna kadar sebatla giden bir düzyazıcıydı. Mahoney önceden onun bir öyküsünü okumuştu ve bu arada diğer isteklilerin

çıkmasını bekliyorlardı. Hikâye, dördüncü sınıf bir Litvanya kadın dergisine göreydi, uydurulmuş karakterleri, yavan duygusallığı ve çok eskimiş tabirleriyle: "Ve işte böyleydi. . ." "Şafağın solgun parmakları..." ve "Yüreğinin derinlerinde. . ." bunların hepsi de birden fazla kez ortaya çıkıyordu. Söylenecek tek şey, bu hikâyenin, kara bir deliğin duygulardan yoksunluğu gibi karanlık bir bilinçaltına sahip bir adam tarafından yazılmış olmasıydı. Yazar, yaratılarını soyut olarak hissetmişti belki, fakat onları kağıt üzerinde tahta birer kukla gibi, birer kurban gibi kullanmıştı.

Sonra, çarpık Cracknell vardı. Bu da başka bir sık rastlanan tipti, çalakalem yazmadan duramayanlardan. Cracknell bir başladı mı duramıyordu. Eğitim Odasına ilk o gelmişti ve yanında, merdivenlerden yukarıya sürükleye sürükleye çıkardığı -yürüyüşünde gayet zor anlaşılır bir sahte topallama vardı; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde devam eden ve başarısız olmuş başvurusunun konusuydu buiki koca poşet dolusu berbat elyazmaları vardı. "Romanlarım," demişti nefes nefese kapıdan içeri girdiğinde. "Yani, romanlar diyorum ama hepsi çok büyük bir şeyin parçaları. . . şey gibi. . . şey gibi..."

"Destan gibi mi?" diye homurdandı Mahoney; aynı sahneyi birçok kez görmüştü. Cracknell mutlu bir şekilde gülümsedi.

"Evet, *destan,* aradığım kelime buydu, gerçi benim romanlarımda bir sürü Vikingler, devler falan olduğundan değil; bunlar daha çok, uzak bir geleceğin destanları. . . Ah! Hoşuma gitti, güzel bu, 'Uzak Geleceğin Destanları', bütün kitapların sırtında bu yazabilir, kapaklarında da her bir cildin adı, ya da belki sizin başka bir..."

"Peki bu destanları ne *yapmamı* istiyorsunuz Bay Cracknell?" Mahoney ellerini kalçasına dayamış, Cracknell'in edebî yükünü boşaltmasını seyrediyordu ve yüzünde öylesine kötü bir ifade vardı ki, kaşları çatılmaktan ziyade birbirine karışmıştı.

"Çok müteşekkir olurum Bay Mahoney, siz, eserleri yayınlanmış bir yazar olarak yani, bana fikrinizi söylerseniz."

Mahoney, Cracknell'in yığdığı seksen beş tane ince alıştırma defterinden ilkinin kapağını çevirip açtı. İçinde, korkunç yoğunlukta bir elyazısı vardı: Her satırda otuz sözcük, her sayfada kırk satır. Elyazısı berbat bir şekilde muntazam, geriye yatık ve sökülmesi son derece

zordu. Mahoney çabucak bir hesaplamayla, alıştırma defterlerinde muhtemelen -en azından- beş milyon sözcük olduğunu tahmin etti.

"Bakın," diye devam etti Cracknell, "bu defterler birinciden yirmi yedinciye kadar Arkonik İmparatorluğunun ilk üç bin yılını anlatıyor; ve yirmi yedinciden kırka kadar olan defterler onun baş rakibi Trimmian İmparatorluğunun bin yıl süren iktidara yükselişini betimliyor. Benim istediğim şey biraz reh..."

"Yazmayı seviyor musunuz Bay Cracknell?"

"Efendim?"

"Sizin hoşunuza giden şey, yazmak mı Bay Cracknell, yaksa bu sizin için sadece vaktinizi doldurmanın bir yolu mu?"

"Evet, vaktimi dolduruyor elbette. Hücremi paylaştığım adam ara sıra sinirleniyor, çünkü kapılar kapandıktan sonra hemen son alıştırma defteri çıkıveriyor, açıyorum ve bütün gece boyunca hep yazabilirim! Cep feneriyle! Bana dinlendirici geliyor bakın..."

"Mümkündür Bay Cracknell, ve sizin uzak gelecek destanlarınızda büyük meziyetler olduğundan eminim, ama şimdi ve buradaki duruma bakarsak, okumayacağım."

Cracknell'in dili tutuldu, kalakaldı. Az kalsın, edebi yükünü de götürerek sınıftan hemen çıkıp gidecekti. Mırıldanarak, yükümlülerin hakları konusunda, Müdüre yapılacak başvurular konusunda ve nihayet, Cracknell kadar akıcı yazamayan İrlandalı bir yazara duyulan imrenme konusunda bir şeyler söyledi. Mahoney etkilenmemişti. Danny'nin gelişinden sonra tüm sınıfa hitaben konuşmaya başlayan Mahoney bir dizi cüretli vurgulamalarda bulunarak kendi müfredatını anlattı:

"Beyler, Bay Greenslade ve Cracknell'in okumam için bana yapıtlarını getirmesini takdirle karşılıyorum, ama benim sınıfımda biz sıfırdan, en baştan başlayacak ve düzenli bir şekilde ilerleyerek sonuna kadar gideceğiz. Bu kurs sırasında beyler, dört binle altı bin sözcük arası birer öykü yazacaksınız. Budur. Bizim yoğunlaşacağımız şey budur. Öykü yazmanın kolaylığı da aldatıcıdır, zorluğu da aldatıcıdır. Daha yürüyemezken koşmanızı istemiyorum. Hayalî zaman eksenleri, alışılmadık sahneler, ya da tümüyle bir çomakböceğinin beyninde geçen hikâyeler falan aramayacağım." Durdu ve Cracknell'e biraz an-

lamlı bir şekilde baktı. "Ve gerçekdışı sahnelerde inanılmaz karakterlerin yer aldığı hikâyelerle de tatmin olmayacağım." Bakışı Greenslade'e yöneldi. "Hikâyeleriniz sizin *bildiğiniz* bir şey üzerine olmalı, *sade* bir dille yazılmalı ve bir *başlangıcı*, bir *ortası* ve bir *sonu* olmalıdır."

Bu son sözler, Mahoney'in sınıfın ön tarafındaki külüstür bir beyaz tahtaya dönmesiyle noktalandı ve Mahoney tahtaya, bir markör kalemin ciiikleyen parıltısını taşıyan üç sözcük yazdı. Mahoney, sözcükleri tek tek işaret ederek, "başlangıç, orta, son," diye tekrarladı sanki biraz, üç hükümlünün bunlara şarkıyla katılacağını bekliyormuş gibi. "Başlangıçtayken, nerede olduğumu bilmeliyim, ve aynı şey hikâyedeki, sonradan gelecek her nokta için de geçerlidir. Öykü, diğer her şey gibi, *akılcı bir gidiştir.* Bundan sonraki yirmi dakika kadar sürede, hikâyeniz için bir konu düşünmenizi ve bana bunun hakkında bir paragraf yazmanızı isteyeceğim." Ve Mahoney bunu söylerken üçünün arasında dolaşarak her birine birer parça kağıt ve tükenmez verdi. "Tek bir paragraf," - hedefi yine Cracknell'di- "bana *kim, nerede, ne, niçin* ve *ne zaman*ı anlatacak bir paragraf. Hepsi bu kadar, süslü laf yok. Tamam mı?" Ve bunun arkasından, iriyarı İrlandalı kendini bir sandalyeye bıraktı, bacak bacak üstüne attı ve ceketinin cebinden, küçük bir çevreye dağıtılan solcu bir dergi çıkarıp okumaya başladı.

Yirmi dakika sonra Mahoney, yaratıcı yazarlık kursuna gelen üçüncü sterotipik yazar heveslisini tanımladı: Yazamayan yazar. Danny bir paragraf yazıyı zar zor becermiş olmasına karşın, cümlelerden grameri düzgün olan çok azdı ve sözcükler büyük ölçüde, konuşulduğu gibi yazılmıştı. Ama Mahoney, Danny'nin verilen görevi gerçekten yerine getirdiğini görüp şaşırdı. Düşündüğü hikâyenin bir başı, bir ortası, bir sonu, tanınabilir karakterleri vardı ve Danny'nin belli ki çok iyi bildiği bir ortamda geçiyordu. Mahoney, edebiyat pınarına gelen en yeni tayfasına sempatiyle baktı. "Çok kötü değil Bay O'Toole. Bu fikri beğendim, gerçi, kokain işinin üzerinden üçüncü kez geçişi nasıl becereceğinizden pek emin değilim ama sonraları bunu yapabileceksiniz. Bunu bir deneme konusunda ciddi misiniz?"

"Ee, evet, sanırım" diye mırıldandı Danny; Mahoney bu zorluğu diğer ikisine çıkarmamıştı.

"Öyleyse, birkaç dakika daha durursanız müteşekkir olurum."

Zıt ikili, her biri Wandsworth Hapishanesinin en yetenekli yazarının *kendisi* olduğundan gizlice emin bir şekilde, ayaklarını sürüye sürüye merdivenlerden inerken Mahoney, kocaman pembe suratında yeni ve daha ciddi bir ifadeyle Danny'ye döndü. "İmlanızı ve gramerinizi hızla geliştirmeniz lazım," dedi. "Eğer ifade edemezseniz, iyi fikirlere sahip olmak -ki sizde bunların olduğunu görüyorum- bir işe yaramaz. Yanlış anlamanızı istemiyorum ama bende, yetişkinlerin okur-yazarlığını yani okuma ve yazma becerisini geliştirmesine yardımcı olmak için tasarlanmış iki kurs kitabı var. Bunlara bir bakmanızı istiyorum. Eğer sizi bir yazar yapacaksak Bay O'Toole, temel gramere gayet hakim olmanız gerekir, hıı?"

Danny yanlış anlamadı; çok önemli bir karar vermişti biraz önce; Bay Mahoney'den hoşlanmıştı ve onu memnun etmek istiyordu. Ve on beş gün içinde Gerry Mahoney de çok önemli bir şey keşfetti; Danny O'Toole'de gerçek bir yazarlık yeteneği vardı.

Danny yetişkinler için okur-yazarlık kursunu yuttu ve kolayca sindirdi. Bir sonraki ders gününe kadar Danny tüm alıştırmaları bitirip Mahoney'e teslim etti. Mahoney ona daha yüksek standartta, yeni bir kitap verdi. Danny ayrıca, okumaya -ve hızlı okumaya- başladı. Kuş kafesinden kazandığı bütün parayı bir el fenerine ve pillere yatırdı. Ve her ikindi vakti kapılar kitlendikten sonra, oğlancılar koğuşunun kıt kütüphanesinde bulabildiği her kitabı tek tek okuyarak yoluna devam etti.

Danny askerdeyken Sven Hassel'i okumuş ve sonrasında da zaman zaman macera kitaplarına takılmış, ama hiçbir zaman bu kadar çok kitabı yutmamıştı. Tarihi aşk romanları ve dedektif öyküleri okudu; yiyip yutmalarına *Reader's Digest*'in çok eski sayılarıyla devam etti; ve J.T. Edson'un *Çıngıraklı Yılan* ve *Öğlende Beş Tüfek* gibi başlıklar taşıyan muazzam sayıda Westernini birbirine ekledi. Giderek daha çok okuyan Danny, kendini daha zor metinleri -kütüphane arabasının en alt rafına tıkış tıkış konmuş, bunaltıcı derecede küçük harflerle basılmış, eski, tozlu ve keten ciltli kitapları- denerken buldu. Böylece, Dumas ve Dickens'i, Twain ve Thackeray'ı, Galsworthy ve -özellikle sevdiği- Elizabeth Gaskell'i okudu.

Okumak, Danny'de şaşırtıcı bir beyinselleşmeyi tetikledi. Öncesinde bir aptaldı demek anlamına gelmiyor bu; o her zaman zekiydi. Fakat okumak onun mental partisyonlarını, kokainin onun bilincini ve mantık kapasitesini psikotik renkli perdelerin arkasına çok güçlü bir şekilde hapsederek kösteklediği mental partisyonlarını patlattı. On dokuzuncu yüzyıl romanlarının alternatif dünyaları Danny'nin kendi dünyasına sağlam bir perspektiften bakabilmesini ve kendi yaşamını dürüst bir şekilde yorumlayabilmesini sağladı. Ve dahası, çok daha fazlası da vardı. Danny'nin duyarlı bir düzyazı kulağına sahip olduğu da görüldü. Bir satır düzyazıyı hem otantisite -yani yazarının kattığı psikolojik etkinin geçerliliği- yönünden, hem de gramer yönünden tartabiliyordu. Bir zamanlar Crack bağımlılığında nasılsa edebiyatta da öyleydi; Danny, doğal biriydi.

Bir ay sonra Gerry Mahoney gözde öğrencisine kitaplar getirmeye başladı ve arabadaki hışırı çıkmış temel kitaplara kendi kitaplığından seçtiklerini kattı. Mahoney, Danny'nin, bir siyah olarak, siyahların edebiyatını tercih edebileceğini düşünmüştü. Ve ona James Baldwin verdi ("Hem ibne hem zenci; bu bi bela be!"); Ralph Ellison ("Bu kardeş biraz *öfkeli* yahu, her zaman böyle bu!"); Toni Morrison ("Evet, evet, evet; ama sonunda biraz doldum gerçekten.") ve Chester Himes ("Helal olsun! Bu herif bi kavgacı, komik, sivri dilli, ve herif bu boku biliyo; herif içerde yatmış yahu!"). Çağdaş siyah yazarlar da Danny'nin hoşuna gitti. Özellikle, Caryl Phillips'in düzyazısındaki cool tavra ve Fred D'Aguiar'ın sakin, lirik öfkesine hayran kalmıştı ama, Mahoney'i büyük hayretlere düşüren şey, aslında Danny'nin hoşlandığı edebiyatın tümüyle farklı bir türden olmasıydı.

Danny, Dekadanları seviyordu. Daha doğrusu, doğadışı zevklerin ve yapay dünyaların masallarına hayrandı. Maldoror'u yuttu; *À Rebours*'da dörtnala gitti; ve *Dorian Gray*'in acıklı bir şekilde kopya olduğunu saptadı. Dört ay içinde, Mahoney'in dürtmesiyle Danny, *Paradis Artificiel*'i ciddi bir şekilde çeviriyor ve bundan zevk alıyordu. Ama bunların hiçbiri Danny'nin kendi yazdığı hikâyeye sızıyor falan değildi; bu konuda Mahoney'in tam sadık bir çömezi olarak kaldı. Hikâye Harlesden'de geçiyordu; Danny'nin kendisinin tıpkısı bir kahramanı vardı; hikâyenin zorunlu bir girişi, Danny'nin inceltip şık bir

bele çevirme girişiminde bulunduğu bir ortası ve görkemli bir şey olduğunda her ikisinin de hemfikir olduğu bir sonu vardı.

Yazarlık sınıfının üyeleri arasında, ödülün hayaleti dadanmaya başlamadan önce bile ciddi bir rekabet vardı. Daha önce kedisi hakkında bir şiir yazmış ("Ey güzel kedi / Beni mutlu eden / Niçin kullanamazsın kanatlarını sen?") ve *Rainham Advertiser*'da yayınlanmış olan Greenslade, iş gerçekten bir yazar olmaya gelince kendisini diğer ikisinden kat kat ilerde görüyordu. "Profesyonellik" onun sloganıydı; ve Mahoney'in diyalog, ya da betimleme, ya da geliştirme konusundaki sözlerinin arasına girip, alınabilecek burslar, ya da telif oranları, yahut ek haklar hakkında son bilgileri paylaşıyordu. Doğruyu söylemek gerekirse, Greenslade'e göre kendisinin, fiilen kitap bastırmak gibi sıkıcı bir işe girmek ve sonra bunların sönen yıldızlar gibi kaybolup gitmesini görmek zorunda kalmadan, kendi yaşındaki (ellilerin sonu) Britanyalı bir yazarın taşıması gereken niteliklerin çoğuna gerçekten uyduğunu kabul etmek gerekirdi.

Yaşamı devam eden yıldızlarsa Cracknell'in takıntısıydı. Mahoney onu kısa bir hikâye yazmak için zorlamıştı, çünkü sınıf tümüyle bunun içindi, ama Cracknell'in konusunun -yani Printupian İmparatorluğunun beş bin yılının- kısaltılmış bir biçimde doğru dürüst işlenmesi zor oldu. Cracknell bunu kişisel bir şey olarak görmekten ziyade -Cracknell'in, normal bir empati gibi, beceremeyeceği bir şeydi bu- her şeyi tarzlar açısından görüyordu. Bilimkurgu -adından anlaşılacağı gibi- ilerlemenin yolu, geleceğin yoluydu. Bu dünyada geçen masallar yazmaya devam edenler, sıradanlığın eskimiş uydurmacalarıyla uğraşıyordu. Ama Cracknell bunları kendisi bizzat iddia etmiyor ve sadece, Mahoney'in konuşmasının akışını zaman zaman keserek, öğretmenin belirttiği hususu şu ya da bu bilimkurgu yazarının çok önceden göstermiş olduğunu belirtiyordu ve bunları geçip ilerleyemezler miydi?

İlerlemek daima Danny'nin aklının hedefindeydi. Yeni keşfettiği, edebiyatta kendini kaybetme merakının onu gidişatından alıkoyacağı falan yoktu. Danny'yi hâlâ yakan bir ateş vardı; oğlancılar koğuşundan çıkmak istiyordu; o zaman temyize başvurabilir, kendini temize çıkarabilir, özgür olabilirdi. Bulunduğu yerden gayet memnun olan

Şişman Oğlan, hücrelerinde dolaşıp duran kağıt yığınlarını gayet saçma buluyordu. "Sen bi nakil istiyosun ha?" diye yaltaklanıyordu Danny'ye.

"Bunu biliyosun Şişman Oğlan, hem de gayet iyi biliyosun."

"Ve bütün bu okuyup yazmalar sana bunu getircek sanıyosun ha?"

"Belki. . . bilmiyom."

"İyi bi içki lan, amına koduğum iyi bi içki. Yarım onsluk bi zımbırtı, çeyrek hatta; ve sen burdan çıkarsın. O ihtiyar. Higson, tamam mı?"

"Baş Memur Higson mu?"

"Ya, ya, ya, *Baş* Memur Higson, işte o. Eski tarz bi polistir o, işini bilir, tamam mı? Bak şimdi, bikaç yıl önce bu iş boktan bi binliğe patlardı, fakat enflasyon falan, ve sen daha cezanın başında olduğundan -ki bu daima işleri biraz alengirli hale getiriyo- herif bunu ikiye hallederim diyo."

"Neyi halletçekmiş?"

"Senin naklini lan kıl gerzek, senin sıçtığım naklini lan!"

"İki bine mi?"

"Uyanacaksın, tamam mı O'Toole? Sana bundan açık söyleyemem; sen ihtiyar Higson'a iki binlikle gelcen, o da senin naklini Müdüre tavsiye etçek. Sen ağzını açmaya kalmadan tam teşekküllü bi C. Kategori kodese gitçen. Yapçağın tek yazma işi boktan bi mektuptan ibaret olcak, bu siktiğim zırvalıkların yerine."

Ama Danny kafayı zırvalıklara takmıştı ve o sırada Mahoney ödülü duyurdu. Eğitim Odasında yine bir Perşembe günüydü ve üç yetişkin adam masalarına yaslanmışlardı yeniyetmeler gibi yanaklar avuçlara dayalı, dirsekler aşağıda bitişmiş halde. "Beyler," dedi Mahoney yüksek perdeden, belli belirsiz alaycı sesiyle, "sanırım size, bu kursun bitiminde bir hapishane yazarları yarışmasının varlığından söz etmiştim. Bunun adı Wolfenden Ödülü'dür ve kazanana bir antolojide yayınlanma garantisi, beş yüz pound ve hatırı sayılır bir prestij sağlar." Mahoney, çantasından başvuru formları çıkardı ve herkese birer tane verirken bir yandan da konuşmaya devam ediyordu: "Teslim edilen, dörtle altı bin arası sözcükten oluşan öykülerin içinden en iyisine verilir. Evet beyler! Görüyorsunuz ki benim deliliğimde bir yöntem vardı; başlangıç, orta ve son konusunda bu kadar ısrarcı dav-

ranmamın bir nedeni vardı. Bence hepiniz birinci gelme potansiyeline sahipsiniz." Mahoney sırayla hepsini tek tek o delici bakışıyla süzdü ve tek tek her biri, Mahoney'in sadece kendisinden söz ettiğini düşündü. "Ve bu yarışmaya başvurulmasıyla kursumuz doğal ve verimli bir sona ulaşmış olacak, hepinizi," -tahtaya ciiklemeye başladı yine- "son başvuru tarihinin mutlak öneminden haberdar kılarak tabii!"

Greenslade, akıl almaz bir şekilde, Danny'yi fikirlerini çalmakla suçladı. Cracknell gülünç bir şekilde, kendi tarzı dediği şeyi Danny'nin kendine mal ettiğini düşünüyordu. Gerilim yükseldi. Başvuruların verilmesi için iki hafta vardı ve bu sürede üçü birbirinden uzak durmaya büyük bir özen gösterdi. Hepsinin, elyazmalarını hep aynı odada daktilo etmeleri gerektiği düşünülürse kolay bir şey değildi bu. Danny, oğlancılar koğuşunda şimdiye dek her türlü beladan uzak durmayı başardığının şiddetle bilincindeydi; ama Greenslade'in, edebi şöhretle kendinin arasında stratejik bir haşlamadan başka bir şey olmadığını düşünmesi halinde bunu yapmada hiç tereddüt etmeyeceğini hissediyordu.

Mahoney bu rekabetin fitilini söndürme girişiminde bulundu: "Üçünüzün bu konuda büyük bir rekabet duygusuna girdiğinizin farkındayım, ama size şunu hatırlatmak zorundayım ki, bu hapishanede Wolfenden'e katılacak en azından on kişi daha var, diğer kodeslerden katılacak onlarca kişiyi bir kenara bıraksak bile. Ve zaten, yazarken sizler sadece kendinizle ve gelecek nesillerle yarışıyorsunuz; yaşayan bir rakibiniz olamaz."

Mahoney buna gerçekten inanıyordu, fakat ayrıca Danny'nin, bir fırsat verilmesini gerçekten hak eden, gerçekten yetenekli bir genç olduğuna da inanıyordu. Danny'nin öyküsünü okumuştu ve bu hikâye, halen yayınlanan saçmalıkların çoğundan kat kat

üstündü. Danny'nin suçundan, ya da cezasından hiçbir zaman söz etmedi, bunu yapmak tabuydu, ama Gerry Mahoney onun oğlancı olduğuna saniyenin binde biri kadar olsun inanmamıştı.

Cal Devenish, Wolfenden Hapishane Yazarları Ödülü'nde hakemlik yapmayı, diğer birçok şeyi yapmayı kabul ettiği gibi kabul etti; dü-

şünmeden. Değerli bir davaya benziyordu bu ve yazı yazan mahkumlar fikrinde genel olarak seksi bir şeyler vardı. Belki de Cal yeni bir Jack Henry Abbott keşfedecek ve Norman Mailer gibi, çirkin yazışmalarla meşgul olmak zorunda kalacaktı kim bilir? Cal'ın hesaba katmadığıysa, kendisinin fantastik tembelliğinin karşısına dikilen bir şey, yani gönderilen aday metinlerin bizzat okunması gerekliliğiydi.

Elenmiş aday metinler yaklaşık üç hafta önce gelmişti. Cal, kuryenin listesini imzaladı ve onları giriş kapısının yanındaki radyatöre dayadı. Hâlâ oradaydılar, akla hayale gelmeyecek zırvalıklarla dolu, şişkin bir paket halinde. Cal homurdandı. Nisanın başında sert, soğuk bir sabahtı ve programa göre, ödül kazanacak eseri ertesi gün, yani pazartesi bildirmesi gerekiyordu. Saat tam dokuzda, yerinde bir telefonun ziliyle uyanmıştı: Arayan, ödülün verileceği yer olan Wandsworth Hapishanesi disiplin kurulu sekreteriydi. "Bay Devenish?"

"Evet, ne? Evet, tamam?" Cal, verilen bilinci kusarak çıkarıyordu.

"Özür dilerim, uyandırdım mı yoksa?"

"Yoğ, yoğ!" Cal, ender rastlanacak derecede güzel ve dokunaklı bir rüya görmüştü. Rüyasında yataktan kalkmış, parmak uçlarına basarak alt kata inmiş ve son iki yıldır sürüncemede bıraktığı romanın gece boyunca tamamlandığını ve güzelce kelime işlemciden geçirilmiş halde, masada durduğunu görmüştü. Alıp okumaya başlayan Cal, bunun aynen, yazamadığı çok uzun saatlerde düşündüğü gibi -ama çok çok daha iyisi- olduğunu fark ederek çok sevinmişti.

"Ben John Estes, Wandsworth disiplin kurulu sekreteriyim."

"Ah. . . evet."

"Yarın sizi görmek için sabırsızlanıyoruz."

"Ben de."

"Bay Devenish, acaba bana şu aşamada, birinci ve ikinciler konusundaki kararınızla ilgili bir fikir vermeniz mümkün olabilir mi?"

"Karar mı?" Cal, sorumsuzluk çamurunda debelendi.

"Ödülü kimin kazanacağı konusunda?"

"Bunun herhangi bir nedeni var mı Bay Estes?"

"Ee, mesele şu ki, sizin de bildiğiniz gibi Bay Devenish, bir sürü mahkum nakledildi ve siz yarın geldiğinizde hiç olmazsa birincinin

hapishanede bulunmasını sağlamak istiyoruz."

"Ah anlıyorum, bu gerçekten makul geliyor... şu var ki, siz aradığınızda ben de elenmiş listeden kendi elediğim listedekileri yeniden okumak üzereydim. Bu konuda, gün bitmeden bir fikrim olacak; sizi sonra arasam olur mu?"

Cal, sekreterin numarasını yazdı ve telefonu kapattı. Aman Tanrım! Sanki bugün yapacak daha bir yığın işi yokmuş gibi. Yataktan kalktı ve çıplak halde, ahır-evin merdivenlerinden küt küt inerek, çalıştığı odaya girdi. Cal'ın masası, ödenmemiş faturalar, yanıtlanmamış mektuplar, yazılmamış makaleler ve yazılmamış kitaplar için alınmış notlardan oluşan, ilginç bir saz damla kaplıydı. Sanki bu can sıkıcı tabağa garnitür oluşturumuş gibi, hemen hemen bütün kağıtların, masanın, bilgisayarın ve faks makinasının üzerinde, hiç yanıtlanmamış telefon numaraları yazılıp yapıştırılmış Post-it'ler vardı. Cal homurdandı ve paket torbasına yöneldi; en azından, öykü yarışmasında hakemlik gibi müthiş bir bahane sayesinde, zorunluluklar dünyasının geri kalanını bir gün daha kendisinden uzak tutabilirdi. Yine merdivenlerden yukarıya yollandı ve metinlerle birlikte yatağa daldı.

Cal Devenish yaklaşık beş yıl önce, çok prestijli bir edebiyat ödülü kazanmıştı. Üçüncü romanının ve -güç bela basılabilmiş- ilk ikisinin birdenbire rağbet görür hale gelmesi de bu yüzdendi. Kor epey uzun zamandır yavaş yavaş sönüyordu zaten, ama şimdi, yeni bir roman için avans verildiği bir sırada tam sönmüştü. Cal, duraklamakla, gerçek bir soyutlama yapabilmek için gereken yaratıcı özgürlüğü sağladığını söylüyordu kendi kendine. Ama, diğer potansiyel rakiplerin yapıtlarıyla karşılaştığı bunun gibi günlerde kafa karışıklığından da beter hallere giriyordu.

Elenmiş listedeki on beş öyküden hemen hemen onunun pek edebi şeyler olmaması hiç önemli değildi; bunları yazanlar hiç olmazsa sözcükleri kağıda dökmeyi başarmıştı bari. Ve zaten, kötü yazılar okumak, kötü bir rakibe karşı oynamak gibiydi; sizin oyununuz da bozulurdu. Cal'ın okuduğu her kötü cümle, kendisinin bundan iyi bir cümleyi hiçbir zaman yazamayacağına inanmasına yol açıyordu; hızla gözden geçirdiği her zayıf konu, kendisinin bundan ilginç bir konuyu hiçbir zaman bulamayacağı gerçeğini yerine çakan bir çekiç daha vu-

ruyordu; ve ham karakterlerin her yavan diyaloguyla, kendisinde hiçbir insan empatisinin olmadığı yolunda, buz gibi bir sezgiyle kalakalıyordu.

Öyküler, tahmin ettiği berbatlıkların hepsini gösteriyordu. Çikolata kutusu türünden pembe romanlar, ölmüş ev hayvanı dramları vardı; 'hepsi bir rüyaydı'lar ve Stephen King müsveddesi kâbuslar vardı. Tabii ki, kendini temize çıkarmanın tüm alttürleri, banka soyup yoksullara yardım eden, ya da çocukları korkunç oğlancılardan koruyan namuslu suçluların hikâyeleri de vardı. Hikâyelerin hepsi öylesine berbattı ki, Cal bunları en az kötüler şeklinde sınıflandırmaya karar verdi, çünkü içlerinden birinin iyi olduğuna karar vermekte çok zorlanıyordu.

Yığındaki son üçüne varıncaya kadar böyleydi bu; bunlarda kesinlikle bir şeyler vardı, gerçi ne olduğunu tam olarak söylemek zorsa da. Bir tanesi, Printupia denen intergalaktik bir imparatorluğu anlatan, hikâyeden bir uzay dizisiydi. Yazarı, bu muazzam devletin tarihindeki beş bin yılı izin verilen altı bin sözcüğe sıkıştırmaya çalışmıştı ve sonuç, şaşırtıcı derecede yoğunlaştırılmış, hemen hemen anlamsız bir düzyazıydı. Cal, acaba bu, çağdaş kültürün gelip geçiciliğine bir hiciv olabilir mi diye düşündü; hikâye, kozmosun kenarına atılmış paketin biyolojik olarak bozulmaz bir parçasını karakterize ediyordu.

İkinci hikâye, kuzeybatı Londra'da crack satan iki genç siyah hakkında, sağlam temelli natüralist bir yazıydı. Yazar, öykücülüğün bütün klasik kurallarına gayet iyi uymuş, ama sonradan alıp başını gitmiş ve gırgır kabilinden birtakım büyülü gerçekçilik öğeleri katmıştı. Bir bu vardı, bir de gramerinde bir tedirginlik vardı; standart dışı dilin fonetik transkripsiyonu tarafına geçip geçmeyeceğine hiçbir zaman tam anlamıyla karar verememişti. Sonuç, Cal'ın okumaya başlarken umduğundan çok daha başarısızdı.

Üçüncü hikâye tüm yığının en tuhafı, en tedirgin edicisiydi. Görünüşte, bir adamın, ölmüş karısının kedisine duyduğu şiddetli bir sevginin betimlenmesine benzeyen "Küçük Pisi", yalnız bir adamın hayatının önemsiz ayrıntılarıyla çok yakından meşgul olan ve Cal'a Patricia Highsmith'i hatırlatan bir tarzda yazılmıştı. Başka Highsmith-vari öğeler de vardı: Yazar sanki, hikâyenin tuvalinin birazcık dışında

-hem fiziksel hem ruhsal- korkunç şeylerin *cereyan ettiğini* söylüyormuş hissi. Hikâye birinci tekil şahsın ağzından anlatılıyordu; fakat anlatıcı yalnız inanılmaz değil, kendi yaşamının bir tanığı olarak da tümüyle güvenilmez biriydi. Hikâyede dramatik hiçbir şey cereyan etmiyordu -adam kendi rutinlerini kedininkilere uydurmuştu ve böylece karısının yasını hafifletiyordu- ama Cal, daktilo metni kapattığında bunun, hayatında okuduğu, duygusuz, psikopatik bir ruhun en zeki ve ustaca portrelerinden biri olduğunu fark etti.

Cal o gün öğleden sonra saat beşte John Estes'i aradı. "Bay Estes? Ben Cal Devenish."

"Ah, Bay Devenish, bir karara yaklaştınız mı?"

"Ya... sanırım. Elenmiş bir liste var kafamda -Cracknell'in, O'Toole'nin ve Greenslade'in öyküleri- ama tam bir birinci konusunda karara varamadım henüz."

"Bu şart değil. Bana gereken şey sadece, birincinin hazırda bulunması ve..."

"Bulunacak mı peki?"

"Ah evet, burada bir sorun yok."

Ertesi gün öğleden sonra saat ikide Cal, alışılmadık tarzda bir elbise giymiş halde ve elinde nuhunebiden kalma bir çantayla Wandsworth Hapishanesinin resepsiyon yerinde disiplin kurulu sekreteriyle biraraya geldi. Estes'in elinde koca bir yığın anahtar vardı; gözleri saygılı bir merakla parlayan, ufak tefek, şık bir adamdı. "Sizi görmek bir zevk," dedi Estes manikürlü ellerini sahneye çıkararak, "*Yumuşak Harman*'ı müthiş beğendim."

"Teşekkür ederim, teşekkür ederim," dedi Cal sertçe; eski başarılarından söz edilmesinden hiç hoşlanmazdı. "Çok naziksiniz."

"Hükümlüler de sizinle konuşmaya çok can atıyorlar..."

"Onlardan kaçı gelecek buraya?"

"Ah, evet, şöyle bir şey var." Estes bir süre susup bir kapının kilidini açtı ve resepsiyondan çıkıp yüksek duvarlı bir avluya girdiler. "Çok büyük, iyi bir tesadüf olarak, burada, Wandsworth'ta kalanlar sadece, sizin elenmiş listenizdeki son üç kişidir; diğerlerinin hepsi nakledildi."

"Bu bir şans."

"Tabii ki." Estes yine susup bir avlu kapısının kilidini açtı ve başka bir yüksek duvarlı avluya girdiler.

Çakıl döşeli bir alandan, E Blok hücre pencerelerinin dilimlenmiş gözlerinin altında çatırtılar çıkararak geçerlerken Estes durdu ve Cal'a döndü. "Bay Devenish," diye söze başladı tereddütlü bir şekilde, "kesinlikle sizin aklınızı karıştırmak ya da tedirgin etmek istemiyorum, ama merak ettiğim, elenmiş listenizdeki üç öyküde özel bir şey fark ettiniz mi?"

Cal şaşırmıştı. "Efendim?"

"Yazarların hepsinde ortak bir şey var mıydı?"

"Ee." Cal birkaç saniye düşündü ve bir önceki gün yatakta çabucak karıştırarak göz attığı hikâyeleri hatırlamaya çalıştı. "Bir, şey öğesi vardı ee... nasıl söylesem... bir tür *mesafe*, yani neredeyse bir uzaklık vardı hepsinde..."

"Bunu fark ettiğinize sevindim," diyerek araya girdi Estes, "gördüğünüz şey bunların üçünün de tümüyle tesadüfen koruma altındaki hükümlüler tarafından yazılmış olmasıdır."

"Koruma mı?"

"Ee... evet, bunlar... eee... seks suçlarından hüküm giymiş mahkumlar."

"Anlıyorum." Cal, avluda çakılların üzerinde yürürken, içinden, yapacağı konuşmayı yeniden yazıyordu.

"Sanırım eee... size bunu söylemem gerek, çünkü ödül F Koğuşunda verilecek. Şu ötede, ana hapishanenin dışındaki bloktur ve bütün bu avlulardan bu yüzden geçiyoruz..." Estes, elindeki lolipop büyüklüğünde anahtarlardan biriyle bir avlu kapısını daha açtı. "F Koğuşu, Britanya'nın koruma altındaki bütün hükümlülerinin arınma yeridir..."

"Aman Tanrım!" diye bağırdı Cal. "Yani gittiğimiz yer ülkenin en büyük seks suçluları merkezi mi?"

"Beş yüz kırk tane, kesin rakam vermek gerekirse" dedi Estes çarpık bir tebessümle, sonra da oğlancılar koğuşunun kapısını açtı.

Gerry Mahoney, Danny'yi alıp ödül törenine götürmek için onun hücresine geldi. Cracknell ve Greenslade'i daha önceden alıp yanında getirmişti. Üç mahkum da, kendilerine duruma uygun bir şıklık ver-

mek için elinden geleni yapmıştı ve Greenslade, iyimser bir düşünceyle, hapishanenin verdiği blucinin kırışıklarını kolalamıştı. Koğuş hiç alışılmadık derecede hareketliydi bugün; mahkum grupları üst sahanlıkların korkuluklarından aşağı sarkmıştı ve polis bürosunun çevresinde dolaşıp duran, takımelbiseli çok sayıda kişi vardı.

"Ne işler yürüyor?" diye sordu Danny, Mahoney'e.

"Sizler yürüyorsunuz; bunların hepsi ödül için gelen savcılar. Biliyor musun, çeki bizzat verecek olan Hakim Tomy, yani Hapishaneler Başmüfettişi, ve buradaki görevliler onun tamamen edebiyata yoğunlaşmayacak bir konuşma yapacağını düşünüyor." Yaratıcı yazarlık sınıfı koğuşun sonuna kadar yürüdü, sonra spiral merdivenden Eğitim Odasına çıktılar.

Yukarıda, masalar ve tüm donanım kaldırılmış, odaya yaklaşık kırk tane sandalye tıkıştırılmıştı. Dördü, arkaya yakın bir yerdeki sandalyelerine geçip oturduğunda diğer sandalyelerin hepsi doluydu. Orta düzeyli yöneticilerin tüzük gereği giydiği türden takımelbiseli yirmi küsur müdür yardımcısının yanı sıra, üniformalı yaklaşık on beş polis vardı ve Müdür'ün yanında da, bağırgan bir papyon kravat ve kaşmir bir paltoyla şık giyimli, beyaz saçlı, yaşlı bir adam oturuyordu.

"Tomy," diye fısıldadı Mahoney, Danny'ye, "görünüşüne sakın aldanma; İçişleri Bakanlığının gelmiş geçmiş en sözünü sakınmaz eleştiricilerinden biridir. Biraz bekle, bu kalabalığa fena bir fırça çekecek."

Hakim Tomy, sanki Mahoney tarafından dürtülmüş gibi hemen ayağa kalktı ve prosedürü kontrolüne aldı. Herkese, Koğuşa hoş geldiniz dedi ve sonra yaptığı on beş dakikalık konuşmada, bokların boşaltılmasına tümüyle son verilememiş olmasından tutun da, yeterli besinden yoksun yemeklere varıncaya kadar, hapishane yönetiminin tüm hatalarından tek tek söz etti. Müdür, müdür yardımcıları ve hapishane görevlileri, hepsi, sıkılı dudaklarında gergin, kötü bir gülümsemeyle oturuyordu. Yapabilecekleri hiçbir şey yoktu; Tomy Hapishaneler Müfettişiydi ve görevini yapıyordu.

Odadakilerin karşısında, Hakim Tomy'nin yanında oturan Cal Devenish, ihtiyarın hırçın enerjisine hayran kalmıştı. Brifingini ciddiye alan bir Müfettişti bu. Ama Cal'ın asıl ilgisini çeken şey kendisinin bu işteki rolüydü. Wolfenden Ödülü için eleyip sona bıraktığı üç adamı

tanımak kolaydı; odada zaten onlardan başka mahkum yoktu ve gardiyanlarından oluşan sıraların arasında sıkışmışlardı. Genç siyah mahkum belli ki, siyah uyuşturucu satıcılarıyla ilgili hikâyenin yazarıydı. Zeki görünüyordu ama yüz ifadesi, heyecanın saldırganlık tarafındaydı. Cal bu bakışla her karşılaştığında bir tehdit hissediyordu.

Siyah herifin yanında oturan, ellilerin sonunda, sevimli görünüşlü, beyaz saçlı bir adamdı. Cal, böyle yüzeysel görüntülerle tava gelecek kadar saf değildi ama, bu adamı *ciddi* bir seks suçlusu gibi görmek gerçekten de çok zordu. Çıkarıp şeyini gösteren türünden biri falan olabilir belki, diye tezler oluşturdu Cal, ama gerçekten iğrenç bir oğlancı olamaz. Öte yandan, onun yanında oturan adamsa tam tersine, öylesine gayet açıkça gerçek bir McCoy'du ki, odadaki diğer herkes onun yanında Peter Pan kalıyordu. Bu herifin iğrenç suratı bir umumi helanın, fayanslarının arası bokla dolu duvarının bedensel eşdeğeriydi. Herif korkunçtu. Cal onu bilimkurgu hicivcisi diye belirledi.

Danny, gözünü dikmiş Cal Devenish'e bakıyordu. Demek onun kaderine karar verecek adam buydu ha? Sakallı, sırık gibi bir şey, siyah bir takımelbise giymiş. . . Kader Tanrıçalarının beyaz bir eşdeğerine çok benziyor. Kader Tanrıçaları geri dönmüştü. Odanın köşelerinde dolaşıyorlardı. Yılan gibi tıslıyor, kesik kesik gülüyorlar, Danny'nın kıyametini tüm günler içinde bugün olarak saptıyorlardı. Danny donakalmıştı. Müdür'e baktı; adam kafasını çevirip ona baksın, bu örnek mahkumu, nakledilmeye son derece layık bu hevesli yazarı görsün istiyordu. Müdürse gözlerini kafasının üzerine sarkan kırık bir avizeye dikmiş, dalgın dalgın bakıyordu.

Cal Devenish, konuşmasını yapmak üzere kalktı. Yazarlığın, özellikle de hapisteki kişiler için özgürleştirici, yetkinleştirici nitelikleri hakkında yavan, ama -her şeye karşın- içten bazı fikirler dile getirdi. Cal, sona kalan üç öykünün epey ayrıntılı birer analizini yapacaktı fakat oğlancılığın ifşaatı yüzünden yoldan saptı. Üç öykünün güçlü yanlarından söz etmekle yetindikten sonra, hevessiz bir şekilde, 'Küçük Pisi'nin, güçlü bir ahlaki ironinin bütün niteliklerini sergilediğini söyledi. Cal bu nedenle, Wolfenden Hapishane Yazarları Ödülü'nü. . . Philip Greenslade'e vermekte tereddüt etmemişti.

Cal Devenish, Philip Greenslade ona birkaç adım kalana kadar yaklaştığında neredeyse kusacaktı; herifin ahlaksız ruhunun çürümüşlüğü kuvvetli bir kokuydu. Greenslade'in elini sıkmak zorunda kaldığında daha da büyük bir bulantı hissetti; üzerine ancak ince bir deri geçirilmş bir laboratuar imbiğinin kıskacı gibi kokuyordu.

"Çok çok teşekkür ediyorum." Greenslade'in konuşması yaltaklanırcasınaydı, yaltaklanacak bir şey olmamasına karşın. "Kararınıza ne kadar çok değer verdiğimi anlatamam. . ." Cal'ın elini biraz fazla sıkmıştı ve Cal çığlık atabileceğini düşündü. "Tüm bunlar geçince sizinle edebiyat konusunda güzel bir tartışma yapmak için sabırsızlanıyorum."

Cal, ödülü yanlış adama verdiğini fark etti; 'Küçük Pisi'de, ironik mesafenin kırıntısı bile yoktu: Yazarı bir psikopattı.

Müdür, yanında oturan yardımcısına döndü. "C kategorisine nakledilmek için boyuna dilekçe veren bu Greenslade miydi? O cinayeti işleyen iğrenç oğlancı?"

"Evet Müdürüm, bu."

"Pekala, herif bu lanet olası ödülü kazandığına göre, bu can sıkıcı kulamparayı sepetlemek için bir bahane olarak kullanalım bunu. Büroya döndüğümüz zaman onun nakli için gereken kağıtları hazırlayın."

Danny ağlamak üzereydi; hiç inanamıyordu. Bu Devenish denen amcık nasıl olur da Danny'nin yerine Greenslade'in hikâyesini seçerdi, hiç akıl alır gibi değildi. Danny'nin, bağırarak ağlamasını durdurmasının tek yolu, gözlerini tam karşıya dikip, önündeki sandalyenin arkalığını gücünün yettiğince sıkmaktı.

Gerry Mahoney Danny'nin üzüntüsünü küllendirmeye çalışıyordu. "Cal Devenish ne düşündü hiçbir fikrim yok," dedi. "Onu pek az tanıyorum ve edebiyat konusunda hükmüne daima saygı duyardım. Bak, dinle, eğer bir teselli olacaksa, onun biraz uyuşturucu sorunu olduğu yolunda bir söylenti duydum. İşi bok eden budur belki de; senin öykündeki gerçekçilik ona fazla gelmiştir. . ."

Ama Danny otopsi yapacak ruh halinde değildi. Kalktı ve omuzuyla yol açarak odanın ön tarafına doğru yürümeye başladı. Hücresi,

gardiyanlarla dolu bu bok çukurundan daha tercih edilir bir yerdi. Kapıda, dışarı çıkmak için acele ederken uzun bir takımelbiseye çarptı ve bunun sahibinin Müdür olduğunu gördü. "Affedersiniz efendim" diye mırıldandı Danny.

"Pekala; ah! O'Toole, değil mi?"

"Evet efendim."

"Güzel, aferin O'Toole, anlaşılan, yararlı bir kursa katılma konusunda verdiğim öğüdü tutmuşsun. Bay Mahoney bana sende gerçekten yetenek olduğunu söylüyor; bunu geliştirmeye bak."

"Geliştireceğim efendim." Müdür dönüp yürüdü, ama birkaç adım attıktan sonra dönüp Danny'ye baktı.

"Ve O'Toole."

"Evet efendim?"

"Bir dahaki sefere bol şanslar."

Ord'la Konuşmalar

Bir tek arkadaşa kalmıştım, Keith, eski bir banka soyguncusu. Onun soygunculuk günlerinden hiç konuşmadık, tıpkı, her ne kadar kendisi çok zamandır yapacağını söylüyorsa da, dairesinin dekorasyonuna bir türlü zaman ayıramamasını da hiç konuşmadığımız gibi. Kova, merdiven, rulo, leğen ve boya kutuları holde yıllardır duruyordu; aslında o kadar uzun zamandır duruyordu ki, bunlar artık bir anlamda dekoratif bir düzenleme yerine geçiyordu.

Bu kullanılmayan dekorasyon gereçlerinin ardında çömelmiş duran, karanlık, nahoş bir gerçek vardı. Keith'in dairesi 1973'teki modernliğin zirvesine göre döşenmişti. Çelik bacaklarıyla, tersine çevrilmiş bir portmantoya benzeyen, üzeri camdan, oval bir yemek masası büyük odaya hükmediyordu ve ona uygun, yüksek arkalıklı altı sandalyeyse oturmaktan korkulacak kadar ürkütücüydü. Böbrek şeklinde, vinilden bir kahve masasının etrafında bir oturma bölgesi yaratılmıştı ve burada, kusmuk rengi, yulaf ezmesi dokulu bir kumaşla döşenmiş üç kişilik bir divan, elektrik mavisi tüylü bir kumaşla döşenmiş iki kişilik bir divanla dik açı yapıyordu. Kötü bir şekilde revizyon görmüş evin ihmal edilmiş bölümlerinde -ne olduğu belirsiz koridorlarında ve gereksiz yarı sahanlıklarında- kendisi başka yerde yaşayan devasa bitkilerin, adamı yaralamak isteyen, ama vurmaktan korkan kentli akrabalarına benzeyen yuka ağaçları kol gezerdi. Banyoda, tozlu, panjur kapaklı dolaplar eskimiş ilaçlar barındırırdı ve açıldıklarında, aspirinle yumrulanmış gümüş rengi diller dökülürdü. Yatak odasınaysa girmeye hiç cesaret etmedim.

Keith bu mobilyaları 1980'lerin başında satınaldığında bunların hayran olunacak kadar fütüristik, bu dünyanın tamamen dışında şeyler olduğunu düşünmüştü herhalde. Ve bunlar onun dünyasının dışındaydı, çünkü -ben düşüncesizce, glam rock,[1] Camden Lock ya da Pol Pot hakkında bir şeyler söylediğimde bana sakince hatırlattığı gibi- 1970'leri tümüyle kaçırmıştı.

Keith'le benim aramda bir uyum vardı; ikimiz de müthiş birer mnemonistik.[2] Keith, hayatımda zihinsel Go oynayabildiğim ilk insandı. Zihinsel Go benim yarattığım bir oyundur ve normal bir zihinsel satranç oyununun herhangi bir anında rakiplerden biri birdenbire oyunu değiştirip Go'ya çevirebilir. O zaman iki oyuncu, içselleştirilmiş altmış dört kareli satranç tahtasını üç yüz altmış bir kavşaklı Go tahtasına dönüştürmek, kalmış her satranç taşının yerine Go taşlarının (vezir için on, kale için sekiz vs. vs. gibi) numaralarını koymak ve sonra bunları uygun şekilde dizmek zorundadır. Tabii ki, eğer satrançta siyahsanız Go'da da siyahta kalırsınız.

Keith zihinsel Go'da süper ustaydı ve yıllarca çektiği hücre hapsine yormaktan başka çare bulamadığım bir durumdur bu.

"Sen hücredeyken bir sürü sistematik soyut düşünce ve bellek egzersizi mi yaptın?" diye sormuştum ona, beni zihinsel Go'da ardı ardına üç kez yendikten sonra.

"Hayır," diye yanıtladı kısaca ve Battersea seti boyunca ayaklarını sürüyerek yürümeye devam etti -hiç değişmez bir şekilde, hep yürürken oynardık- tam sakallı ve saçları omuzlarına kadar inen, ayıdan bozma kocaman insan. Sanırım Keith, saç-sakal görüntüsüyle, adı konulamayan bir dönemin rock yıldızına benzediğini sanıyordu ama gerçek, onun, cinsel baskı ve başarılı bir emperyalizm yüzünden çıldırmış bir on dokuzuncu yüzyıl sonu patriğine daha çok benzediğiydi.

Zihinsel Go'dan bıktığımızda hayalî diyaloglar yaratıyorduk. Özellikle sevdiğimiz diyalogun adıysa "Ord'la Konuşmalar"dı. Ord,

1 Britanya'da 1970'lerin başında ortaya çıkan, David Bowie gibi temsilcilerinin olduğu müzik akımı. (ç. n.)

2 Belleğin olağanüstü niteliklerini kullanan teknikler geliştirmiş kişi. (ç. n.)

yirmi birinci yüzyılın ilk elli yılındaki bütün önemli muharebelerde savaşmış, seksenlerinde bir generaldi. Süslü, bariz bir şekilde homoseksüel, ateşli ve zeki Ord'un her şey için söyleyeceği bir şey vardı. Bir askerî cilt bakım ürünleri serisi yaratmış ve sonra da pazarlamıştı; Doğunun tüm savaş sanatlarının sentezini yapıp, Batının en şişman besi danalarına uygun bir egzersiz rejimi haline getirmiş, sonra bunun milyonlarca DVD'sini satmıştı. Ord'un en uzun ve şiddetli muharebesi sırasında, kendi yarattığı, kendi kendine kurulan çadırı HQ'nun ön yüzünde "Ben yüzde doksan dokuz fitim, ya sen?" yazıyordu. Kadrosundaki subaylar bunun anlamını tam olarak kavradı ve Ord'un saldırgan cinsel elleşmelerine boyun eğdikleri gibi, derin çileciliğine ve radikal alim eğilimlerine de saygı gösterdiler. Ord, Upanişadları[3] Los Angeles zenci gettolarının sokak diline çevirmişti. Kendisini, Wilfred Thesiger, T. E. Lawrence ve Kont Tolstoy'dan başlayıp Büyük Frederik, Akbar, Kral Alfred ve hatta Marcus Aurelius'a kadar gerilere giden uzun bir bilge savaşçılar dizisinde görüyordu.

Ben Ord olmayı seviyordum ama Keith bu işte çok ustaydı. Onun Ord olduğu ve benim de -onun suskun biyografı ve katibi- Flambard rolünü oynadığım zamanlar karakter yönünden sık sık, ya nehrin taa Teddington Lock kadar yukarısında, ya da Millenium Dome kadar aşağısında kalırdık.

Ama ne kadar uzaklara dek yürürsek yürüyelim, bizim Güney Londra'nın boğucu hapishanesinden tek kurtuluşumuz, periferlere doğru yaptığımız bu yolculuklardı. Yüksek Kraliyet tavanlarının sürekli bir yaratının uluslararası atmosferine açıldığı, paralı ve yaratıcı kişilerin kültürlenmiş salonları Keith'e de, bana da göre değildi. Güzel insanların çatı bahçelerine, zenginler platin plakalarla kaplı sağrılarıyla gösteriş yaparken mor muhabbet kuşlarının titrek sesleriyle şakıdığı, her türün bir ötekini taklit ettiği yerlere de girmek olanağımız yoktu.

Hayır, yatayla sınırlıydık biz. Keith'le ikimizin yaşadığı kent, tozlu parklardan, 1930'ların park kırıntılarının etrafına dikilmiş apartmanlarından, 1950'lerin uzun park şeritlerinin ardına dikilmiş apartman-

3 Hinduizm'in felsefi ve daha çok mistik yapıdaki kutsal kitapları. (ç. n.)

larından ve 1960'ların, 70'lerin ve 80'lerin, parkların içine devrildi devrilecek şekilde, ya da resmen içine dikilen apartmanlarından oluşuyordu. Hikâyeden su vaziyetleri bulunan dejenere parklardan ve çarpık bacaklı deli pasajlardan. Viktoryen parklardan, onların sönüp gitmiş emperyal ihtişamından ve bir zamanların dominyonlarıyla yapılan bayağı ticaretin biçimini taklit eden, bir zamanların egzotik korularından. Sokakta yatan alkoliklerin özellikle tercih ettiği Vauxhall Parkında, kaba bir şekilde yapılmış, ama betona sıçrayan emülsiyonlara dayanıklı -bir ev, bir kilise ve bir sinemadan oluşan- boktan bir dizi minyatür bina vardı. Ama yine de, yürüyüşlerimizin ikinci mevsiminde bunların minyatür bir vandalizme maruz kaldığını, kilisenin kulesinin yamulduğunu, evin çatısının çökertildiğini, sinemanın cephesinin sprey boyalarla dev bir grafitiye dönüştürüldüğünü fark ettim. Ama tabii ki bunlar Ord için, kendi jet-helikopter savaş gemilerinin Dakka'nın kulübelerden oluşan kentlerini yok ettiği 2033'te (ve sonra yine 2047'de) Dhaleswari çamurlu düzlüklerinin lava dönüştüğünü gören Ord için hiçbir şey değildi. Hiçbir şey.

Diğer birçokları gibi, bizim için de park yaşamının bahanesi bir köpek, yani Dinah, yani Keith'in disiplinsiz Dalmaçyalısıydı. Hiç kimse Londra'nın parklarını sevdiğini kabul etmek istemiyor ve bu yüzden, binlerce kişi geleneksel olarak bir köpek mazeretine sığınıyor. Hatta birkaç kişi, salıncakların orada takılmalarını yahut ördeklere yem vermelerini mazur göstermek için çocuk yapacak kadar ileriye gitti. Ord'un, köpekler hakkında söyleyeceği çok etkili şeyler vardı. Onun, genetiği değiştirilmiş Güney Afrika Ridgeback-Poodle melezi elli yedi yaşına kadar yaşamış ve rivayete göre birçok insan öldürmüştü. Ord, Robben'in üzerine titrerdi ve bu köpek öldükten sonra bu türe karşı kesinlikle kinik hale geldi ve onları zararlı parazitlerden pek farklı görmez oldu.

"Bu tuhaf bir şey değil mi," dedi Ord karakterindeki Keith, "siz güya entelektüel iki yetişkin adamın sizin çağınızdaki çoğu köpek sahibinden de ileri gitmeniz. Dişe dokunur bir geçim kaynağınız, doğru dürüst bir kazancınız ya da hatta tutarlı bir ilişkiniz bile yokken siz bu parazit yaratığın parazitleri haline gelmişsiniz. Köleliğinizden salıverilmeniz toplumsal düzende tam bir çöküşe yol açacak."

"Olabilir. . ." diyerek kabullendim, sonra Flambard'ın harmanisine bürünerek lafa devam ettim: "Ord, siz herhalde, köpeklerin doğal vahşiliğe geri döndüğü ve sürüler halinde falan avlandığı birçok savaş alanında bulunmuşsunuzdur, değil mi?"

Fakat Ord acımasız bir tavırla, konuya girmedi. "Köpek bir bok yaptı Flambard," dedi sertçe. "Yerden alsan iyi olur."

Elime bir Salisbury torbasını eldiven gibi geçirdim ve gerekeni yaparak, asfaltın üzerindeki cıvık dışkıyı sildim. Keith bu hayvanı neyle besliyordu ki?

"Belki de siz ikiniz ibneye dönüşeceksiniz ve Hoist'a takılacaksınız," dedi Ord küçümseyerek. "Öyle bir tuzağa düşmüşsünüz ki daha fazla düşemezsiniz zaten."

Ord her tür esareti kafasına takıyordu, ama bundan hoşlanmadığını itiraf etmişti. Vauxhall parkından çıkarken Hoist'un, yani çok eski bir demiryolu viyadükünün kemerli kıçında bulunan bir kulübün yanından geçecektik. Birkaç kez oraya bir şeyler içmek için girdik ve sonunda Red Bull ve votka yudumlarken, birbirlerinin ağırlığını tartan sado-mazoşistleri seyrettik. İki cinsiyetli opera eleştirmenleri duruyordu barda yanımızda, Jean-Paul Gautier'in gelmesini bekliyor ve Théophile Gautier'in romanlarını tartışıyorlardı. Ama bizim Hoist'a girip girmememiz pek önemli değildi, çünkü bu bizim kentimiz neredeyse her zaman sıkışık ve karanlıktı. Battersea Parkında dönüp dursak da, yahut Enerji Santralinin alt tarafında ve Thames kıyısındaki kopuk mahallelerinde turlasak da bir şey fark etmezdi; kendi klostrofobimizin esaretinden kurtuluş yoktu.

Yazın en sıcak günlerinde bile, berrak gök ağır metalden, yarı görünür parçacıklar halinde çiseliyordu sanki bizim üzerimize. Lavender Hill'in kuru kayak inişlerinde yürümek, alışılmadık bir iç çamaşırının içine girmek için kıvranmak gibiydi. Her şey pürüzlüydü. Bazen, bir Afro-Karayib fast-food lokantasından bir köfteli börek almak için durduğumuzda ve yenmesi tehlikeli birkaç sarı hamur parçasını Dinah'ın ıslak siyah ağzına verirken mutsuzluk duyardım. Bir zamanlar yakın dost olduğum bu kadar çok insanı tanışıklığımın en dış çeperine sürgün etmeyi niçin gerekli görmüştüm ki?

İlk olarak, dış çevreyi bırakmak kolay olmuştu. Karşılık verilmeyen birkaç telefon, kaçamaklı laflarla savuşturulan bir randevu -tam bir ekme değilse de hemen hemen öyle bir şey- sonunda, fide halindeki bu dostluklar pörsüdü ve kurudu. Sürekli bir savsaklama gerektiren daha köklü dostluklar vardı. Bunların yaşamın yol kenarında kuruyup gitmesi için, kaçamaklı yanıtların, söylenmeyen samimi lafların, paylaşılmayan dedikoduların ve gidilmeyen davetlerin bazen dokuz ay kadar sürdürülmesinin gerektiği bile oldu. Ama sonunda kurudular. Ve sonra da, aktif olarak kesilip atılacak yakın bağlantılar yumağı vardı. İşte böyle oldu eskiden sarıldıklarımı aşağılamam, bir zamanlar yücelttiklerimi karalamam ve eski sevgilerimi Nine Elms Salisbury fırınının koridorunda kasten tanımazlıktan gelmem. Ve bu, korkunç fire gerçekleşinceye kadar sürdü ve acı bir tuzdan başka bir şey kalmadı geriye.

Bu bir kibirdi tabii, içimde hissedeceğim kadar somut bir kibirdi. Kendimi resmen -bırakın başkalarını- kendimden bile üstün *hissediyordum*. Benim için yatak yerine geçen eski şiltelerden oluşan, yana yatmış yığının köşesinde eğilip, dizlerimin iç tarafındaki sarkık deriyi çimdikliyor ve "Olmadı. . . Olmadı. . ." diye mırıldanıyordum kendi anatomisinin yaralanabilirliğini henüz fark etmemiş bir çocuk gibi. Kulaklarımı buruşturup, kıkırdaklarını çatırdatıncaya kadar ezdim. Gözkapaklarımı tersine çevirdim ve scrotumumu, penisimi kıllı sepetiyle örtünceye kadar çekiştirdim. Sıradan bir sabah, ben bu üstünlük ritüelimi yaparken, ev sahibem Bayan Benson alt kattan bana seslendi. "Keith seni telefondan arıyor! Bir yürüyüşe çıkmak ister misin diye soruyor."

Ord'un, benim yeni yaşam düzenim hakkında dile getireceği rahatsız edici fikirleri vardı ve her şeye karşın onun hoşuna gidiyordu bu. "Bir zamanlar senin çok alanın, geniş bir evin ve gayet uysal bir karın vardı. Şimdi bir bak kendine, başka bir ailenin kiracısı!"

Ayıplamasını hak etmiştim; evliliğim bitince Benson'ların bu çatı katını tuttum; bir Tetra-pak boşluğu, yazın yakın, kışın uzak, eski yaşamımdan kurtarılmış mallarımın aynen böyle göründüğü bir yer. Ben yaylı, mahmur tabakamın üzerinde yatarken şişman karınlı uçaklar tepedeki çamurlu bulutun içinde debeleniyordu ve zaman zaman

dam penceresinden içeri plof diye bir şeyler atacaklar diye korkuyordum. Keith bile bir kurtuluştu.

"Balon hakkında ne düşünüyorsun?" dedi Keith yaz sonunda bir gün, biz yine bir MI6 pikniğine giderken. Balon haftalar önce havalandırılmış, Vauxhall Kavşağının yüz yirmi metre yukarısında duruyordu. Ama bizim semtimizde olmasına karşın henüz onun palamar yerine gitmemiştik. Halen bulunduğumuz yerden, Battersea Parkından güneydoğu yönünde geçerken onun, Enerji Santralinin soğutma kulelerini, uzaktan kısaltılmış Londra'yı dürten, yol yol olmuş bir karın şeklindeki tentesini görüyorduk.

"Şşşt! Bilmem. Bu bir balon sanırım. Ona binip uçabilir misin?"

"Elbette; eğer uçamazsan, bir balonu Londra'nın yüz yirmi metre yukarısında tutmanın ne anlamı var ki lan?"

"Bilmem. Bir tür gözlem herhalde; yani MI6'nın hemen dibinde."

"Gizlilik hali hakkında kesinlikle çok ilkel düşüncelerin var senin," dedi Keith, Ord'un yerine, ibnemsi ama yine de ciddi bir söylemle. "Yakınlığı, sadakati, hatta bağlılığı, tarihsel hakem kararında vuku bulan ancak küçük bir değişiklik olarak gören çok adam ve kadın varsa gizli kapaklı şeylere hiç gerek yoktur. Ben '31 yılında Grand Cayman'ın anarko-narko diktatörlerinin hakkından geldiğimde, ölüm müfrezelerim bunların emir-komuta zincirinin en tepesine kadar sızmıştı. İhanet eden subaylarımdan birini infaz etsem başka biri hemen onun yerini alıyor ve karşı tarafa çok önemli bilgiler veriyordu. Sonunda fark ettim, bu pezevenkler içimize öylesine derin bir şekilde sızmıştı ki, mantıken benim de kuşkulu hale gelmem gerekiyordu."

"P-peki siz n-ne yaptınız?" dedi Flambard kekeleyerek, dalkavukça.

"Basit, ben de taraf değiştirdim. Anarko-narko güçlerin denetimini ele geçirip hükümete saldırdım ve devletin denetimini ele geçirdim. Benim sayemde büyük ölçüde düzeldi," Ord, tombul elini yumruk yaptı ve balona doğru savurdu- "terörist pisliklere saldırabilir ve nihayet onların hakkından gelebilirdim artık. Her zamanki gibi, zafer!"

Ama yine de, Ord ne derse desin, balonu bir gözlem platformu olarak kullanma fikri bana pek o kadar saçma gelmiyordu. Her şeyden önce, pek-de-gizli olmayan servis, Vauxhall Köprüsüne bitişik, gülünç

bir postmodern düğün pastasına benzeyen büro binasıyla havasını basabiliyorsa, niçin onların gökte sıcak havayla çalışan bir gözü olmasındı ki? Ayrıca, MI6 binasından hoşlanmıştım; bej rengi betondan cephesi ve tepelerindeki sivri süsler yerine geçen selviler Ord'un vahşi bakışına nazaran daha nazik bir aygıtı düşündürüyordu ve bitişiğinde de küçük bir nehir kıyısı boşlukçuğu, yürüdüğümüz yolun bir çentiği de vardı. Bu çentikte, suda yüzen en tuhaf tahtalar ve çöpler birikirdi ve sonra, cezir sırasında Keith'le ben küçük ateşler yakardık bunlardan. Alacakaranlık çökerken oturur, ızgaralık lokumları pişirir ve pilili kahverengi nehrin karşı yakasındaki Tate Gallery'ye dalgın bakarken Dinah da sertleşmiş çamurların üzerinde tembel tembel oynardı.

Bazen, gece neredeyse kenti kuşattığında Frog Tours'un otobüs-gemisi nehrin Westminster tarafından baş kıç vurarak ve yalpalayarak gelirdi. Gelgitle çekilmiş suda yan döner, boşlukta kalmış lastikleri patinaj yapar ve sonunda, bizim olduğumuz kıyıdan eğim yapan beton rampaya tutunurdu. Tuhaf araç, dizel motorunun gırtlaktan gelen bir gürlemesiyle bize doğru yükselir, sonunda bir şapırtı ve derin bir nefesle, en ağır öğesinden kurtulurdu. Keith, Dinah'ı tutardı ve biz üçümüz sığındığımız yerin dikey kum tepelerini düzlerdik. Şaşkın turistler Albert Setine doğru giden otobüs-geminin kabininden aşağıya, bize bakarlardı. Korkan Dinah havlardı ve Keith bir yahut iki kez soğukkanlılığını kaybetmiş ve ticari köprü başını tutan fiyakalı çıkarma gemisine çakıl fırlatmıştı. O zaman ben Ord rolünü üstlenerek onu zapt etmek zorunda kalmıştım.

Ama bugün onun ilgilendiği şey Frog Tour değildi. "Yok," dedi Keith, süs gölünün etrafından dolandığımızda, "balon, turistik bir şey değil. Uçmak alt tarafı bir onluk; belki de bunu yapmalıyız. Dinah'ı, Majestic Wine'daki o kibar Avustralyalı herife bırakabiliriz..."

"Ama niçin; niçin ona binip uçmak isteyelim ki?"

"Kenti görmek için, salak. Yönümüzü bulmak için. Aman Tanrım, uyanık geçen vaktimizin çoğunu Londra'nın bu parçasında taban teperek harcadık; niçin burayı havadan görmeyelim?"

"Hayır, teşekkürler, ben kendimi zaten fena halde yönünü bulmuş hissediyorum..." Bir öfke dalgası hissettim ve söze devam ettiğimde

konuşan Ord'du. "O balon konusunda yapabileceğimi düşünebildiğim tek şey bir tartışmadır..."

"Tartışma mı? Ne demek istiyorsun?"

Haftalardır ilk kez hem Ord rolünü kapmış, hem de Keith'in tamamen ilgisini çekmiştim. Bunu gayet net anlıyordum, çünkü onun huyu böyleydi; muazzam Anlaşmazlık Makinası layıkıyla vitese geçtiğinde Dinah'a seslenir, öne geçirir ve sonra hayvanın hemen peşinden yürürdü, sanki gören-göz köpeğiyle Cruft's'a giren bir körmüş gibi. Sarkık giysili birkaç yeniyetme gözünü dikmiş bakıyordu biz Queenstown dönerkavşağında yürümeye çabalarken: Büyük, küçük ve benekli, yan yana yan yana; bu muydu düşündükleri?

"Evet General, şu balon tartışması," diye sordu Flambard, biz Prince of Wales Yolunun uzantısını geçen demiryolu köprüsünün altında yürürken, "bu bir paraşüt tartışması gibi mi olacak?"

Flambard'ın sahte tevazusundan nasıl da nefret ediyordum. Yaşayanlar hakkında yazan bütün biyograflar gibiydi; konusu olan kişinin arabayla geçeceği yolun kenarında, kaçınılmaz kazayı bekleyen bir gulyabani; hayretle bakakalacak ve hemen yazacak.

"Hemen hemen öyle," dedi Ord sertçe.

"Kaybeden... ne olacak? Aşağı mı atılacak?"

"Ben onların aşağı atlayacak basireti göstermesini dilerim, fakat evet, eğer gerekliyse atılacaklar. '42 yılında Dickie Heppenstall ve Rawalpindi Mihracesiyle yaptığım balon tartışmasını çok iyi hatırlıyorum. Bu, bizim kutuptan kutba yaptığımız dünya çevresi seferi sırasındaydı ve kapsülümüz alize rüzgarlarıyla stratosferde serseri gibi dolaşırken haftalar boyu yapacağımız pek bir şey yoktu. Böyle bir yolculuğa kalkışmak delilik, fakat o zamanlar delilik daima benim baş özelliğimdi..."

Ord sustu, Dinah tasmasının kayışını çekiyor, Köpek Evinden yükselen öfkeli havlamalar korosuna karşılık veriyordu. Flambard onu kontrol altına aldı ve sonra yürümeye devam ettiğimizde saygılı bir şekilde sessiz kaldı.

"O kadar uzun zamandır oradaydık ki, ikisinin de ilgisini bazı pratiklere çekmeyi başardım ama bu, kaçınılmaz olarak alınganlığa, kıs-

kançlığa ve sonunda, benim yaptığım etkiyle rekabete giriştiklerinde korkunç bir bozuşmaya yol açtı. Bir tür kavga çıkması giderek daha muhtemel hale geliyordu ve ben ikisinin de entelektüel kibirine hitap etmek için bir önergeyi tartışmamızı teklif ettim: 'Bu kapsüldekiler, eylem adamlarının dünyaya bilim adamlarından daha çok katkıda bulunduğu kanısındadır.' Hepimiz konuştuk. . ."

Köşeyi dönüp Kirtling Caddesine saptık ve Gelgit Kanal alanlarındaki kum ve çakıl yığınlarının boz tepeleri, kuru kent Alpleri karşıdan göründü.

"Ve bizim katkımız hakkında yerden hüküm verecek olanlar, Oxford'un o zamanki

metafizik profesörü ve savaş arası yılların deniz motoru yarışlarının harika çocuğu Stig Öbernerdle idi.

"Mihraceye hakkını vermek gerekirse, kaybettiğini anlayınca kuzu gibi sessizce gitti. Balonu beş bin metreye düşürdük ve Mihrace lombardan dışarı çıktı. Dramatik bir sahneydi; güneş Weddell Denizinden doğuyordu, yüksek dağların uzun gölgeleri vardı ve kafamı uzatıp baksaydım, üst tarafımda, Mihrace'nin küçücük figürünün sürünerek balonun kocaman kütlesinin üzerinde yukarıya doğru tırmandığını görecektim şarap kadehinin üzerindeki bir sinek gibi. Tüm bunların üzerinde de rüzgarın peşindeki bulut örtüsü; dehşet verici."

"Ama söyleyin bana General, bu güzel balon tartışması nedir? Kafanızda bir önerge mi var?"

"Hıı." Lanet olsun! Keith beni gafil avlamıştı. Ord'u gelecekten bugüne getirmek daima hileli bir şeydi ve ben Ord maskemin kaydığını hissediyordum."

"Peki kimler katılacak?" Keith tatlılıkla kandırıyordu beni.

"Eee, sen-ben, tabii ki; ve. . . ve. . . Sharon Crowd."

"Ha, ha! Anlıyorum, tekrar ona dönüş; biz ve Sharon-boktan-Crowd."

"Tongaya düşürmene gerek yok..." Ord maskesi tümüyle düşmüştü; maskesiz yüzümü çıplak hissediyordum.

"Ah evet," dedi Keith sert bir şekilde, "sen zaten bu kadar apaçık söyledikten sonra gerek yok."

İşte, açığa çıkmıştı, dostluğumuzun özü, ve belki bir de sıkıntı veren ortak yalnızlığımızın kökü. Keith'in Sharon Crowd'la bir ilişkisi olmuştu. Ayrıldılar ve nedenini ve niçinini bilmeden, o zamanlar benim de Sharon Crowd'la bir ilişkim oldu. Fakat o sırada bitti ve kız Keith'e geri döndü. 'Sharon'la 'Crowd'un arasındaki 'boktan'ın nedeni buydu. Bölmece denirdi buna, bir sözün iki bacağının arasına sokulmuş başka bir söz. Aylar sonra, katıldığım hemen hemen son davette, surat asmış ayıya benzer bir adam çıkageldi ve ben bir kağıt tabağa guacamole[4] koyarken arkamdan beni dürttü ve sonra da diğer konukların duyacağı kadar yüksek bir sesle böğürerek "Niçin arada sikilen kadını devreden çıkarıp da sikini doğrudan benim götüme sokmuyorsun lan!" dedi.

Evet, bu zaman zarfında yeniden Sharon Crowd'suz kalmış olan Keith'ti bu. Hiçbir zaman anlayamadım onun Sharon Crowd'u yitirmekten ötürü gerçekten incinmiş olup olmadığını. Gerçek romantik tipler gibi, kadının yokluğundan ötürü tüylerinin ürperip ürpermediğini, kadının karnını düşününce karnının guruldayıp guruldamadığını ve gözlerinin önünde onsuz bir geleceğin uzandığını görünce gözlerinin sulanıp sulanmadığını. Keith'in bu kadar duygusal olduğuna pek inanmak istemiyordum; en azından Sharon Crowd konusunda. Onun şiddet içeren suçlarla dolu geçmişine ya da, müthiş mantık gücüne pek uymuyordu bu, özellikle de, kadının onu kaba bir şekilde boynuzladığı düşünülürse.

Bax, yani yaşlıca, kıllı, cücemsi ve bir zamanlar çok başarılı bir romancı da Sharon Crowd'u tanıyordu, hem bedensel yönden, hem de diğer şekilde. Bax, Sharon Crowd hakkında, "Onun tarzına hayran olurdun," diyordu. "1960'lı yıllarda, verilen partilerin önündeki merdivenlerde hüngür hüngür ağlayan kızlar görürdün, bir erkek onlara yanlış bir şey yaptı diye; fakat ayrıca, kederli, gözleri yaşlı, tuhaf birkaç erkek de görürdün; bunlar Sharon'unkilerdi."

"Ama Bax," diyerek itiraz etmiştim, "bir kadını sadece, hiç acımadan aldatan biridir temeline dayanarak mükemmel bulamazsın."

"Bulurum, ve buluyorum. Ayrıca, zekidir ve dikkat çekici derecede güzeldir, ki bu da bazı şeylerin açıklamasıdır."

4 Avokado, soğan, domates ve baharatla yapılan bir Meksika mezesi. (ç. n.)

Bu sırada Bax eğilmiş, kendisine küçük bir otlu sigara sarıyordu ve kafasının tepesinden, haylaz suratının üzerine bir perde gibi düşen tehlikeli bir saç demetini kaldırdı. Bax'ın, konunun kapandığını gösterme tarzıydı bu.

Ama Bax asla Sharon Crowd'un gözü yaşlı çocuklarından olmamıştı. Bax sulugözlük yapmazdı, yalnız -bana sır olarak söylediğine göre- romanlarından birini bitirdiği gün hariç; ama bunun nedeni, entelektüel refakatçisini yitirdiğini çok acı bir şekilde hissetmesi miydi, yoksa okur kitlesinin ilgi göstermeyeceğini peşinen tahmin etmesi miydi, bunu hiç lütfetmedi. Keith'in de bir zamanlar -her ne kadar ikinci de olsa- umut vaat eden küçük bir kariyeri vardı, akademik yönden yani. Fakat o zaman Sharon Crowd, Keith'in araştırmasının nazik ve zayıf yerini meydana çıkarmış ve Keith işinden olmuştu. Sharon Crowd'un derdi neydi? Meslekî kıskançlık pek olası görünmüyor, Sharon'un da bir tebeşir sürtücü olmasına karşın. Peki yastık muhabbetine karşı neden bu kadar saygısızdı? Çünkü bence, ee, bok yoluna gitmiş on yıllık bir evlilik gibi küçük bir mesele vardı. Ben Sharon Crowd'la üç kez uykusuz kaldım -burada bunu daha da yumuşatarak söylemeye gerek yok- o zamanlar verdiği duygu mükemmeldi. Lanet olsun, şimdi de hâlâ mükemmel geliyor, ben saniyede saniyede dokuz buçuk metre hızlanırken. Onun sevişmesi, hassas biriyle bir güreşçinin tuhaf bir kombinasyonuydu; sık sık, bir morarmaya yol açtığı zaman ince dudaklarını getirip üzerine yapıştırırdı.

Dairesi bizimki kadar büyük bir arkadaşın Clapham'da verdiği bir Noel partisinde Sharon Crowd, Maeve'ye, yani o zamanki karıma yanaştı. Sharon'la yaptığımız üçüncü maçla, dördüncüsü olmasını hararetle beklediğimin arasındaki süre, ikincisiyle üçüncüsünü birbirinden ayıran süreden çok daha uzundu zaten. Aramızdaki maçın artık bittiğini mideme yediğim bir yumruk derecesinde biliyordum.

"Kocanın penisi gerçekten çok hayret verici," idi kadının açılış cümlesi. Ve Maeve, söz edilen organla, bu kılçıklı, feri sönmüş, ellili yaşlardaki sarışın kadın arasında bir bağlantı kuramayıp da bu hamleye karşılık veremeyince Sharon Crowd devam etti: "Demek istediğim, dikildiğinde çok abartılı bir şekilde sola kıvrılıyor ve son

kısmının ucu yukarıya kalkıyor. Burunda bu görüntüye kalkık burun dersin."

Durumu kavrayınca, Maeve'nin yüzü süt dökülmüş mutfak havlusuna döndü. "Yani sen kocamla sikiştiğini mi söylüyorsun?" Maeve, şarap kadehinden, gerçeği büyüten bir balık gözü merceği yaptı.

Benim hemen onların yanında, ev sahibiyle yaptığım, tavukların açık havada eşinerek beslenmesi hakkında konuşmanın kafası kesilmişti. Birkaç saniye koştu ve düşüp öldü.

"Ya. Artık bıraktım gerçi... o pek... pek *çok yönlü* değil, öyle değil mi?"

Bundan incindim. Ben onu, akla gelebilecek her pozisyonda doyurmuştum. O benim üstümde, ben onun üstünde, yan yana, ayakta durarak, oturarak, eğilerek ve devrilerek çiftleşmiştik onunla. Öncülüğü ben yapıyorum sanmıştım, ama meğerse Sharon Crowd'un çocuk dansıymış.

"Cesaretle karşıla," dedi bana Sharon, avukatların mektupları kesildikten aylar sonra, "eğer evliliğin iyi olsaydı benim müdahalemle yok olmazdı; yani benim en iyisini yaptığımı söylemen lazım. Her şeyden önce, işin içinde çocuk yok."

O zaman bile bu bana çok Stalinci bir mantık yürütme gibi gelmişti; bu mantıkla gidilirse 'Ben seni öldürmeseydim sen zaten ölecektin' gibi dehşet verici bir ahlaksal önerme mümkün olabilirdi. Ama Keith'in olaya bakışı daha da kabaydı. Maeve'yi aşırı derecede severdi ve onun hem yeteneklerine hem de sosyalliğine hayrandı. Keith'e kalırsa, bu evlilikte bir çocuk vardı, ben; ve bu da benim, evi terk etme ve annemi hayatına devam etmek üzere serbest bırakma zamanımın geldiğini göstermemdi. Keith'in gözünde Sharon Crowd esrarengiz bir şekilde tertemiz kalmıştı, kendisinin kariyerini mahvetmesi gibi küçük bir mesele dışında.

Ord'un balon tartışması teklif etmesinden iki gün sonra Keith'le ben Sharon Crowd'la mutat öğle yemeklerimizden birine gittik. Kadının ihanetlerine rağmen -yahut belki bunun sayesinde- üçümüz yakınlığımızı koruyorduk. Bu konuda bir görüş, Sharon'un evinin bizim

yürüyüşlerimiz için uygun bir durak olmasıydı. Bir diğer görüş de, Sharon'un bize nefis yemekler yapmasıydı. Zencefilli ve domatesli makarna, limon suyunda yüzen taze sardalyalar, erimiş tereyağında enginar, acılı bir içle doldurulmuş biberler vesaire. Beyaz burjuva kadın 'tapas'ı. Yemekleri Le Creuset tabaklarında, küçücük mutfağında hazırlar ve Keith'le bana getirirdi biz oturmuş, Wandsworth Caddesinden Nine Elms'e doğru bakarken.

Sharon Crowd'un evi, işyeri olan South Bank Üniversitesine yakın bir apartmandaydı. Balon geldiğinden ve belediyenin göğüne çıkarıldığından beri, Sharon Crowd'un yemek yeme yeri muazzam bir manzara görmek istediğiniz zaman gidilecek yer haline gelmişti.

"Ona hiç bindin mi?" diye sordu Keith, bruschetta[5] saplanmış çatalıyla, o noktadan bakınca çevredeki yapılardan tamamen ayrı ve tipik bir şekilde kalaylı gökyüzünde hareketsiz duran balonu göstererek.

"Hayır, niçin bineyim ki?" Sharon bana bir kadeh daha Côte Rotie koyuyordu; ev sahipliği kusursuzdu.

"Bu ve ben bir balon tartışması yapıyoruz." Bruschetta bana doğru döndü.

"Neymiş o; paraşüt tartışması gibi mi?"

"Biraz, ama kazananın paraşütü alması yerine, kaybeden balondan atlıyor."

"Peki konu ne?"

Keith bu noktada çenesini kapadı. Bu, matemli gezintilerimizin mahremiyetinde söylenen, Sharon Crowd'a saygısızca bir şeydi; ve bunu kadının yüzüne karşı söylemekse tamamen farklı bir şeydi. Ama ben çıldırtan bir sorumsuzluk dalgasının kabardığını, kendimi koruma yolunda tüm içgüdülerimi kaygısızca yitirdiğimi hissettim ve "Sen," dedim.

"Efendim?" Sharon Crowd'un Çin porseleninden alnı kırıştı.

"Senin bize yani Keith'le bana karşı davranışını tartışacağız."

"Davranış mı?" Kadının inanamazlığı, atmosferi pıhtılaştırmıştı. "Bana şunu doğru dürüst anlatın ilkel insanlar..."

5 Zeytinyağlı ve sarımsaklı küçük İtalyan sandviçi. (ç. n.)

"Bu bir 'şapır-şupur' panayırı değil. . ." dedi Keith. Yıllarca yattığı hapis onun öfkeyle domates salatasını simültane bir şekilde yönetebileceği anlamına geliyordu.

"Göçebeler, öyleyse. Evet, siz iki göçebe, benim size karşı davranışımı ölümüne tartışıyorsunuz ha?"

"Bax'ın dediğine bakılırsa," -bu sataşmayı üstüme alarak, bunu gidebileceği kadar ileriye götürmeye kararlıydım- "buna benzer kabahatlerin yüzlercesi söz konusu edilebilir."

Sözleri biçimlendirmede birden çok zorlanan ağızlarımız çiğnemeye, kıstırmaya, çatırdatmaya ve yemeye geri çekildi. Oturduğum yerden bakınca, Sharon Crowd'un süper profili, kaba ve kesin bir çıkıntı yapan South Bank Üniversitesinin acı verici betondan revakının üzerine gravürlenmişti. Ön cephenin iki tarafı birbirinden farklı değildi ve Sharon Crowd'un çenesi, küçük olmasına karşın, etkileyici bir yarıktı, yüzdeki kıç yanakları gibi.

"Senin hiçbir zaman, söz etmeye değer bir geleceğin yoktu Keith." Sharon Crowd'un ses tonu sertti. "Araştırma konusundaki becerilerin önemsenmeye değmez düzeydeydi, ve öğretme becerin, öğrencilerinin büyük bir kısmının senin hiçbir doğrudan bilgiye sahip olmadığın dönemde doğmuş olması yüzünden ciddi biçimde riskliydi. Ben sana bir iyi..."

"Ne!?" Keith haykırmasını bastıramadı.

"İyilikte bulundum. Sen kendi başına bilemiyordun, rezil olacaktın. Herkesin önünde rezil olacaktın. Kendini çok daha kötü görecektin o zamanki halinden," -yine Crowd karşıolgusalı[6]- "ve kesinlikle şimdiki halinden de."

Keith, yılların yamru yumru geçitlerinden geçerken örselenmiş kocaman başını eğdi. Sharon Crowd'a karşı direnecek gücü yoktu. Kadının bana kullandığı taktikti bu; alternatif -ve daha da negatif- bir gelecek ortaya koyan Sharon Crowd, Keith'in özgür iradesini tümüyle çekip almıştı. Keith bana, kadının hâlâ zaman zaman onun evine gelip 'bir şeyler' yaptığını söylemişti. Keith'in muğlak konuşması, benim bu şeylerin neler olabileceğini düşünmeye karşı gönülsüzlüğümle

6 Olmayan bir şeyi varmış gibi farz etme. (ç. n.)

denk düştü ve benim bu konuda bir şey söylememiş olmamın Keith tarafından, Sharon'un benimle de hâlâ bir şeyler yaptığının kanıtı olarak yorumlanmasını dilemiştim.

Sharon Crowd şimdi SBÜ'de işletme bölümünün toplantılar organizatörüydü ve kazanç getiren birçok danışmanlıklar yapıyor ve hatta kamuoyu için önemli konuların tartışıldığı, gece geç vakit verilen programlara çıkıyordu. Onun bir zamanlar sadece kurumsal olan parlaklığı şimdi dijital ve televesandı. Giysileri daima ciddiyken şimdiyse erkeksiydi. Memeleri varlığını yitirmişti. Biz onunla beraber uykusuz kaldığımızda meme başları, göğüs kafesinden yükselen, arzuyla dikleşmiş dokuların oluşturduğu, hayranlık verici derecede pürüzsüz pembe konilerdi; ama yoksa şimdi gitmişler miydi? Onları kesinlikle gözümün önüne getiremiyordum artık; onun kumaştan göğüs zırhının altında, dümdüz, meme başsız bir deriden başka bir şey göremiyordum.

"Ve sen, bu fikrin yaratıcısı sensin, öyle mi?" Bana sanki ben ufacıkmışım, çok uzaklardaymışım ve hızla düşüyormuşum gibi baktı.

"Sen gaddar birisin Sharon," dedim üstüne basa basa. "Hatta belki de kötü birisin."

Gözleri, kadehimdeki şarabın seviyesinde sıfırlandı. "Sen muhtemelen sarhoşsun, ve konuşmaya değmezsin; ama farz edelim ki değersin; sen, benim sana kötü davrandığımı düşünüyorsun, öyle mi?"

"Sharon, geçmişi, geçmiş yılları şimdi daha iyi görmenin yararını hesaba katarsak, bunca yazdan ve bu tür zımbırtılardan sonra. . ." Biraz daha şarap içtim sırf onu sinir etmek için. "Biraz hakkım olarak, ve tüm saygımla şunu söyleyebilirim ki, günün sonunda sen beni hakkınla siktin. Götten atladın bana o siktiğim telgrafınla ve..."

"Sen sarhoşsun; üstelik saldırgansın. Götür onu buradan Keith."

O gün ikindi sonunda yine MI6 sahilindeydik ve ben direklerin ve duvarların tepesine konmuş güvenlik kameralarını gıcık ediyordum. Bir sütunun arkasında duruverdiğimde, hareketimi takip eden kamera kalakalıyor, olmam gereken yerde sağa sola sallanıyordu. "Tıpkı benle Sharon Crowd gibi!" diye bağırdım Dinah'la birlikte gelgit çerçöplerini kurcalayan Keith'e; onların altı bacağı naylon iplere,

ıslak gazete kağıtlarına ve suyun düzleştirdiği tahtalara karışmıştı.

"Ne?"

"Güvenlik kamerası ben nerdeyim bildiğini sanıyor fakat orda değilim tabii. En azından, ben biliyorum fakat o bilmiyor, alt tarafı bir makine değil mi bu... Evet... ağzımdan kaçırdım, öyle değil mi?"

Çitin üzerinden geçtim, beş basamaklı beton bir merdivenden indim ve çakılları çatırdatarak, adamla köpeğin durduğu yere gittim.

"İlle de öyle değil." Keith'in sesinde sanki vecize söylermiş gibi bir hava vardı ve benim anılmaması gereken on yıldan kazara söz ettiğim zamanlardaki gibi ciddi bir ruh halindeydi.

"Kadın artık o balona hayatta binmez, öyle değil mi?" Yanaklarımda gözyaşından halıların açılıp yuvarlandığını hissediyordum. "Artık onu aşağı atmak istediğimizi bildiğine göre."

"Düşünecek bir sürü şey var." Ord, kumların arasından eski bir perde kornişi buldu; ucunu kullanarak savaş planını kumlara çizdi. "Birincisi, bizim ciddi olduğumuzu düşünmüyor olabilir." Askerî botu, kırılmış bir çerçevenin içinde duran bir vitray pencere camının üzerine bastı. "İkincisi, belki de öylesine gururlu ki bize meydan okumak istiyor, ve üçüncü ve bence güçlü bir olasılıkla da, Bax böyle istediği için yapacak bunu."

"Bax mı?"

"Ben Sharon Crowd gibilerle çok uğraştım biliyorsun. 2050'lerde, Dar El Selam'a tayin edildiğimde çok gururlu bir kadın vardı, bir mezhebin rahibesiydi ve yaverime fena halde tutuldu..."

Ama ben Flambard'ı oynayacak halde değildim. "Bax mı?" diye sordum yine.

"Evet." Konuşanın Keith mi yoksa Ord mu olduğunu anlayamıyordum. "O herifin üzerinde gayet önemli bir etkim var biliyorsun."

Başımı çevirip arkaya, MI6'yla Tintagel House arasındaki dar geçitten öteye, sonra da dörtlü yolun karşısına, balonun Vauxhall viyadükünün arkasında çömeldiği yere baktım. Gece için palamara bağlanmıştı yerçekiminin vesikalık resmini çektiği, bağırgan bir askısız elbise giymiş bu hantal kadın. Hava sıcaktı, tamam, ve hâlâ gayet aydınlıktı, fakat ışık bilinmeyen bir kaynaktan geliyordu, içteki bir yaradan gelen kan gibi.

Uzun bir sessizlikten sonra Keith "Haydi öyleyse," dedi, "Go oynayalım."

"Go oynamak *istemiyorum*." Acımı niçin anlayamıyordu ki?

"Bir diyalog yapalım öyleyse, ben Ord olayım..."

"Ben Flambard olmak istemiyorum!"

"Tamam, tamam, sakin ol, senin Flambard olmana gerek yok, sadece ben Ord olayım, söz veriyorum seni neşelendireceğim."

Bunun üzerine Lambeth Yoluna geçtik ve Ord, Minnesotalı Köpek Kafalı Suspansuarları, yani 2030'ların en korkulan motosiklet çetesini nasıl hakladığı yolunda hikâyeleriyle bana hoş bir vakit geçirdi.

Bax'la, Stockwell'de bir pub olan Beer Engine'de buluştuk. Çok berbat bir yerdi, ama Bax oraya öyle sık gidiyordu ki, herifin bira bardağı barın arkasında bir yerde hep asılı halde duruyordu. İğrenç bir minyatür kupaydı bu, yeşil sırının üzerinde kabarık bir cadı suratı vardı. Bax bununla light ve bitter bira içiyordu, tek kişilik bir koruma derneğiydi herif. Özellikle çok kibirli bir günümdeydim. Kibirim o kadar elle tutulur bir haldeydi ki, üstünlüğümden ötürü şişmiş göbeğim rahatsız edici bir çıkıntı yapıyordu. Bax benim, cilt bezinden tezgahın üzerinde yapmacık yapmacık konuşmalarımdaki tuhaflığı fark etti.

"Nedir mesele?" dedi dumanların ve biranın arasından ağzında geveleyerek.

"Şişinme."

"Gaz şişkinliği mi?"

"Hayır, kibir. Düşüncelerim şişti."

"Öyle ya da böyle, bunların ikisi de insanları kaçırmaktan başka bir şeye yaramaz."

"Biliyorum."

Bax o güvenli saç perdesinin ardında yine bir sigara sarmaya koyuldu ve ben de onun hep taktığı bileklikleri incelemeye koyuldum. Bu seferkiler blucin gömleğinin kol ağzından başlayıp parmak eklemlerine kadar uzanıyordu. Ya çok soluk renkli bir deriden ya da tuhaf bir kauçuktan yapılmış gibiydiler. Moda bir aksesuar mı yoksa ortopedik bir atel mi olduğunu anlamak olanaksızdı. Aslında birazcık Bax'ın romanları gibi yani.

"N'oluyor?" Konuşması sertti, dehşetli sert hem de.

"Bir şey demedim." İşi pişkinliğe vurdum.

"Sharon diyor ki," osurur gibi söylüyordu sözcükleri, rahatsız edici küçük duman parçalarıyla "bizimle beraber balona binecekmiş Pazar günü, bu Pazar."

"Sahi mi? Ve tartışmaya katılacak ha?"

"Elbette, bunun için geliyor. Biz orada, 'Bu balondakiler Sharon Crowd'un tam bir ahlaksız olduğu görüşündedir' önergesini tartışacağız. Sanıyorum bunu siz öne süreceksiniz o da katılacak, öyle mi?"

"Sanırım."

"Sharon önergeye karşı çıkacak tabii ki ve ben onu destekleyeceğim. Siz kazanırsanız ikimizden biri aşağıya atlıyor. Biz kazanırsak bunun tersi olacak."

"Anlıyorum..." Bu bir çıngardı. Keith'in, kendi hayatı benimkiyle aynı kefeye konursa nasıl bir tepki vereceğini hiç bilmiyordum. "Peki kararı kimin vereceği konusunda bir fikrin var mı?"

"Elbette, balonu kim kullanıyorsa, sanırım, ve bizimle birlikte yolculuğa katılan başka kim varsa, turistler falan."

Keith'i Vauxhall kent çiftliğinde buldum. Dinah dışarıda bağlıydı ama sahibi, hayvan barınaklarının öteki tarafında, yeni yapılmış, kerpiçten domuz ağılını geçtikten sonra, kişilere tahsis edilmiş küçük bir tarlada çömelmiş vaziyetteydi. Keith'in, sakalı ve doğa koşullarından yıpranmış görüntüsüyle bu -küçücük de olsa- kırsal ortamda huzurlu bir görüntü sergilediğini söyleyebilmek isterdim ama değildi. Etrafında neşeyle koşturup havaya samanlar atan üç tane küçük çocuk bile ruh halini hafifletememişti.

"Bax diyor ki, balonu kullanan kimse, o sırada orada bulunan diğer kişilerle birlikte, karar verecekmiş. Sharon konusunda, yani..."

"Ya da senin hakkında."

"Ya da benim, ya da senin, ya da Bax'ın."

"Ah, Bax ya da sen olması, ya da Sharon ya da ben olmam şart değil, öyle değil mi?" Koca botlarıyla, küçük bir koyun pisliği topağını şaşılacak bir hassasiyetle yuvarladı toprağın üzerinde. "Son tahlilde, ya sen ya ben."

Kocaman kravat düğümlerini, sarkık bıyıkları, Rubette'leri, Hoşnutsuzlar Kışı'nı ve Blair Peach'in ölümünü düşündüm. Başaramamış birileri için bir sürü şey vardı, ve ben bunları düşünürken Keith toparlanıyor ve gidiyordu.

"Evet, evet," dedi dönüp geriye bakarak, "tamam, bu budur yani."

"Onlar kesinlikle bir işbirliği yapamayacak," diye seslendim arkasından, "balondakiler. Kafayı yiyecekler."

"Ben hallederim."

"Sahi mi?"

Çıkışta yetiştim ona; Dinah'ı çözerken. Dalmaçyalı çabalayarak içeri girmeyi becermişti ve zinciri öyle bir kuvvetle çekiyordu ki tasması boynunun kıvrımlarının arasında kaybolmuştu. Keith'le ben köpekçiklerin pornosuna da bir göz attık; plastik borunun bölümlerinden tırmalayarak, akarak geçen gelinciklerle dolu cam bir depo.

"Ben *hallederim*." Keith bana laf atıyordu; Ord'u hatırlatıyordu bana bu.

"Sen karakter olarak. . . ? Yani Ord musun demek istiyorum?"

"Hayır, tabii ki değilim, seni göt."

Yürüyüp gitti; Dinah arkasında, tırnakları yere tıkır tıkır vurarak yürüyordu Keith Vauxhall Tavern'in yan tarafındaki çatlamış baklava biçimi taş döşeli yerden geçerken. Bu erken saatte bile, yuvarlak, eski, pis binanın önünde göğsü çıplak, kafası kazınmış soytarılardan bir itiş kakış vardı. Birbirlerine parmak atıyor, pantolon askılarını şaklatıyor, enselerine tokat atıyorlardı techno üzerlerinde dalgalar halinde patlar ve geçen arabalar gürlerken. Balon, gece için iniyordu; durduğum yerden onun dev bir beton yumurta kabına oturduğunu görüyordum. Kısalmış Londra; bundan asla kurtuluş yoktu. Saygılı bir şekilde Ord'a, soytarılar hakkında bir yorumu var mı diye sordum, ama bu kez konuşmadı.

Balon tartışmasından önceki hafta Nine Elms soğuk hava deposunu yıkmaya başladılar. Kübik bir arı kovanına çok benzeyen bu dev beton kutu son yirmi yıldır, karmakarışık Nine Elms Sokağı ve Wandsworth Caddesi kavşağına sağlamlık diye bağırarak ve soğuk yayarak hükmetmişti. Muhtemelen, soğutmadaki gelişmeler yol açmıştı buna,

bu yavaş yavaş gelen entropiye. Vurup yan tarafında kocaman bir delik açtılar ve bu yara büyüyüp azarken asbestten epidermal tabakalar şişti ve çelik kurtçuklar kıvrılarak dışarı çıktı.

Yıkım alanına girmek oldukça kolaydı ve Keith, Dinah ve benim yaptığımız da buydu tabii. Biz her zaman Battersea Enerji Santraline de gider, çelik kasklıları atlatarak, kıyamet sonrası papazları gibi, her yere tepeden bakan kırmızı tuğladan mihraba çıkardık. Şimdi, iki tane kocaman yapının ikisi de, savaş zamanlarında yapılan hızlı infazların kurbanları gibi yerle bir ediliyordu. En azından, soğuk hava deposu konusunda çabuk davranılıyordu ama kent, Enerji Santralinin bir örneğini yapmaya karar vermişti. Binanın nemli göğe açık sahını terk edilerek kirletilmişti. Bir zamanlar erg üstüne erglerin yakılarak var edildiği yerde şimdi güvercin pisliklerinden ve Thames üzerinde dikili duran bir vinçten düşen ve yere dalarken altına sıçan bungee jumpingcilerin tuhaf çığlıklarından başka bir şey yoktu.

Ord'un, Londra, geleceği ve dokusu hakkında yapacağı derin gözlemleri vardı. Son hafta boyunca Flambard'ı gönderdi ve çok uzun süreleri kapsayan görüşlerinden tümüyle yararlandırdı beni.

"Şunu söyleyeyim ki," -her zamanki gibi, bazı heceleri yutarak ve gayet otoriter bir şekilde konuşuyor, sesinden bir disiplin ve gaddarlık yayılıyordu- "2073'ün perspektifinden bakınca, şu binanın kaldırılması, yahut şu yapının dikilmesi konusundaki tüm endişelerin aşırı derecede saçma görünüyor. Thames kıyısının şu bölümünü tut," ve tıpkı böyle yaparak, nehrin u çizen pırıltılı kısmını nasırlı elleriyle sınırladı. "Soğuk hava deposunun yerinde, çatıları martı kanatlı binalar yükselecek, sonra süzülüp tekrar inecekler, güçlü bir dönme dolap onlarca yıl Merkezî Londra'nın ufkuna hükmedecek ve sonra yuvarlanıp gidecek. Bazı yorumcular, kenti, her biri metropolitan kişiliğin dirençli birer yüzünü sergileyen, frenolojik tümsekler ve çukurluklar olarak, yamaçlardaki varoşları ve kent içi bataklıklarıyla kendine has bir varlık gibi görebilirler, fakat açık konuşmak gerekirse bu bokyemenindikalasiktenlenodur." Ord, orta geleceğin küfürsel argosuna sıçramıştı. "Londra'nın söz edilmeye değer bir kişiliği yoktur, metro sistemi, düğümleri birbirine güçlü bir elektroşok tedavisi cereyanı verir gibi bağlayıp onlara yüz binlerce voltla kısa devre yaptırdığından beri.

"Bu durumda..." Durdu ve küçük bir eczaneden para havalesi göndermek için bekleyen Somalililerin -golf topu kafalıların, golf sopası gövdelilerin- oluşturduğu kuyruğa baktı. "2035'te dikilen Merkezî Çivi'yi hayal edemezsin. Muazzam bir termit yuvası gibi biçim verilmiş binden fazla katı, oyularak binlerce büroya ve daireye, yüzlerce avluya ve bahçeye dönüştürülmüş içini, ve kent nüfusunun yarısının sürekli evi ve işyeri haline gelen bu koskoca güçlü yapıyı, yeni geliştirilmiş bio-gücün hem yarattığı hem düzenlediği bir sürü değişik enerji, hava ve bilgi akımını."

"Hayır." Sesimin sert çıkmamasına çalıştım. "Hayal edemiyorum."

Bu yürüyüşler arasında işlerimi yoluna koymak için elimden geleni yaptım. Vasiyetnamem incecik bir belgeydi: Yatak şiltelerimden oluşan yığın Bayan Benson'a, yabancı dövizler doldurulmuş bir zarf ihmal ettiğim erkek kardeşime, eski kitaplar ve yıpranmış giysilerle dolu kutular hayır kurumlarına. Bir zamanlar sahip olduğum tüm paralar uzun zamandır harcanıp gitmişti. Geri kalanını da, statik elektrikle çıtırdayan ve başkalarının yaşamlarının kağıt üzerindeki kayıtlarıyla izole olmuş bir büroda harcadım.

"Böyle bir vasiyetname yapmaya pek değmez," dedi avukat. "Bana bunu yazdırmanız para tutar, saklatmanız para tutar. Açık konuşmak gerekirse, bu nesnenin hemen hemen hiçbir değeri yok." Terden, kadının beyaz bluzu beyaz sütyenine yapışmıştı.

"Devletin her şeye, her bir şeye el koyması fikri hoşuma gitmiyor."

Bir masa vantilatörü gıcırdayarak bir o yana bir öteki yana hareket ediyordu birtakım adamların ve kadınların kaderlerini hışırdatıp karıştırarak.

"Anlıyorum."

Su soğutucusundan hava kabarcıkları çıkıyordu; kaynıyor muydu ne?

"Tek bir eskimiş kitabın, teki kalmış bir çorabın bile maddesel özüyle Devletin gücüne katkıda bulunduğunu düşünürsem sonsuzlukta çığlık atarım."

"Anlıyorum." Avukat bana giderek artan bir kuşkuyla bakıyordu. "Söyleyin bana, şu anda bir vasiyetname yapmanızın özel bir nedeni var mı?"

"Hayır, bir nedeni yok. Fakat ölümlülük hepimizin başında, öyle değil mi?"

Balon tartışması için kararlaştırılan, yaz sonundaki bir Pazar sabahı hava açık ama rüzgarlıydı. Tavanarasındaki çatı pencereme bir çakıl taşı çarptı. Prenses yatağımda dengesiz bir şekilde ayağa kalkıp da kafamı dışarı çıkarıp aşağıya bakınca Keith'le Sharon Crowd'un kaldırımda durduğunu gördüm.

Keith ellerini ağzının iki yanına koyarak bana bağırdı: "Haydi çabuk ol!"

Okuldan kırmak için arkadaşlarını almaya gelmiş çocukları hatırlatıyorlardı bana. Bütün gece uğraşıp hazırladığım çıkını kapıp hemen aşağı indim. Bayan Benson'un ön kapısından, omuzumda bu çıkın asılı halde çıktığımda Sharon Crowd da, Keith de çıkınımın farkıma varmış gibi görünmüyordu. Benson'un çocuklarından biri arkamızdan bağırdı ama yoldan geçen bir kamyon onun söylediklerini yakalayıp karmakarışık etti. Albert Meydanını geçip, Clapham Caddesinden Oval'e doğru yürüdük. Fentiman Caddesinin girişinde Bax yanımızda belirdi ve yürümeye devam ettik hiç konuşmadan, yolda yan yana dizili halde, bir pop videosundaki orkestra üyeleri ya da kent samurayları gibi. Aramızda sessizlik vardı; habis, efkarlı bir sessizlik.

Oval'in yuvarlak çevresinde, sonra da pis Harleyford Caddesinde Vauxhall Kavşağına doğru yürürken gerilim tırmanmaya başladı.

"Dinah'ı nereye bırakacaksın?" diye sordum Keith'e; takma dişlerini gıcırdattığını kafamın içinde duyuyordum.

"Majestic'deki Avustralyalı herife, tabii ki."

"Ah evet, evet, kusura bakma."

"Niçin onu Hoist'in kapıcısına bırakmıyorsun," dedi Bax ki o gün ilk sözleriydi bunlar "orası hâlâ açık."

Açıktı. Kulübün kapısındaki, sıcak havayı dışarı veren tertibata bir metre falan uzunluğunda saten bir kumaş tutturulmuştu. Yangına benzemesi yüzünden, işkencelerin tümüyle yapay olduğu bir cehennem geldi gözümün önüne. Ama Keith, Bax'ı yanıtlamaya tenezzül etmedi ve dördümüz Dinah gibi hiç durmadan yürümeye devam ettik.

Rüzgar, kağıt parçalarını, paketleme bandı şeritlerini ve kuru yaprakları geniş fırça darbeleri halinde sürüyordu gerilip astarlanmış gökyüzüne ama hâlâ kendi çokluğuyla sürülmüş halde duran gizli bir öğe vardı. Kendisiyle doluydu her zamanki gibi. Pek de kötü bir şey olmayacaktı geride bırakmak bunu, bu kalın tuğlalı viyadükü, bu çok eski pubları, kulağı rahatsız eden motosikletlerle dolu bu sessiz showroomları, bu cüzamlı cam sileceği esnaflarını ve Croydon'a alışverişe giden, gerçek boyutunda Playmobil figürleri yığılmış o Pazar salonlarını. Vauxhall Kavşağının tüm makarna hamurunu, gökyüzünde boydan boya şehriyelenen çok sayıda nakliye yollarıyla birlikte.

Keith'le Dinah, şarap deposundaki satıcının şefkatli bakışlarının altında birbirlerine sokulurken, Sharon Crowd, Bax ve ben Goding Caddesi boyunca uzanan sahte tümseğin üzerinde bekledik. İğrenç çimlerden oluşan, tel sepetlerin içine dikilmiş çubuklarla mızraklanmış ve tatlı bokla garnitürlenmiş bir tepeydi bu. Balon gün için hazırlanıyor, yere bağlama kabloları Yeni Zelandalı yolcular ve Kanadalı mezuniyet sonrası öğrencileri tarafından çözülüyordu. İyi çalışıyorlardı.

"Hava bayağı rüzgarlı görünüyor," dedim Bax'a. "Belki de havalanmazlar."

"Çok yazık olur," diye yanıtladı şaşkın bir şekilde, bileklikerinden birindeki sarı çivileri tırmalarken. Sharon Crowd muhteşem görünüyordu. Kahverengi bir Nehru ceketi ve buna uygun kahverengi bir pantolon giymeyi seçmişti. Bu takım ona yapılacak her iltifatı mümkün kılıyordu. Saçları sert bir şekilde geriye sıvanmıştı ve dudakları varla yok arasıydı. O ve Bax benim çıkınımı görmezden gelmeye devam ediyorlardı.

Keith geri dönünce tümsek boyunca yola devam ettik ve parkı geçip balonun çitine doğru yürüdük. Tel çitteki bir aralıkta bir portakabin vardı. İçerde, bir grup turiste bilet ve hatıra eşya satıyorlardı. Aslında ben onları fark edemiyordum. Çok sabırsızlanıyordum. Hepimiz ayrı ayrı birer bilet aldık, sonra kabinden tek sıra halinde çıktık ve bir tahtanın üzerinden balonun dev sepetine doğru yürüdük. Aslında sepet falan değil, bir sokak meydanı gibiydi; çevresindeki metal direkler birbirine bel hizasından omuz hizasına kadar beş çift sıra kab-

loyla bağlanmıştı ve bel hizasının altında da metal paneller vardı. Mongolfier'den ziyade Wright kardeşler'di bu ve ben bunu görünce, ipek nakışlı panelleri bulunan bir gondol ve içinde de, deneysel yükselişimize eşlik edecek, şov için birkaç keçi ve lama görmeyi beklediğimi fark ettim. Ama boş laf için pek vakit yoktu, çünkü bir Yeni Zelandalı biletimi alıp yırttı, bir diğeri beni balona bindirdi, sonra bir üçüncü balonu fora etti.

Yükseliş harikulade bir şekilde çabuk, bir asansör gibi hızlıydı.

Platformun benim tam karşımdaki diğer tarafında, yaklaşık beş metre uzakta, bir çocuk annesinin kollarında çığlıklar atarak itiraz ediyordu: "Anne, çok korkuyorum aoooh! Anne; uçmak istemiyorum! An-neeeee!"

Siktiğimin suistimalcisi, dedim içimden. "Sadist," dedim yüksek sesle.

Sonra, Sharon Crowd'la Bax'ın binmemiş olduğunu fark ettim. Öteki yolcuları kontrol ettim: Suistimalci anne ve suistimal edilmiş çocuğun yanında beyaz anoraklı bir çift yeniyetme ve sağımda da genç bir Ortadoğulu çift ve yanlarında da Keith vardı. Dünyanın öbür ucundan gelme baloncu kapının yanında tek başına kalmıştı; tuttuğu zincir bir alev bekine bağlıydı ve zaman zaman onu çekeliyor, bekin ucundan çıkan kocaman bir alev dili, hep gergin duran kameriyenin karnının içini yalayarak gürlüyordu. Aşağıya baktım: Vauxhall Kavşağı Parkından bir bölgenin, sokakla çevrelenmiş, hızlı, tersine zum bir görüntüsü vardı. Görüntü büyüyüp portakabini, tümseği, etrafta takılan birkaç çocuğu kapsadı, sonra Vauxhall Tavern'in tepesinde büyüyen baklagiller standını, ve sonunda da Sharon Crowd'la Bax'ın görüntüsünü; ikisi de aynı derecede küçüktü şimdi; kol kola, metroya doğru yürüyorlardı.

Bir tek arkadaşa kalmıştım, Keith, eski bir banka soyguncusu; gerçi onun soygunculuk günlerinden hiç konuşmadık. Keith platformun bir köşesine tıkılmıştı ve ben bakakaldım, huşu içinde; Brockwell Parkı Keith'in omuzlarının arkasına girip kayboldu, fakat ayaklarının altında belirdi yeniden. Altmış metre yüksekteydik ve hâlâ yükseliyorduk.

"Evet," diye seslendi Keith, "tartışma yok. Onların bu işi hallettiğini sanmıyorum. Uçuşun keyfini de çıkarabiliriz sadece."

Parmak boğumları beyazlanmıştı, tutunmak için kollarını geriye yaslamıştı ve mor rüzgarlığı sert rüzgarda dalgalanıyordu. Balon yolculuğunun sonunda ne çıktığını görünce şaşkına dönmüştüm; platform rüzgarda sarsılıyor ve sallanıyordu sanki esnek bir direğin tepesindeki bir karga yuvasıymış gibi.

"Yahut belki de dikkatini başka yere çekecek bir Go istiyorsundur; Londra nasıl da Go tahtasına benziyor, bu yükseklikten."

Keith dönüp, altımızda giderek aşağıya düşen kenti seyretmeye koyuldu, ve ben de döndüm. Dünyanın öbür ucundan gelenler çene çalıyor, gaz beki gürlüyor, Ortadoğulu çift el ele tutuşuyor, çocuk sızlanıyordu ve bunların hepsi, bu siğilli garabetin yanında hiçbir şey değildi. Doğuda, Millenium Dome'un patlamış çıbanını ve batıda Teddington Lock serasını seçebiliyordum. Biz yükseldikçe kentin sokakları düğümlerinden ürkütücü bir şekilde çözülüp düzleşti ve bir sürü müthiş kavşaktan, yanlış taş koyacağım yerlerden oluşan bir ızgara haline geldi.

"Acayip bir şekilde Go tahtasına benziyor!" diye bağırdım haşin gökyüzünün önünde silikleşmiş Keith'e. "Evet, başlamalıyız bu..."

"Haydi!" diye bağırdı Ord, ve ben bunu bir emir olarak aldım asıl amaçlananın bu olduğundan emin bir şekilde. Birbirimizin gizli mnemoniklerini anlıyorduk, Ord'la ben.

Omuzumdaki keten çıkını indirdim. Ortadoğulu çift mırıldanarak geri geri benden uzaklaştı. Adam benim gözlerimin içine bakmaya çalışarak, beni kendi iç Ord'uyla denetim altına almaya kalkıştı. Onun denetim ışınlarını savuşturdum, kadının gaga burnunu ve dalgalanan kara çarşafını da görmezden geldim. Kuştüyü dolu kılıfın çıtçıtlarını çekip açtım ve katlanmış paraşütü çıkardım. Dünyanın öbür ucundan gelenler Ortadoğulu çifte seslenerek bana yaklaşmalarını söylediler; platformun dengesini bozuyorlardı. Ord'dan tek bir zalimce kahkaha çıktı sadece. Nasıl da bir adam. Bir ayağımı gergin kablonun üstüne dayadım ve kendimi aşağı attım. Ufuk dev bir gri dalga gibi yana yattı ve ben düştüm, çığlık atarak, tanışıklığımın en dış çeperine doğru.

Beş Salıncaklı Yürüyüş

"Ruhun iyileşmesi çocuklarladır."
FYODOR DOSTOYEVSKİ

Stephen uyandı ve kendisini soğuk ıslak bir araba yolunda buldu. Dizleri çenesine kadar yukarı çekilmişti ve kasılmış elleri asfalta yalvarıyordu. Yanakları ve çenesi, ıslak ve kirli yapraklarla dolu bir hendeğin içine dayanmış haldeydi ve yaprakların arasında, sanki salata yapar gibi karıştırılmış, büyük ambalajlarda kullanılan türden, birkaç avuç polistiren S'ler vardı. Yanında, altı yaşındaki oğlu Daniel'in cesedi yatıyordu. Stephen bir dirseğine dayanarak doğruldu; oğluna çarpıp ölümüne yol açan siyah arabanın şoförü çocuğun cesedinin yanında ayakta duruyordu. Stephen, ikisinin de şort giymiş olduğunu fark etti; Daniel'inki blucin, şoförünki haki renkliydi. Şoför, aklı karışmış bir halde kafasını kaşıyordu.

"Öldü mü?" diye sordu Stephen.

"Ah evet, öldü." Şoför samimiydi, biraz ciddiyse de. "Hiçbi şansı yok, araba kafasına çekiç gibi vurmuş amına koyum."

"Bu hiç doğru gelmiyor," dedi Stephen kederin tatlı salyasıyla kendini bilmezce sayıklayarak, "bir çocukcağız böyle pis bir yerde ölüyor."

Kalktı ve ruh gibi şoförün durduğu yere doğru sürüklendi. Eliyle, kavşağı, sıvası yeni yapılmış belediye bloklarını, demiryolu kemerlerinin altına sokulmuş metro garajlarını ve tamirhanelerini, trafik ışıklarını ve yamulmuş emniyet korkuluklarını gösterdi. 'Bir korkuluk,

korkuluk olmaktan çıkmadan ne kadar yamulabilir?' diye düşündü Stephen.

"Evet hiç doğru gelmiyo." Şoför çenesini ovuşturdu. "O güzelce temiz bi yatağa konsaydı bin defa tercih ederdin, evet, ona bakçak hemşireler, doktorlar ve anası başucunda dursaydı, ha?"

"Ah, tabii."

"Ne diycem bak..." Şoför açıkça, iyi bir fırsatı iyi bir iş olarak gören türden bir adamdı. "St Mary burdan pek uzak değil. Ne dersin, oğlana akü şarj kablosuyla bir şok versek; bi görelim bakalım ayağa kaldırabilcek miyiz onu ve yirmi dakkada koşturup yetiştirebilcek miyiz ha? Onu ta orya götürmek içeri yatırmak çok zaman alcak çocuk tekrar ölcek."

Aslında pek akü şarj kablosu falan değil, sarı bir kauçukla kaplı kalın uzun kablolardı sadece. Fişleri, portatif jeneratör prizine takmada kullanılan türdendi. Stephen -şoför, Daniel'in kakülünü geriye yatırınca- çocuğun alnında, gereken üçlü priz düzeninin varolduğunu görünce şaşırdı. Şoför fişi taktı ve arabasına gitti; arabanın motoru hâlâ kekeleye kekeleye çalışıyordu kocaman kara bir tereddüt gibi.

"Tamam," diye seslendi, "ona seni seviyom de."

"Seni seviyorum Daniel," dedi Stephen, oğlunun yanına çömelerek ve çocuğun boynunun doğal olmayan açısını, kafasının altında göllenen kanı ve beyin özünü ilk kez fark etti.

Şoför arabayı fişekledi, kablolar nabız gibi vurdu, Daniel'in gözleri açıldı: "Baba?" dedi.

"Bir şey yok Daniel," dedi Stephen, yitirmenin muazzam açıklanamazlığını hissederek. "Seni hastaneye götüreceğiz."

"Ama ben yine de ölmüş olacağım, öyle değil mi baba."

"Ah evet, sen yine ölmüş olacaksın."

Şoför geldi ve Stephen'a büyük bir yumak ya da küçük bir teneke kutu verdi. Herifin takviye kablosu gibi sarı renkteydi.

"Bu çok harika bi şey ahbap," dedi. "Suyla bi temas etti mi on bin katı büyür."

"Tohum gibi mi?"

Stephen plastik silindire baktı ve içine sığdırılmış her türlü şeyi, biyomekanik enerjiyi hayret içinde hissetti. Bir gözyaşının, göz pınar-

larından ayrılmak için uğraştığını, ayrı bir öğe haline gelmeye duyduğu gereksinimle, kendisinden büyük yüzeyin gerilimine karşı savaştığını hissediyordu. Sonra bir öğe haline geldi. Yanağından aşağı yuvarlandı ve silindirin üzerine damladı. Tam bir kıyamet koptu.

Ve eriyip, sümükle yapışmış aptalca bir doku kolajına, bir radyo saate, bir lambaya, bir kitaba, adama birkaç santim mesafeden bakan bir yaşında bir çocuğun ay yüzüne dönüştü.

"Bissa-bussa," dedi çocuk, ve sonra "Vebana."

Stephen kendini forklift kollarıyla yükseltti. Rüya kafasının içinde hâlâ patlıyor, gördüğü şeyler ve çağrışımları hakkında hem korkunç hem de sıkıcı bir şekilde saçmalıyordu. Rüyalar hep böyle yavan mıdır? diye düşündü, yoksa bunlar aşırı analizler yüzünden mi bu hale gelmişti? Kolektif bilinçaltı şimdi, satış için ustaca tanzim edilmiş gibiydi sanki, reyon reyon hazır satılan psişik yiyeceklerle dolu bir süpermarket gibi. Ama yine de, oğlu. . . ölmüş. . . bunu düşünmeye dayanılmazdı.

"Keveve," diyerek araya girdi çocuk, siyah halkacıklardan yumağa koluyla vurarak.

Stephen kolunu küçücük omuzların arkasına soktu ve çocuğu tutup yukarıya, kafasının üzerine kaldırdı.

"Hiyah," dedi Stephen dudaklarını çalılığa bastırarak.

Çocuk onun elinde kıvrandı, Stephen'ın çenesinin altına vurdu ve bu yüzden dili dişlerinin arasına sıkıştı.

"Tamam!" dedi Stephen. "Kalkma zamanı!" Ve çocuğu tekrar yere, ayaklarının üzerine bıraktı.

Sıkışmış çocuk bezinden ve tüylü naylon pijama altından oluşan geniş ve küçük bir taban on sekiz aylığı destekliyordu, pürüzsüz yüzüne bir duyarsızlık ifadesi çizilmişti. Stephen sendeleyerek durdu, kendisinin pürüzlü yüzünde acı bir çarpılma belirdi. Pul pul ayağıyla rasgele ama kasıtlı bir şekilde vurup küçük gövdeyi bir kenara fırlattı ve gövde devrilerek kıvırcık kafası paspasa donk diye çarptı. Protesto edemeyecek kadar şaşıran çocuk orada, hafifçe sızlanarak yatıyordu. Stephen, kusursuz pembe dudaklarda oluşan tükürük kabarcıklarını inceledi; her biri kendi balık gözüyle, yatak odası pencerelerinin par-

lak kafesini yansıtıyordu. Çocuk, ismini, saçma sapan ismini söyleyemiyordu. İsim her şeyden önce bir onaylamaydı; ve Stephen'ın onun isimlendirilmesinde bir payı yoktu.

"Bu yatak odası dinini siktiğim bir banyo gibi!" dedi hınçla, ve sonra "banyo da dinini siktiğim bir yatak odası gibi!"

Ve gerçekten öyleydiler. Kadın, yatağın iki yanına banyo paspasları koymuştu, pencerenin yanındaki örme bir çelengin pasaklı kıvrımlarının arasında kurumuş deniz yıldızları ve denizatları vardı, duvarlar dikey mavi ve beyaz şeritler halindeki duvar kağıtlarıyla kaplanmıştı.

Stephen ağır ağır yürüyerek bitişikteki banyoya girdi; burada halı konmuş küçük yüzeylere beyaz, kenarları dantelli yastıklar doldurulmuştu; küvetin üzerinde, şişmiş kitaplarla dolu, kaplaması soyulmuş bir çam kitaplık rafı vardı ve lavabonun üzerindeki aynanın çerçevesi altın kaplı bir resim çerçevesiydi. Stephen lavabonun serin kenarlarını kavradı ve söküp çıkarmayı düşündü. Aynadaki yüzüne baktı. "Yağlıboya yok!" dedi tükürür gibi. Ve doğruydu, iki gündür ağaran saçlar ve aynı yanak üzerinde duran sivilceler ile kırışıkların yarattığı çok acıklı bir anakronizmle, yaşlı bir ustadan ziyade, yaşlanan bir köleye benziyordu.

Klozette yüzen bir bok çarptı gözüne; kadınındı. Pürüzsüz, kahverengi ve hareketli; tıpkı kadının kendisi gibi. Görünmeyen bir cüppeyi çekti ve üzerine çömeldi.

"Sıçarım senin bokunun üstüne!" diyerek öfkeyle bağırdı, ama bir taraftan da, tuhaf bir ahlaki tarafgirlik beceresiyle, iki galon suyu tasarruf etmiş olmaktan ötürü sevindi.

Hayalinde canlanan bir video klibinde bir deri bir kemik Üçüncü Dünya kadınları geri geri gidiyordu ve sarsak hareketlerle geri geri yürüyerek, uzak, tozlu bir kuyudan, harap kulübelerden oluşan bir kampa gittiler. Çocuk emekleyerek görüntüye girdi.

"Senin ananın bokunun üstüne sıçıyorum" diye hitap etti Stephen ona konuşurmuş gibi; ama sonra, gerinirken, böyle davranmaya devam edemem diye düşündü, bu rasgele tekmeler, bu şapşalca laflar. Bunların hiçbiri zararsız değil. Ama bu kadın niçin bırakmıştı bu çocuğu onun başına, tam da bugünde?

Kalkıp silinirken, istemsiz bir şekilde dönüp arkasına bakınca, bokunun kadının bokuyla evlendiğini, sarmaş dolaş olduklarını, kendi bokundan sarkan bir uzantının onunkine sevgi dolu bir kol gibi sarıldığını gördü. Yakınlık, diye düşündü birden Stephen, gereğinden çok önemsendi. Kadın onu gece yarısı sert bir şekilde tekmelemiş, topuklarıyla onun uykudan gevşemiş bacaklarına vurmuştu. Kadın ona vurmuş ve küfür etmişti ve o zamanlar Stephen onu, durumun kuşkulu halinden -kendisinin uyanık olduğundan kuşku duymasından- ötürü temize çıkarmak eğilimi göstermişti. Şimdi de gitmişti kadın.

Stephen, çocuğun kendi malı gibi yediği cıvık bir tahıl lapasının başında durup, nasıl olup da buraya, kentin öte tarafındaki bu pejmürde mutfağa geldiğini düşündü. Hâlâ, taşındıktan iki yıl sonra bile, bu nerede olduğundan habersizlik duygusuyla uyanmıştı, buradan, kesinlikle hiç ev falan olmayan bu yerden, evine, artık evi olmayan evine geri dönmek isteğiyle. Pejmürde mutfakçığa, dolap yüzeylerinden ayrılmış keskin melamin parçalarına, elektrikli cezvenin Mezopotamyaması konturlarına, bir kulplu bardak asacağının yumrulu kötü niyetine baktı ve yaşamının bütün çizgilerinin nasıl kontrolden çıktığını kavradı. Bunun sorumluluğunu yüklenmeyecekti; yüklenemezdi. . . Bu farklı, çarpık yaşamları, bu sersemletici ruhsal bitişmeleri sahiplenmeyecekti. Yalnızca zavallılığı konusunda devasa bir kendine acıma duygusu hissediyordu.

"Jiggar," dedi çocuk.

Radyoda, hava koşullarından yıpranmış bir ses bulutlu havadan söz ediyordu. Stephen, onların bir kafesi gökyüzüne tutup, her bir karesindeki bulutları saydıklarını duymuştu. Böyle kaba bir hesap vardı -anlıyordu- ortalama bulutlu lafında. Gözlerini kısarak, kalkık pencereden bakan Stephen Londra tuğlasından yapılmış, yukarıya doğru giderek incelen duvarların arasından, ortalamadan fazla bir bulutluluk, grinin üstüne grinin üstüne daha grilik, birbirinin üstüne ve altına giren biçimsiz gri resifler gördü. Daima kasvetliydi hava, Stephen'ın bu tatil günlerinde. Neyden tatil peki? Bir önceki günün sabahını hatırladı, ve yıl plancısı Sasco'nun dışında, kendisi patronuna yarın gelmeyeceğini hatırlatınca vuku bulan çirkinliği. "Peki şey ne olacak şu..." ve "Sen farkında değil misin ki...?" ve "Yani yapamaz mıydın şu...?"

Her şey masanın üzerindeyken, onun tatil günleri keçe kalemle çizilip ayrılmıştı. Ve zaten Stephen'ın işi neyi kapsıyordu ki? Telefonda, aslında hiç görmediği kişilere "Görüşürüz" demenin dışında.

"Hohoolooo," diye seslendi çocuk kahvaltı arkadaşına.

Stephen onu yüksek sandalyesinden çok hızlı bir şekilde kaldırmaya yeltendi; tombul bacaklar sandalye tahtasının altına takıldı ve bütün teşkilatı -metal ve plastikten bir kuleyi, etten bir çatıkatını- birden yukarı kaldırdı. Sonra hepsini yere koydu, ayakları sandalyeden kurtardı, tekrar denedi. Bir alt bezi değişimi yaptı çocuğun cinsel organlarının etrafındaki çukurları dikkatli bir umursamazlıkla silerek. Dışkılı küçük parçayı cırtcırt bantlarla yapıştırıp kapattı. Bu sürede, bu da diğer on binlercesine katılacak, diye düşünsel dırdır ediyordu içinden, ve Doğu Midlands'daki bir katı atık sahasında depolanıp orada bir on bin yıl bekleyecek; geleceğin şaşkın arkeologlarını, boka tapan ataları hakkında yeni bir kanıtla daha karşı karşıya bırakmak üzere.

Stephen, başının belasını giydirdi ve alengirli bağları ve tokaları gevşek bir şekilde tutarken parmaklarını şişmiş sosisler gibi hissediyordu. Naylon tulumunun içinde çocuk, nükleer bir denetim kurumunun, dışarıda bekleyen Çernobil'in zararını değerlendirmeye hazır, cüce bir görevlisi gibi bakıyordu Stephen'a. Stephen geri geri yürüyerek ve -yatak odasının, banyonun, küçücük mutfağın, oturma odasının, bunların hepsinin fare halısı büyüklüğünde bir hole açıldığı- dairenin garabet boşluğunu doldurarak, bir eliyle pusete manevra yaptırırken diğer eliyle de tüysüz enseyi kavradı. Ödünç alınmış puset; ne gülünç, çarpık bir zımbırtıydı bu. Entipüften alüminyum direkleriyle bu puset, Stephen'ın suratına tekrar tekrar tekrar vursun diye yapılmış uzayıp fırlayabilen bir kolun ucundaki trajikomik bir boks eldiveni gibiydi. Onu katlayabilir, ama hiçbir zaman bir yere koyup ortadan kaldıramazdı. Şimdi yarı açıktı ve kapılardan birine sıkıştı, Stephen onu kapatınca da mahpus kaçtı. Ama yeniden yakalanınca, çiftli puset yeniden açıldı.

Stephen sokakta, çocukla nakil aracını birbiriyle bir plastik mandallar ve naylon ağlar bütünlüğü halinde birleştirdi, sonra bir çitle komşuluk eden alçak bir duvarın üstüne oturdu ve ince giysisinden

ötürü tenini tırmalayan sivri dalları hissederek birkaç dakika ağladı. İşte Talihsizlik -bu çirkin, biçimsiz yaratık- gelmiş, ona eşlik etmeye hazırdı. Ve Stephen kalkıp da puseti kaldırımda sürerken Talihsizlik de gezintiye çıkıyordu birlikte.

"İnkitti," dedi çocuk, önünden geçtikleri bir inşaat sahasında düşen bir iskele tahtasının gürültüsünü dışa vurarak ve Stephen düşündü, çocuğun gelişiminde her şey mükemmel gidiyordu ve şimdi çocuk öyle konuşmaya başlamıştı ki Stephen, otistik hale gelenin asıl kendisi olduğunu hissetti.

Kenarda bekleyen kötü bir şey vardı. Cereyan etmek için uğraşan korkunç bir olay vardı. Artık çıldırmıştı bu, gerçeğin penceresine vuruyordu karanlık kanatlarıyla, odada kapalı kalmış bir kuş gibi. Birlikte yaptığımız araba yolculuklarının süresini yavaş yavaş arttırarak karımı delirtmemeliydim, diye düşündü Stephen, puseti sürerken. Kadında oryantasyon duygusunun olmadığını biliyordum, ama yine de hep işkence yaptım ona. Arkadaşlarımızın evine, hatta süpermarkete giderken bile her seferinde değişik, her seferinde birazcık daha uzun bir yoldan giderdim. Doğal olarak, itiraz ederdi: "Stephen, eminim son defasında bu yoldan gitmemiştik." Ve ben onu daha da çıldırtmak için, "Kestirme bir yol bu," derdim. Şimdi ne araba vardı ne de karı. Ya da daha doğrusu, bir eski karı vardı ve, onları boksörler gibi, kendi evlerinin sınırlarıyla çevreleyen ring şimdi genişleyip bütün kenti kaplamıştı fakat onlar hâlâ aynı kanlı dövüşe devam ediyor, birbirlerinin karnına hançerler saplıyorlardı.

Otobüs durağında Stephen, bir kutu Special Brew birası içen bir kadınla ve bastonuna gösterişli bir açıyla dayanmış şık bir ihtiyar adamla birlikte bekledi. İhtiyar adamın tepesi düz şapkasında havalı bir tüy vardı ve tüvit takımelbisesi tiril tiril ütülüydü. Adam bir yarış sahasını seyrediyordu sanki ve biniciler birazdan köşeyi dönüp, gümbürdeyen bir enerji ve köpüren ipeklerden bir dalga halinde caddeden dörtnala geçeceklerdi. Adam mutlu görünüyordu. Stephen, dar ve sağa sola yatan kauçuk oturma yerlerinden birine çöktü; bedbahtlığı bir mide sancısı gibi battı. Fırsatı yakalayan Talihsizlik çocukla oynadı.

Talihsizlik çocuğun ayaklarını gıdıkladı ve çocuk kıkırdadı. "Çi-çi-çi." Talihsizlik çocuğun yanağını okşadı ve kıvırcık kafayı bağrına

bastı. Talihsizlik çocuğun tam anlamıyla sempatisini kazandı ve oyuncak arabalarla dolu ve çevresinde düzgün dizilmiş apartmanlar bulunan keskin kokulu bir çukur şeklindeki halüsinojenik etkisine büründü. Bunların arkasında, dokunulamayacak kadar yüksek gri duvarlar, üzerinde de hep ortalığa salınan musallat çığlıklar vardı. Talihsizliği tanıyamayacak kadar küçük çocuk onu, annesinin yokluğunun yana düşüveren bir uzantısı gibi hissetti ve onun çarpık varlığını seve seve kabul etti.

"Fulup," dedi çocuk.

Ama Talihsizliğin ne olduğunu bilen -onun gelip saçlarında pıhtılaştığını, ensesine bulaştığını hisseden- kadın ellerini hızla savurarak onu kendisinden uzaklaştırmaya çalışırken çığlık attı, "Gerariyergera..."

Küçük yüzde biralar boncuklandı, Stephen pusetin sapına yapışıp hızla bir metre falan geri çekti ve cebinden bir kağıt mendil çıkardı. Otobüs geldi.

Salak ihtiyar bilet parasını verip, otobüse binip de yerine oturuncaya kadar geçen zamanda Stephen insan yükünü taşıma, puseti katlama ve bavul rafına koyma fırsatını buldu. Talihsizlik de, kompresör havasının ıslık sesi ve otomatik kapının pat diye kapanışı kılığına bürünerek otobüse sızdı ve şoförün arkasındaki, yaşlı ya da çocuklu kişiler için ayrılmış koltuğu kaptı. İhtiyar -tahminen elli üç yaşındaki- kadın bankta kaldı ve korkudan donakalmış halde seyretti otobüs durağı yolda kayarak gider, otobüsü geride bırakırken.

Kentin öteki tarafında Stephen'ın eski karısı büyük ve müstakil bir Edwardiyen villanın idaresini sürdürüyordu. Stephen onun sevgilileri var mı yok mu bilmiyordu -kadın bunu hiç lütfetmemişti- fakat eğer öyleyse, bol miktarda oda sayesinde onlar için bol bol yer vardı. Sadece gömme dolaplara bile beş altı tane dolap zamparası sığardı ve, Stephen ille de kendini kötü hissetmek istiyorsa heriflerin orada, kapalı karanlığın içinde rahat rahat oturduğunu, kadının içlerinden birini seçmesini beklerken onun giysilerinin heriflerin omuzlarında hışırdadığını düşlerdi. Stephen'ın eski karısı güzeldi. Düzgün vücutlu, simsiyah saçlıydı ve keskin bir profili vardı. Tek tek birtakım erkeklerin cinsel yönden nefsine hakim olamamasını kınardı -Stephen

bunu başına gelenden ötürü biliyordu- fakat erkeklerin genelinde bundan hoşlanırdı tuhaf bir şekilde. Ve bu nedenle, kadının tek bir sevgiliyle değil, aşıklarla beraber olduğunu düşünmek daha kolaydı.

Stephen, puseti çevresi tehlikeli yosunlarla kaplı kaldırım taşlarının üzerinde tangır tungur sürerken Talihsizlik onu hep adım adım takip ediyordu. Otobüs durağından yürüyüp, düz cepheli yarı müstakil evlerin arasından geçerek yokuştan çıktılar, sonra tepedeki, kale direkleri tam birer darağacına benzeyen futbol sahasının etrafında dolaştılar. Sonra gazometrenin önünden geçip, iki yanında teraslı kılıksız evler bulunan kısa sokakta gittiler ve nihayet önünde yürüdükleri bir sıra boktan küçük dükkanın her biri halkı rahatsız etmek için tasarlanmıştı sanki. Yalnız iki tür meyveyle üç tür sebze bulunan bir manav; sadece sucukla kıyma satan ve üç kutu kurutulmuş dolma içinden oluşan çekici bir vitrin sergisine güvenen bir kasap; aradığınız hiçbir şeyin bulunmadığı bir nalbur. Stephen hatırlıyordu, oradan on üç amperlik bir sigorta, açık sarı bir boya, çamaşır ipi, duvar sıvası istemişti ama bunların hiçbiri yoktu. Akıl almaz bir şekilde, nalbur dükkanı geçen yıl tamir görüp yenilenmişti ama yine de, aradığınız hiçbir şey satılmıyordu. Belki de, diye düşündü Stephen, bu nalbur dükkanı sadece kendini tamir etmek için var; 'kendi işini kendin yap' kavramı konusunda çok evrimleşmiş bir oyunda pek öyle perakende satış diye bir kaygı yok anlaşılan.

Köşeden sapıp Tennyson Bulvarına döndüler ve Hick'lerin evinin (yaşlı yatalak anne, keş oğlu), Fakenham'ların evinin (adam gizli bir sübyancı, kadınsa mahalle kilisesinin direği), Gartree'lerin evinin (insan çocuk yok ama bir sürü kedi bebek var) önünden geçtiler. Bir sürü yılan, evlerinde kalmaya devam ederken, o, Stephen nasıl olurdu da bu zehirli Cennet'ten kovulurdu? Birden -ne ilk ne de bininci kez- aklına geliverdi; kendisine sahte bir intihar ayarlamalı, hiç binmediği bir trenin el altında bulunan enkazını kullanmalı, ya da girmediği bir büroyu kurban etmeli, ya da sadece, bir defaya mahsus, düzgün bir şekilde katlanmış giysilerini bırakmalıydı bir uçurumun kenarına ve yürüyerek çekip gitmeliydi CSA'dan,[1] çocuklardan, acılardan.

1 Child Support Agency, İngiltere'de anne babası bir arada olmayan ve yardıma muhtaç durumdaki çocuklara destek veren bir kurum. (ç. n.)

Bahçe kapısını açmak için eğildiğinde, çocuktan gelen keskin bir çiş kokusu hissetti. En iyisi, bunu böyle bırakmamalıydı; yoksa sidik isiliğe yol açar, sonra da veledin annesinin gazabına maruz kalırdı. Bahçe kapısından girince çocuğu çözdü ve kömürlüğün arkasındaki çimenlik bir yere yatırdı. Evin, her biri tül perdeyle katarakt inmiş boş gözlerine baktı, ama hiçbir kıpırtı görmedi.

"Anukka," diye protesto etti çocuk, Stephen onun tulumunun ön tarafını yırtar gibi açar, tombul bacaklarını çekiştirerek aralar, sonra açık, butları birbirinden ayrık halde tutarak emici bezi çıkarırken.

Stephen pusetin altındaki bölmeden el yordamıyla temiz bir çocuk bezi çıkarmaya çalışırken evin ön kapısının açıldığını duydu ve kafasını kaldırınca eski karısının kapıda durup, hor görerek ona baktığını gördü. Kadının incecik omuzlarının arkasında geriye doğru bir koridor uzandı ve her iki yanında, okul çantalarından, sıra sıra ayakkabılardan, deste deste spor malzemelerinden ve kitaplardan oluşan birer yığın vardı.

"Hıh," diye bağırdı kadın, kollarını göğsünde çaprazlayarak ve dirseklerini kavrayan o tırnak dipleri yenmiş parmaklarını ve fener gibi yanan gözlerinde ışıldayan öfkeyi gören Stephen, onun öfkesinin asıl niteliğini hatırlamaktan kurtulamadı.

"Ağzına sıçayım kafa biti var lan bende!" Aynı çıldırmış hırçın eller, kadın otururken yatağın yanında. "Sıçtığımın sirkeleri! Sıçtığımın sirkeleri!"

Stephen evlilik yatağının kendi tarafından sıçrayarak kalkarken, o anda, oraya bir daha asla yatmayacağını kavrıyor hemen. Gözleri halının her tarafında dolaşarak, bu birdenbire sel gibi, korkutucu hale gelen dünyada demir atacak bir şey arıyor. Ama çıplak bir Barbie bebekten başka bir şey görmüyor, geçen bir çocuk atmış gemiden, bebeğin bacakları kafasından yukarıya kalkmış, pembe plastik pubisi rahatsız edici bir ek yeri. Bu şey nasıl olur da bir -fırtınamsı bir kafa karışıklığıyla bocalıyor- oyuncak olabilir?

"Çocuklar!" diye bağırdı Stephen'ın eski karısı ve sonra, bu kez daha yüksek sesle "Çocuklar!" diye bağırdı yine.

Stephen, çocuğu paketlemeyi bitirdi ve çiftli pusetin bir tarafına koydu.

Şimdi Stephen'ın o kadar az şeyi var ki, başkalarının hak ettiği saygıyla davranmaya çalışıyor onlara. Kentin öte tarafındaki küçük evde çocuğun plastik çanağını büyük bir özenle yıkıyor, sonra kurulayıp dolaba kaldırıyor. Her biri yavaş yavaş aile yaşamı yıllarının önemiyle dolan sayısız köşeleri bulunan müstakil villa Stephen'ın değil artık.

Altı yaşındaki ve sekiz yaşındaki, merdivenlerden inip koridora geldiler şaşkın suç ortakları gibi, birbirlerinin yediği haltlara bulaşmışlıklarını kabul etmeye gönülsüz bir halde. Anoraklarını koridordaki askılarından aldılar ve Stephen'e müthiş dokunaklı gelen bir düzen ve beceriyle giydiler. Sonra ayaklarını Wellington çizmelerine soktular; ve Stephen koşup onlara yardım etmek istedi fakat aslında bunu yapamayacağını biliyordu. Çocuklar evden çıktılar ve Stephen'ın durduğu yere geldiler ayaklarını sürüyerek.

"Selam baba," dedi daha büyük olanı, yani kız, fakat oğlan sadece "Selam," dedi. İkisi de, pusetteki yarı kardeşlerini başlarını sallayarak selamladılar sanki bu bir işyeri karşılaşmasıymış ve hepsi sanki ilk kez resmi bir şekilde tanıştırılmış gibi. "Selam," dediler yine.

"Lammo," dedi bir yaşındaki.

Stephen eğildi ve iki yana açtığı kollarıyla üç çocuğuna da sarılmak için öne bir adım attı. Nefeslerinde meyve suyu, saçlarında jöle kokusu duydu. Soluk yüzlerine bakınca yine, eski karısının keskin yüz hatlarının, kendisinin daha zayıf yüz hatlarını keserek oturuşunu gördü.

Stephen'ın eski karısı koridorda belirdi; itiraz eden iki yaşındakini kolundan tutup çekiyordu.

"İstemiyorum!" diye şikayet ediyordu iki yaşındaki. "Ben burda kalcam, ben..."

"Gelmek istemiyor mu?" diye seslendi Stephen, yarı umutlanarak.

"Ah hayır, seninle geliyor," diye yanıtladı kadın, çocuğu becerikli bir şekilde anorağının içine tıkarken ve sonra çocuğu geriye, kendi ayağının üzerine çekiverdi ve çocuk yere oturdu. Çocuğun ayağını Wellingtonlarına sokarken rahatsız edici bir nakarat tutturdu: "Birazcık düşünsen ha, evin bana kalacağı, bir haftada sadece iki saatlik zamandan mahrum kalacağımı lan... bir yerlere telefon edeceğim, ya da saçımı yıkayacağım tek zamanı lan... Ama sen hiç düşünmezsin, öyle değil mi? Sen hiçbir şey düşünmezsin lan..."

Bu sırada çocuk, kendi adına boyuna itiraz ediyordu. "Bunu babama göstermem lazım, çünkü. . . Ama Daniel lazım değil diyo çünkü. . . o aldı onu, o..."

"Josh araba zımbırtısını almak istiyor," diyerek açıkladı Daniel.

"Ona söyledim o şey kalabalık eder diye," diyerek açıkladı ablası, Melissa.

"Ama almam lazım!" diye bağırdı Josh kapının ağzında.

"Öyleyse al şu lanet olasını! Al şu lanet olasını lan!"

Kadın 'al' derken, üzerine direksiyonu ve vites kolu takılmış oyuncak kumanda tablosunu yerden aldı; 'şu' derken onu Josh'un ellerine tutuşturdu; 'lanet olası' derken çocuğu kaldırıp kapının önüne koydu ve 'lan' derken de kapıyı güm diye kapattı.

Josh'un harbiden feryada başlamasından önceki dondurulmuş anda Stephen döndü ve kafasını başka tarafa çevirdi. Yolun öteki tarafından iki rahibe geçiyordu. İkisi de gözlüklü, mavi başörtülü ve mavi yağmurlukluydu. Eteklerinin altından uzanan yaklaşık otuz santim uzunluğunda beyaz bir naylon kumaş vardı. Tüm bu kıyafet, diye düşündü Stephen, hem dinsel hem de tıbbi bir görüntü veriyor, sanki Kurtarıcı'larına, özel olarak donatılmış bir çarmıh ünitesinde hemşirelik etmeye gidiyorlarmış gibi. Gözlük merceklerini Stephen'a doğru parıldattılar ve "İzin verin bu çocukcağızlar sizle gelsin!" diye bağırmak geldi Stephen'ın içinden. "Bizden daha yardıma muhtaç bir insan grubu bulamazsınız. . ." Ama bunun yerine geriye dönüp Josh'a, "Ühhüüüü-ühhüüü-ühhüüü, vaaaa!" diye feryadı basarak histeriye giren çocuğa baktı.

"Haydi Josh, ağlaman gerekmez, haydi gidiyoruz, haydı gidiyoruz. . ."

Stephen, bangırdayan çocuğu ve oyuncağını duasal bir mırıldanmayla tutup kaldırdı, pusetin yanında duran diğerlerinin yanına götürdü, çocuğu pusetin ona ait kısmına koyup kemerini takti, araba oyuncağını dizlerinin üzerine dengeli bir şekilde yerleştirdi, puseti bahçe kapısından çıkardı, daha büyükleri pusetin iki yanına, küçük elleriyle saplarından tutacak şekilde konumlandırdı ve şaşkına dönmüş zürriyetiyle, dördü birlikte yola çıktılar. Talihsizlik geride yerini aldı.

"Tamam Josh, tamam Josh. İyi vakit geçireceğiz; göreceksin. . ."

Melissa durumun idaresini Stephen'dan almıştı ve Stephen ona şükran duyuyor olmasına karşın, yetersizlik yüzünden kendini kötü hissetti yine de; babalıktaki kusuru, geri dönüşsüz bir napalm ceketi gibi yakarak omuzlarına yapışıyordu.

"Evet çocuklar," dedi neşeyle. "Bugün n'apıyoruz? Müze mi? Hayvanat bahçesi mi? Sinema mı? Ne olacağına siz karar verin."

"Biz bir filme gidildik..."

"Gittik," diye düzeltti Stephen, Daniel'in söylediğini; bu duygusal yangın söndürmelerin ilk kurbanı hep, altı yaşındakinin grameri olurdu.

"Biz bir filme gittik dün."

"Ee?"

"Yani tamam."

"Peki hayvanat bahçesi ya da bir müze nasıl olur?"

"Ah, sıkıcı," dedi büyük çocuklar koro halinde.

"Peki ne yapalım öyleyse? Park biraz sıkıcı olur, değil mi?"

Sessizlikleri, katılmadıklarını söylüyordu.

"Peki dört salıncaklı yürüyüşe gitmek ister misiniz?"

"Evet, ve sen bizi ittirirsin yukarı, yukarı, yukarı..."

"Çok yükseğe, yükseğe biz çubuktan aşarız..."

"Yahut uzaya uçarız ayı geçeleriz ve Mars'ı ve her şeyi..."

"Başka bir galaksiye..."

"Başka bir evrene, yani."

"Tamam, dört salıncaklı yürüyüş öyleyse, fakat uzay keşfini söz veremem size."

Başka bir evren; güzel bir fikirdi bu. Stephen, Daniel'le Melissa'nın dört salıncaklı yürüyüşe, Stephen'ın ayrılmasından önceki zamanla bağlantı kurdukları için gitmek istediklerinden emindi. Büyük çocuklar, ikisi yerel çocuk parkında, sonra bir tanesi bitişikteki bir yetişkin parkında, ve sonuncu da, bir belediye arsasındaki bir çocuk parkında gizli bu dört salıncak grubunun bilincine varmışlardı. Belki de, sallanarak yeteri kadar yükseğe çıkarlarsa geçmişe yönelik mükemmel bir parabol çizeceklerini düşünüyorlardı.

"Sayyaş," dedi pusetin sol tarafındaki bir yaşındaki, Stephen sonbahar olduğunu ancak o zaman fark etti, çünkü çocuk, ayakların ve tekerleklerin yoldaki yaprakları savurma sesini taklit ediyordu.

Sonbahar, bu nemli, baskıcı ve sıkılmayı bekleyen pis, gri bir bulaşık bezine benzeyen gökyüzünün açıklamasıydı. İçeriğine bu giderilmez kayıp duygusunu yerleştiren sonbahar. Sonbahar; Stephen'ın acı veren bitkinliği bu yüzdendi. İlkbahara kadar, tenine batan bu çalının altına konabilecek bir şeyi olacaktı. Ayaklarının altındaki bu birikintiye, okul tatillerinin uzun hasadı sırasında bırakılmış lolipop çubuklarından, içecek kutusu halkalarından ve yumuşamış kağıt bardaklardan oluşan örtü tabakasına bir anlam veren, sonbahardı. Sonbahar, bunların hepsinin olduğu zaman.

"Gel buraya! Buraya gel dedim lan sana! Buraya gel, otur yanıma. Otur şuraya!" Kadının karnı, ezilmiş minderlerin arasında yuvarlak ve şişkin, geceliği hırçın katlanmalarla kırışık.

"Melissa'da dört aydır böyle bir şey yoktu; dört aydır! Her gün saçlarını tarıyorum; her gün! Otur şuraya, saçlarına bakayım. Senin o sıçtığım saçlarına!"

Ve böyle, yarı çıplak maymunlar gibi, tüm sosyal bağlılığı yok eden vahşi bir tımara girişiyorlar. Kadın onun saçlarını kurcalayıp çekiştiriyor.

"İşte! İşte! Sende de var! Ve yumurtalar; ve sıçtığımın yumurtaları! Nedir bu Stephen? Sen birini sikiyorsun, öyle mi?! Kafasında sıçtığımın bitleri bulunan birini. Kim bu kadın, Stephen? Bir kız öğrenci mi?"

Hayır, bir kız öğrenci değil. Az önce gözleri hâlâ Barbie'nin bacak arasındaki rahatsız edici ek yerine dalıp gitmiş haldeyken Stephen, bir kız öğrenci olsaydı bu gerçeği kabullenmesi daha kolay olurdu diye düşünmüştü, çünkü çok anlamsız, çok tuhaf bir şey olurdu. Ama tuhaf olan bunun yalanıydı; gerçekse -yani kadının Melissa'nın öğretmeni olmasıysa- sadece bayağıydı.

Çiftli pusetten mahmuzuyla Stephen'ın lokomotifi dükkan sırasının önünde, görünmez sivriliklerin üzerinde takırdadı ve sola saptı ve yokuş yukarı, çocuk parkına doğru yollandı. Talihsizlik, bekçinin karavanındaydı.

"Huu-huu!" dedi bir yaşındaki, ve yanında oturan Josh turuncu plastik direksiyonu çevirerek kornasını bipledi.

"Evet, okul nasıl?" diye sordu Stephen, Melissa'ya, çünkü sorması gerektiği kanısındaydı.

"Tamam," diye yanıtladı kız.

"İyi bir tamam mı yoksa kötü bir tamam mı?" diye kurcaladı Stephen.

"Tamam. Tamam."

Ve bu kadardı, Stephen'ın onun eğitimi hakkındaki girdisinin tümü bu kadardı.

Çocuk parkına varır varmaz iki büyük çocuk pusetin iki yanından fırladılar salıncağa duyarlı füzeler gibi ve kirli çimenlerin ötesine koştular. Önlerinden martılar havalandı hoşnutsuzca bağırtılarla. Stephen, puseti yolda sürerek, iki yeniyetmenin koklaştığı berbat banklar bölgesinin önünden geçti. Delikanlının çenesindeki, sivilcelerden ve yara kabuklarından oluşan küçük sakala karşı şiddetli bir fiziksel sempati duydu. O şeye dokunmak istiyordu ama gözlerini yerdeki köpek boklarının, kimi kahverengi, kimi siyah, kimi kurumuş beyaz, kimi kurşunimsi sarı kabartıların, topakların arasından yol bulan ayaklarına dikerek iptal etti bu duyguyu. İki küçük çocuğun birbirlerini görmezden gelmeyi becermesi çok ilginçti. Belki birkaç aya kadar Josh ötekine dönecek, "Sen daha hâlâ konuşma yapamıyor musun?" diyecekti damdan düşer gibi.

Parkta Melissa'yla Daniel büyük salıncaklardan ikisine binmişti bile. Daniel, bacaklarını fırlatarak ve gövdesini arkaya eğerek epey bir yüksekliğe çıkmayı başarmıştı ama Melissa bunu beceremiyor, sadece kımıldanıyor, sağa sola kıvranıyordu. Stephen, Josh'u pusetten aldı ve küçük salıncaklardan birine koyup ayaklarını boşluklardan aşağı soktu. Peşinden aynısını diğer küçüğe de yapıp ikisini salladı. "Ön tarafa tutunun!" diye direktif verdi.

"Gel *beni* salla baba!" diye seslendi karşıdan Melissa. "Yapamıyorum."

"Sallanamıyor!" diye bağırdı Daniel sevinerek. "Sallanmasını bilmiyor, sallanmasını bilmiyor!"

"Kes sesini Daniel! Kes sesini!" Melissa hemen ağlamaya yüz tutmuştu.

"Sekiz yaşına gelmiş, sallanmayı bilmiyor!" diye haykırdı Daniel, kızın yukarısında kolan vururken.

"Kes sesini; ciddi söylüyorum bak!"

"Peki öyleyse," dedi Stephen iki küçüğü sallanır halde bırakarak. "İkinizi de sallayacağım."

İki elini kullanarak Melissa'yı salladı, sonra bir eliyle oğlanı, diğeriyle kızı sallamaya geçti. Bir seferinde salıncağın oturağından, bir sonrakinde çocukların sırtından itiyordu. Onların sırtını, belkemiklerinin eğimini, küçük kıçlarının sıcaklığını hissediyordu. Salıncaklar eğrilerinin tepesindeyken vücutlarının ellerinin üzerinde havada durduğunu hissediyordu sanki. Ama yine de bu çocuklara -kendi çocuklarına- fiziksel bir sempati duymuyordu. Melissa'yla Daniel sallanırken kendilerini geride bırakıyorlar, doğaüstü bir yaştaki benliklerini geride bırakıyorlar ve -mekanda değilse de- zamanda yolculuk ediyorlar, sadece ve fiziksel olarak şimdi olan bir zevk mekanına gidiyorlardı. Stephen onları salıncağın üst kısmındaki kollarının altından gıdıkladı ve kıkırdadılar. Ön tarafa koştu ve çılgın bir matador gibi, sallanırlarken onların boynuz yerine geçen ayaklarını savuşturdu ve çocuklar çığlık attılar. Küçük salıncaklarındaki küçüklere koştu ve onları yeniden salladı, sonra yine büyük çocuklara koşup onları daha da yükseğe itti. Stephen bir oraya bir buraya gidip ittirdi, bir oraya bir buraya koştu. Şimdi dördü de -hatta kayıtsız küçük bile- gülüyordu. Talihsizlik, birisinin bir korkuluğun tepesine tutturduğu, unutulmuş bir eldiveni aldı ve eline uyuyor mu diye denedi.

Sonra durdular. Daniel, ayakkabılarının kauçuk tabanını kauçuk yer döşemesine bastırarak kendini bir gacırtıyla durdurdu. Daha tam durmadan salıncaktan atladı ve hareketsiz duran atlıkarıncaya gitti. Kenarda diz çöktü ve küçük esmer kafasını metal direklerden birine dayadı sanki dua edermiş gibi. O sırada sahnenin tüm perişan hali geri döndü: Somurtkan gökyüzü, çocuk parkının aşınmış zemini, ziftli yüzeyden ayrılıp kalkmış kauçuk, betondan ayrılıp kalkmış zift; metal yiyen bir dev için cafcaflı bir demir simide benzeyen, yirmi yıllık tırmanma platformu; kimilerinin zinciri yatay traverse sarılmış salıncaklar; yeniyetmelerin muzırlıklarının, ya da gerçekten, mancınık gibi fırlatılıp yörüngeye giren çocukların kanıtı. Parkı çevreleyen korkuluk-

ların yanında kırık bir cam vardı; betondaki, sular ve yapraklar dolmuş bir çöküntünün etrafında gruplanmış çarpık bariyerler vardı, tahta desteklerinden oluşan palaskasının içinde tümüyle yamulup bükülmüş bir çöp kutusu vardı. Böylesine sert bir şeyin böyle bir saldırıya uğraması, çok aşırı bir nüfus patlamasının kanıtıdır diye düşündü Stephen.

Melissa da salıncağından indi. İki küçük öylece duruyorlar, küçük salıncaklarında kımıldıyorlardı sadece.

"Haydi, herkes!" Stephen sesine şevk şırıngaladı sanki uyarıcı bir drogmuş gibi. "Haydi hemen ikinci salıncağa gidiyoruz."

"İki!" diye bağırdı bir yaşındaki, yüksek sesle, net bir şekilde ve mükemmel bir telaffuzla. Hiçbiri buna dikkat etmedi.

İkinci salıncak, 'saat bir' kulübünün bitişiğine, yakın bir zamanda yapılmış, daha küçük bir çocuk parkındaydı. Küçük ordu orada parkın içinden yürüdü; her birinin çamurun içine dikilmiş darağacı kale direklerinin arasından vıcık vıcık geçmelerini gerektiren, dümdüz bir rotaydı bu. Büyükler önden koştu, küçüklerden daha küçüğü pusetle ve Josh elinde plastik kumandasıyla, zar zor yürüyerek geçti. Stephen, Melissa'yla Daniel'in, Josh'un yaşını epey bir geçinceye kadar ona nasıl ısrarla yapışarak, oradan kucakta geçmek istediklerini hatırladı. Ama bu iki yaşındaki, öne eğilerek bata çıka yürüyordu ve belli ki, babasının ona dokunmasına, babasının ona dokunmak istemesinden daha fazla hevesli değildi.

Hafta sonuydu ve 'saat bir' kulübü kapalıydı, demir panjurlar yere kadar indirilmişti ve panjurun her yatay satırı çirkin graffitilerle doluydu. Küçük çocuk parkı henüz tahrip edilmemiş, siyah kauçuk yer döşemeleri bozulmamıştı. Güzel bir şekilde konmuş ekipmanların her biri kendi çimen-kauçuk döşemesinin üzerinde duruyordu. Kum havuzunun etrafı çevrilmiş ve bir asma kilitle kapatılmıştı. Tırmanıp kayma düzeneğinin düzgün bir çatısı vardı ve oraya çıkan merdivenlerin, her birinin kenarına yine siyah kauçuk geçirilmiş sağlam tahta basamakları vardı. Yonca yaprağı biçimindeki platformlar dev bir spiralin kıvrımlarının üzerinde duruyordu. Bütün bunlar çok yeni ve düzgündü ve yastıklanmıştı. Uyandırdığı güvenli bir ev içi çağrışımıyla dışarıya meydan okuyordu.

"Ne kadar klostrofobik lan" diye mırıldandı Stephen yüksek sesle, Josh'la bir yaşındakini yeni bir ikili salıncağa bindirirken. Bu içi dışına dönmüş oyun aletinin çocuk parkının dış tarafı olduğunu ve çocuk parkının dış tarafının kentin iç tarafı olduğunu, ve kentin ülke tarafından çevrelendiğini, ve ülkenin de diğer ülkelerle birlikte dünyanın içine tıkıldığını hissetti. Onlarca yıldır dehşetli bir huysuzluk nöbeti geçiren, olgunlaşmamış bir insanlığın kırılmış, atılmış oyuncaklarıyla dolu, çok geniş ve karmakarışık bir oyun odası gibi bir dünya. Korkunç iki binyıl. Bu çocuk parkının köşesindeki kırmızı direğin tepesindeki güvenlik kamerası gibi, Tanrı çok uzaktaki, çitlerle çevrili kendi yerinde her şeyi görüyordu, pedofilleri pasifçe seyreden bir çocuksever gibi.

Stephen iki küçüğü salladı yine ve sonra büyük salıncaklara gidip büyük çocukları salladı. İki salıncak gurubu karşı karşıyaydı ve Stephen kırmızı güvenlik engellerinin etrafında, sallananların hepsini yükseklerde tutmak için deli gibi koşturup dururken dört çift Wellington Stephen'ı hedefliyordu.

"Ben en çok bu salıncağı seviyorum," dedi Melissa.

"Ben en çok üçüncü salıncağı seviyorum," dedi Daniel.

"Bu salıncak daha hızlı," dedi Melissa.

"Evet." Daniel bu muhabbeti, sanki havada verilen bir kokteyl partideymiş gibi koyulttu. "Fakat üçüncü salıncak daha hızlı; ben daha hızlı sallanabiliyorum."

"Sineee!" diye şarkı söyledi bir yaşındaki.

"Ben susamım" dedi Josh.

"Yani susadım demek istiyorsun," dedi Stephen nefes nefese.

"Ben çok susamım," diye tekrarladı çocuk.

Çocuk bahçesinden çıktıkları kısa yol bir çıkmaz sokağa dönüştü. Yol kenarında, terk edilmiş bir araba ve devrilmiş iki motosiklet vardı. Araba hem yakılmış hem içi boşaltılmıştı. Bütün pencere camları yanık şeker rengiydi ve koltukları doğranmış yanık kauçuk köpüğü halindeydi. Kontrol paneli de kesilip çıkarılmış, elektriksel bağırsaklar döşemenin her tarafına saçılmıştı. Bütün tekerlekler gitmiş ve araba tam Josh'un boyuna kadar düşmüştü ve Josh etraftaki kalıntıların üzerinde çatırtılar çıkararak ve kendi kumanda panelini havaya kaldıra-

rak arabaya doğru yürüdü. "Benim arabam," dedi. "Benim arabam."

"Hayır, değil!" dedi Stephen bağırarak. Çocuğu çok sert bir şekilde yakalayıp yukarıya kaldırdı ve hızla, çift pusetin ona ait tarafına fırlatıverdi. Josh ağlamaya başladı ve diğer üç çocuk ona baktılar korkuya kapılarak.

"Üzgünün Josh, üzgünüm." Stephen, Josh'un yanında çömelerek onu yatıştırmaya çalıştı. "Gerçekten üzgünüm. Bak..." Suçlayarak bakan yüzlere bir göz attı. "İstediğiniz şeyi içebilir ve şeker yiyebilirsiniz. Bu nasıl?"

Burun çekmelerden başka çıt çıkmıyordu ve sonra Daniel, kendi repertuarında yer etmiş beşinci sınıf bir Amerikan aktörünün söylediklerini tekrarlayarak "Tamam, peki, tabii, her neyse," dedi.

Puset yoluna devam etti.

Dört salıncaklı gezinti pek iyi gitmiyordu; Stephen biliyordu bunu. Yaşamında tökezleyip durmayı bırakmalı, bütün bu çocuklara hakim olmalıydı; ama nasıl? Bu pis kentte duygusal sağlığı nasıl sağlayabilirdi ki? Motosikletler, her biri kendi yağlarından oluşan yapışkan bir birikintinin içinde hayvan cesetleri gibi yatıyordu. Çürüyen makinelerin petrol kokusu çok kuvvetliydi. Ve yanından geçtikleri boş dükkânın duvarlarının dibinde donup kalmış bir döküntü dalgası; gece fırlatılıp atılmış ve bir köşesi kuş pisliğinin beyaz asidi tarafından yenmekte olan bir prezervatifin, bir gabardin parçasının üzerine yerleştiği, gabardin parçasının da bir şemsiyeyi ağına düşürdüğü, şemsiyenin sapının ise eski bir elektrik süpürgesinin ezilmiş belkemiğine yaslandığı, tamamen evrim geçirmiş bir deko-sistem vardı. Stephen saatine baktı, oysa bakmayacağı konusunda söz vermişti kendine. Talihsizlik uygun zamanı bekliyordu.

Ana caddede birtakım adamlar ganyan bayisinin önünde, Cumartesi öğleden sonra pozuyla dolaşıp duruyordu. Biri, boş bir bira kutusunu havaya fırlatıp ensesiyle yakalıyor, ötekisi bahis sliplerini vahşice ve metodik bir şekilde parçalıyor, sonra bu sahte kar tanelerini yıkılmış dünyasının etrafında uçuşmaya bırakıyordu. Yolun düzensiz yüzeyinden akan trafik gürültü çıkarıyordu. Çocuk parkındaki koyu sessizlikten sonra, bu araçların datlayıp biplemeleri bile sıcak geli-

yordu neredeyse. Stephen, puseti dükkânlardan birinin içinden sürdü ve büyük çocuklar da peşi sıra yürüdü.

Hep aynıydı bunlar -bu dükkânlar- heterojenlikleri hep aynıydı. Rasgele birtakım malların küçük stoklarını satıyorlardı. Bir sürü raf boştu; diğerleriyse işe yaramayan mallarla tıka basa doluydu. Dükkânlardan birinde içki, sigara, patates, on kiloluk torbalar halinde pirinç, nişasta, şekerleme, yelpaze ve kiralık videolar vardı; sağındakindeyse sandalye kılıfı, bir defalık mangal, maymun fıstığı, lavabo tıkacı, patlıcan, içki, köpek maması, sigara, şekerleme ve kırk santimlik siyah-beyaz televizyon alabilirdiniz. Bir tanesi çelik bir ağdan oluşmuş bir iç yakayla tümüyle çevrelenmişti ve müşteriler işlerini köpek kulübesine benzer bir şeyin içinde görmek zorundaydı; sağındaki ise tamamen açıktı ve soda kristalleri ve tütsü kapları satın alınmayı bekliyordu.

Bunda, v yakalı kaşmir bir süveter giymiş, kahverengi gözlerinin altı mor lekeli bir adam yabancı dilde gazetelerin yüksek bir yığın halinde durduğu tezgâhın arkasında oturmuş, bir tükenmez kalem kapağıyla dişlerini karıştırıyordu. Stephen, çocukları ne istiyorlarsa alsınlar diye bıraktı; Kola ve şekerleme. Bir yaşındakinin bile, küçük kahverengi pençeleriyle kocaman bir kırmızı kutuyu kavramasına ses çıkarmadı. Çok şeker; onların hepsine zararlı bir şeydi bu. Tatlı suç. Yapışkan, granüllü, yüzde yüz rafine bir utanç.

"Tamamdır patron," dedi adam, Stephen ona parayı ödeyince.

"Teşekkür ederim efendim," diye karşılık verdi Stephen.

İkisi de diğerinin ironik konuşup konuşmadığını bilmiyordu.

Üçüncü salıncak bu dükkânların arkasında, sokaktan da daha pis, halter biçiminde, ot ve çalı bürümüş küçük ve biçimsiz bir park parçasındaydı. Stephen'ın en hoşlanmadığı salıncak bu üçüncüsüydü. Hastalıklı bir duygu veriyordu burası; dükkân arkaları korkunç şakalarını dağınık bir sıra halinde duran, dolup taşmış tekerlekli çöp kutularına çıkarıyor ve beş altı tane bayatlamış şaka paspas beziyle siliyordu bunları. Ama çocuklar aldırmıyordu; şekerlere yumulmaya kaptırmışlardı kendilerini ve koşuyorlardı, Josh, ağabey ve ablasına güçbela ayak uydurarak, pusetteki bir yaşındakiyse Kola yudumlamaların arasında "Viiii!" diye bağırarak. Sonra hepsi birden duruverdi.

Koşarak vardıkları hedeflerindeki salıncaklarda, bacaklarını savurarak ve bir sigarayı paylaşarak oturan üç yeniyetme vardı. İki kız bir oğlan. Uzaktan tehlikeli görünmüyorlardı, ama -zaten ufak olan- salıncaklara yan oturmuşlardı ve ölçülerin tümüyle dışındaydılar. Üç yeniyetme. Kızların biri çok aşırı makyajlı bir güzeldi, dudakları cart bir pembeydi, saçları yağlanmıştı ve bir dizi düzgün kakül parçası halinde kahve kaşlarının üzerine sürtünüyordu. Diğer kız çok daha yapılı ve esmerdi, iri göğüsleri tam bir raf gibiydi ve kocaman kıçı salıncağın zinciriyle bölünmüştü. Siyah bir streç giymişti. Delikanlının üzerinde mavi bir blucin, boğazına kadar düğmelenmiş, kalçalarına kadar inen bir ceket ve, ağı taa dizlerinin bölgesinde yer alan bol bir pantolon vardı. Bir Los Angeles Raiders beysbol şapkası kafasına öyle bir sıkı geçirilmişti ki, saçları köpüklü kulaklıklar oluşturuyordu. Güzel kızın kucağında bir cep telefonu vardı ve altın piersingli narin kulağına bir kulaklık seti takılıydı. Telefonun tuşlarıyla oynuyor, bu sırada delikanlı da sallanarak ona bir yaklaşıp bir uzaklaşıyor, telefonu kapacakmış gibi yapıyordu. İri kız onlara dikkat etmiyor, gözlerini ayaklarına dikmiş halde sigara içiyordu.

Stephen'la çocukları bir süre fark etmediler. Stephen'ın, bunların zamansız üçgenini, güzel kızı taciz eden ve iri yapılı siyah refakatçi tarafından sessizce uyarılan boduru tarttığı bir süreydi bu. Bu üçü, yaşlarına göre küçük kalan bu çocuk parkına, belki de hiçbir zaman sahip olmadıkları bir masumiyeti yeniden kazanma girişiminde bulunmak için gelmişti. Sonra güzel olanı Stephen'la çocukları gördü. Kalktı ve oğlanı kulaklığın kablosuyla çekerek -oğlan telefonu kapmıştı- tahterevalliye doğru yürüdü. İri kız da kalktı ve peşlerinden gitti oğlanı yüklü kalçalarıyla dürterek. Güzel kız telefonunu tekrar kaptı, oğlan mayistra yelkeni gibi pantolonunu çekiştirdi ve tahterevallinin ortasına oturdu, iri kız tahterevallinin bir tarafına gitti ve durup bir çalılığa dikti gözlerini.

Stephen'ın çocukları yerlerini aldı. Stephen, Josh'un salıncağa binmesine yardım edip sallamaya başladı, daha büyükler ayaklarını savurup geri yatıyor, ayaklarını savurup geri yatıyordu. Öteki küçük hâlâ Kolasından emiyordu pusetin içine nöbeti tutmuş bir pilot gibi gömülerek ve gözlerinin akları giderek artan alacakaranlıkta gayet

net görünüyordu. Zincirlerin paslı halkaları, aşınmış cıvatalarına "hii-hoo-hii-hoo" diye sürtünüyordu.

Melissa vazgeçti ve salıncaktan inip yeniyetmelere doğru yürüdü. Onlara birkaç adım kala durdu, dikkatle inceledi ve sonra "Merhaba," dedi. Duymazdan geldiler. "Merhaba," dedi kız yine, bu kez daha yüksek sesle. Yeniyetmeler onu duymazdan gelmeye devam ettiler, Stephen, Josh'u sallamayı bırakıp gitmeyi ve Melissa'yı çekip getirmeyi düşündü ama yapamadı. "Merhaba, benim adım Melissa."

"İy tamam M'lissa," dedi oğlan.

"İy tamam," dedi güzel olan onu yankılarcasına ve iri kız kıkırdadı; tuhaf bir şekilde yüksek perdeden "tii-hii-hii".

Melissa yürüyüp pusete geldi ve bir yaşındakiyle ilgilenerek orada bir süre durdu. Eğildi, elini bir yaşındakinin tulumunun kapüşonuna soktu ve kıvırcık saç yumağını okşadı. Bir yaşındaki "Lissl," dedi.

Kız sonra Josh'u sallayan Stephen'ın yanına geldi ve annesinin icadı bir yüz ifadesiyle bakarak "Baba," dedi, "Setutsi niçin siyah?"

Yeniyetmeler artık ilgileniyorlardı ve altı tane gözleri Stephen'ın beyaz yüzünde, üç büyücek çocuğun beyaz yüzlerinde dolaştı, sonra duraksayarak gidip, pusetteki bayağı siyah on sekiz aylık kızı kolaçan etti.

"Evet, siyah ya," diye bağırdı oğlan özel olarak kimseye hitap etmeden. "Benim gibi siyah, yani."

Ve üç yeniyetme, sanki gizli bir sinyale karşılık veriyormuş gibi, yahut belki de bu melezleşmeyi karşılıklı bir şekilde reddetmenin ifadesi olarak, toplanıp küçük bir ekip haline geldiler ve çekip gittiler. Onlardan duyulan son şey, çalan cep telefonunun "dilaloodoo-dilaloodoo-doo" sinyal sesiydi.

Stephen, Josh'u sallamayı bıraktı. Pusete gitti ve Setutsi'yi bağlayan kemerleri çözmeye başladı. Bir şey yapmış olmak için, alt değiştirme bezini çıkarıp ıslak otların üzerine serdi. Silme bezlerini ve temiz bir çocuk bezini çıkardı. Setutsi'nin tulumunun çıtçıtlarını açtı ve kızın pamuklu kadife pantolonunun elastik belini çekerek indirdi. Kızın çocuk bezi çişten kabarmıştı. Çıkardı, kızı bir silme beziyle temizledi, sonra elini onun küçük, terli sırtının arkasına geçirdi ve yeni çocuk bezini yerleştirebilmek için kızı tutup kaldırdı. Cırt cırt bantlarını ya-

pıştırırken kafasını kaldırdı ve omuzunun etrafında grup halinde biraraya gelmiş üç beyaz yüzü gördü.

"Setutsi'nin tuvalet eğitimi yok mu baba?" diye sordu Melissa.

"Ee, var aslında, ama bütün gün dışarıda olduğumuzdan altına bez bağladım."

"Josh'un tuvalet eğitimi var."

"Biliyorum."

"Annem, insanlar çocuklarına tuvalet eğitimini tembel oldukları için vermiyorlar diyor."

"Ee, ben belki biraz tembelim, ama biz evdeyken Setutsi kendi başına tuvalete gayet iyi gidiyor."

"Senle Bayan Foster aynı yatakta mı yatıyorsunuz?" diye sordu Daniel ve Stephen'ın yanıtlamasına kalmadan "Bayan Foster artık bizim okulda öğretmenlik yapmıyor," diye ekledi.

"Biz senin evine gelebilir miyiz baba?" diye sordu Melissa. "Orada yemek yiyebilir miyiz?"

"Senin videon var mı baba?" diye ekledi Daniel. "Yemek yerken televizyon seyredebilir miyiz?"

Josh, Setutsi'nin yanına çömelmişti ve onu yarı gıdıklıyor, yarı tulumunun çıtçıtlarını kapatmaya çalışıyordu. Setutsi müteşekkir bir şekilde kıkırdadı. Ve Stephen, kafasında kaynayıp duran çok çirkin görüntülere -tükürdükleri ve bağırdıkları ve kıvrandıkları banyo gibi yatak odasına- ve burnunu dolduran, kadının -bir zamanlar Stephen'a canlılık veren, fakat artık midesini bulandıran- hindistancevizi kremine karşın, bunun önemli bir hamle olduğunu biliyordu. Bu yaylım ateş gibi sorgulamalar, olan biten her şeyin -onlar için, Stephen için- kabulünün başlangıcıydı. Elbette Melissa ve Daniel, Setutsi'nin niçin siyah olduğunu ve bunun ne demek olduğunu gayet iyi biliyorlardı. Ama Stephen şimdiye kadar onlara bu gerçeğin rasgele bölük pörçük birtakım parçalarını göstermişti sadece; Setutsi, araba pencerelerinden bulanık uzak çekimler halinde görülen, çabucak gelip geçen bir konuk olmuştu. Büyük çocuklar şimdi bu gerçeği kabullenmişlerdi ve daha doğru dürüst bir hikâye, kendilerini de kapsayan bir hikâye kuracaklardı böylece.

Stephen, Josh'u bir çalıya işetirken, sonra öpüp pusette kendi tarafına yerleştirirken sorular gelmeye devam etti. Pis parktan çıkıp da dördüncü salıncağa doğru giderlerken de sorgulamalar devam etti. Ve Stephen bunları gerçeğe en yakın şekilde yanıtlamak için elinden geleni yaparken, gerçeğin zorunlu ekonomisini de gözetti: Evet, kendisiyle Bayan Foster aynı yatağı paylaşıyorlardı, ve evet, çocukların annelerine, eve gelebilirler mi diye soracaktı, fakat anneleri gitmelerini istemezse kızmamalıydılar. Ve evet, Setutsi'nin ona benzediğini biliyordu, siyah olsa da. Ve evet, Setutsi onlara da benziyordu, çünkü onların yarı kardeşiydi.

Stephen'ın depresyonunun kurşun ağırlığı kalkmıştı. Aylardır hasretini çektiği fiziksel sempatinin vücudundan elektrik gibi geçtiğini hissetti. Gözyaşlarının gözlerini sızlattığını hissetti. Hepsini birden bağrına basmak istiyordu. İki küçüğün bindiği puseti sürerken, iki taraftan asılan Melissa'yla Daniel'in eşitsiz çekelemelerini hissetti. Babalığının neşeli yükünü hissetti. İçinden geçtikleri belediye arazisindeki binaların tahtalarla kapatılmış pencerelerine hiç dikkat etmiyordu. Yanmış ve bu yüzden de plastik bağırsakları kaldırıma sarkan bir çöp kutusunun gülünç halini fark etmiyordu. Ve tümüyle hiç sezemediği şeyse Talihsizlik'ti; belediye arazisinde dolanarak bir tur attıktan -aşırı doz alan bir bağımlının gözlerini kapattıktan, kalp krizi geçiren birinin aortunu tıkadıktan, zavallı bir bebeğin bıngıldağına bir darbe vurduktan- sonra, onlara katılmak için bu anı seçen Talihsizlik.

Dördüncü salıncak onlar geldiklerinde projektörle aydınlatılmıştı. Parlak beyaz ışıkların altında küçük bir siyah kauçuk dörtgen. Rüzgar artıyor, bulut örtüsü dağılıyordu. Buradaki donanımlar 'saat bir' kulübünün oradakilerden daha da küçüktü; öylesine küçüktü ki, belediye arazisindeki çocuklar bunlara burun kıvırır, küçültülmüş dağ bisikletleriyle çevredeki araba yollarında dolaşmayı, bir tanesi bir hız kesme tümseğine yaslanan rampalardan atlamayı tercih ederlerdi. Daha büyük birkaç salıncak vardı ama bunlar tutulmuştu. Daniel'den bir yaş falan daha büyük, şişman bir siyah çocuk bunlardan birinde kaygısızca sallanıyordu. Üzerindeki yeşil eşofman epey bir numara büyüktü ve, bunun elden düşme, yahut ana babasının onun kilosunu

gizlemek için seçtiği bir giyecek olduğunu düşünen Stephen ona karşı bir acıma hissetti.

Onlar parkın kapısından girer girmez çocuk hareketlendi ve onlara hitaben konuşmaya başladı. "Benim adım Haile," dedi. "Yedi yaşındayım ve yaşıma göre büyüğüm, ya, ve Penton Anaokuluna gidiyom, ya, ve futbolu seviyom ve Gameboy'u seviyom, yalnız, bende yok ondan ama kuzenlerimde var, ya. Senin adın ne?" Önce Daniel'e sordu, ama sonra herkesin yaşını ve ismini öğrenmek istedi.

"Ben kırk altı yaşındayım," dedi Stephen gülerek, ama Haile'de rahatsız bir halin varlığını hissetmişti; çocuğun gözleri fırlaktı ve terliyordu. Belki de tedavi görmemiş bir tiroit vaziyeti var, diye düşündü Stephen. Ama sadece bir ihtimaldi bu.

Stephen, Josh'u ve Setutsi'yi pusetten indirip küçük salıncaklara yerleştirirken Haile onları taciz etmeye devam ediyor, oradan oraya koşuyordu. Haile sonra Daniel'i sallamayı üstlendi ve sendeleyerek, elleriyle çocuğu sırtından sert bir şekilde ittirmeye başladı.

Daniel "Acıtıyorsun!" dedi.

Ve Haile birdenbire geri çekilince salıncak sarktı ve zincirleri takırdadı. "Ben çoğu gün burda duruyom ama şeker de alıyom ordan." Haile caddeyi gösterdi. "Sen de şeker yahut çikolata sever misin?" Melissa'ya sormuştu ama kızın cevaplamasına kalmadan, iğrendirici bir listeyi saymaya girişti: "Ben Snickers severim ve Starburst ve Joosters ve Minstrels ve bütün o çubukları, ve çerezleri ve lollileri. . ."

Ama Haile biraz çatlaksa da, çevresindekilerin hiçbiri rahatsız olmuşa benzemiyordu. Yeni kader işte bu, diye düşündü Stephen, bundan sonra böyle olacak, benim çok ırklı büyük ailem, herkesi içine alacak, seyyar bir eritme potası gibi.

Her fırsatta dönüp, Haile'yle büyük çocuklar ne yapıyor diye bakmayı bıraktı ve küçüklere konsantre olarak onları salladı ve gıdıkladı, önce Josh'un sonra Setutsi'nin burnuna dokundu sanki çocukların kan bağını canlandıracak bir büyü yapıyormuş gibi. Biraz ilerideki apartmanların oraya baktı; Setutsi'nin dayılarının yaşında iki siyah genç bir arabaya yıldırım şarjı yapıyordu; biri takviye kablosunu takıyor, öteki de arabaya yanaşmış diğer bir arabanın marşına basıyordu. Evet, dedi

Stephen içinden, artık her şey farklı olacak. Paul ve Curtis'le iyi geçineceğim, onlarla puba gidecek, onlara içki ısmarlayacak, beraber ot içeceğim. Bu yeni ailesel uyumun hayaline kaptırdı kendini; üçünü birlikte gördü, kayınbiraderler, kolları birbirlerinin omuzlarında, karşılıklı saygı ve sevgiyle dolular birbirlerine, farklılıklarına rağmen hem de.

"Hey! Öyle yapma!" Melissa'nın sesi hayalini dağıttı.

Stephen dönüp baktı ve gördüğüne inanamadı. Aradan geçen birkaç saniyede Daniel öylesine yükseklere çıkarak ve hızlı sallanmaya başlamıştı ki, salıncağı her kavsin en tepesine çıktığında, zincir halkalarının çıkardığı bir çangırtıyla sarsılarak dalışa geçiyordu. Ama Daniel bu vahşice hareketi durdurmaktan acizdi sanki; boyuna, bir arkaya yaslanıyor, bir ileriye dalıyordu Haile'nin yaptığını daha iyi görebilmek için. Şişman çocuk salıncakların traversinin üstüne ata biner gibi oturmuş, tombul bacaklarını demirlerin etrafına dolamıştı. Oraya tırmanıp da çıkmış herhalde, diye düşündü Stephen şaşarak, çocuğun hiç de böyle bir jimnastiği becerecek gibi görünmemesine karşın; ama şimdi çocuk oradaydı ve tehlikeli bir şekilde yalpalıyordu.

"Daniel!" diye bağırdı Stephen ve salıncağa doğru koşmaya başladı. "Kes sallanmayı hemen! Kes sallanmayı!"

Melissa salıncağından inmiş, epey uzaklaşmıştı. Daniel, Wellingtonlarıyla fren yaparak kendini durdurmaya başladı.

Stephen traversin altına girdi. "Hey, Haile," dedi, "yaptığın çok tehlikeli bir şey, aşağı inmelisin hemen."

"Ama dert değil," dedi Haile, "çünkü ben hep yapıyom bunu, bak, salıncakları yukarı çekiyom." Ve salıncaklardan birini zincirinden yukarıya çekmeye başladı.

"İyi bir fikir değil bu Haile," dedi yalvarırcasına. "Dengeni kaybedeceksin."

"Karışma beyefendi!" diye bağırdı Haile; bir kol boyu zinciri çekip omuzuna, ve bir kol boyu daha çekerek boynuna doladı çirkin ve çangır çungur bir kolye gibi. "Bu seni hiç ırgalamaz, öyle değil mi lan? Bu *seni* hiç ırgalamaz lan amcık!"

Bu son ettiği küfürle geriye doğru hızla kaykılan çocuk sarsıldı, sonra devrildi ve sonra düştü. Zincirden ilmek takırdayarak çocuğun

yumuşak boynuna dolandı. Haile'nin kafası dışarı pörtledi. Boynu kırıldı. Çocuğun yeşil eşofman altının içindeki bacakları Stephen'ın yukarıya bakan yüzüne doğru bir tekme savurdu, sonra bir ikinciyi savurdu beş salıncaklı bir yürüyüşe çıkarak. Stephen, çıldırmışçasına bir uyuşukluk halindeyken bile, bir gözyaşı damlasının gözkapaklarından ayrılmak için uğraştığını, ayrı bir öğe haline gelmeye duyduğu gereksinimle, kendisinden büyük yüzeyin gerilimine karşı savaştığını hissediyordu. Sonra bir öğe haline geldi. Yanağından aşağı yuvarlandı ve kauçuk döşemeye damladı. Tam bir kıyamet koptu. Talihsizlik, boşluğu doldurmak için on bin kez genişledi.

Ölçü

Prolog
(konuşma tarzında söylenecek)

Düşünür Freddie Ayer'e bir zamanlar, Paris'te en kışkırtıcı bulduğu şeyi sormuşlar. Saygın mantıksal pozitivist bir süre düşünmüş ve sonra "Üzerinde 'Paris' yazan bir yol işareti," demiş.

Çaydanlık

Bazı kişiler oran duygusunu yitirmiş; ben ölçek duygumu yitirdim. Londra'dan dün gece geç vakit eve döndüğümde, Kavşak 4'e son çıkış işaretiyle tali yolun başlangıcı arasındaki mesafeyi tahmin edemediğimi fark ettim. Havanın sisli olduğunu ve karşıdan gelen araçların parlak farlarının gözlerimde genişleyen haleler yarattığını kabul edelim, ama benim gibi kişilere yardımcı olmak amacıyla, sırayla konmuş, sınırları beyazla çizili üç tane dikdörtgen trafik işareti var.

İlkinde (maviyle yapılmış) üç tane eğik çubuk var; ikincisinde iki; ve üçüncüsünde bir. Üçüncü işaretin hizasına geldiğinizde, yeni birtakım eğik beyaz çizgilerle çizilen ve tali yolla, soyulup ayrıldığı otoyolun iç tarafında ve Chiltern uçurumuna doğru bastırıp giden anayolun arasında bir ara bölge, bir 'hiçbiryer' oluşturan eğri kamanın anlamını kavramaya başlamış olmanız gerekir.

Bu üç işaret, film başlamadan önceki hazırol bandıdır; bunlar Mansell'e, giderek azalan rakamları gösteren yarış hakeminin hava-

daki parmaklarıdır; bunlar sizin otoyoldan azledilişinizi gösteren (çavuştan onbaşıya, sonra ere doğru) rütbe düşüşleridir. Üstelik, bunların ardışıklığını, arabanın heyecanlı bir şekilde parıldayan alet panelindeki düşen ibrelerle koordine edebilmeniz, üç farklı ölçeği (yani zaman, hız ve mesafeyi) içgüdüsel olarak kavradığınızın ve bunları kolayca, otoyolda araba kullanmak olan pratik bir gerçek halinde birleştirebildiğinizin esaslı bir göstergesidir.

Ama bilinmeyen bir nedenle, Bakanlık burada yanılmıştır. Beaconsfield çıkışında, son trafik işaretiyle tali yolun başlangıcının arasında çok uzun bir aralık var. Ben bu aralığa düştüm ve ölçü duygumu yitirdim. Bana öyle geliyor ki, sonunda döner kavşağa vardığımda ve ev sıcaklığı veren, yeşil renkli (Beaconsfield 4) işareti görüntüye girdiğinde, bu aralık, bu boşluk, benim "Servis Yok: Yansıma Ritüelizmi ve Modern Otoyol İşaretleri (M40'a özel referansla)" başlıklı, tasarlanmış tezimdeki terimle, Fransızların *délire* dediği şeyin bir tezahürüydü. Başka bir deyişle, metinde bunun bir yoldan çıkma yahut bir akli dengesizlik olduğu yolunda bir bölüm yoktur ama metni yine de metnin kendisinden daha iyi tanımlamaktadır.

Neredeyse darmadağın olmuştum. Evime (yani Beaconsfield'in en çok ziyaretçi çeken şeyi olan maket köye çok aykırı bir şekilde yapılmış, mütevazı bir bungalova) vardığımda titremem henüz kesilmemişti. Dosdoğru mutfağa gittim. O sabah fırında bıraktığım pişirme tepsisi, katı pişmiş morfin granüllerinden oluşan, minyatür bir Ölüm Vadisi haline gelmişti. Koyu kahverengi kırağılar buruşuk bir yüzey halinde yayılmış, yer yer düzenli, pullu desenlere bölünmüştü, ölmeye yüz tutmuş bir sürüngenin derisi gibi. Bu materyali kazımak için çelik bir spatül kullandım ve bunu, zıplayan tavşanlarla süslenmiş küçük bir plastik kaba yerleştirdim dikkatle. (Karımdan ayrıldıktan sonra, taşınır malların bölüşümünü ben organize ettim. O bütün yetişkin tabaklarını ve çatal-bıçaklarını aldı ve bana da, büyümüş çocuklarımızın artık kullanmadığı küçük eşyaları bıraktı.)

Ben resmî bir kimya eğitimi görmedim ama bir şekilde, bir deneme-yanılma süreciyle, ham morfin granüllerinden eriyebilir bir tartarat oluşturma yöntemi geliştirdim. Bu malzemedeki sorun, bunun hâlâ önemli miktarda tebeşir içermesidir. Bunun nedeni benim bu

hammaddeleri, çeşitli şeyler bulunan eczanelerde satılan kaolin ve morfin şişeleri halinde tedarik etmemdir. Eğer şişeleri yeteri kadar uzun bir süre bırakırsam morfinin çoğu üste çıkar. Ama kaolini hiçbir zaman tümüyle yok edemezsiniz ve morfin süspansiyonu sifonla çekildiğinde bir miktar kaolin de kaçınılmaz bir şekilde gelir.

Bu maddenin aylardır enjeksiyonu sonucu vücuduma tuhaf bir görüntü geldi ve her dozla damar çeperlerimde giderek daha çok tebeşir birikti; bir araba yolunun kenarlarında set ya da duvar oluşturacak şekilde biriken topraklara çok benzer bir tarzda. Ve bağımlılığımın tarihi benim tarafımdan, Güneydoğu İngiltere yol sisteminin ilk yapılışı gibi planlandı.

İlk önce, bu etkinin bilinciyle davranarak, kollarımdaki ve bacaklarımdaki toplardamarlar üzerinde metodik olarak ilerleyip, onları önce sürü geçiş yollarının taba rengine, sonra at arabası yollarının koyu kahverengisine dönüştürdüm ve nihayet, benim bağımlılığım yüzünden, asfalt yollar haline gelip karardılar. Sonunda dikkatimi arterlere çevirdim. Bu kez, kırık yatak odası tartısının üzerindeyken ve boy aynasına bakarak yol planlama haritamı tasarlamaya çalışırken, kasıklarımdan başlayarak yayılan bir kalsifiye kanallar ağı gördüm. Bunların bazıları bedenimi alt geçitler gibi oyuyor, kimileri de sertleşmiş etten istinat duvarlarının üzerinde yükseliyordu; kanlı üstgeçitler.

Kocaman, beş mililitrelik silindirler ve buna uygun, arterleri bulmak için gereken uzun, mavi yakalı iğneler kullanıyordum. Eğer arterleri bulamazsam bunun benim dolaşım sistemimde feci sonuçlara yol açabileceğinin tümüyle bilincindeydim. Bir kolumu, bacağımı kaybedebilir ve tıpkı M25'deki gibi trafik tıkanmalarına yol açabilirdim. Bazen, kriz odamı da kaybedebilir miydim diye düşünüyorum.

İlk olarak, şu tez konusu vardı. Bu konu sadece karmaşık (belki bazılarının diyeceği gibi, gülünç) olmakla kalmıyor, bu konuda bana verilmiş bir bağış yahut görev de yok. Ben, bu tür şeylerle oynayacak maddi güce sahip, özel olanaklara sahip bir meraklı olsaydım sorun yoktu, fakat öyle değilim. Ben hem bu işe kendi başıma destek olmak, hem de geçimimi sağlamak zorundayım. Eğer geçim sağlanmazsa benim -genellikle, alkollü içkilerle tesviye olan- eski karım inşaat mü-

hendisi denetimciler gibi katı hale gelebilir. O kadın benim etrafımı direklerle çevirtebilir, ya da hatta geçimini sağlamak için para verilecek gişelerin konmasında bile diretebilir. Bungalovda -benim tahammül edemeyeceğim- sorunlar çıkabilir.

Ama dün gece bana dert olan şey bunların hiçbiri değildi. Morphia'nın kollarında kendimi kaybettim. Pistonu yuvasına sokarken kadın bana şunları diyordu: "Sola doğru devam et. Daha sert... daha sert... daha sert!" Ve çevresinde sürüklendim, tarihin sımsıkı yuvarlaklığına g gücüyle çivilenmiş bir halde. Hayalimde, M40'ı bugünden 20.000 yıl sonra, ikinci neolitik çağın Avrupa'ya çöktüğü zaman olacağı haliyle gördüm.

Hâlâ servis yok. Altı yol şeridi ve beton yamaçlar ot bürümüş. Bir zamanlar betonların arasında yavaş yavaş ilerleyen, kısa huzmeli halojen lambalardan oluşan uzun koridorlar gitmiş ve havadan görülen sığ çukurluklar bırakmış geride. 'Birmingham 86' gibilerden mesafe gösteren yol işaret direklerinin her biri kaba bir şekilde bükülüp yatay hale gelerek bir dizi çelik tabut tezkeresi oluşturmuş. Bunların üzerinde, otoyol kabile reislerinin, definden önce etlerinden arınsın diye bırakılmış, çürüyen cesetleri var. Kemikleri, can çekişen otoyol köprülerinin dev betonları oyularak yapılmış bölmelere, mozolelere konacak.

Ben bu kabile şeflerinden, bu yol prensçiklerinden biri olduğumun bilincindeydim. Ve gözlerimi dikmiş, yukarıya, tarihin sonuna yakın bir göğün koyu mavi karanlığına bakarken korkunç bir klostrofobi duygusu geldi bana; zamanın bizzat kendisinden oluşan bir kıvrılmayla değil, ancak, sizi kapsamaya yeterli bir boşluk olmadığında gelen bir klostrofobiydi bu.

Orada ne kadar uzun bir süredir, ilkel otoyol halkının günlük yaşamını gözleyerek yatıyor olduğumu bilmiyordum, ama bu anıtsal harabeyi nasıl ustaca adapte ettikleri konusunda bir fikir edinmeme yetecek kadar uzundu bu süre. Otoyolun iki yanındaki düz alanlar ilkel tarım için kullanılırken, dik eğimli setler aurochs,[1] muflon[2] ve diğer yeni birtakım ilkel ot yiyicilere bırakılmış.

1 Bir zamanlar Avrupa'da yaşamış ve nesli tükenmiş yabani öküz. (ç. n.)
2 Yabani dağ koyunu. (ç. n.)

Otoyol kabilesi klanlara ya da geniş ailelere bölünmüş ve bunların her biri kampını ayrı bir kavşağa kurmuş ve prehistorik yolun farklı birer mobilyasını totem olarak benimsemiş. Benim klanım -yani Kavşak 2- bir dizi kedigözünü zamanın yok edişinden kurtarmayı nasıl olduysa başarmış. Bunları kabile reisi takıyordu karmaşık başlığına tutturulmuş bir şekilde, çürümeye nasıl devam ediyorum diye bakmaya geldiğinde.

"Anlamalısınız ki," dedi reis, en uzak gezegenlerden gelenlerin bile standart İngilizce konuştuğu *Uzay Yolu* geleneğini sürdürerek, "biz M40'ı dev bir astronomik saat olarak görüyoruz. Biz tali yolları, bakım alanlarını, köprüleri ve viyadükleri azimut olarak, gündönümlerini ve dolayısıyla da mevsimleri önceden bilmek için kullanıyoruz. Dinimiz hem çok büyük bir antikiteye hem de, basit tarımsal kültürümüzle çelişen bir karmaşıklığa sahiptir. Artık kendimiz okuyup yazamıyorsak da, rahiplerimiz bu çok eski metinlerdeki kutsal vahiyleri kuşaklara sözel olarak aktardı." Ve bunun üzerine pelerininin arasından bir "Servis Yok: Yansıma Ritüelizmi ve Modern Otoyol İşaretleri (M40'a özel referansla)" nüshasını, yani benim henüz yazılmamış tezimi çıkardı.

Söylemeye gerek yok; narkotik hayalimin bu hiç karakteristik olmayan bir şekilde neşeli sonu bu sabah uyandıktan sonra bende, dünyanın iyiye gittiği yönünde her zamankinden daha bir iyimser duygular bıraktı. Sendeleyerek mutfağa giderken radyonun düğmesine bastım. Bir diskjokey uluyarak bir giriş yaparken ben çaydanlığı doldurdum. Güneş, maket köyün üzerinde doğuyordu. Oturduğum yerden, güneş ışınlarının küçük elmas biçimli binlerce pencerede yansıdığını görüyordum. Çayımı yudumladım; tatsızdı, benim gibi kayıtsızdı. Fincana bakınca, kahverengi sıvının üzerinde pul pul takımadaların yüzdüğünü gördüm. Ufalanıp alacalanmış kirli gri kahverengi bir madde. Mutfağa gittim ve çaydanlığın içine baktım. İçi tamamen pul pul bir şeylerle dolmakla kalmamış, kireç ovucu telin kendisi de pas ve kirle kaplanmış, mineral artıklarla bir krizalite dönüşmüştü. O gün nalbura gidip yeni bir kireç ovucu tel satınalmaya karar verdim.

Nalbur yolumun üzerinde; çünkü son birkaç aydır, Beaconsfield'deki bütün eczacılara rezil oldum ve şimdi kaolin ve morfin tedarik etmek için yeni sahalara yönelmem lazım. Tring'e, Amersham'a gitmem lazım, ve hatta M40'a çıkıp High Wycombe'a.

Akraba

"Bunların fiyatı ne kadar?"

"Nedir o?"

"Bunların fiyatı ne kadar; bu kireç ovucu tellerin?" Nalburda zaman kımıldamıyor. Dışarıda, kırmızı beyaz çizgili bir tente, parlak renkli bir dizi bulaşık kabını çiseleyen yağmurdan koruyor. İçerisi karanlık, çiviler ve reçineli kerestelerle hoş kokulu. İşin bu kadar eziyetli çıkacağını bilmiyordum. Nalburun sahibi bana, eczacıların kaolin ve morfin almaya gittiğimde baktıkları gibi bakıyor.

"Niçin üç tane istiyorsunuz?" Benim kuruntum mu, yoksa herifin konuşmasında gerçekten bir kuşku havası mı var? Benim neyimden kuşkulanıyor ki? Çaydanlık kireç ovucularıyla kötü ve doğadışı bir şey mi yapılıyor? Pek olası görünmüyor bu.

"Benim çaydanlıkta inanılmaz miktarda kireç var, o yüzden." Aslında hissetmediğim, sahte bir kayıtsızlık takınıyorum. Suçlandığım için, suçlu olduğumu biliyorum. Çocukları cezbederek maket köy mıntıkasının dışına çektiğimi ve dehşet verici, hayvani bir bacakarası sekse maruz bıraktığımı biliyorum. Onların koltuk altlarını, diz altlarını, butlarının birleşim yerlerini telden yumaklarımı sürterek aşındırıyorum. Bunun için üç tane lazım bana.

Suç, ben ana caddeye çıkmaya çabalarken de peşimi bırakmıyor ayakkabılarımın arkasına basarak, beni neredeyse çelmelercesine. Çocuklarım konusundaki suç; işte nalburdaki sahnenin açıklaması bu. Ölçü duygumu yitirdiğimden beri çocuklarımla ilişki kurmak zor geliyordu bana. Onlar artık buraya, Beaconsfield'e beni ziyarete gelirken kendilerini rahat hissetmiyorlar. Anneleriyle kalmayı tercih ettiklerini söylüyorlar. Bir zamanlar onları büyüleyen maket köy şimdi sıkıyor onları.

Belki de benim için bir tutkuydu maket köye bitişik bir bungalova taşınmak. Evet, oturup pipomu pofurdatarak, oğlumla kızımı bir metre yirmi santim yüksekliğinde yarı ahşap evlerin arasında dolaşırken seyrettiğimde kendimi başka bir yere, kendi çocukluğuma geri dönmüş hissettiğim doğrudur. Bunu sağlayan şey ölçüyü karıştırmaktı. Çünkü, eğer ölçü maket köyse, çocuklarım en azından on sekiz metre boyunda falan olacaktı. Rahatça benim yeniden anam babam olacak kadar büyük ve buna yeterli hale geleceklerdi yani.

Beni gammazlayan, annesine ispiyonlayan, oğlandı. Yedi yaşındaydı ve tütün kokusuyla, pipomdan çıkan kokunun farkını bilecek kadar büyüktü. Annesine söyledi tabii ve kadın da benim yine M'ye döndüğümü hemen anladı.

Bir şekilde, çocuğu suçlamıyorum; pis bir alışkanlık bu. Ve şişelerden morfin çekmek ve sonra fırında pişirip, dumanı içe çekilebilir bir hamur haline getirmek işi. Evet, demek istediğim, acıklı bir şey bu 'kendi işini kendin gör' bağımlılık. Benim için *legoculuk* oynayan hayallerim arasında zevk kubbesi diye bir şey olmamasında şaşacak bir şey yok. Bunun yerine iki kez, beş metrelik, bereketli bir toprak görüyorum, bunun yanında barakalar ve sarılmış ahududu sapları. Tek kelimeyle: Küçük bir tarım tarhı.

Babam öldüğünde kendi tarhını paylaştırdı ve her çocuğuna beşte birini bıraktı. Ama Birlik bunu kabul etmedi. Tarhlar ancak kiralanır, sahiplenilemez dediler. Çok yazık, çünkü mevcut sübvansiyonlar ve yeni teknik-yoğun tarımsal yöntemler düşünülürse, ben bu beşte birle pekala geçimimi sağlayabilirdim. Kendimi gözümün önüne getiriyorum hemen. . . bir mutfak çatalıyla saman kaldırırken, otları bir çay kaşığıyla sererken, ürünü bir el arabasıyla taşırken, beşe onluk bir tahtaya bağlanmış bir el küreğiyle çift sürerken. Bonsai sığırlar gübre yığınından çayırlıkta dolaşıp duruyor ben ev hayvanı mezarlığında yanlarken. . .

Bunlar olmayacaktı ne yazık ki.

High Wycombe'dan geri dönünce iki yeni kaolin ve morfin şişemin içeriğini teçhizata kattım. Başkalarının zencefilli bira teçhizatı var, benimse morfin teçhizatım. Morfin teçhizatımı plastik bir sterilizasyon ünitesinden yaptım. Bu mereti her gördüğümde bunun tıpkı, çocuk-

ların henüz bebek ve benim de mutlu bir adam olduğum zamanki gibi, bir sürü biberon ve şişenin bir aradaki haline çok irkiltici bir şekilde benzerliğini hatırlıyor olmasaydım hoş bir ironi olacaktı tabunun böyle tuhaf bir hale sokulması. Boşanmadan sonra, taşınır malların ayrılmasından sanırım söz etmiştim. Bu, benim niçin buraya, Beaconsfield'e dekoratif bir plastik yemek kabı, bebek hoppalası, ufak tefek etkinlik aletleriyle ve yukarıda söz edilen sterilizasyon ünitesiyle geldiğimin açıklamasıdır. Öte yandan, eski karım St John's Wood'da ikamet edip, imparator boyutunda bir kayıkta yatıp keyfine bakıyor. Ben kovulup uyku denizine açıldığımda teknem, üzeri Fred Çakmaktaş ve Barney Moloztaş resimleriyle bezeli bir alt değiştirme minderiydi.

Evliliğim sırasında yazdığım beş "polisiye davası"nın hâlâ iyi satıyor olması benim için şans. Telif ücretleri olmasaydı ailemi ne yazık ki alıştıkları tarzda yaşatabilmeyi düşünemezdim. Şu an üzerinde çalıştığım, *Orta Şeritte Cinayet* adlı kitabın bunun parçası bile olabileceğini düşünemiyorum. (Bunu samimi söylüyorum, ama nasıl bir parçayı kastediyorum ki? Elbette yarısı ya da dörtte biri falan değil, ama niçin ellide ya da yüzde biri olmasın ki? Bu herhalde düşünülebilir bir şey. Bu konuda çaba harcamalı ve daha doğru sözler etmeliyim. Düşünceyi sınırlayan çelik cetveller olarak kullanmalıyım bunları. Dağınıklık benim mahvım olacak.)

Orta Şeritte Cinayet'te (bundan sonrasında *OŞC* olarak anılacak), genç bir kadın, M40'ın Kavşak 2 (Beaconsfield) ve Kavşak 3 (High Wycombe) arasındaki bölümünün orta şeridinde ırzına geçiliyor, öldürülüyor ve yakılıyor. Anlaşılacağı gibi, bir 'kimyaptı'dan ziyade, 'nasılyapıldı'dır bu. Cinayet, otoyolun, evlerine giden kentdışılarla hâlâ kalabalık olduğu bir Cuma akşamı oluyor. Polis devriye geziyor ve hız yapanları arıyor. Evet, yolun bu kesimindeki iki ana köprünün arasına bir radar tuzağı kurmuşlar. Ama yine de hiç kimse hiçbir şeyin farkına varmıyor.

Üzeri katrandan kabuk bağlamış sığ mezar keşfedilince, düşmandan kat kat üstün olma meraklısı polisler olayı tümüyle yeniden oluşturmaya karar veriyor. *Crimewatch UK*'de bir davet yayınlayarak, o saatte otoyolun o bölgesinde bulunmuş herkesi Kavşak 2'de yeniden biraraya gelmeye çağırıyorlar. Kamuoyunun tepkisi muazzam oluyor

ve dikkatli görüşmelerle -plakaların hatırlanması, arabaların markaları, yüzünü şekilden şekle sokan çocuklar vesaire- orada bulunabilecek bütün arabalar ve sürücüler arasında bir ağ kurmayı başardıklarını saptıyorlar. Bunun lojistiği müthiş karmaşıktır. Fakat işlenen suç o kadar korkunç ki, kamuoyu tüm olanakların kullanılmasını istiyor. Sonunda, bilgisayar destekli canlandırmaların yardımıyla polis tüm olayı yeniden sahnelemeyi başarıyor. Arabalar aralıklarla yola çıkıyor; polis helikopterlerle yukarıda dolaşıyor; devriye arabalarındaki ve yaya polisler geçen herkesi sorguluyor. Fakat, aman Tanrım, tam da canlandırmalar yapılırken, katil yeniden saldırıyor; bu kez Kavşak 6 (Watlington) ve Kavşak 7 (Thame) arasında. Kurbanı yine genç bir kadındır ve kadına cinsel saldırıda bulunuyor, boğuyor ve sonra da sabit çelik korkuluklardan oluşan bariyerin altına kabaca gömüyor.

Benim *OŞC*'de takıldığım kadarıyla böyle. Bazen, *OŞ* hakkında kafa yorarken, kendimi bu karmaşık olayda bir köşeye resmedilmiş gibi hissetmeye başlıyorum. Potansiyel okurlarımın güvenini belki de çok fazla zorlamaya kalkıştığımı fark ediyorum.

Olaydaki güçlükler benim bir yazar olarak kendi güçlüklerimi yansıtıyor bir şekilde. Böylesine kullanışsız ve fantastik bir senaryo yaratarak, en azından, babamın benim yeteneklerim konusundaki beklentilerini gerçekleştirmeyi başardım.

"Senin kitaplarında hiç ölçü duygusu yok," demişti bana, ölmeden kısa bir zaman önce. O zamanlar sadece iki tane polisiye yazmıştım ve bunların ikisinin de başrolünde benim kendine has özelliklere sahip Kıbrıslı Rum dedektifim Müfettiş Archimedes vardı. "Sen ancak sınırlı bir başarı kazanabilirsin," diye devam etti babam, "böyle, toplumun kıyısından çenterek mikroskobik gözlem fragmanları kopartırsan. Ama gerçekten önemli yazarlarda, bireysel psikolojiyle toplumsal değişim arasındaki ilişkiyle ilgili bir duygu, genel olarak her şeyin ölçüsüyle ilgili bir duygu vardır. Büyük on dokuzuncu yüzyıl romanlarına bakarsan bunu görürsün." Konuşurken piposundan nefes çekiyordu ve onun kırışık, pul pul derisine, kırmızı dudakları ve sarı dişleriyle siyah ağızlığı çiğneyişine bakarken, dilini dışarıya, dünyaya çıkararak güneşlenen bir sürüngeni hatırlardım.

* * *

Bu sabah Belediyeden, emlak vergisinin ödenmesini talep eden bir mektup geldi. Ben buraya ilk taşındığımda, ilçenin eksperlik kurumundan bir adam gelerek, bungalovun vergi yönünden değerini belirledi. Ben tel kafeslerle çabucak bir şeyler yaptım ve bungalovun Crendon Caddesi No 59 gibi görünmesini sağladım; aslında, maket köydeki evlerden biriydi.

İlk önce, memur benim bu cep boyutlu konutta yaşamamın mümkün olduğu fikrine karşı çıktı, ama ben onu bir doktora öğrencisi olduğuma, "*Gulliver'in Seyahatleri*'nde Ölçü Anlayışı, Lilliput'a özel referansla" başlıklı bir tez yazdığıma ve maket köyün yöneticilerinin bu evi bana, Gulliver'in ruh hali hakkında doğrudan bir deneyim edinmem için verdiğine inandırmayı başardım. Hatta herifi ikna etmek için eve girdim ve -başımı mutfak masasına koymak ve sol ayağımı pencerelerden dışarı çıkarmak gibi- bazı tavırlar gösterdim.

Bu gayet uyanık pantomimin sonucu, iki yıl boyunca benim evimin vergisinin 2,3 m^2 yaşam alanı baz alınarak hesaplanmasıydı. Yılda 11,59£ ödeyecektim. Ama şimdi tabii ki, tam değerle karşı karşıyaydım. Korkunç bir adaletsizlik. Ve zaten, eğer bu vergi eve göre değil de bireye göre belirleniyorsa, ya bireyin çapraşık ya da çarpık bir kişilik duygusu varsa ne olacak? Akut bir dissosiyasyonu ya da çoklu kişiliği olan insanlara daha mı fazla vergi verdirilecek? Bu vergiyi ödememeye karar verdim ve sonunda, ilçenin klinik psikologu tarafından ziyaret edildim.

Yükseliş

"Hemen hemen eşekçe tavırlı" *TLS*

Benim 'Otoyol Şiiri' gibi yeni bir tarzla ilgili bazı buluşlarım hem eleştirmenler hem de okur kitlesi tarafından iyi karşılanmadı. Benim, otoyol şiiriyle yapılmak istenen şeyin, poetikanın ta köklerine geri dönüşü, moda haline gelmiş tefsircilikle, sözel edebiyatın orijinal işlevi-

nin arasında bağlantı kurma yönünde, yüksek amaçlı bir girişimi simgelediği yolundaki iddiam *sans phrase*[3] reddedildi.

Ben şahsen, böyle bir eleştiri hamlesini hiç anlayamıyorum. Otoyoldaki sürücülerin trafik işaretlerini bilinçaltı kavramasının, ilkel kültürlerdeki şairlerin ülkeye yaşamı katması, daha doğrusu gerçeğin nefesini vermesi eylemiyle kesinlikle benzer olduğu gayet açık geliyor bana.

Buna bir örnek olarak M40'ı verelim:

Kvşk 1. Uxbridge. Kvşk 1A. (M25) M4.
Kvşk 2. Su birikintisi A365. Servis yok.
M40'da. . .

ülkenin böyle bir 'sinyal kaydı'nın çok inanılır bir örneğidir bu. Tabii ki, nedense pek alışılmamış bu vezin tahlilini kavramak için, okuyucuların kendilerini düşsel olarak, söz edilen otoyolda giden hayali bir arabaya yerleştirmesi gerekir. Metrik uzunluklar, bizzat sözcüklerdeki ritim kadar, asfalttan beton yüzeye geçişin pedallarla hissedilmesiyle ve korkuluk bariyerlerinin yüksekliğindeki ve maddi yapısındaki değişikliğin yarattığı hışırtının işitilmesiyle de belirlenecektir.

Üstelik, Chiltern uçurumunun Oxfordshire tarafından başlayarak yükselişinin betimlenmeye çalışıldığı bir otoyol şiiri tabii ki, Kavşak 5'ten (Stokenchurch) Kavşak 6'ya (Watlington) inişi kaydeden bir şiirden tümüyle farklı olacaktır. Örneğin:

Tırmanıyor, tırmanıyor, tırmanıyor. Tırmanma Şeridi
Yavaş-yavaş Ah Kamyon-ah. Lewknor. Maks. 80 kmh.
11T! Dar şeritler, daralıyor, da-ra-lı-yor,
da-ral-ı-yor.

buna karşılık:

Gümp. Gümp. Gümp.
Gümbürt, gümbürt (Wat-ling-ton). . .

3 Fr. Hiç konuşmadan. (ç. n.)

Evet, okuyanlardan hiç kimsenin bunlardan hangisinin hangisi olduğunu sezmekte zorlanmayacağından eminim!

Kıta Avrupası'ndakiler, İngiliz kültürel yaşamını böylesine tümüyle karakterize eden, moderne karşı direnci hiç kafaya takmıyorlar. Fransa'da '*Vers Péage*', üniversite ders müfredatına doğru yoluna devam eden, oldukça saygın bir tarzdır. Aslında, çok yakında, sadece 'yumuşak sınır' teriminin yarattığı semantik çelişkilerle ilgili bir eleştirel çalışmanın yayınlanacağından haberdarım.

Aklıma şu geldi: Bu çok az sayıda eyyamcıyı, imtiyaz sahibini ve bunun gibileri bana karşı katılaştıran şey, benim bizzat, sanki geleneksel alfabenin bir uzantısıymış gibi, bir otoyol sembolojisi sunmam olabilir. Ama verevlemesine bir beyaz ok sağ tarafı gösteriyor gibi geliyor bana; her yerde hazır ve nazır '11T' şerit kapatma ideogramı; heyecan veren, omega gibi, tepedeki '[X]'; ve bunun gibi daha birçokları, geleneksel harf ve karakterlerle gayet anlamlı kombinasyonlar yapabilir sayılma konusunda eşit hakka sahiptir.

Kötü günlerde, burada, Beaconsfield'deki hayatımın sıkıcı ve belirsiz olduğunun neredeyse doğrulanmış gibi geldiği günlerde, söylemekten utanıyorum ama, benim şiirimin başarı kazanmasına engel olmak için kurulmuş, eleştirmenler, yayıncılar, editörler ve mesela Monotype gibi dev hurufatçıların sorumlu yöneticilerini kapsayan, büyük bir gizli tertip olabileceği düşüncesiyle teselli ediyorum kendimi. Çünkü diyorum, eğer şiirim başarı kazansaydı, bu hurufatçılar sattıkları hurufat karakterini kökten değiştirmek zorunda kalacaklardı.

Benim, kısmen (doğrudan doğruya kaolin ve morfin şişelerinin üzerinden içilen) hastalıklı morfin şurubu yudumlarıyla ve kısmen de, *Birmingham'dan Londra'ya ve Tekrar Geriye, Monotonluğu Bozacak Hiçbir Servis Merkezi Olmaksızın Büro Ekipmanı Teslimatı* başlıklı otoyol destanım üzerinde çok yoğun, kendimi adayarak çalışmakla teselli aramamda şaşacak bir şey var mı?

Bir bu var, ve bir de benim biraz eksperi haline geldiğim netsuke oymacılığı var. Modern heykeltıraşların anıtsal eserlerini fildişinden yaratmaya yoğunlaşmayı seçtim. Böylece, erken Caros ve Henry Moore'ların, hepsi küçücük bir çadıra rahatça sığacak bir setini tamamladım şimdi.

Afyon bağımlılığımın gelgitlerine, edebiyat esini veren bir kaynak olarak çok değer verir oldum. Yeni bir alışkanlığa başlarken, uyku verici hayallerim hem istediğim zaman çağırabileceğim hem de istediğim gibi kullanabileceğim karmaşık bir görüntüler geçididir. Ama bir alışkanlığı bırakırken sık sık, irkiltici kâbuslara dalarım. Sanki sonsuza kadar sürecekmiş gibi gelen, ama yine de tek bir REM'in içinde gerçekleşeceğinin bilincinde olduğum kâbuslardır bunlar.

Dün gecenin rüyası, bu gıdaklayan fenomenin klasik bir vakasıydı. Kendimi, bungalovdan çıkıp maket köy mıntıkasında gezerken buldum. On iki metrelik köy çimenliğinde dolaştım ve maket yapıcıların, yaratılarından hiç esirgemedikleri hassasiyete ve detaylar konusunda titizliğe hayran kaldım. İlk önce maket kasap dükkanının içini gözetledim. Lilliputvari jambon dilimleri plastik tepsilere konmuştu sosislerle birlikte; her yönden mükemmel, ama fare pisliği büyüklüğündeydiler. Sonra gezine gezine postaneye gittim. Yirmi santim yüksekliğindeki tezgahın üzerinde posta pulu büyüklüğünde bir mektup duruyordu. Hepsinden hayret vericisi, zarfın üzerinde yazan adresi bile net okuyabiliyordum. Bana gönderilmiş bir kelle vergisi ihbarnamesiydi bu.

Birdenbire doğruluverince, tanımadığım iki maket bina ilişti gözüme. Bunlardan ilki küçük, ama mükemmel bir şekilde biçim verilmiş bir sanat galerisiydi. İnce uzun pencerelerden içeri bakınca, cilalı tahta döşemenin üzerinde benim netsukelerimden bir seçki gördüm. Moore'lardan ziyade Caros'lar. Rüya mantığındaki sıçramalardan birinin sonucunda çıkmış abes bir şey bu, diye düşündüm kendi kendime; bu büyüklükteki gerçek bir köyde hiçbir zaman sanat galerisi falan olmaz. Uluslararası tanınmış bir sanatçının yapıtlarını sergileyen bir galeriyse hiç olmaz.

İkinci yapı benim bungalovdu. Ama bundan emin olamamıştım - her şeyden önce, dikkate değer bir bina değildi bu- ta ki mutfak penceresinden içeri bakıncaya kadar. İşte, alüminyum lavaboyu çevreleyen kirli krem rengi melamin tezgahın altında, tozlu sıralar halinde dizilmiş yüzlerce küçük kaolin ve morfin şişesini görüyordum. Tamam işte.

Bunları görür görmez, kendimi mucizevi bir şekilde küçülmüş ve maket bungalova girebilir halde buldum. Odadan odaya dolaşırken,

Beaconsfield'in en birinci turist atraksiyonunun içine böyle hayali bir şekilde çekilivermiş olmaktan epey rahatsızlık duyuyordum. Verandaya çıkınca başka bir maket -daha doğrusu bir maket maketi- buldum. Üstelik, bungalovun maketiydi. Bir kez daha küçüldüm ve bunun da içine girdim.

Ancak bu baş döndürücü boyut küçülmelerini en azından dört kez daha yaşadıktan sonra durup düşünebildim ve başka bir maket bungalova daha girme konusunda kendimi frenleyebildim. Aslında, çift camlı bir tahminin ancak angstromlar düzeyinde yapılmasını gerektiren bir verandada duruyor olmam gerektiğini biliyordum. Kendimi içinde bulduğum durumda, 002 ölçeği bana dev gibi gelirdi. Eski hale nasıl dönmeli? Sorun buydu.

Aslında, çok şükür ki, gençliğimde bir sürü zamanımı Wastdale Head çevresindeki zor tırmanışlarla geçirmiştim. Bu kaya tırmanışları, turistlerin Scafell Pike ve Helvellyn zirvelerine yaptıkları trekkinglerin arasında yer almalarına karşın yine de Avrupa'nın en zorlu kaya tırmanışlarındandır.

Birbirinden ayrı altı ölçü kademesine çıkmak ve yeniden eve dönmek üç ayıma mal oldu. Bazı eğimlerin, özellikle de, maket bungalovların konduğu farklı düzlemlerden inmeyi gerektirenlerin, bu güne kadar tek başına bir dağcı tarafından yapılmış en uç girişimler olduğuna rahatlıkla bahse girebilirim. Birçok durumda kendimi, bir halı çözgüsünün liflerini bükerek yaptığım bir ipin ucunda, bir masa bacağının vernikli yüzeyine tutunmanın hiçbir yolu görünmüyor vaziyette ve -halihazırdaki boyutuma göre- yüz seksen metre aşağımda dama tahtası biçiminde bir muşamba varken sallanır halde buluyordum.

Ah, anlatabileceğim ne hikâyeler var! Gördüğüm ne manzaralar! Bunların hepsini kapsamaya bir destan lazım. Bunları şimdilik kendime saklıyorum; fakat uyarmak amacıyla Alpin Kulüp'e, sağlam krampon yerine kağıt raptiyelerini kullanmak zorunda kalan dağcıların etiği hakkında bir mektup yazdım.

'Gerçek' maket köyde, kendi bungalovuma doğru son yürüyüşse tabii ki en ürkütücüsüydü. Gittikçe küçülen bungalovlardan oluşan bir dizi Rus matruşkalarının içinde kalındığında, normal doğa kural-

larının bir dereceye kadar geçersiz olduğunun farkındaydım. Ama köyün içine çıktığımda, küçük ölçekte maceraların bilinen tüm dehşetlerine maruz kalacağımı biliyordum: Zeplin kadar eşekarıları, bir çığ ağırlığında tüy döküntüleri, havan mermisi gibi patlayan bitki sporları vesaire vesaire.

Maket köyü geçerken en büyük endişem bir insan tarafından görülmekti. Bir sub-atomik parçacıktan daha büyük olmadığımın ve dolayısıyla da Heisenberg'in Belirsizlik İlkesine maruz kalacağımın farkındaydım. Eğer bir şekilde görülseydim, yolculuğumun yönünün değiştiğini çaresiz bir şekilde görmekle kalmayabilir, artık hiç varolmuyor da olabilirdim!

Köyden, kendi bungalovuma giden aşamaların ilkinden geçerken oldu bu. Betonun pütürleri bile, aşması benim için aylar alacağını bildiğim bir ay yüzeyi manzarası yaratıyordu. Güneşten yanmış alnımdan damlayan teri sildim. İlerimde koskocaman, düşünülemeyecek kadar büyük bir şey hareket ediyordu. Bir adamdı bu! Gerçek ölçüsünde! Adam döndü, ve dönüşü jeolojik bir olay, bir sıradağın çöküşü ya da Mohorovicic fay hattının kırılması gibiydi!

Maket köyde çalışan bakım elemanlarından biriydi bu. Bunu anlamamın nedeni, mavi işçi tulumunun sırtında, otoyol trafik işaretlerindeki gibi beyaz renkte seçilen tek bir sözcük, 'bakım' yazmasıydı. Adamın dev gözü bana doğru kocaman göründü, giderek daha da büyüdü, büyüdü ve sonunda, safra rengi kürenin içinden yılanlar gibi kıvrıla kıvrıla giden kırmızı-mor damarlar Orinoco yahut Amazon gibiydi benim taşlaşmış bakışlarımın karşısında. Adam gözünü kırptı; ve ben de gözlerimi varolmaya kırptım.

Kan ter içinde, yorganlar tir tir titreyen bedenime bir deli gömleği gibi dolanmış haldeyken uyandığımda, bu rüyayı yorumlamada hiç zorluk çekmediğimi söylemeye gerek yok.

Banyoya

"Sanki tarihsel bugünü düşünüyormuşuz gibi mi?"
"Evet."

"Ve David 'Banyoya gitmek istemiyorum' diyor."

"Evet."

"Yani, sanki hepimiz ona orada refakat ediyormuşuz gibi falan. Çünkü onun durumunda bu, sanki bir şey olmak. . . bir..."

"Yalnız kalmak onun için iyi bir fikir mi yani?"

"Evet, aynen. Yani biz burada duruyoruz, tamam. Dördümüz, banyoda, ve David yapması gerekeni yapıyor. Ve biz hâlâ bunu konuşuyoruz."

"Bunu mu?"

"Tarihsel bugünü. Çünkü Diane. . . Diane'yi tanıyor musun?"

"Bir şekilde."

"Evet, Diane diyor ki, tarihsel bugün sanki. . . ee. . . sanki diğer zaman kiplerinden duygusal yönden daha kaygan. Evet, böyle diyor. Neyse, Diane böyle diyor ve David, sanki, buhar çıkararak, adam. . . demek istediğim, adam gerçekten de düşüyor. Adam sanki kalbi çıkarılıyormuş falan gibi. Bu sadece Montezuma'nın intikamı değil, herkesin intikamı. Bu güne kadar, Avrupalılarla karşılaşmak talihsizliğine uğrayıp da köklerinden koparılmış bütün yerli grupların intikamı. Bu bir şekilde, David'in kalınbağırsağının kolektif laneti. Onun bağırsağı çarmıha gerilmiş falan gibi sanki."

"Anal olarak kaygandır o."

"Ne dedin?"

"Anal olarak kaygandır o."

Kaygan, kaygan. Kayargan dudaklar. Koyurgan-kayargan dudaklar. Sonunda bu tür saçmalıklara düştüm işte. Kendimle, varolmayan başka birinin arasında hayali diyaloglar. Ama bunda şaşacak bir şey var mı? demek istediğim, benimki gibi spastik bir kalınbağırsağınız varsa, düşüncenizin her yönüne sızması kaçınılmazdır. Benim sorunum iki ucu boklu bir değnek. Eğer çok fazla miktarda kaolin ve morfin içmezsem çok korkunç ishal nöbetleri geçiriyorum. İçersem -yani günde birkaç şişe- çok korkunç dalgalanmalar, sismik kalınbağırsak kıyametleri yaşıyorum. Bağırsaklar bokları da durdurmuyor üstelik. Hâlâ alıyorum bunları, ama gafil avlanmıyorum. Yol kenarındaki bankette gafil avlanırım, katil budur.

Diyelim arabayla High Wycombe'ye gidiyorsunuz, örneğin. Bir miktar iş için sıradan bir yolculuk. Birkaç şişe K&M almak için gitmek gibi bir şey. Kavşak 3'e doğru çullanıyorsunuz, altı şeritli asfalt yol, metropolün otomotiv pisliğinin kırsal bir foseptiğe boşaldığı devasa bir lağım borusu gibi kıvrılarak uzaklaşıyor sizden, siz birdenbire yenik düştüğünüz anda. Arabayı bankete çekiyor, dışarı çıkıyor ve çömeliyorsunuz. Pek saygın bir durum değil. Ve sadece bu değil; otoyol için de mahvedici. İnsanın anılarının temizliği yönünden de mahvedici.

İşte benim evde, kaolinle kaplanmış bungalovumda kalmayı yeğlememin nedeni budur. Böyle bir belaya düşmeden önceki günlerden kalan, otoyolla ilgili bütün anılarımı hatırlamayı yeğliyorum. O muazzam *roman-fleuve*'min[4] ancak bir damlamadan ibaret, ve ölçü duygumun sağlam olduğu günlerden kalan. O zamanlar, uzaklıklar bir hareketten diğer harekete birdenbire sarsıntılarla değil, düzenli nicelik farklarıyla belirlenirdi.

Bu sabah oturmuş, aslında yazmıyor, öylesine karalıyordum sadece. Kendi içime kapanmış, kulaklarım M40'taki trafiğin fısıltılarını, ıslıklarını ve hışırtılarını farkında olmadan kaydediyorken hissettim o dibe batma duygusunu. Hemen banyoya koştum ve tam o sırada, sırık gibi bir gencin benim banyo tartımı koltuğunun altına kıstırmış halde pencereden kaçtığını gördüm.

Onun kalçaya kadar inen ceketini yakaladım ve tekrar içeriye çektim. İğrenç bir türdü. Kafası berbat bir şekilde kazınmıştı ve çukurlarla dolu yüzeyde mantar hastalığından kaynaklanan spiraller vardı. Genç bunları çirkin dövmelerle süslettirmişti, sanki mide bulandırıcı derisel durumuna saygınlık kazandırabilirmiş gibi. Kıyafeti, karşı kültürel stillerin gevşek bir karışımı, gereksiz bir jenerasyonun pejmürde bir şıklığı tarzındaydı. Gözbebekleri öylesine genişlemişti ki, siyah renk tüm yüzüne yayılıyordu. Ondan korkmam için hiçbir neden olmadığını hemen anladım. Hiç bağırmadı, mücadeleye bile kalkışmadı hatta.

4 Nehir roman. (ç. n.)

Bunun gibileri çok görmüştüm. Bir gruptur bunlar, bu 'maket kafalılar'. Kendilerine böyle derler. Bunlar maket köyün etrafında toplanmıştır ve maket köyü kendi anomalilerinin bir simgesi gibi görüp çok değer verirler. Sanki bu küçük dünyanın ayrıntılarına dalarsa, toplum sorunlarının ölçeğinin de küçüleceğini umut ediyor gibidirler. Kışları yurtdışına gidip, Belçika'daki Legoland çevresinde yuvalanırlar.

"Evet, sen," dedim ev sahibine has bir edayla. "Sen belki, banyo tartısı gibi hikâyeden bir şeyi çalıp sıvışacağını sandın ama, şu başına gelene bak ki, bunun benim için duygusal bir değeri var."

"N'apçan peki şimdi?" Herif kavgacı değil, şaşkındı.

"Seni mahkemeye vereceğim, yapacağım budur."

"Aynasızları çağırmaycan, değil mi?"

"Hayır, hayır. Gerek yok. Beaconsfield'de biz Mahalle Güvenlik prensiplerini, mahalle adaleti fikrini de kapsayacak şekilde genişlettik. Seni yargılayacak hakim koltuğunda ben oturacağım. Eğer istersen, benim mahkeme senin savunmanı düzenleyecek bir avukat atayabilir sana."

"Eee..." Çamaşır sepetinin üzerine çökmüştü ve bu durumda tamamen, Ali Baba'nın anorektik hempalarından biri gibi görünüyordu sanki. "Evet, tamam, nasıl dersen."

"İyi. Seni ben kendim temsil edeceğim. Bana bir izin verirsin, değil mi, kürsüdeki makamıma geçeyim." Fayansların üzerinde yer değiştik. Ben oturağımı koydum, oturdum ve "Mahkemede hazır bulunanlar oturabilir," dedim.

Bundan sonra bir süre hiçbir şey olmadı. İkimiz hiç konuşmadan oturup, şofbenin flüt gibi sesinin yükselip alçalışını dinledik. Mahkemece görevlendirilmiş memurun bana boşanma ilamını getirdiği günü düşündüm. Adam, otoyolda gelirken o belgeleri muhakkak okumuş olsa gerekti, çünkü kapının eşiğinde karşılaştığımızda, zevkten dört köşe bir sırıtmayı bastırmak için çok uğraşıyor, ama başaramıyordu.

Nedenini biliyordum. Karım boşanma davasını zina yüzünden açmıştı. Zina yapılan üçüncü şahsı tanıyordu ve zinanın yapıldığı yerse bizzat bu tartının üzerinden başka bir yer değildi. Bu maket kafanın az önce çalmaya kalktığı tartı yani. O zamanlar bu tartı hâlâ bizim

Londra'daki evimizin banyosunda duruyordu. Boşanma hükmü kesinleşince benim eski karım bu tartıyı Beaconsfield'e gönderdi çok iğneleyici bir notla birlikte.

Banyoda sıcak bir yaz ikindisiydi. Cilveli bir şehvetle dolu, kıvrak bir genç yabancı kadınlaydım. "Haydi gel," dedi, "tartının üzerinde yapalım. Çok zevkli olacak, tuhaf bir astrolojik simgeye ya da *Kama Sutra*'dan bir resme benzeyeceğiz." Giysisini çıkardı ve kilotunu çekip attı. Ben tartının üzerinde duruyordum. Vücut ağırlığım, metrik ölçülerden emperyal ölçülere çevrildiğinde bile yine de sönük kalıyordu. Kadın kollarını boynuma doladı ve zıpladı. Butlarının iç tarafındaki etler benim kalça kemiklerimin üst tarafındaki çentiklere tam uydu. Kıç yanaklarının meyvalarını terleyen ellerimle kavradım. Kadın, ayaklarını duvara dayayıp ayak tırnaklarını Artex'e geçirerek kendine dayanak buldu. Soluk soluğa verdiği nefeslerden ilaç dolabının aynası buğulandı. İçinde gidip geldim. Tartının içindeki yay ciyakladı ve homurdandı. Sonunda da tümüyle kırıldı.

Karım vaziyeti buradan çaktı. Tartılmaya kalktığında tartıyı takılmış halde buldu; ibre 146 kiloyu gösteriyordu. Benim ve ailenin çocuk bakıcısının ağırlığının tam toplamı yani. . .

Ah, *mene, mene, tekel, upharsin*! Ne kadar aptallık etmişim! Ateşten eller cezalandırırcasına kurcalıyor içimi şimdi! Şeytanlar çalıyor benim trombonumu ve ben boşaltımın kızgın fırınına düştüm. Çengellendim orada, bir tuvalet ördeği gibi, sonsuza dek mahkumum hayatın alt tarafını yalamaya!

Maket kafa beni hayalimden birdenbire çıkarıverdi. "Sen bir Terazi'sin," dedi, "öyle değil mi?"

"Neymiş o?"

"Senin burcun. Terazi, değil mi?" Bir delinin ya da bir kâhinin doğaüstü bakışlarıyla süzüyordu beni.

"Ee, evet, tabii."

"Ben bu konuda çok ustayım. İnsanların astrolojik burcunu tahmin etmede. Teraziler, ee, sanki. . . yaratıcıdır yani."

"Sanırım öyle."

"Ama karara varmak da zor gelir onlara ve..."

"Sen bu mahkemenin otoritesine karşı mı geliyorsun?" Hakim bir edayla konuşmaya çalıştım, ama kestiğim rolün gülünç olduğunu fark ettim.

"Yok, yok. Böyle bi şey yapmam arkadaş. Bu sadece. . . yani. . . demek istediğim, maksat nedir, yani?"

Dediğini kabul etmekten başka çarem yoktu ve gitsin diye bıraktım. Üstelik, banyo tartısını götürsün diye de ısrar ettim. Her şeyden önce, benim ne işime yarayacak ki artık?

Kertenkele

Sonsöz. Yıllarca sonra. . .

Kertenkele Yarımadasında yürüyerek dolaşmak istiyorsanız gayet iyi bir donanıma sahip olmanız gerekir. Ama, Cornwall'ın bu kısmının özellikle çok uzak (M5 dosdoğru Land's End'e gidiyor şimdi) ya da çok çetin bir yer olduğunu söylemek anlamına gelmez bu. Sadece şudur ki, rüzgara ve gökyüzüne bu kadar çok açık kalmak, ve bu kadar çok börek, kentin çevresinde (mesela Beaconsfield gibi bir yerde) tıkılarak geçirilen bir kıştan sonra rahatsız edici bir etki yapabilir. Ben insanlara daima bir antiasit preparatı, ve bir de kaolin ve morfin almalarını tavsiye ediyorum. Artık koca bir şişeyi taşımaya gerek yok, çünkü Sterling Sağlık çok düşünceli davranarak, bu basit ama vazgeçilmez ilacın tablet formunu yarattı.

Yola çıkmadan önce bir uyarı daha. Haritaya bakıp da, diyelim ki on üç on beş kilometre arası mesafelerin rahat bir ikindi yürüyüşü sağlayacağını sanarak aldanmayın. Buraya Kertenkele denmesinin nedeni, pul pul yamaçlarından oyulmuş birçok kayalık koyun tüm kara kütlesine, Atlantik vivaryumuna giden dev bir yaratık görüntüsü vermesidir. Sahil yolu bu koyların çevresinde sürekli bir şekilde ya yokuş çıkar yahut iner. Bu nedenle, bir buçuk kilometrelik bir yol alabilmeniz için yüz seksen metre yükselip alçalmanız gerekebilir.

Şahsen ben Kertenkele'ye yıllardır, daha doğrusu, gençliğimden beridir hiç gitmemiştim. Şimdi kendimi bu yolculuğu yapacak kadar güçlü hissetsem de gitmem. Halihazırdaki Milliyetçi Güven Hükümeti'nin iktidara geçmesinden önceki zamanları hatırlamayan ve ben-

den daha genç kişilere durum yine de cazip görünebilir. Ama şahsen, Hükümet'in Kahverengi Gömlekleriyle ve yulaf başağı şeklindeki apoletleriyle karşılaşma fikri benim hiç hoşuma gitmiyor. Bu paramiliter doğa bekçileri tarafından, manzaraya hayran kalmaya, eski anıtların varlığını (ya da hatta yokluğunu) fark etmeye ve yol kenarındaki kasvetli türbelere buruşturulmuş bağışlarla moral vermeye zorlanmak beni çok acı bir şekilde gücendirir.

Elbette, bizler burada, Beaconsfield'de de Güven'in tahribatından tümüyle muaf değiliz. Geçen ay, çok sert bir mücadeleyle geçen bir yerel seçimin ardından, maket köyü kapsayan mıntıka da dahil olmak üzere, hemen hemen tüm mıntıkalarda iktidarı aldılar. Her yerde varolan işaretlerini köye de koyacakları yolunda söylentiler, gizlice mırıldanmalar var. Buranın (çok şükür ki gayet az olan) 'olağanüstü doğal güzellikte' kısımlarını dizayn edecekmiş bunlar.

Ama ben artık yaşlıyım ve siyasi sürtüşmelere tahammülüm yok. Büyük yapıtımın son kitabı *İngiliz Otoyol Servis Merkezlerinin Tarihi*'ni yayınladığımdan beri mütevazı bir saygınlık kazandım. İnsanlar bana, benden "M40'ın Macaulay'ı" diye söz edildiğini söylüyor ve itiraf etmeliyim ki, bu lakabın bana verdiği yük hiç de az değil. Gelecek nesillerin hükmüyle haklı çıktığımı hissediyorum. (Gelecek nesiller diyorum, çünkü ben artık o kadar yaşlıyım ki, kimse benim hâlâ yaşadığımın farkında değil.)

Günlerimin çoğunu verandada geçiriyorum. Orada çıplak yatıyor, tıpkı ölmeye yüz tutmuş kertenkeleler gibi, güneş ışınlarını emiyorum. Derim yaşlılıktan ve melanomadan maun rengine döndü. Kanserli sarkomanın çamur lekesiyle, vücudumun sertleşmiş hasırını birbirinden ayırt etmek benim için zor artık. Gelecekse de, ölümden korkmuyorum. Habis kaolin ve morfin düşkünlüğümün uzun zamandır saatte sadece bir çay kaşığına kadar düşmüş olmasına karşın hiç acı duymuyorum.

Yaşla birlikte bir stoacılık ve sükun geldi. Gençken ben hiçbir şeye, onu arkitektonik bir Büyük Dizayn'a katmak zorunda kaldığımı hissetmeden yoğunlaşamaz, hatta hiçbir düşünceyi kavrayamazdım. Üstelik, beni baş döndürücü bir kendimi inkar sarmalına sokan ve bu

yüzden de narkoza zorlayan, hem bedensel hem şeytanî şehvetlerin belasına yakalanmıştım.

Ama şimdi, en saçma şeyler hakkında düşünmek bile bana bütün bir sabah boyu yetecek duygusal yemi sağlıyor. Örneğin bugün, içinde üç farklı düzeyde kireç bulunan bir çaydanlığın içini seyrederek kalakaldım. Bunlardan birincisi, suyun menüsküsünün tersine çevrilmiş beşiğini kaplayan, dokunulabilir kireç. İkincisi, elementi çevreleyen kristal kireç ekler. Ve üçüncüsü de, tabii ki, benim mantıksız yorumumla ifadesini bulan çok soyut bir kireç nosyonu. Bende, sürekli bir şekilde, algılamanın sunduğu boyutsal birtakım bilmeceler algılamama yol açan bir tür Escher bakışı var sanki.

Ayrıca, hayvanlarımla birlikte yalnız kalmaktan da mutluyum. İklimde değişikliğin hayırlı yan etkilerinden biri de, bu küçük adaya daha egzotik türlerin gelişiydi. Ama yeni zenginler, sarısalkımlarını yiyerek otlayan zürafaların ve güneşle doymuş yüzme havuzlarında yuvarlanan hipopotamların devasa manzarasını tercih ederken ben daha şık, boyunları fırfırlı kertenkeleler beslemeyi seçtim.

Akıl almaz bir parlak kırmızı renkte, kolalı ve kırmalı yakalara benzeyen gerdanlı bu tuhaf sürüngen arka ayaklarının üzerinde dikiliyor minyatür bir dinozor gibi. Akşam olup da günün ziyaretçileri gidince salıyorum onu ve maket köyün dar sokak ve caddelerinde dolaşıyor. Cüce bir ortamda, sanki lokma büyüklüğünde insanlar arıyormuş gibi sinsi sinsi yürüyen bu cep Godzilla'sının görünüşü, bir oradan bir buradan çıkıveren kafası her zaman çok eğlendiriyor beni.

Ama hayatımın her yönü bu kadar rahat ve kolay değil. Hayat boyu süren ilmi çabalarla ilgili mücadeleler hâlâ zaman zaman alevleniyor. Eserimin burada, İngiltere'de belli bir statüye sahip olduğu doğru, ama tüm bunların pratikte anlamı tabii ki, çok kişinin bunu duymuş olmasına karşın, gerçekten okuyanların çok az olmasıdır.

Dış kolonilerde durum farklı. Profesör Moi bana geçen yıl, Uganda Üniversitesinden yazarak, benim "Bir Yol Ne Zaman Yol Değildir?"[5] adlı seminer makalemdeki bulgulara itiraz etti; ki bu makalede ben - bir zahmet hatırlarsanız- bir otoyola, uzunluğu genişliğinden büyük

5 *British Journal of Ephemera*, İlkbahar, 1986

olmadıkça otoyol denemeyeceği yolunda bir teori geliştirmiştim. Bu fikir benim aklıma, o zamanlar uzunluğu ancak bir buçuk kilometre olan ve çok iftira edilmiş A41(M) tasarım sırasında gelmişti. Moi bu teoriye itiraz ediyordu ve Uganda haritasına dikkatle bakınca bunun nedenini gayet açık anladım.

Talihsiz Lusaka Çevreyolu, Uganda Hükümeti Otoyol İnşa Programının en önemli parçası olacaktı. Ama, sadece bir kavşak ve yirmi beş metre yol yapıldıktan sonra kaynaklar bitti. Ya terminolojiyi değiştirme ya da hatayı kabul etme seçenekleriyle karşı karşıya kalan Ugandalıların bu teoriye karşı çıkmaktan başka bir alternatifi yoktu.

Ama bu tür olaylar seyrektir. Çoğunlukla, dünyada yalnızım. Çocuklarım büyüdü ve beni düş kırıklığına uğrattılar; eski arkadaşlarım ve tanıdıklarım beni unuttu. Bugünlerde ziyaretçiler geliyorsa da, bunlar muhtemelen, bungalov satılık mı diye sormaya gelen genç profesyonel tipler, olgunlaşmamış taşralılar.

Ben Beaconsfield'e ilk taşındığımda bungalovun aşırı pespaye gibi görülmüş olmasına karşın, yıllar sonraysa, dönemin bir örneği haline gelmesi nefis bir ironi. Alüminyum çerçeveli resim pencereler, çakıl kaplı cephe, oluklu şeffaf plastikten garaj; bunların hepsi çok zevkli otantik ve orijinal şekiller olarak görülüyor şimdi. Tarihin tuhaf mizahı böyledir işte.

Peki ya M40'ın kendisi, hayatımın eserinin kaynağı? O ne durumda? İtiraf etmeliyim ki, en fazla 25 km/h hıza çıkan elektrikli arabaların evrensel çıkışından beri, otoyolda araba kullanmanın parıltısı tümüyle söndü sanki. Sık sık golf arabasını çıkarıp Kavşak 5'e (Stokenchurch) doğru gıygıy gidiyorum, ama benim güdülerim gerçekten epey hastalıklı.

Hastalıklı, çünkü benim gömüleceğim yer burası. Otoyolun nişangah haçı gibi bir kesiğin arasına daldığı ve engebeli Oxfordshire düzlüğünün uzaktaki maviliklere doğru yayıldığı yer yani. M40, Chiltern uçurumunun hemen ötesinde Ridgeway'i, yani Britanya Taş Çağının otoyolu olan neolitik celep yolunu kesiyor. Milliyetçi Güven'in bana mozolemi yapmam için merhamet gösterip izin verdiği yer burası.

Ben, çok eski zamanların oda mezar tarzında bir şeyden yanayım. Kat kat konmuş taşlardan oluşan uzun, düzgün bir yığın, yekpare taştan bir çatıya doğru yükselen cumbalı duvarlar. Mezar kümbeti bir uçta, M40'ın Ridgeway'in üzerinden geçtiği köprünün boşluğundan ayrılacak zevkli bir şekilde.

Bu çok uygun bir anıt; ve dahası bunun, otoyol ot bürümüş bir harabeden farksız hale geldikten çok sonra da, ölü bir kültürün bir anıtı olarak kalacağından eminim. Belki de, çok uzak bir gelecekte, tartışan arkeologların kendilerini benim, ıskartaya çıkmış trafik işaretlerinden oluşan bir mezbelelikle dolu mezarımın keşfiyle apışıp kalacağı düşüncesi çenemin seğirmesine yol açıyor.

Benim mezarımın yapılışıyla, İrlanda ve Orkney'deki büyük oda mezarlar arasındaki benzerlik onları 7.000 yıldır süren, sürekli bir otoyol kültürünün varlığını tespit etmeye götürür mü? Dilerim götürür. Benim kavgam daima, Silbury Hill ve Avebury taş çemberi gibi fenomenlerin ancak, sırasıyla, bir yol kenarı seti ve döner kavşak olarak görülebileceğiydi.

Ve anlaşılan, "M40'ta niçin servis yok?" gibi habis bir bilmeceyi yanıtlamak ancak bu çok, çok uzun zamanları kapsayan görüşle mümkündür.

Sonuç olarak, böyle. Benim ölçü duygumu yitirdiğim söylenebilir, fakat oran duygumu yitirdiğim asla söylenemez.

Bu alıştırmayı her gün, ya da tamamen ustalaşıncaya kadar tekrarlayın.

Göğüs

Marten gazete bayisinin önündeki kaldırım balgamla doluydu. Kış ortasında, İngiltere'nin ortasında, ikindi ortasının fena halde loş ışığında sümük ve balgam halkaları ve topakları tuhaf bir şekilde parlak, hatta pırıl pırıl görünüyordu, sanki bir pnömotoraks Jackson Pollock'u bir Action Hawking yapmış gibi.

Dükkanın girişinde devam eden bir -tür- vukuat vardı. Orta yaşların ortasında, pek havaya göre giyinmemiş, üzerinde kalın, kalça hizasında bir ceket, kadife bir pantolon, sağlam ayakkabılar ve yün atkıdan bir anakonda bulunan bir adam müdüre bağırıp çağırıyordu. Orta sınıf aksanının ortalarında bir yerdeki sesi başlangıçta gayet makul bir şekilde yükselip alçalırken, konuşmaya devam ettikçe giderek ölçünün yukarılarına tırmandı ve sonunda melodramatik bir feryat haline geldi. Mavi takımelbiseli, naylon gömlekli, seyrek saçlı ve ciddi bir yüz ifadeli müdür -gayet saygılı tavrına karşın- boyuna sözünü kesmeye çalışıyor, ama başaramıyordu.

"Artık buna tahammül edemem Hutchinson," dedi, adı Simon-Arthur Dykes olan adam. "Benim iki tane hasta çocuğum, yatalak bir karım var ve baktığım başkaları da var. Allah bilir kaç defa söyledim sizin çocuğa, gazeteyi kapıya getirip kapıyı tıklatsın diye, ama hâlâ yapmıyor. Gazete benim işim için çok önemli; ıslak olursa bir işime yaramaz, ama her allahın günü hep aynı şey; çitin üzerinden fırlatı-

veriyor. Ne halt olacak sanıyor iki adım atıp da lütfedip eve kadar gelse ha?"

"Ama Bay Dykes..."

"Sakın 'ama' deme bana Hutchinson, ben sana verdiğim paranın karşılığını alamıyorum. Ben hassas bir adamım, anladın mı, biraz ilgi ve saygı isteyen bir adam. Sinirlerim, görüyorsun, sinirlerim o kadar. . . o kadar. . . gergin ki hissediyorum kopacak. Kopacak! Anlıyor musun bunu ha? Sanatçıların sinirleri..."

"Ben şey değilim..."

"Ne değilsin? İlgisiz mi? Anlayışsız mı? Duygusuz mu? Yukardakilerin hepsi mi? Ah, bilmiyorum, bilmiyorum, bütün bunlar çok fazla geldi bana. Belki de karım haklı ve bize bir Kurtarıcı lazım Hutchinson, bir yeniden uyanış. . ." Ve bunun üzerine, Simon-Arthur Dykes'ın sesi histeriye doğru tırmanmak yerine düştü, göğsünün içine düşüp orada tam bedensel bir öksürüğe dönüştü. Sıvı bir öksürüktü bu ve ciğerlerinde bir sürü sıvı pislik çalkalanıp sağa sola sıçrıyormuş gibiydi sanki.

Müdür konuşma fırsatını bulmuştu ve konuşmasını dalkavukça yaptı. "Hayır Bay Dykes," diye başladı yatıştırıcı bir tonla, "ben anlayışsız değilim, sizin hissettiklerinizi hissediyorum, gerçekten hissediyorum. Bunun nasıl bir şey olacağını gayet iyi tahayyül edebiliyorum. Orada, Kahverengi Ev'de, dünyadan izole bir şekilde, etrafınızda hep ıslak, çıplak tarlalar var, rutubetli ve çepeçevre." Parmaklarıyla tarama hareketleri yaptı sanki havadaki kasvetli küçük tarlaları sürüyormuş gibi. "Her sabah ıslak bir gazete almanın nasıl bir işkence olacağını anlıyorum," -bu kez müdürün sesi titremeye başladı- "biliyorum, bu sizin gün boyu dünyayla kuracağınız tek kontaktınız, izolasyon duygunuzu hafifletecek tek şeydir belki de. Bilmiyorum. Aman Tanrım! Bilmiyorum."

Ve bunun üzerine müdürün sesi çatallandı ve resmen ağlamaya başladı. Fakat ağlama pek uzun sürmedi, çünkü bir çeşit akıntıyı koyveren müdürün, göğsünde hep varolan bir gıdıklanmaya karşı koyma kararlılığı yok olmuştu. Hemen ardından ikisi birden öksürüyor, geyik böğürtüsüyle kaz ötüşünün arasında müthiş sesler çıkarıyorlardı ve bunların ardından tahta törpüler gibi geğirmelerle gelen çorba

kaşığı dolusu balgamlar, diğer enfektif materyallerin yanı sıra boşaltılıyordu gazete bayisinin önündeki kaldırıma.

Marten'in önünde bir grup yeniyetme takılıyordu, çünkü burası otobüslerin durup, Oxford, High Wycombe ve Princes Risborough'ya giden yolcuları aldığı yerdi. Giydikleri kapitone naylon anorakların üzerinde flüoresan materyalden dikdörtgenler ve bazen de, belli ki rasgele seçilmiş bir harfler ve şekiller seçkisi vardı: "ZX—POWER NINE" yazıyordu bir çocuğun ceketinde; ve "ARIZONA STATE 4001" yazısı vardı yanındaki kızın üzerinde. Kauçuk kenarlı ayaklarının dibinde duran ezilmiş vinil çantalarıyla ve biraz kamburca kayıtsız genel havalarıyla bu yeniyetmeler -transit geçen- yeni bir tür ordunun bir birliği gibiydi sanki. Jugend Sportif oluşumunun Avrupa bölümü.

İçlerinden hiçbiri, artık ortak öksürük nöbetinin en hararetli sonuna varan iki adama dikkat etmiyordu. Çocukların hepsi, elinde, valflı bir ağızlık takılmış küçük kırmızı bir silindir bulunan daha büyücek bir oğlana konsantre olmuştu. Oğlan ağızlığı çoğunlukla dişlerinin arasında tutup, çift hareketli valfı fışkırtarak mekanik bir 'foooş' sesi çıkartıyor, ama sık sık da bunu başka birine veriyor, o da bir fışkırtıyordu.

Doğrulan müdür "Nedir o elinizdeki, Kevin-Andrew?" diye sordu.

"Oksijen, Bay Hutchinson," dedi çocuk, ağızlığı çıkararak.

"Evet, bize de biraz ver allahaşkına. Zavallı Bay Dykes'la benim halimizi görmüyor musun?"

"Yapabilir miyim bilmiyorum Bay Hutchinson. . ." Oğlan durakladı biraz utanmış bir yüzle. "Bakın bu ailenin tüpüdür. Az önce doldurttum sağlık merkezinde ve bize hafta sonuna kadar yetmesi lazım bunun."

"Madem öyle, niçin kankalarına verip duruyorsun nane şekeri gibi lan!" Bunu söyleyen Simon-Arthur Dykes'dı. O da doğrulmuştu, ama hâlâ zor nefes alıyordu ve yüzü bayağı bir mordu. Aslında böylesine büyük bir enerjiyle çıkışmamalıydı, çünkü bu yüzden yine hırıldıyordu ve bir eliyle kapı kulpunu kavrayıp ötekini havada hızlı hızlı sallayarak yeniden iki büklüm olmaya başladı.

"Haydi Kevin-Andrew," dedi müdür, "ağızlığı ver ona allahaşkına. Bak ne diyeceğim, hepiniz benim Ventalin inhalatöründen birer fırt çekebilirsiniz, Bay Dykes'la ben bir kendimize gelelim yeter ki."

Delikanlı, istemeye istemeye, epey bir omuz silkerek ve ayaklarını sürüyerek küçük kırmızı tüpü verdi. Buna karşılık Hutchinson da plastik Ventalin inhalatör tüpünü verdi.

Kaldırımın hastalık durumunda bir süre bir sükûnet oldu. İki adam, oksijen tüpünden gereken sayıda nefesi çekmede birbirlerine yardım ederken, yeniyetme grubu da halka halinde dizilip inhalatörü elden ele geçirdiler. İnhalatörün cızırdayan vızıltısıyla, oksijen tüpünün 'fooş!'ları dışında hiçbir ses yoktu.

Herkes eskisine göre hafifçe daha bir iyi görünmeye başladı. Soluk benizlerine gizliden bir kırmızılık geldi, gözleri parladı ve yüzleri, ancak kronik bir yatalaklık halinden geçici bir süre kurtulmuş kişilerde görülen, hummalı bir sağlık görüntüsüne büründü.

Simon-Arthur Dykes kapının önünde doğruldu ve oksijen tüpünü Kevin-Andrew'a geri verdi. "Teşekkür ederim Bay Hutchinson, size gerçekten samimiyetle teşekkür ederim. Siz saygıdeğer bir insansınız efendim, bu çirkinlikler ve rezillikler dünyasında Hıristiyan değerlere sahip birisiniz." Dykes müdürün kolunu yakaladı. "Lütfen, lütfen Bay Dykes, kendinizi sakın üzmeyin artık; zavallı göğsünüzü düşünün." Müdür, Dykes'a, öksürük nöbeti sırasında düşürdüğü *Guardian* gazetesini verdi.

Dykes gazeteye, sanki ne olduğunu hatırlamıyormuş gibi baktı. Oldukça fırlak gri özleri hızla sağa sola gidiyor, hiçbir şeye konamıyordu. Gür kahverengi saçları, yüksek, gergin alnının üzerinde deli bir kabarıklık halinde dikilmişti.

Müdürü kolundan yakaladı yine ve dükkânın içine doğru birkaç adım çekti. Sonra, sanki kulağına gizli bir şey söylüyormuş gibi eğilerek, "Dave Hutchinson'du, adınız, değil mi?" dedi.

"Ee-vet," diye yanıtladı müdür huzursuz bir şekilde.

"Peki baba adınız?"

"O da Dave."

"Peki Dave-Dave, bana Simon-Arthur demeni istiyorum. Bu küçük olayın bizi bir araya getirdiğini hissediyorum ve sana minnettarım."

"Gerçekten, Bay Dykes..."

"Simon-Arthur."

"Simon-Arthur, bence hiç de..."

"Hayır, bence öyle. Dinle, Risborough'dan yepyeni bir nebulizör aldım. Arabamda duruyor. Niçin bu akşam gelip de bir denemiyorsun; istersen eşini de getir ha?"

İçten ve ciddi olduğu gayet açık olan bu davet müdürün direncini yumuşattı, sosyal saygı ve perakende profesyonelliği bariyerlerini yıktı. "Bunu çok isterdim Simon-Arthur," dedi ressamın sağ elini iki eliyle birden sıkıca kavrayarak, "gerçekten isterdim. Ama korkarım karım hasta yatıyor, yani sadece ben gelebilirim."

"Üzüldüm; ama tamamdır, sadece sen gel."

"Aylık tahsisatımdan kalan birkaç mililitre kodein öksürük şurubum var; onu da getireyim mi?"

"Neden olmasın... küçük bir parti yaparız, elimizden geldiğince."

Konuşmayı bitirdiler, ikisi bir anda sırıttılar. Simon-Arthur, Dave-Dave Hutchinson'un elini sıcak bir şekilde sıktı ve birçok kez salladı. Sonra ayrıldılar; ve Dave-Dave Hutchinson dükkanın içine dönerken Simon-Arthur Dykes da yolun karşısına geçip, kent meydanının ortasına park ettiği arabasına doğru yürüdü.

Simon-Arthur, park yerini belirleyen beyaz çizgilere varınca arkasında vooş diye bir şey hissetti. Dönüp bakınca 320 numaralı otobüsün Marten'in önündeki durağa yanaştığını gördü. Bir dizi sarı pencerenin loş havada parladığını görünce daha büyük bir aceleye kapıldı. Karanlık geliyordu; ve karanlıkla birlikte, gün boyunca yerin altmış metre yukarısında duran büyük sis kütlesi de, gri taş evlerin omuzlarının etrafından kötü kokulu bir atkı gibi çözülerek inmeye başlıyordu.

Simon-Arthur ağzını sımsıkı kapalı tuttu, ama sisi gayet usta burnuyla tedbirli bir şekilde kokladı. Bu gece çok sülfür var, diye düşündü, ve belki de daha keskin bir şey hafiften... sodyum, kim bilir? Marşa bastı. Farları, yoğun sisi güçlükle deliyordu. Simon-Arthur, hareket edip de yolda sürerken sise çok yakından bakmaktan kaçını-

yordu. Deneyimiyle biliyordu ki, sisin içine çok uzun süre bakarsa, sisin kıvrımlarına, burgaçlarına, hiç durmadan art arda büründüğü hayali biçimlere konsantre olur ve bu da onu kolayca, karanlık bir koridora, daha kalıcı, daha korkunç hayali görüntülere çekebilirdi.

Fakat evin yarı yolunda durmak zorunda kaldı. Hava gayet ağır bir çisentiyle doluyordu. A418 bir sprey tüneliydi. Birbirinin ardından ağır kamyonlar sisi ve suları çalkalıyordu. Simon-Arthur, Tiddington yokuşunun tepesine vardığında bu homurdanan hayvanlardan ikisinin arasına sıkışmıştı. Öndekinin havaya çaktığı vakum onun çelimsiz Citroën 2CV'sini öne doğru çekerken, arkadakinin yarattığı türbülans öne doğru itiyordu. Arabanın tekerlekleri asfalta zar zor değiyordu. Frene bastı ve yoldan kaçıp bir park yerine sapmayı başardı.

Bir şekilde kurtulmuş Simon-Arthur, Citroën'in direksiyonuna yığıldı. Normalin ötesinde bir tükenmişlik hissediyordu; ve ailesine kavuşma düşüncesi boğazında sert, köşeli bir duyguya yol açtı. Nedenini pek bilmeden arabanın kapısını açtı ve dışarı çıktı. Eğer arabada kendisini güvende hissetmediyse, şimdi tümüyle her şeye maruzdu. Birbirinin ardınca kamyonlar şak diye geçip gidiyor, gazlardan ve sıvılardan oluşan bulutlar fırlatıyordu.

Simon-Arthur sendeleyerek arabanın öteki tarafına geçti ve banketin müthiş kirliliği karşısında kalakaldı. Otlar ve çimenler kirleticilere öylesine bulanmıştı ki, taşlaşmış gibi görünüyorlardı. Sanki tüm park yeri binlerce yıldır bir bataklığın altında gömülü kalmış da sadece o sırada meydana çıkmış gibiydi. Simon-Arthur, tarihdışı bir zamanda kaybolmuş bir halde kalakaldı. A418'den, evine doğru baktı. Yol, sarı ve turuncu bir yılan gibi belirdi, karanlık ülkeden kıvrılarak geçen bir yılan. Yararak geçen her araç onun yılankavi bedeninde yeni bir kas devinimi, yeni bir çöreklenip açılma hareketiydi. Ama Simon-Arthur kafasını yoldan çevirdiğinde de kendi park yerinden oluşan cenaze gemisiyle kuşatılmış haldeydi. Bir ruh Sutton Hoo'su.[1] Ezilmiş süt kutularından ve yassılmış metal kutulardan bir zırh, izmaritlerden bir boncuk işi, yamulmuş jant kapaklarından ve atılmış krom kenarlıklardan silahlar. Bunlar, dedi Simon-Arthur, içinden, tümüyle ya-

1 İngiltere'nin doğusunda yapılan arkeolojik kazılar sonucunda, bir ölüye sunulan değerli hediyeler konmuş bir Sakson teknesinin bulunduğu kasaba. (ç. n.)

rarsız ve dolayısıyla benim ölümden sonraki bu yaşamımı sürdürmek için tümüyle müsait cenaze hediyeleri.

Bu yakıcı duyguları yaşayarak uzun süre böyle kalabilirdi ama göğsüne sızan sis şiddetli bir törpülenme ve gıcıklanma duygusu veriyordu, bunlar çoğaldı çoğaldı ve nihayet öksürmeye başladı. Tekrar yola koyulduğunda, tükürmek için kelebek camı açık halde kullanmak zorunda kaldı Citroën'i. Ve anayoldan sapıp Kahverengi Ev'e giden yola girdiğinde Saksonlar -kabile reisleri ya da diğerleri- gibi morarmıştı.

Ev, yolun yaklaşık yirmi metre gerisinde, hastalıklı elma ağaçlarından bir koruluğun içindeydi; ağaçların dalları İspanyol yosununa benzeyen bir mantarla kaplıydı. Kahverengi Ev'in verdiği izlenim, çocukların çizdiği evler gibi tam bir kare biçimiydi. Her iki tarafında dörder on iki camlı penceresi vardı. Adından anlaşılacağı gibi, kahverengi tuğladan yapılmıştı; kahverengi kiremitli eğik çatının üzerinde kahverengi tuğladan bir baca vardı.

Simon-Arthur arabadan çıkınca bu bacaya baktı ve bacadan kalın bir duman çıktığını fark etti. Sis artık öylesine yoğundu ki, dumanın atmosfere karıştığı noktayı zar zor seçiyordu; daha ziyade, Kahverengi Ev kendisini çevreleyen kasveti içine çekiyormuş gibiydi sanki. Citroën'in bagajından sıkıca kapatılmış karton bir kutu aldı ve bir kolunun altına bunu, diğerine *Guardian*'ını kıstırıp, bel vermiş tel çitin üzerinden zar zor atladı. Bir kapı vardı fakat açması çok zordu ve Simon-Arthur ailenin, Kahverengi Ev'in yakın çevresindeki varoşun nasıl bir halde bırakıldığını bilen tek üyesi olduğundan, kapıyı tamir etmek zahmetine girmemişti. Çit ve bahçe kapısı Simon-Arthur'un taşralılaşma girişimiydi. Bunu yaptığında mevsim yazdı ve belden yukarısı çıplak Simon-Arthur, kazıkları çakarken ve telleri takarken epey terli bir ikindi geçirmişti. Kendisini, emek yoluyla insan ruhuyla temas kuran Levin, ya da Pierre gibi görmüştü. Boş bir hayaldi bu.

Sis o zaman bile belirgindi; her ne kadar, daha sonra geleceği halin ancak gölgesiyse de. O gün akşam sis havaya saframsı bir renk vermişti. Her şeyin rahatsız edici bir şekilde post-nükleer, radyasyonlu bir şekilde görünmesine yol açmıştı bu. Simon-Arthur nihayet işini bitirip de geri çekilip eserine hayranlık duyarak bakmak istediğinde,

düşlediğiyle, başardığı -ve gerçekte varolan- arasında çok acı bir bağlantısızlık gördü.

Çit zikzaklar çiziyor ve düzensiz yol sınırı boyunca sarkık sarkık uzanıyordu. Somme'den alınmış eski bir fotoğraftaki, top mermileriyle delik deşik olmuş tampon bölge mezbeleliğinde hayal meyal görünen bir tel çite benziyordu.

Çocuklar bahçede oynadığı sürece çit, fiziksel değil, psikolojik bir bariyer fonksiyonunu gördü. Bir taraftan çocukları çiftlik yoluna çıkmaktan alıkoyarken, bir taraftan da kendi içlerine, Kahverengi Ev'in sepya rengi içine kapanmalarına yol açıyordu. Sis geldi. Şimdi iki yıldır, içlerinden hiçbiri evden birkaç dakikadan fazla çıkmaya cesaret edemiyordu. Simon-Arthur bu çiti her düşündüğünde içinden onu yıkmak geliyordu; ama bunu yıkmak, bir sürü farklı düzeylerde yenilgiyi kabul etmek olurdu.

Simon-Arthur evin ön kapısını açtı ve küçük koridora girdi. Kulağına gelen ilk ses, oturma odasında feryat eden bir çocuktu. Duymazdan geldi, çamurlu botlarını bir kenara fırlatarak salona gitti ve nebulizörün kutusunu masaya koydu. Paketi açarken, karısının kuzeni Christabel-Sharon ruh gibi süzülerek içeri girdi.

"Nebulizör bu mu?" dedi kadın hiçbir girizgah yapmadan. Simon-Arthur "Hı, hı," diyerek onayladı. "Evet, sen bunu kurup da çalıştırır çalıştırmaz en iyisi Henryciği koyalım bir süre buna; çocukcağız buhar makinesi gibi nefes alıyor."

"Peki ya Stormcuk?"

"Stormcuk iyidir, ikinci sırayı bekleyebilir. Asıl dert Henrycik'te." Christabel-Sharon bambu sandalyelerin birini masadan çekti ve içini çekerek çöktü. İç çekiş önce bir nefes tıkanmasına, bir hırıltıya ve sonra da kuvvetli bir öksürüğe dönüştü. Öylesine subsonik, sarsıntılı ve şiddetli bir bronşit öksürüğüydü ki, Simon-Arthur kadının küçücük göğsünün böyle bir şey üretebileceğine -ya da kapsayabileceğine- pek inanamadı her zamanki gibi.

Nebulizörü hazırlamaya devam ederken, göz ucuyla da kadını gözlüyordu. Christabel-Sharon çok zayıf, hemen hemen anoreksikti. Kızıl sarı saçları topuz biçiminde toplanmış ve bir zamanlar herhalde beyaz

tenli, çilli, zarif bir boyun olan, ama şimdi, damarlardan oluşan bir ebrunun üzerine gerilmiş, yağsız bir deriden ibaret kupkuru bir incik açığa çıkmıştı. Bir zamanlar çok güzel, peri gibiydi. Gri gözleri çukura kaçmıştı Simon-Arthur'unkiler gibi, her ne kadar, Simon-Arthur artık gözlerinin hep öyle olup olmadığını hatırlamıyorsa da. Kadının gözleri kaşlarının altında parıldıyor ve göğsünün her yükselişiyle parlak ışınlar saçıyordu. Vücudunun geri kalan tümünden daha dolgun göğüsleri, süveterinin gergin kumaşının altında hareket ediyordu; göğüs uçları dimdikti ve Simon-Arthur'a göre bu, gövdenin öksürüklü sahibine parazitlik yapan, otonom ve istemdışı bir cinsellikten başka bir şeyin ifadesi değildi.

Simon-Arthur artık nebulizörü kurmuştu ve fişini takıp düğmesine bastı. Kauçuk emme yastıkları camdan Salbutimol ve steroid odalarında bir aşağı bir yukarı hareket ediyordu. Oksijen tüpünün valfını açtı ve maskeyi ağzına dayadı. Rahatlama hissi çok kuvvetliydi. Elektrik motorunun onun göğüs kafesinin hareketine uyum sağladığını ve Simon-Arthur'un her titrek ve başarısız nefes alışında ciğerlerine daha çok, ilaçlı oksijen gönderdiğini hissediyordu.

Mutluluk buydu; yeniden normal şekilde nefes almak yani. Bu duygu, bir anılar alayının başında yürüdü: Pencereler ardına kadar açıldı ve derin nefeslerle giren ozon kokulu hava hiç engellenmeden içeri doldu; yokuş yukarı koşmak ve -acıyla değil- neşeyle nefes almak; başını dünyanın göğsüne gömmek ve toprağın ılık mantarsı kokusunu çekmek içine, titreyen burun deliklerinle. Bu pnömo-hatıralar öylesine netti ki Simon-Arthur her koku ve gaz molekülünün onun diyaframının pembeliğine gömüldüğünü hissediyordu sanki.

Christabel-Sharon'un yünlü göğsü ilişti göz ucuna. "Haydi Simon-Arthur, bu şey konusunda biraz bencil davranmıyor musun sence?"

"Bencil mi! Ne demek istiyorsun sen?" Armağan, sunulduğu gibi hızla çekilip alınmıştı. Simon-Arthur'un öfkesi kendiliğinden yükseliverdi. "Bak Christabel-Sharon, bu evde dışarı çıkan, dünyanın vahşi ticaretiyle boğuşan kişi benim. Bitap düşüren bir yolculuktan dönüyorum, morarmış bir suratla, düşüp ölmenin eşiğinde, ve sırf bu nebulizörden, almak için kendimi alçalttığım bu nebulizörden birkaç

nefes, birkaç ufak fırt, çekmeye kalktım diye. . . bencil diyorsun bana. Bencil ha! Tahammül edemem buna!"

Christabel-Sharon irkilip ondan uzaklaştı ve salonun köşesinde duran tuğlalı Hollanda sobasına değecekti neredeyse. Simon-Arthur, kendine acımayla ve düş kırıklığıyla boşalan batıcı gözyaşlarının arasından bakınca kadının, ona çok iğrenç gelen bir şey yaptığını fark etti: Dolgun dudaklarından, ağzına dayadığı bir gazlıbeze balgam fışkırtmak. Kadın bu bezlerden epey bir miktarı kendi şahsının etrafında gizlemişti ve kullandıktan sonra bunları -sarımsı yeşil içeriğiyle birlikte- odasında bulundurduğu, içine plastik torba geçirilmiş bir çöp kutusunda biriktirirdi. Bez uygulaması, kadının güzelliğini daha da silmişti. Çünkü Simon-Arthur ona kesinlikle, vücudunda nokta nokta duran enfektif madde parçacıklarını görmeden bakamazdı.

Simon-Arthur'un karısı Jean-Drusilla bir aceleyle mutfağa girdi. Kollarında Henry-Simon, sekiz yaşlarında bir çocuk olan oğulları vardı.

"Simon, çok şükür, çok şükür! Nebulizör. Baba ve Oğul'a şükürler olsun. Özellikle de Meryem Anamıza şükürler olsun, bize bu kurtuluşu bahşetti diye." Çocuğu bir sandalyeye oturttu ve maskeyi taktı ve maskeden hâlâ çocuğun soluk yüzüne küçük oksijen 'pırt'ları kaçıyordu. Sonra soğuk taş döşemede diz çöktü. "Simon-Arthur, Christabel-Sharon. . . Bana katılın." Bir istek değil, emirdi bu.

Aval aval birbirlerine bakan Simon-Arthur'la Christabel-Sharon döşeme taşlarının üzerinde diz çöktüler. Üç yetişkin el ele tutuştu. "Ey merhametli Anamız," dedi Jean-Drusilla ilahi okur gibi bir sesle, "bütün ihsanları bahşeden, tüm rahmetlerin hazinesi, bu nebulizör armağanın için teşekkür ediyoruz sana. Emin ol ki, ey Kutsal Varlık, bunu sadece senin Tanrısal İradeni sürdürmek için kullanacağız. Ki böylece çocuklarımız ve biz özgürce nefes alabileceğiz ve sevgili kocam güzel sanat eserleri, senin adını yüceltecek daha büyük şeyler yaratabilecek."

Simon-Arthur istemeye istemeye diz çökmüştü ve bu manevi yoğunluğun, karısının oldukça sade görüntüsüne verdiği biçimi seyretti kinik bir şekilde. Kadının gür siyah saçları, geniş alnını ve sağlam çe-

nesini çerçeveleyecek şekilde kesilmişti, ama derisi sarkmıştı ve gözlerini yuvarlayarak kaldırıp ateşe dayanıklı tuğlalara takdis edercesine diktiğinde gözaklarında sarımsı bir renk vardı. Ama kadının düzenli, Henry-Simon'un ve nebulizörün şuf şuf eden arka fonuna uyum sağlayan ilahi sesinde hipnotize edici bir etki vardı yine de.

Belki de bir Kurtarıcı var, diye düşündü Simon. O belki de bir okaliptüs bulutu halinde gelecek, bizim bütün geçitlerimizi açarak, içimizde Ruh'un büyük rüzgarıyla eserek. Ve farkına varmadan gözyaşları yanaklarından aşağı süzülüyordu. Bunu gören Jean-Drusilla eğildi ve Simon'un başını tutup göğsüne bastırdı. Christabel-Sharon da eğilip ince kollarıyla ikisine sarıldı ve bir süre kaldılar öylece, hafifçe sallanarak.

Üç saat sonra Dave-Dave Hutchinson, yani Marten gazete bayisinin müdürü Kahverengi Ev'e geldiğinde *ecstasis* bir şekilde yatışmıştı. Hutchinson kapıyı çaldı ve metal paspasın üzerinde, yavaş yavaş önce bir ayağının sonra diğerinin üzerine basarak bekledi. Birkaç dakika geçtikten sonra Simon-Arthur kapıya geldi. "Aman Tanrım, sensin," dedi. "Bu gece gelebileceğini sanmıyordum, sis tuhaf bir şekilde yoğun."

"Arabamda yeni bir radar var. Biraz alengirli fakat usulünü bir kaptın mı gayet iyi sürüyorsun arabayı."

"Gir, gir." Simon-Arthur, Dave-Dave'i tutup eşikten içeri çekti neredeyse. "Çocuklar henüz tam yatmadı ve ciğerleri bununla dolsun istemiyorum." Kapının dışındaki havayı yakaladı ve bir tutam sis aldı içeriye ve sis onun avucunda birkaç saniye dağılmadan, küçük bir bulut gibi köpüklenerek kaldı.

"Yanımda bunu getirdim." Dave-Dave, koyun derisi ceketinin yan cebinden küçük kahverengi bir şişe çıkardı.

"Kodein mi bu?"

"Evet. Korkarım ancak altmış mililitre falan kaldı, ama yarın alırım."

"Altmış mililitre ha!" Simon'un gözleri parıldadı. "Bu harika, bize sıcak bir neşe verecek ama," -burada suratı değişti birden- "zavallı karın ne olacak?"

Gazete bayisinin yüzü ciddi bir ifadeye büründü. "Korkarım o şimdi Brompton[2] içiyor."

"Ah, anlıyorum. Evet, bu çok kötü. Neyse, içeri gel haydi, oturma odasına gel, orası sıcak."

Simon-Arthur, Dave-Dave'i Kahverengi Ev'in zemin katının yarısını kaplayan uzun bir odaya buyur etti. Dave-Dave, ailenin çoğu zamanını burada geçirdiğini hemen anladı. Odanın birer ucunda, döşemesi çok şişkin koltuk ve divanlardan oluşan iki ayrı oturma grubu vardı. Duvarlardan birinde boylu boyunca maun kitaplıklar uzanıyor ve bunlar ancak ortadaki iki pencereyle ve muhtemelen bahçeye açılan bir kapıyla kesintiye uğruyordu.

Öteki duvarda, bir sürü rafa konmuş ikonlardan oluşan muazzam bir koleksiyon vardı, raflar düzensiz aralıklarla serpiştirilmişti ve bu da, sanki ikonlar şöminedeki közlenmiş ateşten ışın şekilde yayılıyormuş izlenimi veriyordu. Odanın her tarafında, küçük masaların - kahve masalarının ya da diğerlerinin- üzerine, koltukların kollarına, hatta döşemeye rasgele konmuş dini objeler vardı: Çarmıha gerilmiş İsa'lar, tütsü kapları, tespihler, Kutsal Bakire heykelcikleri. Uzun oda, birbirinin içine giren bir sürü biçimin uğultusuyla vibrasyon halindeydi: Duvar kağıdı, halıya; halı, koltuk kılıflarına; koltuk kılıfları, minderlere; minderler de bir ikonun altın kaplamalı çerçevesine. Bir doldurulmuş hayvan koleksiyoncusunun cam kubbesinin altındaki bir tavuskuşu kuyruğu gibiydi bunlar.

Odanın bunaltıcı tıkış tıkışlığı Dave-Dave Hutchinson'u öyle bir etkilemişti ki, Simon-Arthur, "Jean-Drusilla, sana Bay Hutchinson'u tanıştırmak istiyorum, Thame'deki gazete bayisinin müdürü," deyinceye kadar, odada ikisinin dışında birinin varlığını fark edemedi. Ciddi biçimde kırkılmış siyah saçlı ve oturduğu at kılından koltuğun tüyleri dökülmüş arkalığının ardından çıkan fırlak, ucu kırmızı burunlu, oldukça sıska bir kadındı bu.

"Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum Bay Hutchinson," dedi kadın, elini uzatarak. Dave-Dave Hutchinson, dinsellik engebelerinin arasından yol bularak ona doğru yürüdü. Kadın, yere kadar uzanan,

2 Ölümcül hastaların acısını dindirmede kullanılan uyuşturucu bir şurup. (ç. n.)

kırışık kadifeden bir elbise giymişti. Hem boynundaki dantelden hem de mendilinden Friar Balsamının karamel kokusu yayılıyordu.

Dave-Dave Hutchinson kadının elini öptü ve bırakırken de gözlerine baktı; koyu kahverengiydi. O gözlerde kadının grafik dindarlığını gördü bir an: Gözbebeklerinde yansıyan iki küçük Hutchinson başını çevreleyen, havada dolanan küçücük şeytanlar, satirler, küçük cinler, arıkuşu melekler. "Be-ben de Bayan Dykes," dedi kekeleyerek.

"Simon-Arthur bugün ona yaptığınız yardımdan söz etti; ve gösterdiğiniz ilgiden de."

"Yo, Bayan Dykes, hiçbir şey değildi, gerçekten hiçbir şey değildi."

"Hayır, hiçbir şey değil Bay Hutchinson, ne münasebet. Gerçek bir Hıristiyan davranışıydı, dürüstçe duygulara sahip bir insanın tavrıydı. Yer, halk ve mülk gibi partizanca düşünceleri bir kenara bırakıp, başkalarına fedakarca yardım eden bir hayırsever gibi."

Kadın hâlâ havada tuttuğu elini kullanarak adamı geri döndürdü ve karşısındaki koltuğa yönlendirdi. "Korkarım eşim sisten önce de astımlıydı ve duygularının onu kapıp götürmesine karşı koyamıyor. Bütün sanatçılar gibi korkunç duyarlıdır. Morali bozulunca. . ." Lafını yarım bıraktı ve omuzlarını kaldırdı bir şeyler dile getirircesine ve avuçlarını açtı yukarıya dönük bir şekilde. Dave-Dave Hutchinson, kadının parmaklarına dizili, mor yakutlar ve zümrütlerle bezeli bir sürü kalın altın yüzüğe bakakaldı.

"Siz ne resmi yapıyorsunuz Bay Dykes?" diye sordu Dave-Dave Hutchinson, koltuğunu Simon-Arthur'a doğru çevirerek; Simon-Arthur hâlâ kapının yanında dolanıyordu. Gazete bayisi bunu söyler söylemez, bu sorunun hem çok bayağı hem de çok küstah olduğunu hissetti. Kendi sosyal konumunun Dykes'lardan epey aşağıda olduğunun fena halde farkındaydı ve kendisiyle Simon Dykes'ın Marten'de -yani her şeyden önce, kendi yerinde- birdenbire bir dostluk geliştirmiş olmasının bir sakıncası yoksa da, burada, Kahverengi Ev'de, kendisini ne yapacağını bilmez ve acemi, bariz bir gaf yapmamak ya da mütevazı kökenini meydana çıkaracak yanlış bir şey söylememek için tetikte durur halde bulmuştu.

"Ah, bugünlerde pek ikonlardan başka bir şey yapmıyorum. Şöminenin etrafındakiler benimkilerden birkaçı."

Gazete bayisi koltuğundan kalktı ve duvara yürüdü. İkonlar gerçekten de çok tuhaftı. Geleneksel ikonların bütün gereken öğelerini taşıyorlardı ama, resmedilen Kutsal Üçlü ve azizler ne doğrudan ne de hayalden değil, tanınmış kişilerin gazetede basılmış fotoğraflarından yapılmıştı. Bu mülayim yüzler ve kendine güvenli gözler yağlı boyayla tam birebir resmedilmişti. Ressam, basılı görüntüyü oluşturan renkli noktaların hareli dokusunu bile yapmıştı.

"Gazetenizi her gün iyi bir durumda almaya niçin bu kadar önem verdiğinizi anladım Bay Dykes," dedi; ve hemen de pişman oldu; çok sıradan, incelikten çok yoksun bir yorum gibi geldi bu.

"Ee-vet," diye karşılık verdi Simon-Arthur, "ıslak bir gazeteden çalışıyorsan bu ayrıntı düzeyine inmen çok zor."

"İkonlar için çok talep var mı şu anda?"

"Muazzam bir talep var," dedi Jean-Drusilla Dykes, "müthiş bir talep var ama Simon-Arthur yaptıklarını satmıyor. Kurtarıcımızın şanı daha çok artsın diye yapıyor onları, müşteriler için değil."

Tam o sırada odanın kapısı birden açıldı ve Christabel-Sharon girdi; incecik kollarında üç yaşındaki kızı Storm'u taşıyordu. Küçük kız ateşliydi. Dalgın dalgın bir şeyler mırıldanıyordu ve yanaklarında iki tane parlak kırmızı leke vardı. Christabel-Sharon ise gözyaşlarına boğulmuştu. "Henry, Storm'u yine oksijen çadırından attı Simon-Arthur; gerçekten, bu konuda bir şeyler yapmalısın, kızın haline bak."

Simon-Arthur bir şey söylemedi, ama hemen odadan çıkıp gitti. Dave-Dave Hutchinson, merdiven basamaklarına vuran sert adımlar ve sonra da yukarıdaki odada yükselen sesler duydu, biri derin, öteki düdük gibi.

"Christabel-Sharon," dedi Jean-Drusilla Dykes, kocası gittikten sonra, "bu Bay Hutchinson, Thame'deki gazete bayisinin müdürü, bu da kuzenim Christabel-Sharon Lannière."

"Tanıştığıma memnun oldum Bayan Lannière," dedi Dave Hutchinson ve elini öpmek için, kadının çocuğu bir yere koymasını bekledi. Kadın, küçük kızı bir şezlongun üzerine gayet apar topar bir şekilde bıraktı ve Hutchinson'a doğru yürüdü sırıtıp elini uzatarak; gözyaşları yanaklarında kuruyordu şimdi, sabah güneşinde salyangoz izleri gibi.

Ve kadının elini tutan ve ne kadar küçük ve zarif olduğunu fark eden Dave-Dave Hutchinson, bunun epey zamandır gördüğü kadınların tartışmasız en güzeli olduğuna karar verdi. Her şeyden önce, bir deri bir kemikliği bir vücut tipi olarak kabul etmeye öylesine hazırdı ki, kadının köprücük kemiğinin altındaki çukurda kalabilirdi, böyle bir şey kadının toraksını delme tehlikesi yaratsa da. Christabel-Sharon bu sessiz biatı hissetmiş olsa gerekti, çünkü dizlerini bükerek selam verirken fazladan, küçük bir baş hareketi yaptı, sanki kendi cazibesine bu yeni sadakat gösterisini kabul ediyormuş gibi.

Bu şekilde bir süre durdular öylece, birbirlerine bakarak ve bu sırada Jean-Drusilla Dykes küçük kızla ilgilendi, başının altına yastıklar koydu, üstüne bir örtü buldu ve sonunda nebulizörün maskesini kızın mırıldanan ağzına yerleştirip makineyi çalıştırdı.

"Ah, nebulizör bu mu?" diye sordu Dave-Dave Hutchinson. "Kesinlikle çok fantastik bir şeye benziyor."

"Gerçekten," dedi Christabel-Sharon, aynı ilgi derecesiyle. "Bunun için aylardır bekleme listesindeydik, ama Simon-Arthur öncelik almayı başardı..."

"Bundan söz etmiyoruz Christabel-Sharon," diyerek sözünü kesti Jean-Drusilla Dykes. "Yakışık almaz."

"Çok üzgünüm," dedi Dave-Dave Hutchinson aceleyle. "Niyetim bunu kurcalamak değildi."

"Hayır, hayır Bay Hutchinson, sizin bir suçunuz yok, fakat işin gerçeği, Simon-Arthur nebulizörü almak için gerçekten bazı bağlantılarını kullandı; ve bunu aldığımıza seviniyor olmama karşın, bunun alınış şeklinin sonuçta bizim için iyi bir şey olmadığını düşünmemek elimde değil. Ah Bay Hutchinson, ne pespaye, bayağı bir dünyada yaşıyoruz; eşim gibi iyi bir insan, ahlaklı bir insan, dürüst bir insan, sırf acı çeken ailesini kurtarmak için böyle yollara başvurmak zorunda kalıyor..." Sesi kesiliverdi birdenbire ve hıçkırmaya başlarken, Friar Balsamı emdirilmiş mendilini gözlerine bastırdı.

Sonra, kadife giymiş iri kadın öksürmeye başladı. Öksürüğün niteliğini saptamada artık bir doktor kadar ustalaşmış olan Dave-Dave Hutchinson bunun, bir varil rezonansına sahip, sahilde dalgaların bir

oraya bir buraya sürüklediği küçük çakılların sesine benzer bir şey katılmış, özellikle boğuk ve çatırtılı bir öksürük olduğunu fark etti.

"Ama yapmayın, yapmayın Bayan Dykes, lütfen üzmeyin kendinizi, lütfen..." Cebinden küçük kahverengi kodein şurubu şişesini çıkarıp uzattı. "Bakın bir öksürük şurubum var; hepimizin öksürüğünü bir süre keser."

"Ah-köh-köh-köh-Ah Bay köh-köh-Hutchinson, çok naziksiniz. Christabel-Sharon, şurup bardaklarını getirir misin." Christabel-Sharon telaşlandı. İkisi, çocuğun yattığı şezlongun iki yanından birbirine bakar halde kalakalmıştı; kadının zahmetli nefesleri, nebulizörün şufşuflarıyla kontrpuan oluşturacak şekilde hırıldıyordu.

"Siz," dedi Dave-Dave Hutchinson, kibar bir konuşmanın kapısını açarak, "bir oksijen çadırımız mı var demiştiniz?"

"Bir şey değil aslında," diye yanıtladı kadın, "pek çadır sayılmaz, daha ziyade bir oksijen cibinliği." İkisi de güldüler buna ve Dave-Dave Hutchinson'un çok minnettar kaldığı bir gülümsemeydi bu. Odanın gayet elektrikli havasını kırdı, statik tabakaları ve ev sahibi kadının ruhsal yoğunluk şimşeklerini toprakladı. Ama bu minnettarlık uzun sürmedi, çünkü kadının nükteli sözüne verilen bu küçük karşılık, bu gergin kahkaha Hutchinson'un bir öksürük nöbetine girmesine yetti; bu kez kötü bir nöbete hem de.

Koltuğa çöktü yine ve ellerini ağzına bastırdı. Dave-Dave'in ciğerleri öylesine bir silkindi ki, içi dışına çıkacaktı neredeyse. Kendine hakim olmak, yahut en azından, Dykes'ın İran halısının üzerine bir şeyler çıkarmamak için büyük bir çaba harcıyordu. Görsel alanının kenarları önce pembeye, sonra kırmızıya ve sonunda mora döndü. Kontrolünü kaybettiğini hissediyorken kolunun üzerine serin, beyaz bir el kondu ve "Buyurun Bay Hutchinson, lütfen alın, size yararlı olacağa benziyor," diyen bir ses duydu. Christabel-Sharon'du. Odada tekrar belirmişti ve ona temiz bir gazlı bez sunuyordu. "Buna muhakkak ihtiyacınız olacak ve..."

"Boh-boh..." ellerinin arasından utancını ve mahcubiyetini dile getirmeye çalışıyordu.

"Haydi, haydi Bay Hutchinson, bizim yanımızda birazcık balgamdan ötürü endişelenmemelisiniz," dedi Jean-Drusilla Dykes kesin bir

sesle. "Biz onun nasıl olduğunu biliriz, böyle durumlarda, normal muaşeretin biraz gevşetilmesi gerektiğini biliriz." Hutchinson, bezi minnettar bir şekilde aldı ve elinden gelebildiği kadar gizlice, birkaç ağız dolusu enfektif materyali bezin yumuşak içine depoladı. Bitirdiğinde, Christabel-Sharon ona, içine plastik torba geçirilmiş bir kutu verdi.

Simon-Arthur Dykes odaya geri dönmüştü. "Çocukları hallettin mi Simon-Arthur?" diye sordu karısı.

"Ee-vet," dedi bitkince içini çekerek. "Henry'yle Magnus küçük odaya döndü, böylece Storm yukarıya, oksijen çadırına gidebilir, ne zaman hazır olursa; ve o zaman Dave-Dave de nebulizörü kullanma fırsatı bulabilir. Belli ki buna ihtiyacı var; ve bu berbat gecede çıkıp gelmesine şaşırmadım."

"Oğlanların odasında, nemlendirici var mı?"

"Evet, tabii."

"Ve bizimkinde iyonizer var mı?"

"Evet, evet sevgili Jean-Drusilla, lütfen sorun etme." Odanın öteki tarafına, ayakta duran karısının yanına gitti ve kadının elini tutarak onu brokar minderlerle kaplı bir divanda yanına oturttu. Başları birbirine yaslandı ve yanaklarındaki dört ateşli leke rahatsız edici bir hal aldı.

"Bak Simon-Arthur," dedi Christabel-Sharon, mutfaktan getirdiği yuvarlak gümüş tepsiyi göstererek, "öksürük şurubu güzel durmuyor mu?"

Gerçekten güzel görünüyordu. Kadın, kıvamlı yeşil sıvıyı küçük, kesme camdan öksürük şurubu bardaklarına doldurmuştu. Şömineden gelen sarı-mavi ışıkta bütün takım bir spektrum halinde parıldıyordu. Tepsiyi Dave-Dave Hutchinson'a sundu. "Bay Hutchinson, alır mıydınız?"

"Teşekkür ederim Bayan Lannière."

"Lütfen anne adımı kullanın; ve ben de sizin baba adınızı kullanabilir miyim?"

"Elbette... Christabel..."

"Christabel-Sharon," dedi kadın daima hafiften kederli sesiyle, "ve sizinki de Dave-Dave, öyle değil mi?"

"Doğru." Adamın yüzü kızardı.

Dave-Dave küçük bardaklardan birini alıp yavaş yavaş yudumlar, sıvının kıvamının ve tatlılığının keyfini çıkarırken bir yandan da şurubun içinde geldiği kristalin ağırlığını hissediyordu. Evlerindeyken Bay Hutchinson'la karısı şuruplarını plastik bardaklardan içerlerdi. Christabel-Sharon iki bardak öksürük şurubunu Dykes'lara verdi ve kendi de bir tane aldı. Sonra hepsi birlikte bir süre hiç konuşmadan oturup, hoşnut bir şekilde demlendiler.

Güzel bir partiydi. Kahverengi Ev sakinlerinden hepsinin uzun zamandır yaşadığı en iyi gecelerden biriydi. Storm-Christabel oksijen çadırına gittikten ve Dave-Dave anabolizerden epey uzun bir süre yararlandıktan sonra Simon-Arthur küçük bir oyun masası kurdu ve birkaç saat vist oynadılar. Christabel-Sharon, Dave-Dave'le eşleşti, birlikte deklarasyon yapmalarında tatlı bir flörtümsü hava vardı ve oyundaki becerilerinden ziyade, paylaştıkları yüksek moralle birtakım numaralar yaptılar.

Ağır konular, yahut aslında hepsinin kafasını meşgul eden şeyler tartışılmadı. Dave-Dave'in Kahverengi Ev'deki varlığı bile yeterli bir konuydu. Kodein şurubu onların dört çift ciğerinin, herkesin sık sık Christabel-Sharon'un gazlıbez stokuna ve refakatindeki kovaya başvurmasını gerektiren kısıtlamalarından kurtulmasını sağladı. Fakat öksürük şurubunun sağladığı hoşluk öylesine büyüktü ki, hiçbiri pek mahcubiyet ya da ne yapacağını şaşırma duygusuna düşmedi.

Ancak, Jean-Drusilla hizmetçiye jambonlu sandviç yapmasını söylemek için mutfağa gittiğinde ve kocası da kilerden bir şarap almak için peşinden çıktığında, daha geniş konulara yönelik bir konuşma gerçekleşti. "Tuhaf bir şey, öyle değil mi sevgilim," dedi Simon-Arthur, başını duvara yaslayarak ve kendisini kuşatmaya başlayan korkunç sersemlikle mücadele vererek, "bir gazete bayisinin akşam sohbetine gelmesi."

"Evet sevgilim, sanırım öyle," diye yanıtladı kadın, kafası meşgul bir şekilde -ekmek dilimlerinin kabuklarını çıkarmada hizmetçi kıza yardım ediyordu- "fakat o çok hoş bir adam, çok Hıristiyan bir adam. Sırf onu bu şekilde konuk ettik diye kendisini bir an olsun nitelikli saydığımızı düşüneceğini bir saniye bile düşünemiyorum."

"Aynen öyle, aynen öyle."

"Christabel-Sharon'un ona bayağı bir kanı kaynamışa benziyor; adam evli mi?"

"Ah evet, fakat adamcağızın karısı korkarım *in extremis.*[3] Bugün bana kadının Brompton içtiğini söyledi; elinde gereğinden çok öksürük şurubu kalması bu yüzden."

"Anlıyorum. Evet, normal koşullarda böyle bir flört yakışıksız görülebilirse de, sanırım yaşadığımız bu zamanda, iyi duygular vermeye yarayan hemen hemen her şey, edep sınırları içinde tabii, kabul edilebilir."

"Tamamen haklısın sevgilim," diye yanıtladı Simon-Arthur; onun yaşındaki ve sınıfındaki birçok erkek gibi, pratikte bu tür ahlaki hükümleri çoktan karısına bırakmıştı.

Fakat o gece Simon-Arthur yatmaya hazırlanırken, gardırop odasında, sis ve sisin çevresinde dolanan tüm o korkunç dertler onun üzerine yeniden çökmeye başladı. Ancak bir koridor kadar bir şey olan küçük odada bulundurduğu kırık bir bambu sandalyeye yığıldı. Kodein şurubunun etkisi yok oluyordu ve göğsünde bir sıkışma fark ediyor, balgamın lavlar gibi biriktiğini, bronşlarından aktığını ve her alveolün küçük sünger cebine dolduğunu hissediyordu. Kendi sinir sisteminin onu hastalıklı bedeninin yumuşak içselliğiyle, kırılgan zayıflığıyla karşılaştırışını dehşetle hissetti.

Hatırladı, bir yerde okumuştu -Allah bilir kaç yıl önce- insan akciğerlerinin tümü, damarlı dokunun küçük dantel kıvrımları ve karmaşık pilileri tamamen açıldığı zaman ortaya çıkan membran iki futbol sahasını kaplıyordu. "Yahut iki tane ıslak, çıplak tarlayı," diye mırıldandı Simon-Arthur kendi kendine, Dave-Dave'in o günün daha erken bir saatinde, Kahverengi Ev'i ve çevresini tanımlamak için kullandığı güzel sözü hatırlayarak. Çoraplarını çekip ayağından çıkardı ve bu çaba yüzünden inledi.

Bitişikteki yatak odasında karısının hırıltılı bir şekilde nefes aldığını duyuyordu. Kadın, uykusunun Simon-Arthur'un tanıdığı bir evresinden geçiyordu. İlk önceleri, nefes alırken boğazındaki balgam

3 Ölüm döşeğinde. (ç.n.)

kıvrımları ve halkaları şiddetli rüzgardaki elektrik telleri gibi uğuldardı. Kadın sonra burnundan nefes verirdi. Bu da sanki çalışmaya başlamış bir çöp öğütücü gibi tuhaf bir ses çıkarırdı.

Bu sesler birbirine yaklaşır, yaklaşır ve sonunda devamlı hale gelirdi: "Soouuugh-gmngçngsoouuugh-grnnçng." Sonunda kadın tümüyle tutukluk yapar, öksürmeye başlar, gürültüyle öksürür, öksürür ve hatta sağa sola fışkırtırdı, bir barda, ağzı bira doluyken, arkadaşı tarafından böğrü dürtülen bir biracı gibi: "Harrkşooo-harrkşooo-harrkşooo!" Tekrar tekrar. Kadının, bedenindeki bu devasa kargaşadan ötürü uyanmamasına hiç inanamıyordu; ama hiç uyanacakmış gibi görünmezdi. Oysa kendisi gece kendisinin, ya da çocukların, ya da Christabel-Sharon'un öksürüğüyle, kaçınılmaz bir şekilde hemen uyanırdı.

Fark etti, hepsinin Kahverengi Ev'in değişik odalarında öksürdüğünü, horladığını ve nefes alışını duyuyordu. Sol tarafından Christabel-Sharon'un sert gacırtısı geliyordu, sağ tarafında iki oğlunun çocuksu tiz ve takır takır öksürükleri vardı ve gardırop odasının hemen karşısındaki küçük odada da, Storm-Christabel'in daha sakin iç çekişlerini fark ediyordu. Hatta, uzaktaki çatı katında kuru kuru öksüren hizmetçi kızı bile neredeyse duyar gibi olduğunu düşündü; fakat emin olamadı. Ve sonunda bunun imkansız olduğuna karar verdi.

Evet, duyduğu şey hizmetçi kız değil, kendi ciğerlerinin tuhaf, patolojik füglerini çalan en uç yerleriydi. Belli ki, sayısız küçük boru ve geçitten her birinin kendi viskoz kamışları vardı ve hava bunların arasından geçerken bunlar yüzlerce -hatta binlerce- farklı ses çıkarıyordu. Simon-Arthur tümüyle bunlara konsantre oldu ve çok gizli tonları birbirinden ayırt edebildiğini fark etti. Arka fondaki gürültüyü eliyor ve böylece, içsel orgunun borularından çıkan, her biri farklı notaları seçebiliyordu. Ya da gevşeyip, olabildiğince derin bir nefes alarak güzel notalar çıkarabiliyordu.

Ciğerlerinin bu gizli müzikalitesini keşfetmek Simon-Arthur'u büyüledi. Oturduğu yerde nefes alıp vererek, değişik sonuçlar yaratmak için toraksını değişik şekillere sokmaya çalıştı. Hatta, bambu sandalyenin özel bir şekilde çatırdatılmasıyla, iki aşamalı bir nefes alma ve uzun yumuşak bir nefes vermenin kombine hali gerektiğince beceri-

lebilirse ciğerleriyle Mozart'ın C majör Ayin'inin görkemli giriş notalarını çalabileceğini hayal etti.

Bu yeni oyun öylesine tuhaf ve çekiciydi ki, Simon-Arthur kendini buna kaptırırken dev bir akciğerin içindeymiş gibi düşledi. Evin öteki sakinlerinin öksürük ve nefesleri de Simon-Arthur'un bronşiyal orkestrasyonuna katılmıştı. Artık hangi sesler kendisinin içinde, hangileri dışında, pek anlayamıyordu. Sonra duyular ressamın hastalıklı kafasında birbirine karıştı. Çevresindeki bir sürü küçük ikona, gardırop odasının duvarlarına asılmış, kendi yaptığı ikonlara bakan Simon-Arthur artık onları gerçekte oldukları şey olarak görmüyordu. Halının deseni, duvarların dokusu, her şey, nabız gibi vuran kırmızı borulardan ve gerilmiş, yarı şeffaf membranlardan oluşan gotik bir sütuna dönüşüyordu.

Bu fantezinin ortasında bir keder çöktü. Siyah ayı gelip onun akıl yatağının altına vurdu. Duvarların karsinomlarla nokta nokta kabardığını, koridorların azmış yaralar ve lezyonlarla kaplandığını gördü. Ciğer-evin merdivenlerinden enfektif materyal derecikleri akıyordu. Torasik malikane hastalıkla boğuluyordu. Yapısını oluşturan alveolar tuğlalar sedef hastalıklı bir harcın içine gömülmüştü. Ve sonunda da nihai dehşet: Karsinomlar, Simon-Arthur'un tanıdığı kişilerin, doğru davranmadığı kişilerin yüzlerine büründü.

Bir an önceki kaygısız budalalığıyla, bu hayalin marazi kederi arasındaki kontrast Simon-Arthur'u birdenbire kusan gözyaşlarına gömdü. Ellerini yumruk yapıp göz çukurlarına bastırdı. Bam! Bam! Bam! Bam! Çirkin farkındalıklar uçarak geldi Simon-Arthur'un içinde ve her biri göğsünü farklı bir yörüngede tırpanladı. Sevdiklerinin imajları kendi kanlarında nefessiz kalıp boğulur, Simon-Arthur'un içinde can havliyle, korkunç bir netlikle çırpınırlarken o çöktü.

Sis hiç kalkmıyor, boyuna yoğunlaşıyor, yoğunlaşıyor, yoğunlaşıyordu ve sonunda hava pıhtılaştı. Bebeklerin ağzını, sanki bir yastığın lokumdan kıvrımlarının arasında boğuluyorlarmış gibi kesin bir şekilde tıkadı. Simon-Arthur bunu biliyordu. Biliyordu, gözyaşları kaçınılmaz ve karşı konulmaz öksürük nöbetini getirdiğinde.

Çalkantılı, hummalı bir gecenin ardından Simon-Arthur, şafak yerine geçen ve çoktan olmuş bir şeyle altıncı kez uyandı. Christabel-

Sharon'un, karısının ve çocukların alt katta dolaştığını hissediyordu sabah öksürükleriyle.

Sonra, pencerede başka bir sert tıkırtı, onu asıl uyandıran şey olduğunu sonunda fark ettiği, tekrarlayan bir tıkırtı sesi vardı. Doğruldu. Silah sesi bu, diye düşündü, silah olsa gerek. Sonbahar başındaydılar ve dolu yağması için henüz çok erkendi.

Kalktı ve elinden geldiği kadar çabucak giyinip alt kata indi. Yemek odasında büyük oğlu Henry pirinç gevreği yiyor, ağzına doldurduklarını bitirdikten sonra bir ara verip nebulizörün ağızlığından birkaç nefes çekiyordu. Kıtır-kıtır-şuuf-şuuf sesleri hafiften ürkütücüydü. Simon-Arthur, ailenin geri kalanını ve hizmetçi kızı koridorda toplanmış halde buldu. Daha küçük iki çocuk hâlâ yatak kıyafetiyleydi.

"Silah mı bu?" diye sordu Simon-Arthur, silah olduğunu zaten bildiği halde.

"Niçin bu kadar erken olduğunu pek anlayamadık," dedi Jean-Drusilla. Çocuklar korkmuş görünüyordu.

"Evin iyice yakınında atış yapıyorlar. En iyisi dışarı çıkayım da bir şeyler söyleyeyim." Dış kapının yanındaki askıdan atkısını aldı ve boynuna sardı.

"Maske takmayacak mısın hayatım?"

"Hayır, hayır, aptallığı bırakın, bir dakikalığına bir çıkıp geleceğim sadece."

Simon-Arthur Kahverengi Ev'in yanında el yordamıyla yürürken kendi kendine çıkışıyordu: Niçin böyle saçma şeyleri dert ediyorsun? Peter-Donald'la kafadarlarının, benim paramın ancak kimyasal bir maskeye yettiğini fark etmesi niçin bana dert oluyor ki? Bu kadar gurur ahmaklıktan daha kötü. Ama doğruydu; çünkü gururlu bir adamdı. Ve av grubundakilerin tam maskeli olacağını düşünmekte haklıydı, çünkü sis bu sabah alışılmadık derecede yoğundu ve görüş mesafesi hemen hemen on beş metrenin altına düşmüştü.

Simon-Arthur havaya alışmaya başlarken, bahçenin dibindeki alçak çalılıkların ardında sıralanmış avcıları gördü. Üstelik, evin arka tarafındaki hastalıklı ağaçlardan oluşan keşmekeşin arasında birkaç çırpıcıyı seçebildiğini sandı. Öndeki gruptakilerin en uzun boylusuna

doğru yollandı ve yaklaştıkça, bu kişinin ev sahibi Peter-Donald olduğunu görünce sevindi.

"Günaydın Peter-Donald," dedi ona yaklaşarak. "Bu sabah erkencisin."

"Ah, Simon-Arthur." Peter-Donald, Hanson Purdey'ini koluna dayadı ve sağ elini uzattı. "Seni görmek ne güzel şey arkadaş." Kocaman adamın sesi, kravatının hemen üzerindeki küçük bir mikrofondan geliyordu; ve ayarı bozuk bir radyo gibi parazitliydi.

Simon-Arthur, maske konusunda haklıydı. Peter-Donald tam bir *scuba* teçhizatı takmıştı. Arkadaşlarının hepsi aynı, tam eksiksiz av takımını giymişti: Norfolk ceketi ve golf pantolonu, kravat ve bandında kaz tüyü bulunan tüvit şapka. Kent tiplerinden oluşan normal bir gruba, Peter-Donald'ın Lloyds sigorta şirketi mensuplarına benziyorlar diye düşündü Simon-Arthur.

"Biliyor musun Peter-Donald, atışlar evin camlarını tıkırdatıyor ve sanırım çocukların biraz korkmasına yol açıyor bu."

"Çok üzgünüm, ama sis çok lanet bir şekilde yoğun bu sabah. Hiç dışarı çıkmayacaktım ama bunları dün aldım ve bir deneyelim dedik." Kaldırıp gösterdiği bileğine minyatür bir radar ekranı tutturulmuştu. "Buralardaki bütün avları tamamen değiştirecek bu."

Simon-Arthur, gözlerini ev sahibinin maskeli yüzünden, mini radar ekranının siyah LCD'sine kaydırdı. Peter-Donald'ın sesinde hafiften bir ironi, ya da hatta bir özgüven ifadesi varsa bile, boğazındaki mikrofon yüzünden epey bir yok olmuştu ve yüz ifadesi de tamamen gizlenmişti tabii ki.

Ekranın etrafını çevreleyen beyaz bir luminesan çizgi vardı. Belli bir bölgenin üzerinden hızla geçerken ışık pırıltıları çıkarıyordu.

"Bunlar kuşlar mı?" diye sordu sönüp giden parıltıları göstererek.

"Evet, öyle. Charlie-Bob onların hepsini küçük radar konileriyle donattı. Bak," -bir kahkaha patlattı ve boğaz mikrofonu bunu bir havlama şeklinde aktardı- "bunları karatavuklara takabileceğini sanmıyorum. Zavallı köftehorlar bunların yanında cüce gibi kalır!"

Diğer avcılardan gelen tek tük mikrofonik viyaklamalar vardı; sabırsızlanıyorlardı belli ki. "Evet, bana bir izin verirsen arkadaş," dedi

Peter-Donald, tüfeğini doğrultarak, "bu süreği başlatacağım ve sonra senin arazinden gideceğiz, ha?"

Simon-Arthur, boğazındaki acı veren bir sıkışmanın uyarısına karşın, neler olacağını görmek istiyordu ve yerinden kımıldamadı. Atıcılar yine düzensiz bir hat oluşturarak dizildi. Sis, Peter-Donald'la çene çaldıkları kısacık sürede bile daha bir yoğunlaşmıştı. Şimdi, çırpıcıların artık görünmüyor olmasının yanı sıra, ağaçlar da birer karaltıdan başka bir şey değildi.

Peter-Donald, ceketinin cebinden bisküvi kalınlığında bir cep telefonu çıkardı ve düğmelerinden birine bastı. "Sanırım artık hazırız Charlicik," diye bağırdı telefonun alıcısını boğaz mikrofonuna dayayarak. "Süreği başlatalım mı?"

Bağırtılardan ve "Haydi!"lerden oluşan darmadağınık bir koro ve bunlara karışan, çalılara vuran kalın sopaların sesleri vardı. Sonra bir kuş sesi, neredeyse hırıltı gibi bir şey duyuldu ve on beş tane sülün sendeleye sendeleye sisten çıktı. Boyunlarına radar konileri bağlanmıştı. Bunlar, kuşların kafasından en az dört kez büyük, gümüş grisi paralelkenarlardı. Sonuç, epeyi gülünç ve acıklı bir şekilde doğadışıydı: Simon-Arthur'un, sis yoğun olduğu zaman zaten uçmakta zorlandığını bildiği kuşlar bu yeni teknolojik takılarla daha da bir engelli hale gelmişti. Ancak iki üç tanesi birazcık havalanıp sonra da birkaç kez kanat çırptılar. Geri kalanlar dağınık bir sürü halinde zikzaklar çizerek avcıların önünden geçtiler sadece, radar konilerinin sivri köşeleri bir gözlerine bir yumuşak göğüslerine çarpa çarpa.

Rasgele birkaç atış oldu; hiçbiri hedefi vurmuşa benzemiyordu. Avcıların çoğu hemen ateşi kesti.

"Bu pek av falan değil, öyle değil mi?" dedi Simon-Arthur alay edercesine, ve sonra, duyulacak şekilde konuşmuş olduğunu fark ederek şok oldu. O kadar zamandır dışarıda, sisin içindeydi ki, ağzında, sesini boğacak bir maske var sanmaya başlamıştı.

Ama bu sözler Peter-Donald'ı gücendirmişe benzemiyordu. Peter-Donald çite doğru yürüyor ve diğer avcılara da peşinden gelmelerini işaret ediyordu. Bir an, olduğu yerde geri dönüp tekrar Simon-Arthur'a baktı ve herkesin duyacağı şekilde seslendi. "Avdır bu, eğer on-

ların sise girmesine izin verirsek. Anladın mı? O zaman sadece cihaza göre atış yapacağız" -bileğindeki küçük ekranı gösterdi- "gerçek av budur işte!" Sonra geriye döndü ve yürüyüp gitti.

Kuşlar çite varmayı başarmıştı ve sendeleye sendeleye, çitin üzerinden yahut altından geçiyorlardı. Sonra sis her taraflarını sardı. Avcılar peşlerinden gitti ve sonunda hepsinin peşinden giden çırpıcıların parkalı figürleri geldi ve sonra onlar da gözden kayboldular hâlâ haydi haydi diye bağırarak. Simon-Arthur, bunların çoğunun kimyasal maske bile takmadığını fark etti.

Simon-Arthur bir an durdu ve sonra eve doğru döndü. Fakat ön kapıya vardığında ve tam kapının kolunu çevirecekken, sülünlerden birinin çitten geçmeyi başaramadığını gördü. Hayvan, evle çitin arasındaki bölgede, şaşkın, hatta çılgın gibi koşturup duruyordu. Simon-Arthur bakarken kuş ona doğru koştu, sonra yine yönünü değiştirip, spiralimsi bir yörüngede dönüp durmaya başladı; dönüş yapan bir uçak, yahut amok koşusu yapan, kurmalı bir oyuncak gibi.

Sülün çok ürkünç, telaşlı sesler, guruldamalar çıkarıyordu. Simon-Arthur, çamurlu zemindeki bir sonraki dairesel seyrin hayvanı götürmesi gereken yere doğru yürüdü ve tam vardığı sırada kuş onun ayağının dibinde kocaman bir parça kan ve sümük kusarak öldü ve radar konisi toprağa saplandı. "Aman Tanrım!" diye bağırdı Simon-Arthur. Eğilip cesedi inceledi. Sülünün tüyleri keçeleşmişti, kirli ve mattı. Erkek bir kuştu, ama tüyleri neredeyse tümüyle boz renkliydi. Simon-Arthur, hayvanın gagasından hâlâ sızarak etrafa yayılan sıvıda beyaz bir maddeden oluşan lekeler ve topaklar olduğunu fark edince midesi bulandı.

Avcılardan biri herhalde grubun arkasında kalmış ve Simon-Arthur'un bağırmasını duymuş olsa gerekti, çünkü tüfekli ve maskeli biri hızlı hızlı yürüyerek sisten çıktı, çiti hiç de çevik olmayan bir şekilde geçti ve Simon-Arthur'un ölü kuşun başında çömeldiği yere geldi. Adam, yaklaşırken maskesini çıkardı. Simon-Arthur bunun oralı doktor Anthony-Anthony Bohm olduğunu fark edince sıcak bir duygu yaşadı.

"Anthony-Anthony!" diye seslendi Simon-Arthur ayağa kalkıp elini uzatarak. Elini sıkan ve sıcak bir şekilde sallayan doktorun kırmızı yüzünde bir endişe vardı.

"Gerçekten, hemen içeri girmelisin Simon-Arthur," dedi. "Maskesiz, ve tercihen de *scuba*sız dışarı çıkılacak bir gün değil bu."

"Biliyorum, biliyorum, tam içeri giriyorken bu zavallı hayvan ayağımın dibinde öldü. Ne düşünüyorsun sen bu konuda?"

Doktor soluk soluğa çömelip ölü kuşa baktı. Bir elini pembe çenesinin alt tarafını kolalı yaka gibi çevreleyen beyaz sakalına götürürken diğer eliyle sülünün boynunu yokladı. Simon-Arthur'a, doktorun muayene odasından o kadar tanıdık gelen bir hareketti ki, bu hiç alışılmadık ortamda görünce gülümsedi. Doktor "hımm, hımm, hımmhımm" diye hımladı ve sonra kuşu yerden alıp gagasını açarak içine baktı.

"Kanındaki şu beyaz maddeye bak; nedir bu yahu?"

"Ah o; bu bir karsinom. Çok esrarengiz bir şey değil."

"Karsinom mu?"

"Ee-vet."

"Peki hayvan niçin öldü?"

"Ah kanserden tabii ki. Evet, kesinlikle kanser, gırtlak kanseri, ve kuşkusuz akciğer kanseri de var. Çırpıcılar tarafından böyle kovalanmanın getirdiği büyük efor onda büyük bir hemorajiye yol açmış olsa gerek."

"Hayvanların da böyle kanser olduğunu hiç bilmiyordum Anthony-Anthony."

"Sevgili Simon-Arthur, biz kanser oluyoruz, Tanrının tüm yaratıkları niçin olmasın ki, hı?" Doktor ayağa kalkmaya çalışıyordu; Simon-Arthur ona kolunu uzattı.

"Ooof! Eh bu sabah benden bu kadar, sanırım sağlık merkezine döneceğim, bugün öğleden sonra bir ameliyatım var. Bu sülünü götürmemde senin için bir mahzur var mı Simon-Arthur?"

"Kesinlikle yok. Onun üzerinde testler falan mı yapacaksın Anthony-Anthony, otopsi, ya da ne diyorsan artık, ondan mı yapacaksın?"

"Aman Tanrım, hayır! Ah hayır, hahaha-hayır-hayır-haha-hahakh-kha-kha..." Doktorun neşeli kahkahası, ciddi bir öngörülebilirlikle bir öksürük nöbetine dönüştü. Simon-Arthur şişman adamın geniş sırtına vururken Anthony-Anthony de *scuba* maskesini takmaya

çalışıyordu. Maskeyi takıp da rahat nefes alır hale gelince, Simon-Arthur'un, acıklı boynundan tutarak kaldırdığı ölü kuşu Simon-Arthur'dan aldı.

"Çok teşekkürler dostum. Hayır, hayır, kuşun niçin öldüğünü biliyorum ve bu nedenle tıp biliminin ilgisine girmez bu. Benim elim neşter kullanmada ustadır, yani tümörleri kesip atacağım ve bizim hanımla ben bunu Pazar öğle yemeğinde yiyebiliriz. Şimdi lütfen içeri gir Simon-Arthur, bugün seni ameliyathanede görmek istemiyorum." Vedalaştılar ve doktor, kaynayan sisin marazi sarısının içine girip kayboldu.

Doktor o gün Simon-Arthur'u acil ameliyathanesinde görmedi, çünkü Simon-Arthur, Jean Drusilla ve Christabel-Sharon'un yalvarmalarına karşın yürüyüşe çıkmaya karar verdi.

Simon-Arthur tüm sabah boyunca hep stüdyosunda çalışmaya çalışmış, ama bir önceki gece gördüğü korkunç hayal onun peşini bırakmamıştı. Kahverengi Ev'in bütün sakinlerinin her sarsıntılı nefesini ve nefessiz bırakan öksürüğünü hâlâ duyuyormuş gibiydi. Ve sabahın ortasında bir ara verip de, biraz Friar Balsamlı buhar solumak için aşağıya indiğinde, oturma odasındaki bir divana sessiz bir sıra halinde dizilmiş oturan çocukların ve nebulizör maskesini birinden ötekine geçirip duran hizmetçi kızın görüntüsüyle gözlerinden yaşlar geldi. Hepsi yemek masasına oturup, günlerden Cumartesi olduğundan, en iyinin bir altı Çin porseleni tabaklardan yemek yerken Simon-Arthur tüm masaya hitap ederek, "Sanırım öğle yemeğinden sonra dışarı çıkacağım, sırf hava almak için," dedi -ve bu sözdeki tuhaflığı- "yürüyüş yapmak için," diye düzeltti.

"Bence gerçekten, bunu yapmamalısın Simon-Arthur," dedi karısı. "Bu sabah zaten çok uzun süre dışarıda kaldın, hem de maskesiz. Anthony-Anthony'nin ne dediğini biliyorsun, kimyasal bir maskeyle bile bir defada yarım saatten uzun süre dışarı çıkmamalısın."

"Şu var ki, bugün ev bana korkunç klostrofobik geliyor. Neredeyse bir aydır hiç yürüyüş yapmadım. Golf sahasına kadar gideceğim ve sonra dosdoğru geri döneceğim. İyi gelecek. Bu sabah dışarı çıktıktan sonra bile pek fazla bir dert çekmedim."

"Lütfen gitme Simon-Arthur," dedi Christabel-Sharon. Çiller serpili yüzü bir endişeyle gerginleşmişti. "Biliyorsun Patrik yarın gelip özel bir dua okuyacak. Bunu kaçırmak istemezsin herhalde. Ve yürüyüş için dışarı çıkarsan kırk dakika dışarıda kalacaksın; ve Risborough'a gidip onun tütsülüğü için tıbbi tütsü getiremeyeceksin."

"Lütfen, hiçbiriniz endişelenmeyin!" Simon-Arthur amaçladığından biraz daha yüksek bir sesle söyledi bunu. Ama hepsinin, ta dinlerinin günlük pratiklerine varıncaya kadar ona bağımlı olduğunun hatırlatılmasından hiç hoşlanmamıştı. "Ben yürüyüş yapmaya çıkıyorum, işte bu kadar."

Simon-Arthur çiftlik yolundan yürüdü, çiftlikten ve Peter-Donald'la ailesinin yaşadığı konağın önünden geçti. Sis hafifçe kalkmıştı ve konağın mazgallı bacalarını görebiliyordu. Acaba Peter-Donald av çantasını doldurabildi mi, yahut en azından, kansersiz bir av bulabildi mi diye merak etti.

Rahat bir yürüyüş değildi. Taktığı maske kalitesiz bir modeldi. Aslında, plastik bir ağız kısmından – ve Ventalin emdirilmiş kalın bir pamuk içeren burun kısmından başka bir şey yoktu. Kemerler başının arkasını rahatsız ediyordu ve soluduğu kimyasal maddelerin kokusu neredeyse sisten beterdi.

Simon-Arthur arazinin öte tarafındaki yola vardı ve karşıya geçti. Burada zemin, çimen örtüsünden tümüyle yoksundu. Burası, sis çökmeden yaklaşık bir yıl önce bir Japon şirketi tarafından satın alınmıştı. O zamanlar Japon golfçular için, İngiltere'ye uçup golf oynamak kendi ülkelerindeki bir kulübe girmekten ucuza geliyordu. Şirket, golf sahasının peyzajını yapmış, ama sis gelince tüm projeyi bırakmışlardı. Şimdi, yararsız golf alanlarına dönüştürülmüş çıplak çamur alanlar, çukurlar ve yeşillikler, daha doğrusu kahverengilikler, sanki çirkin bir yabancı gezegenden bir bölüm gibi, dünyaya tümüyle yabancı ve doğadışı görünüyordu.

Yürürken, Simon-Arthur -daha önce birçok kez olduğu gibi- yaşamak için ailesini kırsal bölgeye getirmesinin inciten ironisine takıldı yine. Bunu yapmasının nedeni, Henry'nin de kendisi gibi astımlı olmasıydı. Londra'daki doktorlar bunun kesinlikle hava kirliliği yüzün-

den olduğunu söylemişti. Kahverengi Ev'e yerleşmelerinden hemen dört ay sonra, sis de onlarla birlikte taşınmıştı.

"Ah İsa! Ah Tanrım, ah Kurtarıcı. Lütfen gel! Lütfen yardım et bize. Çamurdan, topraktan başka bir şey değiliz biz. . ." Simon-Arthur bunları mırıldanıyordu maskesinin altında; ve sonra, nedenini pek bilmeden, ama yüksek sesle dua etmek istiyorsa bunu bu çirkin maskeyi takmış halde yapmanın yakışıksız olacağını hissederek maskeyi çıkardı.

Sisin kötü kokmadığını, ya da boğazını tahriş etmediğini görünce şaşırdı. Yanılıp yanılmadığını anlamak için, deneme kabilinden birkaç sığ nefes aldı. Yanılmamıştı; sis artık onun kasılmış göğsüne çorba gibi sızmıyordu. Daha derin nefesler aldı ve yıllardır ilk kez östaki kanallarının açıldığını -duyulur bir şekilde pop sesi çıkardıklarını- hissedince daha da şok oldu. Arkasındaki yolda giden arabaların sesini gayet net bir şekilde duyuyordu şimdi. Birkaç kez, daha da derin nefes aldı. Hayret verici bir şey, sis kalkıyor herhalde, diye düşündü, zehirli hava çıkıp gidiyor artık hayatımızdan!

Sonra ciğerlerine büyük miktarda hava çekmeye başladı kokusunun temizliğini tadarak. "Nihayet, nihayet!" diye bağırdı ve sesinin kaybolmayıp, normalde olduğu gibi yankılandığını duydu. "Teşekkürler, teşekkürler, teşekkürler, teşekkürler, teşekkürler, teşekkürler, teşeggürler, teşeggürler," dedi sonunda geveleyerek. Sis kalkıyordu ve parlak bir ışık vardı ilerisinde, yarı yapılmış golf sahasının dördüncü çimenliğinin ötesinde. Simon-Arthur, bacaklarını hafif ve yay gibi hissederek oraya doğru yürüdü. Müthiş dindar bir adamdı ve haç çıkardı sendeleyerek yürürken; haç çıkardı ve cebindeki tespihte bir onluk saydı. Kefaret için hazırdı.

* * *

İkon ressamının cesedini bir sonraki güne kadar bulamadılar. Jean-Drusilla, Simon-Arthur kırk dakika sonra gelmeyince yetkililere haber vermişti fakat o zaman artık hava kararıyordu ve sis, güçlü projektörlerle yapılacak bir arama seferine bile çıkılamayacak kadar yoğundu. Radara gelince, onun da bir yararı yoktu, çünkü gecenin opaklığında giderek artan, özellikle yüksek miktarda magnezyum vardı.

Tesadüfen, onu bulan ekipte Peter-Donald ve Anthony-Anthony de vardı. Simon-Athur çamurlu yüzeye yayılmış, hatta sıvanmıştı, tıpkı bir gün önceki kanserli sülünün öldüğü pozisyonda. Tıpkı sülün gibi, ağzından akan kan ve balgamlardan oluşan bir birikinti vardı yerde. Ve eskisi gibi, doktor çömeldi ve birikintinin içindeki beyaz lekeleri inceledi.

"Zavallı herif," dedi, "ne tuhaf, bunda da kanser var. Ondan bir röntgen almayı hiç akıl etmedim, çünkü astımının onu daha önce götüreceğinden emindim. Hiç iyi değildi, biliyorsun."

Peter-Donald, çamura sapladığı bir av bastonunun platformuna oturmuş dinleniyordu. "Eh, adam hiç olmazsa çimenlerin üzerinde ölmeyecek kadar düşünceliymiş bari ha?" Simon-Arthur'un anısına saygısızlık ettiğinden falan değildi bu; sadece, zamanın bazılarının davranışında bir kabalığa yol açmasındandı, tıpkı bazılarını da çok aşırı duyarlı kılması gibi.

"Evet, tamam, çimenlerin üzerinde hemoraji geçirmiş, sonra da bu golf çukurluğuna yuvarlanıp ölmüş herhalde."

"Tertipli, ha?"

"Öyle de diyebilirsin." Doktor doğruldu ve yanlarındaki sedyecilere, cesedi kaldırmalarını işaret etti. "Tuhaf olanı, dün onunla ben aynen böyle ölen bir sülün görmüştük."

"Neyden, kanserden mi?"

"Kesinlikle."

"Ee, biliyor musun Anthony-Anthony, Simon-Arthur vakasına şaşırdım diyemem. Sadece, adamın astımlı olduğundan değil, fakat onu alışverişte hep *scuba*sız görürdüm. Tam bir budalalık; delilik hatta."

İkisi cesetle daha fazla meşgul olmayıp döndüler ve konağa geri dönmek üzere yollandılar. Öğle yemeğinden önce birer bardak öksürük şurubunu hasretle bekliyorlardı. İkisinde de kronik bronşit vardı; ikisi de Simon-Arthur kadar genç değildi. Sağlığa zararlı rutubet bulutlarının arasından bir süre duyuldu konuştukları:

"Biliyor musun Peter-Donald, Dykesların doğru dürüst *scuba*lar alacak parasının olduğunu sanmıyorum. Bu bölgedekilerin hiçbiri pek alamaz, sen hariç; bende de, mesleğimden dolayı var, biliyorsun."

"Sahi mi? Ah evet, tahmin ederim. O kuşta kanser mi var demiştin? Sence sülünler için özel bir maske mi yaptırsam? Hepsi kanser olsun istemem..."

Ve sonra sisin içinde kayboldular.

Gri Bölge

Bugün öğleden sonra faks makinesinin yanında duruyor, Şirket'in bütün bürolarının pencerelerinde bulunan ve birbirine ucuz anahtarlık zincirine benzer şeylerle bağlı dikey kumaş perdelerin arasından dışarıya bakıyordum. Bekliyordum, çünkü faks makinelerinin girişi sık sık arıza yapar ve iki kağıt birden geçer. Bu yüzden ben faks çekeceğim zaman daima kağıtları tek tek veririm. Zaman alıyor, ama hatanın daha az olmasını sağlıyor. Bu işte öyle bir ustalaştım ki, görüntüden ziyade sese bakarak yapıyorum artık bunu. Kağıtlar doğru bir şekilde geçiyorsa makine, bir şeyler yiyen kocaman bir böcek gibi bir kıtırtı, bir cıvıltı sesi çıkarır. Yeni bir kağıdın ön kenarını dayadığımda bir anlık bir tereddüt, yırtıcı bir vırlama olur, sonra naylon fırçalı çenelerin onu yakaladığını ve kemirmeye başladığını hissederim. Belge, faks makinesinin gövdesinden tümüyle geçince makine klikler ve sonra yüksek perdeden bir bip sesi çıkarır.

Bugün öğleden sonra, makine tam bip sesi çıkarırken arkamda bir varlık hissettim. Döndüm. Adam daha önce birkaç kez dikkatimi çekmişti. Adını bilmiyorum, ama personel bölümünde çalıştığını düşünüyorum. Dikkatimi çekmesinin nedeni, giysisinde -ya da giysiyi giyişinde, giysinin onun bedeninde duruşunda- bir tuhaflık olması. Kıyafetleri bedenine sımsıkı yapışmış ve pantolon fermuarı sanki bir apandisit ameliyatının izi gibi büzülmüş ve yamru yumru duruyor. Birbirimizi tanıdığımızı belirten sesler çıkardık. Kağıtları toplayıp düzgün bir deste haline getirdim. Yanından geçip odanın öteki tarafına gittim ve açılır kapanır kapılardan geçip, Bölüm'e giden koridora çıktım.

Bölüm, üyelerinden biri tarafından söz ediliyorsa, diğer bölümlerden ayırt edilmesi için daima büyük harfle yazılmalıydı. Elbette diğer bölümlerin de, üyeleri tarafından büyük harfle yazılması gerekiyordu. Bu durum -sorumluluğunu sık sık benim üstlendiğim- bölüm içi toplantılar için yapılan yazışmaların düzenlenmesi zorlaştırıyor. Her bölüm temsilcisine farklı bir kelime-işlemciden geçmiş belge gerek.

Şirket'in tüm iletişiminde geçerli formatlar ve protokoller, benim şefim olan Bölüm Başkanı tarafından, yaklaşık altı ay önce göreve geldiği zaman değiştirildi.

Bu değişimlerin belirlendiği belge spiralle ciltlenmişti ve yaklaşık yetmiş sayfaydı. Ama benden, bu nüshalardan birini birarada tutan plastik parmakları çekip koparmamı ve sayfaları, Bölüm'ün ana koridoru boyunca uzanan ilan tahtasına, uzun bir sıra halinde tutturmamı istedi. Böylece, bunun Bölüm'deki herkesin dikkatini çekmesinin kesin olacağını söyledi.

Şefimin Şirket hiyerarşisinde böyle harikulade hızlı bir yükseliş yaşamasının nedeni bu tür inisiyatiflerin sonucudur herhalde.

Ben bu koridordan geçmek zorundaydım; en uçta, şefimin odasının karşısında yer alan ve açık bir merdivenle çıkılan odama giden bu koridordan. Bizim Bölüm'de niçin bir faks makinesi olmadığını pek anlayamıyorum. Diğer tüm bölümlerde en az bir tane ve birçoğunda birden fazla faks makinesi var. Bizim networkle bağlı bilgisayar sistemimiz, modern linklerimiz, bir sürü fotokopi makinemiz, belge tarayıcımız ve yüksek hızlı lazer yazıcılarımız var ama faks makinemiz yok. Benim şefe bunun nedenini hiçbir zaman sormadım, çünkü kendisi Bölüm Başkanı olmadan önce de böyleydi ve herhalde, benim gibi, bunu statükonun bir parçası gibi benimsemiş olsa gerek.

Bölümler arası faks makinesinin bulunduğu uzun koridordan saptım ve Bölüm boyunca uzanan koridora girdim. Bu koridor geniştir, alçaktır ve tavan boyunca flüoresan ampuller vardır. Bu koridorda yürürken genellikle gözlerimi bunlardan ayırmam; iş arkadaşlarımla kontaktan kaçınmak için. Onlarla konuşmak istemediğimden falan değildir bu; sadece, daima yapacak bir yığın işimin

olmasından ve gün boyu bir ritmi korumak istiyor olmamdandır. Bende bir geride kalma korkusu var.

Odamda bir masa, üç dosya dolabı, bir kırtasiye dolabı, bir döner iskemle ve bilgisayarımla lazer yazıcıyı kapsayan bir çalışma birimi var. Tüm bu mobilyalar gri-bej rengidir, göze çok nötr ve çok yumuşak gelir. Birbirinden farklı, fakat aynı şekilde elektrikli mavi tonlarında damalı, gayet agresif yer halısıyla denge sağlar.

Birkaç yıl önce televizyonda çok hinoğlu hince reklamı yapılmış bir yer halısıdır bu. Reklamda, yer halısı bir tür test alanına, sahte bir büro koridoruna döşeniyordu. Sonra bir kafesten canlı bir gergedan salınıyor ve sahte şirket ortamında, homurdanarak ve şahlanarak, ortalığı perişan etsin diye bırakılıyordu.

Çok çarpıcı bir görüntüydü: Gergedanın ortaya çıkışı, hayvanın ortamın donuk anonimliğinin üzerine binen, kocaman bir gövde ve hızlı bir akıcılıktan oluşan şaşkınlık verici kombinasyonu. Sonra, sekansın bitiminde kamera, koridorun kenarlarından sonuna doğru dönüyor ve gergedan seyirciye doğru saldırıyordu. Görüntü öylesine netti ki, kareyi dondursanız hayvanın donup kalmış boynuzunu oluşturan tek tek kılları, vinil derisindeki kırışık damarları sayabilirdiniz.

Hayvan, ekrandan çıkıp odanıza dalmasına ramak kala dönüveriyor ve buharlar çıkan bir dışkı yığınını tam da kameranın gözünün önünde bırakıyor ve kamera bunu takip ederek, dosdoğru yer halısına düşüşünü yakalıyor. Fondaki ses konuşuyor: "Rhinotile, büronuzdaki hayvanlar sağlamlığına vız gelir!"

Bu reklamı hiç aklımdan çıkaramıyorum. Yer halısını her gördüğümde, ya da hatta düşündüğümde, bu son cümle kendiliğinden geliveriyor aklıma.

Odamı kişiselleştirmek için pek fazla bir şey yapmadım; duvarların çoğu kısmını bir duyuru panosu, bir takvim ve bir organizasyon şeması kaplıyor.

Organizasyon şeması manyetik bir beyaz tahtanın üzerine yapılmış; buna, emir zincirlerini, yani hiyerarşik iskeleti vurgulamak için metalik şeritler, bireyleri ve fonksiyonları göstermek için de renkli noktalar ya da kareler tutturulabiliyor.

Benim görevim, Bölüm aydan aya başkalaşım geçirdikçe organizasyon şemasının şeklini değiştirmek. Bölüm'de çok olağanüstü bir kadro değişimi yok ama bazı şeritleri ve noktaları haftada bir yeniden düzenlemeyi gerektirecek kadar insan geliyor ve gidiyor yine de.

Bölüm'ün yapısını temsil konusunda çok önemli rolüme karşın, niçin hâlâ kendimi organizasyon şemasına katamamış olduğumu hiçbir zaman sormadım Bölüm Başkanına.

Az önce faksladığım kağıtları zımbaladım ve dosyalanmak üzere bir rafa koydum. Kapının karşısındaki masama geçip oturdum. Çalışma birimim, masanın tezgahı tam benim karşıma gelecek ve sağa dönersem de bilgisayar klavyesinin başında oturuyor olacağım şekilde düzenlenmiştir. Ben ayarladım bunu.

Bu haftanın bölümler arası toplantısı için sunum belgesinin üzerinde çalışmam lazımdı. Şefim ilk taslakta elle birtakım düzeltimler yapmıştı ve şimdi ben bunları, kaynağını bilgisayarımın yan tarafına tutturulmuş bir cırtcırt yüzeyden alan belge tutucuya taktım.

Düzeltimler çok fazlaydı ve bir sürü paragrafın yeniden yazılmasını da kapsıyordu. Hiç durmadan çalıştım ve saat beş olduğunda hepsi bitmiş ve düzgün bir şekilde biçimlendirilmişti. Lazer printeri çalıştırmak için gereken tuşlara bastım ve sonra masamı düzelttim.

Masayı düzeltmek benim için çok önemli bir ritüeldir. Her kağıt ataşının modüler plastik kabında, her kalemin, zımbanın, silginin ve etiketin belirlenmiş yerinde durmasını isterim. Markör kalemlerim renk spektrumuna göre dizili dursun isterim. Sümenimin masamın tam ortasında bulunmasını isterim. Mouse pedim çalışma biriminin tam ön kenarında dursun isterim.

Şirket'te çalışmaya yeni başladığımda bu konuda çok daha dağınıktım; masam düzenliydi, ama titiz değildi. Şimdi titiz.

O zaman, lazer yazıcının çıkardığı yumuşak "şşelaaamp-şşelaaamp"ları düşüncemi düzenlemek için kontrpuan olarak kullanarak bir liste yaptım. Her çalışma gününün sonunda daima bir liste yaparım. Düzenli bir çalışma pratiğini sürdürmek istiyorsanız gereklidir bu. Listeyi tam, sunum belgesinin basımı bittiği sırada bitirdim. Monitörde bir ikon belirdi. Gülümseyen ve memnun bir küçük lazer yazıcıyı gösteriyor ve altında bir yazı var: "Baskı Tamamlandı."

Kağıtları topladım, delgi zımbayla deldim, spiral ciltli ve plastik kapaklı hale getirdim ve belgeyi alıp koridorun karşısındaki şefimin odasına götürdüm.

Şef, iskemlesinin arka tekerleklerinin üzerinde geriye doğru kaykılmıştı ve başı, bürosunun pencerelerini kaplayan dikey kumaş perdelerden ikisinin arasında gizlenmişti neredeyse. Duruşu hiç rahat görünmüyordu. Lambanın siyah kafası, masasının üzerine dairesel bir şekilde yayılmış kağıtların üzerine kadar indirilmişti. Ayakları masanın üzerine konmuş ve pantolon paçaları çoraplarının üzerine kadar sıyrılmış, üç dört santim uzunluğunda, gayet kahverengi, ama kılsız bir ayak derisi meydan çıkmıştı. "Bölümler arası toplantının sunum belgesini yeniden hazırladınız mı?" dedi.

"Evet, buyurun," diye yanıtladım.

"İyi," dedi. "Tamam, yarın sabah görüşürüz öyleyse."

Döndüm ve koridorun karşısına geçtim yine. Bilgisayarımı kapattım ve sonra yazıcıyı kapatmak için eğildim. Böyle, yüzüm çalışma biriminin alt platformunun hizasına gelecek şekilde diz çöktüğümde masamın altını görüyordum. Bilgisayarın, lazer yazıcının, masa lambasının ve telefonun kablolarının biraraya gelip burularak mantar rengi plastikten spiral bir derenin içine girdiğini ve bunun da dikdörtgen bir kablo yarığına girip kaybolduğunu görüyordum. Masanın altında görülecek başka bir şey, maceraperest bir paket lastiği ya da kaçkın bir tükenmez kalem falan yoktu.

Çalışma birimimin dip tarafı ters çevrilmiş bir T biçimindedir ve yatay demirin iki ucundaki kauçuk tapalardan uzanan tekerlekler vardır. Alnımı bir süre bu yatay demire dayadım ve metalin serinliğini içime sızdırdım. Gözlerimi tekrar açtığımda bakışlarım uzaktaki süpürgelik manzarasına değil, hemen yakınıma odaklandı: Parmağımın dayandığı yerde, ojeli tırnağımın üç milimlik naylon çalılıların arasında açtığı ezilmiş yol. Dikkatimi çeken buydu; gerçekten, çok küçük bir olay.

Bir olayın olay olmaması için ne kadar küçük olması gerekir? Tırnağınızın ucuna, temiz bir yüzeyin (tercihan, kağıt gibi beyaz bir şeyin) üzerinde dururken, ojedeki küçücük çatlakları görecek kadar yakından baksanız; ve sonra tırnağınızı bir toz zerresine götürseniz,

ya da sararmış bir kılın ucunu kıstırsanız, ya da bir ekmek kırıntısına fiske vurup çürümeye doğru fırlatsanız bu küçük şey bir olay olabilir mi?

Ayağa kalkarken başımı çalışma biriminin altına çarptım. O da, kafatasım da sarsıldı. Dudağımı ısırdım. O şekilde bir süre ayakta durdum ve kırtasiye dolabımdaki cilt bağlantıları yığınındaki esnek bantlardan birinin açısına konsantre oldum. Sonra dolap kapaklarını kapattım, düğmeye basıp odamı karanlığa gömdüm ve çıktım.

Bir kat merdiven indim, gri granüllerin içinde yaşayan bitkinin yanından geçtim, bir kat merdiven daha indim ve koridorda yürüdüm. Bölüm artık boştu. Biliyordum, saat tam beşte tüm işgücü bir arı oğulu, ya da bir kuş sürüsü gibi kalkar ve Şirket'i yere bağlayan altı büyük asansöre yönelirdi.

Üstelik kendimi boş bir peronda, batıya giden iki metronun arasındaki fasılaya yakalanmış halde buldum. Peronun kirli dili çözülmüş uzanıyordu, giderek uzaklara doğru küçülen kirli metal halkalarla bir boğaz gibi kaburgalanmış tünelin yan tarafı boyunca. Küçük hastalıklardan ılınmış, yorgun, harap bir rüzgar geldi burnuma. Peronun yukarısındaki elektronik tabela, küçücük ışık noktaların keşmekeşinden 'Information' sözcüğünü yaratmayı sürdürüyordu; sanki bizzat bu çok önemli bir mesajmış gibi. Yürüyen merdivenin lastiğinin uğultusunu ve sürtünme sesini dinledim.

Peron yavaş yavaş insanlarla dolmaya başladı. Küçük hastalık kokusu hamburger ve soğanla kösteklenmiş, işlemden geçmiş peynir ve bala yatırılmış jambonla sindirilmiş, tütünle sarmalanmıştı. Dağınık gruplar halinde duruyorlardı, birörnekliği hem deneme hem de bundan kaçınmanın karşılıklı arzusuyla bağlanmış bir halde. Yani siyahlar beyazlarla duruyordu, kadınlar erkeklerle, geyler normallerle, orta sınıftan olanlar işçi sınıfıyla, çirkinler güzellerle, sakatlar sağlamlarla, evsizler ev sahipleriyle, şıklar kılıksızlarla. Bu kadar çok insanın birbirlerinden farklı olduğunu sanması, onları birbirinin daha çok aynısı gibi göstermekten başka bir işe yaramıyordu.

Solumda, safran rengi fayanslara tutunmuş, tuhaf bir makine vardı. Mekanik mi elektronik mi olduğu belli değildi. Yeşil plastikten, kavisli bir yuvası vardı. Yirmi santim uzunluğundaydı ve üstünden ve altın-

dan vidalarla, duvarın harcına çakılmış dirseklere vidalanmıştı. Bu şeyin ortasında, yuvarlak, panjur gibi şeritli bir plaket vardı. Altındaki küçük bir tabelada "Buraya Konuşun" yazıyordu. Kulağımı bu plakete dayadım ve uzaydan, ya da denizlerin derinliklerinden alınmış bir kayda benzeyen, çok hafifçe yükselip alçalan sesler duydum.

Sonunda metro geldiğinde ben bir an durup, insanların inmesini ve binmesini seyrettim. İtişen bedenlerden oluşan iki akıntı birbirinin içine girdi; yerin kucağının derinlerinde birbirine sarılan iki elin parmakları gibi.

Ve işte böyleydi benim günüm; yahut en azından, ikinci yarısı. Nereden başlasam aynı güçlükleri yaşayacağım, yani bugün öğleden sonra da olabilirdi bu, yani faks makinesine kağıt sokarken arkamdaki adamın varlığını hissettiğimde.

Son bir şey. Bu sabah, son on dört sabahtır falan yaptığım gibi, kilodumun içine bir aybaşı pedi koydum. Bu gece, dikdörtgen aynanın önünde durup da bacaklarımın arasındaki keseye baktığımda pamuklu kağıda emilmiş kan olacağından emindim. Ön kanamayı gösteren sadece birkaç iz ve leke, kenarlardaki kahverengi kirle birlikte.

Ama hiçbir şey yoktu. Bakir topraktı. Periyot yok; periyot. Altı aydır cinsel ilişkiye girmedim; gebe kalmış olamam. Normalde bedenim, işimdeki gibi düzenlidir. Ve son iki haftadır bir şişkinlik hissediyordum, benimkinin başlamasından önce daima beliren tuhaf bir boşluk duygusunun eşliğinde; ve çenemin yumuşayan, su tutan çizgisinin altında sarı ve leylak rengi sivilce serpintileri belirdi her zamanki gibi. Ayrıca kendimi sinirli ve açıklanamaz bir şekilde depresif hissediyordum. (Evet, normalde bu depresyon açıklanabilir, yalnız ben açıklayamıyorum. Ama sadece bu kez gerçekten açıklanamaz durumda.) Ama hâlâ periyot yok. Beni günden güne gerdiren hisler var sadece.

Radyo beni sabah yedi on beşte uyandırdı, her zamanki gibi. Dışarıdaki gökyüzü saydam ve boştu, renk ya da yoğunluk özelliklerinden yoksundu. Aydınlık oldu mu? Buna yanıt yoktu, dünün bu saatindeki kadar aydınlıktı; bir önceki, daha da bir önceki gün gibi.

Kalkıp çalışma masama gittim ve günlüğümü karıştırmaya başladım. Son altı haftanın sayfalarına göz attım. Günlüğüme randevular dışında bir şeyi nadiren yazarım ve bunlardan çok az miktarda vardı, çizgili kağıtlarda fare pisliği gibi. Geçmiş o günleri düşünmeye çalıştım, onlarla birlikte dişçi randevularının ve kuru temizleme toplama zamanlarının sönmüş anılarını da hatırlayarak.

Son periyodumun bittiği gün kırmızıyla işaretlenmiş. Benim hayatım böyle ayrışıyor işte: Periyotlar ve periyotların arasındaki periyotlar halinde.

Ama düşünüp de, son kırk günün yedi on beşlerini hatırladığımda, bunlar bana bu sabahki gibi saydam, boş bir kıyafetle donanmış halde geri dönüyordu. Doğru olabilir miydi? Hava bir aydır hep aynı saatte aydınlanıyor olabilir miydi? Pek akla yakın gelmiyordu. Yılın, mevsimin hızla değiştiği, dünyanın bizim yaptığımız şeylere rağmen döndüğünün -ve bizim yaptıklarımız sayesinde dönmediğinin- farkına vardığımız bir bölümüdür bu. Ama yine de, hiçbir şeyin değişmediği bu altı haftalık periyot vardı.

Dikkatle giyindim. Aybaşı pedini kilodumun ağına yerleştirdim; bunu sihirli bir eylem, siklusumun takılıp kalmış tekerinin iradesi gibi düşünmemeye büyük çaba harcayarak. Çekmeceden yeni bir kilotlu çorap seçtim ve selofan ambalajını yırtarak çıkardım. Sütyenimi ve krem rengi pamuklu bluzumu giydim. Gardıroptan, açık kahverengi, iki parçalı bir giysi çıkardım. Eteği giyerken gardırop kapağındaki aynada bir an kendimi gördüm. Sadece bir anlık bir şeydi, fakat orada yansımasını gördüğüm ince, keskin yüz hatlı genç kadına bakarken, ben ona karşı kesinlikle kayıtsız olmadığım halde, onun karşı konulmaz bir şekilde, benim tanıdık çevremin dışına doğru kaçtığını fark ettim.

Giyinmemi tamamlayınca çalışma masama oturdum ve biraz göz kalemi ve fondöten sürdüm. Kural olarak, ruj sürmem. Şefimin bugün onunla birlikte bölümler arası toplantıya katılmamı isteyeceğini biliyorum, not tutmam için. O bana, görünüşüm hakkında hiçbir zaman bir şey söylemezse de, tüm Şirket'in karşısında Bölüm'ü temsil ettiğimiz ortamlarda benim her zaman titizce şık olmamı tasvip ettiğinin bilincindeyim.

Mutfakta, lavabo tezgahının üzerine vuran soluk ışığı inceledim. Dün de tam aynı açıyla mı geliyordu? Öyle gibiydi. Ve mutfak penceresinden görünen, hava kabarcıklarından köpükler ve köpürmüş su halinde çağıldayıp akan banyom. Aynen dünkü gibi mi köpürüyordu? Yoksa sadece benim algılamam mı bu? Kesinlikle tanıdık görünüyor, yağlı yeşiller ve maviler halinde parıldayan o minyatür bulut kümeleri.

İkindinin ortasında kendimi yine faks makinesinin başında buldum. Dikey kumaş perdelerin arasından dışarı bakıyor ve gökyüzünün dünün bu vaktinde de aynı renkte olup olmadığına karar vermeye çalışıyordum. Bunu yapmak nasıl mümkün olabilirdi ki? Yerel DIY ('Do It Yourself') mağazasından bir renk skalası alıp sonra da göğün rengini skaladaki küçük karelerden biriyle benzeştirebilir miyim diye düşünerek oyalandım. Ama bu fikir aklıma gelir gelmez bunun saçmalık olduğunu fark ettim; gökyüzü, kendi zevkime göre seçeceğim, ipek boyası sürülmüş bir yüzey değildi.

O sırada birden, adamın varlığını hissettim yine. His bugün çok daha güçlüydü. Döndüm, fakat arkamda değildi; görebildiğim tek şey, kapının pervazından çıkıntı yapan bir kulaktı. Kulağın sahibi, bölümler arası faks makinesinin yer aldığı girintinin hemen solundaki bürodan biriyle konuşuyor olsa gerekti. Bu kulağın onun olduğunu sezgisel bir şekilde biliyordum. Kalın, küt bir kulaktı bu, kenarları kıvrıktı ve bu durum, kulağı yukarıdan ve yandan köşeli hale getiriyordu. Bu kulağa bakarken midem bulanmaya başladı. Tipik bir kulaktı bu; kulaklar konusunda hep kuşkulandığınız şeyleri, yani kulakların, onların şeklini hissedecek bir organla bağlantı sağlayan sinirlerden yoksun olduğunu açığa vuran bir kulaktı. Bu kulağın etten yapıldığına, ya da daha yumuşak bir maddeden, kalıba dökülüp de sertleşen bir mum ya da macundan yapılmadığına pek inanamıyordum.

İstemsiz bir şekilde kendi kulağımı tutup, başparmağım ve işaret parmağımla yoğurdum. Bu mide bulandırıcı dalgın halden, faks makinesinin ısrarlı bir biip sesiyle birden irkilerek çıktım. Bir sonraki sayfayı vermemiştim ve bağlantı kesilmişti. Ben yeniden faks numarasını

tuşlayıp, dikdörtgen gırtlağı besleyip, sonra da dönüp tekrar baktığımda kulak yoktu.

Bölümler arası toplantıya bu ay biz ev sahipliği yapıyorduk. Şefim bu toplantılar için daima 2. Konferans Salonunu seçerdi. Bunu, diğer bölüm başkanlarını etkilemek için yaptığı yolunda bir kuşkum var. 1. Konferans Salonu hem daha rahat, hem de daha kolay ulaşılabilir bir yerde. 2. Konferans Salonu ise Bölüm'ün en ucunda ve merdivenlerle benim büromdan da yukarıya çıkılması gerekiyor. Binanın, orta büyüklükte bir uçuruma doğru çıkıntı yapan bir kanadının tepesine tünemiş halde. Dört kat aşağıda, kirli ev pencerelerinden, damlardan, antenlerden, duvarlardan ve tavanarası pencerelerinden oluşan karmakarışık bir koleksiyon, üzerine konacak sabit bir nokta vermiyor gözlere.

Ufkun her zamankinden uzak olmamasına karşın, üç yanı boşlukla çevrili ve dördüncü katta, ana binadan ancak daracık bir geçitle varılabilir olan 2. Konferans Salonu'nun verdiği duygu, orasını her yerden kopuk ve çok izole kılıyor. Bu durum, Konferans Salonu'na bitişik duran ve ucu boşluğun üzerine sarkan bir portakabinin görüntüsüyle daha da şiddetleniyor.

2. Konferans Salonu'nu binanın geri kalan kısmına bağlayan kısa merdivenlerde, her yerde rastlanan şirket süslemeleri var: Yarı konik aplikler; vahşi hayvan gücünde yer halısı; (küçük pencerelere uyacak şekilde küçük) dikey kumaş perdeler.

2. Konferans Salonu'na girdim. Bölüm başkanları, açık renkli tahta bir baklava biçimindeki konferans masasının çevresinde oturuyordu. Her biri, duvara takılmış birer şirket logosu resminin önünde yer almıştı: Bir kürenin üzerinde duran bir fil (Asya fili), fakat öylesine stilize edilmiş ki, gerçekten böyle bir şey olup olmadığını anlamak zor.

Southam vardı, pazarlamadan; Haines, satınalmadan; Thribble, kaynak bölümünden; Andersen, muhasebeden; Askey, bilgi işlemden; Tenniel personelden ve tabii ki, Bölüm'ü temsilen, benim şefim.

"Gelin, oturun şuraya." Bir eliyle, siyah saçlarının bir demetini tuttu. Yakası ve kol ağızları beyaz, gerisi çizgili gömleklerinden birini giymişti. Bu, kahverengi ellerini ve daha da kahverengi yüzünü vurgulamış, yüzünü siyaha boyayıp şarkı söyleyen komedyenler gibi bir

yöneticiye benzemesine yol açmıştı. Sunum belgesi masada, onun önünde açık duruyordu ve kenarına bazı notlar aldığını gördüm. Diktafonumu ve not defterimi çıkarıp not tutmaya hazırlandım.

"Beyler," diye başladı şefim, sandalyesinde öne doğru eğilerek, "hatırlayacağınız gibi, geçen ay bu toplantıyı düzenleme sırası benim bölümüme geldiğinde, şirketimizin yeniden yapılanmasının son aşamasıyla ilgili birtakım önerilerde bulunmuştum. O zamandan beri, kuşkusuz hepinizin bildiği gibi, bunların yerine getirilmesine devam edilmesi konusunda merkez yönetimin onayını aldık. Bu ay hepinizden, bu programda ne kadar ilerlediğiniz konusunda birer rapor istemiştim. İlk olarak sana soracağım Terry; senin için bir mahzuru var mı?"

"Kesinlikle hayır," dedi Southam, sandalyesinde ileriye doğru kayarak ve böylece, paslanmaz çelik termostan bir fincan kahve aldı ve kafasının kazınmış tepesinin koyu kahverengi derisini gördüm. "Geçen aydan beri, tahsis edilen harcamamızın yüzde 37'sinin daha, iç pazara yönlendirildiğini bildirebildiğim için mutluyum. Bu demektir ki bugün toplam olarak" -kendi sunum belgesine baktı- "bütçemizin yüzde 97'si şimdi iç pazara ayrılmıştır."

Bir sürü, baş sallayarak onaylama ve anlamlı hı hı sesleri geldi diğer bölüm başkanlarından. Southam, bölümünün değişen durumla baş etmek için geliştirdiği yeni pazarlama planını açıklamaya devam etti. Ben gayretli bir şekilde not tutuyor, onun söylediklerini dinliyor, fakat anlamaya çalışmıyordum.

Adam konuşmayı bitirince şefim satınalmadan Haines'e döndü. Haines kollarını göğsünde kavuşturmuş, orta parmaklarının iç kenarını dirseklerinin üzerindeki gergin giysi kumaşına metodik bir şekilde sürtüyordu. Sakince ve yüzünde bir ifade belirmeden konuşuyordu ve gözleri karşısındaki logoya sabitlenmişti.

"Sanırım satınalma da, pazarlamanınkinin hemen hemen benzeri bir başarıyı bildirebilir. Geçen aydan beri, satınalmamızın yüzde 37'si daha, Şirket'in içinden gelecek şekilde yeniden düzenlendi. Bu demektir ki, satınaldığımız mal ve hizmetlerin yüzde 97'sini şimdi bizzat Şirket'in kendisinden tedarik ediyoruz."

Devamında, kaynak bölümünden Thribble bu rakamları doğruladı. Rapor verme işlemi masanın etrafında, saatin tersi yönde devam ediyordu. Ben, daracık satırlarda engelli koşu yapan keçe kalemimin çıkardığı, yüksek perdeden "iik-iik"lere konsantre olmuştum. Herkes rapor bildirimini bitirmeden otomatik diktasyon kumandamı kapatmadım. Sonra şefim bana döndü ve "Sanırım biz gündemdeki bir sonraki maddeyi tartışırken," dedi, "şimdiye kadar aldığınız notları tuşlayıp yazmanız iyi bir fikir olur. Diktafonu çalışır halde bırakabilirsiniz, işimiz bitince ben onu getiririm aşağıya. Sanırım burada bulunan herkes, şirketin yeniden yapılanmasının son aşamasıyla ilgili notların bir nüshasını mümkün olduğunca hemen almak istiyor."

Bunu destekleyen dağınık birkaç onaylama sesi geldi. Not kartonumu masadan aldım ve şefimi ve diğer bölüm başkanlarını başımla selamlayarak 2. Konferans Salonundan çıktım.

Odamın bulunduğu koridora vardığımda, hatırladığım hiçbir neden olmadığı halde, şefimin kapısının yanındaki pencerenin dikey kumaş perdelerinden ikisini araladım. Bu noktadan bakınca 2. Konferans Salonunu bütünüyle görüyordum. Bölüm başkanlarının başları salonun pencerelerinden seçiliyordu. Ben durup seyrederken, birisi - sanırım Southam olabilir- masadan kalkıp odada dolaşırken dikey perdelerin zincirini çekti ve perdeler birden kapanıverdi.

Odama girdim. Çömelip lazer yazıcıyı açtım. Bir gün önce yaptığım gibi, alnımı çalışma biriminin yatay demirine dayadım.

Hâlâ duruyordu. Parmağımın dayandığı yerde, ojeli tırnağımın üç milimlik naylon çalılıların arasında açtığı ezilmiş yol. İnanamadan, birkaç dakika bakakaldım ona. Sonra bazı denemeler yaptım: Tırnaklarımı yer halısının üzerinde sağa sola sürttüm; bir tarar gibi, bir saban sürer gibi. Tek parmağımı, yahut iki parmağımı ya da tüm elimi kullanarak. Bu hareketler naylon liflerin yatmasına yol açıyor, ama sonra hemen dikiliveriyorlardı yine. Sadece, bir gün önce yarattığım yol - gerçekten küçük olay- bir gerçek olarak kalmıştı.

Kısa bir süre sonra bundan sıkıldım. Kalktım, bilgisayarımı açtım ve bölümler arası toplantıda tuttuğum notları yazmak için hazır hale getirdim. Bir önceki toplantı notlarının bulunduğu dosyayı açtım ve

yeni bir dosya yarattım; not kartonumu belge tutucuya taktım ve yazmaya başladım:

Toplantı açıldı ve Başkan, pazarlama başkanı T. Southam'dan, şirketin yeniden yapılanmasındaki son aşamanın yerine getirilmesinin sonuçlarını sunmasını istedi. T. Southam, geçen aydan beri pazarlama bölümüne tahsis olunan harcamadan yüzde 37'sinin daha, iç pazara yöneltildiğini bildirdi. Bu ayın 5'i itibarıyla, bölümün toplam bütçesinin toplam olarak yüzde 97'si iç pazara ayrılmıştır...

Tırnaklarımın tuşlardaki tıkırtısı yavaşladı ve durdu. Az önce yazdığım paragrafa bakakaldım. İmleç bana göz kırpıyordu bilgisayarın ekranından, yani makine zekasının suç ortağı gözünden. Ne yaptığımı pek analiz etmeden dosyayı kaydettim ve bir önceki ayın notları dosyasına girdim yine. Metin yeşil ekranda yayıldı. Okudum:

Toplantı açıldı ve Başkan, pazarlama başkanı T. Southam'dan, şirketin yeniden yapılanmasındaki son aşamanın yerine getirilmesinin sonuçlarını sunmasını istedi. T. Southam, geçen aydan beri pazarlama bölümüne tahsis olunan harcamadan yüzde 37'sinin daha, iç pazara yöneltildiğini bildirdi. Bu ayın 5'i itibarıyla, bölümün toplam bütçesinin toplam olarak yüzde 97'si iç pazara ayrılmıştır...

Midem bulandı; kusacak kadar midem bulandı. Çalışma biriminden kalktım ve büromun penceresine gittim. Dikey kumaş perdeleri hafiften ayarladım ve böylece, pencereyi açıp biraz temiz hava aldım. Derin derin nefes aldım ve penceremin baktığı aydınlığa baktım uzun uzun. Dört kat aşağıda duran kağıt bardakları saydım, dört kat yukarıdaki çıkıntılara tünemiş güvercinleri saydım, bir elimin öteki elin parmaklarının üzerindeki parmaklarını saydım, sonra bunu tersten yaptım.

Bir şişkinlik duygusu ve eskisinden de daha kötü, korkunç, gergin bir boşluk hissettim. Uzun bir süre durdum orada, çenemin yumuşayan, su tutan çizgisinin altındaki sarı ve leylak rengi sivilce serpintilerini hafif hafif okşayarak.

Sonra bilgisayara geri döndüm, geçen ayın bölümler arası toplantı notlarının başındaki tarihi değiştirdim ve belgenin basılmasını sağlayan tuşa bastım.

Saat beşte o günkü işimi bitirdim. Bölümler arası toplantının ikinci yarısının teyp kaydını çözümlemiştim ve şefimin gelen evrak kutusuna bıraktım. Bu kez de bir sonraki gün yapacağım işlerin listesini çıkardım ve sonra masamı düzeltmeye başladım.

Ama kalemlerimi ve kağıtlarımı düzenlerken aklıma bir fikir geldi. Her şeyi aynen böyle, her zamanki gibi dizmek yerine küçük bir uygulamaya girişecektim. Açıları ölçmek için iletkimi kullanarak -yani hassas bir şey olacaktı bu- bilgisayar klavyesini, sümeni ve mouse pedini yerlerinden iki yahut üç derece kaydırdım. Bu değişim çıplak gözle fark edilemeyecek kadar hafifti, ama ben varlığını biliyordum.

Sonra çıkıp eve gittim.

Bu gece, televizyondaki *Gecehaber*'in karşısında geç bir akşam yemeği yerken, o personelden adamdaki ifadeyi tanımlamaya gerçekten gerek duyduğumu düşündüm birden. GDÇ. Televizyonda, sıkışmış kıçların ekranda birbirinin ardına dolaştığı bir reklam vardı. Kıçlar, kıçlar, kıçlar, hepsi de sallana sallana gidiyordu ve gergin giysilerin içindeki gergin giysilerin içine tıkılmışlardı. GDÇ; Görünen Don Çizgisi. Böyle diyorlardı buna. Eğer onların iç çamaşırından alırsan bundan kurtulurdun, fakat almazsan elastik bir hapishaneye mahkûmdun.

Adamdaki şey bu. Yalnız, onun sadece kıçı değil, tüm vücudu böyle. Personelden adamın vücudunun her uzantısı ya da parçası elastik bir kesenin, inanılmaz giysisinin altından bütün dikiş yerlerinin ortaya çıktığı bir kesenin içine tıkılmış. Onun altında ne var? Tüm vücudunu kavrayan, karmaşık bir zırh mı? Son Gün Azizleri'nin buyurduğu, kutsal bir kıyafet mi? Kim bilir.

Radyo bu sabah beni saat yedi on beşte uyandırdı ve bu kez kafamda hiçbir kuşku yoktu. Kalktım ve durup, yatak odası penceremden dışarı baktım uzun süre, göğün saydamlığına ve son derece boş oluşuna şaşarak. Dün gece kan yoktu ve bu sabah uykudan yumuşamış aybaşı pedinde de kan yoktu. Aynanın önünde bir süre durup

butlarımın iç taraflarını kaşıdım; bedenimin acılı tümseklerini yakaladım ve tek tek gözenekleri hissettim kıstırdığım tırnaklarımın arasında. Sonra iki avucumla karnıma kuvvetle bastırıp bir deri dalgasını pubisime doğru ittirdim, sanki ben kocaman bir süngermişim de, sıkarak içimdeki kanı bir şekilde çıkarabilirmişim gibi. Gerçekten bir işe yaramasını beklemeksizin, ama denemeye değer olduğunu düşünerek birçok kez tekrarladım bunu.

Ama korkmuyordum. Tüm bu periyot boyunca hiç korkmamıştım. Ama korkabilseydim kendimi bu kadar tedirgin hissetmezdim belki de. Belki de menstürasyonlarımın artık durmasını, ya da günlerin değişmez olmasını, yahut olayların hiç durmadan tekrarlamasını hiç dert etmiyordum. Ya da buna uyum sağlamıştım, diğer insanlar gibi.

Mutfakta, lavabo tezgahının üzerine düşen soluk ışığı inceledim. Tam dünkü gibiydi. Ve mutfak penceresinden görünen, hava kabarcıklarından köpükler ve köpürmüş su halinde çağıldayıp akan banyom aynen dünkü gibi köpürüyordu. Yağlı yeşiller ve maviler halinde parıldayan o minyatür bulut kümelerini selamladım eski arkadaşlar gibi. Çocukça, hiç ağırlığımın olmadığını ve küçücük olduğumu, bu güzel, hayali lavabo manzarasında sıçrayarak gezebileceğimi düşlemeye bıraktım kendimi.

Bu sabah işe giderken yapacağım bir iş vardı ve biraz geç kalmama yol açtı. Şirket bürolarına çıkan geniş beton merdiveni çıktığımda saat dokuza on vardı. Bu saatte, binaya giren çalışanların yarattığı kesintisiz bir damlama vardı ama, beş kalayla beş geçe arasında döner kapıdan akan personel şelalesine varacak kadar kabarmamıştı henüz.

Söz ettiğim on dakika süresince şirketin işgücünün yüzde 90'ı gelir: Sekreterler, memurlar, kantin çalışanları, bilgi işlemciler, posta operatörleri, bakım elemanlarının yanı sıra, her biçim ve boyuttan ara yöneticiler; ve tabii ki, müdürler. Hepsi kalabalık bir halde girer zamanında geldiklerini göstermenin telaşıyla. Çalışanlar şeflerinden önce varmak için acele eder, şefler de çalışanlarından önce varmak için.

Fakat on kala yaya giriş trafiği henüz, insanların sabahın hoşbeşini hiç olmazsa usulen yerine getirmesine elverecek kadar hafifti. Bu hoşbeşlerin içinde sadece iş arkadaşlarıyla selamlaşmak değil, görevliye, Kaptan Sidney'e vereceğiniz selam da vardır.

Kaptan Sidney, güvenlik turnikesinin yanındaki bir kabinde durur. Siperlikli beyaz bir şapka ve siyah şayak bir üniforma giyer. Omuzlarındaki apoletler inanılmayacak beyazlıktadır. Orada dimdik durur ve kendisinin Şirket'in ilk savunma hattı olduğunun bilinci yüzünün tüm hatlarından okunur.

Genç erkek çalışanlar Kaptan Sidney'le fiziksel bir şekilde cilveleşirler. Ona güvenlik kartlarını gösterirken başlarını ve ellerini sallarlar. Ona biraz hareket vermek isterler ve nasırsız ellerini yüzünün önünde sallayarak "Nası gidiyo vaziyetler Sidney," ve "Eski bir-ikiye dikkat et ha," gibi şeyler söylerler. Kaptan Sidney şefkatli bir şekilde gülümser ve "Evet, Rocky Marciano; bir boksör vardı," gibilerden yanıtlar verir.

Daha yaşlı erkek çalışanlar, belki de M&S blazer ceketlerinin Kaptan Sidney'e elli yıl önce hizmet ettiği subayları hatırlattığını düşünerek, turnikeden geçerken parmak uçlarını alınlarına değdirirler hafifçe. Geçmişin toplumsallığına doğru yapılan hileli bir hareketten, bir jestten başka bir şey değildir bu; ve Kaptan Sidney de aynı ruhla karşılık vererek, nikotinden sararmış elini şapkasının siperliğine değdirir.

Yaşlı kadın çalışanlar Kaptan Sidney'e daima çok abartılı bir ilgiyle "Günaydın" derler sanki herif bir bunak yahut embesilmiş gibi. Ve Kaptan Sidney de daima çok abartılı bir ilgiyle "Günaydın" diye yanıt verir sanki onlar bunak yahut embesilmiş gibi.

Genç kadın çalışanlar Kaptan Sidney'e "Günaydın" der ve onunla göz teması kurarlar. Kaptan Sidney onların uğuru, yaşlı ve görmüş geçirmiş amcalarıdır. O da bunu anlar, "Günaydın" karşılığını verir ve göğüslerini süzer sanki güvenlik kartlarıymış gibi.

Kaptan Sidney, işe ne kadar erken gelirsem geleyim bana hiçbir zaman "Günaydın" demez. Sıra bana gelince Kaptan Sidney ilgisizleşir. Kaba ya duyarsız olduğundan değildir bu; bir kere her şeyden önce, Şirket çalışanlarının hepsini selamlayamaz, sayımız çok fazla. Bu sadece, hiçbir zaman gerçekten tanışmamış olmamızdandır; ve şimdi, binlerce sabahtan sonra da bizim aramızda doğal bir ilgisizlik oluşmuştur. Benim iş arkadaşlarımdan biri -memur sikletten bir boksör, yetkililerden ya da Doğru Göğüsler'den biri- bizi tanıştırmış, birbirimizi rahat bir şekilde biraraya getirmiş olsaydı sorun olmayacaktı;

o zaman ben de Kaptan Sidney'in sıcak, samimi bir on saniyelik arkadaşı olabilecektim.

Bunun olması mümkün değil.

Hepsinden tuhafı da şu: Son altı haftanın -kolaylık olsun diye, periyotsuzluk diyelim bu süreye- bir özelliği de benim Kaptan Sidney'le ilişkisizliğimde belirgin bir değişimin olması. Bu periyotsuzluk süresince ben onun kabinine, güvenlik kartını elimde, gereken yükseklikte, yani sağ kulak memem hizasında tutarak yaklaşırken Kaptan Sidney'in gözleri kısılıyordu. Ve turnikeden geçerken, yüzümün ona döndüğü, saniyenin yarısı kadar bir sürede ben onun yüz ifadesinde daha bir açıklık, bıyıklarının altında -çok hafiften- kıvranan bir şey olduğunu düşündüm.

GDÇ adam asansördeydi. Bana gayet masumane bir şekilde gülümsedi, ama biz yükselirken onun oradaki varlığı, bunaltıcı her şeyle, düşüncemin benekli alüminyum kabinine tıkışan her şeyle bir şekilde bağlantılı hale geldi. Ayrıca bana öyle geliyordu ki, GDÇ adam benim hayatıma sadece son altı ayda falan girmişti; en azından, onunla ilgili daha eski bir anıyı deniz dibinden tarayıp çıkaramıyordum.

Benim menstürasyon öncesi gerginliğimle, GDÇ adamın GDÇ'si arasında bir bağlantı, bir ittifak vardı. Onun da giysisinin altında gizlenen, şişkin ve hapsedilmiş, ama yine de boşluklu bir şey var. Bu kişiselleşmiş boşluklar, diye düşündüm, boş gezegenlerin müziğiyle feryat ederek birbirini çağırıyor.

Üçüncü ve dördüncü katlar arasında yön değiştirdim. Benimle, GDÇ adam arasında pek o kadar bulanık bir şey olmayabilirdi. Bu kez de GDÇ adamın, haberim olmadan beni bir şekilde gebe bırakmayı becerdiğini düşündüm. Belki de, Bölüm koridorunun ortasındaki kadınlar tuvaletine gizlice sızmıştır, bir ikindi sonunda, sadece temizlikçiler varken ve hemen attırıvermiştir. Bu hayal daha bir akla yakın: Onun sıkışmış bedeni formika bölmede, tuzlu topağı da mantar biçimli ve mantar rengi klozet oturağında.

Ama başka biri daha var. Ben. Ve herif bunu biliyor. Ve metroda bir askıya tutunarak evine dönerken bilmece gibi gülümsüyor, dudakları aralık; çünkü benim dudaklarımın aralık olduğunu biliyor; ve tam o sırada kapıyor dudaklarım onun tetarını, onun mikro-konstrük-

siyon robotunu ve tünel açıp içime giriyor yeni GDÇ adamlar ve GDÇ kadınlar üretecek taslaklar taşıyarak.

Bölüm'ün katına vardığımızda buna kesin inanmıştım. GDÇ adamın çocuğunu taşıyordum, kulakları kırkılmış adamın çocuğunu, faks makinesinin yanında takılan herifin piçini. Daha kötüsü de olabilirdi; çocuk gayet iyi, sağlıklı bir tür olabilir ve büyüyüp, güçsüz fakat önemli bir şey haline gelebilirdi, bir İletişim Yöneticisi falan olmak gibi mesela (Bölüm'ü benim şef devraldığından beri, tüm iş ünvanlarının büyük harfle yazılması zorunlu hale geldi).

Çocuğumuzun benim bölümümde değil de babasının bölümünde çalışmak isteyebileceği hiç aklıma bile gelmedi.

Ben Baba'dan önce indim; herif okuduğu, sonra tekrar okuduğu, katlanmış bir gazeteden kafasını güçbela kaldırabilmişti.

Bilgisayarımdaki tekrarlayan bir sistem hatası, gerçekten asap bozucu bir sabaha tümüyle damgasını vurmuştu. Bölüm'ün networkünde bir virüs olduğundan kuşkulanıyordum. Bunu şefe de söyledim, saat on bir sularında kafasını büromun kapısından uzattığında. Neler oluyor diye sordu bana; ve ben, networkten çıkıp da dosyaları kendi hard diskime indirmeye çalışırken, her seferinde makinenin çöktüğünü söyledim. Bir bakmak için gelip masamın arkasına geçti. Çalışma biriminden kalktım ve klavyeye rahat ulaşabilmesi için yer verdim ona. Bugün yeni takımelbiselerinden birini giymişti; ve ben aldığım pozisyonda, kendimi sandalyeyle ve onun pantolonuyla karşı karşıya buldum. Takımelbise yumuşak ama sağlam bir kumaştan yapılmıştı ve dizaynını yapan kişi, şefin budunun üçte biri boyunca uzanan, minyatür parlak güderi şeritler koyacak kadar usta birine benziyordu. Bu şeritler, takım ceketinin omuzlarında, bir Basset tazısının kulakları gibi sallandığını gördüğüm yayılmış apoletlerde de taklit edilmişti.

"Görüyor musunuz şurayı?" Ellerini klavyenin üzerinde sanki bir elbiseyi çıkarıp atarmış gibi hızla hareket ettiriyor, fareyi ancak ara sıra tutuyordu. İmleç bir orada bir burada beliriyor, programlar ve dosyalar arasında bir burgaç gibi dolanarak geziniyordu. Dosyaları doğrudan indirmeye çalışmayıp, bulunduklar yerde içlerine giriyordu sanki üzerlerinde çalışma yapacakmış gibi. Sonra her dosyanın

tüm içeriğini kesti ve başka bir uygulamada yeniden açtı. Sonunda yeni uygulamayı indirdi ve böylece, pusuda bekleyen virüsün etrafından dolaşıp geçmiş oldu.

"Gördünüz mü?" Şef kapıya doğru yürürken, bir ikon, zafer kazanmış bir Roadrunner'a[1] benzer bir şey bilgisayar ekranında çıldırmış bir melodi çaldı ve tiz sesli hoparlör "Ah-ha-ah-hahahaha!" diye kıkırdadı.

Roadrunner benim bildiğimden daha fazla şey biliyor olabilirdi. Gece, temizlikçiler Bölüm'den ayrıldıktan çok sonra, bilgisayar ikonu ekrandan çıkıp benim statik gri dünyama giriyor olabilirdi. "Ah-ha-ah-hahahaha!" Gece boyunca büromda bir şey vardı, çok ateşli, ama hassas bir şey; Roadrunner ikonu gibi, çünkü bu sabah ("Ah-ha-ah-hahahaha!") bilgisayar klavyesi, sümen ve mouse pedi, hepsi yine kusursuz bir şekilde diziliydi. Çıplak gözle fark edilebilecek bir şey değildi, fakat iletkimle kontrol ettim.

Öğle yemeği vakti, beş dakikadan uzun bir süre gökyüzüne dikkatle baktım. İşime geri dönerken bir DIY mağazasına uğradım ve bir renk skalası satın aldım. Sabah boyu, yarım saat aralıklarla mukayeseler yapmıştım. Gökyüzünün benzediği rengin 'inci grisi' olduğundan emindim, ama sonunda, göğün aslında 'orta gri' olduğuna karar verdim. Sabahın geri kalan bölümünde hep orta griydi.

Gerçekten, ben kontrol ettikçe daha çok inandırıcı bir şekilde orta grileşti ve sonunda, öğle yemeği vaktinde hiçbir benzerli yoktu; skaladaki küçük dikdörtgen, gri göğün başka bir kısmına bakan minyatür bir pencereydi. Buna gereken tek şey kendi dikey kumaş perdesiydi, örnekle göğün evliliğini tamamına erdirmek için.

Kafeye indim ve sandviç, bir kutu diyet kola ve dev gevrek çerezlerden aldım.

Parkta, diğer büro çalışanlarıyla birlikte, çökmeye yüz tutmuş, kümbetli bir yapıyı çevreleyen banklardan birine oturdum. Bu yapı kırmızı Londra tuğlasındandır. Rutubetli ve gariban, onarım göreli çok olmuş. Direkleri deli bir galeriye benziyor, düz gitmek yerine bü-

1 Dünyanın en hızlı koşan kuşu; bir Amerikan çakalından her seferinde kaçıp kurtulan bir çizgi film kahramanı. (ç. n.)

külüp içine kapanmış ve savunmaya çekilmiş bir ahır oluşturuyor. Direklerin dibindeki paslı su birikintileri çişini tutamamanın göstergesi, darmadağınık park mobilyalarına yaraşır bir hakaret.

Büro çalışanları bankların uç taraflarında, eğik bir şekilde oturuyorlardı. Ara sıra bir güvercin uçma kapasitesinden utanır bir halde, pejmürde kanatlarını gizlemek için elinden geleni yaparak, bu sandviç yiyenlerden birinin üzerine doğru sıçrıyordu. İnsanlarla kuşlar arasındaki bu ilişkiyi seyretmek utandırıcıydı. Gerçek bu. Biz artık, genetik yönden sinsilerin bölgesinde öylesine bir ötelere gitmişiz ki, büro çalışanları bu uçan haşaratı seyrederken kendi insanlığının da bir şekilde tehlikeye girdiğini hissediyor. Ve ekmekten haplar yapıyorlar ve gözlerini kaçırarak sunuyorlar tıkanmamış kursaklara.

İkindi süresince hep odamda oturup çalıştım. Karnımdaki gerginlik arttı, karnım şişti, daha da gebe hale geldi. Periyoduma varmanın eşiğine geldiğimden emindim. Göğüs uçlarım öylesine hassaslaşmıştı ki, aureollerindeki her tümseğin ve noktanın sütyenimin pamuklu kumaşına takıldığını hissediyordum. Üstelik ikindi bir dizi çok keskin karın ağrısıyla beneklendi. Bunların her birinin ardından, o bildik son neşteri hissedeceğimden emindim. Tetikteydim, her an tuvalete -GDÇ adamdan hayali gebeliğimin vukuat yerine- gitmeye hazırdım, ama kan gelmedi.

Bunun yerine, Bölüm'ün tüm Şirket'in bilgilendirilmesi için yayınladığı bir dizi yönetim brifing notlarını biraraya getirip ciltlemekle meşgul ettim kendimi.

Saat beş beni, bükülebilir çatal uçlarını temiz sayfaların üzerinde bükerek, plastik kaplarına sağlam bir şekilde girmelerini sağlarken buldu. Şefimin kafası kapı pervazının yanında belirdi ve takdir belirten bir ses çıkardı. Kulağını göremedim; ve bu da bana dert oldu. İçimden onun odanın içine bir adım atmasını istemek geldi; böylece kulağını görecek, kulağın hâlâ var ve hâlâ onun olduğunu görecektim. Ama bu fikir aptalcaydı, kafamı gıdıklayan azotoksit bir düşünceydi. Sırıtışımı durdurmak için, onun *squash* raketinin siyah bantlı sapı tarafından, bel yüksekliğinde gerçekleştirilen tuhaf bir fallik müdahaleye konsantre oldum.

Sonra şef gitti. Masamı düzelttim, sonra hemen eve gittim.

Evde yemek yedim ve sonra banyo yaptım premenstüral gerginliği rahatlatır umuduyla. Rahatlatmadı. Bir sabahlık giydim ve dairemde bir aşağı bir yukarı yürüdüm. Dairem hiç bu kadar klostrofobik gelmemişti. İki kişilik divan ve ikiz koltuklardan oluşmuş, yer kazandıran şık düzenleme hücre içinde hücreydi. Üzerinde bir yığın dergi ve kurutulmuş çiçek çanağıyla kahve masası, gelişim aşamasını hiçbir zaman geride bırakamamış bir sohbet şovu için hazırlanmış setin bir parçasıydı. Duvarlardaki resimler, yorgun, durağan, kendini tekrarlayan, artık yeni bir heyecan uyandırma kapasitesini yitirmiş, unutulmuş sezgilerin deposuydu her biri.

Televizyonu açtım, ama konsantre olamıyordum. Uyumam lazımdı, köpükle dolu, polyesterle kaplı yastıkların arasında etkisiz hale getirilmeliydim. Uykuya dalarken gözlerimin hızla düşen su yüzeyi, bilinçaltının tuzlu, çamurlu dibine kadar indi. Aldatan akıntılarda yavaş yavaş dönerek sürüklendim orada.

Geriye doğru toplandım. Çabucak. Şlupppp! Rüyamın öğeleri: İşe gidiyorum ve organizasyon şemasının gece yeniden düzenlendiğini görüyorum. Çizgiler, noktalar ve kareler değiştirilerek yeni bir biçim verilmiş ve Bölüm hiyerarşisinin en tepesine daha önce hiç görmediğim bir nokta konmuş. Alttaki açıklamalara, yani tahtanın alt tarafındaki kenarlıktan bir iple sarkan küçük bir halkalı cilde bakıyorum ve noktanın ben olduğumu görüyorum.

Koridorun karşısına, eski şefimin odasına taşınmam gerektiğini fark ediyorum. Adamın kapımdan içeri girdiğini görünce rahatlıyorum; kollarında taşıdığı şeyler kendi sümeni ve devasa mouse pedi. Bunların üzerinde de, masasından topladığı türlü çeşitli şeyler var: Bir Rotadex, bir ajanda günlük, bir diktafon ve diplerinden birbirine birleştirilmiş bir dizi geniş bardak; içleri dolmakalemler, kurşun kalemler ve kağıt ataşlarıyla dolu.

Benimle göz göze gelmek adama zor geliyor, ama ben hiç mahcup falan değilim. Bir akşam önce giriştiğim ve hâlâ masamın üzerine yayılmış halde duran derleme ve ciltleme çalışmasını gösteriyorum elimle. "Bunu bitirirsiniz, olur mu?" diyorum. Başını sallayarak onaylıyor, sessizce.

Koridoru geçip odama gidiyorum. Geniş, siyah masanın arkasına geçip oturuyorum. Eski şefim bir şeyini bırakmış masasının üzerinde, bir tür müdür oyuncağı, paslanmaz çelikten ve siyah plastikten mini yapıların moda olduğu zamanlardan kurtarılmış.

Bu, bir Newton beşiği biçimine giriyor. Ama bilyeli rulmanların yerinde, parlak alüminyumdan elleriyle iplere asılan küçük, insanımsı figürler var. Figürler çıplak ve ben beşiği harekete geçirince tehlikeli bir atletik birleşime girişiyorlar. Minyatür, metal bacakarası faaliyetlerinden çıkan ses dışında sessizlik var.

Dikey kumaş perdelerin altına yığılmış, termosifonun altındaki menfezlere tıkılmış, yanlardaki, büroyu diz hizasında çepeçevre dolaşan kablo muhafaza borularının üzerine boylu boyunca kıstırılmış, masa hariç bütün düz yüzeylere, dağınık gruplar halinde konmuş bir sürü, bir sürü yapışkan ped, tampon, aybaşı pedi var. Takviyeler, önleyiciler, pamuktan bariyerler. Yeni büromda öylesine çok, plastikle desteklenmiş emici materyal var ki, kumaşla kaplı duvarları ve yer halısı serili döşemeyi de katarsak, sonuç bir kayıt stüdyosu gibi. Newton beşiğinin tıkırtılarında şaşırtıcı bir netlik var. Birbirine çarpan heykelciklerin gölgesi karşı duvardaki beyaz bir tahtanın üzerine keskin rölyefler halinde vuruyor. Bedenimde, vajinamdan boğazıma doğru fermuar gibi giden bir ağrı çizgisi çözecek sanki beni, dışarıya dökecek içimi, bir sürü sakatat, ya da gergedan boku gibi, yer halısının üzerine.

Uyandığımda, televizyonda *Gecehaber* var. Peter Snow, dünyayı bir stüdyonun modüler gri koruganından yönetiyor. Kocaman bir panjurun önünde oturuyor ve oturduğu, vinil damarlı konsola eğik bir açıyla sarkan mikro-bilgisayarı görmüyormuş gibi yapıyor.

Aşırı bir vurgulamayla konuşuyor. İlk olarak dikkatimi çeken şey bu aşırı vurgulama; ama sonrasında hemen, belki de herkesten duyduğum her şeyin böyle aşırı bir vurgulamaya maruz kaldığı geliyor aklıma.

Snow, iki tanınmış akademisyenle konuşuyor. Bunu gayet emin olarak söyleyebilirim, çünkü bunların biri bir siyasetçiye göre çok iyi, diğeriyse çok kötü giyinmiş. Snow, kitle söylemini kullanan bir dişçi

gibi, bu ikiliden gerçeği çekip çıkarmaya girişiyor. Kötü giyinmiş, kurbağaya benzeyenine doğru eğiliyor.

"Şimdi, Dr. Busner, biz sizden ve başkalarından yıllardır, böyle bir dibe vurmanın muhtemel sonuçlarını dinlemiyor muyduk?"

"Aynen öyle," diyor Busner denen adam, "gerçi 'dibe vurma'nın doğru bir ifade olduğundan emin değilim. Burada karşımızdaki şey bir durgunluk halidir. Bunun süresi hakkında, şu an elimizdeki mantıklı verilere dayanarak, uzun vadeli bir kehanette bulunma riskine girmek istemem; ama söyleyebileceğim şey, Hükümetin tepkisinin feci derecede yetersiz kaldığıdır; bir 'çok az, çok geç' vakası yani."

Adam, göbeğinin yumuşak katlarının üzerinden aşağı sarkan, biçimsiz bir tiftik kravat şeridini kıvırıp kıvırıp açmaya girişiyor. Son derece mükemmel yapıyor bunu, tek eliyle, bir üçkağıtçının bir metal parayı parmaklarının arasından geçirmesi gibi. Snow öteki adama doğru eğiliyor; altmış yaşında, güçlü kuvvetli, saçları dökülmemiş ve hiç ağarmamış, incecik tebeşirimsi çizgili, sıkı bir İtalyan takımelbisesi giymiş bir adam bu. "Profesör Stein, bir 'çok az, çok geç' vakası mı?"

"Bence değil." Stein, parmaklarını konsolun üzerinde kule yapıyor. "Dr. Busner gibi ben de, yorumu daha sonraki bir tarihte yapma hakkımı saklı tutuyorum. Şu an elimizdeki veriler yüzeyseldir, eksiktir. Ama bunu hiç unutmaksızın, bugünün haberlerinde dikkatimizi çeken durumlar tümüyle gerçekleşse bile bu sadece, benim emin olduğum olaysızlığın gerçekleşmeyeceğini gösteriyor bize."

"Yani, geçmişte söylediğinizin tersine, siz şimdi pekala bir şeylerin olabileceği kanısında mısınız?" Snow, Stein'ın çifte negatifini yakaladığına sevinmiştir.

"Söylediğim bu değil," diyerek ateşle karşılık veriyor adam sırık gibi televizyon sunucusuna. "Bu verilerin karışıklığını gösteriyorum ben. Bu kadar çok insanın uzun bir iklimsel ve mevsimsel durgunluk dönemi yaşama hali, en hafif deyimle tuhaf; fakat unutmamalıyız ki, şimdilik, yerel bir fenomendir bu, belli bir bölgeyle sınırlıdır. Bu sadece son altı haftadır falan bu şekilde cereyan etmiş..."

"İki ay demek daha doğru!" diye sözünü kesiyor Busner.

Bu, Peter Snow'a, tartışmayı vurup devirme fırsatı veriyor ve böylece, tartışmayı başka bir yere sürükleyebilecek. "Siz-Dok-tor-Busner"

–profilden görünüyor, Struwwelpeter[2] gibi, parmakları açılmış, uzamış, burnu sivri, sözcükleri tek tek vurguluyor nokta-çizgi tarzında ve beş ayaklı şiirini diğerlerini pataklamak üzere salıyor – "durgunluğun başladığı - ke - sin - zaman - hakkında - na - sıl - bu - ka - dar-e-min-siniz?"

"Evet, kabul ediyorum," Busner, Snow'un dil vurdurmasından yılmak bir yana, daha da canlanmıştır- "hiçbir şey olmaya başlamamışken değerlendirmede bulunmak zor olabilir." Tombul dudakları seğiriyor, kaynayan ironiden bir fırt çekiyor, "Ama bence tamamen olanaksız değildir."

"Olayları düşünelim, örneğin. Bir olayın, olay olmaması için ne kadar küçük olması gerekir?"

"Evet, evet, bu çok ilginç bir soru." Stein'den geliyor bu. Üçü şimdi birbirlerine doğru eğilerek çocuksu bir küme meydana getiriyor. "Küçük olaylar, en küçük dereceden meseleler şahsen benim çok ilgimi çeker. İsterseniz bir örnek vereyim mi?"

"Lütfen." Peter Snow'un konuşma tonu yumuşamış; bu fikrin onun ilgisini çektiği belli.

"Kamerayı konsolun üzerine çok yaklaştırabilir miyiz lütfen?"

"Yaklaşın lütfen, kamera 2." Snow bir haydi gel hareketi yapıyor eliyle.

Kamera zum yapıyor, yapıyor ve sonunda konsolun gri vinilindeki damarlar yarık vadiler haline geliyor. Stein'ın tırnağının ucu olması gereken bir şey görüntüye giriyor. Tırnağın pürüzlerini görüyorum. Tırnak, vinili biraz dürtüyor ve küçücük bir beneği yerinden oynatıyor. Bu bir toz ya da bir deri ya da mika parçacığı belki de. Ama benek hem çok küçük -Stein'in tırnak genişliğinin onda birinden az- hem de çok gri; konsolun kendisi gibi gri.

Kamera geriye çekiliyor yine. Orta yaşlı üç adam gülümsüyor. "Evet, böylece," diyor Peter Snow, ulusun bir bölümüne, "çok küçük bir olayı gördük. Teşekkür ederim Profesör Stein ve siz, Dr. Busner." İki tanınmış akademisyen başlarını eğiyorlar, hafifçe.

2 Heinrich Hoffmann'ın yazdığı bir çocuk kitabındaki, uzun, gür ve dağınık saçlı karakter. (ç. n.)

Kamera daha da geri çekiliyor ve sonunda Snow tüm ekranı dolduruyor. Dirseğinin yanında, arasına kağıtlar konmuş birtakım yeni gazeteler var. "E-vet-bu-ge-ce-de-bu-kadar-yal-nız-yarının-gazetelerine-ça-bu-cak-bir-bakalım." Gazeteleri tutup birer birer çekerken manşetlerini okuyor, "*The Times*: 'Durgunluk - Halinde - Yeni - Bir - Gelişme - Yok'. *Guardian*: 'Hükümetin - Bakanları - Hiçbir - Şeyin - Olduğunu - Kabul-Etmiyor'. Ve *Today* - daha - da-net: 'Gri - Bir - Bölgedeyiz!'"

"Yarın-gece-burada-Jeremy-Paxman-olacak. Ama-şimdilik-ben-Peter-Snow-sizlere-iyi-geceler-diliyorum." Kameradaki gri adam gülümsüyor, önündeki gri konsolda duran kağıtlarını toplayıp biraraya getirirken kamera kalkıp uzaklaşıyor.

Kalkıp uzaklaşıyorum ve yandaki yatak odasına gidiyorum. Sabahlığımı çıkarıp, kapının arkasındaki bir kancaya asıyorum. Yastığımın altından geceliğimi çıkarıp giyiyorum. Çekmeceden temiz bir külot alıyor ve giyiniyorum. Saatin alarmını yedi on beşe ayarlıyorum. Ve yeni bir aybaşı pedi alıyor ve külodumun ağına yerleştiriyorum.

Periyodum gece sürerken başlayabilir.

Kuzey Londra Ölüler Kitabı

Sanırım, annem öldükten sonra duyduğum yoksunluğun aldığı biçim, epey alışılmış tarzdaydı. İlk önce şok oldum. Annemin son aşamasına varmış hastalığı çok acımasızca hızlı, fakat asap bozucuydu. Kanser onun vücudunu yırtarak gitti, sanki diğer bir sürü başarılı hastalıkla çok önemli bir randevusuna geç kalmış gibi.

Ben hep, annemin benden uzun yaşayacağını düşünürdüm. Kendimi, hırka giyen ve kırk yaşında hâlâ evde kalmış, cinsiyetsiz bir müzmin bekar olacakmış gibi görürdüm, fakat öyle olmadı. Annemin ölümü bir tür rahatlamaydı, fakat aynı zamanda tuhaf ve hallusinasyon yaratıcı bir şeydi. Onun hastanede ölmeye yattığı hafta tuhaf duygular musallat oldu bana; rüzgarlar insan suretinde görünüyordu ve ben arabamı kullanırken, sanki ileriye doğru gitmiyormuşum da, yol tekerleklerin altında geriye doğru kayıyormuş gibi bir duyguya kapılıyordum, sanki dev bir sahnenin üzerine konmuşum gibi.

Öldüğü gece ben ve erkek kardeşim hastanedeydik. Sırayla, koğuşun sonundaki bir koridorda birazcık uyuyor, sonra onun yanında oturuyorduk. Hırıltılı nefes alıyordu. Teni durmadan sararıyordu. Artık bilincini yitirdiğinin gayet farkındaydım. Kanser -ya da hekimin bana söylediğine göre kanser- menenjetik sıvı yoluyla belkemiğine ve beynine girmişti. Kafatasındaki kanseri, simsiyah cerahatten bir bulut gibi hissediyordum. Onun özbilinci, sezgileri, kimliği, ne derseniz artık, bu bulut tarafından köşeye sıkıştırılmış, daracık bir yere girmeye zorlanmıştı ve orada nabız gibi vurmuş ve sonra durmuştu dijital bir saatin tümüyle görünürdeki insansılığıyla.

Bir dakika yaşıyordu, bir sonrakinde ölmüştü. Bodur bir hemşire hızla gelip beni ve kardeşimi buldu. İkimiz de koridorda uyuyakalmıştık plastik duvarların arasında kozaya girmiş gibi. "Sanırım onu kaybettik," dedi hemşire. Ve ben annemi Gower Caddesinde, çıplak halde yürürken canlandırdım gözümde.

Odaya vardığımız zaman onu gömmeye hazırlıyorlardı. Bunun ne demek olduğunu daha önce hiç anlamamıştım; şimdi görüyordum ki gerçek, bedenin, ya da cesedin, aslında kendini gömülmeye hazırladığıydı. Yorgun beden, sanki üzerinden kuvvetli bir rüzgar geçmiş gibi düzleşmişti. Ve ceset, yahut annem, ben bakarken renk değiştiriyor, eskimiş bir fildişi renginden parlak bir sarıya dönüşüyordu. Hemşire, tuhaf bir nedenden ötürü, annemin saçlarını başının gerisine doğru kaldırmıştı. Saçları yastığın üzerinde bir yelpaze gibi duruyor ve iki beyaz şimşek çizgisi her iki şakağından başlayarak bunların arasına karışıyordu. Hemşireler onun takma dişlerini çoktan çıkarmışlardı ve tüm bu bütünlük -çökük yanakları ve heykel haline gelmiş yüzüyle, çevresinde yaşam destek teknolojisinin halkaları ve kangallarıyla küçük odada yatan annem- otuzlu yılların Buck Rogers tarzı bir bilimkurgu dizisinde, teknolojik bir tahtırevanda yatan şaşaalı bir yabancı gezegen kraliçesini hatırlattı bana.

Odada baykuş sesini andıran bir his vardı. Annemin pamuklu geceliğinin içinde, varolmayan bir kalp atışını yoklayan, Çinli halinde kendini gösterdi. Adamın çenesindeki siyah, cılız kıllar dalgalandı. Annemin öldüğünü bildirdi. Baykuş sesi durdu. Annemin ruhunun uçup merkezi Londra'nın turuncu ışığına karıştığını hissettim. Saat, sabaha karşı yaklaşık 3'tü.

Annemin gerçekten gittiğini kabul etmeye başlayınca şiddetli bir depresyon dönemine girdim. Bir düşmanımı yitirdiğimi hissettim. Karşısında kendimi sınayacağım birini. En büyük hayranımı ve en sert eleştirmenimi ve hepsinden öte de, sadece şahsen -ebeveynlerle çocuklar arasındaki ilişkilere deli gömleği giydirmede suç ortaklığı yapan duygusal önyargılardan yoksun- bir şahıs olarak tanıdığım, tatlı dilli birini.

Depresyonum geçince rüyalar başladı. Arka arkaya, geceleri kendimi annemle tuhaf durumlarda karşılaşırken görüyordum. Rüyalarımda annem akşam yemeği davetlerinde (davetsiz olarak), çalıştığım büroda bir dosya dolabının arkasında çömelmiş, ya da toplu ulaşım araçlarında bir kayışın ucunda uğursuz bir şekilde sallanır halde beliriyordu. Bu rüyalarda, kendisinin öldüğü konusunda gayet dürüsttü, yaşayan biriymiş gibi davranmaya kalkmıyordu ve ölümün onun kişiliğinde yaptığı etkiyi benimsemişti, tıpkı, hayatın onun üzerine attığı tüm pislikleri, başarısız evlilikleri ve genel olarak onda biraz düş kırıklığı yaratmış çocukları kabullenişi gibi.

Ben onu paylamaya, kendi fikirlerine göre (ateşli bir ateist ve materyalistti), bir yerde sessizce çürüyor olması gerektiğini hatırlatmaya kalktığımda, gözlerini dikip bana bıkkın bıkkın bakıyor ve karakteristik, duygulardan arınmış bir tarzda "Yani ben ölüyüm ama yatmıyorum, ha?" diyordu, "Amma iş."

Sahiden 'amma iş'ti. Annem hatırladığım kadarıyla hep, öldükten sonraki yaşam fikrine karşı nefretinden ötürü çok gürültü çıkarırdı. Bunun aldığı en baş biçim, toplumun dizayn ettiği tüm ölüm tezyinatlarını hedef alan uzun nutuklardı. Özellikle, cenazecilik işini çok aşağılardı. Anneme göre bu, kederli yoksul insanların parasını dolandırmaktan başka bir şey değildi.

Ölmeden bir iki yıl önce bana, eğer mümkün olursa ona 'DIY' türü bir cenaze yapmamı söylemişti. Görünüşte Kooperatif bunlardan satıyor ve tüm masrafı yaklaşık 250 sterline indirmenizi sağlıyordu. Ama tabutu kendiniz yapmak zorundaydınız ve ben azıcık pratik gerektiren işlerde bile hiçbir zaman iyi değildim. Okuldayken, plastikten bir keman eşiği yapmam iki yılı bulmuştu. Ve bittiğinde de bir işe yaramıyordu.

Evet, annem öldükten sonra yapılacak işleri geleneksel, ama sade bir şekilde düzenledik. Cesedi Golders Green Krematoryumunda yakıldı. En büyük ağabeyimle ben gittik sadece, annemin kalabalığı tasvip etmeyeceğini bilerek. Şapelde oturup, en düşük kalite tabutu seyrettik. Cenazecilerden biri paytak paytak yürüyerek koridordan geldi, bize ayağa kalkmamızı işaret etti ve sonra çekip bir tarafa gitti

gri kıçını bariz bir şekilde kaşıyarak, ya istemeden, ya da bizi saygıdeğer bulmadığından. Elektrik motorları vınladı ve annem, tüm niyetlere ve amaçlara karşın, kendisinin son istirahat yeri olan yere doğru hareket etti sallanarak.

Bir hafta sonra falan, annemden kalan kağıtları gözden geçirirken, DIY cenazeyle ilgili bir gazete kupürü buldum. Suçluluk duygusuyla hemen kaldırıp attım. Ayrıca annemin, Ekolojik İnşaat Derneği diye bir yere 370 sterlin yatırdığını gösteren bir hesap dekontu buldum. Derneğe telefon ettim ve Bay Hunt diye biri bana bunu doğruladı. Annem, bir nedenden ötürü Wincanton'un dışındaki bir tarlaya kurulmuş geleneksel bir Moğol *yurt*unun yedide birinin sahibiydi. Bay Hunt'a, yedide biri muhafaza etmesini söyledim; uygun bir anıta benziyordu.

Bu arada rüyalar devam ediyordu. Ve annem bu rüyalarda, hayattayken yaptığı gibi, beni mahcup edecek şeyler yapmayı beceriyordu yine, ama tümüyle farklı nedenlerle. Ölümle birlikte, ondan ziyade kendime yakıştırdığım bir dürüstlük ve sosyal keskinlik mantosu giymişti. Rüyadaki yemek davetlerinde beni hep kenara çekip, katılanların ne kadar gösterişçi kişiler olduğunu ve ne kadar zevksizlikler sergilediklerini hep yüksek ve yapmacıklı bir sesle söylüyordu ve bunun, söz konusu kişiler tarafından hep duyulduğunu söylemeye gerek yok. Bir süre sonra ben onu kendi yok oluşunun mantığıyla dize getirmeye çalışmayı bıraktım; bir anlamı yoktu. Annem, mantık yürütmekten etkilenir olmaktan çoktan çıkmıştı. Sanırım bu benim babama karşı yaptığım bir şeydi; adam, diyalektiği Japonların savaşta bambu sırıkları kullandığı gibi kullanırdı.

Annemin ölümünden yaklaşık altı ay sonra rüyalar seyrekleşmeye başladı ve sonunda tümüyle kayboldular. Bunların yerini kısa bir süre, sokakta gördüğüm kişileri sık sık anneme benzettiğim yoğun bir dönem aldı. West End'de ya da City'de yürürken, annem genellikle yolun öteki tarafında, vitrinlere baka baka yürüyor olurdu. Onun annem olduğunu giysilerinden anlardım. Annem ya hipopotamlardan ödünç alınmış pantolonlar ya da bir izci birliğini rahatça barındıracak Afrika tarzı kıyafetler giymek eğilimindeydi. Ayrıca her zaman, elinden sarkan, plastik ya da keten torbalardan oluşan çeşitli

bir koleksiyon taşırdı. Bu torbalar, modern edebiyat, bakkaliye malları ve kağıt havlularla tıka basa doldurulmuş olurdu.

Ve sonra, değişmez bir şekilde, ben yaklaşınca bu benzerlik buharlaşıp gidiyordu. Gördüğümün annem olmaması bir yana, benim böyle bir hatayı yapmam da saçma geliyordu. Orta yaşların sonundaki kadın anneme hiç benzemiyordu, derbeder ve sıradan biriydi. Hiç de, hımbıl heriflere "taşaksız", ya da çok kibar genç kadınlara "çilek sıçıyordur bu" diyecek türden bir kadın değildi. Ama yine de, annemin ölmüş olduğu gerçeği beni her seferinde yeniden çarpıyordu, sanki böyle bir şeyi hiç yaşamamışım da, son altı aydır annemin benimle temasa geçmemesi sadece, onun "çok meşgul" olmasından ötürüymüş gibi.

Sokaklarda sahte anneler görmez olunca, onun ölümünü kabullenmekte olduğumu fark ettim. Onu sık sık, kimi zaman kederli, kimi zaman neşeli bir şekilde düşünüyordum, fakat artık onun yokluğu beni, kabloyu kemiren bir sıçan gibi kemirmiyordu. Aşmıştım bunu. Fakat, Albertine gittikten sonraki Marcel gibi ben de, artık annemi o kadar şiddetle özlemememdeki nedenin benim başka bir kişi haline gelmem olduğunu düşünüyordum zaman zaman. Değişmiştim. Ben artık, annem gibi bir annesi olan biri değildim. Annem başka birine aitti. Bir akşam yemeği davetinde, tam uyanık bir haldeyken onunla karşılaşsam belki de beni tanımazdı. Annem ölmüştü.

Tüm bunlar, onun öldüğü yılın kışında cereyan eden olayları daha da sarsıcı kıldı. Yağmurun çiselediği, soğuk bir Salı gününün öğleden sonrasında Crouch Hill'den Crouch End'e doğru yürüyordum. Saat üç civarıydı. Öğleden sonra paydos etmiş ve gidip arkadaşları görmeye karar vermiştim. Yolun öteki tarafına geçerken annemi gördüm. Mavimsi, tüvidimsi bir uzun ceket ve siyah pantolon giymişti ve elinde bir Barnes & Noble kitap torbasının yanı sıra büyük bir el çantası ve Waitrose'dan alınmış bir poşet vardı. Yakasında bir CND[1] rozeti vardı ve bana tanıdık gelen bir 'yatma vaktinden önce gözyaşı dökülecek' yüz ifadesiyle bakıyordu dünyaya.

Annemi görür görmez edindiğim ilk izlenim öylesine kesin ve netti, onun varlığı o kadar elle tutulur bir şeydi ki, duyularımın ta-

1 Campaign for Nuclear Disarmament. Nükleer silahlanma karşıtı bir organizasyon. (ç. n.)

nıklığından bir an bile kuşku duymadım. Anneme baktım ve üçlü bir duygu hissettim: Şiddetli bir mahcubiyetle karışmış sevgi ve mahcubiyet. Ölmüş annesini Crouch Hill'de yürürken gören birisinin yaşaması muhtemel dehşet ve şaşkınlığı tümüyle silip süpüren şey herhalde bu çok tanıdık duyguların kabarmasıydı.

Yolun karşısına geçtim ve ona doğru yürüdüm. Altı yedi metre kala beni fark etti. Yüzünde bir merhaba tebessümünün aydınlığı belirmeden hemen önce, kız çocuklarına has bir hoşnutluktan kaynaklanan hafiften bir kaş çatış fark ettim; bu da tanıdıktı ve 'İşte tongaya bastın' demekti. Birbirimizi yanaklarından öptük; annem beni, hayatla yapacağım boks maçından önce kaç kilo geldiğimi görmek için tepeden tırnağa tarttı. Sonra, baktığı vitrini gösterdi eliyle. "Şu süprüntüye koydukları fiyata inanabiliyorsan, birinin alması lazım bunu." Aksanı aynıydı, inatçı bir orta Atlantik; ve aynı, dişleri yapay olarak sarartılmış ve düzensiz dizilmiş protezi vardı. Annemdi.

"Anne," dedim, "Crouch End'de ne arıyorsun? Sen, kedini veterinere götürmek dışında Crouch End'e hiç gelmezdin, hatta Crouch End'i hiç sevmezdin."

"Evet, artık burada yaşıyorum." Annemin kafası rahattı. "Evet, metroya binememek sıkıcı bir şey, fakat otobüsler bayağı düzenli. Çarşıda birkaç iyi dükkân var ve birisi geçenlerde gerçek bir mezeci açtı. Helva ister misin?" Annem avucunu açıp gösterdi. Avucunda ezilmiş, yarısı yenmiş, ama gerisi altın rengi folyodan ambalajında duran, yapışkan bir helva vardı. Gülümsedi yine.

"Fakat anne, Crouch End'de ne arıyorsun? Sen ölüsün."

Annem kızmıştı; "Tabii ki ölüyüm, salak, on aydır ne yapıyordum? Karayiblere mi gittim sanıyorsun?"

"Nerden bileyim yahu? Sanırım seni son gördüğümüz yer Golders Green Krematoryumuydu; seni bir Salı günü Crouch End'de göreceğimi hiç beklemiyordum." Annem aklımı karıştırmıştı; nasıl olup da dirildiğini hiç anlamayamamış olmama gerçekten şaşmış görünüyordu.

"Asıl sen ne arıyorsun Crouch End'de? Niçin işinde değilsin?"

"Yarım gün izin almaya karar verdim. Büroda pek iş yok. Kalsaydım iş yaratmak için kağıtları bir oraya bir buraya dolaştıracaktım sadece."

"Senin söylediğin, bir davranış sorunu delikanlı. İyi bir işin var. Senin derdin ne? Sen hep tepeden başlamak istiyorsun, hayatta çalışarak yükselmeyi öğrenmen lazım senin."

"Hayat mı, anne? Burada meselenin 'hayat' olduğunu pek sanmıyorum! Ölü olmak nasıl bir şey, onu söyle sen bana! Niçin hiçbirimize söylemedin öldükten sonra Crouch End'de yaşadığını? En azından bir arayabilirdin. . ."

Annem telaşlı değildi, saatine baktı, yine boktan bir Timex, onun kolunda gördüğüm son saatten ayırt etmek olanaksız. "Geç oldu, sınıfıma gitmem lazım. Ölümden sonraki hayatı öğrenmek istiyorsan yarın bana gel. Rosemount Bulvarı 24 numaranın bordum katında oturuyorum, çay içeriz, sana kurabiye yaparım." Ve bunun ardından, acelesi olduğu zamanlarda hep yaptığı türden, yanağıma mekanik bir dudak vuruşu yaptı ve Crouch Hill'de sendeleye sendeleye yürüyerek, beni şaşkın şaşkın öylece durur halde bırakıp gitti.

Anlayamadığım şey, ölümden sonra dirilmenin kendisinden çok, annemin bu konuya böylesine hiç önem vermemesiydi. Bir bu vardı, bir de şu Crouch End'de oturma meselesi. Annem, insanların nerede oturduğu konusunda daima müthiş bir züppeydi; bazı bölgeler -örneğin Crouch End- onun biçimler kitabında oldukça varoştu. Ölümden sonra yaşamın varolduğunun itirafı bile bana, annemin bu şaşırtıcı yeni yaklaşımının yanında nispeten önemsiz geliyordu.

Herhalde, gidip birisine bu karşılaşmadan söz etmem gerekiyordu. Ama kime? Bir deli doktorunun önerebileceği tek şey tam pansiyon bir tatil ve ilaç olurdu. Ve zaten, ben insanlara bu yaşadıklarımın gerçek bir şey olduğunu ne kadar çok söylersem, onlar benim tuhaf ve karmaşık bir deliliğe yakalandığımdan o kadar kesin emin olacaklardı.

Psikiyatrik bir zayiat olmaya niyetim yoktu ve ben gidip arkadaşlarımı görmeye, öğleden sonramı Saçma Takip oynayarak geçirmeye gittim. Diyelim ki bunların hepsi gerçek; ne olacak? Annemin dirilişiyle ilgili daha çok şey bulmalıydım; kendisi, insanlara öldükten sonra neler olduğu konusunda daima çok empatikti: "Çürürler, hepsi bu. Onları bir kutuya korsun ve çürürler. Bütün o dinsel zımbırtılar bir yığın zırvalıktır." Bu mucize meselesini tümüyle bir kenara bırakırsak, aslında ben annemin bu, ölümden sonra yaşam konusunda burnunun

sürtüldüğünü görmek istiyordum ve sonraki otuz küsur saati sanki hiçbir şey olmamış gibi geçirdim. Büyülü düşünme konusunda bir alıştırmaydı bu. Hiçbir şey olmamış gibi davranırsam annemin beni Rosemount Bulvarında kurabiyelerle bekleyeceğini, ama birisine bir şey söylersem tanrıların gücenip annemi yok edeceğini düşündüm.

Rosemount Bulvarı, Londra varoşlarının o dimdik sokaklarından biridir ve yolun kavsi, bir kambur balinanın sırtı gibi berbattır. Evler sivri damlı Viktoryen tarzıdır, kırmızı kiremitlidir ve duvarları sanki katılaşmış sümükten yapılmış gibi durur. Bu yola bulvar denmesi muhtemelen, iki tarafındaki sekiz kadar çınardan ötürüdür. Bunlar öyle berbat budanmıştır ki, başaşağı duran kesik bacaklardan başka bir şeye benzemezler. Yolun tümsek yerinin üzerinde durunca birden ürperdim. Bu korkunç ölüm görüntülerini gözümün önüne getiren neydi? Ölü bir insanla ikinci kez karşılaşmamın manzarası mıydı bu? Dengemi mi kaybediyordum? Kendimi inceleyince bunun böyle olmadığı sonucuna vardım. Doğrusu, yeteri kadar uzun süre bakarsanız varoş sokaklarında daima bir ölümlülük -tenin altında bir kafatası- duygusu vardır. Azrail hep otobüs durağının arkasında bekler. Onun cüppesinin yerden dize kadar kısmını görürsünüz; geri kalan kısmı yol haritasının arkasında kalır.

24 numaranın bodrum katı sokaktan bakınca çok pejmürde görünüyordu; bodrum katına inmeden pencereleri fark edemedim. Ben bunları görünceye kadar, annem elinde bir çay süzgeciyle belirdi. "Bütün gün orada mı duracaksın? Çaydanlık kaynadı." Ölüm, annemin sabırsızlığını hiç azaltmamıştı. Güçbela gizlenmiş, gergin bir enerji hissi vardı kadında hâlâ; daha aktif, güçlü bir yaşta olsaydı, annem muhtemelen atları çatlatır, ya da Bedevilerle sefere çıkardı.

Daireye girerken, annemin adının zilde yazdığını fark ettim. Nedense şok etti bu beni. Annemin, kimliğini gizlemesi gerektiğini düşünmüştüm. Onun öldükten sonra yaşaması bayağı tekinsiz bir şeydi her şeyden önce. Pazar gazeteleri bunu fark ederse ne olacaktı? Can sıkıcı bir şey olurdu. "Anne," dedim, "niçin adını gizlemiyorsun? Londra'da yaşamaya devam etmek istiyorsan bunu tabii ki değiştirmen gerekmez mi? Ölmekle yükümlü kişiler ortaya çıkmaktan çekinmez mi?"

Annem içini çekti sinirli bir şekilde. "Bak, 'ölmekle yükümlü kişi' diye bir şey yok. Öldüğün zaman, Londra'nın başka bir yerine taşınırsın, hepsi bu. Nokta."

"Fakat anne, peki ya Golders Green'deki gösteri neydi? Sen o tabutun içinde değil miydin?"

"Tamam, kabul ediyorum, işin o kısmı biraz karanlık. Bir an hastanedeydim, kendimi bombok hissediyordum lafı gelmişken, bir sonraki dakika Crouch End'deydim ve birtakım emlakçılar bana bu daireyi gezdiriyordu."

"Emlakçılar ha! Ölü emlakçılar mı?"

"Evet, onlar da ölüydü, her şey kendiliğinden örgütlü, biraz komün gibi."

Annemin eskatolojik ifşaatları beni biraz tutmaya başlamıştı ve bir divana çöküverdim. Yeni bakış açımla sarsılarak, dairede çevreme baktım. Cennetvari bir gayrimenkul hiç görmemiştim. İlk olarak dikkatimi çeken şey, annemin son istirahat yerinin, eğer gördüğüm şey öyleyse, onun hayatının son on yılını geçirdiği daireye çok benzediğiydi.

Orasında burasında divanlar ve sandalyeler bulunan, aynı geniş odaydı. Bunun bir tarafında küçük bir mutfak ve asıl odanın sonunda da yatak odasına açılan yüksek bir çift kapı vardı. Odanın sonundaki başka bir kapıdan bir dizi bahçe kapısı ve bunların ötesinde de küçük, bakımlı bir bahçe görüyordum. Evin duvarları rasgele tuhaf afişler ve tablolarla süslenmişti ve kimileri raflara, kimileri masaların üzerine konmuş bir sürü kitap vardı. Bir koltuğun kolunda, yarı düzeltilmiş deneme baskıları duruyordu.

En önemli fark, eskiden benim ve kardeşlerimin ya çerçevelenmiş, ya da plastik küplere takılmış fotoğrafları hep oraya buraya dağılmış haldeyken, şimdi annemin duygularını gösteren eşyaların bana tümüyle yabancı olmasıydı. Hiç görmediğim insanların fotoğrafları vardı. Bana çok tüysüz görünen delikanlılar. Ve başka, daha yaşlı kişiler. Özellikle süslü bir çerçeveden gülümseyen hoş bir çift bence Kıbrıslılara benziyordu. Birisinin anneme Madeira'dan gönderdiği bir kartpostalı aldım ve çevirip arkasına baktığımda, düzgün kadın elyazısı da, erkek elinden çıkma kargacık burgacık selam yazısı ve imza da hiç tanıdık gelmedi bana.

Tüm bunlardan şok olmuştum ama sesimi çıkarmadım. Yine, annemi zorlarsam ölümden sonra yaşam konusunda bana pek önemli bir şey anlatmayacağından emindim.

Çaydanlık kaynadı. Annem demliği doldurdu ve bir tepsiye koyduktan sonra yanına fincanlar, şeker, süt ve benim sevdiğim parça çikolatalı kurabiyelerle dolu bir tabak koydu. Tepsiyi getirdi ve oturduğum yerin önündeki sehpanın üzerine koydu. Bana bir fincan çay doldurdu ve bir kurabiye verdi. Konuşma bir süre durmuştu. Ben kurabiye yedim, annem de küçük mutfağa gitti ve bir kutu kedi maması açtı. Arka bahçedeki bir çift siyah kedi yavrusunu içeri aldı.

"Yeni kediler, bakıyorum."

"Hı hı, bu Tillie ve bu da Margaret." Kediler eşyaların arasında dolaşıyor, sürtünüyorlardı. Bu kediler tanıdık mı ve annem gerçekten, babamın hep dediği gibi, cadı mı gibi şeyler düşünerek oyalandım.

Kitapları gözden geçirmeye başladım. Onun ölümüyle kalan koleksiyonun aynısı değildi -onlar bendeydi- fakat aynı hattaydılar: Virago klasikleri, Henry James ve Proust'un bir sürü farklı baskısı, çeşit çeşit bir sürü roman, bahçe ve yemek konusunda kitaplar. Şimdiye kadar ben gayet açıkça, bir şeyler, bir ipucu arıyordum. Kendi kendime kabul edemiyordum ama, annem ölüyken de, hayattayken yaptığı gibi yine beni sinirlendirmeyi becermişti.

Telefon masasına gittim. Masada açık duran bir telefon defteri vardı ve sayfalarını gelişigüzel çevirmeye başladım. Yine birtakım isimler vardı ama bunlar tümüyle farklı kişilere, herhalde fotoğraflardakilere, ya da kartpostalları gönderenlere aitti. Annem daima kolay ahbaplık kurardı. Bu pek, onun çok dostça olduğundan, sanki alnında bir menfez açılıp da pişmiş ekmek kokusu çıkmaya başlıyormuş gibi, elle tutulur, sağlıklı bir nitelik yaydığından falan değildi. Benim görüşümce, bu sağlıklı nitelik, en kötü türünden bir yanlış bildirimdi. Kişilik İlan Standartları Komisyonu diye bir kuruluş olsaydı annem hakkında bir sürü şikayet gelirdi.

Masanın altında yığılmış telefon rehberleri vardı; telefon rehberleri ve başka bir şey, telefon rehberi biçimindeydi, ama telefon rehberi değildi. Eğildim ve sırtından tutup çektim onu. Bu *sahiden* bir telefon rehberiydi. *Kuzey Londra Ölüler Kitabı* yazıyordu başlığında ve altında

da *A-Z* vardı. Kapağı, bilinen türden ince kartondandı ve yine, bilinen türden, hafiften sanatsal bir çizim de vardı; bu kez Kensal Green Mezarlığı. Sayfalarını çevirmeye başladım.

"Evet, beş dakikadır burada değilsin ve telefonu kullanmak istiyorsun," dedi annem mutfaktan geri dönerken.

"Bu nedir anne?" Rehberi tutup gösterdim.

"Ah, o. Evet, sanırım sen ona bir tür dinsel metin diyebilirsin." Korkutucu bir şekilde kıkırdadı.

"Anne, bütün bunlar hakkında bana karşı dürüst olmanın zamanı gelmedi mi sence?"

Masaya oturduk (aynı melamin kaplı masa, aynı mavi renk, çiçekli masa örtüsü) ve *Kuzey Londra Ölüler Kitabı* aramızda duruyordu.

"Evet, işte böyle," diye başladı annem. "Öldüğün zaman gidip Londra'nın başka bir kısmında yaşıyorsun. Ve hepsi bu."

"Ne demek istiyorsun, hepsi bu demekle?" Bu yeni radikal ölüm fikrinin varlığında tartışmanın tüm zorluklarını fark ediyordum bunun bir örneğinin içinde oturuyor olsam da. "Ne demek istiyorsun hepsi bu demekle? Londra'nın hangi kısmı olacağına kim karar veriyor? Nasıl oluyor da bugüne kadar bunu hiç kimse duymamış? İnsanlar nasıl oluyor da, ulaşım araçlarını dolduran ölüleri fark edemiyor? Bilet parası nasıl ödeniyor? Bu telefon rehberi ne? Bunun bugüne kadar Kuzey Londra'da ölen herkesi kapsadığını söyleyemezsin bana, yeterince kalın değil. Ve bu ölü emlakçılar da ne, kimin adına çalışıyorlar? Yüce bir Emlak Bürosu adına mı? Ve niçin Crouch End? Sen Crouch End'i hiç sevmezdin."

"Daha kötüsü de olabilirdi; bazı ölüler Wanstead'de oturuyor."

"Peki hayattayken Wanstead'de oturanlar ne oluyor?"

"Başka bir yerde oturuyorlar, mesela Doğu Finchley'de, ya da Grays Thurrock'ta, herhangi bir yerde."

"Anne, soruma cevap verecek misin, vermeyecek misin?"

"Ben bir fincan daha çay alacağım tatlım."

Sonunda onun ağzından almayı başardım. Şu şekilde gidiyordu: Öldüğünüz zaman Londra'nın, ölmeden önceki yaşamınızın tamamen aynısını sürdüreceğiniz başka bir kısmına taşınıyorsunuz. Lon-

dra'da bir yığın ölü kişi ve birkaç ölüler işi var. Öleli birkaç yıl olunca da taşraya taşınmaya teşvik ediliyorsunuz.

Ölü toplulukları kendi kendini yönetiyor ve büyük girişimlerin, organizasyonların ve kurumların çoğunda ölüler var. Ölüler için birtakım özerk servisler var, ama genel olarak, ölü servisleri 'canlı' servisleriyle yan yana çalışıyor. Ölülerin çoğunun işi var, bazıları da canlı şirketlerinde çalışıyor. Örneğin annem bir canlı yayıncılık şirketinde çalışıyordu.

"Pekala. Sanırım buraya kadarını anladım, ama bunu niçin hiç kimsenin bilmediğini hâlâ söylemedin. Şimdi ben bunu biliyorum ve damlara bağırarak anlatabilirim. Bu hikâyeyi boyalı basına satabilirim." Şimdi çok heyecanlanmaya başlamıştım, öne doğru eğilmiş halde, lıkır lıkır çay içerek parça çikolatalı kurabiyeleri tıkınıyordum kafası karışık bir halde. Kedi yavrularının ayakkabı bağlarımı yediğinin farkında bile değildim. Annem gayet rahattı.

"Tuhaf olanı, tanıdıkları ölülerle karşılaşan insanların çok az olması. Bu, kentin gerçekten de ne kadar büyük ve çok anonim bir yer olduğunu gösteriyor. İnsanlar ölmüş arkadaşlarıyla yahut akrabalarıyla karşılaşsalar da bu haberi yayma konusunda bir eğilim göstermiyorlar."

"Fakat anne, sende daima sorgulayıcı bir kafa vardı ve sen hep, ölünce çürüyeceğimizi düşünürdün. Niçin tüm bunların köküne kadar gitmiyorsun? Asıl adam kim? 'T' karakteri mi?"

"Nereden bileyim? Ben çalışıyorum, sınıfıma gidiyorum, kedileri besliyorum, birkaç arkadaşımı görüyorum, seyahat ediyorum. Ben senin kadar zeki değilim, bunları düşündüğümde bana her şey gayet uygun görünüyor. Günlerimi, ahret yaşamını gözümde canlandırmaya çalışarak geçirseydim, şimdi oturduğum çok gerçek Crouch End'in ancak soluk bir versiyonundan başka bir şey düşünemezdim muhtemelen."

"Şu sınıf ne?"

Annem telefon rehberini gösterdi. "Bu telefon rehberini hazırlayanlar, yeni ölmüşler için düzenli sınıflar kurar. Rehberin başındaki mavi sayfaları baştan sona geçerler ve ölülere, kendi kendilerini yönetebilecekleri en iyi ve en uygun yöntemleri anlatırlar."

"Düşünüyorum da, yeni ölmüş ve çok kötü bir şekilde yaralanmış bir sürü insan var." Bunu herhalde gereksiz bir meraktan ötürü söylemiştim. Annemin varoş nekro-ütopyasında hâlâ çatlaklar arıyordum.

"Ah hayır, hiç öyle değil. Şöyle düşün: Ağrılı bir hastalık çeken, ya da yalnız olan insanlar öylesine rahatlıyorlar ki, yok olmak yerine Winchmore Hill ya da Kenton'a geldiklerini fark edemiyorlar. Sınıflar sadece, durumun gerçeğini vurgulamak için kuruluyor. Soğuk bir kilise salonunda plastik bir sandalyeye oturup bir telefon rehberini okumada ve beyaz tahtaya ciyaklayan sihirli bir markör kalemle bir şeyler çizmeye çalışan, yüzü sivilceli bir delikanlıyı seyretmede muazzam güven verici bir şey var."

"Demek istediğini anlıyorum. Fakat anne, sen her zaman çok hareketli ve kaçıktın. Böyle geri durmak senin karakterine hiç uygun değil. Resmin tümünü görmek için meraklanmıyor musun? Başka kentlerde neler oluyor? Bunun aynısı mı? Ölüler bir süre sonra taşra kasabalarına taşınıyorsa, oralar dolup da zombileşmiyor mu? Ben olsam cevabını bulmak isteyeceğim bir milyon soru var. Sen gruplardan hiç hoşlanmazdın ama burada, belli ki British Telecom'un ölmüş çalışanları tarafından yürütülen bir din aşılama kampanyasına boyun eğiyorsun. Niçin? Allah aşkına, niçin?"

"Evet, bu biraz tuhaf, öyle değil mi. Sanırım ölüm beni yumuşatmış olsa gerek."

Uzun bir süre çene çaldık. Annem bana seks hayatımı ve bankadaki paramdan fazlasını çekip çekmediğimi sordu. Ailenin geri kalanlarını da sordu ve kardeşlerimin ikisinin de deli ve tanıdığımız bazı geylerin 'iyi çocuk' olduğu yolunda görüşünü dile getirdi. Bunların hepsi karakteristik ve gayet inandırıcıydı. *Kuzey Londra Ölüler Kitabı*'na daha dikkatle bakmama izin verdi. Gerçekten, çok sönük bir şeydi ve bu da tümüyle, hiçbir tahmin ya da yorum bulunmamasından kaynaklanıyordu. Başlangıç sayfaları yavan birtakım ifadelerle doluydu; mesela: "Sizin (ölü) kimliğiniz en resmî soruşturmalara dayanıklı olmalıdır. En önemli resmî dairelerde çalışan ölüler, ölülerle ilgili tüm kayıtların güncel olmasını sağlar. Herhangi bir durumda zorlukla karşılaşırsanız, rehberde liste halinde verilmiş Ölü Yurttaşlar

Danışma Bürolarından birini arayın." Ve buna benzer şeyler.

Ama bu kitabı okumak beni nedense sakinleştirdi ve annemi sorularla taciz etmeyi bıraktım. Bir saat falan sonra bana, bir arkadaşının verdiği bir davete gideceğini söyledi. Ben de gelir miydim? Ben, "Sanırım yapabileceğim, ölülerle biraraya gelmekten daha iyi şeyler var," dedim ve hemen reddettim. "Üzgünüm anne."

"Gücenecek bir şey yok oğlum," dedi ve gülümsedi. Onun karakterine hiç uygun değildi bu ve şiddetli bir şekilde sinirlenemez hale gelmesinden içim kederle doldu. Beni dairesinden gönderdiğinde, küçük ve soluk bir ay Ally Pally'nin omuzundan yükseliyordu. Stroud Green Caddesine doğru yollanırken kafamda tuhaf düşüncelerin ve kuruntuların uğultusu vardı.

O gece yatağımda bir yunusbalığı gibi dönüp durdum. Yastığım terden sırılsıklam oldu. Kendimi bir devin nemli avucuyla sarılmış hissediyordum; dev bir. . . annenin! Bir irkilmeyle birden uyandım; çalar saat sabaha karşı 3.22'de göz kırpıyordu kırmızı kırmızı. Terler süzülen alnıma beşik olan yatağın kenarına oturdum. Niçin böyle bir kâbus gördüğümü anladım. Anneme ihanet etmek istiyordum. Metafizik statüyü ilk ve son kez değiştirmek, yahut insanların gözünü yaşamlarının gerçeğine açmak, ya da hatta Yüce Varlığı herkese gammazlamak istediğimden falan da değildi bu. Çok daha bencilce bir şeydi; incinmiş gurur. Annem benimle temasını sürdürecek, bana dünya kadar kederler yaşatacak, ama *kendisi,* kendisi Crouch End'deki dükkanlarda vakit geçirecekti. Bir ruh çağırma seansıyla ya da bir medyumla bir çeşit alem düzenleyebilir, ya da hatta mektup yazıp telefon edebilirdi. Ben anlamıştım. Hayır, mezar ötesinden gelip *benim* zilimi çalıp kaçamayacaktı. Tüm bu tertibi herkese gammazlamaya kararlıydım.

Fakat ertesi gün oldu ve ben bir metro peronunda durup, ezilmiş bir kauçuk köpüğünden fincanın kenarına, sanki içinde başka birtakım ifşaatlar varmış gibi bakarken tereddüt etmeye başladım. Tüm sabah boyunca masamda şaşkın şaşkın, önemli bir şey yapmaksızın oturdum. Sonra, öğle yemeği vakti gidip bir kafede şaşkın şaşkın oturdum.

Öğleden sonra masama döndüğümde telefonum çaldı. Annemdi.

"Nasılsın diye sormak için aradım."

"İyiyim anne."

"Aradığımda sen yoktun ve bir kızla konuştum. Sana mesajımı bildirmedi mi?"

"Hayır anne."

"Ona bilhassa söylemiştim mesajımı iletsin diye, not alsın diye. O bürodakilerin nesi var?"

"Hiçbir şeyleri yok anne. Kız unutmuştur herhalde."

Annem içini çekti. Ona göre, telefon mesajlarının ihmal edilmesi daima, Babil'deki yozlaşmanın en zirve noktasını simgelerdi. "Peki ne yapıyorsun?"

"Çalışıyorum anne."

"Bugün biraz huysuzsun. Neyin var, uyuyamadın mı?"

"Evet, uyuyamadım. Dün olanlar bana biraz fazla geldi."

"Alışacaksın evlat. Bu gece gel de Christos'la tanış, bir arkadaşım, Kıbrıslı bir Rum, meyve toptancılığı yapıyor, ama boş zamanlarında yazıyor. Ondan hoşlanacaksın."

"Evet, sanırım dün onun fotoğrafını gördüm senin orda. Adam ölü mü anne?"

"Tabii ki ölü. Saat 8'de burada ol. Yemek yapıyorum. Ve gömleklerini getir, onları burada ütüleyebilirsin." Telefonu yüzüme kapattı.

Karşı masada çalışan Ray, ben telefonu yerine koyarken bana tuhaf tuhaf bakıyordu.

"İyi misin?" dedi. "Sanki 'anne' diyormuşsun gibi duydum az önce telefonda."

Dilimin tutulduğunu ve rezil olduğumu hissediyordum. Nasıl açıklayabilirdim bunu şimdi? "Yo. . . yo, ee. . . 'anne' demedim, 'Anme' dedim, Anme adında bir adam, eski bir arkadaşım."

Ray pek ikna olmuşa benzemiyordu. Epey uzun zamandır birlikte çalışıyorduk ve benim yaşadığım çoğu şeyi biliyordu, ama ne diyebilirdim ki? Arayanın *gerçekten* kim olduğunu söyleyemezdim ona. Ofiste beni telefonla arayan bir annemin olması gibi bir rezaletle yaşayamazdım.

9. Koğuş

"Ha ha ha, ha-ha... Hoo, ho, hoo, uzakta, uzakta ve çok açıklarda, bir denizkızı şarkı söylüyor gümüş günışığında." Bir geri zekalı, tepenin sırtındaki park bankında kendi kendine mırıldanıyordu. Aşağısında, koşu yoluna kadar uzanan çimenlik vardı. Orta mesafede hastane yer alıyordu konutların arasında, ufalanmış bir ovadan yükselen, canlı bir zigurat gibi.

Geri zekalının saçları kırkılmış, tepesi kazınmış, pejmürde bir keşiş kafasına dönmüştü. Başlıklı, mavi bir anorak ve bol paça bir fitilli kadife pantolon giymişti ve şarkı söylerken sallanıyordu. Yanından geçerken yüzüne baktım; oturduğu banka, perişan, unutulmuş belediye mobilyasına benzeyen bir yüzdü bu; sabah güneşi parlıyorsa da, bu yüze sürekli yağmur çiseliyordu.

Bu geri zekalı benim yetkimin dışındaydı. Deyim yerindeyse, resmî gazetede yayınlanmamıştı yani. Kendine acımaması bir sorumluluğun marazi karın ağrısına teslim olma fırsatını görmezden gelirken mesleki bir tehdide karşı koyduğumu biliyordum. Yeni mesleğimde bir başarı kazanacaksam kendimi duygusal olarak sağlam ve duvarlarla çevrili tutmam gerekecekti. Çünkü bu sabah, 9. Koğuşa bağlı bir sanat terapisti olarak göreve başlayacaktım. Hedefim karşımda, Camden Town keşmekeşinin arasında yükselen on beş katlı tıknaz binaydı.

Tepeden aşağıya vurdurdum; yüksekliğin azalması adım adım, havanın artan yoğunluğuna ayak uyduruyordu. Parliament Hill'deki

atmosferin temizliği, zemin katının kirlenmiş pamuğuna, yaz Londra'sına bıraktı yerini. Saat sabah 8.45 olmuş, Gospel Oak'un çevresindeki yollar metalle kaskatı pıhtılaşmışken, kısa kollu sürücüler oturmuş, öfke salıyordu.

Sokaklarda yolumu bularak ilerlerken hastane göründü, sonra gözden kayboldu. Görüntüsünü sorunlu kılan şey kocamanlığı. Bir sokakta ufuk onu o kadar inandırıcı bir şekilde, tesadüfen engelliyor ki, hiç varolmamış gibi sanki; ama köşeyi döndüğüm zaman onun şahlanan böğrü var karşımda –kocaman bir balinanın gri-mavi sağrısı– dönüp uzaklaşıyor benden, dev kuyruğunun ağır bir hareketiyle beton evlerden bir katman göndererek.

Yürüyor, yürüyordum ama hastane bir türlü yaklaşmış görünmüyordu. Eğik yan yüzleri, güçlü balkonlarla, uçak gemilerinin uçuş güverteleri büyüklüğünde, çıkıntılı beton raflarla sarılıydı. Binanın ön cephesi, birbirini kesecek biçimde, alt kattan üçüncü kata kadar uzanan bir dizi zikzaklı geçitlerin ve rampaların ardına gizlenmişti. Hastanenin dibinde, kocaman kol-kanatlarının kavsiyle sarmalanmış ek binaların kargaşası vardı: Hemşirelerin lojmancıkları; park istihkamcıkları; panjur gibi çizgili dev kutuların içine yerleşmiş, iki kat yüksekliğinde jeneratör üniteleri; ve hayalet gibi çöp yakma fırınları, bunların beton duvarları ve korkunç lekelerle kararmış bacaları.

Sokağın sonundan saptım ve kendimi birdenbire, doğrudan ana girişe doğru yükselen bir rampanın başında buldum. Hastaneye daha önceki iki kez gelişimde burası günlük ritminin tam zirvesinde bir eşekarısı yuvasıydı. Ama şimdi, fotoelektrik hücreleri kesilmiş, hastanenin ana giriş kapıları turuncu renkli süt sandıkları konarak açık tutulmuştu. Yolumu bularak uzun, alçak antrede yürüdüm; bu saatte hâlâ, sürgülü çelik kapısını kuşanmış dükkânın önünden ve rasgele gibi görünen, ikinin katları halinde birbirine vidalanmış, dağınık halde duran çeşitli koltuk adacıklarının arasından geçtim. Koltuklarda, yer döşemesinin aynısı mavi renkte bir kumaştan, ince bir döşeme vardı. Mekân, tepedeki parıldayan fluoresan ampullerle aydınlatılmıştı ve bunun etkisi tümüyle hayaletimsiydi; baskın gelen izlenim, buranın bir transit yeri, ölüme gitmek için bir hava terminali olduğuydu. Hastaları, sokaktan içeri sızmış, eski giysiden biçimlerini

plastik koltuklara yığmış avarelerden ayırt etmek olanaksızdı. Hepsi de hastanenin steril kütlesinin yanında küçülmüş, pasaklı parazitlere dönmüştü. Ara sıra bir hemşire, doktor ya da yardımcı bir personel hızlı hızlı yürüyüp geçiyordu. Bunlar üniformalı ve düzgündüler, genetik yönden farklı, başka bir grubun üyesiydiler belli ki.

Asansörlere giden camlı koridorda bir resim sergisi vardı; yapanlar hastalar değil, unutulmuş bir peyzaj ekolünün silik çömezleriydi. Tepelerin ve düzlüklerin yerine geçmek üzere seçilen ağarmış maviler ve yeşiller camların altında yassılıp parıltılara dönüşmüştü ve hastanenin ölü mimari merkezi yansıyordu bu camlarda; parketaşı molozlarının taşıdığı rahatsız beton tekneler ve bunlardan çıkan, aşırı boy atmış spastik ağaçların bulunduğu bir avlu.

Dokuzuncu kata çıkan asansörü, yeşiller giymiş, beli ve boynu kaytanlı, sessiz bir delikanlıyla paylaştım. Saman, çökük şakaklarındaki yavaş yavaş nabız gibi vuran damarlar gıcıklayan bir tiksinti nöbetine yol açtı bende; beni tiksindiren şeye dokunmalıydım. Avuçlarımı kaşıdım ve canım ayakkabılarımı çıkarıp ayak tabanlarımı kaşımak istiyordu. Gıcıklanma tüm vücuduma yayıldı bir kovan gibi ve hâlâ gözlerimi nabız gibi vuran, hem kemiğe hem yüzeye çok yakın o kan borularından ayıramıyordum.

Dokuzuncu katta saman adam doğruldu, içini çekti ve tamamen insani bir omuz silkişle bir koridora girip kayboldu.

Koğuşa daha önce gitmiş, ama kısa bir süre kalmıştım; Dr. Busner görüşmeden sonra bana koğuşu göstermişti. O zaman dikkatimi çekmiş olan ve şimdi yine dikkatimi çeken şey, 9. Koğuşun hastanenin diğer yerlerinden farklı kokusuydu. Diğer yerlerdeki hava, filtreden geçmiş, normal bir karışımdı; yüzeysel bir şekilde kokusuz ve makineden geçmiş, fakat içinde, birbirine kaynayarak, ağartıcı, dezenfektan köpüklerden oluşmuş geniş ailelere dönüşen -başparmakla plastik çay kaşığının arasında sıkıştırılmış- çay poşetleri hanedanının ve kaybolmuş büyük plastik torba kabilelerinin hatırlanmış bileşimi gizliydi. Ama 9. Koğuşun havasında gerçek bir nitelik vardı ve mutlak bir hüznün tatlı kloroformuyla sırılsıklam bir pamuk gibi yapışıyordu yüzünüze.

Asansörün çıktığı yerden başlayan kısa bir koridordan sonra, koğuşun merkezî toplanma yerine geliyordunuz. Burası, asansöre bakan kısa tarafında hemşire merkezinin camlı kabinin bulunduğu, kabaca dikdörtgen bir boşluktu; sağda, uzun bir dizi pencerenin kente yukarıdan baktığı bir yemekhane, solda, çeşitli büroların ve birebir tedavi odalarının kapıları vardı; ve dosdoğru ileride de iki yatakhaneye giden yine kısa bir koridor.

9. Koğuşu, insanların ruhsal rahatsızlıklarının tedavi edildiği, sıradan bir yer olarak sunmak için her türlü çaba harcanmıştı. Toplanma yerinin çevresine yerleştirilmiş ilan panoları vardı ve bunlar duyurularla, küçük ilanlarla, hastane kadrosundan grupların tiyatro gösterilerinin broşürleriyle, gazete kupürleriyle, hastaların çizim ve karikatürleriyle süslenmişti. Yemekhanedeki masaların birkaçında, damlayıp kalmış psikotik boklar gibi bırakılmış kaba pişmiş toprak heykeller vardı. Bunlar benim selefimin son sanat terapisi seanslarının ürünleri diye düşündüm. Açık kısımda sağa sola konmuş sandalyeler vardı; sadece tımarhanelerde göreceğiniz türden, kısa bacaklı, döşemeli sandalyeler. Ve gözünüzün değdiği her yerde -yemekhanede, hemşire merkezinde, açık kısımda dağınık halde- kül tablaları vardı. Ayaklı kül tablaları, kesme camdan kül tablaları, çarpık spiral biçimli, pişmiş topraktan kül tablaları, ünlü bira markalarının adını taşıyan kül tablaları; hepsi de izmaritlerle dolup taşmıştı.

Sigara konusunda, birbirinden ayrılan iki tür kurum vardır. Gittiğiniz diğer her yerde, sizi sigara içmekten caydıran, sigaranızın üzerine buyurgan kırmızı çizgiler çeken tabelalardan oluşan barajlarla karşılaşırsınız ama, psikiyatri koğuşlarında ve polis merkezlerinde tüm atmosfer size kesinlikle "Sigara iç! Sigara iç!" diye bağırır. "Aldırmayız, anlayışla karşılarız, sigarayı severiz!" 9. Koğuş da bu kuralın bir istisnası değildi. Bu saatte boştu (hastaların erken kalkması için bir neden yoktu; saat tam 8'de yataklarında dönüp de içlerinden "Ooh! Çabucak kalkayım da thorazine iğnemi olayım" diye düşünmezlerdi) ve tüm koğuş hâlâ, dün gecenin kafa karıştıran faaliyetiyle fırıldıyor, anaforlanıyordu.

Kısa koridordan geçip hemşire merkezine gittim. Masada oturan bir delikanlı, sayfalarının kenarları kıvrılmış bir kitaba tam anlamıyla

dalmıştı. Üzerinde siyah bir eşofman üstü ve siyah bir blucin vardı; spor ayakkabıların içindeki ayaklarını not kartonları ve tükenmez kalemlerle tıkış tıkış dolu bir rafa dayamış, gövdesinin kalan kısmı geriye yaslanmış ve döner iskemlesi arka iki tekerinin üzerine kaykılmıştı. Ben durup seyrederken o hafifçe sağa sola sallanıyor ve gövdesi, gözlerinin sayfada yaptığı kısa, sık dönüşleri yansıtıyordu farkına varmadan.

Ayağımı yer döşemesine hafifçe sürterek, artık odada yalnız olmadığını haber verdim. "Günaydın."

Gözlerini kitaptan kaldırıp gülümsedi. "Merhaba. Sizin için ne yapabilirim?"

"Ben Misha Gurney, yeni sanat terapisti, bugün koğuşta çalışmaya başlıyorum ve Dr. Busner durum hakkında bir fikir edinmem için erken gelmemi istedi."

"Ee, merhaba Misha Gurney, ben Tom." Ayaklarını raftan indirip elini uzattı. Uzun parmakları giderek incelen, bileğinde çıkıntılı bir kemik bulunan, ince, beyaz bir eldi bu. El sıkışı hafif ve kuru, ama sağlamdı. Sesinde, bazı Hollywood seyyah aile reislerinin yapmacık yumuşaklığı vardı. Bunlar delikanlının güzel yüzüyle tedirgin edici bir kontrast yapıyordu; sandal ağacı bir ten ve menekşe gözler. Gergin siyah giysilerin içindeki bedeni cinsiyetsiz ve dalgalı bir şekilde deviniyordu. "Ee, şu anda görülecek pek fazla bir şey yok. Zack bile gelmedi daha. Herhalde yataktan henüz kalkıyordur." Tom güzel gözlerini yumuşak, hoş göz çukurlarında döndürdü sanki psikiyatristin sabah rutinini resmediyormuş gibi. "Bir çay nasıl olur?"

"Evet, harika."

"Nasıl alırsınız?"

"Normal, şekersiz."

Tom'un peşinden, bürolara ve konsültasyon odalarına giden koridorda yürüdüm. Bir tarafta küçük bir mutfak vardı. Tom ışık düğmesine bastı, ışıklar önce bir pırpır etti ve sonra kuvvetli, pürüzsüz bir neon parlaklığına sıçradı. Tom spor ayakkabılarıyla muşambanın üzerinde gıcırtılar çıkararak oraya buraya deviniyordu. Mutfak dolaplarına dikkatli bir şekilde yapıştırılmış el yazısı notları inceledim. Bir süre sonra "Sen burada ne yapıyorsun Tom?" dedim.

"Ah, ben bir hastayım."

"Sanırım kapatılmış falan değilsin, öyle mi?"

Güldü. "Ah hayır. Hayır, tabii ki değilim, ben gönüllü yattım. Birinci sınıf bir gönüllü, örnek bir cesaret, ruh sağlığı savaşlarında çağırılacakların ilk sırasında." Yine hafiften alaycı bir ironi, ama hiçbir şekilde deli değil, gerçek şizofren konuşmasının kaçınılmaz dangıldungulu yok.

"Çok hasta görünmüyorsun."

"Hayır değilim, bu yüzden beni nereye istersem gideyim ve ne istersem yapayım diye serbest bıraktılar koğuşta kaldığım sürece. Anlıyorsun, ben ender bir kuşum." Heykel gibi düzgün ağzının köşesinde aşağıya doğru bir bükülüş, "İlaçlar gerçekten iyi geliyor bana. Zack aslında bundan hoşlanmıyor ama doğru. İlacı düzgün aldığım sürece gayet iyiyim, ama geçmişte beni her taburcu ettiklerinde ilaç almayı bir şekilde unutmayı becerdim ve o zaman bütün kıyamet kopuyor."

"Yani. . .?"

"Ah, nöbetler, hezeyanlar, hipermanya, bunların her zamanki türleri. Elimde bir İncil taşıyorum ve sokaklarda spontan tefsir seminerleri düzenlemeye kalkıyorum. Biliyorsun, bir sürü deli görmüşsündür eminim."

"Ama. . . ama beni bağışla, ben tam ikna olmadım. Eğer sen belli bir miktar ilaç alıyorsan. . ."

"Biliyorum, biraz daha yavaşlamış olmam gerekir, kenarlar biraz daha bulanık, *un peu absent*. Ama dediğim gibi, ben bir istisnayım, tekim, Hoffman La Roche ürünlerinin etkisinin sürekli bir kanıtıyım. Zack bundan hiç hoşlanmıyor."

Çaydanlık öttü ve Tom suyu kauçuk köpüğünden iki bardağa döktü. Plastik daldırma çubuklarımızla oyalandık ve şişmiş çay poşetlerini sıktık, sonra toplanma yerine yürüdük yine. Tom beni pencereye götürdü. Hastanenin alt güverteleri bizim altımızda uzanıyordu. Buradan, dokuzuncu kattan bakınca binanın genel biçimi çıkarılabiliyordu; dik eğimli bir külçe, yukarıya doğru her kat bir aşağıdakinden hafifçe daha küçük. Altımızdaki geniş balkonda insanlar hasta kıyafetiyle, yeşil gömlekler ve mavi çizgili geceliklerle dolaşıp duruyordu. Sonsuz bir çekingenlikle deviniyorlardı, sanki atmosferi

gücendirmek istemiyorlarmış gibi. Ağır anaforlar halinde, balkonun kenarına gidiyor ve bir öne bir arkaya, ya da bir sağa bir sola sallanarak orada duruyor, sonra bizim altımıza geri dönüyor ve gözden kayboluyorlardı.

"Kronikler," dedi Tom bu sözcüğün tadını çıkararak, çayını höpürdetirken. "En az altmış tane var orada. Çok farklı bir oyun. Senin çamurların ve yapışkan kağıtların orada pek işe yaramaz. Orada şişman salama benzer bir adam var, bir gün çıldırdı ve çamaşır suyu içti. Özofagusunun yerine bağırsağından bir parça kesip koydular. Sessiz gecelerde onun ağzından osurduğunu duyarsın. Tuhaf bir sestir Misha."

Sessiz kaldım; söylenecek bir şey yoktu. Arkamda, koğuşun uyanmaya ve güne başladığını duyuyordum. Ayak sesleri ve kısa selamlaşmalar vardı. Bir yardımcı personel asansörden çıkıp toplanma yerine geldi ve yerleri paspaslamaya başladı gayretli bir randımansızlıkla, çinko kovayı kauçuk ayakkabısıyla sağa sola dürterek. Biz orada durup çay içtik ve kronikler balkonunun ötesindeki, tepeler halinde ve yemyeşil yükselen, hastane hâlâ gölgedeyken üzerinde güneş parıldayan Heath'e baktık. Uzun bir koridorun ucunda bir an görünüveren, izole bir cennet gibiydi sanki. Kırk dakika falan önce yanından geçtiğim park bankını ve üzerindeki mavi bir lekeyi görebildiğimi düşledim; tepesi kazınmış geri zekalı, hâlâ sallanıyor, özgür hâlâ.

Zack Busner asansörden çıkıp telaşla girdi. Alnının ortasında sivri bir uzantı yapan demir kırı beyaz saçları geriye taranmış, ellili yaşlarda, tıknaz bir adamdı. İki tane kayışla bağlanan, yumuşak türden, şişkin bir evrak çantası taşıyordu. Kayışlar bağlanmamıştı, çünkü çantada çok fazla dosya, çok fazla cihaz, çok fazla dergi, çok fazla kitap ve sarılmamış, taze krem peynirli bir çift sandviç vardı. Busner çizgili keten ya da poplin takımları ve açık yakalı gömlekleri severdi; ayakkabıları tuhaftı; siyah, çelik zırhlı polis botları. Beni pencerede Tom'la dururken gördü ve kendi bürosuna doğru dönerken bana peşinden gelmem için işaret etti hızlı, fiske vurur gibi bir hareketle. Kauçuk köpüğünden bardağımı bir çöp kutusuna attım, Tom'a gülümsedim ve danışmanın peşinden yürüdüm.

"Evet Misha, görüyorum hemen bir arkadaş bulmuşsun." Busner bana şaka yollu gülümsedi ve beni masasının karşısındaki sandalyeye buyur etti. Oturduk. Odası küçüktü, bir kabinden ancak birazcık büyüktü ve gayet çıplaktı, birkaç ders kitabı ve dört sanat eseri dışında. Psikiyatristlerin çoğu, odalarını bu tür yapıtlarla insanileştirmeye çalışır. En berbat süprüntünün bile bir şekilde, onların 'ince duygulara' sahip olduğunu göstereceğini düşünürler. Busner'in sanat yapıtları hiç alışılmadık derecede baskın, her biri bir duvarda duran, pişmiş topraktan dört tane kocaman yarı kabartmaydı. Minyatür engebelerden oluşan, toprak rengi, sırlanmamış bu dikdörtgen plakalar hayali topografyaları betimliyor gibiydi.

"Evet bu çocuk bayağı sempatik biri. Nesi var onun?"

"Aslında Tom gayet ilginç biridir." Busner'in sözlerinde hiçbir ironi belirtisi yoktu ve masasının üzerini yoklamaya başladı sanki bir pipo falan arıyormuş gibi. "Benim mimetik psikoz diyeceğim bir şeyden muzdarip. . ."

"Bunun anlamı?"

"Anlamı, gerçekten, her tür ruhsal hastalığın semptomlarını taklit ediyor, en azından, kesin bir patolojisi olanları: Şizofreni, kronik depresyon, hipermanya, depresif psikoz. Tom'un büründüğü kişiliklerin, ya da hastalığının büründüğü kişiliklerin özelliği, kötü performanslar oluşudur. Tom, hasta davranışlarının bilinen tüm ayrıntılarını çok dikkatli bir şekilde tekrarlar, yalnız bunlar iknadan yoksundur; ruhsuzdur ve hiç inandırıcı değildir. Baban olsa bunları gözlemeyi çok harika bulurdu."

"Eh, ben de epey harika buldum, aynı profesyonellikte bir ilişkim olmasa da. Tom hangi fazda şimdi?"

"Sen söyle."

"Ee, 'Deneyimli Hasta Acemi Sanat Terapistine Koğuşun Cehennemini Tanıtıyor' rolünü oynuyor gibi sanki."

"Peki ne kadar iyi yapıyor bunu?"

"Evet, sen az önce söyledin, pek inandırıcı değil."

Busner piposunu aramayı bıraktı, eğer yaptığı buysa tabii. Bu kez döndü ve pencerenin önünde konturlarını sundu bana. Profilden baktığım zaman onun aslında çok yıpranmış olduğunu ve yansıtmaya

kararlı göründüğü, zor zaptedilen enerji izleniminin de bir yanılsamadan ibaret olduğunu gördüm. Busner oturup benimle konuşurken, boynuna geçirilip çekilmiş gibi taktığı bir örgü kravatın kahverengi dilini kıvırıp açıyordu. Genel olarak bana dev bir kurbağayı hatırlatıyordu sadece.

Onun arkasında, hastanenin cephesinden sarsak, doğadışı bir hızla önce bir aydınlık, sonra bir gölge geçti. Bulutlar yukarıda, görüş alanının dışında bir yerde hızla gelip geçiyordu. Görebildiğim tek şey onların, hastanenin pürüzlü, gri, midye bağlamış derisindeki yansımasıydı.

Hastane büyüktü. Gerçekten de büyük. Göz kırpan ışıkları, geğiren bacaları ve karmakarışık antenleriyle bulutlar manzarasının altında kayıp gidiyordu. Öylesine kocamandı ki, bunu bir kenetlenme istasyonunda tümüyle yutabilecek, daha da büyük uzay gemilerinin (ya da hastanelerin) varolabileceğini düşündürüyordu bakan kişilere. Hastane böyle bir şeydi. Dr Busner'in odasının karşısındaki çıkıntılı köşede anahatlarını gördüğüm dikdörtgenlerin cam tuğlalar mı yoksa iki kat yüksekliğinde pencereler mi olduğuna karar veremedim. Aşağıdaki sokak bana bir ölçü duygusu veremeyecek kadar uzaktı. Sadece hastane ve birbiriyle yarışan bulutların hızla geçen gölgeleriyle baş başa kalmıştım.

Busner kravat yuvarlamayı bıraktı ve masasındaki bir kül tablasına takılmaya başladı. Spiral halindeki yılan gibi çamurlardan kaba bir şekilde yapılmış, cilalanmış ve safran sarısı bir sırla boyanmıştı. Busner, etli parmağını bunun kenarlarında tekrar tekrar gezdirip dururken "Bu sabah benden ayrılmamanı istiyorum Misha," dedi. "Bizim burada ne yapmak istediğimiz konusunda gerçek bir izlenim edineceksen koğuştaki tüm işlemleri gayet iyi tanıman gerekir: Hastaları nasıl değerlendiriyoruz, nasıl kaydediyoruz, tedaviye nasıl karar veriyoruz. Bu sabah beni gölge gibi takip edersen bugün öğleden sonraki hastaları yakından tanımış olursun."

"Bunda bir sorun yok."

"Ayrıca, öğlen bir koğuş toplantımız var; sana tüm mesai arkadaşlarınla tanışma ve tüm şemanın neresine katıldıklarını değerlendirme fırsatı verecek."

Busner, çamurdan kakayı bir takırtıyla masaya bıraktı ve kalktı. Masanın yanından geçip kapıya gidişine yol açmak için geri çekildim. Psikiyatri departmanının kıdemli danışmanı olmasına rağmen, Busner'in odası neredeyse bir müstahdeminki kadardı. Onun peşinden, kısa koridordan geçip toplanma yerine gittim. Artık güneş bulutların arasından çıkmıştı ve yemekhanenin karşı tarafındaki pencereler parlıyordu. Bunların önünde siluet halinde görünenlerse, sabah ilaçlarını alacakları hemşire merkezine doğru yavaş yavaş, ayaklarını sürüyerek giden hastaların kuyruğuydu.

Hastalar statik bir elektrikle dik duran boş giysi yığınlarıydı sanki. Hemşire merkezinin cephesine bakan çift sürgülü pencerelerin arkasında iki genç oturuyordu. Birisi bir listeye bakıyor, öteki de kalıplanmış bir plastik tepsinin bölmelerinden hapları ve kapsülleri seçip alıyordu. Sonra bunları kuyruğun başındaki hastaya veriyorlardı kağıt bir bardağa konmuş suyla birlikte ve külah gibi sivri dibi bardağın elden bırakılamamasını sağlıyordu, bir best-seller gibi.

"İdeal değil, ama zorunlu." Busner avucunu kaldırdı sanki hasta kuyruğunu kavrayacakmış gibi. "İlaç vermek zorundayız. Niçin? Çünkü bunsuz, hastalarımızı, onlarla gerçekten konuşup da dertlerini anlayabilecek kadar sakinleştiremeyiz. Gerçi ilaç verdik mi de, genellikle bize yararlı bir şey anlatamayacak kadar boşlukta kalıyorlar. Bölüm 22."

Busner yemekhaneye gitmek için kuyruğun arasından geçti ve cemaatini nazikçe kenara iterken birkaç kez günaydın diye mırıldandı. Bir masaya oturduk ve masada, çamur gibi bir neskafeyi yudumlayan, eskimiş bir beyaz ceket giymiş genç bir kadın vardı. Busner bizi tanıştırdı.

"Jane, bu Misha Gurney, Misha, bu Jane Bowen; Jane buranın kıdemli doktorudur. Misha sanat terapisi yapmak üzere katılıyor bize; çok hayırlı bir iş bence. Biliyor musun babası benim arkadaşımdı, yakın olduğum bir akranımdı."

Jane Bowen'in elini mekanik bir şekilde uzatışı, benim ya da benden öncekilerin onu hiç ilgilendirmediğini, ama kendisinin esasen açık fikirli ve kibar bir insan olduğunu düşündüğünden bana nazikçe gülümsediğini söylüyordu. Elini kısa bir süre sıktım ve kadına bir

baktım. Zayıf ve her tarafı konkavmış gibi görünen vücutlu biriydi; yanakları çöküktü, gözleri çukura kaçmıştı, boynunun orta kısmı krater gibiydi. Bol gelen ceketin içindeki vücudunu bir yokluk, göğüslerini tersine dönmüş şeyler olarak hissettim. Saçları tek bir uzun örgü halinde bağlanmış, etnik bir deri kıskaçla tutturulmuştu. Üst dudağı, kauçuk köpüğü bardağının izini sürüyordu. Dar süveterinin kıvrılmamış, yıpranmış uçları pamuklu ceketinin yıpranmış kol ağızlarının altından dışarı çıkmıştı. Cepleri tıkabasa doluydu. Ceplerinden kalemler, termometreler, şırıngalar, saatler, stetoskoplar, tütün paketleri ve kibrit kutuları taşıyordu. Ceketinin yakaları, isim yazılı rozetler, elde yapılmış rozetler, siyasi rozetlerle süslüydü; ve karikatür karakterlerin kartondan kesilmiş rozetleriyle: Roadrunner, Tweetypie, Bugs Bunny ve Scooby Doo.

"Evet Misha, koğuşun yaratıcı yaşamına katkılarının kalıbın kırılmasına nasıl yardım edeceği konusunda fikirlerin var mı?" Yandaki, bir sürü biçimsiz toprak kabın sarhoş Rotaryenler gibi birbirine yaslandığı bir masayı gösterdi eliyle.

"Ee, hastalar topraktan kül tablası yapmak istiyorsa topraktan kül tablası yapsınlar." Bir sigara yaktım ve dumanların arasından gözlerimi kısarak baktım ona.

"Tabii ki her zaman uğraşıp Bilmece'yi çözebilirler."

Otururken fark etmemiştim ama şimdi kadının, Bilmece'nin taşınabilir bir versiyonunun dört parçasını önündeki melamin yüzeyde sağa sola ittirdiğini görüyordum. Tırnakları, etlerine ve daha da ötesine kadar yenmişti. Busner hareketlendi ve sandalyesinde huzursuzca yer değiştirdi.

"Hah! Evet... müflisin malları bunlar. Koğuşta bu Bilmece takımlarından epey bir miktar var. Ben ee... çok az bir paraya almıştım bunları biliyor musun. En azından, bunlara hâlâ inanıyorum ve hastalar da bunlardan hoşlanıyor."

Busner, yetmişli yılların başında Bilmece'nin dizaynından ya da 'sorulmasından' sorumluydu. Kısa bir süre moda haline gelmiş popüler psikolojik icatlardan biriydi bunlar. Busner, geleneksel toplumun adetlerine saldırıda net bir çizgi takip ederek kendine mütevazi bir medya psikologu kariyeri yapmaya çalışmıştı. Bilmece bununla

ve Busner'in Willesden'de kurduğu devrimci Kavram Evi'ndeki çalışmalarıyla ilgiliydi. Onun, Kantite Teorisini geliştirmeye kalkışması da bu dönemdeydi.

Busner, çocukluğumun televizyon ekranına sık sık giren biriydi. Boyuna birisiyle söyleşi yapar, kendisiyle söyleşi yapılır, yeniden yayınlanan bir söyleşi hakkında tartışır ya da, göbekli tiplerin halıdan bir perdenin önünde, çelik rafa benzeyen rahatsız sandalyelerde oturduğu o tartışma programlarına çıkardı. Busner göbeklendikçe medya faaliyetleri kaybolup gitmişti. O şimdi Bilmece'yi ortaya atan kişi diye hatırlanıyordu -eğer hatırlanıyorsa- ve bunun baş nedeni de, bu 'aletli soru'nun kısa süren popülaritesinin, tam da kaybolmaya müsait boyutta milyonlarca dört köşe plastik tabletler halinde yumurta dökmesi ve bunların, mikadolar, lego parçaları ve saç tokalarıyla beraber, evin hiç akla gelmeyecek yerlerinden çıkmasıydı. Aslında bu, halıyla yer döşemesinin arasından ya da radyatörün arkasından yassı bir şeyi çıkarmaya çalışırken bağırarak söyleyeceğiniz, slogan gibi bir şey haline gelmişti: "Ben Bilmece çözüyorum burada!" Sonunda Bilmece de -bilmece takımıyla beraber aldığınız, parlak pastel renkli dört tane kare tabletle yapmak istediğiniz şey de- tamamen unutuldu.

"Üzgünüm Zack, incitmek istememiştim." Jane Bowen, elini Busner'in poplin kolağzına koydu şaşırtıcı derecede hassas bir şekilde.

"Mesele yok, sanırım ben bunu hâlâ hak ediyorum, bunca yıldan sonra bile. İşin komik tarafı, Bilmece'ye gerçekten inanıyordum. Sanırım kinik birisi, Redington Caddesinde dört odalı bir ev alacak kadar para getiren bir şeye herkes inanır diyecektir."

"Deli doktorlarına da yaşayacak bir ev lazım," dedi Jane Bowen. Bu lafa ikisi de güldüler alaycı bir şekilde; lafın kendisinin hak ettiğinden biraz daha çok alaycı bir şekilde.

"Evet, burada oturarak kimseye yardımcı olmuyoruz, öyle değil mi?" dedi Busner. Bu da bir anahtar motifti. O tartışma ve söyleşi programlarının hepsinde kullandığı slogan haline gelmişti; 'yardımcı' sözü daima yüksek perdeden vurgulanarak söylenirdi. Bu slogan da, Bilmece gibi, Busner'in kendi popülaritesinden uzun sürdü. Busner'in, televizyon konukluğunun en sonuna doğru, ünlü kişilerin birer hücreciğin içine girip oturduğu 'ünlüler' oyun-şovlarından bi-

rine çıkmaya kadar düştüğünü gördüğüm günü hatırlıyorum. Zack, söylemesi zorunlu faaliyetini ballandırarak anlattı ve yarışmacı, görevini bilircesine bastı makinenin düğmesine; hatırladığım kadarıyla kadın sonunda bir teras mobilya takımı kazanmıştı. Radikal psikoloji ruhundan buraya, gerçekten de çok uzun bir yoldu bu. Busner şimdi bu sloganı tekrar, belli ki ironik bir anlamda kullanıyordu; ama hepsi bu kadar değildi bir şekilde; başka bir şey daha vardı, neredeyse bir tür gurur.

"Ben koğuş turu yaparken peşimden hiç ayrılmamanı istiyorum." Busner, elini omuzuma koyarak beni yönlendirdi. İkimiz de Jane Bowen'i başımızla selamladık, ama kadın bizi çoktan unutmuş ve bir hemşireyle konuşmaya dalmıştı. Busner, patlayacak çantasını, içinden bir not kartonunu ve birtakım boş kağıtları zorlukla çıkardıktan sonra hemşire merkezinin arkasında bir yere zulaladı. İki koğuşun girişine doğru giden kısa koridorda yan yana yürüdük. Nedense, Busner de ben de birbirimizin önünde yürümek istemiyorduk ve bunun sonucunda, karşı yönden gelenler bize çarpmamak için duvarlara sürtünmek zorunda kalıyordu. Birlikteliğin kesintiye uğramasından ve bunun yol açabileceği soğukluktan fena halde korkan yeniyetme bir çift gibiydik.

Yatakhaneler bir dizi bölmeler halindeydi; her yatakhanede dört bölme ve her bölmede dört yatak vardı. Her bölüm ortalama bir oda büyüklüğündeydi ve yataklar her sakine, kendi özel mekanına geri dönebileceği maksimum bir çevresel boşluk bırakacak şekilde yerleştirilmişti. Bazı hastalar duvarlara seloteyple bazı fotoğraf ve posterler yapıştırmış, bazıları raflara birtakım biblolar koymuş, ötekilerse hiçbir şey yapmamıştı ve yataklarında yatıyorlardı hareketsiz bir halde, münzeviler ya da mahkumlar gibi.

Her hastayla durup konuşuyorduk ve Busner benim lehime yorumlarda bulunuyordu. Gittiğimiz ilk hasta, otuzlu yaşların ortasında, patlak gözlü bir adamdı. Yıpranmış, dizleri ve dirsekleri parlamış bir Burton marka takımelbise giymişti. Yatağının yanındaki koltukta oturmuş, karşıya bakıyordu. Omuzuna kadar inen saçları, keskin bir orta ayrımdan aşağıya doğru yatırılmıştı. Gözleri sadece patlak değil, yarı yarıya göz çukurlarının dışındaydı ve boyayla sü-

rülmüş birer siyah nokta gibi gözbebekleriyle pinpon topuna benziyordu.

"Clive, mani nöbetine yatkındır, öyle değil mi Clive?"

"Günaydın Dr. Busner."

"Kendini nasıl hissediyorsun Clive?"

"İyiyim, teşekkür ederim Doktor."

"İlaçların konusunda bir sorun var mı? Yakında bizden ayrılıyorsun, öyle değil mi?"

"İlk sorunuza cevap olarak, hayır. İkinciye cevap, evet."

"Clive her şeyi net bir şekilde dile getirmekten hoşlanır, öyle değil mi Clive?"

O sırada ben Busner'in alaycı davrandığını sanıyordum. Ama - daha sonra fark ettiğim gibi- öyle değildi. Ama söylenecek bir şey varsa, Busner endişeliydi. Clive'ın, onun yaklaşımlarını ve yöntemlerini bütün ayrıntılarıyla yazmak istediğini biliyordu ve Busner ona bu fırsatı veriyordu.

"Karşı duvara çok sabit bakışlarla bakıyorsun Clive, bunun nedenini Misha'ya söylemek ister misin?"

Adamın baktığı yere baktım; bir poster ve bu posterde, hasır bir sepetin sapına pençeleriyle tutunmuş halde sarkan iki tane çok uzun tüylü kedi yavrusu vardı. Bunun altına, kıvrımlı bir elyazısıyla yazılmış slogan, "Kader, bağlı olduğunuz tek şey değilse Kader değildir" diyordu.

"Kedi güçlü." Clive esrarlı bir şekilde gülümsedi ve tırnağının içi kirli parmağıyla karşıyı işaret etti. "O kedinin pençelerinde denge var, yaratının yumurtası var ve daha fazlası." Bunu bildirdikten sonra yine katı bir sessizliğe daldı. Busner'le ben onun yanından ayrıldık.

Koğuşta sadece otuz civarında hasta olmasına karşın, isimler ya da bireyler olarak değil, belli gruplar halinde çabucak ayrışıverdiler. Busner'in havzası yerine geçen koğuşu, hastaneden kentin tam merkezine doğru dik açı yaparak uzanan, L biçiminde bir bölgeydi. Hastane, malzemesini toplumun akla gelebilecek her düzeyinden sağlıyordu. Ama 9. Koğuşta delilik, toplumsal sınıf farklarını tanımamada ne kadar müthiş olduğunu gösteriyordu. Sığınmacılar bazen sınıfsız gibi görünür. İngilizlerse sınıflara dayanır; öylesine ki, iki İngiliz

karşılaştığında, nanosaniyeler içinde yüksek hızda tahminlerde bulunurlar. Aksandaki her nüans, giyimdeki her ayrıntı, kullanılan sözcüklerdeki her ima hemen analiz edilerek nihai formül bulunur. Aynı zamanda bu, bireyin yerleştirileceği ve kendisine karşı davranışın belirleneceği koordinatları da sağlar. 9. Koğuştaki hastalar bundan uzaktı. Onlar bu şekilde ölçülemezdi. Bunun yerine, ben onları ruhsal yönden şu şekilde gruplandırdım: Zayıflığı rençler, cankiler,[1] üzgünler, şizolar ve manyaklar. İlk dört grubun her biri hemen hemen eşit sayıda temsil ediliyorken, beşinci gruptakiler kesinlikle galipti; 9. Koğuşta bir sürü manyak vardı ve manyak derken sadece, kültürel yönden popüler olmuş, katil manyakları değil, onların uzak otçul akrabalarını, katil değil hipermanyakları ve manyakımsıları değil, manikleri de kastediyorum.

Tom'un o sabah kendini nitelendirdiği gibi, hipermanik tipler konferansçıdır; okul dışı, açık hava profesörleridir ve giderek daha dalgalı ve senkoplu Wittgensteinlar gibi, dünyaya genellikle Kabala, astroloji, tarot, numeroloji ve Kutsal Kitap (özellikle Vahiy) çalışmalarından oluşan, yamalı bohça gibi bir müfredatla hitap ederler. Kederli-delidirler, hasta olduklarını bilirler, uygunluk periyotları vardır, ama daima bir şekilde kaçıktırlar.

"Sanat terapisi burada daima çok rağbettedir Misha." Busner beni iki koğuşun arasındaki koridorda durdurdu. "Hastaları yeterince meşgul edemiyoruz, sabahları çeşitli türden tedavi seansları var fakat öğleden sonraları hepsinin aradığı kişi sen olacaksın. Ara sıra bazı geziler düzenliyoruz, ya da bir arkadaşlarının yahut akrabalarının onları dışarı çıkarıp Heath'de gezdirmesine izin veriyoruz fakat onun dışında, burada sersemce bir uyuşukluk halinde tıkılı vaziyetteler."

Kadınlar koğuşuna girdik. Burada, başlangıçta her şey farklı görünüyordu. Erkekler koğuşunda Busner'le birlikte, kendi bireysel bölmelerine çekilmiş, izole birkaç kişiyle konuşmuştuk. Ama burada hastaların birbiriyle dostluk ettiği görülüyordu. Yataklarına uzanmış çene çalıyorlar, ya da merkezî bir tampon bölge oluşturan, formika kaplı masaların etrafında toplanmış oturuyorlardı.

1 Argoda, uyuşturucu kullananlar. (ç. n.)

Sağımızdaki bölmede, uzun, gür saçlı bir iskelet, lolipop sapı gibi kolundan uzanan, iğrenç derecede kocaman bir kateterle yatağında sallanıyordu. Busner beni yedeğinde çekerek içeri soktu ve bizi tanıştırdı.

"Hilary yemek yemekten pek hoşlanmıyor, en azından zaman zaman, fakat aslında yiyeceğin besinsel yan etkilerinden hoşlanmıyor. Hilary, bu Misha Gurney, yeni sanat terapistimiz." Hilary sallanmayı bıraktı ve şık bir şekil verilmiş kestane rengi kaküllerinin altından bana sakin bir şekilde gülümsedi.

"Merhaba. Bugün öğleden sonrayı hasretle bekleyeceğim. Resim yapmayı severim, suluboyayı severim. Bunlar benim birkaç resmim." Eliyle, yatağının başucundaki duvarı gösterdi; yaklaşık otuza otuz santimlik bir alan küçük suluboyalarla, korkunç derecede titiz bir hassaslıkla yapılmış küçük küçük resimlerle kaplıydı ve hepsi de, görünüşe göre genç kadın portreleriydi. Busner yürüyüp gitti, ama ben kaldım ve yatağın başucuna gidip resimleri yakından inceledim. Makyaj ve saç konusunda detaylara fanatik bir dikkat gösterilerek yapılmışlardı ve bu yüzden neredeyse çirkindiler. Hilary'nin yanına oturdum. Yüzümü görebilmek için başını yana eğerek döndüren Hilary'nin yağlı kağıda benzeyen derisi gerildi, gerildi ve sonunda, derinin içindeki bükülmüş, düğümlenmiş tendonları ve damarları görür oldum.

"Bunlar çok güzel. Kim bu kişiler?"

"Arkadaşlarım. Fotoğraflarından yaptım."

"Resimleriniz çok detaylı. Nasıl başarıyorsunuz bunu?"

"Ah, özel kalemlerim ve fırçalarım var. Size gösteririm daha sonra."

Hilary'nin yanından ayrıldım ve koğuşun orta bölgesindeki masalardan birinde oturan Busner'in yanına gittim.

"Hilary sana arkadaşlarından mı söz ediyordu?"

"Evet. . ."

"Hilary'nin hiç arkadaşı yoktur öyle. Dergilerdeki reklamlardan mankenlerin resimlerini kesiyor, sonra bunların üzerini boyuyor. Son üç yıldır birçok kez bu koğuşa girip çıktı. Her geldiğinde şimdiki hali gibidir. Ölmeye o kadar yaklaşmış oluyor ki, serum takmak zorunda

kalıyoruz. Genellikle tam çıldırmış haldedir; amino asitler beyninden sülük gibi emilmiş. Bir süre serum taktıktan sonra onu, ödül / ceza sistemine dayalı, sıkı denetimli bir yemek yeme rejimine sokuyoruz ve aynı zamanda da Jane Bowen tarafından yoğun bir psikoterapiden geçiyor. Jane, yemek yeme rahatsızlıkları konusunda pek bir uzmandır. Altı haftayla iki ay arası bir süre sonra Hilary sağlıklı bir kiloya ve doğru dürüst yemek yemeye geri döner. Buradan ayrılır ve biz onun -dört ay sonra- geri döneceği zamanı, genellikle gününe varıncaya kadar biliriz."

"Sanırım birçok anorektik ve bulimik[2] bunu yenebiliyor, öyle değil mi?"

"Bir dereceye kadar, ama daima sert bir çekirdek vardır ve şimdi büyüyen budur. Bu uzun süreli anorektikler farklıdır; bunlar sakindir, uysaldır ve görünüşte herhangi bir motivasyonun farkında değilmiş gibidirler. Geçiciler kararlı, inatçı ve şiddetli nörotik olmak eğilimindedir. Bu sert çekirdekler, Hilary gibi, psikolojik yönden neredeyse masum olabilir. Bunların bazılarının bayağı sağlam ilişkileri bile vardır. Başlarına geleni nasıl açıklayacaklarını bilemezler, sanki bu dışarıdan gelen bir şeymiş, başka bir yerden kaynaklanmış gibi."

Busner'in söylediklerini herhalde dikkatle dinliyor, ama konsantre olamıyordum. İlk olarak, durumun tuhaflığı vardı; daha önce psikiyatri koğuşlarında, birbirinden ayrı dönemlerde sadece birkaç dakika kalmıştım. Neyle karşılaşacağımı kaba hatlarıyla biliyordum ama bende uyanmaya başlayan şey, ortamın amansızlığıydı. Kadınlar koğuşunun atmosferinde lağım gibi bir şey vardı. Hastaların hiçbiri giyinmeyi dert etmiyor gibiydi; gece ve gündüz kıyafetlerinin bir karışımını giyinmiş halde orada burada oturmuş konuşuyorlardı. Yumuşak pamukludan yana bir üstünlük vardı. Bir nem hissettim, ve yulaf ezmesi, lapa, kantin kokusu, tanımlanamayan gizli kokular aldım.

Heath'teki, tepesi kazınmış geri zekalının yanından uzaklaşıp gidebilmiştim ama 9. Koğuş'ta kıskıvrak yakalanmıştım. Ve bu insanlar numara yapmıyordu. Bunlar klozet nörotikleri ya da rol yapan ek-

2 Doymak bilmeme hastalığı çeken kişi. (ç. n.)

santrikler, Bohemler değildi. Gerçekti bunlar. Kesilmiş bir arterden akan, durdurulamaz kan gibi içerden gelen gerçek denge kaybı, gerçek hezeyan, gerçek kederdiler. İçimde bir tiksintinin kabardığını hissettim. Alnıma dokundum, zımpara kağıdı gibi kuruydu. Busner beni boşvermiş, balonları şişkin bir hemşireyle konuşuyordu. 9. Koğuştaki hemşireler tek bir üniforma giymiyor, tıbbi giysilerin çeşitli türlerine yatkınlık gösteriyorlardı: Tunikler, ceketler ve gömlekler giyiyorlar, göğüslerine isimleri yazılı plaketler ve saatler takıyorlardı. Bu hemşire, ceketinin yakasına çengelli iğneyle bir erkek Ingersoll'unu tutturmuştu. Sarışın bebek bukleleri, arı sokmuş gibi dudakları ve ekşi kokulu çiftleşme terine kesinlikle yakışan, kaymak gibi, hafiften süngersi bir cildi vardı. İkisinin konuştuğu şeyleri dinlemeye zorladım kendimi ve bu konsantrasyon sayesinde bulantımı bastırdım.

"O kadını gözlükçüye götür öyleyse Mimi, gitmesi gerekiyorsa."

"Ah, gerekiyor Zack, kadın bir metreyi zor görüyor. Gerçekleri görmeden bunlarla başa çıkması beklenemez." Şehvetli Mimi masanın köşesine sıkışmıştı. Arkasında duran, otuzlu yaşlardaki kadının hidrosefalik bir alnı, çok kısa kesilmiş saçları vardı ve kafası, kültürlü bir oğlan çocuğu gibi, meyilli bir kubbe haline gelmişti. Görmeyen gözlerini bana dikmişti.

"Rachel'in aslında koğuştan çıkmaması gerekir, aldığı ilaçları düşünürsek."

"Ama Zack, orası hemen yol üzerinde, en fazla on dakika. Ona bir izin ver."

"Ah, tamam."

"Haydi Rachel, ceketini giy." Rachel paldır küldür gidip bölmelerden birine daldı. Mimi masanın köşesinden kalktı ve bana göz kırptı kayıtsız bir şekilde.

"Haydi Misha, senin görmen gereken bir kabul bölümü var. Ben seni ön masada bırakacağım. Anthony Valuam seni alıp acil servise götürecek." Kadınlar yatakhanesinden çıktık ve toplanma yerine döndük. Tom, yani sabahın erken saatlerinden arkadaşım yine hemşire merkezinin arka tarafındaydı ve sayfalarının kenarları kıvrılmış Penguin'ini okuyordu. Busner sırtımın ortasından yavaşça bir ittirerek beni Tom'la beklemek üzere postaladı ve sonra, oturmuş sigara içen,

yıpranmış bir köpekbalığı derisi takımelbise giymiş, sıracalı bir delikanlıyı parmağıyla çağırdı ve onunla birlikte, bürosuna doğru gidip kayboldu. Tom kitabını bıraktı ve bana yeniden, kısa bir gizli teşkilat söyleşisi ikram etti.

"İyi doktor sana kısa bir tur mu attırdı?"

"Koğuşu dolaştık, evet."

"Tutulmaya başlamadın mı daha?"

"Ne demek istedin?"

"Ee, seni kimlerle tanıştırdı? Hayır, söyleme. Ben tahmin edeyim. Clive'le konuştun ve sonra diğer birçok erkek hastayı gayet çabucak gördün ve sonunda Hilary'nin suluboyalarını inceledin."

"Ee, . . evet."

"Ve Zack sloganını patlattı mı?"

"Evet, Jane Bowen'la konuşurken."

"Tahmin etmiştim. Adam çok tahmin edilebilir biri. Buranın gerçekten tedavi edici yanlarından biri budur işte, Dr. Busner'in hiç şaşmaz kurallılığı. Şimdi ne yapıyorsun?"

"Acile gitmem ve Dr. Valuam adında biriyle bir kabule katılmam istendi."

"Tony, evet. Evet, o benim deli doktorum sayılır, Dr. B gibi değil; daha pratik, daha kimyasal."

Hemşire merkezinin sağ tarafında, daha önce fark etmediğim bir kapı açıldı. Kapıdan çok kısa boylu bir adam çıktı ve kapıyı çok seri hareketlerle, gardiyanlarınki gibi kocaman bir destedeki bir anahtarla kilitledi. Dönüp bana baktı. Tuhaf ve küçük bir türdü. Çıplak kafasının etrafında boşuna kabaran, zayıf sarı saçları vardı. Sanki kel olmamış da, daha başından beri hiç saçı çıkmamış gibiydi. Bu izlenimi destekleyen su mavisi gözleri ve yumuşak ve sanki kemiksizmiş gibi görünen bir burnu ve çenesi vardı. Yetmişlerin modasına göre dikilmiş, sert mavi sentetik kumaştan bir takımelbise ve vinil ayakkabılar giymişti.

"Siz Misha Gurney'siniz herhalde. Ben Anthony Valuam." El sıkışı çarpık ve lastikliydi, sanki laboratuarda bir imbik kıskacını tutar gibi, ama sesi çok anlamsızca yumuşak ve bastı. Gerçek bir sesten çok, dışarıdan gelen bir ses. Fetusvari yüzü şaşkınlığımı önce kaydetti, sonra sildi; buna alışmıştı herhalde. Tom çok belirgin bir kıkırdamayı kita-

bının arkasında bastırıyordu. Valuam onu görmezden geldi ve ben peşinden yürüdüm. Kısa koridordan geçip asansöre gittik. Valuam bir giriş faslına başladı.

"Günün bu vaktinde acilde hasta kabulü pek alışılmadık bir şey. Bu koğuşta biz neredeyse sadece sevklerle çalışırız, ama bu delikanlıyı tanıyoruz ve 9. Koğuşta tedavi edilmesi için çok iyi nedenler var."

"Peki bu nedenler. . .?"

"Bilmece gibi davranmak istemiyorum ama, göreceksiniz."

Valuam sustu. Asansörü bekledik, geldi, kapıları kayarak açıldı ve kapandı ve sonra bizi hastanenin içinden aşağıya, birinci bodrum katında bulanan acile kadar indirdi. Asansör her katta duruyor, yolcular inip biniyordu.

Hastaneyi yapan mimarlar, iç mimarlar ve renk danışmanları böyle bir projenin yaratacağı zorluklara karşı duyarsız kalmamışlar, bu kocaman, labirent gibi yapının yaşanabilir ve boyut yönünden insanî görünmesi için gerçekten çaba harcamışlardı. Bu amaçla, her kata hafifçe farklı bir duvar ve yer döşemesi, hafifçe farklı biçimde flüoresan ampul siperleri, hafifçe farklı beton pervazları, hafifçe farklı çelik havalandırma menfezleri ve hafifçe farklı renkler verilmişti: Virolojiye empatik bir soluk mavi, ürolojiye tedirgin eden (ama tatlı) bir yeşil, cerrahi ve kardiyolojiye esnek bir pembe, vesaire. Her katın hastaları ve müstahdemleri de farklı renkteydi. Çelik arabalarla, kuşatma makinası kadar ağır tekerlekli sandalyelerle bir koğuştan ötekine nakledilen hastaların elleri ve yüzleri hastalıkla boyanmıştı, boya şırıngalanıp salamura yapılmış türler gibi göz alıcı bir şekilde.

Müstahdemler dehşetli kabaydı; hastaları asansörlere, elli kiloluk, hantal soğan çuvalları gibi sokuyorlardı. Sonra da tehdit edercesine duruyorlardı köşelerde, sinirli başbelalarını yere bırakıp, aşağılayıcı bir sağlıkla nabız vuran şakaklarıyla. Zaman zaman asansöre tekerlekler üzerinde bir hasta giriyordu rengi bizim gittiğimiz yöne hiç uymayan (ki bu da hemen, asansör bir sonraki kata varır varmaz belli oluyordu) ve müstahdem, sandalyeyi ya da sedyeyi tekrar asansörden çıkarırken hem taşıyıcının hem de yükünün yüzleri yeni bir azaplı bekleyiş olasılığının dikkatli bezginliğine bürünüyordu.

Bodrum kata vardık. Asansörden çıkınca Valuam sola döndü ve koridor boyunca yürüdük. Burada renk planı yumuşak bir bejdi. Havalandırmanın inatçı hışırtısı dokuzuncu kattakinden daha yüksekti ve jeneratörlerin daha derin gümbürtüsüyle destekleniyordu. Endüstriyel ortam, koridor boyunca aralıklarla duran makinalarla, bunların çelik çubukları, kauçuk tekerlekleri, plastik silindirleri ve bunlara bağımlı, neye yaradığı konusunda hiç sır vermeyen elektrik tellerinden ganglionlarıyla daha da vurgulanıyordu.

Bej rengi fayans döşeli yerler kirli tekerlek izleriyle berelenmişti. Önünden hızla geçtiğimiz kapılarda şifreli yazılar vardı: 'Salon-G Dolabı', 'Ex-Offex.Con', 'Süpürge Merkezi'. Şimdi koridor bitmiş, duvarlarla birbirinden ayrılmış bir dizi geçit ortaya çıkmıştı ve Valuam bunların arasında yolunu çok emin bir şekilde buluyordu. Geniş bir yere çıktık, ama buranın tavanı koridordan yüksek değildi. Her iki tarafta, bej plastik perdelerle kapatılmış, yumuşak karınlı kabinler vardı. Tepedeki bej ışıklar subsonik bir şekilde mırıldanıyordu. Eğilmiş personellerin -hastalıklı maden damarını çıkarmak için ağır ekipmanlarıyla burada zor şartlarda çalışan sağlık madencilerinin- yanından geçtik. Onlara direktif verenler, çırpınan parodiler gibi yıpranmış beyaz gömleklerinden tanınan, daha uzun boylu ustabaşılardı.

Valuam sağa saptı, sola saptı, sonra yine sola saptı. Doğal olmayan ışıkta, acıdan iki büklüm tiplerin yattığı kabinlerin önünden geçerken korkunç hassaslaştım. Etin ve kemiğin yarıldığını, kesilip ezildiğini hissettim ağzıma ve burnuma bastırılan, elektrik verilmiş bir pamuk gibi.

Sonunda Valuam doğru kabine vardı. Perdeyi yana çekti. Yirmi ya da yirmi bir yaşında bir genç, perdeyle çevrili dikdörtgen bir alanın gerisindeki çukur bir plastik sandalyede sinmiş oturuyordu. Solunda, şiddetli dinç bir kadın muayene yatağının kenarına dayanmıştı. Sağda tekerlekli bir alüminyum masa duruyordu. Üzerinde de gazlıbezler, dil bastırma spatülleriyle dolu bir böbrek küvet ve çekçek aparatından dışarı çıkan, bir defalık enjektörlerden bir şerit vardı.

Valuam hastalıklı sarı renkte bir kullanılmış iğne kutusunu mavi ayakkabısıyla bir kenara itti ve başka bir plastik sandalye çekti. Elini

uzattı, kadınla el sıkıştı ve kadın "Anthony" diye mırıldandı. Valuam, yüzü delikanlıya dönük olarak oturdu ve kolunun altına kıstırdığı not kartonunu çıkardı. Bana da, boşlukta, ne yapacağını bilmez bir halde yaslanıp, topluluğu kötü niyetli bir yabancı gibi tepeden seyretmek kaldı. Bariz bir şekilde görmezden gelindim.

"Günaydın Simon," dedi Valuam. Simon, süveterinin kolağzından yünlü bir ipliği çekti ve bırakınca, iplik ses çıkarmadan vınlayıp sıkı bir spiral haline döndü yine. Simon, bej, gri ve siyah renklerde, değişik şekilli yirmi kadar yünlü parçadan oluşan çok şık bir süveter giymişti. İpliği yine çekip vınlattı ve kemirilmiş parmaklarının birinden ayrılmış kanlı bir tırnak etini dişlemeye başladı.

"Simon'la ikimiz, onun gelip koğuşta bir süre seninle kalmasının iyi bir fikir olduğunu düşündük Anthony." Kadın, çaprazladığı bacaklarını düzeltti ve hoplayıp muayene masasının üzerine oturdu. Çelik gibi saçları sertçe bir aşağı bir yukarı hareket etti ve saçının bir demeti delikanlıyı, gariban oğlunu gösteriyordu. Kadın, kolunun altından parlak bir klipsli çanta çıkardı, çıt diye açtı ve nane şekeri çıkarıp bana uzattı.

"Polo?"

"Ee. . . teşekkürler." Bir tane aldım. Kadın hafifçe gülümsedi ve kendi de bir tane aldı.

"Sen bu konuda ne düşünüyorsun Simon?" Valuam fetusvari yüzünü yana dönük halde tutuyordu ve bas sesi biraz endişeliydi.

"Tamamdır." Simon, tırnak eti parçasını parmağının ucuyla döndürüyordu. Ayrıca, bir öne bir arkaya sallanmaya başlamıştı.

Valuam, not kartonuna tutturduğu kağıtlara baktı. "Hımm. . . mm. . ." Valuam burnunu çeker, vaka kayıtlarını karıştırırken, çelik saçlı kadınla ben birbirimizi yan gözle süzüyorduk. Kadın gerçekten de bayağı şıktı. Boynu ve bileği, çeşitli şekillerde kesilmiş, birbirine bağlı gümüş plaketlerle çevriliydi; giysileri alpaka ve tavşan çeşitlemelerinden yapılmıştı; çorapları o kadar saftı ki, içlerindeki dut rengini görüyordunuz. Onun, Simon'un kendiliğinden hastaneye kapatılması konusunda bu duyarsızlığının derecesini pek anlayamamıştım. Gerçek bir sorumluluk eksikliği mi? Bir savunma mekanizması mı? Daha uğursuz bir şey mi?

"Geçtiğimiz Ekimde taburcu edilmişsin Simon," Valuam aradığı yeri bulmuştu, "ve Galston Çalışma Programına katılmışsın. Nasıl gitti?"

"Ah, iyi, herhalde. Birtakım iyi şeyler yaptım; inşatlarımda çalıştım. Hoşuma gitti." Simon tırnak etinden vazgeçmişti; Valuam'a bakıyordu ve konuşmasında bir canlılık vardı. Yüzü bayağı bir yeşil tonluydu ve ağlayan enfeksiyonlardan ötürü çarpılmıştı. Tüpü bozulmaya başlamış renkli bir televizyonu seyretmek gibiydi.

"Ama sen şimdi yine bayağı kötü bir haldesin, öyle değil mi?"

"Ya, herhalde. Benim geçimim orospu tarafından sağlanıyor." Simon'un annesi birden irkildi. "Beni hep baskı altında tutuyor. Şunu yap, bunu yap. Kafayı yemeye başlamamda şaşacak bir şey yok."

"Anlıyorum. Ve kafayı yemenin anlamı ilaçlarını bırakmak, Galston'a gitmeyi bırakmak ve tedavini bırakmak ve sonunda bu hale gelmek."

Simon, Valuam daha konuşmasını bitirmeden uyuşukluğa geri dönmüştü. Bütün dikkatini tırnak eti çekiyordu yine. Biz onun serkeş kafasının tepesine bakar halde kalmıştık.

Valuam içini çekti. Formun en üst tarafındaki bazı kutulara çarpı koydu ve plastik sandalyesinde kadına doğru döndü. "Evet, sanırım birkaç hafta kalsa iyi olur."

"Böyle gördüğüne memnun oldum Anthony." Kendini muayene yatağından aşağıya bıraktı bir yün ve ipek hışırtısıyla ve pat diye iniverdi. "Pekala, hoşça kal öyleyse Simon. Hafta sonunda gelip seni göreceğim."

"Güle güle anne, rahat ol." Simon kafasını kaldırmadı; bir antiseptik bulmuştu ve sünger ucunu kanayan parmağına küçük daireler çizerek sürmeye vermişti kendini. Annesi Valuam'a kafası karışık bir halde gülümsedi, sanki Valuam'ın giyim yanlışını tasvip ediyormuş gibi. Yana çekildim ve kadın beni başıyla selamlayarak hızla kabinden çıkıp gitti.

Valuam kalktı, sandalyesini çekerek duvara dayadı.

"Burada birisini görmem lazım Misha, Simon'u yukarıya, koğuşa götürür müsün?"

"Ben, ee, dönüş yolunu bulabileceğimden emin değilim."

"Ah, sorun yok, Simon hastanenin planını kendi kafasından çok daha iyi bilir."

Bu berbat ironiyi paylaşmam gerekip gerekmediğinden emin değildim; ama Valuam'ın düşük olmuş cenin suratına bakınca şaka yapmadığını gördüm. Simon hiç farkına varmamış gibi görünüyordu.

Simon'un soyut süveterini takip ederek, acil muayene bölgesinin kıvrımlı geçitlerinde yürüdüm. Biz daha koridora varmadan, yönümü tümüyle kaybettiğimi fark ettim. Ama Simon hiç tereddüt etmiyor, hiç duraklamadan dalıyor ve uzun, akışkan adımlarla yürüyordu. Tartışan çiftler gibi gidiyorduk; o benden yirmi metre falan önde gidiyor, sonra ben hızlanıp ona yetişiyordum. İlk başlarda, benim gözümden kaybolmaya çalıştığından korktum, ama bir yön seçimi gerektiğinde ve benden epey ilerideyse, hangi yöne gittiğini görebileceğim kadar yaklaşmamı bekliyordu.

Bowling gibi gittiğimiz koridorların niteliği hissedilir biçimde değişiyordu. Aralıklarla koridor duvarlarına dayanmış halde duran makineler açıkça daha faydacıl hale geliyordu -şimdi parçaları kromlu ya da kauçukludan ziyade siyah boyalıydı- elektrik pompasından ziyade petrol makinaları vardı. Duvarlar da değişiyor, terapötik tonlarını kaybedip beton rengine dönüyordu yer döşemesiyle birlikte. Lambalar sipersiz hale geliyordu; önce flüoresan ampuller ve sonra da hepsi çıplak oldu.

Hastanenin bu kısmı faaliyet dünyasının ötesindeydi, gizli bir yeraltı dünyasıydı. Zaman zaman, tuhaf koruyucu kıyafetler giymiş işçilerin yanından geçiyorduk: Kauçuk önlükler ya da plastik yüz maskeleri takmış, ya da Wellington çizmeleri giymiş, ya da deriden omuzluklar kuşanmış işçiler. Anlaşılmaz bir şekilde bakıyorlardı bize. İşleriyle meşgul oldukları belliydi; vınlamayı sürdürmek, uğultuyu beslemek, ulumayı yönetmekle. Simon'un beni koğuşa götürmediği de gayet açıktı, burada bir işi vardı. Bir köşede yetiştim ona.

"Nereye gidiyoruz Simon?"

"Bir şeyi görmeye gidiyoruz, görmeye değer bir şeyi. Söz veriyorum, kızmayacaksın."

"Bana bunun ne olduğunu söyleyebilir misin?"

"Hayır." Uzaklaşıp gitti ve başını geriye döndürüp "Haydi, çok uzakta değil" diye seslendi.

Koridor duvarları yer yer tuğlalara dönüştü. Bunların arasında, çoktandır kör pencerelerin doldurulmuş kalıntıları vardı. Yeni hastanenin, eskisinin üzerine bir greft gibi nakledildiği yere geldiğimizi fark ettim. Fosilleşmiş bitki sapları gibi sıkıştırılıp silinmiş döküm demirden parmaklıkların izleri vardı. Tepemize çökmüş hastanenin müthiş ağırlığını daha çok hissettim. Havaya bir rutubet geldi; aralıklarla, zaman zaman, damlayan sulardan oluşan birikintiler sızıyordu zemine. Sonunda Simon bir çift kapının, eski hastaneden kalma, üst yarıları bir sürü küçük cam pencereden oluşan eski kapıların önünde durdu. Kapıları iterek, yok olmaya yüz tutmuş raylarının üzerinde birbirinden ayırdı.

Bir tür seraya girmiştik. Yuvarlak, yedi sekiz metre çapındaki mekânı çevreleyen dört beş metre yüksekliğinde duvarlar daha sonra, tepemizde kemerlenen, loşlukta neredeyse gözden kaybolan, kirli bir cam kubbeye dönüşüyordu. Kirli camlardan süzülerek gelen zayıf bir günışığı vardı. Damlayan suların sesi duyuluyordu. Mekânın ortasında, insanlara bir şeylerin yapıldığı dev bir makine duruyordu. Yan tarafında, yarı yüksekliğinde bir yere yerleştirilmiş eğik yataktan belliydi bu. Bunun dışında, dev bir mikroskoba benziyordu; eğik duran yuvarlak borusuyla mekânın belirsiz hacmini dolduran ve objektifi doğrudan yatağa yönelmiş bir mikroskoba. Üzeri tümüyle, hidrolik kablolarla kaplıydı. İlk başta krema rengine boyanmış, ama şimdi paslanmış, körelmişti.

Simon'la ikimiz durup baktık.

"İyi, değil mi." Sesi tamdı ve çınlıyordu. Küskünlüğü gitmişti.

"Evet, çok çarpıcı. Ne için bu?"

"Ah, hiç bilmiyorum. Bir gece ben acilde tek başına bırakılmıştım ve dolaşmaya başladım, bunu buldum. Sanıyorum buraya yıllardır hiç kimse gelmemiş. Tuhaf, gerçekten, çünkü burası KFD'nin tam arkası."

"KFD mi?"

Simon bana, girdiğimiz kapının karşısındaki, gri bir tabakayla kaplı pencereyi işaret etti. Dev makinenin etrafından dolaştım, onun yere perçinlendiği kocaman metal düzlemin kenarlarının üzerinden

geçtim. Makineden düşmüş parçalar vardı -cıvatalar, köşebentler, küçük birtakım parçalar- fakat aletin boyutu düşünülürse, bunlar eğer çarparsanız bacağınızı yaralayacak kadar büyüktü yine de. Simon gayretle pencerenin camını siliyordu.

"Bak, görüyor musun?" Gökyüzü, yahut açık hava falan yoktu, ama bir yerden ışık geliyordu. Işıkta, kocaman beton levhalarla kapatılmış, bodur bir sığınağın silueti görünüyordu. Savunma tertibatı gibi bir şeydi. "Burası Kitlesel Felaket Deposu. Eğer nükleer saldırı falan olursa, ya da bir deprem, ya da bunun gibi bir şey, bununla başa çıkmak için bütün teçhizatın saklandığı yer."

"Ee, nasıl şeyler?"

"Bilmiyorum, kimse söylemedi bana. Bunları da sadece, üzerinde bunlar yazan bir kapıya rastladığım için öğrendim."

Bir süre pencerede durduk. Seraya benzer yer, dev makine, sığınak. Bunların hepsi, görünmez bir gündüzle hafiften aydınlıktı. Atmosferde tekinsiz bir şeyler vardı. İnsanlarla dolu bir yerden saptığınızda -kalabalık bir parktan, küçük, gri bir koruluğa girdiğinizde- ve dönüp arkanızda hâlâ devam eden hayata, çocuklara ve köpeklere baktığınızda sizi kaplayan tekinsizlik hissi.

Koğuşa döndüğümde Busner ortalıkta koşturuyor, bütün kadroyu biraraya toplamaya çalışıyordu. Toplanma yerine pek düzgün olmayan bir daire şeklinde sandalyeler dizilmişti. Anthony Valuam ve Jane Bowen oturmuş, ciddi bir tartışmaya girmişlerdi biz geldiğimizde. Valuam bizim nerede kaldığımızı merak etmiş görünmüyordu. Simon ise biz dokuzuncu kata varır varmaz somurtkan, rahatsız tipine geri dönmüştü. Önde gelen kişilerden oluşan, hareketli bir güruhun arasına karıştı ve gözden kayboldu.

"Otur Misha, lütfen otur." Busner, poplinle tamponlanmış hindi derisi kollarını salladı. Mimi'nin, gözlükçüye giden şehvetli hemşirenin yanına oturdum. Gerek tıbbi, gerek yardımcı kadrodakilerin geri kalanları da damlamaya başladı. Naylon, elastik saç boneleriyle kantin çalışanı kadınlar ve yuvarlanmış gazete ekleriyle psikiyatrik sosyal yardımcılar vardı. Birbirleriyle gayet teklifsizce sohbet ediyor, sigara alıp veriyor, el kol hareketleri yapıyorlardı. Hastalarsa -bence her şey-

den çok, onların doğru düşünen dünyadan dışlanmışlığını vurgulayan- bu topluluğa pek aldırmıyorlardı.

Busner toplantıyı başlattı.

"Öhöm! Herkese merhaba. Bugün bitirmemiz gereken çok şey var ve hemen ilerlemek istiyorum. Geçen ay yaptığımız gibi tekrar yapmak istemiyoruz. Gündemin ilk maddesine başlamadan önce sizlere kadromuzun yeni bir üyesini, Misha Gurney'i tanıtmak istiyorum. Bazılarınız, muhakkak ki, babasının adını duymuşsunuzdur," duygusallıktan, Busner'in yüzü çevre kısımlarından morardı, "benim yaşıtım ve değerli bir dostumdu. Ve Misha'nın, yeni sanat terapisti olarak koğuşta bize katılması benim için özel bir zevktir. . ."

"Eski sanat terapistine neler olduğunu duyuncaya kadar bekle. . .!" Sandalyemde dönüp de kulağıma bunu kimin fısıldadığını görünceye kadar Tom gitmiş, yumuşak ayakkabıları koridorda gıcırdıyordu.

Toplantı bunun ardından niteliğini yitirdi ve -bana göre deneyimimce- bütün bölüm toplantılarına hep eşlik eden, alışılmış gereksiz tartışmalara dönüştü. Çay yapılacak saatler konusunda tartışmalar, nöbet listeleri konusunda tartışmalar, hasta ziyaretçileri konusunda tartışmalar vardı. Dikkatim azalmaya başladı ve sonra tümüyle dağıldı. Koğuşun yerel sosyal yardım müdürlüğüyle bağlantısını sağlayan orta yaşlı bir kadının omuzlarının üzerinden öteye bakıyordum sabit bir şekilde. Onun olduğu yerle yatakhaneler girişinin arasındaki çiftli yaylı kapıdan Clive'i görüyordum. Adam sabit bakışlarla bana bakıyor, yahut öyle görünüyordu; onun kocaman küresel gözleri sabit bir şekilde bakmaktan başka bir şey yapamazdı zaten. İnsan bir metronom gibi iki yana sallanıyordu. Gözlerimi kısarak bakarsam, onun İsavari saçları sanki orta yaşlı sosyal yardımcı kadının yanağından ritmik bir şekilde kalkıp iniyor gibi görünüyordu. Bu numara beni hipnotize etti.

Mimi kaburgalarımı dürttü. "Misha, dikkat et!"

Busner bana doğru bir şeyler söylüyordu. "Evet, Misha?" dedi.

Mimi bana fısıldayarak "Bugün öğleden sonra sanat terapi seansında ne yapmak istediğini soruyor," dedi.

Suçluluk duygusuyla konuşmaya başladım. "Iıı. . . evet. . . eee. Yapmak istediğim aslında, ah, kendimi hastalara tanıtmak, farklı tekniklerin bir dizi demonstrasyonuyla ve sonra onları kendi eserlerini göstermeye davet etmek ve bunları tartışmak."

Bu söylediklerim Busner'i tatmin etmiş gibi görünüyordu. Jane Bowen'e dönüp kulağına bir şeyler fısıldadı, kadın gülümsedi ve başını sallayarak onaylarken sarı bir tükenmez kalemin sapıyla not kartonunun kenarına tık tık vurdu.

Bunun hemen sonrasında toplantı bitti. Mimi'yi bir kenara çektim.

"Çok teşekkürler, beni kurtardın. Kilometrelerce uzaktaydım."

"Evet, saçmalık değil mi. Zack çoğu hayırsever diktatörler gibi, bir sürü saçma şeyi tartışmamıza izin verirse bizler koğuşun politikasına karar vermede önemli bir rolümüz olduğunu düşüneceğiz sanıyor."

"Ne zamandır çalışıyorsun burada?"

"Ah, epeydir. Mezun olduğumdan beri daha doğrusu. Bu koğuşta bir şeyler var. O ve ben birbirimiz için yaratılmışız diyebilirsin." Orta yaşlı sosyal yardımcı yanımıza geldi, Mimi bizi tanıştırdı ve sonra ikisi bir hastayı tartışarak gittiler. Sosyal yardımcı öfkeden kızarmıştı. Koğuş toplantısı sırasında hep gözümü dikip ona baktığımı sandığını sonradan fark ettim.

Sandviçlerimi alıp öğle yemeği için Heath'e gittim ve geri zekalıyla birlikte banka oturdum. Nutuk çekmeye ve sallanmaya devam etti; varlığım onu hiç engellemedi. Ona bir sandviç verdim, kabul etti ve sonra çok iğrenç şeyler yaptı.

Kente baktım. Ben hastaneden buraya yürürken ışığın biçimi değişmişti ve kocaman zigurat şimdi parlak ışıklar içindeyken, geri zekalıyla beraber dişlerimizle peynir ezdiğimiz bank koyu bir gölgedeydi. Tom bana, kendisinin hastaneye şahsen, Aşk Bakanlığı dediğini söylemişti; ve sokaklardan oluşan ızgaranın içinde yol alarak giden kasvetli gemide, despotik geçmişiyle karışmış, gelecekle, birliktelikle ilgili bir şeyler olduğu doğruydu.

Ben geri dönüp ana bahçe kapısından girerken hastanenin uçuş güvertesi gibi girişinde sert bir rüzgar esiyordu. Varlıklı hastalar ve ziyaretçiler buraya taksilerle iniş yaparken yoksul vatandaşlar hastanenin eğik duvarlarında gümbürdeyen yukarıya doğru rüzgara karşı

mücadele veriyordu; hava mürettebatından erkek ve kadınların işaret verecek kocaman pinpon raketleri yoktu.

Dokuzuncu katta Jane Bowen'le karşılaştım. Asansörün hemen önündeydi. Kapılar açıldığında elleri ağzının etrafında dolaşıyordu.

"Evet Misha, nerelerdeydin?"

"Sandviçlerimi alıp Heath'e gittim. Gün içinde biraz temiz hava almak hoşuma gidiyor."

"Evet, bunu alışkanlık haline getirme."

"Niçin o?"

"Zack, kadrodaki herkesin koğuştaki kantinde yemek yemesini tercih ediyor. . ."

"Ciddi olamazsın. . . !"

"Görünüşte kimseye dayatılmaz bu. İstediğini yapmakta serbestsin. Ama Zack'ın bunu istemek için iyi nedenleri var ve bunları anlaman için öğle yemeğinde bulunman lazım."

Hastalar toplanma yerine doluşmuştu ve yemekhanedeki tezgahın -daha doğrusu, büyütülmüş bir servis penceresinin- etrafında bir anafor oluşturuyor ve sonra da oradan ilaç kuyruğunun çekim gücüne kapılıyorlardı. Busner tüm bunların ortasında duruyordu bir Kargaşa Kralı gibi. Yuvarlak kıçının üzerine binen kısa bir beyaz gömlek giymişti. Gömleğinin cepleri tıkabasa doluydu ve duruş tarzından ötürü, sanki bir bel çantası takmış gibi duruyordu. Busner ellerini başının çevresinde sallıyor ve topuklarının üzerinde dönüyordu; yüzü çarpılmıştı; acıdan mı? Coşkudan mı? Söylemek olanaksızdı.

Dönüp duran hastaların arasından geçip onun yanına gittim.

"Ah, Misha, gözlük kordonlarım dolaşıp arkada kravatıma takıldı. Neler olduğuna bir bakabilir misin?" Arkasını döndü bana ve ben iki şeridin birbirine dolaştığı yeri kurcaladım. "Ah böyle daha iyi." Gözlüklerini burnunun kırmızı oyuklar açılmış köprüsüne tutturdu. "Şimdi görebiliyorum. Senin materyallerini seçelim bari." Beni tutup, servis penceresinden, yemekhanenin öteki tarafındaki bir gömme dolaba götürdü ve tavana kadar uzanan dolap kapaklarını açtı. Dolapta, çeşitli materyallerden ve yarım kalmış şu ya da bu yapma girişimlerinden oluşan bir keşmekeş vardı. "Gerry bu materyalleri düzenlemede mükemmel değildi," dedi Busner dolabın içine girerken, üzerine bastığı

kömür resim kalemi parçalarını çatır çatır ezerek, "ama sana gerekebilecek her şey burada. Ben olsam kendimi yormam, bırak onlar sana gelsin ve niyetlerini göstersinler sana; güven vermeye çalışsınlar."

Busner kolunu omuzuma doladı bıktırıcı bir sevgiyle; benim irkildiğimi fark etmedi. Yan yana durduk, üzerine boya bulaşmış toprak boya kutularıyla dolu bir rafın önünde.

"Baban seninle gurur duyardı Misha. Senin yapmak istediğin şeyi takdir ederdi. Biliyor musun, bir şekilde, senin bu koğuşa gelmen sanki bize, sen evine dönmüşsün gibi, senin asıl yerin burasıymış gibi geliyor bana, sence de öyle değil mi?" Ben olumsuz bir şeyler mırıldandım. "Senin de aynı şeyleri hissetmene sevindim, seans bitince gel beni gör, nasıl gittiğini anlat." Yanımdan ayrılıp gitti ve muşambanın üzerinde bir dizi kömür izleri bıraktı. Yalnız bırakılmıştım; fakat uzun sürmedi.

Tom belirdi. Arkasında duran, otuzlu yaşlarda, orta boyda ve yapıda, işçi gömleğinin ve kotunun içinde göze çarpmayan, ama kolları ve yüzüyle göze çarpan bir adam vardı; kolları vücudundan kurtulmak için mücadele vermiş ve uzun, kaslı, mekanik kollar ortaya çıkmıştı. Yüzü genişleyip gerilmiş, gösterişli kahverengi saçlarına doğru zum yapmıştı. Sınırlanmış bir hız izlenimi vardı bütününde.

"Bu, Jim," dedi Tom, "beklemeye dayanamıyor, hemen başlamak istiyormuş."

"Ya. Merhaba. Jim." Bir alet uzattı bana, sıktım, geri çekti. "Gerçekten bu seansları dört gözle bekliyorum. Yaptığım şeyin üzerinde hep çalışmak istiyordum fakat izin vermediler." Çift kapıları daha da çok açtım.

"Hangisi?"

"İşte." Daha yüksek rafların birinden, pişmiş topraktan bir tür heykel indirdi; uzun kollarıyla koruyucu bir şekilde sardı karışık biçimi. Döndü ve dikdörtgen melamin tepsilerden birine koydu.

Kocaman bir şeydi, herhalde bir metre yüksekliğindeydi ve eni de bunun yarısı kadardı. Jim bir kaide tahtası kullanmış ve bunun üzerine çamurla yapmıştı bunu. Yapıtta bana, maket köylerin etrafında dolaşan canlandırma figürlerin oynadığı çocuk televizyon program-

larını çağrıştıran, naif bir realizm vardı. Yükseltilmiş bir yolun inen kavsi betimlenmişti ve bunun Maryleborne Üstgeçidi olduğunu hemen fark ettim. Jim, iki üstgeçit şeridinin Maryleborne yoluyla birleştiği noktayı çok net bir şekilde yapmıştı, üstgeçitten inen, çamurdan iki tane küçük araba vardı ve bunlardan biri, Edgeware Caddesinden gelen küçük bir Japon meyva kamyonetine çarpmıştı. Çamurdan iki minyatür tip yolda durmuş, el hareketleri yapıyordu. Bunların hepsi, doğuda Lisson Grove kavşağının olması gereken noktada, batıdaysa üstgeçidin tepe noktasına vardığı yerde kesilmişti.

"Bitmek üzere," dedi Jim. "Bugün boyayacağım ve sırlayacağım ve sonra da fırınlansın istiyorum."

"Evet, bunda bir problem görmüyorum. Söyle bana, bu heykelin öyküsü nedir?"

"Bu bir heykel değil." Dişlerinin arasından hava çekti; bir çocuğun bitkin iç çekişiydi. "Bu bir altar." Maket üstgeçidini aldı ve pencerenin yanındaki bir masaya götürdü. Tom kıkırdadı.

"Jim'de mesihvari bir kompleks var. Kıyametin gelmeyeceğini düşünüyor."

"Ne demek bu?"

"Biraz karışık. Kıyamet, yeteri kadar insan onun gelmeyeceğini kabul ettiği zaman gelecek."

"Bu saçmalık gibi geliyor."

"Bu saçmalık falan değil lan, saçmalık sensin lan Gıcırtı, anladın mı!" Tom'un sesi hafifçe bir alaycılıktan, anormal bir katilin patladı-patlayacak saldırganlığına dönüvermişti. İrkiltici bir dönüşümdü bu, içine tehlikeli bir şeytan girmişti sanki. Kasılarak yürüyüp arkadaşının yanına gitti. Hakareti bağışladım. Busner beni Tom hakkında uyarmıştı; bunun farklı bir rol olduğu belliydi.

Bir yarım saat falan sonra, koğuştaki diğer hastaların çoğu toplanma yerine damladı ve çalışan, kimisi toprak boya karıştıran, kimisi parmaklarıyla çamura biçim veren, kimisi de dergilerden resimler kesip yapıştıran akranlarının yanına geldiler. Onların bir grup halinde sessiz çalışkanlığına şaşmıştım. Koğuşta gerçekten engelleyici davranan hemen hemen hiç kimse yoktu. Hastaların iki yahut üçü çalışılan

yerin etrafında durup metronom gibi sallanıyor, ötekilere çalışma temposu veriyordu.

Hilary pencerenin kenarında oturmuş, ince fırçalarla, küçük suluboyalarından birinin üzerinde çalışıyordu. Lolipop çubuklarından yapılmış küçük bir şövaleye bir karton parçası koymuştu ve yaptığı becerikli fırça darbeleriyle, kolundaki katetere bağlı mobil serum ayaklığı bir ileri bir geri hareket ediyordu. Ayaklıktan sarkan plastik torbada berrak bir sıvı ve bir çökelti vardı. Ayaklık bir ileri bir geri hareket ettikçe bu çökelti de torbanın içinde tozuyor, toz zerreleri kocaman pencerelerden içeri dolan ikindi güneşiyle parıldıyordu zaman zaman.

Simon geldi ve benden makas, zamk ve karton istedi. Dolaptaki rafların birinden yarım kalmış bir kolaj aldı ve yakınımda bir yere oturdu. O sabah beni götürüp gösterdiği makinayı yapıyor, ama bunu renkli dergilerden kesilmiş ev aleti resimlerinden oluşturuyordu. Gidip onun yanında bir süre durdum. Bana gülümsedi ve dudak köşelerindeki cerahatli kırağılarda çatlaklar oluştu.

"Yarım kalmış iş, son gittiğimde bırakmıştım..." Kirli havuç gibi kafasını uğraşına eğdi yine.

Yaptığım işi malzeme vermekle sınırlı tuttum. Hastaların yaptığı şeyler hakkında yorumda bulunmanın zamanı gelmediğini hissediyordum. Bana güvenmeye başladıklarında kendi yorumlarını gönüllü bir şekilde yapacaklardı. Eğilmiş kafaların üzerinde sakin bir konsantrasyon atmosferi vardı. Gidip pencere kenarında durarak, faaliyetine devam eden hastanenin ikindi boyunca çıkardığı hafif sesleri dinledim. Jeneratörlerin uzaktan gelen patırtısı, ayak takırtıları, kapıların ve sedyelerin çakıllı çarpma sesleri. Aşağıdaki balkonda, mavi çuval giysilerin içindeki iki kronik birbirleriyle sakar hareketlerle boğuşuyor, biri diğerini balkon korkuluğuna dayıyordu. Onların beceriksizce saldırganlığını seyrettim bir süre, boş gözlerle ve sessizce. Baktığım 'O', sonunda bir geriatriğin kocaman açılmış ağzı çıktı. Dalgınlığımdan birdenbire çıktığım ve bir şeyler yapmam gerektiğini fark ettiğim anda balkonda bir müstahdem belirdi, onları birbirinden ayırdı ve daha genç olanını çekerek bir tarafa, ayağımın altında, görünmeyen bir yere doğru götürdü.

Sonunda gittim ve sıkılmış çocuklar gibi başını kolunun üzerine yaslamış, kıvırcık saçlı bir adamdan başka kimsenin oturmadığı bir masaya oturdum. Adam öteki koluyla bir şey yapıyordu ama ne olduğunu göremiyordum. On dakika falan karşı karşıya oturduk. Hiçbir şey olmadı. Çevremizdeki çalışanlar boyuna sigara yakıyor ve pis bir hava yükseliyordu.

"Psst...!" Tom'du. "Gel." Kendisinin ve Jim'in yanına çağırıyordu beni. Gittim. Altarın üzerinde gayretle çalışıyorlardı. Jim boyama işini yapıyordu, Tom'un işiyse fırçaları yıkamak ve boyaları karıştırmaktı. Jim, yolun mavi-kahverengi yüzeyini bitirmiş, beyaz çizgilere başlıyordu. Tom tek ayağının üzerinde yavaş yavaş dönüyordu, bir elinde sallanan acıklı bir ip kement vardı ve sesini çılgın bir Kaliforniyalı züppenin feryatlarına benzeyecek şekilde değiştirmişti; şarkının o bölümünü tam söyledi. Ama yanlıştı.

"Şuradaki adam." Kıvırcık saçlı adamı gösterdi.

"Evet."

"Dr. B için tam isabet."

"Nasıl yani?"

"Kokain psikozu, otantik, tamgaz. Bir zamanlar muhasebeciymiş. Öyle boktan bir canki değil yani. Tam isabet. Onu Dr. B teşhis etti, buradaki diğer bütün üniteler fena halde bozuk çalıyor. Git adamın ne yaptığına bak, görünce gülmekten duramayacaksın. Ve gelirken bize bir tas su daha getir, tamam mı ahbap."

Dediğini yaptım. Lionel'in, uyuşturucu bağımlısının yanından geçerken, yerdeki görünmeyen bir şeyi almak için eğildim ve kıvrılmış kolunda ne gizlediğine baktım. Hiçbir şey yoktu. Kendisinin görünmez şeylerden oluşan koleksiyonunu gayet ustaca hareketlerle tek tek alıyor, masanın küçük bir parçasına diziyordu. Ben eğilmiş ona bakarken yüzünü bana çevirdi ve gizli bir sırrı paylaşırmışçasına gülümsedi. Gözleri çok uzun bir süre benim yarı kapalı duran elimden, parmaklarımın o görünmez şeyin girinti ve çıkıntılarına biçim verdiği elimden ayrılmadı. Çabucak doğruldum ve çıkıp, kısa koridordan geçerek personel mutfağına gittim.

Yolun yarısında, sol tarafta daha önce görmediğim bir kapı fark ettim. Üzerinde, tam göz hizasına konmuş, gel de bak diye bağıran

dört köşe bir cam vardı. Oraya doğru yürüdüm. Gördüğüm sahne, camın içine hapsedilmiş tel ızgarayla grafik ve örnek bir görüntü haline gelmişti. Çok parlak aydınlık, sarı bir odada oynanan sessiz bir sahneydi. Bir şekilde tanıdık gelen, kırklı yaşların başında bir adam, her yerde bulunan plastik sandalyelerden birine oturmuştu. Bol siyah bir elbise giymişti ve siyah saçları yüksek alnından geriye doğru taranmıştı. Profilden görünüyordu. Bacak bacak üstüne atmıştı ve bacağının üstünde dengede tuttuğu bir not kartonuna bir şeyler yazıyordu. Dudaklarında ve çenesinde, sık tıraş olanlara has, çıplak ve kaynamış gibi bir görüntü vardı. Odanın tedaviler için ayrıldığı belliydi. Bu tür odaların hepsine has o 'kullanılmayan bekleme salonu köşesi' hissi vardı. Duvara bir röprodüksiyonun röprodüksiyonu asılmış, boş bir tel dergi rafı muşamba döşemede -eti sigara yanıklarıyla yaralı, zavallı muşamba döşemede- kendi başına bırakılmıştı. Odanın öteki köşesinde, siyah giymiş adamın çapraz karşısında çömelmiş birinin sıkıntılı yüzü başka tarafa çevriliydi. Rozetlerle dolu ve duygusal akımlarla dalgalanan yakalarından, bunun Jane Bowen olduğunu anladım.

Öğleden sonranın geri kalanı sessizlik ve konsantrasyon içinde geçti. Saat 5.40'ta sanat materyallerini topladım ve hastaların tüm işlerini dolaba elimden geldiğince düzenli bir şekilde koydum. Sanat materyallerini gerektiğince tertipli bir şekilde yerleştirmek epey vakit aldı. Hastaların çoğu bulundukları yerde, masaların üzerine eğilmiş halde duruyordu ve gitmeye niyetleri yok gibiydi. Tom'la Jim pencerenin kenarında birbirlerine bir şeyler mırıldanıyordu. Altı yaşındaki çocukların pantomimsel gizli işbirliği halleri vardı; hâlâ, bakmazlarsa görünmeyeceklerine yarı yarıya inanıyor gibiydiler.

Busner'in odasına gittim. Oturmuş, penceresinden ölçüsüzlüğü seyrediyordu. Hastanenin öteki köşesinde, o sabah fark etmediğim çelik bir baca, katı bir beyaz duman sütunu kusuyordu. Busner benim nereye baktığımı fark etti.

"Hiçbir yere gitmeyen bir tren ha, Misha?"

"Niçin söyledin bunu?"

"Çünkü doğru. Biz bir muhafaza kodesiyiz, parası devletten bir azap yeriyiz. İnsanlar buraya girer ve bekler. Hiçbir zaman bundan başka hiçbir şey olmaz; kesinlikle kayda değer bir şekilde iyileşmez-

ler. Sanki, bir kez sınıflandırılmış, dev bir kartona iğnelenmiş gibidirler. Aynı şey bizim için de söylenebilir, hı?" Titredi, sanki bir hastanın dev bir topluiğneyle delindiğini görüyormuş gibi. "Ama kendimi kaybediyorum, bunları boşver Misha, uzun bir günün sonu bu."

"Hayır, söylediklerin ilgimi çekti. Buradaki hastalar, Halliwick ya da St Mary'de karşılaştıklarımdan farklı görünüyor."

"Ah, sen öyle düşünüyorsun, öyle mi? Nasıl?" Busner döndü ve bana gözlüklerinin üzerinden baktı.

"Ee, yaptıkları sanat eserleri. Farklı. . . yani. . . nasıl ifade etsem. . . çok yapmacık, sanki bir şeyi canlandırıyorlar. Tom'un davranışları gibi."

"Bir involüsyon mu?"

"Evet öyle. Bu dolaylı bir anlatım. Onların durumları zaten bir yorum şekli ve yaptıkları sanat eserleri de fazladan bir yorum."

"İlginç, ilginç. Bunun bizim daha önce fark ettiğimiz bir şey olmadığını söyleyemeyeceğim. Senin selefinin bu konuda çok kuvvetli görüşleri vardı. O bir psikologdu, biliyorsun, çok yetenekliydi; sanat terapisi işini, hastaları ortodoks tedavinin diyalektiğinden olabildiğince kurtararak onlarla fonksiyonel ilişkiler kurmak için üstlenmişti. Çok hararetli bir genç. Hastaların, eserlerinde tuttukları yön onun yarattığı etkiden kaynaklanan bir şey olabilir pekala."

Busner, çantasını kağıtlarla doldurmaya başladı, sanki dev bir sandviç pideymiş gibi. "Ben gidiyorum Misha. Seni yarın sabah pırıl pırıl ve erken vakitte göreceğim, inanıyorum. Yarın o materyal dolabını gerçekten bir ayıklaman sanırım iyi bir fikir olur."

"Evet, evet, tabii." Kalktım, sandalyemi geriye çektim ve çıktım. Koridorun uzun ışıkları kendi kendine hafifçe kişniyordu. Koğuş sessiz ve boştu. Ama bir yüklük odasının önünden geçerken kapısı birden açıldı, bir el uzandı ve yakamdan tutup çekti.

"İçeri gir. Haydi, korkma."

Dar aralıktan içeri girdim ve kocaman kapı arkamdan kapandı. Karanlıktı ve girdiğim yer kapalı ve boğucu geldi bana. Çok baskın bir çamaşır kolası ve sıcak çarşaf kokusu vardı. Neredeyse öğürecektim. Tam bir karanlıktı. Bileğimi kavrayan el yüzüme doğru geldi. Yüzümün üzerinde, dokunmadan dolaştığını hissediyordum.

"Sensin," dedi ses, "bir şey söyleme, her şeyi berbat edersin." Mimi'ydi bu. Terinin keskin kokusunu duyuyordum; pamuk kokusuyla yüklü sıcak havayı yarıp geliyordu.

Eli benim elimi tutup göğsüne götürdü; karanlıkta kocamanmış gibi geliyordu, sütyeninin kumaşını ve altında meme başının kabartısını hissettim. Yaslandı bana, vücudu çok yumuşak ve çöküktü. Teninde, ağırlığının fazlası eriyip gitmiş, geriye subkutanöz bir kese kalmış bir bedenin sarkık gerdanımsı niteliği vardı. Blucininin fermuarı açıktı; pantolonumu çekiştirdi, serin ve nemli bir el penisimi yakaladı ve kendisine dayadı. Ayakta duruyorduk öylece, onun eli benim, benim elim onun üzerinde. Beni çekip ileriye doğru götürdü ve bir raf olması gereken bir şeyin üzerine hopladı, sonra çekti penisimi, yarı dikilmiş bir halde, kendi içine. Penisim blucininin sert yarığında büküldü, derim keskin dikiş yerine ve soğuk fermuara sürtündü. Erotikten ziyade çıldırmış bir şey vardı bu işkence gibi çiftleşmede. Göğsünü tuttum ve iki naylon tabakayı yırttım. Sert bir şekilde içine daldım. Çığlık attı ve ter dalgaları yayıldı kadından ve burnuma keskin kokusu geldi. Neredeyse hemen fışkırttım ve geri çektim. Uzun bir an boyunca karanlıkta birlikte nefes nefese kalakaldık, onun giysilerini düzelttiğini hissettim. Sonra "yarına kadar", alnıma hafif bir temas. Kapı, karanlığı tavandan tabana kadar yardı, bir kez hırıldadı ve kadın gitmişti. Bir süre sonra giysilerimi düzelttim, çarşaf odasından çıktım ve eve gittim.

Dışarının kokusunu ancak metro istasyonundan çıkıp da oturduğum eve doğru on dakikalık yürüyüşe başladığım sırada fark ettim. Koğuşun ve hastanenin kokusu benim için tek koku haline gelmişti. Yürüdüğüm ıslak yolun soğuk çalıları şimdi yabancı ve rahatsız edici geliyordu bana.

Evde, torbanın içindeki bir şeyi kaynattım ve oturup, pirinç tırtılları kirli tabağın içinde oraya buraya dürtüp durdum. Arkadaşlar arayıp, yeni işimdeki ilk günümün nasıl geçtiğini sordular. Telesekreteri açık bıraktım ve robotumsu benliğime uzaktan hitap eden seslerini duydum. Sonra, yatakta yatarken, etrafımdaki duvarlarla üzerlerindeki çeşitli yapıtlarıma, kumaştan yapılmış ve çökük yarasalar, ya da şemsiyeler olabilecek tuhaf şeylere baktım. Tahta ve metal payanda-

lardan geçen sodyum ışığı portakal rengi dökülüyordu yastığa. Uyudum.

Rüyamda, tedavi odasında gördüğüm adamın, Jane Bowen köşede çömelirken sandalyede notlar alan adamın bir tür sunum yaptığını gördüm. Ben seyirciler arasındaydım. Çok küçük bir amfi tiyatro dershanede oturuyorduk. Kapalıydı ve karanlıktı, fakat aşağı doğru inen, toplam elli tane falan oturma sırası, yarım daire biçimindeki çimenli setlere konmuş düz taşlardan oluşuyordu.

Siyahlar giymiş adam dairesel sahnenin ortasında duruyor ve bir holografik projektör kullanıyordu. Alet benim kafamın görüntüsünü veriyordu havaya, bir ya da bir buçuk metre yüksekte. Görüntü, kesin bir şekilde üç boyutlu olmasına karşın, gayet eksik, dalgalı ve elektriksel dandikti. Koğuşta konuştuğum herkes dinleyicilerin arasındaydı: Busner, Valuam, Mimi, Jane Bowen, Tom, Simon, Jim ve Hilary. Clive koridorda durmuş, sallanıyordu.

Siyahlar giymiş adam uzun bir *pointer* ya da bir çubuk aldı ve benim holografik kafamın içinden yukarıdan aşağıya doğru geçirdi. Ucuz bir numaraydı, çünkü hologramın katı bir şey olmadığı gayet açıktı, ama dalkavukça alkışlayan seyirciler benim çok asabımı bozdu. Bağırmaya başladım onlara ve teknolojiyi, ya da teknolojinin neler yapabileceğini hiç bilmediklerini söyledim. . .

Sabah. Çoraplarımdan oluşan sertleşmiş kangalları bulmakta zorlandım. Ve bulduğumda da bir tanesinin tuzlu kıvrımlarının arasına girmiş sert ve dört köşe bir şey vardı. Bilmece'nin bir parçasıydı. Onun oraya nasıl girdiğini hiç bilmiyordum ama yine de, otomatik bir şekilde, "Ben Bilmece çözüyorum burada", diye mırıldandım. Birdenbire, bir gün önce 9. Koğuşta yaşadığım olaylar çok tuhaf geldi bana. Zamanında hiç sorgulamadan kabullenmiştim onları, ama şimdi. . . Busner ve oyunu, konkav Bowen, fetussal Valuam, Simon'un duygusuz annesi, taklit hastalığıyla Tom, çarşaf odasında Mimi'yle karşılaşma. Bunların her biri zaten insanı şaşkına çevirmeye yeterdi; biraraya gelinceyse. . .

Toparlandım. Her psikiyatri koğuşu, terapistin yeteneği için bir sınavdır; temel bir çelişkiyi kucaklamak, nesnelliği korurken empatiyi de bırakmamak. Önceki gün tuhaftı, çünkü nesnelliğimi koruyama-

mıştım... delilerle çok yakından empati kurarsan kendin de delirirsin derlerdi. Busner de, kendi Kavram Evi projesinin yetmişli yılların başında çökmesinden sonra, vaktini karanlık kayıt stüdyolarında elektrikli bas gitar çalarak, radyo söyleşilerinde niteliksiz şiirler okuyarak ve deli diye nitelenen kişilerle devrimci kimlikli başka birtakım eylemlere girişerek geçirdiği bir dönem yaşamıştı. Onun himayesindeyken benim de bu tür impulslara yenik düşmeye başlamam olabilecek bir şeydi. Bugün kendime dikkat etmeliydim.

Heath'ten geçen uzun yoldan gittim ve babamın heykelinin önünden geçtim. Belediyeye niçin özellikle bu heykeli verdiğini hiç bilmiyordum. Bu yönetim bölgesine yönelik özel bir sevgisi falan yoktu. Ve kitlelerin estetik eğitimi konusuna da kesinlikle gerçek bir ilgisi yoktu. Aslında kitlelerin de buraya geldiği falan yok. Burası zenginlerin, etrafı çitlerle çevrilmemiş sahasıdır; kahverengi takım elbiseli şık muhafızlarının yanında serbestçe kol gezerler burada.

Bronz dökümden iki baldırın betimlendiği, büyük bir yapıttır bu. Baldırların uzunluğu ikişer buçuk metre ve çevreleri de herhalde üç metredir. Ayakları ve dizleri yoktur. Tendonlar belirtilmemiştir, ayırt edilen bir kıl, ya da betimlenmiş bir damar falan yoktur. Baldırların şekli vardır sadece. Babamın yapıtlarında tipik bir şeydi bu. Tüm çalışma yaşamı boyunca hep, bütünden ayrılınca soyut hale gelen vücut parçalarını bulmaya çalışmıştı. Bu baldırlarla kendi zirvesine varmıştı sanırım.

Bir önceki sabah hastaneyi gördüğüm tepelere doğru yürüdüm. Geri zekalı, bank ikametgahının altındaki bir çöp kutusunun içine tıkılmıştı ve yüzü güneşten kaçmıştı. Göğsü, Simon'un kolajını hatırlatan, paçavra çöplerle kaplanmıştı. İleriye baktım. Hastane bugün görüntü çarpıklığında yeni bir maharet kazanmıştı. Doğrudan aydınlanmış, iki boyutlu, derinliği yok edilmiş halde bir kent bandı, bir de gökyüzü bandı vardı ve ikisinin arasına sanatoryumun trapezi girmişti.

Akıllılığın kokusu vardır. Nasıl unutmuş olabilirdim ki bunu? Burunsal kurumların kapsamlı etkisindeyken hiç kimse mantığını yitiremez. Haddinden fazla sıradan bir şey bu. Asansörün kapıları kayarak açıldı ve pamuk suratıma yapıştı. Her şey önceki gün gibiydi

Tom hemşire merkezinin arka tarafında oturuyordu ve menekşe gözleri hemen benim gözlerime sabitlendi ben asansörden gelen kısa koridora girer girmez.

"Bu sabah oldukça renkliyiz, ha?" Tom'un aksanı, savaş öncesi seslileriyle, hecelerin uzatıldığı bayağı bir konuşma tarzının tuhaf bir karışımıydı. Üzerime baktım ve tam safran sarısı, V yakalı bir süveter giymiş olduğumu fark ettim.

"Kasten değil."

"Sevgilim, hiçbir zaman değildir, hiçbir zaman."

Tom'u bırakıp materyal dolabına gittim. Tavan yüksekliğindeki çift kapıları tamamen açtım, keçe kalemleri toplayıp ayırdım. Sonra aynı şeyi mum boyalar, kömür kalemler, pastel boyalar, kurumuş suluboyalarla lekelenmiş emaye kaplar, birkaç tane kargacık burgacık bitmiş yağlıboya tüpü, şeker kağıdı parçaları, kalın kağıtlar, cetveller ve kabuk bağlamış fırçalar için de yaptım. Bu keşmekeşin ortasında gayet ilkel bir şekilde beliren, unutulmuş çamur topakları vardı.

Sonunda Tom yanıma geldi. Omuzlarına pembe tuvalet kağıdından bir atkı koymuştu ve sarılmış bir sigaradan gülünç bir dikkatle nefes çekiyordu. Elleri böğründe duruyor ve konuşmadan bana bakıyordu.

Yapıtlarda çalışmaya başladım. Onlar da materyaller gibi karmakarışıktı. Tahtadan bir geminin kabaca yontulmuş boynuzu, kağıt hamurundan yapılmış bir çalışmanın kat kat derisini yırtmıştı. Renkli kalın kağıtların üzerine kabaca sürülmüş toprak boyalar akıp birbirine karışmış ve sonunda, her yerde her zaman rastlanan spiral kapların üzerinde katılaşıp kalmıştı. Bunların hepsini gayet itinalı bir şekilde birbirinden ayırdım. Bir tek, umutsuz bir şekilde hasar görmüş olanları attım. Geri kalanları düzenledim.

Ben çalışırken, toplanma yeri hep boştu. Tom hariç; boyuna geziniyor, arkasında, dalgalanan aksesuarının uçlarını ve dumandan bir örtüyü bırakarak hemşire merkezinden, büyük pencerelere, servis penceresine gidiyor, sonra benim yanıma gelip tekrar gidiyordu. Zaman zaman duruyor ve öylesine saçma ve gülünç bir davranışta bulunuyordu ki, bastırılmış kıkırdamalara zorluyordu beni. Tam, yüksek raflara uzanırken yine geldi.

"Ben olsam yapmazdım. . ." dedi.

"Ne yapmazdın?"

"Oradaki işlere dokunmazdım."

Plastik bir sandalye çekip üzerine çıktım. Şimdi göz hizasından bakınca, yukarıdaki yapıtların en üst kaliteden olduğunu görüyordum. Simon'un kolajı, Hilary'nin minyatürleri, Jim'in tablosu ve daha önce görmediğim başka birkaç iş daha. Bir tanesi çok çarpıcıydı. Tümüyle Bilmece parçalarından yapılmış, soyut bir eserdi. Kırmızı plastik kareler birbirine yapıştırılarak tepesi açık bir kutu yapılmış ve dört tane parça daha kenarın iç tarafına, birbirine bakacak şekilde yerleştirilmişti.

Plastik sandalyenin üzerinde, gözlerim üst rafın hizasında dururken bir anlık bir jeton düşmesi yaşadım. Olduğum yerde hızla geri döndüm ve budalaca bir şey söylüyor olduğumu çok geç fark ettim. "Evet, evet, burası en üst köpeklerin mallarını koyduğu yermiş anlaşılan. . ."

Tom pantolonumun paçasından çekti. İndim ve beni kocaman mekânın, şimdi köpüklü bir ışıkla dolu köşesine sıkıştırdı. Elimi havalandırma kafesine dayadım hafifçe. Tom "Git buradan Misha," dedi.

"Ne demek bu?"

"Git buradan. Burası boktan bir yer, buradaki insanlar boktan insanlar. Bunlar siktiriboktandır ve tekinsizdir, aklına hayaline gelmeyecek kadar tekinsizdir. Bunlar akıl hastalarından çok daha tekinsizdir. Akıl hastaları bu güruhun yanında hafif bir eğlence gibi kalır."

"Ne demek istiyorsun? Açıkla."

"Pekala, Simon'u düşün mesela."

"Ne varmış onda?"

"Valuam onu yatırdığında sen oradaydın değil mi?"

"Evet. . ."

"Bir psikiyatri hastasının yatırılması için kaç doktorun muayenesi gerekir?"

"İki."

"Ve. . .?"

"Ee, sanırım ben, Simon koğuşa boyuna girip çıktığından, bu durum önemsenmemiştir diye düşündüm. Oldukça haklı, gerçekten, birazcık kuraldışıysa da."

"Yanlış. Simon'un annesi bu koğuşta bir öğretim görevi yapıyor. . . kendi oğlunu da düzenli bir şekilde buraya yatırtıyor."

"Bu birazcık kuraldışı gibi."

"Kuraldışı ha! Burada her şey tuhaf ve siktirik bir şekilde hem iş hem tatildir be. . ." Tom, belime doladığı kolunu sıktı ". . . ama bunun aşkımızı bozması gerekmez Misha, seninle Legolar gibi sikişebiliriz. . ." Ondan uzaklaştım. ". . . Orospu!" Ve dönünce Jane Bowen'i gördüm; bana tuhaf tuhaf bakıyordu.

O sabah daha sonra birkaç grup çalışma programı hazırlamaya başladım. Bunlar benim icadımdır. Üç ya da dört kişinin birden çalışabileceği büyük programlar. Bir grubun oyalanabileceği, temel bir uğraşlar modeli hazırlarım, isteyecekleri ya da görmezden gelecekleri materyallerle birlikte. Hiç durmadan, konsantre bir şekilde çalıştım. Toplanma yerindeki bir masada tanımadığım iki hasta oturuyordu. Bir tür pazarlık yapıyorlardı. Oturduğum yerden, konuştuklarının bir kelimesini bile duyamıyordum. İçlerinden biri, yelkenci şapkası takmış, ufak tefek, dedektif kılıklı bir adam sık sık masadan eğilerek bana bir bakış atıyordu. Ayrıntılara böylesine dikkat ederek tartıştıkları şeyin aslında saçma bir şey olmasının ihtimal dışı bir şey olmadığı geldi birden aklıma.

Sonunda, uzlaştıklarını düşündüren bir şeyler mırıldanıldığını duydum. Dönüp bakınca, Bilmece parçalarından oluşan kümeleri değiş tokuş ettiklerini gördüm. Plastik kareler, her parçanın köşesine açılmış bir delikten geçirilmiş bir ipe ya da tel gibi bir şeye dizilmişti. İki adamda da, tümüyle, popüler psikolojik boş zaman uğraşının atılmış parçalarından yapılmış gerdanlıklar vardı.

Grup çalışma programları tüm sabahımı aldı. Artık bana dikkat eden kimse yoktu. Koğuşun atmosferinin artık gübreli toprak gibi nemlendiğini görüyordum. Bireylerden birinin ağa düşmesi ve çürümeye başlaması sadece bir iki saat meselesiydi. Ben dünün yeniliğiydim.

Busner ortalıkta yoktu. Valuam'la ikimiz, kimi zaman bomboş sabahın ortalarında zoraki selamlaştık. Bugün üzerinde huysuz bir seri numarası vardı. Adımları daha da saat gibi, daha çok acıklı bir şekilde yetkindi. Kendi kendime düşündüm; ne yapıyorum ki ben bu ko-

ğuşta? Paraya ihtiyacım yok. Özel yeteneklerimin hastalara bir yardımının dokunacağına tamamen inandığımdan emin değilim. Busner'in kinikliği, bende kalan idealizmi de köreltici bir etki yaptı kesinlikle; merak ediyorum, amacı bu muydu yoksa?

Öğlene doğru, Judith adlı, orta yaşlı bir hasta, toplanma yeriyle kadınlar koğuşunu bağlayan kısa koridorda kısmi bir nöbet geçirdi. İlk başta, kadın sanki çok öfkeli bir konuşma yapıyormuş gibiydi, gerçi tek başınaydı. Ama bu şiddetlenip histeriye dönüştü. Kadın kustu da. Mimi ve diğer bir hemşire çok çabucak yetiştiler ve ben o sırada hâlâ bir şey yapmadan duruyordum, durumu fark etmemiş gibi yapmak eğilimiyle, durumun çaresini bulabileceğimi göstermek isteğinin arasında bocalayarak. Hemşireler Judith'in kollarını ve bacaklarını sakinleştirdiler, ayağa kaldırdılar ve gönderdiler. Kusma ve rahatsızlık bir şekilde açıklandı ve anlaşıldı.

Sabah boyunca, Tom'la Simon'dan uzak durmak istediğimin farkındaydım. Jim'i de görmek istemiyordum gerçekten. Öğle yemeğini kadrodakiler için ayrılmış yemekhanede, tek başıma yedim. Orada niçin bulunduğumu pek anlayamıyordum. Koğuştaki diğer görevlilerin hiçbiri yoktu. Sonradan, birisinin doğum günü olduğu ve herkesin yolun karşısındaki puba gidip içki içtiği ortaya çıktı.

Öğleden sonra, gelen hastalardan, çalışma programlarına göre çalışıp bir şeyler yapmalarını istedim. Bazıları ilgilendi, bazılarıysa kendi projelerine daldı. Clive, şaşırtıcı derecede başarılı bir grup lideri çıktı. Üç tane çok koyunsu depresife baskıyla, ıslak boya fırçalarıyla kocaman bir kareli kağıda boydan boya yılankavi izler yaptırdı. Adamların düzenli hareketleriyle kıvrım üstüne kıvrımlar oluştu. Clive bir adım geri çekilerek bakıyor ve çalışırlarken müdür gibi denetliyordu. Her zamanki gibi sallanıp durarak çenesi boyuna çalışan Clive'e bakınca, onun bugün taburcu edileceğini hatırladım. Onun niçin hâlâ koğuşta olduğunu merak ettim, ama patlak gözlerini, dirseklerinin parlamış kumaşını görünce sormaktan vazgeçtim.

Öğleden sonra seansında Tom da Jim de görünmedi. Maket üstgeçit, rafında duruyordu. Simon, kolajını kesip yapıştırdı. Bana yönelik ilgisini de yitirmişti. Yaralarını koparan, abartılmış bir asık suratlı yeniyetme parodisine geri dönmüştü. Mimi'nin nerede olduğunu

merak ediyordum bir yeniyetmenin bulanık, hastalıklı şehvetiyle. Judith'e yardım etmedim diye beni bir pısırık, yahut ödlek mi sandı diye merak ettim.

İkindi bitti ve asansöre yollandım. Davet için açılan bu kez de temizlik odasının kapısıydı. Kadının kıçı plastik bir çamaşır sodası çuvalına dayanarak bir ileri bir geri hareket ediyor ve çıtırtılar çıkarıyordu. Yine tiksindirici bir şekilde kısa sürdü. Ama kadın bu kez, gitmeden önce bana küçük, yeşil, şekerle kaplı iki hap verip yutturdu.

"Nedir bunlar?" dedim.

"Parstelin; bu, MAO inhibitörü tranilsiprominle trifluoperazin karışımı bir preparasyondur. Çocuklara verilmez."

"Niçin alacağım bunları?"

"Bir anlasana, salak. Her şeyden önce, sen deli olmadığından, sana bir etkisi yoktur, öyle değil mi?" Konuşması rahat, hafif, alaycıydı. Büyük bir mesele değildi.

"Sanırım değilim." Hapları kuru kuruya yuttum.

"Peynir yeme, ya da Chianti içme. Bunları yaparsan kötü bir reaksiyon gösterebilirsin." Kapının aralığından sıyrılıp gitti. Kapının pervazında, önce kirli naylonla ve sonra kabartılmış pamukluyla çizilmiş bir göğüs profili göründü, sonra yok oldu.

Haftanın geri kalanı koğuşta geçti. Çalışma programlarını uyguladım ve bir ilerleme sağlıyor gibiydim. Öğleden sonraki sanat terapi seanslarına gelen hasta sayısı arttı ve hastalar sebat ederek ellerinden geleni yaptılar. Sakinleşen hastalarla iyi ilişkiler kurmaya başladım. Karışık bir nimetti bu. Hilary beni birkaç kez, arkadaşlarından ve onların suluboya resimle yorumlarının gerçek tekniğinin mekaniklerinden konuşarak bir saat esir aldı. Aynı şekilde Lionel, esrarengiz psikotik muhasebeci Perşembe günü tüm öğleden sonra benimle beraber oturmakta ısrar etti kolunu dostça bir şekilde omuzuma dolamış halde ve büro ekipmanları satış broşürlerinin parlak sayfalarını çevirdik birlikte. Her mal onun için bir keşifti; sırf estetik olarak gördüğü şeylerdi. "Şuna bak," dedi mantar biçiminde yapılmış modüler bir çalışma birimini göstererek, "güzel, değil mi?" Yapabildiğim tek şey onay belirten bir mırıltı çıkarmaktı.

Bowen'le Valuam'a gelince, bana samimi bir şeyler mırıldanarak geçip gittiler. Temas kurmak için bir neden görünmüyordu ve Busner hâlâ yoktu. Onun altındakilerin, babam yüzünden ve Busner'in ben koğuşa geldiğim gün söylediği bütün o duygusal zırvalıklar yüzünden bana karşı önyargılı davrandıklarını düşündüm, ama pek aldırmıyordum. Ve yemeklerde yardımcı personelle ya da hemşirelerle konuşuyordum.

Mimi benimle her gece başka bir yüklükte buluşuyordu. Hangisinin olacağını hiçbir zaman bilmiyordum ama kadın ben tam, akşam vakti sanat materyallerini toplamayı bitirip de gitmek üzereyken beni nerede yakalayacağını nasılsa biliyordu. Çiftleşmelerimiz hep kısa ve stilize kaldı. Onunla mahrem dost olma konusunda yaptığım dolaylı ısrarlara yine yeşil haplar vererek karşı koyuyordu ve ben de, bizi yakınlaştırır umuduyla yutuyordum. Bir Cuma günü bana, normal iki ilacımı yuttuktan sonra dört tane daha verdi ve bunları hafta sonunda kullanmamı söyledi.

Cumartesi gecesi bir arkadaşla sinemaya gittik. Onunla normalde ayda bir falan buluşuruz ve zamanımızın en azından yarısı, doğal olarak, aradaki sürede yaptıklarımızı kabataslak sayıp dökmekle geçer. Bu kez ben her zamankinden daha tedbirliydim. Koğuşta yaşadıklarımın, özellikle de Mimi'yle ilişkimin başkalarıyla konuşulmaması gereken şeyler olduğu yolunda bir kuşkum vardı. Yanlış olduğundan falan değildi bu; daha ziyade, yaşadıklarımın açıkça, pek uygun düşmeyeceğindendi.

Ayrıca, ceplerimin dibinde, yumuşak bir gazlıbez içinde duran yeşil hapların da gayet bilincindeydim. Biz konuşurken parmaklarımla yokluyordum onları ve parmak ucuma inanılmaz derecede büyükmüş gibi geliyorlardı, ağızdaki bir şeyin dile verdiği his gibi.

Sinemada oturuyorduk. Tembelce filmi seyrediyorken ilk kez, sanırım ilacın etkisinden kaynaklanan bir şey hissettim. Koğuşta, sandalyenin üzerine çıkıp da materyal dolabının üst rafındaki hasta yapıtlarına ilk kez baktığım zaman hissettiğim duyguya çok belirgin bir şekilde benziyordu. Bir kopma duygusuydu bu, ama dış dünyadan değil; içsel bir kopmaydı, içimde bir zarın yırtılmasıydı.

Sinemadan sonra, bir şeyler yemek için bir kebapçıya gittik. Şerit testereyle suntadan kesilerek yapılmış bir kemerin altından geçerek lokantaya girerken, içimdeki yırtılmayı tekrar hissettim. Nedense, film hakkında tartışabilecek halde olmadığımı fark ettim. Dalgınlıkla, ızgara pilicimin etlerini ellerimle rasgele koparmaya başladım. Epey bir yığın oluşturduktan sonra arkadaşım endişeli bir iğrenme duygusuyla tepki gösterdi. Omuzlarımı kaldırarak olaydan çıktım.

Gecenin sonunda arkadaşımla vedalaşıp evime gittim. Sokaktan gelen sarı ışıkta, çoraplarımı kangallayıp çözerek otururken, sakince ve duygusal bir telaşa kapılmaksızın, arkadaşımla bir daha hiç görüşmemeye karar verdim.

Tuhaftı. Tuhaf; ama bundan sonra, yaşamımın duygusal ve manevi çerçevesini sökmek kolaylaştı. Akrabalar, arkadaşlar, eski sevgililer; onların benimle ilişkilerinin daima, hep kuşkulandığım gibi, sallantılı olduğu gayet açık hale geldi. Sadece bir aksaklık, karşılık vermediğim bir, yahut en çok iki telefon, gidilmeyen bir randevu, insan ilişkilerinden oluşan tüm ekinlerin devrilip kısacık başak demetleri haline gelmesine yetti.

9. Koğuşta geçen birkaç hafta ve bir avuç dolusu mutant şekerlemeden sonra her şey kendiliğinden çözülüp, fark ettiğimi hep muğlak bir şekilde düşündüğüm biçimlere girmeye başladı. Kapanmış gözkapakları dünyasında yatan menekşe rengi girdaplar, mor ışınlar ve parıldayan kıvrımlar; ıstırap çeken retina. Ruhum hava yastıklı hale gelmişti sanki. Geçmişte vicdanımı rahatsız eden şeyleri yapmaya karşı hiçbir direnç hissetmiyordum, en azından hissettiğim böyleydi. Bu şeyler konusunda, Parstelin almaktan başka benimseyeceğim net bir örnek yoktu. Mimi'yle ilişkilerim mi? Ama bunlar düşünmeden yaşanan şeylerdi sadece.

Niçin böyle soyutlamıştım kendimi? Artık insanlarla tek ilişkim çalışma saatlerinde ve çoğunlukla da koğuştaki hastalarla. Hiçbir fikrim yok. Üzüldüğüm ya da yabancılaştırıldığım iddiasında bulunamam. Aslında, herhalde babamın ölümünden ötürü, yaşamımda sevginin azalmasının derdini çoğu yaşıtımdan daha az çekmiştim sanki. Yine de, koğuşta kendimi hayatımda hiç hissetmediğim kadar evimde hissediyordum. . . evimde.

Hastalar çalışma programlarına büyük bir şiddetle dalıyordu. İşin büyüklüğünde ve karmaşıklığında onlara gerçekten hitap eden bir şeyler vardı. Ayrıca, bu yöntem onlara bütün farklı tarzlarını birbiriyle harmanlama fırsatı verdi. İkindi sonunda, çalışma programıyla sessizce çalışırlarken insan neredeyse kendini normal bir işyerinde hissedebilirdi. Kendilerini kaptırınca bütün tuhaf mizaçları ve psişik tikleri yatışıyordu sanki. Clive artık hiç sallanmıyordu. Minyatürlerini Simon'un yeni kabuklu kağıt girdabına katan Hilary arka planda çalışmaktan memnundu. Ayaklık üzerindeki torbası kadının yanında hışırdayıp duruyordu faaliyetinin dairesini belirleyen sabit bir nokta gibi.

Bunların hepsinde eksik kalan bir şey vardı: Busner. Üstelik ben artık koğuştaki her şeye gayet uyum sağlamış görünüyordum; kendimi kabul edilmiş hissediyordum; asansörün kapıları kayarak açılıp da kendimi toplanma yerine giden o tanıdık kısa koridorun başında bulduğum zaman atmosfer artık bana sıkıcı gelmiyordu; tam tersine, sıcaktı, kabukların altında. Tüm bunlara karşın, Busner'in büyük bir yokluğu vardı. Karşısında şaşırtıcı bir bocalama hissettiğim bir yokluk.

Busner Kahin'dir. Kehanet ayinlerini yönetir, iksirler kaynatır, gündeliği bir çay süzgeci gerçekliğe dönüştüren ritüellere şeflik eder. Ve çocukluğumla birlikte gömmek istediğim her şeyi hatırlatır. Bir gönül rahatlığı, gerçek sıkıntılara karşı teoriler dünyası. Babamla Busner yemek odasındaki masanın başında saatlerce beraber oturur, dünyayı düzeltirlerdi. Konuşmaları -sonradan fark ettim ki- kendi başarısızlık duygularının doğrudan bir sonucundan başka bir şey olmayan, sıradanlık ve duygusallık çamurlarıyla doluydu. Karıları başka bir odaya çekilir, yapılması *gereken* şeyleri yaparlar, boyuna devam ederlerdi buna gençliklerini bırakıp orta yaşlılığa doğru yol alırlarken. Çocukluğumun berbat yulaf ezmesi halıları ve tüm bunların bir parçası olmanın utancı. Şimdi düşündüğümde Busner, beni gerçeklikten kaçma konusunda suç ortaklığına çekmesinden korktuğum, dehşetli bir geriye dönüştür.

Nerede bu herif? Valuam bana, birlikte *bourbon* ve çay içerken onun Helsinki'de olduğunu, bir konferansa bir tebliğ sunduğunu söy-

ledi. Valuam bisküvisini çaya daldırıyor ve gürültü çıkararak emiyordu; bu küçük anal retansiyon kırıntısından beklemediğim bir şeydi bu. Benim sanat terapilerden konuştuk biraz, fakat aslında bunu dinlemeye tahammülü yoktu ve bunun yerine, yeni bir antidepresanla kazandığı başarılara yöneldi. "Tam bir çöküşün eşiğindeki, inatçı görünen durumlarda şimdi dikkate değer bir etki var." Lionel'den söz ediyordu; adam artık pencereye oturup da kroniklerin balkonunu boş gözlerle seyretmiyor, erkekler koğuşunda kafese kapatılmış aslan gibi dolaşıp duruyordu bir an önce işine geri dönmenin hasretiyle. Busner neredeydi? Valuam'a hiç inanmıyordum; ben hâlâ yüklük kapısının açılmasını ve çömelmiş, tombul avucu terli haplarla dolu halde bulmayı bekliyordum o güvenilmez guruyu, sevgi dolu kollarıyla belimi getirmek için bekleyen, eski günlerin hatırına.

Pazartesi sabahı, yine. Ben çimenlerin üzerinden yürüyüp geçerken güneş alçak ve sırılsıklam bir bulut kütlesini delemiyor, ışıklar onun arkasından yükselerek, kalın süngersi bir yer sisi yığınını geçip yerden yukarıya sızıyor. Çevremdeki hava şekil değiştirip odalar ve koridorlar ve bunların içinde birtakım odalar ve benim hiç karşılaşamadığım, kayan bölmeler oluşturuyor. Koğuş ortaya çıkıp benimle buluştu bugün; şeklini hissediyorum etrafımda, sürtünen süpürgeliklerini hissediyorum ayak bileklerimde geri zekalının bankına doğru yürürken.

Geri zekalı bankın altında yatıyor, bedava gazetelerin içinde kalafatlanmış. Acıklı küçük ilanlar oyma gibi görünüyor boynunda. Dar boşlukta dönüyor ve baldırını bankın bacağına çarpıyor. Anorağının kirli yakasının yanında bir an yüzü görünüyor. Gözleri şişmiş, bir dizi yarık ve hastalıklı deri lezyonları halinde patlamış. Yağlı çayımın midemden yukarı fışkırdığını hissediyorum, mide bulantısı bir ağrı kadar belirgin ve katıksız. Dikkatle kusuyor, sonra tekrar kusuyorum ve sonunda bulantımın fonksiyonu kalmıyor ve bir kez daha bakabiliyorum.

Geri zekalının başına ne geldiği belli değil. Çamaşır suyu mu içmiş? Fırın temizleyicisi mi? Yoksa çok ender rastlanan türden bir hastalık, toplumun çeperindeki pislikleri yok etmek, süprüntülerin

çiftleşmesini ve kendi dejenere türlerinden tipler üretmesini önlemek için dizayn edilmiş bir insan mixomatosisi mi bu? Neyse. Gerçek, onun öleli pek uzun bir zaman olmadığının gayet açık olduğu; cesedi hâlâ ölüm katılığına doğru gidiyor. Gece ölmüş ve ilk kez ben rastlıyorum. Yetkililere haber vermek benim sorumluluğum. Ve şimdi kanımda Parstelin'in varlığını hissediyorum. Bulantı duygusunun yerini alıyor -ilk kez- olumsuz değil olumlu bir nitelik olarak. İlaç bana, geri zekalının ölümünün benim sorumluluğum olmadığı, yeni bir belirsiz referanslar çerçevesi sağlıyor. Başka birisi bildirsin, başka biri bulsun onu. Kabarık deniz yatağımın üzerinde yamaçtan aşağıya kayıyorum. Vicdanımın tezleri, çok eski, çok yıllar önce televizyonda görülmüş, birbiriyle çekişen kibirli birtakım alimlerin arasındaki bir tartışmanın anısı gibi...

Hastanede çok uzun bir sabah. Koğuşta hiç karakteristik olmayan, hızlı bir faaliyet var. Valuam, elinde bir not kartonuyla bir oraya bir buraya koşturarak, envantere benzer bir liste yapıyor. Nedense bugün rasgele giyinmiş, yahut en azından görünüşte rasgele giysiler var üzerinde. Blucinlerini hep ütülediği ve gömleklerini kontrol ettiği ve ayrıca, yakasız gri süveterler giydiği daima çok belirgindi. Daha önce de fark etmiştim bunu, çünkü psikiyatri kadrosundakilerin giyim duygusuyla hastalarınınkinin arasında tuhaf bir simetri var. Valuam'ın umutsuzca tasarlanmış görünen, kurallı giyimi, Bowen'in sokakta yatan kadın şıklığı, Busner'in kaçan iç çamaşırları. Bunların hepsi, sorumluluklarındaki hastalarla benzeşiyor...

Hastalara ilham vereceğini düşündüğüm, kendime ait bir şey üzerinde çalışıyorum. Hastanenin görünüşünü betimleyen bir sürü şey koyduğum, yaklaşık elli santimetrekarelik bir taslak bu. Betimlemelerin her biri farklı bir teknik kullanılarak yapılmış: Dolmakalemle ve suluboyayla, guaşla, yağlıboyayla, kömür kalemle, kurşun kalemle, çamurla. Bu sabah vaktimi, ipek kumaşa baskı resim yapmada kullanılacak bir metal kalıp çıkarmak için harcıyorum.

Terapi seanslarına giden, yahut ilaç kuyruğundan çıkan hastalar benim yemekhanede birleştirdiğim masaların yanından geçerken duruyor ve yaptığım işi soruyorlar bana. Bir müstahdem, orta yaşlı bir

Filipinli kadın, arapsaçı gibi bir paspas ve çinko bir kovayla koğuşun döşemesinde yaptığı dairesel temizliği durdurup, şişen ayak bilekleri ve kitlesel taşımacılığın adaletsizliği ve azizlikleri hakkında gayet uzun bir diskur çekiyor. Ben onu dinliyor ve dikkatim dağılmış bir halde çalışıyorum; ölmüş geri zekalının görüntüsü çok irkiltici bir şekilde çöküyor üzerime. Duyulur bir çınlama sesiyle gözlerimin önünden kayarak geçiyor zaman zaman: İçine naylon doldurulmuş kirli yakanın kenarı, çelimsiz, kemikleri çıkmış boyun, uzun yüz, patlamış gözler...

Öğlen, sonra. Jane Bowen gelip yakınımda bir yere oturuyor, selam veriyor ama konuşmuyor. Pörsük sigaralarından birini sarıyor ve pencereden bakıyor sıkıntılı ve dalgın, uzun nefesler çekerek. Saçları iyice bastırılarak, şakaklarındaki mor, çukurlaşmış eziklerden geriye doğru yatırılmış. Geri zekalının yattığı tepeye doğru bakıyor. Ona bunu söylemek geliyor içimden, ama bastırıyorum. Hastanenin dışındaki hava numaralar çekiyor yine; sirüs bulutlarından oluşan uzun ve yüksek şeritler soluk günışığını, hastaneyle Heath arasındaki bölgeyi kesen ve bir ressamın taslağındaki, giderek küçülen perspektifte gölgeler yaratan dikey çubuklar halinde süzüyor.

Sonunda kalkıyorum ve gidip kadının yanında duruyorum. Bedeninin, kolalanmış beyaz gömleğinin içinde benden geri çekildiğinin farkındayım, ardında beyaz bir kalkan bırakarak. İkimiz sessizce pencereden bakıyoruz. Gözlerim geri zekalının bira bankından (keşfi gösteren herhangi bir belirti, bir ambulans ya da başka türden araçlar göremiyorum) altımızdaki kroniklerin balkonuna, 8. Koğuştan uzanan açık alana kayıyor.

Daha önceki gibi, iki kreten acılı ve sessiz bir boğuşma halinde sarılıyor birbirine. Sabahlıkları rüzgarda dalgalanıyor, sakar bir ayı kucaklaşması durumunda kitlenmiş halde birbirleriyle cebelleşip duruyorlar. Sonra biri, şaşırtıcı bir hız ve çeviklikle hareket ederek, kavradığı yeri değiştiriyor ve diğerini sırtından yakalayarak kollarını kıstırıyor; ve bir taraftan da, balkonu sınırlayan beton duvarın üzerinde çepeçevre dolanan korkuluğa dayıyor. İki surat Jane Bowen'le bana doğru dönüyor ve beyaz lekelerin sonunda dönüştüğü şey... Mark, Busner'in oğlu, okulda benimle beraber olan, üniversitede bir

kriz geçirip intihara kalkışan adam. Terapi odasında Jane Bowen'le gördüğüm yakışıklı, siyah saçlı adam Mark'ı yakalamış. Adamın yüzü hayvani bir embesillikle sırlanmış. Yeni bir bulantı çarpması daha hissediyorum, sendeliyor ve düşmemek için elimi cama dayıyorum. Jane Bowen acıyarak bakıyor bana ve sigarasıyla işaret ediyor.

"Senin selefin, Misha, bizim eski sanat terapistimiz. Ve tamamen tesadüfen benim erkek kardeşim Gerry."

"Onun yanındaki, Mark, Busner'in oğlu!"

"Evet, onları kısa bir süre 8. Koğuşa göndermek iyi bir fikir gibi geldi Zack'a. Senin onlarla hasta olarak karşılaşmayı biraz şok edici bulabileceğini düşündü." Kadın yüzünü bana çevirdi ve gayet sakin bir şekilde, donuk bir sesle "Git buradan Misha," dedi. "Hemen git buradan."

Bir kariyer hareketi konusunda nasihat falan vermiyordu. Bu bir yangın alarmıydı. Bunun üzerine hızla davrandım, ama geniş sanayi tipi yer döşemesinin üzerinde yol alırken tereddüt ettim ve bir ayağım yerde kaydı, bir köşeden hızla dönerken vazoya dönüşen bir çizgi film karakteri gibi. Birdenbire, Parstelin'in vücudumun duyularını tümüyle değiştirdiğini fark ediyorum. Her impulsun, her mesajın ve geldiği sinir uçlarının arasındaki her bağlantının şiddetle farkındayım. Tüm fiziksel oryantasyonum kaymış, ama sağlam duruyor.

Bu sezgi, ben asansöre koşarken dolduruyor içimi. Hastalar bana histerik bir şaşkınlıkla bakıyor ama sessizlik var, ya da daha doğrusu, inen bir perde var, konuşulanlarla hiçbir ilgisi bulunmayan, ama çocukların, kulak kepçelerini kulaklarının üzerine çok hızlı bir şekilde bastırıp bıraktıklarında duyduğu şeye benziyor tümüyle. Şeuuooo-şeeeuuooo.

"A, hehehahaohoohoohoo!" Clive, asansöre koştuğum kısa koridordan ayrılan anonim bir cumbadaki yangın hortumu kangalının yanında twist yapıyor.

"Misha, bir kelime lütfen," diyerek çıkıyor Valuam odasından, pantolonunun her iki bacağındaki pahalı kumaş çıtırdıyor marmozet ellerinde. Derisi soyulmuş yüzü bana doğru eğiliyor kapıdan dışarı fırlayan bir mantar gibi. Başka bir kapı daha birden açılıyor beş metre

ileride ve bir el çıkıp yakama saldırıyor, yuvarlak, gamzeli bir el, o damlayan peşmelba bedenin ucunda. Koşarak geçiyorum yanından ve kafamda beliren dürtme manzarası sert ve mekanik görünüyor; penisim bir laboratuvar imbiğinden koparılmış kauçuk bir kıskaç ve kokuşmuş bir hayvanın böğrüne saplanıyor. Merdivenden inmeliyim.

Dört kat aşağıda koşmayı bırakıyorum. Hastaneden gitmeme izin verecekler. İlaç ilaçtır. Hepsini yutmakla, Mimi'yle sikişmekle boktan bir aptallık ettim, ama şimdi bırakırsam kafam birkaç günde temizlenir ve normale dönerim. Bu tuhaf duyguyu, başka biri olduğum, mantıklı olmaya zorlanan biri olduğum duygusunu yaşamayacağım.

Alarm için bir neden yok. Merdiven boşluğunun özlü karakterini sorgulayamam herhalde. Onun nesnel durumunu yadsımak diye bir şey yok. Kalın, boyanmamış beton çubuklar on santimlik saplamalarla delinerek tutturulmuş. Tutamak yeri, beton payandası kalınlığında, kırmızı bir itfaiye çubuğu. Parstelin öyle bir ilaç ki -fark ediyorum- her şeyin içindeki her şeyi şiddetle fark etmeni sağlıyor. Onların varoluş hali mide bulandırıcı değil artık, ama harika bir şekilde dolu. Bunu deyince biraz öğürüyorum ve öksürerek beyazımsı bir topak çıkarıyorum salyayla kusmuk arası ve durduğum basamağın arkasına sıkışmış çerçöp birikintisinin içine düşüyor.

Gümüş rengi kağıt kırıntıları, çengelli iğneler ve adı belirsiz döküntü parçalarının arasında benden bir parça. Füg. Bu füg merdiven boşluğundan yukarıya doğru devinen durgun havanın hışırtısıyla kesiliyor. Başka biri gelip merdiven boşluğuna girdi, pnömatik kapıyı sert bir şekilde ittirdi, herhalde üç kat aşağıda. Merdiven boşluğundaki pencereler eğik bir açıyla kesilerek açılmış hastanenin dış duvarına. İçinde bulunduğum kocaman kütlenin hiçbir görüntüsünü vermeyen manzaradan, merdivenin ziguratın eğimli duvarının dış kenarını takip ederek indiği belli oluyor.

Aşağıya doğru yollanırken ara sıra duruyor, takip eden birilerinin sesi geliyor mu diye kulak kabartıyorum, ama gelmiyor. Bir hayal görüyor olduğum, koğuşun beni kısmen ele geçirmiş olduğu benim için gayet açık artık. Fena halde kafayı bulmuş olduğumu hiçbir zaman inkar etmedim. Bir yatak istirahati ve gazete okuma fırsatı gerekli

bana. Ne kadar inersem o kadar özgür hissediyorum kendimi. Aslında hiçbir şeyden kurtulmadığımı biliyorum; ama yine de bir gülüp oynama, bazı tavırlar sergileme dürtüsü var içimde.

Yerden henüz iki kat yukarıda olduğumu tahmin ettiğim sırada, merdiven boşluğunun pencereleri kapanıyor. Işık şimdi duvarlarda parlayan sarı disklerden geliyor. Sarı ışık yüzünden yönümü kaybediyorum. Böyle olmuş olsa gerek. Artık yer seviyesinin üstünde mi yoksa altında mı olduğumu bilemiyorum gerçekten. Merdiven boşluğundaki kapılar anlamsız birer dikdörtgen. Panikliyor ve bu kapılardan birini itiyorum, elimin ittirmesiyle kapı hırıldıyor ve sendeleyerek bir koridora çıkıyorum.

Merdivenin izlediği yolun önemli bir sapma gösterdiği, asansör boşluğuna paralel gitmediği ve beni, her katta doğal bir giriş salonu oluşturan açık alanlardan birine çıkardığı hemen anlaşılıyor. Merdiven beni bir tarafa, hastanenin hinterlandına atmış, üstelik ara katta değil, alt zemin kattayım. Bulunduğum yeri tanıyorum. Simon'un ilk gün beni götürdüğü yolun üzerinde bir yerdeyim. O kocaman, kullanılmayan makineyi görmek üzereyim. O nemden parıldayan beton koridordayım yine. Çıplak neon ampuller her iki yöne doğru koşup gidiyor; onlar bile bu sıkıcı yerden kaçmak için acele ediyor.

Hangi tarafa? Ben aşağıya inerken merdivene girmiş olanlar kimse, yoluna devam ediyor. Yukarıya çıkan ayakların soğuk seslerini duyuyorum ve bu da kararımı hızlandırıyor. Sola dönüyor, acile ve hastane çıkışına giden yolu bulmada sezgilerime güvenerek koridorda yürümeye başlıyorum. Yürürken, kimyasal olarak, fırtınanın gözünde konumlandığımın farkındayım. Sersemlik hissetmiyorum artık; bedenimin Parstelin'e batmış olduğunu, ama yüzerek bir netlik kabarcığına girdiğimi biliyorum. Ama yine de, Busner ve koğuşu hakkında kesin bir görüş edinebilecek halde değilim sanki. Neler oldu? Delilikleriyle bir bale gibi stilize edilen o hastalar. Bunlar Busner'in felsefesinin mantıksal sonuçları mıydı? İdealist delilerin performansları mıydı yaptıkları? Yoksa sadece idealistlerin performansları mıydı? Bunların semptomları... bunların gerçekten, bilinen patolojilerin karikatürünü yaptıkları doğru muydu, sadece Tom'un değil, hepsinin, yoksa benim algılamam Parstelin'in etkisinden ötürü mü böyleydi?

Bu düşünceler bana cesaret veriyor. Eski benliğimi hissediyorum. Duruyor ve bir kapıya vidalanmış, paslanmaz çelikten bir panele bakıyorum. Metalin, orasına burasına gamzeler koyduğu yansımış görüntüm bana bakıyor neşeli, mahcup bir halde. Kendimi seyretmek içimi ısıtıyor ve bu, sıradan, düşünmeden geçen kendini beğenmişlik ânı sayesinde muazzam bir özgüven geliyor bana.

Ama neredeyim ben? Acile yaklaşmış değilim. Koridorun beton zemini fayans yer döşemesine dönüşmedi, duvarlarda boya yok. Yanlış tarafa sapmışım. Altı yedi metre ileride, raylı kapıları var seranın. Ya da ne haltsa onun. Gidip bir bakacağım; hastaneye yaklaşacağım son kez olacak bu, bir süre. Kapılar paslı raylarının üzerinde homurdanarak ayrılıyor ve dönüp onları çekerek kapatırken, hastaneye enerji veren, biteviye tıngırtıdan oluşan dip akıntısını kesiyorlar. Yüksek kubbeli mekânın ışığı eskisi gibi ve ne olduğu belirsiz makine, krem rengi bakalit yüzeyleriyle yükseliyor tepemde, hiç dokunulmamış halde.

Tom'la Jim aletin kenarlıklı kaidesinin arkasından çıkıyor, çok doğal bir şekilde giriyorlar görüş alanıma, sanki herhangi bir tepki beklemiyorlarmış gibi. Çok korkmuş haldeyim.

"Misha, nereye gidiyorsun?" diyor Tom. Jim'se kafasını hızlı hızlı hareket ettirerek gözlerini sağa sola çeviriyor. Kollarını boyuna bir ileri bir geri büküp tekrar uzatıyor, avucunu öne doğru açıyor ve kendisinin rutin bir el eksersizi yapmak için uyarladığı -kriz geçiren insanlar dillerini ısırmasın diye kullanılan türden- plastik ağız borularını gösteriyor.

"Günün geri kalanında paydos edeceğim Tom, buraya yanlışlıkla geldim. Acili arıyorum."

Tom beni dinlerken başını sallayarak onaylıyor ve sonra, kendisiyle Jim'e katılmam için bir el hareketi yapıyor. Sonra biz üçümüz kocaman aletin uzanan ve yere kuvvetli bir şekilde vidalanmış pençelerinin arasında çömeliyoruz. Şişman gövdeli bir ağacın altında, zamandışı bir şekilde konuşan Afrikalılar gibi duruyoruz ve sonunda Jim, adapte edilmiş kas çalıştırıcılarını yerdeki çatlak fayanslara düşürüyor bir takırtı sesiyle.

"Öğüdümü dinlediğine sevindim Misha. Gidiyorsun, öyle değil mi?"

"Sadece birkaç gün. Benim. . . benim dinlenmem lazım. Koğuşun atmosferi çok bunaltıcı."

"Evet, olabilir, öyle değil mi. Jim'le ben onun için buraya gelip makinayla oynuyoruz, huzurlu burası, sessiz. Sence ben deli miyim Misha?"

"Peki ya ben, ben de deli miyim?" Jim de katılıyor konuşmaya. Utandığımı fark ediyorum ki bu saçma bir şey. Korkmak doğru gibi geliyor, fakat utanmak, bu saçmalık.

"Bu sorudan utandın mı?" Tom becerikli parmaklarıyla bir sigara sarıyor. Kağıdın kenarını kıvırıyor ve tomurcuk gibi hassas dudaklarına götürüyor.

"Ben bunu bu terimlerle düşünmemiştim."

"Ah, ah, anlıyorum, sen şu bizim Dr. Zee'nin çömezlerindensin, yani biz, başkalarının delilik diye nitelendirmeyi tercih ettiği bir şekilde davranıyoruz. Biz ayak uydurmayanlarız sadece."

"Bence sen, durumunu biraz basitleştiriyorsun."

"Tabii, tabii. Sen deli misin Misha?" Jim kıs kıs gülüyor ve uzun, çatlamış tırnaklarıyla fayansları kurcalıyor.

Yanıt veremiyorum. Gözlerim tavanda beş altı metre yukarılara çıkıyor. Seranın tavanı, iç tarafı sanki is gibi bir şeyle kirlenmiş gibi duran cam bir kubbeyle kaplı. Bunun altında da, içeriye gri bir ışık veren çepeçevre, kirli çatı pencereleri var. Tam ortadan sarkan bir kablo, bunun ucunda da, makinenin en yüksek çıkıntısının hemen üzerinde duran çıplak ampullerden bir salkım var.

Bir süre sonra Tom çömeldiği yerden uzanıyor ve koluma hafifçe dokunuyor. "Afedersin Misha, haydi tırmanalım."

"Evet, haydi." Jim bir hamlede sıçrayıp ayağa kalkmış ve bir ayağı, makina kaidesinin altmış santim yukarısına bağlı, böbrek şeklindeki basamakta. Biz de kalkıyoruz. Tom en son geliyor. Makina tırmanılacak şekilde yapılmış; yaklaşık iki metre yüksekteki yatay bir platforma çıkıyoruz. Kocaman çemberlerle sarılmış ve bunun amacı da platformu cihazın ana silindirinin altında eğmek. Makinanın bu platforma

yatan hastalara ne yaptığı belli değil. Herhalde hastaların içinden bir şey geçiyordu: radyasyon; ultrason; bir ışın, ya da hatta katı bir şey. . . Silindirin içi sökülmüş; geriye kalanlar, ağzından dökülen bir kangal örülü siyah telden ibaret.

Sonra biz üçümüz platformun üzerinde bir sıra halinde oturup, tütünün ıslak ucunu elden ele geçiriyoruz. Üzerimize düşen zayıf ışığın kubbeli kaynağı ve oturduğumuz ağır makina zamandışılık etkisiyle suç ortaklığı yapıyor. Vurulacak ya da gazlanacak Yahudiler düz bir çubuğun ve bir demiryolu makinesinin yuvarlak tekerinin karşısında kıskıvrak halde. Kazadan kurtulanlar, yağmur ormanlarının humuslu toprağına saplanan, yamulmuş alüminyum bölmelerin arasından sürünerek çıkıyor. Oturup sigara içiyoruz ve hastanenin dışında, bir doktorun çağrı cihazı gibi ses çıkaran küçük bir kuşun "piip-piip"lerini duyuyorum. Benim durumumun çıkmaz sonunu tamamlıyor. Emilen gerilimlerle katılaşmış, trankilizanlarla mantarlaşmış boynumda, sanki başımın üzerinde yükselip, etten bir başlık oluşturuyormuş gibi bir his var.

Her şeyin dokusu kendisinin parodisi. Makine yüzeyinin krem rengi sertliği, fayanslı döşemenin tozlu tıkırtısı, Tom'un süveter kolunun kokulu yıpranmışlığı. Yüzeyler bile bana karşı dürüst olmayı reddediyor. Tom'un profili yarılacak kadar mükemmel, bir saflık kesiği. Jim'in dolma burnu ve stil verilmiş, yakasına kadar inen saçları absürt hale getiriyor onu, platforma sanki boşta duran bir forkliftin çatalları gibi dayanan maymunsu kollarının yükselttiği bir izlenim. Ama bana güven veriyor artık. İkisi de güven veriyor. Kollarımı ikisinin de boynuna doluyorum ve bana sokuluyorlar babayken çocuklaşan yetişkinler gibi. Benim yoldaşlarım, kan kardeşlerim onlar.

"Git artık Misha." Tom benden uzaklaşıyor ve hafifçe itiyor beni platformdan inmem gerektiğini göstererek. Ağır ağır iniyorum. Kollarımda ve bacaklarımda, daha çok Parstelin emildiğini gösterdiğini bildiğim bir damlama, erime hissi var. Ama nedenini bilmiyorum; ilaç almadım. Yere inince dönüyorum, kapılara doğru değil, kapıların tersi yöne gidiyor ve makinenin etrafında dolaşıyorum. Jim'le Tom beni seyrediyor, ama bir şey söylemiyorlar. Bir zamanlar yere tuttu-

rulmuş, ama şimdi başıboş, gebermiş kablolardan burulmuş sarmaşıkların üzerinden geçiyorum. Makinanın arkasında, koridora çıkan kapının tam karşısında, Kitlesel Felaket Deposu'na bakan kapı açık.

Dışarıda bir toprak parçacığı var, oda büyüklüğünde, on beş kat yukarıdan yolculuk ederek onu ve adı belirsiz çalılardan oluşan karmakarışık yan darbelerini bulan hava cereyanına açık. Moloz dolu düzensiz yüzeyde, çarpık bir şekilde konmuş, koğuş yemekhanesindeki melamin kaplı dikdörtgen masalardan biri duruyor. Bir göbek kıvrımı, sarkık bir gerdan, plastik bir dörtgenle uğraşan beyaz bir el, mohair bir kravatın eksik ucunu görüyorum. Dr. Busner Bilmece çözmeye çalışıyor.

"Ah, sen misin Misha. Çık da gel, gel, öyle durma." Busner oturmuş, iki yanında Valuam ve Bowen var. Önlerindeki masada, belli ki benimle ilgili şeyler dizili: Bir kutu yeşil hap, Jim'in beni çok etkilemiş olan yarım kabartması, boş bulunduğum bir anda Mimi'ye gönderdiğim bir not. Küçük avluda yürüyor ve Valuam'ın yanına oturuyorum ve sıcak bir şekilde gülümseyerek şaşırtıyor beni. Birden bir tanıma parıltısı: Yarık profil. Yoksa yüz hatları boğulmamış mı? Valuam'la Tom kardeş.

"Burada hepimiz bir ailedeniz Misha."

"Nedir o?"

"Hepimiz bir ailedeniz... Görüyorum bazı şeylerin farkına varıyorsun. Doktor ya da hasta olmamızın pek önemi yok, öyle değil mi Misha? Önemli olan, evinde olmaktır." Busner kalkıyor ve gezinmeye başlıyor. Hastanenin kocaman duvarları, Kitlesel Felaket Deposu'nun bulunduğu bodur kalede düzensiz bir şekilde birleşmiş. Busner, engebeli zemine bir eşkenar dörtgen yapıyor, hastanenin şeklini çiziyor ayağıyla.

"Bak, buradaki durum, karşılıklı yardımlaşma gerektiren bir şeydir. Oğlum, Jane ve Anthony'nin kardeşleri, Simon, Jim, Clive, Harriett, aslında koğuştaki tüm hastalar için, bizim yürüttüğümüz bir savaşın zayiatları denebilir. İşte bunun için onların özel bir çevrede bakılmasını görevimiz sayıyoruz. Sen elbette, onların sergilediği patolojinin tuhaf karmaşıklığını fark ettin Misha ve doğrudur; ilk aşamayı geçtin. Onlar benimsenmiş anlamda deli değildir, daha ziyade, meta-delidir onlar.

Onların deliliği, ruhun kendi kendisiyle sürdürdüğü ilişkinin bilinçli bir parodisidir. . . ama sen bunu biliyorsun. Ne yazık ki, diğer sınavlarda pek o kadar iyi değildin. . ." Busner masadaki çanakta duran Parstelinlerden birkaçını parmağıyla ittirdi. "Bunları yuttun Misha ve Mimi'yi siktin, koğuşun neredeyse bütün yüklüklerinde. Sorumlu bir terapistin tavrı değildir bu. Yapacağın bir tercih vardı Misha. 9. Koğuşta ya bir terapist olabilirsin, ya da bir hasta; anlaşılan, sen bir hasta olmaya karar verdin."

Busner gezinmeyi bıraktı ve masaya oturdu yine. Ben tatlı bir anafora yakalanmış halde oturuyordum. Söyledikleri mantıklıydı. Gücenmemiştim. Jane Bowen bir Bilmece fişinin köşesiyle tırnaklarını dürtüyordu. Nature'un sayfa numaralarını gösteren kuş. Dördümüz tuhaf bir mekânda, sessizlik içinde oturuyorduk. Aklıma bir şey takıldı.

"Ama Dr. Busner. . . Zack, annem, babam. Onların psikolojinin terapötik uygulamalarıyla hiçbir ilişkisi yoktu, ikisi de sanatçıydı. Gerçekten, ben koğuş için uygun değilim, öyle değil mi?"

"Sonradan, Misha, sonradan. . . Baban otuzundan sonra heykeltıraş oldu. Ondan önce Alkan'la çalışıyordu. Mükemmel bir psikanalist olacaktı, ama herhalde, senin bunun bedelini ödemeni istemedi."

Arkamdaki kapılar aşağıya doğru bir cereyanla takırdadı. Görüşmenin bittiği belliydi.

"Misha'yı koğuşa geri götürür müsün Anthony. Evrakları öğle yemeğinden sonra toplanıp halledebiliriz."

Evet, yemek, epey açlık hissediyordum. Ama yemeği burada, aşağıda yemek istemiyordum. Yüksek duvarlarda yol yol görünen beyaz lekelerle çimentolanmış ve kabuklaşmış toprağı başrole koyan bu tuhaf arazi parçasında can çekişen bir şeyler vardı. Yukarıya çıkmak istiyordum -yukarıya çıkmak istiyorum- ha! Belki de klorpromazinin etkisidir bu; düşünceyle, özfarkındalık arasında sürekli bir zamansal aralık; yukarıya çıkmak istiyorum. . . ve yatağıma yatmak. Bir sigara lazım bana.

Ur-Bororoları Anlamak

Yetmişli yılların başında Reigate'de Janner'la ilk kez karşılaştığımda çok itici bir karakteri vardı. Muhallebi çocuğu gibi görünümü, takıntılı mizacıyla çok net bir şekilde bütünleşmiş, hırslı bir çocuktu. Vücudu, ten renginde muma tekrar tekrar daldırılmış pipo temizleyicilerinden yapılmıştı sanki. Yüzünün tüm hatları aşınmış ve yumuşamıştı, mumun gövdesinden akarken katılaşan damlaya benzeyen burnu hariç. Janner'da mantarsı bir şeyler de vardı, nedense tanımlanmaz bir şeydi bu, ama Janner'ın giysilerinin altında -tüm vücudunda- bir atlet ayağının olduğunu düşünürdüm hep.

Beni yanlış anlamayın, nasıl derler, Janner benim en iyi arkadaşımdı. Aslında, yani biraz güçlü bir şeydi bu, daha ziyade, diğerlerine karşı biz ikimizdik; tüm fakülteye ve bütün öğrencilere karşı Janner'la ben.

Sanırım şimdi fark ediyorum, Janner benim duygularımın sorumlusu değil ve hiçbir zaman olmadı. O sadece, benim hayatımın, gizemlilik düşüncesine çok açık olduğum bir kesitine rastlama talihsizliğine uğramıştı. Janner, Prospero rolünü üstlenmişti; ben dişlerimi gıcırdatıyor, uluyordum; ve adanın bir yerinde, güzel, kışkırtıcı Ur-Bororo pusudaydı.

Herkes hayatında gerçek bir gizemi yaşama şansı bulamaz. Ben hiç olmazsa bunu yaşadım, her ne kadar, gizemimin çözümlenmesinden sonra gelen düş kırıklığı, tadını çıkarabileceğim, kepenkleri kapalı

cehaletten zaman zaman daha kötü gibiyse de. Yani bu bir geçiş ritüelinin hikâyesi. Varması on yılı bulan bir çağın gelişi. Ve konu benim olgunlaşmamsa da, bu hikâyenin baş karakteri Janner'dır.

Janner'ın daha cesaret verici bir ortamda, yani entelektüel niteliklere hayran olunduğu ve sosyal acayipliklerin peşinde koşulduğu bir yerde müthiş bir başarı kazanacağına inanıyorum. O, mükemmel bir konuşmacıydı, zeki ve bilgiliydi. Konuştuğunda nezle yüzünden nefes borusunun bir aşağı bir yukarı sallanıp durmasında çok itici bir şeyler varsa da, canlılığı, heyecanı ve kendini düşüncelerine tam anlamıyla verebilme kapasitesi bunu fazlasıyla telafi ediyordu.

Janner'la ben, Reigate'deki öğrenci kütlesi tarafından takdir edilmedik. Biz onların, modası geçmiş hippi saçları ve inanılmaz uzun gitar sololarına karşı delice tutkularıyla, olgunlaşmamış, boktan tipler olduğunu düşünürdük. Onlarınsa bizim hakkımızda hiçbir şey düşünmediğini söyleyebilirim. Biz dıştaydık.

Doğru tahmin ettiniz; ben kıskançtım. Mumlu Janner'la bir kefeye konmak istemiyordum. Tatlı saçlarım aynı şekilde tatlı saçlarla, o telli gaydaların sesiyle birbirine karışsın istiyordum. Yengeçler için ideal bir arter yolu açmak istiyordum, ama benim oynamama izin verilmiyordu. Çoğu grubun merkezinde sanat fakültelerinin öğrencileri yer alırdı. Benim gibi coğrafya ve beden eğitimi okuyorsanız maiyetten dışlanırdınız; özellikle de görünüşünüz ya da konuşma tarzınız yerinde değilse. Ben bu temel niteliklerden yoksun olduğum için dışlanmıştım. Okulda, dört yüz metre engelliyi rahatlıkla elli saniyenin altında koşmam beni kahraman yapmıştı; Reigate'deyse bununla dalga geçiliyordu.

Önemli gruplardan dışlanınca Janner'ı buldum, ve bunun pişmanlığıyla yaşadım. Ah keşke beynimi psiko-tropiklerle haşlasaydım! Bugün, Wales kırsalında serkeş bir sağlık görevlisiyle çekişerek, ya da bir kent içi gecekondu bölgesinde gevşek bir çamaşır ipinden sarkan ıslak bir yer halısını döverek daha huzurlu bir hayat yaşayabilirdim. Janner beni dolandırıp bunlardan yoksun bıraktı, onun aşırı örneği bende bir ılımlılık yarattı. On dokuzundayken her iki yolu da seçebilirdim.

Janner'la dostluğumu, Reigate çevresindeki kırlarda yaptığımız uzun yürüyüşler sırasında pekiştirdim. Surrey'in bu bölümü o zamanlar bile, komşu belediyeler arasındaki tartışmalar yüzünden unutulmuş, önemsiz yerlerdi. Düzensiz gri ve kahverengi tarla şeritleri, yabani otlarla beneklenmiş, amaçsız beton alanlar ve isli, kirli çalılarla kaplı, tümsekli bayırlar. Bunların hepsini geçerdik ve yürürken o konuşurdu.

Janner bir antropoloji öğrencisiydi. Şimdi tabii ki bir Antropolog; fakat o günlerde birçok, daha kesin söylemek gerekirse beş öğrenciden biriydi sadece. Reigate'de niçin bir antropoloji bölümü olduğu, fakültedekilerin çoğu ve muhakkak ki öğrenciler için bir sırdı. Bunu bağışlayan Lurie Vakfı'nı ve bunun nedenini bilen pek yoktu; ben bile yakın zamana kadar bilmiyordum.

Janner'la ben Reigate'deyken, bu bölümü Dr. Marston yönetiyordu. Görünüşü tuhaf bir adamdı. Alt çenesinin çıkık olduğunu söylemek çok yetersiz bir ifade olur. Çenesi dümdüz bir çizgi halinde boynundan ileri fırlar ve yolculuğuna epey bir süre devam ederdi. Yüzünün tümüne bakınca en su götürmez açıklama, çenesinin, korkunç çatık kaşlarından umutsuzca kaçmaya çalıştığıydı. Bu kaşlar onun gözlerini yere çöken kocaman fırtına bulutları gibi sarardı. Buna, sabit bakan iki siyah gözü, küçücük dişleri, burun yerine bir gemi omurgasını ve vahşice kesilmiş siyah bir bıyığın saçaklarının ardına gizlenmeye çalışan bir ağzı katarsanız, kafası sanki bir on dokuzuncu yüzyıl şakası yapma girişimi sırasında biraraya getirilmiş gibi görünen biri çıkar karşınıza.

Dr. Marston'la Janner'ı birbiriyle konuşurken görmek, karşılıklı bir dili henüz keşfetmiş iki farklı türün karşılaşmasına tanık olunuyormuş gibi bir duygu verirdi. Onları birlikteyken çok sık görmüş falan değilim; Dr. Marston'un bana tahammülü yoktu ve Janner ilk yıldan sonra derslere düzenli bir şekilde katılmaktan muaf tutuldu ve kendi araştırmasına devam etmesine izin verildi.

O yıl, oldukça kapsamlı bir ikinci el antropoloji eğitimi aldığımı söylemem sanırım doğru olur (ve bunun ancak aşırı dik kafalı ve çok umutsuz utangaç tiplerin kullanımına elverişli bir söylem olduğunu lütfen unutmayın). Janner benim okuduğum şeyle pek ilgili değildi.

En fazlası, benim kıt coğrafya bilgimi bir tür kartoteks olarak kullanır ve şu ya da bu izole halkın alışkanlık ve gelenekleri hakkında diskur çekerken benim dünya haritama bakardı. Beraber olduğumuz zamanların çoğunda ben dinlerdim, Janner konuşurdu.

Janner kendi sahasının öncülerinden söz ederdi. İnsanoğlunun araştırılması konusunda nesnelliği prensip edinmiş ilk erkek ve kadınların devasa fazileti karşısında huşu duyardı. Onların teorilerinden söz ederdi bana, maceralarından ve kavgalarından, nesne ve yapıt koleksiyonlarından ve tekrar tekrar geri dönerdi biz kahverengi tepelerde boyuna dolaşır dururken, onların çalışma konularına.

Janner için tüm yaşam, çalışma konusunun prelüdüydü. Reigate, gerçek dünyaya giriş odasından başka bir şey değildi. Janner'ın -tam bir gözlemci haline gelmek için- tümüyle dalmak istediği bir dünyaya yani. Antropolojinin, gözlemcinin gözlemlenen üzerindeki etkisi hakkında kafa yoran relativist, yapısalcı ve post-yapısalcı teorilerinden etkilenmiyordu. Janner'ın kuşkusu yoktu; sahaya girer girmez adamakıllı kaybolacak, bir ağaca gizlenmiş duyarlı bir kayıt cihazının pili haline gelecekti. Tüm yaşamı, bu saf gözlem dönemine giden bir yoldu. Janner tam bir röntgenci olmak istiyordu. Dünyanın köşesinde bir mutfak sandalyesine oturmak ve toplumlar kendi kendine oynarken seyretmek istiyordu.

Janner bana, hem Tuareg hem de Şan[1] tövbekarlık törenlerindeki infibulasyondan[2] söz etmediği zamanlar, Reigate toplumundaki sıkı gözlemlerinin meyvalarını paylaşırdı benimle. Reigate, Janner'ın merakını çekiyordu. Gelişmesinin çok can alıcı bir noktasında bulunan, benzersiz bir topluluk olarak görüyordu Reigate'i.

Onunla, ilçe hastanesinin yanında, yahut eski kenti oluşturan dar sokaklar ağında dolaşırken, Janner yoldan geçenleri, sütçüleri, memurları ve ev kadınlarını durdurduğu zaman ben utançtan kıvranırdım. Janner onları kendileri hakkında, yaşamları ve neler yaptıkları hakkında, hiçbir açıklama yapmadan, doğaçlama konuşmaya teşvik ederdi. Söylemeye gerek yok, değişmez bir şekilde memnun olurlardı,

1 Çinhindi'nde yaşayan etnik bir grup. (ç. n.)

2 Cinsel birleşmenin ve zevkin önlenmesi için, klitorisin çıkarılıp dudakların birbirine dikilmesi. (ç. n.)

ve genellikle de çok aşırı bir şekilde hem de.

Bitmek bilmez yürüyüşlerimizde sinema kuyruklarından ya da diskolardan geçerken, ya da jambonlu sandviç yemek için uğradığımız kafelerde Janner, gözlemlediklerini mükemmel bir pratikler, ritüeller ve inançlar tablosu halinde biçimlendirirdi. Ona göre Reigate bir 'toplum'du ve bu nedenle de diğer toplumlar kadar saygıdeğerdi. Bir Hint faresini öldürmekle, bir kızı Yamaha 250'nizin arkasına atıp A23'te saatte yüz altmış kilometre yapmanın görece değerleri hakkında hüküm vermek ona düşmezdi; bunların ikisi de aynı geçerliliğe sahip geçiş ritüelleriydi.

Reigate'deki ilk yılından sonra Janner, Bayan Beasley'in İstasyon Caddesi'ndeki pansiyon evinden çıkıp, North Downs kıyısındaki bir barakaya taşındı. Amacı -çalışma sahasının seçilmiş konusuyla tam uyum halinde- otantik yaşamaya mümkün olduğunca kısa zamanda başlamaktı, çünkü Janner artık Ur-Bororo'nun büyüsüne kapılmıştı.

Reigate'de, sosyal bilimlerin herhangi bir dalı değil, antropoloji okumak alışılmadık bir şeyse de, bir öğrencinin mezuniyet sonrası saha çalışması için başka bir kıtaya gitme hayalleri kurması daha da bir alışılmadıktı. Dr. Marston, eşyalarını toplayıp, Metodist Vadi topluluklarının yok oluşunu araştırmak için Prestatyn'e, ya da bozkır Üniteryen topluluklarının yok oluşunu araştırmak için Yorkshire'e, yahut açık denizdeki, martı yiyen toplulukların yok oluşunu araştırmak için Orkneyler'e gitmeye gayet alışıktı. Reigate, gelişmemiş alt toplum gruplarında çalışma yapma geleneğiyle, tam anlamıyla meşhur değilse de, en azından epey tanınmıştı. Dr. Marston'un kendi doktorası, "Ritüel Kahvaltı ve Çay Zamanı Tabusu: Cheltenham'da Emekli Hindistan Ordusu Albayları Arasında Yok Olan Pratikler" başlığını taşıyordu.

Ama bununla birlikte, Dr. Marston da saha çalışması için kısa bir süre yurtdışına gitmişti. Amazon'un Paquatyl bölgesindeki Ur-Bororoların arasındaydı bu çalışma. Janner'da, o zamana dek bilinmeyen bu Kızılderili kabilesi konusundaki merakı ilk kez tutuşturan Marston'du. Onun Janner'a neler söylediğini bilmiyorum, içinde bir gerçek öğesi vardı herhalde, ama Janner bana bunun çok kısıtlanmış bir versiyonunu söyledi. Bu konuda Janner'ı dinleyen biri hemen, onun Ur-

Bororolar hakkındaki bilgisinin neredeyse tamamen olumsuz ifadeler içerdiğini fark ederdi. Bilinenler söylentiden ibaretti ve bilinen pek fazla bir şey yoktu; bilinen azıcık söylenti de çok eskimiş şeylerdi, falan filan. Bu konuda Janner'a karşı çıkmaya kalkmadım, ben artık ulaşamazdım ona. Downs'daki kulübesine çekilmişti, okulda nadiren görünüyordu ve beni kendisine uğramaktan kibar ama sert bir şekilde caydırdı.

Birkaç kez onu görmeye gittim yine de. Sanırım ona bir şekilde, beni bırakmasın diye yalvarmak istemiştim. Çünkü bana kalırsa Janner, yakasız bir Fair Isle süveterinden oluşan dar bir boru kılıfın içindeki, pipo sapı gibi gövdesi ve yuvarlak gözlük camlarının ardında nemli nemli parıldayan gözleriyle bir arkadaştan öte bir şeydi. Kendi kendime kabul edemiyordum ama birazcık aşıktım ona. Kulübesinin geleneksel bir Ur-Bororo konutuna sadık kalınarak yapılmış olduğunu söyledi. Bir saniye bile inanmadım; kulübeye bakan herkes, *Exchange & Mart*'ın eskilerinden yapılmış olduğunu görürdü. Kulübenin kreozotlanmış sunta duvarları, makadamlanmış çatısı, camı kurşunla tutturulmuş tek ve küçük penceresi, döşemenin yerle bir hizada olmaması. Tüm bunlar onun prefabrik niteliğini açığa vuruyordu. Kulübede, kaba pişmiş toprak kaplardan çay içtik. Janner bana bunların da geleneksel olduğunu söyledi. Ur-Bororo üretimi yani, fakat aslında bu sözlerin amacını pek anlayamıyordum. Şimdi ben ona sadece bakınca bile, onu yitirdiğimi görüyordum. Artık, kendi kafasıyla, incelediği dünya arasında pasif bir aracı olarak bana gereksinim duymuyordu. Gideceği yönü bulmuştu.

Hiç yalvarmadan kulübeden ayrıldım ve Reigate'e geri döndüm. Artık bundan sonra yalnız kalacağımı kabul etmiştim. Ama Reigate'de böyle Wertherimsi davranmak zordur, hele de, çift camlı tavanarası pencerelerden oluşan bir kırpık hilalin içinde ikamet ediyorsanız. Depresyonum hemen kendi kendini yemeye başladı. Konuşacak Janner olmayınca diğer öğrenci arkadaşlarımın arasına dönmek zorunda kaldım. Başka birtakım arkadaşlar edindim; bir kız arkadaş buldum hatta. Janner'ı unutmuş falan değildim, olanaksızdı bu; ben sadece, kendime Janner'la tamamen ilgisiz bir yaşam kurmaya çalışıyordum. Bunu başardım, ama bunun da kendine göre sonuçları vardı.

Sonraki on yılda başımdan pek fazla bir şey geçmedi. Elbette Reigate'den ayrıldım ve Sanderstead'de bir okula öğretmen olarak gittim. Komşu bir okuldaki bir coğrafya ve beden eğitimi öğretmeniyle karşılaştım, aşık oldum ve çabucak evlendim. Ev sahibi olduk ve bir çocuk geldi; küçüktü, iyi yapılmış ve tamamlanmıştı; dalgındı ve salak denecek kadar içine kapalıydı. Dostlarımız ve fikirlerimiz vardı, bunların her ikisi de ılımlıydı. Görünürde hiçbir ciddi sorunu bulunmayan, tam bir yaşamdı. Mütevazı ve çalkantısız bir delikanlılıktan, mütevazı ve çalkantısız bir yetişkinliğe geçtim. Öğretmenlik yaptığım okulda soğukkanlılığımla ünlendim hatta, çünkü saldırgan öğrencileri kayıtsızlığım sayesinde caydırabiliyordum. İş arkadaşlarımdan bazıları, benim içimde çok vahşi birtakım güdülerin gizlendiğine inanmaya başlamıştı. Korkarım bu, gerçek olmaktan uzaktı. Gerçekte, kendimi yastıklarla kaplanmış gibi hissediyordum, dünya görüşümdeki bütün boşluklar düzgün bir şekilde, bir tür mağara hayatı izolasyonuyla doldurulmuş gibiydi sanki. Kendimi gülünç derecede kapalı ve durağan hissediyordum. Etrafımdaki olayların göz önüne serildiğini görüyordum. Hissediyordum, duygulanıyordum ama volüm kontrolü daima devredeydi. Birisi kafama ses kısıcı bir surdin takmıştı ve bunu kimin ya da niçin yaptığını bilmiyordum.

Tüm bu dönem boyunca, Janner hakkında hiçbir şey duymadım. Reigate'den, daha önce hiç görülmemiş bir birincilikle, Dr. Marston'un şükran duygularıyla mezun olduğunu ve SSRC'nin[3] pek cömert olmayan bir bursuyla, değerli kabilesini ziyaret etmek için yurtdışına gittiğini biliyordum. Ama bunun ötesinde hiçbir şey bilmiyordum. Bu on yılda, Janner'ın var olduğunu gösteren tek kanıt, bir dizi World Music plağına dalgın dalgın bakarken tesadüfen bulduğum, Janner'ın 'danışman prodüktör' olarak görev yaptığı bir albümdü. Albümün adı *Kaybolmuş Kültürlerden Şarkılar*'dı. Hemen satın alıp eve koştum.

Eğer aradığım şey bir tür aydınlanma, ya da birlikte yaptığımız çalılar diyarı yürüyüşlerinin kendinden geçercesine mutluluğunu yeniden bulmak olsaydı düş kırıklığı yaşayacaktım. Albüm kasvetli ve

3 Social Science Research Council. Sosyal bilimler araştırmalarını destekleyen bir kurum. (ç.n.)

sapkındı. Prodüktörler tüm dünyadaki, sadece boşuna şarkı söylemede direngenlikleriyle dikkat çeken, birbirinden çok farklı yerli gruplarını ziyaret etmişti. Burada, Belize'deki Ketchemlerin geğirerek mırıldandıkları 'Düş Suyun Dışına-Balık' vardı. Gine'deki I-Aranalar, 'Oda Servisi Yolla Bana' diye hafifçe mırıldanan düş kırıklığına uğramış kargo kültünden[4] kişiler ve söz etmesi çok sıkıcı ve kasvet veren daha birçokları vardı.

Tüm bu kaybolmuş şarkıların, kapak notlarında bulduğum bütün özetlerini Janner yazmıştı. Şarkılar çok kötü kaydedilmişti ve pek anlaşılmıyordu. İki yahut üç kez çaldıktan sonra, pikabın iğnesi izlerin içinden çıkıp vinil üzerinde kaymaya başladı, ve bu da bunun sonuydu. Janner'ın kapak notları, bana kalırsa hiç aydınlatıcı değildi ve kopuktu. Bunlar onun bu projedeki katkısı konusunda somut bir şey söylemiyor ve şimdi nerede olduğu konusunda hiçbir ipucu vermiyordu. Plak şirketi kanalıyla daha fazla şey öğrenmeye çalıştığımda yeni bir boşlukla karşılaştım. Ha-Cha-Cha Plak şirketi kapanmıştı.

Delikanlılık arkadaşımı bulamamış olmak bir yana, plak beni ciddi bir şekilde sarsmıştı. Ben o zamana kadar Janner'ın taşradaki bir üniversitenin antropoloji bölümüne güvenli bir şekilde yerleştiğini, müthiş tutkusunun ve büyük enerjisinin öğretmenliğin sıkıcı döngüsünde köreliyor olduğunu düşünmüştüm. Ama plak ve kapak notları değişik bir resmi, farklı bir Janner'ın ve daha belirsiz bir kariyerin resmini sunuyordu. Plağı eve getirdiğim akşam oturma odasında saatlerce oturdum, karımın okulda olduğu süre boyunca hep Janner'ın kaderi hakkında kafa yordum elimde yetersiz bir plak kapağından başka bir şey olmaksızın.

Oğlum James de yardımcı olmadı. Kaybolmuş şarkılardan birkaçını seçmişti ve gece ben onu yatağına yatırırken, akıcı bir Ural diliyle "Bak! Ürünler soluyor," dedi. Ama nedense, çizgi film çıkartmalarının ve bükülebilir oyuncakların bükülebilir kol ve bacaklarının arasında bile, beklendiği kadar uygunsuz gelmedi bu.

Sonra, hiçbir şey. İki yıl daha, Janner'dan ne bir söz ne bir iz vardı. Onu takip etmedim, ama Lurie Vakfından, yani Janner'ın Ur-Boro-

4 Güneybatı Pasifik'te, ruhların mal getiren gemi yahut uçaklarla geleceğine inanan bir mezhep. (ç. n.)

ro'daki araştırmasını kısmen finanse ettiğini bildiğim kuruluştan bir şeyler aramaya kalkıştım. Vakfın sekreteri pek açık sözlü değildi. Vakfın amaçlarını çok sade bir şekilde bildiren bir mektup yazdı bana: "Ur-Bororoların anlaşılmasına katkıda bulunmak için, her yirmi yılda bir mezuniyet sonrası bir öğrenciye burs verilecektir. Saha çalışmasının ardından öğrencinin, British Library'deki Lurie Arşivine 30.000 sözcükten az olmayan bir makale teslim etmesi gerekir." Mektup Dr. Marston tarafından imzalanmıştı. British Library'deki bir kütüphaneciyle konuştum, ama kadın bana, Lurie Vakfıyla ilgili bütün belgelerin kapalı bir rafta tutulduğunu söyledi. Bir çıkmaza varmıştım.

Janner benim karşıma gerçekleşmeyen olasılıklar çıkarmıştı. Bu geniş ufuklar on iki yıldan sonra bile, benim ulaşamayacağım mesafelere doğru uzanmaya devam ediyordu. Bazen, boş bir süre sırasında öğretmenler odasında otururken kendimi birden ağlarken buluyordum. Yanaklarıma düşen gözyaşlarını ve karnımda tatlı bir duygusallık kabarcığının belirdiğini hissediyordum. Fakat ellerim *Eğitim Eki*'ni sımsıkı kavrıyor, gözlerimin önünde dimdik bir şekilde tutuyordu. Çevremdeki tüm konuşmalar faiz oranları hakkındaydı. Zaman zaman, görüş alanıma fitilli kadife bir pantolon bacağı giriyordu.

Sonra, yaz sonunda bir gün, okulun spor gününden hemen sonra, tepeden aşağıya, Purley'e doğru yürürken bir çamaşırhanenin penceresinde gözüme bir şey ilişti. Ağarmış, mum görünümlü biri, tombul, orta yaşlı bir kadınla kavga ediyordu. Sesler yükseldi ve yumruklaşmanın eşiğine geldikleri belliydi. Kadın gayet net bir şekilde, "Buraya gelip oturup, başkalarının çamaşırlarını seyretmekten çok ayıp," diyordu. "Senin bakacak kendi çamaşırın yok mu lan pis sapık?" Kadın, adama vurmak için elini kaldırdı. Adam darbeyi savuşturmak için döndüğünde profilini gördüm. Janner'dı.

Çamaşırhaneye girdim. Janner ilk darbeyi savuşturmuş, ikinciden kaçmak için geri çekiliyordu. Omuzuna dokundum ve en öğretmenvari tavrımla "Lütfen bir dakika dışarı gelir misiniz efendim?" dedim. Külot Apışaralarının Koruyucusu Kadın, orada Doğru Otorite'nin bulunduğuna hemen ikna oldu. Geçici polis rozetini seve seve teslim etti. Janner dışarı çıktı.

Ve benimle konuşmaya, sanki on yıllık değil de, sadece bir saatlik kesintiye uğramış gibi devam etti.

"Burada, Purley'de oturuyorum [bir nezle hırıltısı] tuhaf bir yer. Yurtdışından geleli birkaç ay oldu. Bu, çamaşır makinasına bakma işine bakıyordum. Çamaşır makinasının hızla dönen merkezinde mandalaya[5] has birtakım özellikler olduğu kanısındaydım."

Şimdi hızlı bir yürüyüşle yokuştan iniyorduk. Janner uzun uzadıya konuşarak, Purley çamaşırhane pratiklerini, Güney Londra varoş toplumunun karmaşık ve hiç inandırıcı olmayan bir portresine uydurmaya çalışıyordu. Heyecanından hiçbir şey yitirmemişti. Onun monologunu kesmek için her girişimimi daha çok şey öğrenmek isteğim olarak yorumladı. İstasyonun yanına varmıştık. Janner hâlâ konuşuyor, hâlâ elleriyle birtakım işaretler yapıyordu.

"Görüyorsun, Wingate Hilali bir tür merkez üssünü simgeliyor; High Street'e varmak için bir daire çizmen lazım. Dört tane çamaşırhanenin; Washmatic, Blue Ribbon, Purley Way ve Allnite konumu da dairesel." Sanki gayet açık bir sonuca varmış gibi durdu. Ben araya girdim.

"Nerelerdeydin Janner? Tüm bu süre boyunca hep Amazon'da mıydın? Senin kapak notlarını yazdığın bir plak buldum. Başka kaybolmuş şarkılar mı topluyordun? Evlendin mi? Ben evlendim. Bana yaşadıklarından söz edecek misin, yoksa sadece teorilerden mi konuşacaksın?" Janner şok olmuştu. Biz Reigate'deyken benim bir şeye karşılık verdiğim enderdi. Çıkardığım sesler sadece, Janner'ın diskur makinesini yağlamak içindi. Kaçamaklı davrandı.

"Hımm... ee, dinleniyorum işte. Evet, dışarıdaydım. Bayağı sıkıcı gerçekten, bir saha çalışması, sırf bir makale yayınlamak için. Croydon'da öğretmenlik yapıyorum şimdilik. Burada, Purley'de oturuyorum. Hepsi bu, aslında." Kaldırımın ortasında durdu ve damlarken donup kalmış burnunu yere çevirdi; göğsündeki sır tutan bir sümük kabarcığının sesini duyuyordum. Victoria'dan gelen bir tren Purley kavşağını takırdattı. Janner'ın benden yine kaçıp gideceğini hissediyordum.

5 Mandala: Hinduizm'de evreni simgeleyen ve meditasyonda kullanılan yuvarlak şekiller. (ç. n.)

"Ben de birazcık araştırma yaptım Janner. Şu kabile, yani Ur-Bororolar hakkında bulduğum her şeyi okudum. Anlaşılan, onlar üzerinde saha çalışması yapmak isteyen antropologlar için bir vakıf var. Bunu kuran adam, Lurie, eksantrik bir meraklıymış. Saha notlarını British Library'ye bağışlamış, ama sadece, okunmamaları şartıyla. Tek istisna, oraya gidip, Lurie'nin saha çalışmasını sürdürecek antropologlar. Anlaşılan, Lurie Vakfının bağışını alan kişi sayısı da çok kısıtlı. Lurie bunu otuzlu yıllarda kurduğundan beri sadece iki kişi; Marston ve sen."

Çift katlı bir otobüs duraktan kalkıp hareket etti. Bir an, hızlanma halinde kalakaldı sanki, kendini dünyadan kaldıramayacak kadar ağır, inanılmaz bir uzay roketi gibi, ve sonra hızla saldırdı yokuşa doğru, takırdayarak ve gürleyerek, ardında topraktan ağır, yapışkan dizel dumanlarından bir bulut yayarak. Janner yolun hendeğine sarı bir balgam tükürdü. Ağzı, ikindi sonunun ışığında hoşnutsuzlukla büzüldü bir anüs gibi.

"Sanırım bu konuda her şeyi öğrenmek istiyorsun, öyle mi?"

"Evet Janner. Şu son on yılda seni çok düşündüm. Senin önemli bir şey yaptığını daima biliyordum, ve şimdi öğrenmek istiyorum, nedir, ya da neydi."

Ertesi akşam benim evime yemeğe gelmeyi kabul etti ve onu, High Street'te dikilir vaziyette bıraktım. Kuşkulu bir şekilde silik göründü gözüme. Ne olduğu belirsiz giysileri, sıradan görünüşü. Purley'e sızmak için özel eğitimden geçmiş gibiydi sanki. Biletimi aldım ve bariyere doğru yürüdüm. Dönüp ona baktığımda tam tipine geri dönmüştü. Ayakta, sırtı bir hendeğe dönük halde duruyor, görünüşte bir akşam gazetesi okuyordu. Ama ben onun, istasyon kalabalığını dolduran her günkü yolcuları dikkatle gözlediğini fark ediyordum.

Ertesi gün Janner akşam yemeği için çok dakik bir şekilde 7.30'da geldi. Bir şişe şarap getirmişti ve karıma "Bununla evlendiğinize göre sanırım epey bir babayiğitmişsiniz," sözleriyle takıldı. Bu sözler onaylamayla karşılandı. Gabardin yağmurluğunu çıkardı, oturdu ve James'le oynamaya başladı. Janner tam bir başarıydı. Bana daha önceden sorsaydınız Janner'ın küçük çocuklarla dostça bir ilişkiye gi-

rebilecek türden bir adam olduğunu söyleyemezdim, ama halihazırda öylesine başarılıydı ki, James ondan, uyurken kendisine bir hikâye okumasını istedi.

Janner üst kata çıkınca karım bana "Arkadaşını beğendim," dedi. "Bana hiç ondan söz etmemiştin." Akşam yemeği daha da büyük bir başarıydı. Janner, dostça havadan sudan konuşma konusunda, beni şaşırtan bir ustalık geliştirmişti. Çok canlı bir ilgi gösterdi yaşamımızın tüm küçük ayrıntılarına: James'e, çalıştığımız işlere, bahçemize, ev borcumuza, yerel gönüllü gruplarla yaptığımız aktivitelere. Bunların hepsi merakını giderecek, işine yarayacak şeylerdi ama yine de, daha çok antropolojik veri toplamanın hatırına sözde yakınlık gösteriyormuş ya da sadece sorguluyormuş gibi görünmüyordu kesinlikle.

Yemekten sonra karım dışarı çıktı. Yerel bir okulda gece dersi vardı. Janner'la ben oturma odasına geçtik, Piat d'Or şişesini elden ele dolaştırdık giderek artan bir uyuşuklukla.

"Biz Reigate'deyken sen asla böyle değildin," dedim sonunda. "O zamanlar tüm konuştukların ağırlıklı ve çok lafla doluydu. Bu kadar ustaca havadan sudan konuşan biri haline gelmeyi nasıl becerdin?"

"Havadan sudan konuşmayı Ur-Bororolardan öğrendim." Ve Janner bu tuhaf girişten sonra hikâyesine başladı. Her zamanki gibi parlak konuşuyordu hiç ara vermeden, sanki tek kişilik bir dinleyiciye verilecek bir konferans hazırlamış gibi. Bu tabii ki, dinlemek için can attığım bir şeydi. Gün boyunca, Janner'ın gelmeyeceğinden ve onu tekrar bulmak için haftalar boyu Güney Londra çamaşırhanelerini aramak zorunda kalacağımdan korkmuştum. Gelse bile, bana hiçbir şey anlatmayacağını düşünüyordum. Bir muamma olarak kalacağını ve hayatımdan, belki de bu kez temelli bir şekilde çıkıp gideceğini.

"Ur-Bororolar, Amazon havzasının Parasquitos bölgesinde yaşayan bir kabile, ya da geniş ailelerden oluşan bir gruptur. Brezilya yağmur ormanlarının yerli kabilelerine birçok yönden benzerler: Avcı-toplayıcıdırlar. Hayvani protein ve çeşitli sebzelerle desteklenen bir manyok diyetiyle yaşarlar. Yarı göçebedirler; bir yıl döngüsünde topraklarında dolaşan sabit bir daireyi takip ederler. Sosyal sistemleri sıkı bir şekilde, bireylerin aileyle, totemik aileyle ve tüm kabileyle ilişkilerine göre belirlenmiştir. Sosyal ilişkiler ensest tabusuna yönelik

şiddetli bir dikkatle sınırlanmıştır. Manevi inançları animistik olarak nitelenebilir, ama daha sonra göreceğimiz gibi, bu görüş ancak çok yüzeysel bir incelemeye dayanır. Belki de onları komşu kabile gruplarından ayıran en görünür karakteristikleri, ürettikleri şeylerin aşırı kabalığıdır. Ur-Bororo çömlekleri, tahta oymaları ve barınakları bayağılık ve süssüzlük konusunda rakipsiz olsa gerek; yabancıların derhal dikkatini çeken şey budur. Bir bu, bir de Ur-Bororoların ırksal yönden ayrı olması. . ."

"Irksal yönden ayrı mı?"

"Şşşt. . ." Janner elini kaldırıp susmamı işaret etti.

Tekrar konuşmaya başlamasından önceki kısacık arada bahçedeki güvercinlerin hafif ötüşlerini duyuyordum ve bahçenin bitiminden geçen demiryolunun ötesine bakınca karşıdaki yarı müstakil evlerin, karanlığın içinde sanki bir varoş cangılı gibi yükselen mazgallı duvarlarını ve bacalarını seçiyordum.

"Gerçekliğini dilin belirlediği halklar için böyle denir. Bir kabile grubunun kolektif bilincine çok ustaca bir dilsel değerlendirmeyle girilebilir; bireysel bilinç ve varlığına ancak akıl ile ulaşılabilecek dünyanın arasındaki hassas ve karmaşık ilişkileri keşfetmekten hiç söz etmiyorum. Amazon'un Kızılderili kabilelerinin konuştuğu dile, tipik bir şekilde, araya karışan, yine akrabalık bağlarının ve doğal düzenin aynı yer ve zamanla sınırlı doğasını simgeleyen semiyolojik sistemler de katılır. Tipik bir şekilde, mesela Iguatiller gibi bir kabilede, beden ve yüz dövmeleri, sikatrisler, seramik süslemeler, dudaklardan geçirilen sopalar ve edep yerini örten kumaşlar, bunların hepsi tüm beden diline katkıda bulunur.

"Ur-Bororolar'da dikkat çeken şeyse bu semiyolojik sistemlerin hiçbirini sergilememeleridir. Onlarda dövme ya da sikatris yoktur ve birörnek giyinirler."

"Giyinirler mi?"

"Şşşt. . . ! Lurie, Ur-Bororoların gerçekliğine girdi ve bulduklarından dehşete kapıldı. Sırrını kilitleyip sakladı. Marston Ur-Bororolar arasında sadece birkaç ay yaşadı ve sonunda hâlâ kuşkuluydu, fakat onlar onu kandırmıştı. Ur-Bororoların dünya görüşünü yönlendiren

gizli kaynakları ve hileleri bulmak bana kaldı; onları ifşa etmek bana kaldı."

Janner durakladı, belli ki gösteriş içindi bu. Piat d'Or dolu bardağından bir yudum aldı ve bir paket Embassy Regal çıkardı. Bir sigara yaktı ve kül tablası arandı. Sainsburys'den ördek patesi aldığınızda bedava verilen türden, küçük bir kap uzattım ona. Janner, standart sarı lamba ışığında bir o yanını bir bu yanını çevirerek ilgiyle inceledi bunu ve sonra hikâyesine devam etti.

"Ur-Bororoların dili gayet basittir ve öğrenmesi kolaydır, bir Avrupalı için. Cümle kuruluşunda da, kelime haznesinde de tuhaflık yoktur. Basit ve gerçekçi bir şekilde tanımlanmak istenen bir dünyadan söz eder. Özne-nesne-yüklem sıralanması, kesin tutarlılığıyla, bizimkinin aynısı bir kavramsal düalizmle belirgin bir kozmolojiyi yansıtıyor gibi görünür. Aldatıcıdır bu. Ben Ur-Bororoların dilini onlarla yaşadığım birkaç ay içinde hemen öğrendim. Biz yağmur ormanlarında dolaşırken, kabilenin yaşlıları sırayla benim öğretmenliğimi üstlendiler. Nesneleri, mimik hareketleri falan gösteriyorlardı. Ben bu gündelik iletişimde ustalaşınca daha karmaşık fikirlerden ve kavramlardan söz etmeye başladılar.

"Bu aşamada, bu dönem boyunca bana karşı yaklaşımlarının tuhaf olduğunu ekleyebilirim. Benim karşımda pek şaşkına dönmemişlerdi -o güne kadar karşılaştıkları üçüncü Avrupalının ben olduğumu kesin bir şekilde biliyor olmama karşın- ve bana karşı pek fazla kuşkucu da değillerdi. Onların davranış tarzını ancak aylar sonra doğru bir şekilde karakterize edebildim; onlar uysaldı.

İlk olarak, kavramsal Ur-Bororo dili gayet sorunsuz görünüyordu. Yatıştırılması gereken animistik tanrılardan, yerine getirilmesi gereken akrabalık ritüellerinden falan oluşan bir dünyayı tanımlıyordu. Dikkate değer şeyse, Ur-Bororo toplumu yaşamında, bu yatıştırmaların da, yerine getirilen ritüellerin de hiçbir belirtisinin olmamasıydı. Bazı yaşlıların, topluma yeni girenlerden oluşan gençler grubuna karşı davranışın çok büyük önemi hakkında konuştuklarını duyuyordum; yeniyetme delikanlıları cangıldaki izole bir uzun evde yaşamaya göndermek ve sünnetlerini düzenlemek hakkında. Sanki bunlar

hemen olacak şeylermiş gibi konuşuyorlardı, ama sonra hiçbir şey olmuyordu. Bunun nedenleri, ben onların kavramsal dilini doğru bir şekilde çözmeye başlayınca açığa çıkmaya başladı: Ur-Bororolar sıkıcı bir kabiledir." Janner sustu yine.

"Sıkıcı bir kabile mi? Ne demek ki bu?"

"Ben, Ur-Bororolar sıkıcı bir kabiledir dediğimde, bu ifade küçük düşürücü, yahut daha da kötüsü, ironik anlamda söylenmemiştir." Janner sandalyesinde öne doğru kaydı, gözlerini belertti ve kahve masasını kenarlarından kavradı. "Ur-Bororolar nesnel bir şekilde sıkıcıdır. Onlar da kendilerini sıkıcı bulur. Kabilenin görünürde karmaşık doğasına, karanlık ırksal kökenine, diğer Amazon kabileleriyle benzerlik yanılsamasını sürdürmelerine, ve dillerinin basamaklı yapısına karşın, ben Ur-Bororolarla zaman geçirdikçe daha da kötü bir şekilde banal hale geldiler.

Ur-Bororolar, Gök Tanrısı tarafından yaratıldıklarını, bu tanrının onların atalarını çok eski bir gübreden yaptığına inanırlar. Gök Tanrısının yapması gereken bir şey değildi bu, onun gökler ve yıldızlar üzerindeki birtakım işlerini bitirmesi gerekiyordu. Ur-Bororoların yaratılması, yersiz bir tanrısal faaliyet diye adlandırılabilecek bir şeydi. Ur-Bororolar, birçok izole göçebe grubun aksine, kendilerini bir şekilde 'tipik' yahut 'asıl' insanlar olarak görmezler. Bu türden birçok kabile, kendilerine 'Halk' yahut 'İnsanlar' ve diğerlerinin hepsine de barbarlar, yarı hayvanlar falan der. 'Ur-Bororo', komşu kabilelerin onlar için kullandığı ismin gayet yerinde bir çevirisidir ve 'burada Bororoların önünde' anlamına gelir. Ur-Bororolar aslında kendilerine, tipik ve rahatsız edici bir şekilde kendi kendileriyle dalga geçerek 'Bir Davette Yakalanmak İstemeyeceğiniz İnsanlar' derler. Öteki kabilelerin halklarını, onlarınkinden sonsuz derecede daha cazip bir yaşam süren kişiler olarak görürler ve sık sık, hiçbir gücenme belirtisi göstermeden, kendilerinin hiçbir zaman çağrılmadığı bir sürü davetten ve diğer sosyal olaylardan söz ederler.

Ben daha önce, Ur-Bororoların konuştuğu 'daha derin' bir kavramsal dilden söz etmiştim. Bu tam doğru değil. Ur-Bororoların, tüm kavramsal inançlarını dile getirebildikleri bir nüans düzeyi vardır ve bu da, gündelik dillerinde kullandıkları çeşitli büküm düzeylerine az

ya da çok tekabül eder. Başka şekilde söylersek: Ur-Bororolar çeşitli dinsel inançlardan ve benimsedikleri kozmolojik durumlardan sık sık söz ederler ama daima, kendilerinin olsa olsa bir kuşkucu olduğu imasıyla. 'Nüans', onların kayıtsızlığını ima eder çoğunlukla.

Daha da genellersek, Ur-Bororo dilindeki her sözcükte, can sıkıntısının türlerini ya da, duygusuzluk, iç daralması, bitkinlik, gevşeklik, depresyon, kayıtsızlık, bezginlik falan gibi, can sıkıntısına eşlik eden duygusal halleri ifade eden bir sürü farklı ses bükümü vardır. Lurie, Ur-Bororo dilini, 'Sıkıcı' sanki bir kök sözcükmüş gibi yorumlama hatasını yaptı. Bunun sonucunda, anlam yönünden bu sözcüğe tekabül eden iki binden az olmayan özne ve yüklem tanımladı. Sıkıcı avlanma, sıkıcı toplama, sıkıcı balık avı, sıkıcı cinsel ilişki, sıkıcı dinsel tören falan gibi. Bir anlamda haklıydı; yani Ur-Bororoların, yaptıkları şeylerin çoğunu bir zaman kaybı gibi gördükleri konusunda. Aslında, Ur-Bororo dilinde kabaca 'şimdi'ye tekabül eden ifade, 'zaman kaybı'dır."

Janner yine sustu ve elindeki boş bardağı seyretti.

"Bir fincan kahve ister misin?" dedim.

"Ah, ee. . . Evet, peki."

"Sadece hazır kahve var, korkarım."

"Sorun yok."

Mutfakta, çaydanlıktaki suyun kaynamasını beklerken çevremdeki tanıdık nesnelere baktım. İlk evlendiğimizde gurur ve neşe kaynağımız bulaşık makinesi, Brixton Market'ten aldığım, Yunan heykeli biçimindeki gırgır sirke ve yağ şişeleri, James'in yaptığı ve buzdolabına seloteyple yapıştırılmış acemice resimler. Bunlara sanki binlerce gündür her gün bakıyormuşum ve hiçbir şey değişmemiş gibi hissettim. Ve gerçekten de doğruydu. Tanıdık şeyler daha önce hiç bu kadar. . . tanıdık gelmemişti. Oturma odasına döndüğümde bu tecelliyle sarsılmış haldeydim.

Sandalyelerimize oturduk yine ve birkaç saniye süren sıcak bir sessizlik oldu kahve kupalarımızda erimeden kalmış kahverengi çamur topakları çay kaşıklarımızı kullanarak dağıtırken. Sonunda Janner yine konuşmaya başladı.

"Ur-Bororoların arasında dokuz ay yaşadım. Erkeklerle avlandım, kadınlarla topladım. İlk önceleri yeniyetme delikanlılarla, onların

uzun evlerinde kaldım, ama sonra kendime bir kulübe yapıp oraya taşındım. Ur-Bororo toplumunun içyüzünü, istediğim ölçüde kavrayabildiğimi düşünüyordum. Zayıfladım ve uzun bir sakal bıraktım. Ur-Bororolar bana, zaten hiç değişmeyen hava konusunda banal konuşma girişimleriyle yaklaşmayı bıraktılar ve tam bir kayıtsızlık takındılar. Onların arasında ne yaptığımın gayet iyi farkındaydılar ve antropoloji pratiğine karşı da kayıtsızdılar. Ur-Bororolarda, kabaca, 'Dünyada nereye gidersen git aynı hacmi işgal edersin' diye çevrilebilen bir deyiş vardır.

Orman örtüsünün üzerinde her yeni gün doğduğunda bu vecizenin gücünü düşünüyordum. Ur-Bororo'nun tuhaf karakterine ve her şeye karşın yine de kendimi Reigate'ten hiç ayrılmamış gibi hissediyordum.

Notlarımı yazmıştım ve İngiltere'ye dönersem doktora tezimi tamamlayabileceğimi biliyordum, ama tuhaf bir atalet hissediyordum. Aslında tüm bunlarda hiçbir tuhaflık yoktu, bir atalet hissediyordum sadece. Ormanda bir tuhaflık vardı. Yaşlanıyormuş gibi geliyordu. Mantarlarla kaplı tropik sarmaşıklardan oluşan çağlayanlar sebzeden kemerlerin ve payandaların üzerinden on beş, yirmi, otuz metre aşağıya düşüyordu. Karmakarışık büklümler ve taşlaşmış kangallar bana her şeyden ziyade, çok eski zamanlardan kalmış bir hırkayı hatırlatıyordu; giyen kişi yaşlılığın sisinde boyuna hep uyuklayıp dururken, dökülen kafa derisi parçacıkları ve sümüklerle hafiften donup kalmış bir hırkayı.

Ur-Bororolar, her ağaçta, çalıda ve hayvanda bir ruh yaşadığına, canlı her şeyin bir ruhunun olduğuna inandıklarını söylerler. Buna inanmalarının ardındaki düşünce muğlaktır; kesin, iddialı bir inanç değildir. Bu hipotezin, tersi kanıtlanıncaya kadar geçerli kalmasına izin vermeye razıdırlar daha ziyade. Bu ruhlar -Ur-Bororoların kendileri gibi- sürekli bir boş tefekkür halindedir. Karınları yaşam gerçeğine bakar vaziyette, ânın üzerine yatmış haldedirler.

Benim hayal gücümden olabilir, ya da toplumdan bu kadar uzun süre ayrı kalmanın sonucudur belki, ama ben de, yağmur ormanları görüntüsünün geçici bir varlık olduğunu hissetmeye başladım. O kocaman, nemli, benekli mekan bitmemiş ve yapılmamıştı. Bir yerde ruhlar, divanların üzerinde şişmiş, bir karbonhidrat aleminden sonra

sızıp kalmış halde yatıyordu. Bütün günler birbirine kaynayıp uzun bir Salı ikindisi haline gelmişti. Ur-Bororo'dan gitmem gerektiğini biliyordum, ama tam nihayet gitmeye karar verdiğimde bir şey oldu. Aşık oldum.

Ur-Bororoların yıllık döngüsünde, kabilenin kitle halinde yola düzüldüğü zamandı. Yolculuklarının hedefi tembel balıkları yakalamaktı. Bu halsiz ve güçsüz yaratıklar Amazon'un, Ur-Bororo topraklarının kuzey sınırını oluşturan dalının üzerindeki bir dizi şelalenin altında yaşar sadece.

Kabile şafağın yarı karanlığında yola çıktı. Biz yürürken güneş doğdu. Cangılın yerini, üzerinde sislerden halıların uçuştuğu bir çalılar diyarı aldı. Çok eskilerden kalma bir sahneydi bu ve bu manzarayı bozan hiçbir şey yoktu, Ur-Bororoların hiç bitmeyen, tiz sesli gevezeliklerinden başka. Beni hep şaşırtan bir şeydi bu; Ur-Bororoların, kendileri müthiş can sıkıntılarını hep itiraf ettikleri halde, birbirlerinin canını daha da çok sıkma dürtüleri hiç eksilmiyordu.

O günün sabahında -onların arasında geçirdiğim süre boyunca her sabah yaptıkları gibi- hepsi birbirine gece gördüğü rüyayı anlatıyordu. Hepsi de kendi rüyalarını tek ve benzersiz gibi görmeyi yeğliyordu. Bu sayede, sürekli tekrarlar yapmak için gerekçe buluyorlardı. Aslında, bir Ur-Bororo rüya anekdotu kadar, önceden belliliğiyle sıkıcı bir şey duymamışsındır. Hep aynı biçimleri ve gerçeğin hep aynı karikatürlerini tekrar ederek, boyuna devam eder dururlar. Gerçekdışı bir çocuk odası duvarkağıdı gibiydi bu. 'Ve sonra bir balığa dönüştüm,' derdi biri. 'Tuhaf bir şey,' diye gelirdi son derece tahmin edilebilir yanıt, 'Ben de rüyamda balığa dönüştüm ve bugün balığa gidiyoruz.' Ve bunun gibi. Düşle gerçek arasında sıkı bir uygunluk; Ur-Bororoların derinlik düşüncesi buydu ve bunun sonucunda da, rüyalarına ancak en can sıkıcı yorumları yaparlardı. Anlayabildiğim kadarıyla, Ur-Bororolarda bilinçaltının durumuyla ilgili bir görüş yoktu; bilinçaltına mistik bir önem vermiyorlardı kesinlikle. Rüyalarının verdiği genel izlenim, uyanık dünyanın bütün döküntüsünün paketlenip düzgün raslantılara gönderildiği bir tür psişik temizlik odasıydı. Şu saçmalamayı dinlerken sinirden dudağımın içini kemirmiştim:

'Rüyamda kendimi bir ormanda gördüm.'

'Yağmur ormanında mı?'

'Bir çeşit. Diğer birtakım kişilerle tek sıra halinde yürüyordum. Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun?'

'Bir davette yakalanmak istemediğin insanlar mıydı?'

'Kesinlikle, bizdik. Sonra şeye dönüşmeye başladık. . .' (Bu defa ne olacaktı? Bir kuş, bir kertenkele, bir güve bir yerelması. . . hayır . . .) '. . . dala! Tuhaf değil mi?'"

"Tuhaf."

"Evet, tuhaf. Kendimi giderek artan bir asap bozukluğuna öyle bir kaptırmıştım ki, orman yolunda önüm sıra yürüyen kişiyi fark etmedim. Ama bir an bir açıklığa geldiğimizde net bir parlak ışık huzmesi orman örtüsünü geçip yola vurdu. Birden, parlak ışıkların içinde genç bir kız gördüm, çevik bedeni altınla çerçevelenmişti. Dönüp benimle göz göze geldi. Geleneksel Ur-Bororo kıyafeti giymişti, biçimsiz, uzun gri bir mintan. Bir an gözlerimin içine baktı; gözleri bir hareketsizlik tabakasıyla kaplıydı, elleri mintanının kenarıyla oynuyordu. Hafifçe dudak büktü, üst dudağındaki bir sineği kovdu ve 'Dün gece rüyamda bir tüy yumağı olduğumu gördüm' dedi.

Tam o an aşık oldum ona. Kızın adı Jane'di. Kabile yaşlılarından birinin kızıydı, ama bunun aslında pek bir önemi yoktu. Anlayacağın, o zamana kadar ben Ur-Bororoların estetik değerlerine bayağı bir uyum sağlamıştım ve Jane bana, tam anlamıyla güzel değilse de, en azından basitçe, rahat bir şekilde çok çekici geldi. Kız birçok yönden tam tipik bir Ur-Bororo'ydu, orta boylu, solgun yüzlüydü ve fare rengi saçları vardı. Yüz hatları gayet yumruluydu, ama kabaca simetrikti ve dudakları insanı yok yere ümitlendiriyordu, somurtuk bir kayıtsızlığın verdiği çıldırtıcı bir erotik ifadeyle kıvrılmıştı.

Flörtümüz hemen başladı. Ur-Bororo toplumunda flörtü belirleyen özel kurallar yoktur. Aslında Ur-Bororoların sekse, cinsiyete ve cinselliğe yaklaşımı tümüyle karışık ve muğlaktır. En azından biçimde, evlilik öncesi sekse, homoseksüelliğe ve sadakatsizliğe hiç iyi gözle bakılmaz, ama pratikte, Ur-Bororoların cinsel dürtüleri öylesine kıttır ki, hiç kimse başkasının ne yaptığını pek dert etmez. Genel tepki, bunu yapacak enerjiyi bulduğun için hafiften bir şaşkınlıktır.

Yalıçapkınları parıldayan kahverengi nehre dalıp çıkıyordu gün boyunca. Ve Ur-Bororolar dakikalarca hiç kımıldamadan sığlıklarda duruyor ve suyu gözlüyorlardı. İçlerinden biri zaman zaman eğiliyor ve sonsuz bir bitkinlikle bir balık tutup çıkarıyordu. Ben çabucak sıkıldım ve Jane'le birlikte, çalılıkların arasına doğru yürüdük. Yan yana yürüyor, ama ne konuşuyor ne de birbirimize dokunuyorduk. Öğlen güneşi tepedeydi fakat ışınları yaklaşık altmış metre yukarımızdaki sık orman örtüsünü zar zor deliyordu.

Yavaş yavaş, durumun tuhaflığı boş bilincime girmeye başladı ve çevreme bakınmaya başladım ormanda, sanki ilk kez bakıyormuşum gibi. O güne kadar, doğal dünyaya sadece, Ur-Bororoların yaşamıyla ilgili olduğu için dikkat etmiştim ama şimdi, bu yabancı sahneye estetik bir bakışla, bir aşığın gözleriyle bakarken buldum kendimi. Üstelik bayağı sıkıcı ve hiç ilginç olmayan bir sahneydi. Bu yağmur ormanı bölgesinin flora ve fauna yönünden çeşitlilikten son derece yoksun olduğunu görmek için botanikçi falan olmana gerek yoktu. Uzun ağaçların boz renkli gövdeleri bir sürü düzensiz lamba direği gibi göğe doğru yükselirken, yakın plansa boy boy, hiçbirinde çiçek falan görünmeyen rododendron tipi çalılarla doluydu. Rakipsiz bir monotonluk manzarasıydı; muazzam boyutta bir belediye parkının Amazon eşdeğeri yani.

Jane'le beraber uzaklaşıp, Ur-Bororo topraklarının geleneksel sınırına doğru gittiğimizi biliyordum, fakat ikimiz de pek endişeli değildik. Komşu kabilenin, yani Yanumanilerin, kelle avcısı ve yamyam olarak kötü bir üne sahip olmasına karşın, onların Ur-Bororo delikanlılarıyla ritüel savaşlar yapma girişimleri geçmişte Ur-Bororolar tarafından öylesine bir vurdumduymazlıkla karşılanmıştı ki, çoktan vazgeçmişlerdi bundan. Erotik heyecanımı şiddetlendirecek ne bir tehlike duygusu ne de doğa güzelliği vardı ve yaklaşık bir saat falan yürüyüşten sonra tümüyle sönüp gitti. Bir hiçliğin ortasında, bu son derece somurtuk, pasaklı giyinmiş kızla niçin yürüyorum diye düşündüm. O sırada bir sigara paketi gördüm.

Eski bir Silk Cut paketiydi, ezilip dümdüz olmuş ve çamurlanmış, üzerindeki yazılar solmuş, ama hâlâ net bir şekilde görünüyordu, özellikle de böyle yabancı bir ortamda. Fakat onun çelişkili varlığına

şaşacak pek fazla vaktim olmadı, çünkü motorlu testerelerin uzaktan gelen homurtularını duydum. Jane'e döndüm."

"Beyaz adamlar mı?"

"Evet, Pan-Amerikan Otoyolunu buradan geçiriyorlar. Tamamlanma tarihi tahminen 1985 Haziranı." Giysisinin kenarını çekiştirdi.

"Peki korkmuyor musunuz? Endişelenmiyor musunuz? O yolun gelmesi sizin tüm kültürünüzü yok edecek, seni bile yok edebilir."

"Biraz zor. Geri döndük ve nehre doğru yollandık. O gece, Jane'le ben beraber yatarken ve kızın kurşun gibi bedeni kan dolaşımımı durdurur ve kolumun canlılığını yavaş yavaş ezip yok ederken bir karar verdim. . ."

Ön kapıdan bir kapanma sesi geldi ve karım odaya girdi. Elinde bisikletinin lambaları ve sırtında turuncu bir yağmurluk vardı.

"Ne, hâlâ konuşuyor musunuz? James seslendi mi sevgilim?"

"Hayır, akşam boyunca çıtı bile çıkmadı."

"İyi, demek ki yapmamış. Şimdi kaldıracağım onu, sonra da gece için aşağı indireceğim." Janner'a döndü, "James yatak ıslatma döneminden geçiyor da."

"Öyle mi?" dedi Janner. "Biliyor musunuz, ben ta Reigate'e gidinceye kadar yatağımı ıslatıyordum." Sonra başladılar yine. Janner, Ur-Bororolara konukluğunun müthiş dramını anlatırken, birdenbire, karımla kauçuk örtülerin yararlarını tartışmaya geçivermede herhangi bir tutarsızlık görmüyor gibiydi. Koltuğumun vinilini gıcırdatarak arkama yaslandım ve birbirlerinin zembereğini boşaltmalarını bekledim. Janner'ın hikâyesinin gerisini dinlemeliydim, bitirmeden gitmesine izin veremezdim. Gerekirse sabaha kadar kalsın diye zorlayacaktım.

"Evet, yine gelmelisiniz. İkinizin birikmiş çok konusu var."

"Evet var, ama bir dahaki sefere siz bize gelin. Eşimin Purley'de pek fazla tanıdığı yok ve pek çıkamıyor evden, bebeğinin olduğu şu günlerde."

Birden irkilerek doğruldum. Janner'ın dediği neydi? Eş? Bebek? Karım bize iyi geceler demiş ve kapıyı kilitlememi hatırlatmıştı. Sessizce merdivenleri çıkıyordu.

"Senin eşin, Janner, o. . .?"

"Jane, evet. Şimdi susarsan sana hikâyenin sonunu anlatacağım.

Jane'le üç hafta flört ettik. Bu, kızın anne ve babasıyla oturup havadan sudan konuşmaların ötesinde pek fazla bir şeyi kapsamıyor. Ur-Bororolarda, neredeyse hiç bitmez bir havadan sudan konuşma merakı var. İngilizler gibi, hemen hemen bütün konuşmalara havayla ilgili laflardan oluşan çok uzun bir önsöz koyarlar, üstelik monoton iklimleri hakkında konuşacak şey çok daha azdır. O kadar azdır ki, sıcaklık, nem ve yağışla ilgili çok önemsiz ayrıntılarla uğraşmak zorunda kalırlar. Jane'in annesiyle babası çok nazik karakterlerdi. Evlenmemize bir itirazları yoktu, geleneksel formaliteleri ve ritüelleri yerine getirmemiz şartıyla. Ben şamandan direktifler almaya postalandım.

Şaman, hiç karakteristik olmayan bir şekilde, bir Ur-Bororo olarak çok ilginç bir adamdı. Sanıyorum onun mesleğiyle bir ilgisi var bunun. Barakası kabilenin geri kalanından hafifçe ayrı bir yerdeydi. (Biz Reigate'deyken benim oturduğum barakayı hatırlıyorsun. Ur-Bororoların oturduğu barakaların neredeyse tam kopyasıydı, yalnız tabii, Amazon'dakilerin kaplama tahtaları çok daha kabadır ve penceresi yoktur, sadece bir tavan açıklığı vardır.)

'Gel oğlum, gel içeri gir,' dedi. 'Demek sen Jane'le evleneceksin ve kızı bizden alıp götüreceksin, öyle mi?' Başımı sallayarak onayladım.

'İyi, sanırım bir antropolog olarak, bizim inançlarımızı biraz biliyorsun, değil mi? Gök Tanrısı tarafından nasıl istenmeden yaratıldığımızı. Nasıl bir hayat yaşadığımızı. Temizlik ritüelleri olarak nasıl sünnet ve infibulasyon yaptığımızı. Delikanlılarımızın nasıl sert geçiş ritüelleri yaşadığını ve topluma kabul törenlerimizin haftalarca sürdüğünü ve sarhoş edici miktarda psikotropik köklerin yenmesini kapsadığını; bütün bunları biliyorsun, değil mi?'

'Ee, ana hatlarıyla, evet, ama bugüne kadar hiçbirinizi bunlardan birini yerine getirirken götürürken gördüğümü söyleyemem.'

'Evet. Çok doğru, harika, harika. Helal olsun, sen kafası çalışan birine benziyorsun. Elbette biz aslında bunların hiçbirini yapmıyoruz.'

'Peki niçin? Siz elbette bütün tanrılardan ve ruhlardan korkuyorsunuz, öyle değil mi?'

'Ee, biz aslında onlara, sizin bildiğiniz şekilde inanmıyoruz. Biz onların geçerliliğine, ee. . . her şeyin oluş şeklinin birer örneği, ya da dilersen metaforu olarak inanıyoruz, fakat aslında biz ağaç ruhlarına falan inanmıyoruz, iyi Tanrı yok!'

Şaman, böylesine sofuca dinsel hararet fikrine epey bir süre kıkırdaya kıkırdaya güldü ve sonra bana bir fincan coya verdi. Coya, coya ağacının öğütülmüş kökünden yapılan ılık bir içecektir, görünüşü hazır kahveye müthiş benzer, ama tadı çok daha yumuşaktır. Bu absürt tiple tartışma sıkıntısına giremezdim. Şamanı bulunan diğer kabilelerin aksine, Ur-Bororo toplumunda şamanın statüsü belirsizdir ve bir şekilde kopuktur. Şaman genellikle, Ur-Bororoların sözde inandığı bazı katı ritüellerin biçimini belirliyordu ama bu sahte gösterilere katılma zahmetine giren pek kimse çıkmıyordu. Genel olarak ona, alaycı bir şekilde küçümseyerek bakılıyordu. Ama yine de, doğum, evlilik ve ölümde yapılan törenlerin soluk bir versiyonlarını yerine getirmek önemli görülüyordu.

Evlenmeden önce şamanı birkaç kez daha gördüm. Bana Ur-Bororo inancını öğretmek için bıkkınca çabalara girişti ve ayrıca bana, evliliğin nasıl yürütüleceği konusunda bir sürü gereksiz öğütlerde bulundu. Sinirlendiğim zaman ona kadar saymak, aramızda bir uzlaşmazlık olduğunda Jane'e sorununu dile getirme fırsatı vermek gibi saçmalıklar ve hep bu türden boş laflar, dördüncü sınıf bir kadın dergisinin tavsiye köşesinden beklediğin türden şeyler.

Tören çok büyük bir başarı olacaktı güya. Yirmi otuz kişi şamanın barakasının önünde toplandık ve Jane'le ikimiz el ele tutuştuk ve hepimiz şamanın kafamızı şişirip bizi rahatsız eden, yüksek perdeden kaval gibi bir sesle boş sözlerini dinledik uzun uzun. Ur-Bororo nikah töreninden daha sıkıcı bir sosyal olayı hayatım boyunca görmediğimi gayet dürüstçe söyleyebilirim. Hepimiz gri tuniklerimizin içinde, fena halde sıkılarak duruyorduk loş orman açıklığında.

Asıl törenden sonra konuklar orman açıklığının çevresinde takılıyor, dereden tepeden konuşuyorlardı. Jane beni yanlarına götürdü ve teyzeleriyle, kuzenleriyle ve arkadaşlarıyla tanıştırdı. Hepsini zaten gayet iyi tanıyordum. Teyzeler yanağımdan makas alıp ahmakça yorumlarda bulundular. Bol miktarda, su gibi manyok birası gövdeye

indirildi ve bunun ardından da, kaçınılmaz bir şekilde, Ur-Bororolarda cesaret yerine geçen, gaz dolu şişkin karınlar geldi.

Jane'in bir erkek kardeşi vardı, David, ve Ur-Bororolar nikahtan sonra ikisini de beraber İngiltere'ye getirmek istediğimi biliyorlar, ama bu konuda pek hayret ya da heyecan göstermiyorlardı. Ayrıca, toplumlarının yok olmaya mahkûm olduğuna inandığımı da biliyorlar ama buna da kızmıyorlardı. Uygarlığın gelişi konusunda herhangi bir şey hissetmiyorlardı ve ben onları uyuşukluktan kurtarmanın mümkün olmadığını fark ettim. Doğruyu söylemek gerekirse, bir şeyler yapmak için uğraşmayı çoktan bırakmıştım.

Yola çıkışımız duygusuzca bir yaşantıydı. Hafifçe kucaklaşmalar, yanağa dudak dokundurmalar, el sıkışmalardan başka bir şey yoktu. Jane ancak birazcık üzgün görünüyordu. Kanomuz nehre indiğinde, gençlerden biri 'Çabucak geri dönün, gidişe dayanabilirseniz eğer!' diye bağırdı. Ve sonra gittik. İki günde Mentzos kasabasına vardık ve orada bindiğimiz motorlu bir tekne bizi Amazon'un ağzına götürdü. Bundan iki gün sonra Buenos Aires'teydik ve bir gün sonra da Purley'e vardık ve o günden beri buradan ayrılmadık."

"Peki hepsi bu mu? Bu mu hikâye?"

"Evet. Dediğim gibi, şimdi Purley'de yaşıyorum ve Croydon Politeknik'te öğretmenlik yapıyorum. İstersen şu şekilde dile getireyim: Takıntımı Ur-Bororo'yla tedavi ettim."

"Peki ya Lurie Vakfı? Çalışmanı yayınlaman gerekmiyor mu? Basitleştirilip Pazar eklerinde çıkmayacak mı?"

"Hayır, hayır, buna gerek yok. Lurie'nin tek istediği, başka zavallı gerzeklerin çıkıp, kendisinin otuzlu yıllarda Ur-Bororolarla kaldığı zaman çektiği, inanılmaz can sıkıntısını çekmesiydi."

"Peki ya Jane'le David? Onların İngiliz toplumuyla bütünleşmesini hiç zorluk çekmeden başardım diyemezsin bana. Ur-Bororoların ırksal olarak farklı olduğunu söylemiştin, ne demek bu?"

"Evet, doğru, ve sanırım biraz karmaşık; Ur-Bororoların aslında halk olarak belirleyici bir karakteristiği yok. Mongoloid ya da Zenci ya da Kafkasyalı ya da bu türden bir şey değiller. Ama bir halk olarak görünümleri öylesine dikkate değmez bir şey ki, kimse, nasıl desem, dikkat etme gereği hissetmez. Jane'e gelince, onu çok seviyorum. İtiraf

etmeliyim ki, çok büyük bir uyum sağladığımız söylenemese bile, yine de delicesine erotik buluyorum onu; onun yataktayken tam ataletinde bir şey var ki, kendimi çok... çok erkek hissediyorum. Bir çocuğumuz var şimdi, Derek, bundan iyisi can sağlığı. Ve David hâlâ bizimle yaşıyor. Niçin eşinle beraber önümüzdeki hafta gelip onlarla tanışmıyorsunuz, ne kadar mükemmel asimile olduklarını görürsünüz."

Janner gittikten sonra oturup, elektrik sobasının ikiz rezistansına bakakaldım. Yazın ortasıydı ve soğuk ve cansızdılar ve kış gelince metalik bir yanık kokusu vereceğini bildiğim ince bir toz tabakasıyla kaplıydılar. Elektrik sobası rezistanslarının tozlanmasını kimsenin düşünmemesi tuhaftı. Belki de pazarda, özel olarak geliştirilmiş böyle bir ürün için boşluk vardı.

Tam bir hafta sonra, karımla birlikte Fernwood Crescent, 47 numaranın önünde durduk. Ev çok neşeli bir şekilde aydınlıktı, pencerelerdeki perdeler açıktı ve içerideki her şey gıcır gıcır tertemiz görünüyordu. 47 numara hemen hemen tipik bir Purley konutuydu; yan tarafında, garaj yerine oluklu saçtan bir araba girişi bulunan, yarı müstakil bir evdi. Fernwood Crescent'in diğer sakinleri gibi Janner da dış ahşapları ve yağmur borularını bireysel bir renge, kendi kararınca, parlak yeşile boyamıştı. Parmağımı basınca zil ding-dong sesi çıkardı ve yeşil kapı çabucak açıldı.

"Siz Jane'siniz galiba?"

"Evet, girin. Sizin hakkınızda çok şey duydum."

Kadında dikkatimi çeken ilk şey aksanıydı, dikkati çekecek kadar düzgün ve herhangi bir renkten yoksundu; saf Güney Londra şivesiydi, hafifçe burundan gelen karakterine varıncaya kadar hem de. Kadının görünüşüne dikkat ettiğimi söyleyemem; Janner'ın bu konuda söyledikleri tümüyle doğruydu. Kadın, kalabalıkta yanından geçip gideceğiniz biri, yani gözlerinizin bir an odaklanacağı ve sonra sonsuza dek unutacağınız bir yüz gibiydi. Divandan kalkıp bizi karşılamaya gelen David'deyse çok belirgin bir aile benzerliği vardı. Ceketlerimizi astık ve gereksiz yere kocaman bir şömineyi çevreleyen yarı yuvarlak, kaba bir divana oturduk ve 'birbirini tanımak' anla-

mına gelen boş sözler ettik birbirimize. Bir süre sonra Janner girdi. "Affedersiniz, geldiğinizi duymamıştım. Bahçede çömlek yapıyordum. İçki isteyen var mı?" İstekleri aldı ve mutfağa gitti. O geri dönünceye kadar ben David'le, Dewey ondalık sisteminin diğer kataloglama sistemlerine karşı üstünlükleri konusunda derin bir tartışmaya girmiştim. Janner, konuştuğumuz bir şeyin sonuna yetişti. "Bakıyorum David seni yakalamış," dedi ve güldü. "Bırakmaz artık, kütüphanede çalışmaya başladığından beri sınıflandırmanın cini kesildi. Mutfaktaki baharatları bile renklerine göre kodlandırdı yahu." Buna hepimiz güldük.

Janner'ın dediği doğruydu. David beni gece boyunca bırakmadı. Söylediğiniz her şeyi tekrar etmenin dışında, cümlelerinizi de sizin yerinize tamamlama huyu olan, sinir bozucu bir konuşmacıydı ve şöyle tipik konuşmalar oluyordu:

"Evet, uğraşıp tutuğumuz bir mikrofiş. . ."

"Katalogu var okulda, eski öğrenciler için; tuttuğumuz bir mikrofiş katalogu eski öğrenciler için, hımm. . ."

İçimden David'e bir yumruk atmak geçerdi herif çok nazik ve canayakın olmasaydı. Akşam yemeği sıradandı. Güveçte pişmiş sebzeli bir et yedik ama ne tür bir et olduğunu pek anlayamadım.

David'in sınıflandırma konusunda bunaltıcı merakı müthiş bir halsizlik hissi verdi bana. Tatlı sırasında neredeyse koltuğuma yığılıp kalacaktım ve koltuğun vinili bir yahut iki kez ciyakladı. Karımla Jane, Yerel Eğitim Yönetimi hakkında derin bir konuşmaya dalmışlardı ve Janner bebeğin bezini değiştirmek için üst kata çıktı. David'den izin istedim ve ayak parmaklarımın ucuna basarak Janner'ın peşinden gittim.

Çocuk odası yapılmış, saçak altındaki küçük bir odada buldum onu. Islak bezleri çok ustaca hallediyordu, sanki bu işin içinde doğmuş gibi. Bebek, camcı macunu rengi teni ve küçük kafasında ne olduğu belirsiz, fare rengi saçlardan bir helezon kıvrımıyla, pek kolay tanımlanamayacak, küçücük bir şeydi.

"Annesine çekmiş," dedi Janner, iki küçücük ayağı kemikli eliyle kavrayarak. "Üzgünüm diyemem. Kendi yüzümü bir çocukta görmek istemem zaten."

"Janner, ne yapacaksın?"

"Yapmak mı? Ne konuda?"

"Jane konusunda, David konusunda, Ur-Bororolar konusunda."

"Ee, hiçbir şey, hiçbir şey." Arkası yapışkan bantları tutturdu ve bebeği karyolasına daldırdı. Bebek bize boş, odaklanmamış, meraksız gözleriyle bakıyordu.

"Ama Janner, sen bir bilim insanısın, senin anlatma gibi bir görevin var. Lurie Vakfı'ydı değil mi, senin üzerinde bir nüfuzları yok mu?"

"Hiç öyle bir şey yok. Elbet istersem yayınlayabilirim, ama nedense bu Ur-Bororolar konusundan soğudum, üzerinde çalışamıyorum. Benim bulduğum şeylerin dünyanın umurunda olacağını sanmıyorum."

Hemen ardından evden ayrıldık. Eve giderken karım hep Jane'den söz etti. Gerçekten çok iyi anlaşmışa benziyorlardı. Ben susuyordum; Janner ve Ur-Bororolarla ilgili düşüncelere dalmıştım fena halde.

O sonbaharda ailelerimiz çok yakınlaştı. Birbirimizi en az iki haftada bir, kimi zaman daha da sık gördüğümüzü söylemeliyim. Hatta David'i bile takdir eder oldum. Onun, kafasının basabileceği en basit kategorilere bile sebatla yapışmasında hayran olunacak bir şeyler vardı. Janner'a gelince, Ur-Bororolar konusunu daha birçok kez açtım ona, fakat o tamamen ilgisizdi. Çok küçük çapta bir ünlü -genel kamuoyunun zaman zaman meşgul olduğu ve bir televizyon kişiliği haline getirdiği magazin akademisyenleri türünden biri- olmaya doğru gidiyordu. Hızla dönen çamaşır makinelerini seyretmeyle, geleneksel Budist meditasyonu arasında bağlantı kurduğu kitabı şaşırtıcı bir başarı kazandı ve Janner renkli gazete eklerinde seri yazılar yazmak için görüşmeler sürecindeydi.

Bana gelince, öğretmenliğe, voleybol oynamaya ve serkeş öğrencilere enerji santrallerinin adlarını sormaya devam ettim. Kısa bir süre aklımdan çıkan kaplama fikri geri döndü; yeni, geliştirilmiş bir mağara duvarı izolasyonuyla birlikte.

Deliliğin Nicelik Teorisi

Denver, Colorado

Disiplinlerarası özel konferansta sıkıcı bir gün. Böylesine büyük bir akademik faaliyete yol açmış teorinin sahibi olarak, oraya buraya koşturan, konuşan, kavga eden, el kol işareti yapan, tartışan ve danışan yüzlerce psikologun, sosyologun, sosyal bilimcinin ve ana mecra dışından akademisyenin görüntüsünden, mülk sahibi gibi bir kıvanç duymam gerekiyor sanırım. Ama ben sıkıntıdan ve kendi yönettiğim bu büyük düşünce faaliyetine karşı yabancılıktan başka bir şey hissetmiyorum. Ve bunun yanı sıra, isim rozeti diye kullandıkları düşük kaliteli selluloidin de, bölümün yeterince büyük bir bütçeye sahip olmadığını açığa vurduğu kanısındayım.

Bütün sabah üniversitenin büyük oditoryumunda, toplantıya gelen konferans üyelerine yaptığım konuşmayla geçti. Dagglebert, istemediğimi dile getirdiğim halde, benim giriş konuşmama, yani 'Deliliğin Nicelik Teorisinin Bazı Yönleri'ne eşlik etmek üzere bir tür video gösterisi ya da slayt şovu hazırlamış. Üzücü bir şey; Dagglebert'te, görsel yardım konusunda zapt olunmaz bir sadakat olmasına karşın, nedense hiç uzamsal farkındalık yok. Sürekli yukarıya bakıyorum ve akış grafiğinin yüzümden geçtiğini görüyorum ve bir an aşağıya bakınca da karnımın "Coventry 1977-79'da Manik Depresifler" başlıklı bir Venn diyagramı bölmesi tarafından gayet net bir şekilde kuşatılmış olduğunu fark ediyorum.

Bunlara ve diğer bazı sorunlara karşın, iyi gitti. Ben teorinin ana hatlarının üzerinden geçerken, saçlı kıllı yüzlerce erkek ve kadın tam

üç saat boyunca sandalyelerinin ucunda oturdu. Gerçeği söylemek gerekirse, ben sadece gargara da yapsam onlar yine böyle dikkatle dinlerdi. Ben artık akademide, konferans veren bir Miles Davis alametifarikasına sahip olduğum, ender bir pozisyona eriştim. Üç saat Dagglebert'e slayt göstertip, sonra da beş dakika hiç alakasız ve sevimli bir şeyler mırıldanıp dursaydım yine de şiddetli bir alkış alırdım.

Durum böyle olduğundan, dinleyicilerimin safdilliğinden yararlanmak eğilimindeydim. Bir defalık, gerçeği söyleme girişiminde bulunacaktım. Yaratılmasından bizzat sorumlu olduğum bir faaliyetin hummalı büyümesini durdurma konusunda ciddi bir deneme yapacaktım. Nicelik Teorisini gizeminden arındıracak ve bu sırada, pişmiş topraktan birkaç idolü de benimle beraber indirecektim.

Dolayısıyla, konuya tarihsel olduğu kadar, kişisel olarak da yaklaştım. Bütün büyük teorilerde olduğu gibi, bir akademik dinleyici kitlesinin böyle bir fikrin kişisel boyutunu, kaynağının *insani* özünü kavramasının özellikle çok önemli olduğunu hissediyordum. Fakat işe yaramadı. İnsan bir kez, belirli bir akademik statüye sahip oldu mu, söyleyeceğiniz şeyle eğer sizin disiplinin diliyle sunulmuşsa, ne kadar eleştirel, ne kadar keskin olursa olsun ancak bir süs, sarkıtın üzerine eklenen yeni bir kristal katman gibi görülür. Onu kökünden kırmak için dilinizin kaba, tavizsiz, duygusal ve teknik dışı olması gerekir.

Ve ben de onlara, doktora tezim olan "1970'ler Britanya'sında Akademik Bağış Uygulamasının Bazı Sosyal Yönleri"nin, bir Amerikan üniversite matbaasında basımı için indeksini tamamlamaya çalışırken, bugün bildiğimiz teorinin ana bileşenlerinin bana tek ve saf bir düşünce kütlesi halinde geldiği, Birmingham varoşundaki gri ve soğuk ikindiden söz ederek başladım.

En azından, yaşantıya bakışta bir tarz olacaktı bu. Başka bir açıdan bakılan Nicelik Teorisi, yıllarca hüsran duygusuyla düşünmenin mantıksal sonucundan, uzun bir yayık çalkalama ritminden sonra nihayet oluşan tereyağından başka bir şey değildi. Sık sık gözlem yapma fırsatını bulmuştum; ve gerçekten, Stacking yakın bir zamanda ve geç kalarak, gözlemi, (Á —› Å) şeklinde ifade ettiği, geçici bir sendrom

olarak bildirmişti. Ki burada Å = *olayların sonuçsal durumu*, yani olayların daha önce biçimlendiğinden daha çok yeniden biçimlendiği durumdur.

Yayınlanan şey yaşlanır ve sonra ölür, sizin bütünleştiğiniz orijinal teorik keşfi çevreleyen olaylar hiç olmayacak bir nedensel yön ve moment edinir. Elbette, zamanında görülemeyen bir şeydir bu. Bilimadamları bu sendroma özellikle yatkındır. Örneğin, Gödel'i ve onun Tamamlanmamışlık'ını ele alalım. Bu önermeyi yaptığında, yaşamındaki her şey kaçınılmaz bir şekilde bu âna, bu yapıta yönelmiştir. Yani, küçük Gödel bebek karyolasında ağladığında, bağırmasıyla boğazında yayılan balgam çizgilerinin kısmen kıvrılması, hiçbir mantıksal sembolik sistemin kendini kanıtlayacak tam bir dayanak oluşturamayacağını düşündürür. Zavallı Gödel, onun sinirsel bunalımları, anoreksisi, bunların hepsi onun on beş dakikalık akademik ünüyle ayrılmaz derecede bağlantılıdır. Niçin?

Evet, basit bir şekilde dile getirirsek, anormal olaylar cereyan ettiğinde -insani, toplumsal gözlem düzeyinde- bunlar, sub-atomik düzeydeki parçacıkların aletlerle gözlenmesindeki prensibe tabi hale gelir. Gözlemin sonucunun olayın niteliği üzerinde, sanki koordinatlarını değiştirirmiş gibi doğrudan bir etkisi vardır, gerçi herhangi bir boyutta değilse de. Demek istediğim, anormal bir olay cereyan ediyorsa bu, sonradan uyandırdığı dikkat nedeniyle, başka yer ya da zamanda cereyan etmez. Gerçekten cereyan etmeden önce, geçmişe dönük olarak başka bir konumu ya da zamanı kaplamaz, ya da hatta *cereyan etme sıklığına* sahip olmaz. Böyle bir şey absürt olurdu.

Daha ziyade şunların tümü geçerlidir: Anormal olaylardaki gözlemin etkisi, onların nedenselliğinin, nedensel yönlerinin tersine çevrilmesi olmak eğilimi gösterir. Ama, *P*'nin cereyan etmesine yol açan gereksinimin geri çevrilmesi diye bir şey yoktur; ve sanırım görmezden gelinen bir şeydir bu.

Yani ben Deliliğin Nicelik Teorisi'ni "düşünüp bulduğumda", aslında bunu düşünüp bulmamın nedeni, cereyan eden daha sonraki genel tepki gibi, sonraki bir olgudur; bu tepkiler de toplumsal sarsıntı, akademik heyecan, hatta nitelikli basının ön sayfasında çıkan bir paragraftır. İzninizle bunu bir örnek vererek açıklayayım: Sıradan bir

anormal olayı alacak olursak, cinayetlerde bu sendrom o kadar belirgindir ki, pek bir yorum gerektirmez. X bir cinayet işliyor, ya da *görünürde* bir cinayet işliyor. Bu belki de çok talihsiz bir kazadır, öyle değil mi? Adam belki Y ile tartışıyordu, kadını gayet sert bir şekilde itti ve kadının ayağı muşambaya takıldı ve kafası gaz ocağının köşesine çarptı, bunun gibi bir şey. Dahası, belki de X üzüntüden çıldırdı, delirdi, Y'yi kesti ve kadını bahçede yaktı. Sonradan yakalanan X o zaman, onunla temasa geçmiş biri ya da herkesin gözünde *geçmişe dönük olarak* damgalanan bir 'psikopat' oldu. "Aaah, evveet," diyor bir komşu, "boş süt şişelerini kapıya koyarken onları çangırdatmasında şeytani bir şeyler vardı." X, bir zamanlar dürüst, sadık, belki herkes gibi hafiften eksantrikliklere eğilimliyken -G, örneğin, her ne kadar, eğri büyük harflere pek elvermiyorsa da- gözlem faktörü yüzünden, şimdide ve geçmişte mahvedilmiştir.

Bunların, şimdi değerlendirebileceğiniz (yahut belki de daima değerlendirdiğiniz) hiçbiri konu dışına çıkarak yapılmamıştır. Eğer benim yaşamım ve Nicelik Teorisinin yaratılmasındaki rolüm hakkında anlamlı bir şekilde konuşacaksak, gözlemsel faktörleri açıklayabilmeliyiz; ve sonra da görmezden gelebilmeliyiz. İronik bir şekilde, bireysel bilinci, yaratıcı bir 'zeitgeist'a tabi kılmak eğiliminin varlığında ben, olabilecek en iyi Nicelik Teorisi tarihçisi haline gelirim. Her şeyden önce, ben oradaydım. Ki Musselborough, Nantwich ve diğer bütün herifler için söylenebileceklerden daha fazlasıdır bu.

Pekala öyleyse. Benim kendi yaşamımın ilk dönemi nevrotik rahatsızlıklarla doluydu. Alkan'la yaptığım psikanaliz sırasındaki çöküş herkes tarafından gayet iyi biliniyor, yani bunu gizlemeye kalkmanın bir anlamı yok. Benim artalanım, önceki yaşamım, eğitimim ve hatta öğrenciyken Müller'le yaptığım çalışmalar hakkında kabul edilen anlayış, bunların hepsinin harikulade bir şekilde sıradan olduğudur. Benim içinde bulunduğum koşullarda ve karakterimde -bu biyografiara kulak verirseniz- tam bir Hitler bayağılığı vardır. Bunlar o kadar sıradandır ki, kağıt üzerinde yazan olguları okuyan biri bunların çocuklara nasihat kabilinden bir masala giriş olarak yazılmış olduğu sonucuna varır ancak.

Bu yönden, 'resmî versiyon' tümüyle doğrudur. Benim çocukluğum kauçuk çarşafların, ayak flasterlerinin ve Heathrow Havalimanının inşaatına tanık olunan Pazar ikindisi gezintilerinin hakim olduğu bir dönemdi. Annemle babam, kimsenin sıçmadığı, meni fışkırtmadığı, ya da birbirini şiddet kullanarak öldürmediği bir dünyada yaşamak için birbiriyle nazikçe gizli bir işbirliği yapan sakin insanlardı. Bu tür bir yetişme tarzı beni, gerçek dünyayla başa çıkmaktan marazi bir şekilde aciz bıraktı. Kendi bedenimden dehşete düşerdim. Onlu yaşlarda geliştirdiğim saplantı, psikolojinin teorik yönlerine göre, takip edilecek mantıklı bir yoldu, kendi bedenimin mide bulandırıcı ve dışkılıkla ilgili içeriğinden kurtulmamı sağlıyordu.

Benzersiz ya da kutsal biri halinde, herkesten ayrı olduğum duygusu yoktu. Bir *Übermensch* olabileceğim yolunda bir düşüncem yoktu. Tam tersine. Babam gibi, titiz bir şekilde hep ayrıntılarla meşgul olarak kaosu savmaya çalışan biri haline geleceğim benim için çok acıklı bir şekilde belliydi. Babam bir hayat sigortası uzmanıydı, ama gün boyunca yaptığı hesapları hiçbir zaman gerçek risklerle, ya da gerçek kişilerle ilgili şeyler olarak görmezdi. Gerçekten de, insanlar onun ne iş yaptığını sorunca matematikçi olduğunu söylerdi değişmez bir şekilde.

Görüyorsunuz, bu nedenle, Alkan'la karşılaşmam Tanrının bir armağanıydı; benim üzerimde muazzam bir etki yaptı. Çöküşünü gerçekten de benim için yaşadı ve öylesine ki, derdini çektiğim korkunç bir sıradanlığa resmen daha da çok itti beni ve öylesine çok ve hızlı itti ki, çıkmaktan başka çarem yoktu. Alkan'ın etkisi olmasaydı ben onlarca yıl, zayıf çalışmalarımla yetinir halde kalabilirdim.

Düzlüklerde, solgun bir gün, böyle hatırlıyorum. Birçok mezuniyet sonrası burstan ilkini aldığım bir zaman. Bu burs bana, on dokuzuncu yüzyılın frenolojik ve fizyognomik teorilerinin üzerinde birtakım çalışmalar yapmak olanağı sağlayacaktı. Özellikle Gruton'un çalışmasından etkilenmiştim; nispeten yakın zamanlarda yaşamış ve bir ara Fleiss'la işbirliği yapmış bir İngiliz. Gruton, görünen burnun, 'gerçek' burnun ancak 1/8'ini temsil ettiğini iddia etti (ve gelecek kuşaklara gerçek anlamda tek armağanı buydu). Yüzümüzün dış yü-

zünden yükseldiğini gördüğümüz burun, Gruton'a göre, kalıtsal eğilimlerden oluşan psikolojik buzdağının ucundan başka bir şey değildir. Asıl içsel burnun 'biçimi', karakterin, eğilimlerin falan gerçek göstergesidir.

1880'lerde Gruton, içsel burnu kulaklara, gözlere ve hatta burna yerleştirilen çok parlak spot ışıklar kullanarak ölçmek için bir sistem geliştirdi. Hastanın kafası tıraş ediliyordu ve ışıklar açılınca kafatasında belirlenen gölgeli bölge kağıda çiziliyordu. Sonra da Gruton, karmaşık bir topolojik denklemle, birbirinden farklı tüm projeksiyonlara referans vererek 'nazoskop' adını verdiği şeyi türetti. O zaman bu, iç burnun biçimini gösteren, doğru bir şekildi.

Alkan'la karşılaştığım sabah, kampüste kütüphaneden çıkmış, oturma ve yatak odama gidiyordum. Koltuğumun altında, Gruton Kliniği arşivcisinin o sabah bana demiryolu vasıtasıyla gönderdiği bir deste nazoskop vardı.

Bu noktada, o zamanlar Alkan'ın ününün zirvesine yaklaşıyor olduğunu söylemem gerek. Tahmin edileceği gibi, onun yirmi iki katlı bodur psikoloji fakültesi binasında düzenli bir şekilde verdiği seminerlere katılmaktan çekiniyordum. Bunlar belli ki dalkavuklar ve gruptan kişiler içindi; ve bunun yanı sıra Alkan, ilk önce bir tıp doktoru, sonra da psikiyatrist olarak eğitim almış olmasına karşın, psikoterapi hareketine sempatiyle bakıyordu. Fakat öte yandan ben, ampirik olarak sınanabilirliği bütün teoriler için nirengi noktası haline getirmiştim ve divan tüccarlığına hakim olan o yoz fantezilerde çakılıp kalamazdım.

Alkan, etkileyici bir tipti. Görünüş olarak Le Corbusier'e benzerdi, fakat ondan daha uzun boylu ve zayıftı. Tümüyle keldi ve kusur bulması çok zor olan, neredeyse tümüyle doğalmış gibi bir tavır takınırdı. Kuşkusuz ki, ona bir klinisyen olarak müthiş ününü kazandıran da buydu. Alkan "Nasılsınız?" dediğinde, bu sorunun bütünsel bir nüansı vardı: Sizin gerçekten nasıl olduğunuzu bilmek istiyordu, her ne kadar, aynı zamanda bu soruyu sırf sosyal formalite gereği soruyor olsa da. Yine de, birbiriyle çelişen bu mesajların ikisini de simültane bir şekilde vermeyi başarır ve soruyu, bunların ikisini de kapsayacak,

ama yine de her türlü tahakkümden kaçınacak şekilde formüle ederdi. Üstelik, yukarıda söz edilenlerin hiçbiri *sezdirilmezdi.*

Alkan, o sırada. Chelmsford'un beton pazar yerinde yürürken vücudunun biçimi kampüs mimarisinin antropormorfik vahşetini tamamlıyor. Omuzları bükülmüş; kendince, takviyeli betondan çıkan çelik dallar gibi. Ve adı sanı hiç bilinmeyen ben, o zamanlar bilinçli bir şekilde, patolojiklik sınırına dayanmaya başlayan bir sosyal kayıtsızlık ve karakter eksikliği geliştiriyorum. Pazarın tam ortasında çarpıştık, çünkü ben yürüdüğüm yere bakmıyordum. Çarpışmanın etkisiyle, kolumun altında duran ve ciltlenmemiş nazoskop destesi fırladı ve üzerimize, döşeme taşlarına yağdılar. Sonra ikimiz eğilip kalkarak hepsini topladık ve bu sürede hep gülümsüyorduk.

Alkan onları bana vermeden önce durdu ve nazoskoplardan birine baktı. Çok etkilenmiştim, adam onların ne olduğunu gayet açıkça biliyordu. Oradaki şekli takip ediyor ve Gruton'un aşağıya yazdığı 'karakter denklemi'ne uyuyor mu diye bakıyordu.

"Harika, bir nazoskop. Yıllardır görmemiştim bunlardan. Bir zamanlar Gruton hakkında çalışma yapmıştım. . ."

"Ah, ee. . . Ah. Bilmiyordum, en azından, böyle bir şey okumamıştım." Ne diyeceğimi şaşırmıştım kesinlikle. Ben playboy Alkan'a düşmanlık edebilmek için diploma almak istiyordum ama şimdi herif benim sahip çıktığım alanın karanlık bir köşesi hakkında gayet ayrıntılı şeyler söylüyordu.

"Bilmeniz için bir neden yok. Hiç yayınlanmadı." Plastik dosyaya konmuş kağıdı incelemeye döndü yine. Karakter haritasını oluşturan, titiz bir şekilde gölgelendirilmiş alanları gözden geçirirken dudaklarını büzdü ve dudaklarının arasından üfleyerek tuhaf bir rüzgar sesi çıkardı. Alkan'ın, daha sonra kendime malettiğim bir sürü kişisel özelliğinden biriydi bu.

"Şurayı görüyor musunuz." Uzun, dantel gibi ve Yeni Zelanda'nın kuzey adasına benzeyen bir lekeyi gösterdi. "Gruton olsaydı bunun *heimic* eğilimleri gösterdiğini söylerdi."

"Efendim?"

"*Heimic* eğilimler. Gruton, mastürbasyonun sadece bireysel ruh yönünden ahlaki dejenerasyona yol açıyor olamayacağına inanır, in-

sanları siyasi yönden de etkileyebileceğini düşünürdü. Bu dejenerasyonun farklı biçimlerini tanımlamak için büyük bir terimler sözlüğü hazırladı ve bu terimlerden biri de *heimic*. Benim süite gelirseniz, Gruton'un biraraya getirdiği ve cebinden para vererek bastırdığı terimlerin bulunduğu küçük bir sözlüğünü gösteririm size."

Alkan'ın süiti Monoplex'te, yani 1952'de Britanya Festivali için yapılan ve Chelmsford kampüsüne tepeden bakan yüksek binadaydı. Puroya benzeyen, kolonlu, tuhaf bir binaydı ve basık Essex göğüne doğru vınlayarak yükseliyordu. Asansörü her zamanki gibi bozuktu ve Alkan merdivene büyük bir hazla saldırdı. Beş dakika falan sonra, onun yerden kırk beş metre yüksekteki süitine varıp da ben sendeleyerek bir sandalyeye çöktüğümde onun bu tırmanıştan hiç etkilenmiş görünmediğini hatırlıyorum.

Sabahın kalan bölümünü birlikte geçirdik. Alkan harika bir öğretmendi ve sakladığı Gruton belgelerine bakarken ve sonra daha geniş konulara geçtiğimizde, gri bölgeleri birbirinin ardına aydınlatarak hayran bıraktı beni. Diyalektik yöntemi, en azından tuhaftı. Antitezi takip eden antitezler biçimindeydi. Alkan, öğrenciyi bir teori, ya da hatta bir gerçeklik bulduğunu, bunun savunulamaz olduğunu, fakat alternatifini de bulamayacağını kabul etmeye yöneltiyordu; ve sonra bunu kendisinin de bulamayacağını kabul ediyordu. Onun en gözde lafı "Bilmiyorum"du. En karmaşık düşünceler birbirinin ardına aydınlandı benim kafamda bu "Bilmiyorum"larla.

O zamanlar Alkan hâlâ bir psikanalist olarak çalışıyordu ve iddiası, hiçbir eğitimsel ilişkinin simültane bir terapötik ilişki olmadan yürüyemeyeceğiydi. Alkan'ın psikanaliz yapılanlar/öğrencileri gürültülü bir gruptu. Zack Busner, Simon Gurney, Adam Sikorski, Philip Hurst ve diğer Adam, Adam Harley. Bunlar şimdi tabii ki her gün geçen isimler gerçekten, fakat o zamanlar bunlar -doktoralarını yapan, özel bir giyim tarzı edinen ve kampüs sanki kendilerininmiş gibi caka satarak dolaşan- diğer genç grupları gibiydiler.

Alkan'ın gençleri birbirlerine tuhaf psikolojik numaralar çekmeyi severdi ve bunların amacı, kurbanı psikotik olduğuna inandırmaktı. Bunları yapmada bayağı bir ileri gitmişlerdi. Birbirlerinin kahvaltı tahılına peyote katmak, tuhaf *trompe l'oeil* efektleri -pencerenin dışına

yapıştırılmış sahte manzaralar- hazırlamak ve odalara gizli dinleme cihazları yerleştirmek ve böylece, arkadaşlarının mahrem ejekülasyonlarını 'bilinçaltı' seslendirmek. Alkan bu tür oyunları hoşgörülü bir şekilde küçümser, bunları ruh kaslarının gerekli kasılmaları gibi görürdü. Fakültenin diğer üyelerine gelince, gerek akademisyenler, gerek öğrenciler Alkan'ın gençlerine, gizlemedikleri ve nefret sınırına dayanan bir kuşkuyla bakarlardı.

Alkan'ın Gruton çalışmama gösterdiği ilgi beni tümüyle yumuşatmıştı. Yaptığım araştırmadan gerçekten etkilenmiş görünüyordu; ve benim ikna olmamışlığımı rahatlıkla kendininkiyle özdeşleştirdi. O sabah onun o kartal yuvası bürosunda, tanıyacağım *gerçek* Alkan'ı tanımaya çok yaklaştığımı söyleyebilirim. Onun sonuçtaki tavrı, öldükten sonra ilk çalışmalarına geri döndü ve parçalarının toplamından çok daha fazla eden bir adamın karma görüntüsünü oluşturdu -ve sanırım daha sonraki kuşakların yargısında bir adalet vardı- o her şeyden önce, kendininkiler gibi, başkalarının parçalarını da kapsamıştı.

Ama yine de, bir ay sonra Alkan'ın bana hiçbir şekilde sormadan ya da haber vermeden, üniversitedeki danışmanım Dr. Katell'in rolünü üstlendiğini haber alınca gerçekten şaşırdım. Bunu ilk öğrendiğim şey, bir duyuru tahtasında, benim aylık toplantılar için Dr. Alkan'ı görmem gerektiğini gayet açık bir şekilde bildiren, elle yazılmış bir listeydi. Hemen koşup Dr Katell'i görmeye gittim. Dört köşe nilüfer havuzunun yanındaki, sarışın tahtadan bürosunda oturuyordu. İçeride kötü bir mobilya cilası kokusu ve kesme camdan bir vazoda ciyaklayan parlak bir demet yıldızçiçeği vardı.

"Sevgili oğlum. . ." dedi küçük yumurtamsı vücudunu sentetik deri koltuğunun sentetik deri minderini ciyaklatarak öne kaydırırken. Hoşça kalın dedim ve çıktım.

İlk danışma toplantısına gittiğim gün Alkan hep gülümsemelerdeydi. Elyazmalarından ve nazoskoplardan oluşan desteyi kolumun altından aldı ve beni buyur edip oturttu.

"Sevgili oğlum," dedi koltuğunun kolçaklarını oluşturan paslanmaz çelikten iki yatay çubuğun arasına gerilmiş deriden askının üzerinde sırık bedenini öne eğerek. "Sevgili oğlum. Tez danışmanın

olarak, sana bir psikanaliz yapmayı görevim, yükümlülüğüm olarak gördüğümü tabii ki fark ediyorsun. . ."

Hemen başladık. Alkan'ın, bugün de hâlâ birtakım uygulayıcıları bulunan psikanaliz yöntemine, Nicelik Teorisinin etkisine karşın, genellikle 'İma' denirdi. Tam adı, Alkan'ın 1956 tarihinde çıkan, aynı adlı, 'Psikoterapinin İma Edilen Teknikleri' makalesinden geliyordu. Basitçe dile getirirsek (ve bence gülünç derecede basit bir fikirdi bu), analistin hastayı dinleyip sonra da, ne türden olursa olsun bir yorumda bulunması yerine Alkan, analizi yapılanın söyleyeceğini *düşündüğü* şeyleri söylerdi. Bunun ardından, analizi yapılanın da Alkan'ın yapacağını düşündüğü yorumu söylemesi gerekiyordu. Yahut, Alkan bir yorumda bulunurdu ve psikanalizi yapılanın da bunun tam dengi bir açıklamada bulunması gerekirdi.

Bu pratiğin ardındaki teori, ruhta 'kırılgan bir membran'ın bulunduğuydu. Her uyaranı otomatik olarak yansıtan, içteki bir bariyerdi bu. Doğal olarak, bu yansıtıcı membranı 'hileye getirmenin' tek yolu, 'yansıtamayacağı' bir bilgiyle karşılaştırmaktı. Yansıtmayı daha başından varsayan bir bilgiyle yani. Sanırım Alkan'ın yönteminde -ve daha doğrusu bunun daha sonraki kullanıcılarında- dikkati çeken şey, yayınlanan tüm vaka hikâyelerinin tümüyle konvansiyonel yöntemlerdekilerle çarpıcı bir benzerlik göstermesidir. Başka bir deyişle, ima tekniği, gerek analizin asıl içeriği, gerekse sonuçtaki süreç yönünden herhangi bir fark göstermiyordu.

Alkan'ın danışmanlığıyla geçen son iki yılımda Colchester'deki pansiyonlarda kaldım. Doktora tezim çok büyük bir hızla büyüdü ve sonunda daktilo ettirecek para bulamadım. Alkan'a kalırsa, İma tekniği bana, tam nörotik potansiyelime varmam için gerek duyduğum güveni vermişti. Keşke daha baştan uzak dursaydım, artık kesinlikle bir münzevi haline gelmiştim. Ayda bir yapılan mezuniyet sonrası toplantıları dışında, mezuniyet sonrası eğitim alan arkadaşlarımı hiç görmüyordum.

Alkan zaman zaman benim, ruhu dünyanın verdiği her uyaranı tümüyle savuşturmaya yatkın, renksiz, kasten silik bir kişilik olduğumu ima ediyordu. Çalışmalarım, kişisel alışkanlıklarım, hatta görünüşüm bile, aslında defansif doğamın birer uzantısından başka bir

şey değildi. Haklıydı. Sosyalleşmekten hiç hoşlanmıyordum; hiç espri duygum yoktu. Kasten, tam bir anonimlik takınıyordum. Takıntı derecesinde düzenliydim, ama kusurları gizleyen kişisel özellikler takınmaktan kaçınıyordum. Bayan Harris'in evindeki odam, ayrıldığım gün aynen ilk geldiğim günkü gibiydi. Başucu lambası aynı kağıt örtünün üzerinde duruyordu, gaz ocağı kısılmış, yavru köpekler duvara asılmış, arkası plastik fırça ve tarak seti doğru yerine konmuştu. Bayan Harris vurdumduymaz, suskun bir kadındı ve bana gayet uygundu. Ben kahvaltı masasında hiç konuşmadan otururdum ve kadın benim önüme yenmeyecek kadar kötü yiyecek topakları koyardı. Bunları yersem hastalanırdım. İngiliz püritenlerinden bir neslin, hem kendilerine hem de başkalarına çektirmeyi gerekli gördükleri, çile çekerek nefsi körletmeyi neredeyse tamamen içselleştirmiş olması büyük bir başarıdır.

Ve böylece, en banal şeyler hiçbir çaba harcamadan başkalaşım geçirip, aylar süren bir dönemin yaşantıları haline geldi. Alkan'ın kaybolduğu güne kadar, gerçek anlamda bir ilerleme yoktu. Ben, Alkan'ın analiz yapılanlar/öğrenciler grubuyla yapılan aylık toplantıya (Alkan'ın bana bizzat ima ettiği psikopatolojinin buyurduğu üzere) erken gidince, grubun vaktinden önce toplandığını gördüm. Ben ne yapacağını bilmez bir şekilde, dershanenin en arkasındaki, kalkınca kapanan iskemle ve masa kombinasyonlarından birine yavaşça geçip otururken beni görmezden geldiler. Adam Harley konuşuyordu.

"Hiçbir yerde bir iz yok ondan, ne bir not, ne bir işaret, nerede olduğunu gösterecek. . ."

"Hepsini yeniden anlat Adam, baştan başlayarak. Atladığın bir şey olabilir," diyerek araya girdi Sikorski.

"Pekala. Buyurun. Bu sabah yaklaşık 9.30'da, Alkan'la yapacağım oturum için gittim. Odasının kapısını çaldım ve 'Girin' diye seslendi. Girdim. Ana salonda yoktu ve ben de tuvalettedir diye düşündüm. Oturup bekledim, ama yaklaşık beş dakika sonra biraz huzursuzlandım ve bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladım. Kitaplıktan bazı kitaplar alıp karıştırdım ve sonra yerlerine koydum. Alkan'a, içeriye habersiz girmediğimi hatırlatacak sesler çıkarmaya çalışıyordum. So-

nunda meraklandım, tuvaletin kapısı aralıktı, itip açtım. . . tuvalet boştu, kimse yoktu."

"Sana seslendiğini duyduğundan kesinlikle emin misin?"

"Elbette. İçinizden biri bir teyp bandı koymamışsa tabii."

Bunun üzerine genel bir gülüşme koptu. Ben de prefabrik dershaneden yavaşça çıkma fırsatını buldum. Öğle yemeği yedim.

Rüzgarın kamçıladığı, uzaklara doğru küçülen, kaldırım taşlarından satranç tahtasında bir uçtan ötekine kadar sıçradım. İlk yaşantımın sanki bir dönüm noktasıydı bu kararın, bilinmeyene bu sıçrayışın, ancak inisiyatif denebilecek bu eylemin altında yatan. Benim sadece, uygun bir transferense,[1] uygun bir çocuksu/nevrotik tarzda tepki verdiğim iddia edilebilirdi (ve edildi de gerçekten; bakınız Stenning: 'Sıvı Sıfat-Fiiller, Tercih ve Değişim').

Bugün o günü hatırlayacak olursam, son günlerimden biriyle beraber anlaşılıyor benim için, belleği güçlü fügler. Sert Doğu Anglia rüzgarları içimi kesiyordu. Çevreme bakındım ve kampüsü oluşturan, çoğu birbirine tatminkâr olmayan açılarla bakan karmakarışık yapıları düzeltmek için çok güçlü bir istek geldi. Monoplex'in ortasında spiral bir şekilde yükselen basamaklar parlak kesinlik ışınları saçıyordu bana. Dörder dörder çıktım onları, her üç katta bir, siyah vinil bankların yukarı çıkan tırabzanın krom dikmelerini yansıttığı sahanlıkta nefes nefese durup dinlenerek.

Alkan'ın kapısında durup oyalandım ve sonunda, araştırmacı kimyacılardan oluşan tavşansı bir güruh paytak paytak yürüyerek geçti ve koridorun kavsini döndüler. Kesici dişleri kısa bir an, yirminci kattan görünen altı kilometrelik Essex kırsalının üzerinde fırlak halde göründü. Sonra içeri girdim. Banyoda, Alkan'ın son giydiği giysilerin çökelmiş ılık kangalının yanında bir ipucu buldum. Bir taksi servisinin kartı. Büronun adresi Londra, Soho'daki Dean Caddesinde bir yerdi.

O zamanlar Soho, kötü alışkanlıkların en az çabayla yürütüldüğü, sakin ve durgun bir suydu. İngiliz fahişeliğinin aspidistrası[2] sidikli dar sokaklarda yüzer gezer halde tutuluyordu. Ve zaman zaman, va-

1 Hislerin bir başkasına yönelmesi. (ç. n.)
2 Güzel yapraklı bir salon bitkisi. (ç. n.)

roşlardan gelen delikanlılardan ya da gemilerden gelen adamlardan seller, meyhanelerden ve bir on beş günlüğüne daha temizlenmiş kerhanelerden oluşan ağı doldururdu.

Kötü alışkanlıklar yine de mimariyle aynı ölçekteydi, ancak üç ya da dört katlıydı. Homoseksüeller, caz müzisyenleri ve gazeteciler sıcak ve şamatalı kalabalıklar oluştururdu. İnsanların alçaklaşmadan yaptığı şeyler yine de çok edepsizceydi.

Ben Muswell Hill'deki Majestic Otel'de kaldım; pembe, cephesi çakıl kaplı bir bina. İlk başta, geniş bir Edwardiyen aile için yapılmış olsa gerek; ama dünyanın her tarafından ayaktakımının, satıcıların, dolandırıcıların, aktörlerin ve öğrencilerin evi haline gelmiş. Ben sarsak bir otobüsle, bir günlüğüne West End'e gitme cüretinde bulundum. Alkan'ın banyosundaki kartta yazan taksi şirketi kolayca bulundu. Tüvit kasketli bir İtalyan spikerin tuttuğu, küçücük bir yerdi. Adamın, biraz Le Corbusier'e benzeyen, uzun boylu zayıf bir adamı hatırladığını gösteren hiçbir belirti yoktu. Aslında, ben onu bilgi versin diye zorladıkça bana karşı gayet hakaretamiz davranmasına yol açan şey tümüyle, Modernist harekete karşı bir direniş olabilirdi.

Orada burada gezinmeye, geçtiğim yerlerden amaçsız bir şekilde tekrar tekrar geçmeye başladım. Alkan'ın, Londra'nın West End'inde olduğundan ve bulunmak istediğinden emindim. Davranışı kasıtlıymış gibi geliyordu bana. Bursumun bittiğini, birkaç haftaya kadar kontrolör danışmanların huzuruna çıkmam gerektiğini ve balina gibi tezimin Chelmsford'daki portatif yatağımın naylon örtüsünün üzerinde karaya vurmuş halde yattığını hiç düşünmüyordum.

Yoksul ve göçebe metropolitan varoluşun en büyük dezavantajlarından biri, kışın, satın almadan ya da kapısı kitlenebilir bir tuvalet kabini bulup erişim sağlamadan mahremiyetinizin olmamasıdır. Benim dehşetli bir şekilde mahremiyete ihtiyacım vardı, çünkü, dünyadan elimi eteğimi çektiğim yıllarda birtakım özel alışkanlıklar, sihirli düşünce girdaplarını bedensel fonksiyonlarla birleştiren ve dört saatlik bir sürede yerine getirmem gereken bazı ritüeller geliştirmiştim. Bir otel için gereken maddi olanaktan yoksun olduğumdan (kurallara göre, her sabah saat 9'da Majestic'ten çıkartılıyorduk ve 5.30'a

kadar geri dönemiyorduk), genel tuvaletlere yöneldim ve gerçek huzuru ve sessizliği bulabileceğim tuvaleti seçme konusunda gayet uzman hale geldim. Çok zor ve dikkat gerektiren bir işti bu. Genel tuvaletlerin birçoğu ve hatta büyük otel ve restoranların tuvaletleri bile homoseksüellerin uğrak yeriydi. Benim bu kişilere gerek ahlaki gerek psikolojik yönden bir itirazım yoktu (ve bu noktada, Nicelik Teorisinin *bütünüyle*, bu konuda herhangi bir kesin perspektif benimsemediğini söyleyebilirim), ama bedenlerin, giysilerin ve metal çıtçıtların, pek sağlam olmayan prefabrik duvarlara ve betondan yalaklara çarpması, vurması ve sonra sürtünmesi benim ritüellerimi yarıda kesiyor genellikle.

Evet, ideal -ılık, izole, aydınlık- bir kabin arayışımı tam bir bilim haline getirdim. Ben farkına varmadan, bu arayış birincil talebi gasp etmeye başlamıştı. Bilmeden, istemeden, sığınmaya çalıştığım yerlerde büyük bir psikoloğun izlerini bulmaya başlamam bu nedenle biraz ironik bir şey.

Homoseksüellerin toplanma yerlerinden kaçınmam gayet kolaydı. Ama mahrem faaliyetimden tümüyle vazgeçmeden onların etkinliklerinin izlerinden kurtulmayı bekleyemezdim; tükenmez kalemle kargacık burgacık ya da düzgün yazılmış, çirkin fakat inandırıcı duyurular; sanki baltayla yontulmuş gibi duran, ya da çakıyla zarif bir şekilde kazınmışlar; okuyanın dikkatini penis boyutuna çekiyorlar karşı konulmaz bir şekilde:

Yaşım 45 ve karım beni tatmin etmiyo çünkü çok bollaşmış. Sikin 23 santimse, yahut daha büyükse her Perşembe 6'dan sonra burda beni bul. Çok sayıda şehvetli delikanlıyla vuruşurum.

ve:

Yaşı 21'in altında ve on beş santim ya da daha büyük olanlar benimle burda buluşun. Sen bana yaparsın ben sana.

Ve doğrudan, biraz rahatsız ediciyse de:

Büyük sik lazım bana.

Bu tuvalet yazışmacılarından, daha kolayca tanınan ve diğerlerinden daha üretken biri vardı; onun dileklerini gözde uğrak yerlerimden birçoğunda görmeye ve bazen, yeni diyarlara girdiğimde de karşılaşmaya başlamıştım. Bu kişi, bana yeniyetme kız öğrencilerin elyazısını hatırlatan, kırmızı tükenmezle yazdığı yuvarlak, özenli yazısıyla, özellikle de, 'i'nin üzerine nokta yerine küçük yuvarlaklar yapmasıyla diğerlerinden ayırt ediliyordu. Üstelik onunkisi daima düzgün bir şekilde, duvarın, tuvalet kağıdı makarasının takıldığı yerin hemen üzerine yahut altına rastlayan yerine yazılmış oluyordu. Üstelik çok dikkatli bir şekilde tatbik edilmişlerdi. Bunların en iyi örneklerini pekala, yazıları böyle dümdüz bir çizgide sıralansın diye cetvel kullanan ressamlarda görebilirdiniz. Fakat içeriğe gelince, ne yazık ki, bıktırıcı bir şekilde, tahmin edilebilir şeylerdi:

> Seninki 18 santimden büyükse Cuma ya da Cumartesi akşamları burda beni bul. Benim sikim 23 santim, ağza alınmasından ve birinin ağzında gelinceye kadar emilmesinden hoşlanırım. Yaşı 16 civarındaki çocukları severim, ama daha tecrübeli adamları da.

Bunu, Pimlico'daki, gösterişsiz, fazla kişinin gitmediği, tertemiz bir yeraltı belediye tuvaletinin duvarında görüp, deri ciltli günlüğüme not ettim. Böyle şeyleri niçin kaydettiğimi bilmiyordum. Londra'ya geleli sadece iki hafta falan olmuştu; Alkan'ı arayışımın statüsü konusunda belirlenmiş bir görüşüm yoktu. Genelde bunu hayret verici bir şekilde çok önemli görmek eğilimindeydim. Her şeyden evvel, onu bulmak için yakındaki sınavımdan vazgeçmiştim. Onunla psikanalizim bitmemişti, bana destek olacak ailem yahut arkadaşım yoktu. Öte yandan, Alkan'ı arama konusunda rahatlıkla baştan savmacı ve kayıtsız olabiliyordum. O çatlak ihtiyar kelin kime ne yararı vardı ki? Ama yine de yukarıdaki duyurularla şunun arasındaki bağlantıyı hemen fark ettim:

> Genç çocukların sikini ağzıma almak istiyorum ve benimki de ağza alınsın istiyorum. Benimki ancak 13 santim, ama hep dimdik. Yaşın 16 ya da daha gençse Salı günü saat 9'da burada benimle buluş.

Wallace Collection'da, sıcak ve içi geniş heriflerin kireç badanalı duvarına tutturulmuş, içine kağıt konmuş, Smallbone and Devizes marka, seramik bir kağıt tutacağının altına düzgün bir yazıyla yazılı. Ve şu:

> Her akşam burda ya da xxx [okunmuyor] kulüpte zevk zamanı. 20 santimden büyük ve tecrübeli bütün erkekler saksafon partisi için beni bulun. 27 yaşındayım ve benimki tam 23 santim, ısırıp yalayabilirsiniz.

Bunlar lavaboyu çevreleyen damanın bir karosunun yokluğu sayesinde, sanki mahsus yapılmış gibi boş bırakılmış, harçla çevrili çıplak bir sıva yüzeyinde çok uyumsuz bir şekilde duyuruluyordu Reform Kulübün müdavimlerine.

Bu pis lafları boş boş not ettiysem, nedeni can sıkıntısından başka bir şey değildi. Ancak sonra, günler sonra, Majestic'in L biçimindeki rüzgar tünelinde duran, rahmetlik olmuş bir yazı masasının üzerinde teslim olmuş, eğik, çatlak oval aynaya geçerken şöyle bir göz attığımda bu üç parçanın o zamana kadar gizlenmiş önemini gördüm. Bir dizi rakamdı bunlar ve tam sayılar olarak, kastettikleri penislerden ilgisiz bir şekilde gördüm onları:

18, 23, 16, 13, 16, 23, 20, 27, 23

Bu, belli ki kasten yapılmış bir sıralamayı gösteriyordu. Asal sayılarla kökler arasındaki ilişkinin düzenlenmiş olması, kararlı bir araştırmacıyla eğlenmek isteyen, kaprisli birini düşündürüyordu. Bu basit sıralamada hemen Alkan'ın varlığını hissettim. Bu sıralamayı bu haliyle çözümleyebilecek bir durumda olmadığımı biliyordum; ve bu benim asabımı bozdu... Sıralamanın bir anlam taşıdığının ortaya çıkması halinde bunun bir ilerleme sağlayacağını biliyordum.

Benim umumi hela homoseksüelliği daha da şiddetlenmişti. Resmen her günümü tuvaletlerde geçiriyordum. Aramayı bırakıp Sosyal Yardım Kurumuna gitmek zorunda kaldığım bir gün de bir yolunu bulup, saatlerce tuvalette bekledim. Çıktığımda numaram çağırılıyordu; bence, mükemmel zamanlamanın güzel bir örneği.

Sonunda, kâh orada kâh burada, Alkan'ın şifreli mesajının yeni öğeleri olduğu kuşkusuz, küçük birtakım içdökmeler bulmaya başladım. Her rakam dizisi, hep aynı biçimde ifade edilmiş, aynı elyazısıyla yazılmıştı ve tuvalet kabininin aynı yerindeydi. İki hafta sonra, elimde çok etkileyici bir rakamlar dizisi vardı:

16, 3, 19, 19, 5, 17, 27, 9, 8, 13, 11, 4, 9, 9,
14, 16, 27, 18, 23, 16, 5, 16, 9, 8, 27, 9 . . .

Ama bunlar dört farklı duvardan alınmıştı. Bu diziye yoğun bir analiz uyguladım. Bu şekilde bakınca, bu dizinin benim bulduğum sırayla düzenlenmiş olduğunu düşünmek için bir neden yoktu. Ve ben onları şeritler halinde kestim ve düzenledim, sonra yeniden düzenledim ve sonra yeniden düzenledim, dört saatin ardından bir dört saat daha sürdü bu ve sonunda, defter kağıdı şeritlerinden bir kafes, Majestic'teki rüzgar tünelinde çatırdayan safran sarısı pastel eşkenar dörtgenlerin üzerini kapladı.

Diziyi nasıl düzenlersem düzenleyeyim gayet güzel denklemler çıkarabileceğimi buldum ve bu denklemlerden bazıları insanı yok yere ümitlendirecek kadar anlamlıydı. Ama gayet tatminkâr bir şekilde çözebilmiş olmama karşın onlar yine de, gerçek değerlerden, gerçek bir içerikten yoksun soyutlamalardan ibaret kalmıştı. Bu denklemlerden bazılarının biçiminden, Alkan'ın istatistiksel sonuçlar çıkarmak için bir tür metodolojinin üzerinde çalıştığı sonucuna varabiliyordum, ama diğer grup denklemlerse aynı kesinlikle, onun düşüncelerinin uzun süreli klinik denemelerin organik yapısını yansıtan karar şemalarına doğru gittiğini gösteriyor gibiydi. Ama neyin istatistiksel çalışmaları? Neyin klinik denemeleri?

Afallamıştım. Bir çözüm yolu görünmüyordu. Kendimi her zamankinden daha terk edilmiş, silinmiş, toplum dışında kalmış hissediyordum. Beyinsel enkazın gelgit hattından kurtulmanın yolu yok; sahile ve denize geri dön.

Bir akşam geç vakit, Majestic'te kalan kişilerden biri, Bay Rabindirath, benimle Cluedo diye bir oyun oynamak için geldi. Yarım saat kadar falan, rasgele oynadık. Rabindirath öfkeli bir rakipti, çünkü bo-

yuna kendi ailesinin üyelerini de oyuna katardı sanki kurgusal sanıklarmış gibi.

Adamın ucuz bir takım elbisenin içindeki bacağının yanında, yatağımın terilen örtüsünün üzerinde, sayfaları çok karıştırılmaktan kirlenmiş bir *A-Z* vardı. 61a & b, West End sayfaları açık duruyordu. Boş boş, koordinatları sayısal değerlere çevirdim. . . Covent Garden, koordinatları W, 16'ydı. W'yu alfabedeki sırasına göre sayısal değere çevirince 23 çıktı. 23, 16. . . dizinin bir bölümüydü bu! Kafam fırıl fırıl dönmeye başladı. Ben Cluedo tahtasını hemen üzeri mantar kaplı tuvalet oturağına koyup, *A-Z*'nin üzerinde heyecanla çalışmaya başladığımda Rabindirath öfkeyle bağırıyordu.

Sabaha karşı hepsini halletmiştim. Sıranın tümü, merkezî Londra'da bir yolculuğun krokisini çizen koordinatlardı. Her noktası benim yaptığım yolculuğu gösteren bir kroki. Anlaşılan, Alkan beni başından beri takip ediyordu; şeytani zeka. Benim basit ve monoton döngümü takip etmekle başlamış, ben onu takip etmeyi saplantı haline getirince de beni yönlendirmişti. Şimdi, haritadaki rotaya bakınca, basit bir geometrik şekil çizdiğim gayet açıktı. Kaçkın psikologla karşılaşmak için, bundan sonraki koordinatları tahmin etmeliydim.

O sabah saat onda, High Holborn orta refüjünün altındaki genel tuvalette onu bekliyordum. Kuytu bir yerdi, ısıtılıyordu ve devamlı duran bir müstahdemi vardı. İçeride kalıp oyalanılabilecek türden bir tuvalet değildi, yani gizleneceğiniz hiçbir yeri yoktu. Ben bekledim ve sert adımlarla gelen, buharlar çıkaran yükünü boşaltan ve bacaklarıyla kafalarını sallaya sallaya çekip giden sigortacılardan ve devlet memurlarından iğrenmenin çeşitli versiyonlarını biriktirdim.

Huzursuzlanmaya başlamıştım. Eğer bir şey olmazsa, kısa bir süre sonra tacize uğrama ya da hatta tutuklanma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktım. Sonra, fayanslı denizaltının öte tarafındaki bir koridorun iki yanında dümdüz sıralar halinde dizili kabinlerden bir öksürük geldi, sonra hızla bir akış sesi ve sonra bir kapı gıcırdayarak aralandı. . . hiçbir şey. . . hiç kimse çıkmadı. . . Koridorun sonuna gittim ve kapıyı yavaşça itip açtım. Alkan dönüyor ve benimle yüz yüze geliyordu. Gri bir flanel takım elbise ve kemerli bir yağmurluk giymişti, elinde bir evrak çantası ve serbest kolunun altına kıstırılmış bir şem-

siye vardı. Beni görünce korkunç şok olmuş göründü. Ağzından ilk çıkan ilk laf "Ne halt ediyorsun sen burada?" oldu.

Her şeyin tümüyle bir rastlantı, en akıl almaz türden bir şans örneği, hayret verici bir tesadüf olduğu çıktı; yahut zamansal rastlantılarla, kaderin tecellisiyle, karmayla, Tanrıyla yüklüydü. Alkan şans olduğu kanısındaydı. Ben de onunla aynı fikirde olmak eğilimindeydim. Çünkü bana söyleyeceği, Komünist psikiyatristler tarafından ona karşı tezgahlanmış bir dizi gizli tertip hakkında, bayatlamış, gözleri yuvalarından uğramış bir takıntıdan başka, kesinlikle hiçbir şey yoktu. Alkan tümüyle delirmiş, psikotik olmuş ve hezeyanlar geçirir hale gelmişti. Chelmsford'dan kaçışı, uzamış bir paranoid fasılanın ortasına rastlamıştı. İşe yaramaz bir posaydı. Bir süre beraber oturup çay içtikten sonra, paramın geri kalanını ona verdim. Onu, benim o tuvalette, gizli tertipçilerin tertibine karışmış olduğum için bulunmadığıma inandırmanın tek yolu buydu. Alkan'ın bendeki son görüntüsü, kaplamalı masada oturmuş, elleri sımsıkı kenetlenmiş, gözleri beyninden taşan asabiyet akıntısıyla kemirilirken haliydi. Tostumu yerken o gözlere gereğinden uzun süre baktım. Tostumu bitirdiğimde, Alkan'a tüm inancım kül olup gitmişti.

Majestic'e dönüp eşyalarımı topladım. Sonra Londra'dan ayrıldım. Oraya bir yedi yıl daha gitmeyecektim.

Morton-Maclintock'un, dev sığır yemi üreticisi firmanın Başkanı ve Yönetici Müdürü Bay Euan MacLintock'un yanında bir araştırma psikoloğu olarak çalışmak için başvurdum ve kabul edildi. MacLintock, eski tarz bir İskoç meraklıydı ve özel takıntısı psikolojiydi. Kendisiyle ilgili pek orijinalite iddiası yoktu, ama teorilerinden bazılarını denemeye kararlıydı ve bu yüzden, uzun ve bir anlamdan yoksun yaşamında birbiri ardına birçok araştırma projesine parasal destek sağlamıştı.

MacLintock zor bir yoldan gelmişti. Highland yoksulluğunun en korkuncunda doğmuş, hayatı boyunca hep çok çalışmış ve çoğunlukla da gezgin sığır bakıcılığı yapmıştı. Uzun yıllar hep, otlayan ve dışkılayan hayvanlara bakmak onun sığırlarla tuhaf ilişkisinin açık-

lamasıydı. Ve kendi işini kurduğunda ürettiği sığır yeminin olağanüstü başarısının da bir açıklamasıydı kuşkusuz.

Ama MacLintock bir şekilde kendini eğitme fırsatı da bulmuştu. Onda, kendi kendini yetiştirmiş kişilerin pervasız ve yapılanmamış kafası vardı. Bazı konularda (örneğin Güney Amerika volkanları, dolayısıyla da dağları konusunda) büyük bir uzmandı; oysa diğer konularda (Batı Düşünce Tarihinde) dikkat çekici bir şekilde yetersizdi. Dünyadan, MacLintock'un cehalet mağarasının içine zaman zaman vuran ışıklar onu sinirden deliye çevirirdi. Benden, uzayda bile yerçekimi 'göremeyeceğinizi' öğrenince, koca bir maun büfeyi bir odun yığını haline getirdiği günü gayet iyi hatırlıyorum.

Size, MacLintock'un sevecen bir adam olduğu yolunda bir izlenim verirsem yanlış olur. İnanılmaz derecede kaba, içine kapanık ve bazen de zorbaydı. Chelmsford akademisinin donuk, ensestvari kibirinden sonra onun arkadaşlığı bana tonik gibi geldi. MacLintock'la bir günü, bir patırtının kıvılcımı çakmadan bitirmeyi öğrenmek bile kendine güven konusunda değerli bir dersti.

Morton-MacLintock'un ana bürosu Dundee yakınlarındaydı ama MacLintock, arabayla bir saat kuzeydeki, çürümeye yüz tutmuş kocaman bir Viktoryen av köşkünde oturuyordu. Bana köşkte bir daire verildi ve patronum beni M-M imparatorluğunun çok uzak köşelerinden birine çağırmadığı sürece hep orada kalmam isteniyordu.

MacLintock'un asıl takıntısı, sığırsal ve insani sosyal biçimler arasındaki ilişkiydi. Bir sığır yemi üreticisi için epey uygun bir şeydi bu (ve diğer un mamulleri iki ayaklılar pazarına yönelikti). Onun tuhaflığının tam ve korkunç boyutunu ben ancak iki yıllık falan bir sürede anlayabildim. Bu zaman zarfında büyük bir gayretle çalışarak (yayınlatabileceğime safça inandığım) bir sürü çalışma, monograf ve hatta makale hazırladım. Bunların hepsi de, insanlarla sığırlar arasındaki benzerlikleri bulup çıkarmak ve bu iki türün yakınlaşmasını sağlayacak yöntemler önermeye yönelikti.

Geçmişe dönüp de bu skolastik girişime bakınca, sanırım vaktiyle göründüğü kadar aptalca gelmiyor şimdi bana. Hayvan hakları ancak son on yıldır, ahlaki felsefenin ilgilendiği bir konu olarak ciddi bir şekilde konuşulmaya başladı. Hayvanlar kolektif ilgi alanımızın peri-

ferinden, merkezî sahnesine kaydı. Çevrecilik, koruyuculuk, gelişen dünya, köpek atık ürünleri meselesi; birbirimizle ilişkilerimiz giderek, hayvani boyuttan söz etmeksizin tam anlamıyla tanımlanamaz hale geliyor. Bu bağlamda, benim Euan MacLintock için yaptığım çalışma yeni bir çığır açmak gibi görünüyor şimdi.

Bu dönemde kabuğumdan tümüyle çıktığımı söylemem abartıya kaçmak olur. Ama Chelmsford'daki günlerimin resmen boşa harcandığını fark ettim. Marjinalize hale getirilmeme göz yummuştum. Kendi kaderimin denetimini başkalarına bırakmıştım. O zamanlar, toplumların tüm olarak psikopatolojisinin yeni bir geniş ölçekli teorisini formüle etmek için gereken nesnelliği sağlıyor olduğumu sanmıştım. Fakat aslında, tımarhaneye kapatılmaya doğru gidiyormuşum sendeleye sendeleye.

MacLintock arazisinde dolaşırken, golf sopasıyla vurup da dalgınlıkla Highland sığırlarının umutla bekleyen suratına isabetsiz, ıslak otlu toprak parçaları fırlatırken, hırgüre geri dönme konusunda yeni bir kararlılık edindim. Kalıcı bir katkıda bulunmak, insanların beni dinlemesini sağlamak için kendimi bir şekilde göstermem gerektiğini fark ettim. Kendi kişiliğimle teorilerimi birleştirecektim.

Ve bir akşam, MacLintock lanet okuyarak kasıla kasıla geldiğinde, uydurduğum tuhaflıklarla savuşturdum onu. Kırık bir portakal sandığından birkaç parçanın zayıf bir köz halinde yandığı, baronvari bir şöminenin iki yanında oturuyorduk. MacLintock, kömür olmuş bisküvileri birbirinin ardına kemirip, sonra yarısı yenmiş örnekleri muşambanın üzerine atıp sırılsıklam bir yığın oluştururken ben tükenmez kalemleri emiyor, başımı kaldırıp katranlı çatı kirişlerine bakıyor ve ayın bulunduğu faza göre, ya rüzgar yahut uluma sesleri çıkarıyordum.

Helal olsun MacLintock'a; şu kişisel mit kuşağına hiçbir zaman pek kulak asmazdı. Onu bir başkasıyla ilgilenmekten koruyan, keyifli bir kendine dönüklük saplantısına kapılmıştı. Tuhaf, koyun pirzolası gibi favorili, kısa boylu bir adam olan MacLintock hep işadamı takım elbisesi giyerdi. Dikkate şayan verimliliği, resmiyet konusunda titizliği ve işadamı tavrı -Merkez Büro'da, fabrikada ve Eugh'daki deney

istasyonunda bağlılık duygusu ve saygı uyandırırken-evde, bıktırıcı bir 'insani duygulardan arınmışlık' izlenimi bırakırdı.

Kocaman köşkte bir tek o, ben ve yaşlı kahya Bayan Hogg vardı ve bu kadın Kalvenist kadercilikle öyle bir evlenmişti ki, fırının ayarını düzeltmektense bir pilicin alevler içinde yanmasını seve seve seyrederdi. Ucuz bir varyetenin çeşitli yönlere dönük spot lambalarıyla tuhaf bir şekilde aydınlatılmış büyük salon, akşamları zaman zaman canlanır, Bayan Hogg birleştirilmiş ıskarta halı parçalarından oluşan yürüyüş güzergahının üzerinde bize doğru gelirdi. Kadının ezilmiş profili şok edici, karanlık bir şekilde belirirdi benekli duvarda ve görünen açılar bir an, kadının burnunun resmen çenesine değdiği gerçeğine madik atardı. Suntadan bir tepsiyi şömine rafının üzerine bırakır, eliyle plastik bardaklardaki çayı ve yeni bir yanık bisküvi yığınını gösterir ve sonra giderdi geçit yolda sallana sallana ve karanlığa doğru.

Sonunda MacLintock benim çalışmamdan hoşnut olmamaya başladı. Çalışmamın yerine getirmesi gerektiğine inandığı çok kesin amaçlar belirlemişti:

1. İnsanlarla sığırların eşit koşullarda yaşayacağı, ideal bir toplumun yaratılması. Bunun parasal kaynağı MacLintock ve İskoç Gelişim Bürosu tarafından ortaklaşa sağlanacaktı.

2. MacLintock'un teorilerini kitleler için erişilebilir kılacak, popüler bir eserin yayınlanması (bir televizyon belgeseli fikrine de çok hevesliydi).

Bu amaçlardan ilkinin gerçekleşememesinden ötürü sadece beni suçlayamazdı ama, sanırım benim çalışmalarım da ilgili bürokratların ikna edilmesine hiç katkıda bulunmadı. Öte yandan, ikinci amacın suya düşmesinde kesinlikle beni suçluyordu. Suçlaması, bence, haksızdı. Ben *'İnsanlar ve İnekler: Geleceğin Toplumuna Doğru Mu?'*nun yazımı sırasında düzenli bir şekilde danışmıştım ona. Ve gelen her bölümü onaylamıştı. Ama her şeye rağmen, kitap ana mecradan bir yayıncı bulamayınca herif çirkinleşti. Sonunda, faaliyete yeni başlayan küçük yayıncılardan biri satın aldı, ama kitap hiç satmadı. MacLintock köşkte günlerce bir aşağı bir yukarı gezinip durdu bir halı parçasın-

dan ötekine sıçrayarak, hiddetten ayakları yerden kesilmiş bir halde. Sık sık topuklarının üzerinde hızla geri dönüyor ve bana bir hakaret tiradı çekiyordu. Sonunda herifin tiratlarından usandım, bavulumu topladım ve çıkıp gittim.

Araba giriş yolunda, köşkün uzağında çamurlara bata çıka yürürken gördüğüm son şey Bayan Hogg'du. Kadın, evin arkasındaki otlakta, çite yaslanmış halde duruyordu ve görünüşe göre, dev bir Herefordshire boğasıyla bir konuşmaya girişmişti.

Euan MacLintock, yahut onun için yaptığım çalışmalar hakkında duyduğum son şey bu değildi. yaklaşık sekiz yıl sonra, Nicelik Teorisinin etrafında kopan kavgalar doruğuna çıkarken, benim en yılmaz eleştirmenlerimden biri, Harding, *İnsanlar ve İnekler*'in bir nüshasını buldu. Herif bunu tutup, saygınlığımın suratına salladı sanki. Doğal olarak, bu saygınlıktan düşürme girişimi ona çok çirkin bir şekilde geri tepti; kamuoyu bu kitabı bir hiciv olarak gördü ve beğendi. Sanıyorum on ikinci baskısı çıkmak üzere.

MacLintock'a gelince, İskoç Gelişme Bürosu olmadan yoluna devam etti ve ütopyasını Eugh'taki izole bir vadide kurdu. Denemenin başarı kazanıp kazanmadığı konusunda hiçbir bilgi yoktu. Ama bir çobanın komün civarında doğal olmayan bağırtılar duymasından sonra polis çağırıldı. Sonunda da MacLintock cinayetle suçlandı. Hikâyenin uydurmadan ibaret olduğu kuşkusuz, fakat o zamanlar herkesin ağzında dolaşan söylentiye göre, deli (sınıflandırmanın 'eksantrik'ten 'deli'ye doğru gayet makul bir şekilde geçişine dikkat edin lütfen) sığır gıdası kodamanı, bir grup kudurmuş sığırla, çıplak halde bulunmuştu. MacLintock'la inekleri, kesilmiş ve sağa sola dağılmış et ve tendon parçalarını yiyordu; MacLintock'un komünündeki diğer insanlardan kalan son parçalar bunlardan ibaretti.

Ve sonra Birmingham'a, o zamanlar psikoloji bitkisinin büyümesi konusunda büyük umutlar vaat eden toprağa. Şansıma, tutarlılığın ancak yarı yolunda bir fikriniz bile varsa maddi destek bulmanızın en azından muhtemel olduğu bir dönemdi. Üstelik, inek ve insan artıklarından geri döndüğümde bir de 'ün' kazandığımı gördüm. Ama tümüyle vekaleten varolan bir ündü bu. Yaptığım hiçbir şeyden ötürü değil de, Alkan'ın çöküşünden ötürü yani. Busner, Gurney, Sikorski,

Hurst ve Adam Harley. Bunların hepsi kendilerine küçük çapta birer isim yapmaya başlamıştı. Ve bunların araştırmalarında bir 'amaç' olduğu, Alkan'ın delirmeden önce bir 'sır' verdiği, ya da bir tür 'arayış' başlattığı yolunda bir söylenti vardı.

Ve bu seçkin grubun bir üyesi olarak epey saygı gösterildi bana. Bağış uygulamasının çeşitli yönleri hakkında bir kitap yazmak için yapacağım araştırmaya mütevazi bir bağış bulmada hiç zorluk çekmedim. Bu projenin biçimi beni (ancak ismen bağlı bulunduğum) Aston sahasından alıp, o zamanlar, daha sonraları Yöneticiler Enstitüsü'nün Yöneticisi olacak John (sonradan Sir John) Green'in yönettiği İş Minimalizmi Enstitüsü çevresine götürdü.

Enstitüde her şey teklifsizdi, Çarşamba ve Cumaları bir çeşit seminer-kahve sabahları vardı. Araştırmacı arkadaşlar, oraya gelip çalışmaları hakkında birbirleriyle sohbet etmeye ve hatta kısa makaleler sunmaya teşvik edilirdi. Orada, nihayet canayakın bulduğum, sosyalleşmiş bir ortam vardı. Sentetik kömürlerin gül rengi parıltısı; mavi bir plastik tabakta dolaştırılan *bourbon*lar; çayların bardaklara dökülürken çıkardığı ses; ve hepsinin üstüne de, yulaf ezmesi döşemeli koltuklara oturmuş insanlardan gelen dostça muhabbet.

Arkadaşların çoğu doğrudan doğruya minimalist çalışmalara girmişti. Diğer şeylerin yanı sıra, hakkında yazı yazılacak makaleler, personel bulma çalışmasına katılan personeller, şirket iletişim şirketlerinin iç dergilerine yazılan yazılar, muhasebecilerin benimseyeceği prosedürlerin dinlenmesi ve sigorta uzmanları için hayat sigortası teminatlarının hesaplanması vardı. Orada oturan bir Marksist, ev temizlik endüstrisinde çalışan kişiler arasında, ev temizliğinde işbölümü konusunda karmaşık bir analize girişmişti. Bu kişilerle gayet iyi kaynaştım, beni kendileri gibi kabul ettiler ve bu da benim için müthiş bir rahatlamaydı.

Yaklaşık beş yıldır sakin fakat üretken bir yaşam sürüyordum. Bir süre sonra enstitüye transfer oldum, fakat Aston'da, sosyoloji fakültesinin himayesinde bir eğitim kursuna da devam ediyordum. Bağış uygulaması hakkındaki tezimi bitirdim ve iş minimalizmi sorununa tümüyle teorik bir perspektiften yaklaşma yönünde birtakım ön notlar almaya başladım. Sanırım geriye dönüp baktığım zaman orada

neler olduğunu net bir şekilde görebiliyorum fakat, inanın, o zamanlar habersizdim. Kendim için çok dikkatli bir şekilde yarattığım yaşam biçimini bozma diye bir düşüncem yoktu. Hafiften profesyonel bir duruş edinmiştim; bir daire tuttum; evet, döşeliydi ve orada pek vakit geçirmiyordum ama yine de, gülünç bir şekilde 'sosyal geçerlilik' denen bu süsler benim için önem kazanmaya başlamıştı. Her şeyden önce, en kendini beğenmiş sıkıcı tip bile, elleri ve giysileri temizse toplumsal bir değer olarak görülürdü genellikle. Velhasıl, gerçek bir yoksul olarak epey yol katetmiştim.

Bu Midlands cennetine Zack Busner'den gelen bir mektup düştü:

> Sevgili Harold,
> Bunun, almak istemeyeceğin bir mektup olması muhtemeldir, ama bunu baştan kabullenmem gerekiyor. Beni hatırlamayabilirsin, ama ben Chelmsford'da seninle beraberdim ve ayrıca, Alkan'ın analiz yapılanlar/öğrenciler grubundandım. Seni zar zor hatırlıyorum, fakat öyle de olsa, senin çalışman dikkatimi çekti ve benim yardıma gereksinimim var; acilen yardım gerek bana, Willesden'deki benim Kavram Evi'nde. Yapılacak işleri bir mektubun sınırları içinde yeterince tanımlayamayacağım gibi, işleri 'uyguladığımız' yeni çerçevenin de hakkını veremem. Bunları konuşmak için gelip beni bir görebilir misin?

Busner, Alkan'ın analiz yapılanlar/öğrencilerinden en hoşlanmadığım tipti. Yuvarlak salam gibi bir gençti, bastırılamaz bir neşesi vardı ve beş kişinin içinde eşek şakasına en meraklısıydı. Hatırladığım kadarıyla, Adam Harley'in bütün elbiselerini bir gecede, ancak bir cücenin giyebileceği hale getiren oydu. Chelmsford kampüsünde dolaşırken, benim sinirlerimi tepeme çıkaracak bir şekilde hep insanların omuzlarına vurur, coşkulu ve sahte bir 'hey ahbap seni gördüğüme sevindim' türünden laflar ederdi. Ama gürültülü şakalara hiç bitmeyen merakına karşın, yahut belki de bundan ötürü, Busner'in müthiş bir araştırmacı olacağı hiç kimsenin, özellikle de benim gözümden kaçmamıştı. Doktora tezinin çok büyük bir ilgiyle karşılandığını bili-

yordum. Ve tıp eğitimi almış bir doktorken psikiyatrist olarak uzmanlaştığını ve saygın bir klinisyen olarak çalıştığını da.

Londra'ya gittim. Busner bana yardımcı olmak için bir metro haritası göndermiş, üzerine de Willesden Kavşağını gösteren bir çarpı koymuştu. Kavram Evi, Chapter Caddesinde, yani kuzeybatı Londra'nın, kışın iki yanı, ufka doğru giderek ufalan sıralar halinde dizili ve devlerin kesilmiş, artritli, çürüyen bacakları gibi duran şeylerle çevrili hale gelen uzun bulvarlarından birindeydi. Gün boyu kar yağmıştı ve Chapter Caddesi soğuk, gri karlardan oluşan kirli bir banyo paspası gibiydi. Ben yeni satın aldığım ayakkabıların kaygan PVC tabanlarına küfrede küfrede, zorlukla yürürken hava karanlıktı. İlerimde, yolun ortasında yaklaşık beş altı yaşında iki çocuk el ele yürüyordu.

Tüm bu atmosfer bende depresyona yol açtı. Bu hiç bitmez yolda yürümenin bana verdiği duygu, kirli, soğuk bir odada, bej rengi halının yırtık pırtık kenarıyla, boyası dökülmüş, aşınmış süpürgelik arasını çok uzun zamandır hiç kimsenin elektrik süpürgesiyle temizlemediği bir odada bulunmaya benziyordu. Keşke, arabayı Tolworth servisine bırakıp da kalan yolu taban teperek gideceğime buradan arabayla geçseydim dedim içimden.

Kavram Evi, yolun iki yanındaki kocaman Edwardiyen konutlardan farklı değildi. Bir fark varsa da, diğerlerinden biraz daha çok ev gibi ve daha az kurum gibi görünmesiydi. Bahçede sağa sola atılmış çocuk oyuncakları vardı ve üst kattaki bir pencerede, badanacı bandıyla camlara yapıştırılmış, parmakla yapılmış resimlerin arka yüzünü görüyordum. Kapıyı bana bizzat Busner açtı; göğsüne kırmızı karikatürümsü harflerle 'Zack' yazısı işlenmiş, saldırganca bağırgan bir cepken giymiş olmasaydı sanırım onu tanıyamazdım.

Busner'in yanakları çökmüş, yüzü zayıflamış ve boşalmıştı. Vücudunun geri kalan tümü eskisi gibi tıknazdı, ama yüzünde hırslı bir münzevinin ifadesi vardı. Gözleri pek bastırılamamış bir fanatizmle kor gibi parıldıyordu. Tam o sırada hemen dönüp, görüşmeden vazgeçecektim neredeyse. Ben Soytarı Busner'e hazırdım ama, Devrimci Busner hiç beklemediğim bir şeydi.

Gözlerimizi belerterek baktık birbirimize. Sonra, şimşek hızıyla beni hole çekti, ıslak yağmurluğumu ve sular damlayan çantamı bı-

rakmaya razı etti ve beni büyük, sıcak bir mutfağa buyur edip sonra da bana bir fincan kakao yaptı ve bu sürede hep konuştu.

"Senin bu kadar şık bir şey olacağını hayal etmemiştim dostum. Takım elbisen harika." Aslında, hızlı kurumanın saldırısına maruz kalan ütülü ucuz kumaş, bir filin derisi gibi kırış kırış olmaya başlamıştı. "Gerçekten, eğer senin geleceğini bilmiyor olsaydım tanıyamazdım seni. Chelmsford'daki bizim küçük çekingen hayvancağızı bekliyordum."

Busner, Kavram Evi'nin felsefesini, yapmak istediği şeyi ve bana niçin ihtiyaç duyduğunu hayret verici bir hızla hemen anlatıverdi. Ev aslında, terapistlerle hastalardan oluşan otonom bir topluluktu; yalnız, bu rollerin buranın sakinleri arasında katı bir şekilde ayrılması yerine, herkes her an iki kisveden birine bürünmekte serbestti.

Kakaolarımızı içerken Busner bana, Kavram Evi ve psikoterapinin geleceği konusunda kendi hayallerinden söz etti. Hastane psikolojisi deneyiminden -ve ruhsal hastalığı kimyasal bir formüle indirgemeye giden daracık yoldan- iğrenen Busner isyan etmişti:

"Geceler boyu hep oturup Nietzsche, Schopenhauer, Dostoyevski ve Sartre okudum. Bugüne kadar kariyerimin temeli kıldığım prensiplerden sistematik bir şekilde kuşkulanmaya başladım. Son otuz yıldır içinde yaşadığım dünyanın tüm yapısını söktüm.

İnsanların bugüne kadar ruh hastalığına bakış tarzının felsefi yönden tümüyle kuşkulu bir şey olduğu kafama dank etmeye başladı. Hastayla doktor arasındaki ayrım, haksız bir epistemolojik hükme benziyordu. Burada, Kavram Evi'nde biz kendimizi bu anahtar ilişkiyi yeniden belirlemeye adadık.

Tüm psikopatoloji kategorilerinin ne kadar kuru, boş, gerçek bir içerikten yoksun ve sadece, çarpık ihtiyarlardan oluşan bir çetenin taksonomik, psişik faşizmini temsil eden kategoriler olduğunu gördük gerçekten."

Uzun bir konuşmaydı ve Busner çok güzel konuşuyor, sözlerinin arasında, fırın eldivenlerini göğsünde sağa sola hareket ettiriyordu. Geçmişi düşünüyorum da, sanırım onlar onun yünlü giysisine benim görmediğim seloteyplerle yapıştırılmış olsa gerek; fakat o zamanlar bu numaradan müthiş etkilenmiştim.

Busner konuşmaya devam ederek, Kavram Evi'nde her şeyin demokratik bir şekilde yönetildiğini söyledi. Rotalar ve gündemler her sabah yapılan ev toplantılarında saptanıyor ve görevler dağıtılıyordu. Ev, Busner'indi, ya da daha doğrusu Busner'in ana ve babasınındı. Busner onları, evi 'Psişik Özgürlük Birliği' dediği şeyine bağışlamaya ikna etmişti. Sonraki haftalarda, yaşlı Busnerleri bazen evin üst katlarında, nöbeti gelmiş hayaletler gibi dolaşıp dururken, Queen Anne taklidi koltuklarda koyun gibi oturup *Sunday Telegraph Magazine* okurken ve korkunç bir enerjiyle yüklü psikotikleri koltukların süsleriyle oynarken görürdüm.

Teorilerini sayıp döken ve dünyaya kendi getirdiği bu yeni kurumun felsefesini açıklayan Busner boşalmış kakao kupalarını kaldırdı ve lavabonun damlalığına koydu. Döndü ve tuhaf bir yüz ifadesiyle baktı bana.

"Sana niçin mektup yazdığımı merak ediyorsun, öyle değil mi?"

"Ee, evet. Sanırım öyle."

"Her şeyden önce, biz seninle hiçbir zaman gerçek anlamda *sympatico* değildik, öyle değil mi?"

"Evet, evet, sanırım bu konuda seninle aynı fikirdeyim."

"Evet, işte bu. Gerçek şu ki, burada yapmaya çalıştığım şeyle ben epey bir popülarite topluyorum. Bu kısmen kesinlikle gayet iyi bir şey, ama bu durum, benim saygınlığımı bozmak isteyenleri çabalarını iki katına çıkarmaya teşvik etmekten başka bir şeye yaramıyor sanki. Senin kendini, programatik olarak hiçbir zaman herhangi bir avangart harekete ait olarak tanımlamadığını biliyorum. Fakat öte yandan, kariyerin sırasında bayağı tuhaf bazı çalışma yöntemleriyle bütünleştiğini de biliyorum, öyle değil mi?

Burada yapmanı istediğim şey, en iyi yaptığın şeydir: Araştırma. Benim, psikiyatri ve psikoterapi kurumlarının eşekarısı yuvasını gerçekten devirip, hepsini çıldırmış gibi vızıldatmamın tek bir yolu var. Bu da benim 'ruh hastalığı' denen şeyden mustarip insanlara yardım yöntemlerimin, daha konvansiyonel olanlardan daha çok etkili değil, fiyatının daha uygun olduğunu göstermektir; bu gerçekten allak bullak eder insanları. Ülke boyutunda Kavram Evlerinin kamu harcamalarını azaltabileceğini kanıtlayabilirsem kimse durduramaz beni."

"Peki ya ben?"

"Senin, denemeleri düzenleyip yönetmeni ve sonuçlarını karşılaştırarak, ikimizin ortak yazarlığında *BJE*'de[3] yayınlanacak bir makale haline getirmeni istiyorum."

Ve buydu. Kavram Evi ekibinin bir üyesi haline geldim ve takım elbiselerimi ve parlak ayakkabılarımı bırakıp, yarıklarıma kaçan rahatsız tulumlar ve kaba görünen ayakkabılar giydim. Niçin? Ee, çünkü Busner'in azgın egoizmi ne kadar büyük olsa da, idealleri ne kadar kuşkuluysa da, Kavram Evi'nde, gerek Aston'da ya da gerek İş Minimalizmi Enstitüsünde bulamadığım bir insan sıcaklığı vardı. Bu sıcaklık için can atıyordum. Hatırlarsınız ki ben on yedi yaşından beri neredeyse sadece bakımhanelerde geçen bir hayat yaşamıştım. Ama yine de, her zamanki gibi sağduyulu davranarak, akademik pozisyonlarımı bırakmadım, Busner'in işinde çalışmak için bir sürelik izin aldım sadece. Katıldığım şey hakkında birtakım mırıldanmalar vardı tabii, ama bunlara hiç aldırmadım.

Busner için geliştirdiğim deneme son derece karmaşıktı. Meselenin iki yönü vardı: Tanı konmuş ruh hastaları ne kadar masrafta bulunuyordu ve onlar için harcanan ne kadardı. Çift kör bir deneme olacaktı bu ve çift kör bir bağlamda yürüyecekti. Üç deneme grubu olacaktı: Kavram Evi'ndeki hastalar, Friern Barnet'te major psikozdan mustarip diye tanı konmuş bir grup hasta ve Temple Fortune bölgesinde yaşayan, Beth Din tarafından onaylanmış on dört kasap. Son grubun seçilmiş olması, gelecek yılki sonuçlarımızın geçerliliğini berbat edecekti. Burada, ilk ve son olarak belirtmek istiyorum ki, gerçek, bu deneme için başvuran ve gerekli kriterleri taşıyan insanların hepsinin o bölgede oturan koşer[4] kasapları olmasıydı. Elbette, geriye dönüp baktığımda bu durum kuşkusuz, sonunda beni Nicelik Teorisinin tam gelişmiş haline götüren gizli kaynaklardan, bilincine varmadan kurmaya başladığım 'kurnazca bağlantılardan' biriydi.

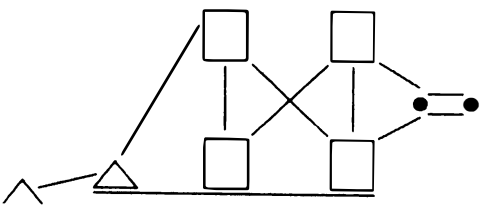
Deneme, dört ayrı 'deneme dönemi'nden oluşan altı aylık bir sürede yapıldı. Sonuçlar benim tarafımdan, saf bilgisayar verileri halinde

3 *British Journal of Ephemera*

4 Yahudi kültüründe tüketilmesinde dinen bir sakınca bulunmayan ürünler. (ç. n.)

gözlendi. Denemenin mekaniklerine de, hatta verilerin toplanma safhasına bile hiçbir zaman doğrudan katılmadım. Tabii ki, bir çift-çiftkör deneme sadece, denemeyi doğrudan gözleyen teknisyenin bir plasebo çalışması yürütüp yürütmediğinden habersiz olmasını değil, aynı zamanda, denemenin genel yöneticisinin de -ister psikolog, ister istatistikçi olsun- gerçekten bir deneme mi yönettiğini, yoksa sadece, tümüyle rasgele rakamları, toplamları ve oranları mı dikkatle karşılaştırdığını da bilmemesini gerektirir. Yani Zack Busner'in bana sağladığı veri gruplarından ikisi, sırasıyla şunları kapsıyordu: Kendisinin saydığı, Kavram Evi'nin arkasındaki boş alanın tam ortasında yer alan, gündüzsefalarıyla kaplı ve yarıklarla dolu beton düzlüğe bulaşmış salyangoz izlerinin sayısı; ve *Sporting Life*'ın eski bir sayısının sayfalarından rasgele seçilmiş handikaplı kilolar.

Diğer iki durumda veriler elbette -çok sınırlı bir anlamda da olsa- gerçek'ti. İki gerçek denemede belirgin bir tersine çevirme vardı. Birincisinde ruh hastalarına ekonomik bir plasebo, Kavram Evi sakinlerineyse para veriliyordu. Diğerinde bunun tersi yapılıyordu. Kasaplara, rasgele bir şekilde ya para, yahut ev temizlik ürünleri için, esasen işe yaramayan indirim kuponları verildi. Yani denemenin tüm biçimi şematik bir diyagramla şöyle gösterilebilirdi:

Bence bu, ruh sağlığı değişkenlerinin maliyet-yarar analizi için gereken sınırlandırıcı koşulları kesin ve net bir şekilde gösteriyordu. Bilen okurlar elbette, deneme diyagramının yapısında Nicelik Teorisinin ayırt edici niteliklerini bulacaktır. Burada benim amacım kesinlikle, bir fikrin yaratılışını geriye dönük bir şekilde yeniden üretmeye yönelik acemice girişimlerden kaçınmaktır. Kavram Evi denemesinde

çıkan sorunlar arasında benim en çok ilgilendiklerim tümüyle metodolojikti. Örneğin Olsen'in, *BJE*'de kendi denemelerinin sonuçlarını sunduğu 1978 tarihli makalesi. Olsen, tanısı yeni konmuş ve sınıflandırılmış üç grup ruh hastası seçmişti. Birinci gruba, eşit üçte birler oranında lithium, Chlorapromasine ve tri-cyclic bir antidepresan verildi. İkinci gruba placebo verildi ve üçüncü grubaysa hiçbir şey verilmedi; Olsen bunun yerine, bu gruptaki hastaları kan çıkarıncaya kadar, acımasızca dövdürdü.

Üç gruptaki hastalardan biri, genel durumunda ciddi bir bozulma belirtisi görülürse elektro-şok tedavisine tabi tutuluyordu. Fakat Olsen'in denemesinin özü ve hatta sonuçlarının geçerli olup olmadığı beni pek ilgilendirmiyor. Beni büyük ölçüde sinirlendiren şey daha ziyade, Olsen'in, benim hatamın çift-çift-kör denemenin delalet ettiği çift olumsuzlukta yattığı yolundaki iddiasıydı. Çok şükür ki, bu suçlamayı yanıtlamaktan, Olsen'in, kendi deneyindeki kontrol grubuna dayak atılmasına bizzat katıldığını itiraf etmesi sayesinde kurtuldum. Denemenin körlük statüsüne yönelik böyle bir şiddet onun saygınlığını tümüyle yok etti doğal olarak.

Denemelerin tamamlanması altı ay sürdü ve bu sürede ben Kavram Evi topluluğunca benimsendim. Zamanı gelince duyacağınız gibi, tümüyle karma bir nimetti bu. Busner'le terapistleri, kendileriyle hastalarının arasında pratikte bir ayrım yapmayı çoktan bırakmışlardı. Ve denemeler serisinin diğer bir karışıklığı da, sonunda kimin kime ne verdiğinden kimsenin gerçekten emin olamamasıydı. Deneme paraları ve plasebo paralar kesinlikle benim ortalıkta bulunmadığım, rasgele zamanlarda verilmişti. Zaman zaman, takkeli ve saçları lüleli, önlüğü kuşkulu bir şekilde lekeli bir adam bir avuç dolusu parlak kağıt parçasını kavrarken gözüme çarpıverirdi. Ama ben bu dışsal görüntülere hiç aldırmayıp, bunları Kavram Evi'nin genel olarak yükselmiş psişik atmosferine yordum.

Evde teorik olarak altı terapist, altı hasta, Busner'in anasıyla babası ve ben vardım. Hastalar, Busner'in yıllar içinde ilişkisinin bulunduğu kronikler koğuşlarından rasgele seçilmişti. Kavram Evi'ni temel olarak bir hilekarlıkla kurnazlık karışımı sayesinde toplamıştı. Busner'in,

yöntemlerinin başarısızlığının suçunu bunların teorik temelinde değil, ancak varlıklı ana babaları, kronik rahatsız çocuklarını onun kurumuna göndermeye ikna edebilmesinde bulması, psikiyatrik ve eğitim alanındaki deneyselcilerden beklenebilecek bir şeydi.

Genellikle, ya çok uzun sessizlik ya da -genellikle bizzat Busner'den kaynaklanan- saplantılı darmadağınık gevezelik sürelerinden oluşan bıktırıcı grup tedavisi seanslarına katıldım. Asıl gerçek şu ki, Kavram Evi'nde benimsendiğimi hissediyor olmama karşın, orası aslında pek sevimli bir ortam değildi. Ağır ruh hastası kişiler kısıtlamasız bırakıldıklarında bayağı kötü davranışlarda bulunmak eğilimindedir. Öte yandan, bunlara ruh hastası tanısının öncelikle bu yüzden konduğunu düşünüyorum. Busner'in topladığı 'terapistlere' gelince, bunlar da, hepsi, terapi dünyasının çılgın periferlerinden gelen, bayağı dengesiz kişilerdi. Bunların arasında, başarısız bir çıkıkçı ve kendisini 'sismik duyarlı' diye niteleyen bir kadın vardı. Gerçekten, resmen budalalık. Orada kalmamın baş nedeni, denemeyi tamamlamaktı ve buna ek olarak bir de, tartışmak için epey uyarıcı bir ortam olmasıydı. Busner'in Chelmsford'daki kafadarları -Harley, Sikorski ve diğerleri- bayağı düzenli aralıklarla damlardı. Hepsi kendilerine birer isim yapmaya başlamıştı ve çeşitli sahalarımızdaki son gelişmeleri geniş kapsamlı bir şekilde tartışmaya daima çok hevesliydiler.

Bunlar elbette benim Nicelik Teorisi araştırma grubunun çekirdeğini oluşturacak adamlardı. Şimdi ne hale geldiklerini görünce, keşke hiç bulaşmasaydım onlara diyorum içimden, fakat o zamanlar, onlar tarafından kabul edilmiş olmaktan öylesine memnundum ki, sanırım gerçekten onların entelektüel yönden üstü olabileceğimi birdenbire fark etmem daha sıkı sarılmak istememi için yeterliydi.

Ama sonunda Kavram Evi'nden ayrıldım. Orası dayanılmaz hale gelmeye başlamıştı. Kahvaltınızı bile, birisi ya gelip tulumunuzun ensesine salyasını damlatmadan, ya da size bir piramit inşa projesinde devre mülk satmaya çalışmadan yapamazdınız. Busner, medya tarafından, yeni bir hareketin peygamberi gibi görülmeye başlamıştı ve cakası da, iddiası gibi desteksizdi. Karartılmış bir odada saatlerce oturur, bir elektrikli bas gitarı sersemce tıngırdatır ve 'sözel ses şiirleri' dediği şeyleri bestelerdi. O zamanlar, onun sonraki gözden düşüşünü

önceden görüp gözümde canlandırdığımı söyleyeyim size. Onun, sonunda televizyon yarışma şovlarına düşeceğini biliyordum.

Denemeye ve bulgularına gelince, gerek yöntemlerimizi, gerek amaçlarımızı gayet anlaşılmaz bulan psikoloji kurumu tarafından hiç ciddiye alınmadı. Onların sorunuydu bu; ve ben, Busner'in hoşuna gidecek sonuçlar almayı başaramasam da, 700 sterlinin, ciddi ruhsal hastalığı olan birinin kendini en azından marjinal bir şekilde daha iyi hissetmesini sağlayacağını bularak en azından kendi kendimi tatmin ettim.

Kavram Evi'nden ayrılırken bıraktığım için üzüldüğüm tek kişi Profesör Lurie'ydi. Bu sevimli bunak epey ileri bir yaşına kadar mutlu bir eksantrik olarak kalmış, sonra gerçek bir delüzyonal maninin eşiğine gelmişti kaçınılmaz bir şekilde. Yine de ben oturup onun Amazon'da, anlatılamayacak kadar sıkıcı bir kabileyle dünyadan uzak bir yaşam konusunda çok zekice ve yaratıcı fantezilerini dinleyerek mutlu saatler geçirmiştim.

Sonra Birmingham'a geri döndüm ve enstitüye. Eğitimime, kitaplarıma; esasen yalnız, ama halinden hoşnut bilimsel yaşamıma. Ama bir şeyler değişmişti. Benim fikirlere saldırışımda ve bir av köpeği gibi kuşkulanışımda yeni bir tedirginlik, düşüncemde yeni bir gerginlik vardı. Tüm bunlar, doktora tezimin gözden geçirilmiş yeni baskısının indeksini tamamlamaya çalışırken dananın kuyruğunu kopardı. Ne olduğu biraz belirsiz bir Amerikan üniversite yayınevi bunu basmayı kabul etmişti ve bu işin dikkat gerektirdiğini biliyordum. Ama yine de, artık yüreğimi hızlandıran bir iş değildi bu. Doğruyu söylemek gerekirse, akademik bağış uygulamasının nitelikleri beni çoktandır ilgilendirmez olmuştu. Yapıt bana tümüyle yararsız ve sonuçsuz, belki sadece -özellikle sosyal bilimler alanında- bu kadar çok akademik çabanın ortaya çıkarılması ve sonra anlatılması mantalitesinin mümkün olan en saf ifadesi olması nedeniyle biraz ilginç geliyordu. Yapmak istediğim şey, normal ve anormal psikopatolojinin arasındaki ilişkiyi genel olarak açıklayacak bir teori keşfetmekti. Freud'un yapıtlarının düzeninde, ama Freudizmin tersine, toplumsal biçimler ve değişimler üzerine bir teoriyle yakından ilgili ve bağlı bir teori.

Sıkıcı indeks üzerinde çabalayıp dururken içimde gebelik gibi bir şey hissettim. Büyük, sıcak, yuvarlak bir düşünce kütlesine benziyordu. Bunun çeperlerine yapışanlar son on yıldır yaşadığım tüm deneyimler ve sezgilerdi: Oxford'da Müller'le öğrencilik günlerim; Chelmsford'daki mezuniyet sonrası tezim; MacLintock için araştırma yapmakla geçen günlerim; Birmingham'daki doktoram; Busner'le yaptığım denemeler. Bunların hepsi hak ettiği yeri bulacaktı şimdi, Deliliğin Nicelik Teorisi halinde biraraya gelerek.

* * *

Bromsgrove'da yağmur çiseliyor. Sırılsıklam olmuş postacı kaldırımda şap şap yürüyor, duraklıyor sanki yeşil bir bahçe kapısından girecekmiş gibi ve sonra şap şap yürümeye devam ediyor. Kumaşın tene nemli yapışması hissediliyor altı metrelik karmakarışık ıslak gündüzsefaları boyunca, postacı pencere pervazlarının önünden geçerken. Masam -normalde bir kesin düzen tapınağı, entropinin en kötüsüne karşı bir engel olan masam- çürümeye başladı. Kıvrılmış ve lekelenmiş daktilo sayfalarından boruların içinde ıslak bisküvi kırıntılarından oluşan yığınlar var. Birbirlerine ve tükürükle sertleşmiş tüy ve toz topaklarına yapışmış tükenmez kalemler kağıttan çığın yoluna katılmış, bir yığın mikado gibi. Melamin yüzeyin orasında burasında duran, enstitü kütüphanesinin ciltli kitaplarından kaleler, sırtlarından ayrılıp seloteyp salyangozlar gibi kıvrılan Dewey ondalık etiketleri. İndeks üzerinde çalışmak için gereken gücüm, dikkatim yok artık; atılacak bir kağıdı karalayıp duruyorum ve kalemim, bir dizi noktanın arasında varolan ilişkileri bir çizgiler ve tireler birlikteliğiyle gösteren anlamsız diyagramlar çiziyor...

... Ve bu diyagramda yine de öylesine bir inandırıcı, çekici biçim var ki. Gerçek bir ilişkiyi dile getirmesi gerekiyormuş gibi görünüyor sanki. Sadece bir karalamadan ibaret olamayacak kadar sağlam ve fonksiyonel görünüyor. Kavram Evi denemesinin çift-çift-kör statüsünü betimlemek için çizdiğim şematik diyagramın şeklini görüyorum onda. . . Ve sonra görüyorum onu, tümüyle, tek ve saf bir düşünce hamlesiyle; Deliliğin Nicelik Teorisi yüzünü gösteriyor bana.

Sanırım yeni, büyük çaplı bir açıklayıcı teoriyi ilk kez gören herkes benim o gün hissettiklerimi hissetmiş olsa gerek. Korkunç bir gurur, yakıcı bir kibir dalgasıyla, sanki baktığım, bir amaç, bir açıklama biçimindeki şey aslında bu dünyanın, bu yaşamın özünde varmış gibi hissettim.

"Ya. . ." dedim kendi kendime, "Ya belli bir toplumda, belli bir zamandaki ruh sağlığının oranı sabitse?" Daha önceki anormal psikoloji teorilerinin hiçbiri böyle bir toplumsal boyutun varlığını göstermemişti. Ben yıllardır, bireysel ruhla grubu birbirine yapıştıracak bir hipotez arıyordum; oysa bunca zamandır burnumun dibinde duruyordu. Ama devam ettim, genişlettim, doldurdum teoriyi, ya da daha doğrusu, teori kendi kendini doldurdu. Fışırdadı ve biçim aldı suda genişleyen kağıttan bir çiçek gibi. "Ya," dedim içimden yine, "toplumun bir kesimindeki delilik tezahürlerini yatıştırma girişimleri bunların toplumun başka bir alanında kabarmasından başka bir sonuç vermiyorsa?"

İşte buydu! Kolektif ruhun yüzeyi, eski bir şiltenin yıpranmış, yol yol olmuş kumaşı gibiydi. Onun yaylı derisine bir noktadan basıp çökertirseniz başka bir nokta fırlayacaktı; tepkisiz etki yoktu, gözyaşsız kahkaha yoktu, sidikli bir eşlikçisi bulunmayan normallik yoktu.

Çaya batırılıp ısırılalı çok olmuş dijestif bisküvimin köşesindeki ıslak hilal masanın üzerine dışkı gibi sıvaştı. Aldırmadım. O sırada, birbirlerinin üzerine binen verili ruh sağlığı miktarı modellerinin tüm dizilerini gördüm; çünkü her toplumsal grubun verili bir ruh sağlığı katsayısı varsa niçin bütün alt-toplumsal gruplaşmaların olmasın ki? Bangladeşlilerden, bowling kulübüne, Yahudilerden, Kuyumcular Birliği'ne. Böyle olması gerekir. Her modelde mevcut olan ruh sağlığı miktarı farklı olacaktır ve her toplumsal modelin bir sonrakiyle bir ilişkisi olacaktır. Bunlar gözümün önüne, birbirinin üzerine binmiş, her biri farklı boyutta şiltelerden oluşan sonsuz bir düzlük halinde geldi. Birinin üzerine basarsanız etkisi dalgalar haline tüm diğerlerine yayılır.

Bunun en basit anahatlarıyla dile getirilmiş hali buydu, ama Nicelik Teorisinde özellikle dikkatimi çeken şey, aklıma bir sürü hipotezle birlikte gelmesiydi. Örneğin:

I) Toplumsal sınıf 2'deki anoreksiklerin sayısını azaltırsanız, kaçınılmaz bir şekilde, toplumsal sınıf 4'teki valium bağımlılarının sayısını arttırırsınız.

II) Fens'teki manik depresiflere gayet etkili bir ilaç verirseniz South Coast'taki agarofobiklerin sayısında hissedilir değişimler olur.

III) Anglesey'deki St Botolph ilkokulunun altı öğrencisine yatak ıslatmayı durdurmak için davranış koşullaması kullanırsanız, bunun sonucu, okula gelen on *borderline* psikotiğin sosyopatik öfke patlamalarında bir artış olacaktır.

Ve bunun gibi.

Ayrıca birdenbire, öğrenim yıllarımda kafamı meşgul eden tüm akıllılık ve delilik modellerini bir kenara bırakırken buldum kendimi. Anormal ruhun anahtarı ne kazanılmışla içgüdüsel arasında bir çakışmada, ne de aklın çalışmasının kapsamlı bir modelinde değil, tümüyle daha saf, daha matematiksel bir yöndeydi. Geleneksel psikoloji bir yalancı bilim olma statüsünü sürdürüyordu ve bulguları, nörofizyolojinin ampirik olarak sınanabilen hipotezleriyle, içsel ruh hallerinin anlatılamaz gerçeklerinin arasındaki muazzam uçurumun üzerine köprü kuramıyordu. Felsefe gibi, sanki yapabilecekmiş gibi çabaladığı halde, formel mantıkla bağlanamıyordu. Bunların hepsi Nicelik Teorisiyle bitecekti. Bireysel ruh kendi yönünü bulmaya bırakılacaktı; psikoloji, istatistik gerçeklerin incelenmesiyle sınırlanacaktı.

Açıkça söylüyorum, Nicelik Teorisi benim kurtuluşumdu. Büyük bir sanatçı, üne ve paraya duyduğum açlık yüzünden bir başyapıt yaratmaya hırslandım dese kimse bunu kınamaz. Ama bir bilimadamı? Evet, onun kendi çıkarını gözetmeyen, saf biri olması gerekir; onun hırsı sadece, evrenin çimentosunu keşfetmek içindir. Onu kendi yolunu yapmak için kullanmaya kalkışmaması gerekir. Ben, Bromsgrove'dan, Aston'dan, Chelmsford'dan, Majestic Otel'den Nicelik Teorisi sayesinde kurtuldum. Onun daha başından beri, bütün büyük bilimsel teoriler için gereken kriterleri taşıdığını biliyordum; 1. Büyük ölçekli öngörülerde bulunuyordu. 2. Bunlar ampirik olarak sınanabilirdi. 3. Bu sınamalar gerçekten çok para götürürdü.

O gece halının üzerinde bir aşağı bir yukarı dolaşıp durdum ve sonunda hafiften yanık naylon kokusu çıkmaya başladı. Uyuyamıyordum, işkence çekiyordum; yanlış bir hamle yapacağım, Nicelik Teorisi'nin hakkını veremeyeceğim, sonra da, hak ettiğim saygınlığı kazanamayacağım korkusu sarmıştı beni. Sorumlu bir bilimadamı olarak, bir sponsor aramam, saha çalışması yapmam ve sonra sonuçları yazıp ilgili bir dergide yayınlatmam gerektiğini biliyordum. Ama bozguncu, korkak tarafım da hemen anında, başka birinin, başkalarının işine burnunu sokan birinin ayağının belki de tam o sırada aynı gerçeğe takıldığından ve bunu dünyaya duyurmak -benim, sadece benim hakkım olan saygınlığı toz duman etmek- üzere olduğundan korkuyordu. İçimden, ulusal basını haberdar etmek, bir konferans düzenlemek, akademik toplumu hiçe sayarak bunu dünyaya doğrudan anlatmak geçiyordu.

Sağduyu benden üstün geldi. Nicelik Teorisi'nin kontrolünü güçlü bir şekilde sağlamam gerektiğini biliyordum. Bunu daha tam olgunlaşmadan dünyaya salmak, önceden görmem gereken, kitlesel düşünce, araştırma ve pratik endüstrisinin ötekilerden yana çıkmasından başka bir işe yaramazdı. Kontrolü sağlamak istiyorsam birtakım tezgahlar, tertipler yapmam, dolaplar çevirmem ve her şeyden önce de, planlarımı dikkatli yapmam gerekiyordu.

Bu yüzden, ertesi sabah, Chelmsford'dan analiz yapılan/öğrenci arkadaşlarım Sikorski, Hurst, Harley'e ve tabii ki Zack Busner'e mektuplar yazmak için oturdum. (Simon Gurney'e de, mesleğini bırakıp heykeltıraş olmadın mı diye soracaktım.) Onları Birmingham'a gelip birlikte bir akşam yemeği yemeye ve çok ilgileneceklerini düşündüğüm bir fikri tartışmaya davet ettim.

Üç gün bekledim. . . bir hafta. . . kimseden tek ses çıkmadı. Sonunda, planlanan randevu gününün akşamı geldi ve onlar da geldi ve beni şaşırttılar. Birbirlerinin ardı sıra. Hepsi Londra'dan, Adam Harley'in arabasıyla yola çıkmıştı. Ama Toddington servisinde, post-natal depresyonun kültürel yönden farklı algılanması konusunda bir tartışmaya girmişlerdi. Busner, post-natal depresyonun tamamen ataerkil bir fenomen olduğunu ve hakimiyetin anadan kıza geçtiği kabile toplumlarında böyle bir şeye hiç rastlanmadığı görüşünü savun-

muştu. Adam Harley, Busner'in 'yüksekten atan bir herif' olduğu görüşünü savunmuş ve bu eleştirisini, salata kremasıyla kaplı ve sağından solundan, yarı pişmiş, işlemden geçmiş karides parçaları sarkan bir Leviathan-burgeri dosdoğru Busner'in suratına yapıştırarak tamamlamıştı.

Onlar gelince hemen oturttum ve çay yaptım onlara. Busner'in temizlenmesini bile beklemedim; bir girizgah falan yapmadan, doğrudan keşfimi anlatmaya giriştim. Yorgundular ve dinlemeye pek hazır değildiler ama, dikkatlerini birkaç dakika canlı tutmam teorimin onlara dişini geçirmesine yetti. Benim tavırlarımda, farklı olduğunu hissettikleri bir şeyler vardı tabii ki. Tavana doğru üflememde, tükenmez kalemlerle oral seks yapmamda, bir omuzum ötekinden yüksek, hem de o kadar yüksek ki, kasap çengelinde sallanıyormuş gibi durmamda bir şeyler, onları sarsan, etkileyen, duygularında Alkan'ın yerini benim alacağımı fark etmelerini sağlayan bir şeyler vardı.

Küçük bir multidisipliner ekip oluşturduk. Amaç, Nicelik Teorisi'ni mikro-toplumsal gruplaşmalara dayanarak geliştirmekti. Alkan'ın öğrencileri, Chelmsford'dan ayrıldıklarından beridir izledikleri yolların farklılığıyla dikkat çekiyordu; küçük grubumuzda, gereken tüm disiplinlerden birer temsilci vardı.

Busner'in başına geleni biliyorduk. Babası Chelmsford kampüsünü tümüyle bağışlamış olan Philip Hurst, saf psikolojiden, psikometri ve istatistiğe geçmişti. Oransal katsayı konseptinin geliştirilmesinde paha biçilmez bir yardımda bulunacaktı. Adam Sikorski, mezuniyet sonrasında büyük bir coşkuyla oluşturduğu kaba davranışçı modellerin ötesine geçmişti. Artık fareleri alkoliğe, eroin bağımlısına ve hırsıza dönüştürmüyordu, sırf bunu yapabileceğini göstermek için yani. Şimdi armadilloları anoreksiğe, denizgergedanlarını nevrasteniğe ve katanaları umutsuz, mızmız agarofobiklere çeviriyordu. Sikorski bu deneyler için bol bol devlet bursu sağlamıştı ve onun siyasi sürtüşmelerin 'in' ve 'out'ları hakkında bilgisinin Nicelik Teorisine başlarda çok yardımı dokunacaktı. Tabii ki sonunda bunlar kendisinin de tümüyle yabancılaşmasına yol açtı. Adam Harley'e -kampanyacı Harley'e, idealist Harley'e, hayalperest Harley'e- gelince, müthiş bir beşinci kol

uzmanıydı. Maida Vale'de soğuk bir bodrum katında oturuyor, 'müşterilerinin' ona sunduğu delikanlılık sıkıntıları ve orta yaşlılarda yaygın anksiyetelerin karşısında kendini alçaltıyordu. Harley, sanki balıkçı yaka kazağına kadar düşecekmiş gibi duran av köpeği gözleriyle beni, hevesi, hümanizmi ve Nicelik Teorisinin gerçek terapötik yararlarına adanmışlığı konusunda ikna etmişti, ama her seferinde...

İlk hamlemiz, teoriyi sınayabileceğimiz, uygun bir şekilde küçük, kendi kendine yeterli bir toplum birimi bulmaktı. Kuzenim Sid'in varlığı gerçekten şanstı. Sid asla ruh hastası falan değildi, kesinlikle. Fakat çok içedönük çocuklar gibi, bir sürü 'hayalî arkadaşı' vardı. Sid'in vakasındaki tek fark, bu hayalî arkadaşları ergenlik öncesi dönemde bırakmış olmasına karşın, üniversitede yeniden bulmasıydı. Orada çok canlı bir toplumsal yaşam sürmüşlerdi hep birlikte.

Sid şimdi Shetland Adalarında küçük bir komünde yaşıyordu ve komün arkadaşlarıyla birlikte, kendilerini inanılmayacak kadar büyük su soğanları yetiştirmeye vermişlerdi. Komünün diğer üyeleri eksantrikti ama, Sid kadar oynatmış değillerdi. Bir metrelik baklalar yetiştirebileceklerinin önceden, Satürn'ün uydusu Ceres'in yörünge siklusundan, tam anlamıyla belli olduğuna inanıyorlardı.

Birçok nedenden ötürü bu komün, araştırmamız için neredeyse mükemmel bir deneme tarlası sunuyordu bize. Uzaktı, kendi kendine yeterliydi ve ruh sağlığı katsayısını saptamak için çok az bir çaba gerektiriyordu ve bu miktar kolayca belirlenebilirdi. Ayrıca, komünün çevresindeki bölgede, geçmiş on yılda dalgaların sahile bıraktığı daha birçok deneysel yaşam örnekleri vardı. Dolayısıyla, uygun bir kontrol grubu sağlamak kolay olacaktı.

Nicelik Teorisi Multidisipliner Ekibi fazla şamata çıkarmadan Shetland'a doğru yola çıktı. Oraya varınca katsayıyı ölçecek ve sonra da Sid'i ya kızıştırmaya ya da yatıştırmaya çalışacaktık. Sonra da bunun öteki sekiz komün üyesi üzerinde, eğer varsa, nasıl bir etkisinin olduğunu gözlemlemeyi düşünüyorduk.

Bu tür komünal yaşam tarzlarının o zamanki popülaritesini değerlendirmek şimdi zor; ve doğrusunu söylemek gerekirse, bunu değerlendirmek o zamanlar da zor gelmişti bana. Geriye dönüp baktığımda,

tüm bu 'alternatif' yaşam tarzları, zeka geriliğine has hareketlerden öte bir şey değildi. Torbalarda uyumak, tartışmak ve saç saça baş başa kavgalar etmek. Aslında bunlar tümüyle bir çeşit, büyük boyutlu bir 'haydi bahçede kamp yapalım anne' oyunuydu. Soğan yetiştiricilerin kampı da bu kuralın istisnası değildi. Pencere ve kapı kenarları kimi yerde gayet iyi ve çok dikkatli bir şekilde, ama çoğunlukla da eski *Shetland Times* gazeteleri tıkılarak kapatılmış barakalardan oluşan bir keşmekeşti. İkindiler karanlık olmaya ve rüzgar can sıkıcı manzaranın üzerinde ıslıklar çalmaya başlayınca karanlığın pınarından çıkan yağmur, solgun yüzlü delikanlıların ve kızların çömelip, saçlarını kulaklarının arkasına kıstırarak, yün işleri ve makrameler örmeye ve evlerine mektup yazmaya daldıkları orta yaşam alanına tek tek damlalar halinde düşerdi.

Ekiptekilerin böyle bir ortamda psikolog kadar, birer antropolog olarak da çalışması gerekiyordu. Komünün bizi, benimsedikleri fikirlere, hiç olmazsa yüzeysel bir şekilde de olsa sempati göstermediğimiz takdirde, deneylerimizi tamamlamak için gerekecek bir süre boyunca kabul etmesinin hiçbir yolu yoktu. Ve böylece kendimi her gece, sonradan edindiğim 'jeans'imin kirli sert kumaşı kıvrık dizlerimi yavaş yavaş yakarken, kafaları marihuanayla budalaca mayışmış komüncülerden biri yahut öteki bana, tarihöncesi dağ yolları, shiatsu ya da birtakım Tantrik zırvalıklar hakkında diskur çekmeye kalkarken buldum.

Elbette psikolojik profilimizi ve ruh sağlığı katsayımızı çıkardık. Her ikisini de birer grup halinde ve komüncülerle birlikte. Artık bunu, yönetmeye çalıştığımız düzensizlik değişiklikleri bağlamında gözleyebilirdik. Deneyler tamamlandığında ve Philip Hurst'ün tek başına tuttuğu nöbetlerinde yönettiği 'kontrol' komünündeki veriler toplandığında, sonuçların beklediğimizden çok daha iyi çıktığını gördük.

Komünde varolan ruh sağlığı dağılımının düzenlenmesi, her türlü standarda göre bile gayet acemiceydi. Sid'in semptomlarını, hayallerini, paranoid fantezilerini ve özellikle de çok canlı, ama hayalî sosyal yaşamını yatıştırmak istediğimizde yaptığımız, ona gizlice Largactil katılmış naneli keklerle kuvvetli bir sedasyon yapmaktı. Böylece, birtakım sesler duymaz oldu ve dünya da birbirinin içine girmiş gizli tertiplerden oluşan, haince karmaşık bir Çin mobilyası halinden çıktı.

'Arkadaşları' bile gitti. Bir arkadaşı dışında. George Stokes adında, Weirside'lı tuhaf bir kaynakçı kendini göstermekte diretti.

Peki ya soğan yetiştiriciler? Evet, verilerin hesaplanmasını beklememiz gerekiyorsa da, çok belirgin barok davranış biçimleri göstermeye başladıklarını kendi gözlerimizle görüyorduk. Sid yatıştırıldığı zaman onlar bu kez, Ceres'in yararlı tarımsal etkilerine inanmakla kalmıyor, bunun yanı sıra bir de, Ceres'in gerçek bir insan olduğunu, bir yaz gündönümü kutlamasına katılmak için onları ziyaret edeceğine de inanıyorlardı. Hatta gerçekten epey heyecanlı birkaç komüncü, sırf tanrısal konuklarını daha iyi ağırlamak için krakerler ve diğer egzotik kokteyl yiyecekler almak amacıyla Lerwick'e gitti.

Sid'in ilaçlarını kestiğimizde her şey normale döndü. Bunun üzerine başka bir yol denedik ve Sid'in diyetine küçük miktarda LSD katmaya başladık. 'Arkadaşlar' çoğaldı. Sid bütün günlerini soğan tarlasında, kendini sersemce bir sosyal telaşa kaptırmış halde geçiriyordu; kokteyl partiler, ilk geceler, açılışlar ve ev partileriyle. Hatta hayalî arkadaşlardan bazılarının çevresi çok genişti. Sid'i -hayalî de olsa- bir sürü gayet etkili kişiyle yakın ahbaplık kurduğu için neredeyse kıskanmaya bile başlamıştım, fakat arkadaşlarım beni bu profesyonellikten çok uzak davranışımdan ötürü kınadılar.

Söylemeye gerek yok, deneyin bu bölümü de kesin bir başarıydı. Sid daha çok delirince komüncülerin davranışı yine değişti. Soğan tarlasının etrafında kafaları karışık bir halde dolaşmaya başladılar. Artık yakında Ceres'in geleceği konusunda konuşmalar yoktu; bunun yerine, "Lerwick'e gidip, kalıcı bir iş aramak" babında birtakım mırıltılar vardı. Ve morali bozulmuş bir iki kişi multidisipliner ekibin üyelerine gelip, reklamcılık sektörüne girmelerinde yardımcı olacak birini tanıyıp tanımadıklarını sordular.

Londra'ya döndük ve bulgularımızın tam bir analizini yaptık. Komüncüler üzerinde yaptığımız kalibre edilmiş gözlemlerimizi ve binlerce psikolojik profil testinin sonuçlarını bir dizi katsayıya dönüştürünce, aramak için gittiğimiz şeyi bulduk: Bireylerin davranışlarında ne kadar değişim görülürse görülsün, grubun ruh sağlığı katsayısı tümüyle sabit kalmıştı.

Yayınlama zamanı geldi. Üç ay sonra, "Akılsızca Bir Shetland Komününde Ruh Sağlığı Katsayısı Mekanizmalarının Bazı Yönleri" *BJE*'de çıktı. Büyük bir gürültü koptu. Bulgularım çok sert eleştirilere ve kırbaç gibi sövgülere maruz kaldı. "Mutant sosyal Darwinizm"le, "sifilitik sub-Nietzschevari delilik"le ve daha da kötü bir sürü şeyle suçlandım.

Akademik basında yazan eleştirmenler birbirinin ardına benim, her toplumda dolaşan sabit bir ruh sağlığı oranının var olduğunu öne sürmekle yeni bir önyargılar ve baskılar çağının bent kapaklarını açtığımı savunuyorlardı. Delilik insafsızca, bir azınlıkla ve sosyal hakları kıt gruplarla sınırlandırılacak, yöneten sınıf büyük oranda dengeli kalmayı sağlayacak ve bu da, ruh sağlığı katsayısı farklı toplumlara karşı 'ilaç savaşını' daha çok kışkırtacaktı.

Ama teoriye gösterilen tepkilerin yaygınlığı ve şiddeti teorinin görmezden gelinme olasılığını yok etti. Üstelik, eleştirenler Nicelik Teorisinin matematiksel içeriğine bakmak yerine, ahlaki sonuçları gibi yan yollara sapıyorlardı. Tartışma bir ivme kazandıkça bunun nedenleri belirgin hale geldi. Deneylerimiz başkaları tarafından tekrarlanıncaya kadar hiç kimse bulgularımızı reddedecek durumda değildi. Ve sonra, tabii ki tekrarlandı, tekrarlandı ve tekrarlandı. Sonunda tüm ülke, çok seçmeli formlara harfleri ve rakamları dolduran kurşun kalemlerin kulakla duyulur sesiyle hışırdıyordu; ve kapsüller birbirinin ardına, elden bırakılmayan kağıt külahlara düşerken çıkan küt sesleriyle; fikir endüstrisi faaliyete başlamıştı.

Burası hikâyenin sonu olabilirdi. Nahif bir motivasyon ve neden-sonuç modeli şeklinde hikâyeyi önünüze serdim ve sonra muhteşem baltalanışı konusunda her şeyi tamamen açıkladım. Ama sonra neler olduğunu hepimiz biliyoruz. Deliliğin Nicelik Teorisinin, bütün akademikliğine karşın, düşüncelere yapılmış orijinal bir katkıyken nasıl kalkıp tümüyle bambaşka bir şeye dönüştüğünü. Bir külte mi? Esoterik bir bilgiye mi? Siyasi bir ideolojiye mi? Bir dine mi? Kişisel bir felsefeye mi? Kim söyleyebilir. Kim açıklayabilir bu teorinin piçleşmiş uygulamalarının eriştiği hızı. Her şeyden önce entelijansiyada, daha sonra da tüm nüfusta.

Teorinin tam özünü tanımlamak zorsa da, bu teorinin insanlara niçin bu kadar cazip geldiğini görmek gayet kolay. Modern mekanların en boşunu, zihnin bir ceviz kabuğunun içindeki dünyasını ele aldı ve bunun içinde cereyan eden şeylerin aslında, belli nüfus gruplarında matematiksel olarak gözlemlenen değişimlerin bir fonksiyonundan ibaret olduğunu bildirdi. Pahalı nevrozlarınızı yatıştırmak için zor ve zahmetli terapilere katlanmak zorunda değildiniz artık. Kurtuluş, toplumsal bir planlama meselesiydi.

En azından, söylenen bunlardı. Ben teori için bu konuda hiçbir iddiada bulunmadım; ben sadece tanımlıyor, ama hiçbir tavsiyede bulunmuyordum. Büyük buluşumun sırtındaki yalancı şöhrete sıçrayanlar, ilk kazmayı vuracak araştırmayı yapmak için biraraya getirdiğim ekibin üyeleriydi. O saçma 'Bilmece'siyle ve sonunda kendini rezil eden oyun şovlarına çıkarak gerzekçe sloganlar atan Busner'in, Hurst'ün ve Sikorski'nin, teorinin kumaşını çok vahşice ve sorumsuzca yırtmaktan başka bir şey yapamayacağı meydana çıktı, ama daha sonra çıktı bunlar. Yaşadığım ilk sorunlar Harley'den kaynaklanıyordu. İdealist Harley'den, müşfik Harley'den, sosyal yönden makbul Harley'den, terapist Harley'den.

Keşifsel makalenin *BJE*'de yayınlanmasından dokuz ay sonra Harley'den, Hampstead'deki evine gidip onu görmemi isteyen bir mektup aldım. Arkadaşlarımın giriştiği birtakım işlerin yankıları kulağıma gelmişti ve basınla görüşmelerimde, onların yapmaya çalıştığı şeyler neyse kendimi bunlardan ayırmaya sürekli bir özen gösterdim. Child's Hill'de tuttuğum apartman dairesinden, Hampstead tepesine, katlanır bisikletimle nefes nefese giderken kafamda kuşkular vardı ve meraktan çatlıyordum.

Bu katlanır bisikletlerin en büyük dizayn hatası tekerleklerinin çok küçük olması. Ayrıca, makinanın ana şasisindeki menteşe de, yol almak için çabalarken tuhaf titreşim hareketlerinin oluşmasını önleyecek bir rijiditeyi kesinlikle sağlayamıyor. Arada bunları belirtmemin nedeni, Gayton Caddesine vardığımdaki halimin, ancak bir iğrenme diye tanımlanabilecek bir şeye karşın, ilk baştaki pasifliğimi açıklamamda yardımcı olacağını düşünmemdir.

Harley beni içeri buyur etti. Gayton Caddesinde, büyük bir teras evde oturuyordu. Varlıklı olduğunu biliyordum ama yine de, gösterişli bir giriş kapısının yanına takılmış, üzerinde bir tek onun adı yazılı tek bir zil olduğunu görünce şaşırdım. Evin ön tarafından arka tarafına kadar uzanan kocaman bir odaya götürdü beni. Yüksek pencerelerden sel gibi gelen ışıklarla gayet aydınlık bir yerdi. Duvarlar, çoğu ciltli bir sürü kitapla doluydu. Tahta yer döşemeleri kazınmış, siyaha boyanmış ve pırıl pırıl cilalanmıştı. Döşemenin orasında burasında, parlak soyut desenli kilimler vardı. Sağda solda duran, İtalyan dizayn olduğu belli, dar açılı lambalar sarı ışıklı izole bölgeler oluşturuyordu. Bunlardan biri masada -kocaman, sağlam bir meşe masada- duruyordu ve lambanın gagası, Harley'in çalışması diye tahmin ettiğim ve bilgisayarına bağlı bir yazıcının çaçaron ağzından kusulan darmadağınık bir çilenin üzerinde sallanıyordu.

Odada dikkati çekecek kadar az obje vardı; sağda solda duran tuhaf biblolar, ya bir Japon fildişi ya da ponza taşından oyulup, çelik bir çubukla sedir ağacından bir kütüğe tutturulmuş bir Arawak başı. Harcadığım efordan ötürü kendimi kötü hissediyordum ve deri-alüminyum karışımı bir koltuğa yığıldım. Harley masaya gitti, bir kalem aldı ve elini uzatıp bir şeyler karalayarak oyalandı. Odayı makinenin uğultusu doldurdu. Harley gergin görünüyordu.

"Biliyorsun Deliliğin Nicelik Teorisi..." diye söze başladı. Hafiften güldüm. "... Evet, ee... Sen her zaman, toplumsal gruplar için geçerli olan şeyin alt-toplumsal gruplar için de geçerli olabileceğini söylemiyor muydun?"

"Evet, teorinin bir yönüydü bu. Daha doğrusu, ayrılmaz bir parçası. Her şeyden önce, bir 'topluluğu' ya da bir 'toplumsal grubu' gerçek, sağlam bir kesinlikle tanımlayabilir misin? Tanımlayamazsın. Öyleyse bu teorinin mümkün olan her tür insan gruplaşması için geçerli olması gerekir."

"Okul-aile birlikleri?"

"Evet."

"Yavrukurt izci grupları?"

"Evet."

"Varoşlardaki filateli dernekleri?"

"Elbette."

"Lastik giysi fetişistlerinin gevşek cemaatleri?"

"Niçin olmasın yahu. . . sevgili dostum. . ."

"Peki ya, özellikle, Nicelik Teorisinin dikkatimize sunduğu gizli mekanizmalardan yararlanmak için kurulmuş terapi grupları?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Ee, biliyorsun. Kendi özel ruh sağlığı katsayısı öğelerinin dağılımını düzenlemek için biraraya gelmiş insan grupları. Yapay bir grup oluşturuyorlar ve böylece, bir ruhsal dengesizlik dönemini radikal bir stabilite dönemiyle değiş-tokuş ediyorlar."

"Ne! Yani bir çeşit devremülk ruh sağlığı opsiyonu mu demek istiyorsun?"

"Evet, o tür bir şey."

Bilmiyormuş gibi yapıyordum tabii. Bu gelişmeyi tahmin etmiştim, beni eleştirenler de tahmin etmişler, ama tehlikenin geleceği yeri doğru tespit edememişlerdi. Tehlike yalnızca, çoğunluğu dengeli kılmak için tüm etnik azınlıkların dengesini bozacak, kibirli ve mücadeleci despotlardan değil, Harley gibi eğitimli, liberal ve teoriyi ilk evlat edinenlerden de geliyordu.

"Ee, bilmiyorum, bence bu teoride. . ."

"Şuna bir bak. . ." Hâlâ gevezelik eden yazıcıdan bir bilgisayar kağıdını çekip aldı ve bana verdi. Okudum; ve Harley'in teoriden falan hiç söz etmediğini, söz ettiği şeyin uygulamadan ibaret olduğunu gördüm hemen. Yazıcıdan çıkan kağıtta, devam eden bir dizi vakadan, iki grubun ruh sağlığı katsayılarının gözlenmesini kapsayan en yenilerinin ayrıntıları vardı. Bir 'aktif' ve bir 'inaktif' grup vardı. Gruplar tamamen keyfî bir şekilde belirlenmişti. Hepsi bu kadar, ama yeterliydi. Harley'in üstlendiği niceliksel analiz açıkça, iki grubun stabilitesinin birbiriyle ters orantılı bir şekilde değiştiğini gösteriyordu.

"Nedir bu?" diye sordum. "Kim bu insanlar ve sen niçin onlar hakkında bu şekilde veri topluyorsun?"

"Şşşşt!" Harley çömeldi ve çömelmiş halde, kızıl renkli bir Meksika halısının üzerinde bana yaklaştı parmağını dudaklarına kuvvetle bastırarak. "Alçak sesle konuş, insanlar duyabilir."

"Hangi insanlar? Hangi insanlar duyacakmış?" diye karşı çıktım. Harley hâlâ çömelmiş haldeydi, ya da daha doğrusu karşımda çökmüş oturuyordu. Bu duruş ona gayet uymuştu. Seyrek kırmızı sakalı ve yarı sivri kafasıyla daima bahçe cüceliği yönünde bir eğilimi vardı.

"Toplantı için gelen insanlar; dışlamacı grup toplantısı."

"Anladım, anladım. Peki ya bunlar?" Bilgisayar kağıdını tutup gösterdim.

Harley başını salladı gülümseyerek. "Memnun olmadın mı?"

Memnun olmak mı? Şaşkına dönmüştüm. Bir saat falan koltuğuma yığılı halde, hiçbir şey söylemeden oturdum. Bu sürede teker teker geldiler. Son derece sıradan, üst orta sınıf tiplerdi. Karmakarışık bir güruh, profesyoneller: Hukukçular, doktorlar, akademisyenler; hepsinde de, senin 'bir şeyler bildiğini' düşünmek eğiliminde, sorgulayıcı ve kibirli bir hava vardı. Bu profesyonellerin arasına karışmış, arkalarında bir Browns'da ya da Fortnums'da çay içmişlik atmosferi sürükleyen zengin kadınlar da vardı. Tüm bu kişiler büyük odada dolanıp durdular, sonunda çağırıldılar ve toplantı başladı.

Tuhaf bir olaydı, bu 'toplantı', sadece prosedür ve yönetimle ilgiliydi. Bu grubun niçin biraraya geldiğini gösteren bir içerik, yahut algılanabilir bir neden yoktu. Grubun gelir-giderini, nerede toplanacaklarını, yiyecek içecek tedarikini ve bir iki hafta sonra Glyndebourne'e yapılacak bir grup gezisini konuştular. Hiçbiri hiçbir noktada, grubun amacının ne olduğuna doğrudan değinmedi, ya da hatta bir imada bile bulunmadı.

Sonunda toplantı bitti ve konuşarak ayakta duran küçük gruplara bölündüler. Kafamdan, zengin olarak etiketlediğim kadınlardan biri geldi ve yanımdaki koltuğa tünedi. Kadın ortayaşlı, ince yapılıydı ve hafiften kırklı yılların çizgisinde, şık bir takım giymişti. Yüzünde, kendini güzel göstermek için amansızca mücadele veren yaşlı kadınların streç filmle kaplanmış çiğ tavuk görüntüsü vardı.

"Siz kimsiniz?" diye sordu bana çok içten bir tavırla. Bir İngiliz kadınına hiç benzemiyordu. "Sizi daha önce toplantılarda hiç görmedim."

"Ah, Harley'in meslektaşlarından biriyim sadece. Neler yapıyor diye bir görmek için uğramıştım."

"Adam, harika biri. Onun burada sadece üç ayda başardığı şey, psikoterapinin beklediği zafer olarak görülmeyi hak ediyor."

"Siz gruba katılmadan önce terapi gördünüz mü?"

"Terapi gördüm mü?" Kadın güldü. "Kenton varoş mu? Ben son on yıldır terapinin bir sürü çeşidini gördüm. Freudiyen analizden geçtim, antidepresanlar aldım, elektrikli psikoterapiye, yeniden doğuşa girdim. Hangisini söyleseniz denedim. Ve bunlardan hiçbirinden ufacık bir yarar bile görmediğimi söyleyeyim size. Nevrozum her seferinde yeniden su yüzüne çıkmayı becerdi, tekrar tekrar."

"Bu nevroz nasıl bir biçim alıyor?"

"Her türlü biçimi. Ben bir bulimik, bir anoreksik, bir klostrofobik, bir agarofobik, bir alkolik ve histerik, ya da sadece mutsuz oldum; bunların hepsi son üç aya kadardı. Adam'ın grubuna katıldığımdan beri semptomlarım resmen eriyip gitti. Beni böylesine perişan eden şeyin ne olduğunu bile hatırlayamıyorum. Çeşitli terapilerim sırasındaki işkence gibi self-analizleri ve ruhsal tahlilleri kötü bir düş gibi hatırlıyorum ancak. Şimdiki duygularım öncekilerden öylesine tümüyle farklı ki, mukayese bile mümkün değil."

"Hımm, hmm. Sanırım sizin bir yakınınız vardı, ya da bir arkadaşınız falan. . ."

"Öteki gruptan. Evet, elbette. Benim oğlum John. Ee, o daima çok sallantılıydı, son analizinde, onun boktan yetişme tarzı mı çıktı yoksa, daha kimyasal eğilimli profesyonellerin dediği gibi, katıksız bir endojen olay mı, hiç bilmiyorum. Her neyse, John küçük manik dönemlerinden memnun. Ona küçük bir sermaye miras kaldı ve elli, altmış saat aralıksız oturup, bu paranın vadeli işlemler borsasında yükselip alçalışını izlemek hoşuna gidiyor. Nevrozsuz bir dönemi, benim için, uzayıp giden bir manik dönemle takas etmekten gayet memnun. Sanırım bazı kişiler ona sapık diyebilir. Ama bence, anneyle oğlun bunca kavgadan sonra nihayet, sevgiyle biraraya gelmesi. . ."

Yukarıdaki sözler, kadının söylediklerinin kelimesi kelimesine aynısı mıdır bilmiyorum, ama söylediklerinin özü kesinlikle budur. Dehşete kapılmıştım. En çok kaçınmaya çalıştığım şeyin beden bul-

muş hali vardı karşımda. Nicelik Teorisinin, zenginlerin aylakça kederlerini yatıştırmak için dizayn edilmiş bir terapötik uygulama haline getirilmesi. Harley'e başka bir şey söylemeden evden çıkıp gittim. Bu acıklı hikâyenin devamını hepimiz biliyoruz. Harley burada, konferanstadır, taraftarlarıyla birlikte. Onun Dışlamacı Tedavi Hareketi son beş yıldır çok hızlı bir şekilde büyüdü. Ve Harley, benim görüşümce, kişi olarak aynı oranda küçüldü. Onun neler yaşadığını tam bilmiyorum. Belki de kendi terapötik teknikleriyle yanlış bir yöne gitmiş, çok fazla zamanını yanlış bir grupla harcamıştır. Fakat onun tuhaf kabile giysilerini taklit etmesi -taraftarlarınca kutsal söz olarak kabul edilen- dağınık ve sevimli mırıldanmaları, bunlar bana hep, ruh sağlığı katsayısının doğal durumuna müdahalenin beklenen sonucu gibi geliyor.

Aklıma gelmişken, Harley'in evinde karşılaştığım o korkunç kadına neler olduğunu buldum. Oğlu, manik dönemlerinden birinde bir astımın yol açtığı kalp krizinden öldü. Kadınınsa şimdi güvenli bir şekilde hastanede yattığını söylemeye gerek yok.

* * *

Ve diğerlerine, yaşam boyu neredeyse hiç tanınmamaktan kurtardığım o can sıkıcı kişilere gelince, hepsi de, gerçek bir teorik ilerlemeye yakınlıklarının kendilerine bağışladığı büyük armağanlara layık olmadıklarını gösterdiler. Hurst hiç olmazsa, ne yapacağı belli olmayan biri değildi, yaptığı şeyler bazı yönlerden çok iğrençse de.

Hampstead'de geçirdiğim günden aşağı yukarı dokuz ay sonra gazetede, onun hakkında en kötü kuşkularımı doğrulayan ilk haberi gördüm. Kısa ve öz. Diyordu ki, Deliliğin Nicelik Teorisini yaratanlardan, ünlü istatistikçi ve psikolog Philip Hurst, hükümet tarafından, Merkezî İstatistik Bürosu'na gevşek bir şekilde bağlı yeni bir büronun başkanlığına getirilmiş ve kendisine yeni bir görev verilmişti; bu da tüm ülkenin ruh sağlığı katsayısının araştırılmasıydı. Amaç, bu katsayının geçerli bir skalasını oluşturmaktı ve böylece merkezî hükümet, akıl hastası davranışlarının tüm ülkede adil bir şekilde dağılımını sağlamak amacıyla, yatıştırıcıların, ruh sağlığı için harcanan kaynaklar biçiminde kullanımını doğru bir şekilde saptayabilecek ve yoğunlaştırabilecekti.

Durdum ve yeni haberler beklemeye başladım. Bunun kötü bir şey olacağını biliyordum. Beni kendi yarattığım deli canavarın saldırısından olabildiğince uzağa götürecek, bulabildiğim ilk akademik görevi kabul ettim. Darwin'de, Avustralya'nın Kuzey Toprakları'nda oturup bekledim. Cumartesi sabahları Moke arabama biniyor ve Darwin'deki, dünyanın dört bir tarafından üç dört gün eski tarihli gazeteleri satan tek gazete bayisinin bulunduğu Victoria Mall'a gidiyordum.

İşte böyleydi, kot kumaşından şortlarının ağı terli, fil derisi gibi sarkık adamların arasında durup, onlar Tatsalotto kartlarını kazır, kösele kayışlarının sağına soluna plastik talaşları dökülürken okuduklarım. Haberler tamamen, aşırı şiddet içeren tiyatrovari tuhaf olaylardı. Gazete editörleri, kalın siyah oklarla dolu program notları yayınlıyordu ve sırtında rüzgarlık, elinde makineli tüfek bulunan adam çizimlerini Letraset şablonlarında pekala bulabilirdiniz.

Hükümetin, ruh sağlığı katsayısını ölçmede doğru bir yol bulma girişimlerine gelince, bir taraftan tümüyle semantik gibi görünen, fakat öte yandan da çok endişe verici, delice ve bilinmez bir görüntü veren sorunlar bunların peşini hiç bırakmadı.

Önce bir ruh sağlığı ölçümü, sonra bir başkası ve sonra da, kesin sonuca varma çabasına girilerek daha birçok ölçümler geliştirildi. Sorun, S_1'in doğru ölçümüne, farklı hesaplama ve dolayısıyla da yorumlama yöntemlerine açık, bir dizi hesaplamayla varılmasıydı; şizofreni teşhisindeki artış oranı, nüfus artış oranıyla karşılaştırılmıştı.

Birbiriyle çekişen muhtelif 'uzmanlar' (kimdi bunlar? Ben Batı Highlands'daki çiftlik barakalarında büzüşüp otururken ya da merkezî Londra'nın tuvaletlerini dolaşırken neredeydiler?) belli bir ölçümde uzlaştığında bile, bunu bir işe yaramaz, ya da hesaplanamaz kılan, ya da bunların her ikisine birden yol açan matematiksel değişkenlikler ortaya çıkıyordu hemen.

S_9 epey bir rağbet görmüştü. Ülkede belli bir sürede reçeteye yazılmış tüm Valium ya da benzeri sedatif ilaç dozlarının toplamını kapsıyordu. Toplam sayı, 5 mg.lık temel birime bölünüyor ve sonra çıkan rakam da her yerel televizyon kanalındaki stres giderici ürün reklamı sıklığına bölünüyordu. Bir zamanlar benim iş minimalizmi çalışmamın kamçılayıcı ve tümüyle sevimsiz eleştiricisi Musselborough, bir

süredir kendini S_9'la, yani savunanlarının iddiasına göre, sadece temel ruh sağlığı katsayısının takip edilip ölçülmesinde değil, bu katsayının tüm toplumda değişim yönü ve oranının değerlendirilmesinde de büyük katkı sağlayacak S_9'la özdeşleştirmek için elinden geleni yaptı. Ama bu rakam çok kısa sürelerde öylesine bir ürkütücü şekilde değişiyordu ki, toplanan verilerin geçerliliğine ciddi kuşkular düşüyordu.

Ben Millarrapulla Caddesinden, kayıtsızca bir zevkle gözlüyordum bunları. Oradaki yaşam güzeldi. Öğretmenlik yaptığım yerel kolejin yöneticisi hemen hemen ayda bir beni barbekü partisine davet ediyordu ve ben, kısa kollu gömlek, ütülü şort ve dizlere kadar uzanan beyaz çoraplı diğer adamlarla birlikte, bereketli çayırda durup, mango ağaçlarından ıslık çalarak gevezelik eden uçan tilkileri dinliyordum. Diğer adamlar sıradandı, beyazdı, katlanılabilirdi. Alkolizmle kendi kendini öldüren ırksal bir altsınıfın yaratılması sayesinde ruh sağlığı oranı sabit hale getirilmiş bir toplumda yaşıyorlardı. Aslında, üst sınıf da alkolizmle kendini öldürüyordu ama kurbanların sayısı, büyük patolojilerin kurbanlarına nazaran dikkat çekecek kadar azdı.

Simon Gurney bir süre beni ziyarete geldi. Keyifli bir arkadaşlıktı; ben akşam kolejden eve dönüyor ve onu verandada birbirlerinin bitlerini ayıklayan küçük bir Groote Eylandtlı grubuyla otururken buluyordum. Gurney çok çalıştı ve ziyaretinin sonunda bana, bugün hâlâ sakladığım, bir metre seksen santim boyunda, hiçbir özelliği bulunmayan bazalt bir taş takdim etti.

Nicelik Teorisi bulgularına dayanan merkezileşmiş siyasetler oluşturmaya çalışan, büyüyen, merkezileşen bir bürokrasi manzarası beni çok eğlendiriyordu. Üniversite bölümlerinin art arda, bu teoriyi yalnızca eğitim müfredatlarına katmayı değil, Nicelik Teorisinin Kuzey Denizindeki petrol üretim alanları gibi çeşitli sahalara uygulanmasına ve ilkokul öğretmenlerinin eğitilmesine dayanan her türden araştırma için fon aramayı da gerekli gördüğü yolundaki haberler de öyle.

Zaman zaman, bir gazeteci ya da bir doktora öğrencisi beni arıyordu. Benim, 'kurucu baba' gibi bir alametifarikam olduğunu var-

sayıyorum ama pratikte pek bir anlam taşımıyordu bu. Sanırım bu kişiler, varoşlardan geçen yollarda zahmet çekerek, aşırı sıcaktan ötürü psikozlara girerek bana geldiklerinde, beğenilerine hiç uymayan biriyle, kendilerine kolayca tanımlanabilir ve çözümlenebilir kişisel karakterler göstermeye hazır olmayan biriyle karşılaşıyorlardı. Bu sürede çıkan tezler ve profiller bu zorluğu yansıtıyordu. Basitçe söylersek: Beni ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Ben kesinlikle bohem biri değildim, ama yine de bırakıp kaçmıştım. Söz edilecek bir karizmam yoktu, çevreme taraftarlar toplamamıştım, ama yine de kesinlikle eksantrik değildim. Eksantriklik yönünden sıradan da değildim; kendi tropikal Brüksel'ini bulmuş bir Magritte[5] yani.

Ünüm artmaya başladı kaçınılmaz bir şekilde. Sanırım, eski çalışma arkadaşlarımın, görüşlerinde, neyse bu görüşler, bir birliktelik oluşturamamasının sonucuydu bu daha ziyade. Ve Nicelik Çağının başlarında benim adım duyulsa bile çok ender duyulurken, beş yıl falan sonrasında Busner, Harley, Hurst ve hatta Sikorski, birbirlerinin tümüyle yanlış görüşlerine karşılık, ortodoksinin sabit noktasını temsil eden benim adımı anmak zorunda kaldılar. Sanırım tuhaf bir tatmin duygusu vardı bu tümüyle yanlış nedenlerden ötürü başarıda. Elbette, tozu silinen ve yeniden basılan makalelerimden gelen yüklü telif ücretleri çok işe yaradı; ve ben de, röportaj verme fiyatımı pazarlık edip yükseltecek kadar uyanık davrandım.

Piggibank'ta bir iş teklifi gelince ciddi bir şekilde ilgilendim. Özel bir jetle Darwin'den Tokyo'ya götürdüler beni. Havalimanından, gideceğim yere (birbiriyle birleşmiş kentlerin dışındaki, başkanın fanatik bir müdavimi olduğu bir 'kır' oteline) yedi saat süren, öylesine tuhaf bir yolculukla vardım ki, on binlerce kısa boylu adamın basını tarafından omuzlarda taşınan bir despot gibi hissettim kendimi.

Başkanın buluşma yerini beğendim. Durgun bir gökyüzünün kirli mavisinden bir fonda duran konik bir dağ zirvesinden aşağıya doğru yayılan yemyeşil topraktan bir yatak örtüsünün kıvrımına yerleşmiş otel, boynuzluydu ve çömelmişti; çatısı, başaşağı çevrilmiş kıvrık ve yanık gevrek tost köşelerinden bir yığındı. Otelin arkasında, dağa

5 René Magritte (1898-1967). Belçikalı sürrealist ressam.

doğru bir petrol rafinerisi, ya da bir kimya fabrikası, yahut öyle bir şey -karmakarışık boru düğümlerinin kıvrık dalları- vardı.

"Wal!" Başkanın karşılama nidası, sesi kısılmış bir trompetten gelen bir bebek osuruğu gibi taşkındı. O ve adamları salonda dolaşıyor, elleriyle birtakım işaretler yapıyor, bana yiyecek lokmalar veriyor, Japon uşaklara, bana ve kendilerine yiyecek lokmalar ve içecekler ikram ettiriyorlardı. Perde kapılardan bahçeye çıkıyor ve sonra tekrar içeri giriyorlardı. Parlak tek parça döşemeli, cilalı mobilyalarla dolu ve kağıttan duvarlı salondaki hareketleri şehvetliydi. Mekana tecavüz ediyorlardı. Mekan, onların onu pembe elleriyle her kavrayışında, kaba yüzlerinin ona her sürtünüşünde daha çok içine çekiliyordu biraz daha incinmiş, biraz daha yaralanmış bir halde.

Vulker de bir kimono giymişti ve öylesine boldu ki, kocaman bedenini bile küçültmüş, salona girdiğimde hissettiğim, zaten bozulmuş oran duygusunu tamamen altüst etmişti.

"Wal," dedi Vulker, "bence kendimizi daha kolektivist, potansiyel statik bir durum bağlamındaki ruh sağlığı katsayısı değişimlerinin çıkarımlarına versek iyi ederiz." Gözünü dikmiş bana bakıyordu; bu yorum daha ziyade, avucuna sıvaşmış balık lokmalarına yönelikti sanki. Yorumsuz bir şekilde homurdandım. Aslında ne düşündüğümü biliyordum: Yani boyut faktörünün dünya toplumunda, patolojisi bilinen ruh hastalıklarına yönelik her türlü spesifik içsel tepkiden ya da yaklaşımdan çok daha ciddi ve yaygın bir etki yapacağını. Tüm bu gerçekten kısa boylu doğulu kişiler kalkıp Batıya geldiklerinde rahatsız edici bir aşağılık duygusu çekmeye başlayacaklardı. Bunun, dünya ruh sağlığı katsayısına etkisi bir felaket olabilirdi. Ama Vulker'e niçin söylensin ki?

"Bunu görüyor musunuz?" Vulker'in yardımcılarından biri bana, selüloit arka kılıfından açılmaya müsait bir rapor verdi. Rakamlardan oluşan sütunlara boş boş baktım ve metindeki bir asteriskle, dipnotta yer alan Harley'in adının arasında bir bağlantı kurmaya konsantre oldum sadece. İşte buydu, bensiz başlamışlardı. Hiç izin falan istemeden çıkıp gittim. On dört saat sonra Darwin'deydim yine.

Böylece Harley, PiggiBank'ın Ruh Sağlığı Danışmanı oldu. Ve sonrasında, bizzat başkan için bazı yararlı fonksiyonlarda bulunduğu

söylentisi yayıldı. Ben olsaydım böyle bir şey yapmazdım. Nedeni gurur muydu? Sanmıyorum. Bence bunun nedeni, olayların alacağı yön konusunda giderek artan bir farkındalıktır. Tıpkı, Nicelik Teorisinin başlangıcının düşsel, ilham veren bir nitelik taşıması gibi, şimdi de, her şeyin aslında ne için varolduğunu gördüğüm, yaratıcı türünden bir tembelliğe sürüklendiğimi hissediyorum.

Denver Havalimanı. Ve dağ havası beni çıplak halde, beyaz, fayansla kaplı bir banyoya sokuyor. Dagglebert bavullarla mücadele halinde. Ben ancak iki gün sonra, kampüs alanında durup da mavi ve beyaz dağ yamaçlarına bakarken, Amerika'da daha önce hiç bulunmadığımı fark ediyorum. Önemli değil; burada bulunmamın nedeni, bir kuşkuyu doğrulamak. Hepsi de buradalar: Hurst Hampstead'den geldi, Harley New York'tan, Busner'se bir televizyon ödülü aldığı Montreux'den. Buraya çatışmak için değil tanıklık yapmak için geldim.

Bu kutlamayı düzenlemek için zaman ayıran, teorinin buralı tedarikçisi Cathcart, ellili yaşların başında, hareketli bir adam; beli gizemli bir şekilde kıvrık; sanki gizemli, yaşam boyu bir kırıtmanın ortasında kalakalmış gibi. Flüt gibi sesine ve biraz abes duran kıskaçlı güneş gözlüğüne karşın Cathcart sevimli ve daha da önemlisi, saygıdeğer olduğunu gösteriyor. Üniversite kampüsünün uzak bir köşesinde, izole, ama rahat bir kabin verdi bana. Son bir iki günde kendimi yeterince sıklıkla kampüs kalabalığında, fakülte binasında ve bir akşam da, konuk akademisyenlerin gittiği bir lokantada gösterdim, kendini beğenmişlik ya da kayıtsızlık gibi bir suçlamadan kurtulmak amacıyla.

Eski çalışma arkadaşlarımla karşılaşınca sevimli ve memnun görünmek için elimden geleni yaptım. Onların beni korkunç bir ahlak kumkuması gibi gördüğünü biliyorum, ama niçin hayatımın en büyük çalışmasını kuşatmış yalancı kültürel döküntüyü bağrıma basmak için alçalayım ki? Kendi düşüncemin bir moda yaratığı haline gelmesine niçin izin vereyim?

Ve böylece sahneye ve kürsüye çıktım. Cathcart tarafından takdim edilirken durdum ve bozuk çalan yüzlere baktım. Şimdi benim ânım; şimdi benim gelecek kuşaklara, bozulmamış kayıtları sunma şansım.

. . Biraz duraklıyor, sonra konuşmaya başlıyorum; renkli ışıklar geçiyor kasıklarımdan. Dagglebert'in ağzı sulanıyor aşağımda.

Konuşmam bir zafer, bir *cause célèbre.* Ya da ben öyle sanıyorum. Her halükârda, çok iyi kabul görüyorum. Ama ben o sırada fantezi bir şey denemedim, onların çok iyi bildiği konuların dışına çıkmadım. Dinleyicilerin kafasını karmaşık şeylerle karıştırmadım, yahut onlara yaratının en can alıcı yerinde hangi dehşetli kavramsal tavın gerektiği konusunda gerçek bir fikir falan vermedim. Konuşmam, tek kelimeyle -kendi düşünceme göre- sakinleştiriciydi.

Sabahın sonuna doğru, gözlerim eski çalışma arkadaşlarımın çarpık, aciz yüzlerini seyretmekten kaçınmak için daha uzak görüntüleri tararken, oditoryum binasını çevreleyen çimenliğin sonundaki ağaçların arasında görüntüye girip çıkan beyaz bir parıltı gördüm. Girdi ve sonra çıktı, sonra yine girdi. Sonunda, genç bir kadının görüntüsü haline geldi; herhalde yirmili yaşların başındaydı, bol bir hasta gömleği giymişti ve elleri havada, ya da saçlarında bir oraya bir buraya koşup duruyordu. Tek ayak üzerinde döndü ve heybetli Kaliforniya çamlarının gövdesine sürtünmeye başladı sanki vahşice bir mastürbasyon yapıyormuş gibi. Tam o sırada başkaları da geldi yanına, kimileri onun kıyafetindeydi, kimileriyse kısmen ameliyat olacak hasta kıyafetleri giymişti ve diğerlerinin üzerinde, delirenleri zaptetmek için kullanılan tertibatlar varken diğerleriyse çıplaktı; ya gömleklerini yırtmışlar ya da pantolonlarını çıkarıp atmışlardı.

Ve bu geçit töreni, bu tuhaf karnaval ağaçların arasından çıkıp da çimenlerin üzerinde yol alırken ben konuşmaya devam ettim otomatik bir şekilde. Neler olduğunu biliyordum, söylentileri duymuştum. Uzun boylu biri dansçıların ardında belirince kuşkularım doğru çıktı. Başı ve omuzları onların yukarısındaydı, belden yukarısı çıplaktı ve belinden aşağısında da sadece bir soytarı taytı ve tuhaf bir bel çantası vardı. Sakalı oditoryuma doğru yöneliyor, gözleri parıldıyor ve yüzlerce metrelik uzaklıktan bile, sanki benim gözlerimi arıyordu. Bu ekibin ilk kadrosu son günlerinde bana da gelmişti. Şimdi Sikorski de katılmıştı bu Radikal Psişik Alan Müdahalecilerine.

Nicelik Teorisinin tedavi yönünden yozlaştırılmasının simgesi Hurst ise, Sikorski de siyasi bir yozlaşmayı başarmak için elinden geleni yapmıştı. Sikorski'nin, birlikte yaptığımız çalışmanın ardından yayınlanan ilk makalesi, ruh sağlığı katsayısının sosyal gruplar bağlamında ölçülebileceği fikrine karşı çok ateşli bir itiraz içeriyordu. Ona göre, 'toplum' düşüncesi bile yanlıştı. 'Toplum' ölçülemezdi; ancak fiziksel bir alan ölçülebilirdi. Sikorski bundan ötürü, 'psişik alanlar' dediği bir şey ortaya atmıştı (esasen, anlaşılması zor bir kavram değildi bu; kastettiği şey 'bölgeler'di sadece). Bu psişik alanların her birinde, tabii ki, belli bir ruh sağlığı katsayısı vardı. Bu alanların, diye devam ediyordu sözlerine, depresyonun, şizofreninin, alkolizmin ve manik-depresyonun asıl ağırlığının emekçi sınıflar, etnik azınlıklar vesaire gibi dezavantajlı kişilerin üzerine düşmesini sağlayacak, karışık ve sürdürebilir bir biçimini yaratmak egemenlerin çıkarınaydı.

Elbette, çok kötü niyetlilerin bu faşizmine karşı konmalıydı. Toprak sahibi zengin bir East Anglialı ailenin çocuğu ve bir zamanlar, ortodoks tıpta gelecek vaat eden bir kariyerin beklediği, parlak bir klinisyen olan Sikorski her şeyi riske sokarak, inançlarının gösterdiği yoldan gitti. İlk Nicelik Teorisi multidisipliner ekibi dağıldıktan sonra Sikorski kayboldu. Daha sonra, kendini bir akıl hastanesine kapattırdığı, yirmiden fazla elektroşok tedavisi geçirdiği, aşırı dozda Halperidol aldığı söylendi. Ve daha da sonra, kendisine kısmi bir lobotomi yapıldığı. . . gizlice... bir arkadaşı tarafından.

İki yıl sonra metropolün eteklerinde yeniden ortaya çıktı. Şimdiye kadar o, kendini 'Radikal Psişik Alan Müdahalecileri' diye tanımlayan, karışık bir grubun başındaydı. Üniversiteyi bırakmışların, uyuşturucu kullananların, artistlerin ve diğer her türlü toplumsal sapkının biraraya gelmesinden oluşan bu topluluğun amacı, ruh sağlığı alanında bir tür acil sondaj kuyusu tıkama ekibi olarak eylem yapmaktı.

Yöntem uygulayan bir atölye gibi, ruhsal hastalık semptomlarının taklitlerini geliştirip mükemmelleştirdiler. (Bu trup üyeleri zaman zaman yerel haber-röportaj programlarına çıkıp, evlerdeki insanlara demonstrasyon yapıyorlardı.) Sonra, gündüz bakımevlerine, uzun süreli düşkünler evlerine, suçlu delilerin kapatıldığı koğuşlara ve tabii ki psikanalistlerin ve terapistlerin bürolarına indiler. İki yahut üç yıl-

dır, her yeri dolaşan, kıvranan, nutuk atan, kolektif bir şekilde taciz eden Radikal Psişik Alan Müdahalecileri Britanya'nın her tarafında tanıdık bir görüntü haline geldi. Konformist kalabalıkların arasından geçen tuhaf aykırılar olarak, on yıl falan önceki Hare Krişnalar gibi bir şeydiler.

Sikorski'ye karşı daima bir tür zaafım vardı. Kendini büyük tutkulara kaptırmış, çok ilginç ve çok hararetli bir adamdı. Tam bir Slav'dı. Aslında psikolojinin Bakunin'iydi, aseksüeldi ve geri vereceği hiç umut edilemeyecek kadar büyük miktarda borçların altına girdi.

Şimdi duruyor. Ve sonra çimenlerin üzerinde bir aşağı bir yukarı yürüyor kasıla kasıla. Ellerini uzatıyor, çimen parçaları koparıp alnına yapıştırıyor. Ağzı açılıp kapanıyor ama ne söylediğini duyamıyorum. Anlaşılan, konferans organizatörlerinden belediyeye bir armağan olarak davet edilmiş Denver'e. Radikal Psişik Alan Müdahalecileri, tuhaf sanatlarını devlet akıl hastanesinin önünde yapmaya gidiyorlar, yatan hastaların durumunu biraz düzeltmek için. . . en azından, düşünceleri bu.

Bazıları saygın düşünürler olan birçok insan Radikal Psişik Alan Müdahalesinin yararına kesin olarak inanıyor. Amma şaka ha! Bu kişiler Nicelik Teorisinin esasen ne olduğunu hiç bilmiyor. Nicelik Teorisi toplam fiziksel nedenlerle ilgili değildir, belirticiler düzeyindedir. İnsanlar sürüler halinde çıkıyor ve Sikorsi'yle takipçilerinin eylemlerinden yarar gördüklerini iddia ediyorlar. Ve sıkıcı bir nevrozdan ya da bir diğerinden kurtulmak -bağımlılık yaratan bir ilişkiden sıyrılmak, şu ya da bu duyguyla 'başa çıkmak'- için bir alan müdahale seferine katılmak entelektüeller için biraz moda gibi bir şey haline geldi. Son günlerde bana, hangi türden olursa olsun, bir ruh sağlığı kurumunun önünden, ana kapıya demirlemiş küçük bir aptallar gemisi taklidini ve ardında gizlenmiş, yerel alan müdahalesinden karanlık bir şekilde yararlanan, soluk yüzlü bir Sunday Review çocuğunu görmeden geçmenin fiilen imkansız olduğu söylendi.

Konuşmam biter bitmez ve coşkun alkışlar yerine kalkarken hızlı hızlı yürüyerek oditoryumdan çıkıyorum. Kampüste yürürken Daggle-bert'e dönüp söyleniyorum.

"Ne halt ediyor bu herifler burada yahu? Konferans organizatörleri niçin soktu bunları üniversite tesislerine?"

"Ah, onlar," diyor Dagglebert -o konuşurken de, bir asistan kullanmanın son derece budalaca bir şey olduğunu fark ediyorum yeniden- ağzında geveleyerek "onlar konferansın davetiyle geldiler buraya," diyor, "Denver belediyesine bir armağan olarak. . ."

"Biliyorum, biliyorum bunu!" Dagglebert'ten öteye dönüyorum ve kampüsün diğer tarafındaki kafeteryaya doğru yürüyorum. Dagglebert azimli bir şekilde peşimden geliyor boyuna mırıldanarak.

Plastik bambu sürgünlerinden oluşan, göğüs yüksekliğinde bir perdenin arkasına güvenli bir şekilde yerleştikten sonra, oditoryumdan çıkan kalabalığın kampüsteki trafiğe katılışını ve Radikal Psişik Alan Müdahalecilerinin dışarıdan gelip girişini seyrediyorum. Orada burada, sallanarak, ağızlarından salyalar akarak, bir trankilizan sisinin arasından yarı hatırladıkları eski arkadaşlarıyla konuşuyorlar.

Eski çalışma arkadaşlarımı da görüyorum. Zack Busner, kefene sarınmış uzun boylu bir kızın yanında duruyor tiftik kravatının ucunu sinirli bir şekilde kıvırıp açarak. Philip Hurst çantasını bir dizinin üzerine koyup açmış, ayağı beton bir ağaç saksısının kenarına dayalı duruyor, kaslı kollarını bir açıp bir kapatan tıknaz bir adam için notlarını karıştırıyor. Adam Harley'i görüyorum, çok uzaktan tanıdığım antropolog Janner'la derin bir konuşmaya dalmış. Janner, ikinci el bir Burton gibi duran bir palto giymiş ve üzerinde Güney Londra'nın ünlü bir market zincirinin logosu bulunan plastik bir poşet var elinde. Janner itici biridir, Alkan'a has bir şeyler var onda; nezlesini gırtlağından aşağı höpürdetmek için başını geriye doğru yatırması bayağı bir dikkat çekici. Denver'e niçin geldiği konusunda hiçbir fikrim yok.

Ve sağa sola dağılmış başka tanıdık tipler de var. Konuşmayla yarılıp yeniden biçimlenen, geçmişten yüzler. Muhasebeciye benzeyen, manik bir Yahudi tip kolunun altına bir deste pazarlama broşürünü sıkıştırmış dalgın dalgın durup bakarken, Stein, kıyametten önceki bin yıl şarlatanı yeni yasasını ilan ediyor. Sikorski kalabalığın arasında dolaşıyor. Önünde giden yapay penisin arayışında komik bir şeyler var. Özellikle de, tamamen iktidarsız olduğunu biliyorsanız benim gibi. El sıkışmayı bırakıp iyilikseverlerle çene çalıyor. Fakat işini tümüyle de-

virmiş değil henüz. Yavaşça dönüp duran bir tükürük ipliği dağınık, sarışın sakalının arasında yoluna devam ediyor hâlâ, bir o yana bir bu yana kıvrılarak, yukarıdaki gökten sel gibi gelen güneş ışığını yakalayıp kırarak.

Ve ben Sikorski'yle hempalarını seyrederken, Denver'e geldiğimden beri beni bırakmayan gergin tedirginlik sönmeye başlıyor. Bu konferansın, bu sahnenin Nicelik Teorisinin bir havza sınırı olduğu duygusuyla baş başa kalıyorum. Bu düşünce ekolünü doğru bir düzlemde, doğru bir vurgulamayla yeniden oluşturmam için bana göklerden gelen ikinci fırsat bu. Nicelik Teorisi nerede yanlış yola saptı? Uygulamasında. Bir tedavi haline getirilmesinde mi? Bir toplumsal denetim yöntemi haline getirilmesinde mi? Radikal psikiyatri siyasetinin bir aracı haline getirilmesinde mi? Bunların hepsinde, ama hiçbirinde değil aynı zamanda. Gerçek her zamanki gibi, saf bir şekilde, bir 'ânında farkındalık' şimşeğiyle geliyor bana. Dagglebert'in dirseğimin dibine koyduğu, ılık kahve dolu plastik bardağı deviriyorum ceplerimi yoklayarak kurşun kalemimle not defterimi çıkarırken. Farkına vardığım şeyi birtakım işaretler halinde ifade etmenin ilk girişimini not etmeye başlıyorum:

$$Q\,(Q><[Q]) = Q\,(Q><[Q])$$

Elbette bunu nitelendirmek mümkün. Belki bunun kendisi çok körleştirici, şık bir şekilde basit ve 'Q' değeri kendi dışında bir değere referansla tanımlanmak zorunda. Ama şimdilik, çevremde gördüklerimi memnuniyetle açıklıyor gibi geliyor bana.

Radikal Psişik Alan Müdahalecileri; Amerikan öğrencileri şişkin sonbahar spor kıyafetleri giymiş; on tane fakülte başkanı hiç bilmedikleri ve hiç anlamadıkları bir konuda tutkuyla el kol sallıyorlar. Ve hepsi, dikkat edin, hepsi belirli bir sosyal grubun içinde.

Deliliğin Nicelik Teorisi ilk büyük epistemolojik havza sınırına ulaştı. Teorik fizik gibi, tanınmasına yardım ettiği fenomenin kendisini açıklaması gerekiyor artık. Kendi temelinin kanıtlarını, yasalaşma

olgusunun üzerinde yeniden kurmalı. Bu kadar çok deliyi ya da yarı deliyi bir yerde ya da bir dizi yerde toplamakla, Nicelik Teorisi olgusunun kendisi bizzat ruh sağlığı katsayısını etkilemiş anlaşılan.

Şimdi mesele, kuşkulandığım şeyin doğruluğunu sağlamlaştırmayı mümkün kılacak bir denklem çıkarmak. Yani, eğitim kurumlarının etrafında yoğunlaşan delilik arttıkça, toplumun geri kalan kısmındaki ruh hastalığı düzeyi. . .

Seçilmiş Bibliyografya

Ford, Hurst, Harley, Busner & Sikorski, "Akılsızca Bir Shetland Komününde Ruh Sağlığı Katsayısının Bazı Yönleri", *British Journal of Ephemera,* Eylül, 1974.

Ford, H., "Borsa Simsarlarına Ring Dansını Öğretmek", *Practical Mental Health,* Ocak, 1975.

Ford, H., *Deliliğin Nicelik Teorisi,* Publish Yourself Books, Londra 1976 (sınırlı baskı).

Ford, H., "Tek Başına Gülen İnsanlara Baskı Yapmak: Verimli Kitlesel Taşımacılığa Doğru", *The Bus,* Ekim, 1995.

Harley, T., "Şamanizm Ve Soya Vadeli İşlemleri", Dünya Bankası Araştırma Belgeleri, Eylül, 1979.

Hurst, P., "Bournemouth'da Tırnak Yemeye Karşılık Poole'de Yatak Islatma: Eylem Ve İyileşme", *Journal of Psychology,* Mart, 1976.

Hurst, P., "Birleşik Krallık'ta Genel Ruh Sağlığı Sayımı", HMSO, Ocak, 1980.

Sikorski, A., "*Baba, Annem Deli.*" "*İyi.*", Shefcott and Willer, Londra 1976.

Önemsiz Karakter

McCluskey'lere bir akşam yemeğine gittim, Brookman'lar da vardı, her zamanki gibi; ve Vignole'ler de. Bettina Haussman bir panettone[1] ve yeni bir erkek arkadaşını getirmişti; Phil Szabo ile karışmış kozmopolitanlar. Elbette Johnny Freedman da hazır bulunuyordu ve biz incirlere ve peynirlere geçtiğimizde hâlâ, Aylesbury Hundreds'da bir tür küçük deve olan vikunya yetiştirme planları hakkında çene çalıyordu. Adam, yem ihtiyacının, yün mahsulünün, kırkma tekniklerinin ayrıntılarına girerek konuştu da konuştu; Johnny geçmişte, hiçbiri sarhoşça sosyal saçmalamalardan başka bir şey olmayan böyle planların hesaplarını tek tek anlattığında diğerlerinin onu nasıl olup da can kulağıyla dinlediğine inanamıyordum.

Bundan sıkılarak -ve herhalde biraz da sarhoş olduğumdan- arka terasa sigara içmeye çıktım. Kapalı, rutubetli bir geceydi ve uzun ince bahçenin her iki yanındaki yaban elması ağaçları meyvelerini döküyordu; bunların tik ağacından döşemeye çarparken çıkardığı yüksek ses bir geri zekalının bir tamtamı kurcalamasına benziyordu.

Cathy McCluskey camlı kapıdan çıktı ve gelip bana yaslandı; Arpège ve olgunlaşmış Camembert peyniri kokuyordu, aynen öyle.

"Bir öpücük ver, Will," dedi geveleyerek ve tuhaf bir şekilde soğuk elini gömleğimin içine soktu.

"Yapma Cathy." Ondan sıyrıldım ve çıplak dirseklerinden tutarak başının tepesine ve çıkıntı yapan, nemlenmiş üst dudağına baktım. "Sarhoşsun. . . sen Gerry'yi seviyorsun."

1 Meyveli bir İtalyan keki. (ç. n.)

"Sevmek mi?" Hızlı bir nefes verdi burnundan. "O herif o kelimenin anlamını bile bilmez lan."

Daha sonra Rob ve Teddy Brookman, Jaguarlarıyla beni ve Phil Szabo'yu eve bıraktılar. Her zamanki gibi, bir 'Ben kullanacağım-Hayır ben kullanacağım' muhabbeti geçti ve sonra hepimiz krem rengi deri döşemelere gömülmüş halde, bir vınlamayla geçiyorduk indirimli mobilya mağazalarının önünden. Bir noktada Teddy, arkadaşlarından ötürü duyduğu üzüntünün biçimini göstermek için ellerini direksiyondan kaldırarak -kadının böyle yaptığını gayet net hatırlıyorum- "Ben ikisi için endişeleniyorum, ya sen, Will?" dedi. Ve ben "Ah, sanırım onlar bir yolunu bulur" dedim.

Ertesi kış Teddy'ye teşhis kondu ve kadın, çifte mastektomi geçirdikten sonra, güzel bir vakit geçirmeye karar verdi. Mayısta Teddy'yle Rob, Glyndebourne'den birkaç kutu aldılar ve herkesi Werner Herzog'un *Die Walküre* prodüksiyonunu seyretmeye davet ettiler. Gül bahçesinde durduğumu -bütün o Wagner manzarasından epey bir sıkılmıştım- ve Teddy'nin bir mızrağı savurarak rododendronların arasından çıktığını hatırlıyorum. Kadının başında kanatlı bir miğfer vardı ve konik göğüsleri bulunan metalik bir korse takmıştı.

Dora Vignole öyle şiddetli güldü ki bir öksürük nöbeti geçirdi; Bettina Haussman, poz veren -benzer kılığa girmiş- Teddy'yle Rob'un fotoğraflarını çekti. McCluskey'ler geç geldi ve kavga etmiş gibiydiler. Phil Szabo bir türbüşon getirmeye gitti. Johnny Freedman beni bir kenara çekti ve hayat sigortam olup olmadığını sordu, fakat onun canımı sıkmasına izin vermedim; harika bir akşamdı ve hepimiz Teddy'nin artık iyileşme dönemine girmiş olduğunu düşünüyorduk böylesine havai bir şekilde.

İki hafta ya da daha fazla bir süre sonra Gerry McCluskey bana hüngür hüngür ağlayarak telefon etti.

"Cathy beni terk etti Will," dedi hıçkırarak.

"Aman Tanrım, Gerry korkunç bir şey bu." Gereken sevecenliği topladım, o sırada kafamın, garajımı bir stüdyoya çeviren inşaatçıların bana bir üçkağıt çevirdiği kuşkusuyla meşgul olmasına karşın hem de.

"Daha da kötüsü var," dedi Gerry hüngür hüngür ağlamaya devam ederek.

"Öyle mi?"

"Öyle! Gittiği kişi, Johnny!"

Bu konuda hepsinin ne kadar olgunca davrandığını görünce şaşırdım, ama hoşuma gitti. Cathy'yle Johnny kasabada bir konağa taşındılar ve biri altı diğeri on bir yaşındaki çocuklar hafta sonlarını onlarla geçiriyordu.

"Köklerinden kopsunlar istemedim," dedi Cathy, ayrılmalarından üç ay sonra bir Pazar öğle yemeğine gittiğimde.

"Siz bütün arkadaşları burada bulmak çok güzel, söylemem lazım bunu," dedim, ayakta durmuş, parktaki sonbahar ağaçlarının altın rengi ve bronz taçlarına bakarken.

"İlk başta bir yatırımdı," diyordu Johnny, sherry bardaklarıyla dolu bir tepsi taşıyan Phil Szabo'yla beraber içeri girerken. "Ama pazarın bu durumunda bundan yararlanabileceğimizi de düşündüm. Yine de, öyle fırsatlar var ki bunları..."

"Ah, kapa çeneni Johnny," dedi Cathy ve Johnny'nin boynunu hem yamyamca, hem de çok belirgin bir şekilde sapıkça ısırdı.

Ben ağzım açık kalmış halde seyrettim, ama hiçbir şey söylemedim; sonra çan çaldı ve McCluskey'lerin on bir yaşındaki çocuğunun bağırtısını duyduk, "Baa-baa!"

"Gerry'nin yaptığını görsen gülersin," diye fısıldadı kulağıma Bettina Haussman.

"Öyle mi, nedir?" Başımı çevirip Bettina'yla yüz yüze gelince, kadının boynunda tam da Cathy'nin Johnny'yi dişlediği yerde bir ezik gördüm.

"Homoluğunu açık etti," diye homurdandı Bettina. "Birazcık."

Devam edip giden o Pazar öğle yemeklerinden biriydi, sonra çayla birleşti. Ayrıldığımda dışarısı karanlıktı ve kafamda, o hafta doğum günü kutlanan altı yaşındaki Reggie'nin eski tarz slaytlarını doldurduğu yuvarlak bir slayt makinesini tıklaya tıklaya çevirirken yeni parlak kahverengi keçi sakalını okşayan Gerry McCluskey'in imajı vardı. McCluskey'lerin Barton-on-Sea'de çamur banyosu yaparkenki görün-

tüleri çok büyük bir neşeyle karşılanmıştı. Herkes gülüyordu, özellikle de Teddy'yle Rob; herkes, ama Dora Vignole hariç; ben ön kapıyı açtığımda kadın tuvaletten çıkıyordu ve güneş yanığı, köşeli yüzünde hem katilce hem de korkmuşçasına bir ifade vardı.

Parkta Phil Szabo'yla birlikte yürüdük, fakat ana kapıya gelince ayrıldık; yakındaki bir pub'da bir arkadaşıyla buluşacağını söyledi.

Gerry bana Yılbaşı gecesi Barton'daki kulübesine gelmemi söyledi ve ben de yolumu, Bettina'yı Barbican'daki dairesinden alıp onu da götürecek şekilde değiştirdim. Anlaşılan, kadın unutmuştu bunu, çünkü ben gelince kapıyı çok uzun bir süre açmadı; nihayet açtığında da üzerinde bornoz vardı ve hem kuşkulu, hem de akşamdan kalma bir haldeydi.

Hazırlanırken beni içeri almak istemedi ama ben paldır küldür içeri dalarken bağırarak, "Allah aşkına Bettina," dedim, "ben seni yirmi yıldır tanıyorum; kaç defa yattım lan şu halının üzerinde?"

Ve sözlerime devam edecektim ki, Cathy McCluskey'i gördüm; ten rengi bir sütyen dışında çıplaktı ve panjurların altındaki çift kişilik bir divan yatağa yayılmış, kedimsi vücudu gölgelerle dilimlenmiş ve beyaz çizgilerle tırmıklanmıştı.

"Pekala," dedi Bettina ağır ağır, boz renkte boyanmış duvara yaslanıp ellerini göğsünde kavuşturarak. "Tatmin oldun mu ha, Will?"

Cathy mırıldandı ve bir dirseğine dayanarak hafifçe doğruldu. "Kim bu?" diye sordu.

"Dikizci Will işte," dedi Bettina ve sonra, yerdeki yorganı alıp Cathy'nin üzerine fırlattı ve yorgan saniyenin binde biri kadar bir süre havada, kadının üzerinde kaldı yumuşak, amorf bir yağmacı gibi.

Onların düşündüğünden daha çok utanmıştım; ve daha az şaşırmıştım. Ama yine de, araba yolculuğu çoğunlukla sessizlik içinde geçti. McCluskey'lerin 'kulübesine' hiç gitmemiştim; ve bunun biraz ironik bir atıf olduğu meydana çıktı, aslında dokuz yatak odalı bir Viktoryen papaz evi olduğu düşünülürse.

Sanırım Gerry darbeyi çoktan atlatmıştı ve Cathy dudağını onun yanağına bir dokundurup da, gayet loş, nemli halı kokan odalarda

çocuklarını bulmak için çekip gidince gerçekten sevindiği görünüyordu. Bir bulaşıkhane masasının üzerinde, dikkati çekecek şekilde duran, şampanya şişelerinden bir müfreze vardı, Bettina bir tanesini aldı ve geniş, çilli alnında yuvarlayınca sulandırılmış bir fondöten lekesi kaldı geride.

Yukarı çıkınca, Brookman'ların benim yanımdaki odada yatacağını ve bir banyoyu paylaşacağımızı gördüm. Teddy bir bardak şampanya içmişti ve Rob, yanında yarı boşalmış bir şişeyle yatağa uzanmıştı.

"Siktiret, *bunların* hepsini biliyorum," dedi Teddy, ben ona Cathy ve Bettina'dan söz edince. "Yıllardır devam ediyordu bu. Doğrusu, Will, bazen senin herhalde *kör* olduğunu düşünüyorum. Aklıma gelmişken, benim ameliyat izlerimi görmek ister misin?"

Rob'a baktım, ama Rob kaşlarını kaldırdı sadece, teslimiyet, kızgınlık ve hoşnutluğun arasında bir yerdeki bir yüz ifadesiyle. "Karımın memelerini seyretmekle suçlayamam seni," dedi. "Memesi falan yok zaten."

Teddy, giysisinin üst yarısını silkinip açtı ve göğsü bir oğlan çocuğununki gibi düzdü ve taba rengi memebaşları neredeyse geri çekilmişti. "Bak," dedi kadın, "o şeytan cerrah yara dokusunu kaburga kemiğimin altına sakladı." Eliyle parmağımı tuttu ve yara izinin sert kenarı boyunca dolaştırdı ve nedense kafamda bu, Cathy'nin Barbican'daki yatakta sereserpe yatar haliyle bağlandı; sanki bunlar, mantıken, ondan önce gelmesi gereken bir ön sevişmeymiş gibi.

Papaz evi mutfağının muşambalı dip bölümüne yerleşmiş olan, Gerry'nin erkek arkadaşı Miguel yirmi kişiye yetecek kadar *tapas* hazırlamıştı, sayımızın bunun ancak yarısı kadar olmasına karşın. Tabaklar geliyordu boyuna: Jambona sarılmış tavuk ciğerleri, sirkede salamuralanmış kalamarlar, patates börekleri, mini*paella*lar, *boqueron*lar. Herkes çok yedi; herkes çok içti. Saat ancak geceyarısına yaklaşırken, Phil Szabo'nun gelmediğini fark ettik; ve sonra telefon etti: Christchurch'te yolda kalmıştı, ama ne yazık ki kimse gidip onu getirecek kadar ayık değildi, bu yüzden Phil oraya kadar on bir kilo-

metre yürümek zorunda kaldı ve vardı, çok üşümüş ama neşeli bir şekilde, geceyarısı aşağı yukarı saat 3'te.

"Deniz kıyısında Dora'yla Johnny'yi gördüm," dedi oturma odasına girerken. "Bence yüzmek için soyunuyorlardı!"

O yaz her sabah erken, Putney'in nehir tarafındaki bir kayıkhanede bir çifte kayığı bulunan Derek Vignole'yle gezintiye çıktım. İlk bindiğimde Derek benim mavi bez güverte ayakkabılarıma gülmüştü.

"Bunlara hiç ihtiyacın yok beyefendi," dedi kıkırdayarak. "Yalınayak kürek çekersen çok daha güzeldir, böylece kayığın ağırlığını hissedersin."

Ne demek istediğini hemen anladım: Tekne nehrin üzerinde sanki sudan bir kayıkçıymış gibi hafif duruyor ve bizim dört küreğimiz onu pek dalga çıkarmadan, hızla götürüyordu. Kahverengi suyun yüzey gerilimi çıplak ayak tabanlarımı okşuyormuş gibiydi.

Ben eskiden beri Dora'yla daima Derek'ten daha yakın olmuştum ve geçmişte Derek'le pek fazla yalnız kalmamıştım, ama yine de, Derek'in yüzeysel açık sözlü -hatta biraz bayağı- tarzının ardında müthiş bir entelektüellik ve şairce bir duyarlılık olduğunu gördüm. Çok okuyan, ama yine de, geniş bilgisini son derece küçümseyen adamlardandı Derek. Çoğu sabah Putney'den saat 6.30'da çıkıyor, Eel Pie adasının etrafını bir saat kadar bir sürede dolaşıyorduk. Ben hem kürek çekip hem de konuşacak kadar usta değildim; ama Derek, görüşlerden, anekdotlardan ve hatta büyük şiirlerden epey uzun alıntılardan oluşan, kesintisiz bir akışı sürdürüyor, sözleri benim arkamdan geliyordu sanki görünmez bir kulaklıktan çıkıyormuş gibi.

Bunaltıcıydı sanki, söyleyeyim, fakat aslında bir tür itiraf gibi bir şeydi ve Temmuzun sonlarına doğru, Derek'in, o tuhaf, huysuz tarzıyla beni biraz, sonradan yeni bir ana baba bulma gereksinimi duyan biri gibi gördüğünü fark ettim; ve bundan ötürü şükran duydum. Dora'yla birlikte, Ağustos ayının tümü boyunca Bettina Haussman'larda kalmak üzere La Spezia'ya gidiyorlardı. Ve Brookman'ların, McCluskey'lerin ve Phil Szabo'nun da gideceğini bildiğim halde, Bettina nedense beni davet etmemişti.

Kırılmış gibi hissetmemeye çalıştım ve Miguel'le bir suluboya resim gezisine gitmek için plan yaptım. Sonra, birlikte son kayık gezintisi sabahımızda Derek, pruvayı Eel Pie adasına çevirdi ve "Sana küçük bir sürprizim var," dedi. "Daha önce bir şey söylememiştim, ama Johnny Freedman'ın buradaki eski kayıkhanede yaptığı bir işe katıldım ve sanırım sen bir bakmak istersin."

"Sahi mi?" Şaşkına dönmüştüm. "Senin Johnny'yle uyuşacağınızı hiç düşünemezdim. . . bir iş anlamında."

"Johnny'de görünenden ya da duyulandan çok daha fazla şey var," dedi Derek; ve sonra kayıkhanenin verandasından gelen bir kahkaha çınlaması duydum ve Cathy McCluskey "Sürpriz!" diye bağırırken Phil Szabo bir şişe şarabın mantarını açıyordu .

"Günün biraz erken bir saati değil mi?" dedim Derek'e ve Derek güldü.

"Her zaman çok erkendir beyefendi; ve sonra da çok geçtir."

Herkes oradaydı, hatta Bettina bile ve davranışından ötürü yürekten özür diledi. "Aptalca bir şey," dedi kadın, saatler sonra biz korkuluğun üzerine serilip, gelgit dalgalarının getirdiği salyangozları seyrederken. "Ama sen Barbican'da beni ve Cathy'yi şaşırttığın gün ben sanki. . . evet, aptalca gibi geliyor ama, hayatımda ters giden bir sürü şey için seni suçlamıştım."

"Bana pek aptalca gelmiyor,r" diye yanıtladım; aslında gerçekten öyle geliyor olmasına karşın.

* * *

Stüdyoda, Miguel'in Helvellyn suluboyalarından birini asıyorken telefon çaldı. Arayan Dora Vignole'ydi ve Spezia gezisi hakkında dedikodu yapmak istiyordu. O konuşurken ben pencereden dışarıyı seyrettim. Çöpçüler benim sokak boyunca geliyor, siyah torbaları, homurdanan kamyonlarının pis anüsüne kaldırıp atıyorlardı. Herhalde benim ilgisizliğimi hisseden Dora "Ekimde Rob'un ellinci yaş gününe geliyor musun?" dedi. "Phil Szabo bir seksenler diskosu sah-

neleyecek." Ve ben geleceğimi söyleyince, bunu lafı bitirmek için bir işaret olarak kabul etti.

Ertesi yılın herhalde bahar başlangıcıydı, Cathy McCluskey bana bir cep telefon mesajı gönderdi: "Phil Szabo dairesinde ölü bulundu." Ve ben ona telefon ettiğimde kadın hüngür hüngür ağlıyordu. "Korkunç bir şey," diye bağırdı. "Anlaşılan bir inme geçirmiş ve iki haftadan fazladır yatıyormuş orada. . . şeye başlamış, ç-ç-ç-"

"Kokuşmaya mı?"

"Hayır, çürümeye. Doğrusu, Will, sen bu konuya bayağı bir ilgisiz görünüyorsun. . . Phil'in bir ailesi yokmuş anlaşılan."

"Ee, ben gerçekten, onun ailesinden kimse hakkında konuştuğunu duymadım. . . siz uzun zamandır mı arkadaştınız?"

"Biz? Arkadaş mı?" Şaşırmış gibiydi. "Yani, bence o bir arkadaş*tı*, ama ben daha çok, senin ona daha yakın olduğunu sanıyordum. . . yani, onu bize sen tanıştırmadın mı?"

Phil'in cenazesiyle ilgili bilgileri not ettikten sonra dalgın dalgın oturup düşündüm. Bana sanki Phil Szabo ezelden beri hep varmış gibi geliyordu ama yine de, hafızamı gerilere götürünce onun, birkaç yıl önce, McCluskey'lerdeki partiden -yani Cathy'nin Gerry'ye sadık olmadığını ilk kez fark ettiğim akşam yemeğinden- önce bizim gruptan biri olduğunu hatırlayamadım. Zaten ben Phil'i hep önemsiz bir karakter, gerçek bir önemi bulunmayan, orada sadece kalabalık eden biri gibi düşünürdüm.

Bu rahatsız edici düşünceyi bırakmak daha iyi olacaktı, ama yine de kendime engel olamıyordum, çünkü Cathy ve Gerry McCluskey'i, Dora ve Derek Vignole'yi, Johnny Freedman'ı, Teddy ve Rob Brookman'ı, Bettina Haussman'ı -ve hatta, çabucak ve sağlam bir arkadaşlık kurduğum Miguel'i- düşündüğümde, bunların da hepsi önemsiz karakterlerdi. Bana gelince, güya ben anlatıcı ve bu hikâyedeki her şeyi bilen olmama karşın... kuşkusuz, hepsinin en önemsiziydim. Her şeyden önce, kim benim hakkımda, suluboya resim yapmam, stüdyoda bir kez telefonla konuşmuş olmam ve bu solda sıfırlarla arkadaşlık etmem dışında bir şey biliyordu ki?

Krematoryumda, Phil Szabo'nun kullanışlı tabutunun önünde durup da taşıyıcı bant onu alevlerin içine doğru taşırken, cenazeye katılan arkadaşlarımın birbirinden ayırt edilmeyen yüzlerine tek tek baktım ve hiçbirini bir daha görmemeye karar verdim; hatta, sanırım daha önce de söylediğim gibi, yıllardır tanıdığım halde, Bettina'yı ya da Cathy'yi bile. Ve sizler artık beni de bir daha hiç görmeyeceksiniz; evimdeki bütün aynaları kaldırdım, istemeyerek boşluğa bakma korkusuyla.

Edebiyatın son yıllarda öne çıkan isimlerinden Will Self'in yazını Laurence Sterne, Flann O'Brien, Roald Dahl, Anthony Burgess ve William S. Burroughs gibi yazarlarla karşılaştırıyor, kimi edebiyat eleştirmenleri ise "James Joyce'un izinden" gittiği söylüyor. Bu kitapta derlenen öyküleri, yazarın dikkatleri çekmesini sağlayan dil zenginliğinin, düş gücünün, keskin gözlem yeteneğinin, yaratıcı ve sıradışı betimlemelerinin örneklerini okuyucuya sunuyor. Self, farklı çevrelerden tiplemeleri, karakterleri ve bu çevrelerdeki yaşamı kendine has bir kıvraklıkla yansıtıyor.

Will Self'de okuyucusunu şaşkınlığa uğratan, ona zihin eksersizleri yaptıran yalnızca sergilediği bu edebi yetenekleri değil. Self'in kara mizahı, liberal hümanizmin ve modern hayatın "kutsal inekleri" konusunda çok acımasız. *Sert Çocuklara Sert Oyuncaklar,* crack kokain ticaretinden, çağdaş psikolojinin bayağılıklarından, kendilerini, *bir davette yakalanmak istemeyeceğiniz* kişiler olarak niteleyen bir yerli kabileden, bir babanın çocuklarına bakmak için talihsiz girişimlerden, öldükten sonra Kuzey Londra'da yaşamaya devam eden bir anneden, bir koğuştan ya da bir evdeki böceklerden söz ederken, tartışılmaz inançlarınız ya da gizli önyargılarınız ne olursa olsun, sizi telaşa düşürecek, hayran bırakacak, kahkahayla güldürecek bir kitap.

www.selyayincilik.com